Debreceni SZC Irinyi János Technikum

2021.09.01.

Szakmai Program

2021/2022

Tartalom

Bevezetés 5
1 Nevelési Program 6
1.1 A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai 6
1.1.1. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink 6
1.2 A szakmai oktatás feladatai, eszközei, eljárásai 7
1.3 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 11
1.4 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok 11
1.5 A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 17
1.6 Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 18
1.7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje 19
1.8 A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje 27
1.9 A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái 27
1.10 A tanulmányok alatti vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei 28
1.11 A felvétel és az átvétel helyi szabályai 29
1.12 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv 30
2 Közismereti oktatásra és ágazati alapoktatásra vonatkozó oktatási program 32
2.1 Kifutó képzések 2012-es NAT-hoz illeszkedő kerettantervek 32
2.1.1. Szabadon tervezhető kötelező foglalkozások 32
2.1.2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai 36
2.1.3. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja 48
2.1.4. Választható tantárgyak, foglalkozások 48
2.1.5. Választható érettségi vizsgatárgyak 50
2.1.6. Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei 50
2.1.7. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése, fejlesztő formái 56
2.1.8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei 58
2.1.9. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek 59
2.1.10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 62
2.1.11. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok 63
2.1.12. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek 65

2.1.13. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés 73
2.1.14. Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje 73
2.1.15. A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei 77
2.2. Kifutó szakképzés 77
2.2.1. Képzések szakmai és vizsgakövetelményei 77
Kifutó képzések szakmai kerettantervei 78
2.2.2. A tanulók felvételének, átlépésének, vizsgára bocsáthatóságának feltételei, felmentések, beszámíthatóságok 81
2.3. A kimenet minőségének mérése (vizsgák) 82
2.3.1. Ágazati alapvizsga 82
2.3.2. A komplex szakmai vizsga 84
2.3.3. A szakmai érettségi vizsga 84
2.3.4. Szakmai gyakorlat 85
2.4. A 2020-as NAT-hoz illeszkedő kerettantervek 87
2.4.1. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások 87
2.4.2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai 87
2.4.3. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja 623
2.4.3 Választható tantárgyak, foglalkozások 623
2.4.4. Választható érettségi vizsgatárgyak 625
2.4.5. Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei 625
2.4.6. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése, fejlesztő formái 632
2.4.7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei 634
2.4.8. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programok, tevékenységek 634
2.4.9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 638
2.4.10. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok 640
2.4.11. A tanuló fegyelmi és kártérítési felelőssége 641
2.4.12. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek 641
2.4.13. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés 644
2.4.14. Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje 644
2.4.15. A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei 647
2.5. Tantermen kívüli digitális oktatás eljárásrendje 647
3 A szakirányú oktatásra vonatkozó képzési program 648
3.1. Programtantervek 648
3.2 Sport ágazat, Fitness-wellness instruktor szakma 648
3.3 Közlekedés és szállítmányozás ágazathoz tartozó Logisztikai technikus szakmához 648

3.4 Turisztika-vendéglátás ágazathoz tartozó Vendégtéri szaktechnikus szakma 650
3.5 Turizmus-Vendéglátás ágazathoz tartozó Turisztikai technikus szakma 652
3.6 Szociális ágazathoz tartozó Kisgyermegondozó, -nevelő szakma 653
3.7 Élelmiszeripari ágazathoz tartozó Pék szakmához 654
3.8 Élelmiszeripar ágazathoz tartozó Hentes és húskészítmény-készítő szakma 654
3.9 Élelmiszeripar ágazathoz tartozó Pék – cukrász szakma 655
3.10 Szakmai képzések programkövetelmények 656
3.11 Vállalati kapcsolatok 656
3.11.1 A duális képzőhelyek képzési programjai 658
3.11.2 Duális képzőhelyekhez igazodó speciális oktatási, képzési feltételek 660
3.11.3 Duális képzőhelyek által biztosított speciális szakmai ismeretek 660
3.11.4 Duális képzőhelyek minősítési rendszere 662
4. Egészségfejlesztési Program 664
Mellékletek 669

Bevezetés

Az iskola küldetésnyilatkozata

Küldetésünk a munkaerőpiacon előnnyel, jó lehetőségekkel induló szakemberek képzése a kor követelményei szerinti legmagasabb színvonalon. Ehhez változatos képzési formákat biztosítunk az oktatást segítő eszközök legteljesebb bevonásával. Minden lehetőséget biztosítunk oktatóinknak a szakmai fejlődésre, és elvárjuk a rendszeres önképzést a legújabb technológiák megismerésére, és az oktatásba történő beemelésére. Hazai és nemzetközi partnereinkkel együttműködve, képzési programokban való részvétellel a duális rendszer minden előnyét kihasználva igyekszünk a legmagasabb színvonalú képzést megvalósítani intézményünk hírnevének emelése érdekében. Kiemelt figyelmet fordítunk az inspiráló intézményi légkör és az „irinyisnek lenni jó" életérzés kialakítására.

Az iskola jövőképe

Elismert és keresett stratégiai partnerekként részt kívánunk venni a munkaerőpiac igényeinek kiszolgálásában. Motivált és felkészült diákokat képezve segítjük a nálunk oktatott ágazatok fejlődését.
Folyamatos piacelemzéssel nyomon fogjuk követni a gazdaság igényeit, és intézményi szinten alkalmazkodunk az új trendekhez, kihívásokhoz.
Az oktatási körülményeket diákok és oktatók számára egyaránt kellemessé, stresszmentessé, felszabadulttá és tartalmassá akarjuk tenni.

1 Nevelési Program

1.1 A szakmai oktatás pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

Alapelveink:

Személyiségközpontú fejlesztés: A tanulók megismerésén alapuló pedagógiai fejlesztés, amely igazodik a tanulók egyéni fejlődési üteméhez. Fontos alapelv a gyengébbek felzárkóztatása és a tehetségesek képességeinek kibontakoztatása. Az ismeretközlés mellett fontosnak tartjuk a kompetenciák fejlesztését. A teljes személyiség fejlesztése magába foglalja az ismeretek elmélyítését, az érzelmi nevelést, a testi fejlesztést, a művészeti nevelést és a társas kapcsolatokra épülő személyiségfejlesztést.

- Tanulóközpontúság: Az iskola fontos feladatának tekinti a személyiségfejlesztést, tiszteletben tartja a diákok jogait, igyekszik bevonni őket az iskola életébe, számít véleményükre, ötleteikre, aktivitásukra, és mind az elméleti, mind a gyakorlati munkában magas szintű teljesítményt vár el a diákjaitól.
- Egyéni tanulási utak biztosítása: A tanulók megismerésén és egyéni fejlesztésén alapuló pedagógia célja, hogy minden tanuló találja meg a helyét az iskola oktatási rendszerében. Rugalmas oktatás-szervezési eljárásokkal támogatjuk a tanulók egyéni fejlődési ütemének érvényesülését.
- Értékközvetítés: A nevelő-oktató munka segítsen eligazodni a tanulók számára; tudjanak értékítéleteket megfogalmazni, megtalálni az értékest, a követendő példát az őket érő hatások útvesztőjében.
- Korszerű tevékenységközpontú módszertan és tanulásszervezés alkalmazása: A módszertan és a tanulásszervezés eszköz, amely a tanulói csoport képességeihez és igényeihez igazodva támogatja a tanulási-tanítási folyamatot. Az IKT és a tevékenységközpontú módszertan alkalmazása az oktatásban a mai korszerű oktatás alapkövetelménye.
- Nyitottság: Az iskola kapcsolatrendszerén keresztül figyeli a környezetét. Kapcsolatot tart a gazdaság szereplőivel, a munkaerőpiac elvárásai szerint alakítja a képzés szerkezetét. Az oktatás tartalmi elemeit a tantervi kereteken belül a gazdasági környezet elvárásai szerint alakítja ki.
- Együttműködés a családdal az oktató-nevelő munkában: A nevelés sikerének érdekében maximálisan együttműködünk a szülőkkel, a kölcsönös bizalom és támogatás elvei alapján
- Esélyegyenlőség biztosítása: Pedagógiai szeretettel és nyitottsággal közelítünk minden tanulóhoz, hisszük, hogy a munkánkkal értéket teremtünk, és minden tanulóval szemben feladatunk az értékek ápolása és fejlesztése. A sajátos nevelési igényű tanulók számára biztosítjuk a személyre szóló fejlesztést, a támogató, segítő pedagógiai környezetet.

1.1.1. Pedagógiai munkánkat meghatározó értékeink

- a tanulás, a tudás,
- a gyakorlatban alkalmazott tudás, kompetencia,
- az egészséges életmód,
- a sport, a mozgás a személyiség életében,
- humanista, demokratikus gondolkodás, közösségi magatartás,
- munkafegyelem, megbízhatóság, felelősségérzet,
- kreativitás, az alkotó önkifejezés,
- egészséges nemzettudat, hazaszeretet, lokálpatriotizmus,
- az újra való nyitottság,
- az együttműködés.

Céljaink:

- A sikeres munkaerő-piaci alkalmazkodáshoz szükséges az élethosszig tartó tanulás (lifelong learning) megalapozása, a szakmai mobilitásra való felkészülés.
- A kulcskompetenciák kialakítása, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, az élethosszig tartó tanulás lehetőségének megalapozása, hogy tanulóink továbbfejleszthető és piacképes tudás megszerzésére törekedjenek.
- Korszerű természettudományos és társadalomtudományos műveltség kialakítása, melyet tanulóink eszközként használhatnak a valóság viszonyrendszerének megértéséhez, és alkalmaznak különböző cselekvésformákban.
- Célunk a régió szakmai igényeinek megfelelő szakmaszerkezet kialakítása az oktatott szakképzési ágazatok területén, technikumi, (kifutó szakgimnáziumi) és szakképző iskolai, (kifutó szakközépiskolai) képzés keretében.
- Integrálni kívánjuk a felnőttképzési formákat az iskola képzésstruktúrájába.
- Növendékeink az oktatás folyamatában szerezzenek a munkába állást segítő, problémakezelő ismereteket, szóbeli, írásbeli, informatikai kommunikációs készségük fejlődjön, segítve a további ismeretszerzést, a társadalmi kapcsolatok alakítását. Képesek legyenek az önálló eligazodásra, rendelkezzenek jogi, pénzügyi, munkaügyi ismeretekkel.
- A régió igényeihez igazodó szakmai ismeretek kialakítása, a hasznosítható tudás megszerzésének elősegítése, és a munkába állás feltételeinek biztosítása.
- Az önálló és kreatív gondolkodás képességének kialakítása.
- A tanulóink önismeretének fejlesztése, autonóm személyiségek kialakítása. Olyan személyiségek fejlesztése, akik kellő önismerettel, reális énképpel rendelkeznek, akik önállóan döntenek képességeiket, lehetőségeiket ismerve. Így egy következő életszakaszban képesek az önmegvalósításra. A kudarc- és sikertűrés készségeinek fejlesztése.
- Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítéletmentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
- Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre.
- A tehetség kibontakozásának a segítése, differenciálással történő fejlesztés és a hátránykompenzálás az iskolai élet minden területén Az intézmény az esélyegyenlőség elve szerint saját keretein belül lehetőséget teremt a sajátos nevelési igényű tanulók számára is.
- Kommunikációképes idegennyelvi tudás.
- Korszerű IKT eszközök használata.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása.
- Újszerű tanulásszervezési eljárások bevezetésével a tanulók motiváltságának növelése.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása a tanulóban.
- Célunk, hogy tanulóink megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéné fontosságával.
- Megalapozott, érvényes és személyes értékrend kialakításának támogatása.
- Az önálló, felelős állásfoglalás és cselekvés alapjainak, valamint az életkornak, fejlettségi foknak, saját személyiségjegyeknek megfelelő készségek kimunkálásának segítése.

1.2 A szakmai oktatás feladatai, eszközei, eljárásai

- A technikumi, (kifutó szakgimnáziumi), szakképző iskolai, (kifutó szakközépiskolai) nevelési-oktatási feladata az általános műveltség megalapozása, az érettségi vizsgára és a felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére, továbbá a szakmai vizsgára való felkészítés. Célunk, hogy tanulóink olyan szakmai kompetenciákat szerezzenek, amelyek birtokában képesek a további ismeretszerzésre, a megszerzett tudás gyakorlati alkalmazására.
- Fejlesztő célú képzési tartalmakkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel kialakítani a tanulókban az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.
- A társadalomba való beilleszkedés támogatása azzal, hogy felkészítjük tanulóinkat a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására
- Feladatunk, hogy előmozdítsuk a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására.
- Magas színvonalú és sokrétű ismeretközléssel, hatékony nevelő-oktató munkával fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó, gondolkodó képességét, készségét és a kreativitást.
- A gyakorlati oktatás kapcsolódjon az elméleti képzéshez, cél a gyakorlati alkalmazhatóság, a munkaerő-piaci környezet elvárásainak megfelelő, hasznosítható tudás biztosítása.
- A felnőttek szakmai oktatása a 2021/2022-es tanévtől kezdődően távoktatási formában való-sul meg, a szükséges jelenléti gyakorlati foglalkozások kivételével. A félév során több konzul-tációs alkalmat is biztosítunk, melyek keretein belül a kiküldött tananyagokkal kapcsolatos kérdések, bizonytalanságok megválaszolásra kerülnek.

A 2021/2022-es tanévtől kezdődően kiemelten fontosnak tartjuk a projektszemlélet kiszélesí-tését oktatóink körében, melyhez minden feltétel adott iskolánkban. Ennek jegyében a lépcső-zetes iskolakezdés bevezetésével az első órában projektsáv került kialakításra az órarendben. A közismereti és szakmai tantárgyakban kialakított projekteket az oktatók személyesen vagy IKT-anyagokkal valósítják meg.
A megvalósítás során a diákok digitális, tanulási és szakmai kompetenciáinak fejlesztésére nagy hangsúlyt helyezünk.
A projektterveket az oktatók az igazgató számára juttatják el, azok elfogadásáról a vezetőség dönt.
A projektoktatás további dimenziója ettől a tanévtől a projekthét megszervezése, melyet min-den tanévben szeretnénk megszervezni. Célja a diákok motiválása, a meghitt hangulat megte-remtése és a közösségformálás. Nem csupán a diákközösségek kerülhetnek így egymáshoz közel, hanem oktatóiknak is egy másik oldalát ismerhetik meg.
A közös élmények teljesen más színezetet adnak az iskolai hétköznapoknak, melyek akár az egész tanévre vonatkozóan is éreztethetik pozitív hatásukat.
A projekthét során minden iskolánkban oktatott ágazat bekapcsolódik a programok lebonyolí-tásába a saját szakterületének megfelelően. Így nemcsak a közösség erősödik, hanem a szakma iránti elhivatottság is magasabb szintet ér el.
A projekthét lezárásaként minden ágazat összegzi és bemutatja az általa elvégzett tevékenysé-geket és produktumokat.

Kiemelt feladatainkhoz kapcsolódó feladatok, eszközök és eljárások:

Feladatok	**Eszközök, eljárások**
• Az alapkészségek és a kulcskompetenciák fejlesztése. • Egyéni tanulási utakat biztosítunk a tanulók számára.	• Felzárkóztató programok, korrepetálások szervezése. • Differenciálás a foglalkozásokon.

	• Változatos tanítási módszerek alkalmazása (a helyi tantervek ajánlásokat tartalmaznak ehhez).
• Felkészítés az érettségi és szakmai vizsgákra. • A tanulók továbbtanulásának támogatása, segítése.	• Vizsgafelkészítők tartása. • Próbavizsgákon vizsgatapasztalat megszerzése. • Továbbtanulási tájékoztatók a szülőknek és a diákoknak. • Továbbtanulási operatív segítség a jelentkezés teljes időszakában. • Szabályozott folyamat a továbbtanulás intézményi támogatására.
• Átjárhatóság biztosítása a technikumi, (kifutó szakgimnáziumi), szakképző iskolai, (kifutó szakközépiskolai) osztályok között. • Az ágazati szakmai alapozás során segítjük a tanulók szakirány választását technikumi, (kifutó szakgimnáziumi), szakképző iskolai, (kifutó szakközépiskolai) alapozó évfolyamokon.	• Támogató rendszer a tanulási utak biztosítására. • Pályairányítási, munkavállalási ismeretek beépítése az oktatási folyamatba.
• Partneri kapcsolatok működtetése a gazdaság szereplőivel, a munkaerőpiac igényeinek mérése. • A korszerű ismeretek beépítése az oktatásba. • Gyakorlat-centrikus módszertan alkalmazása.	• Partneri igény- és elégedettségmérések végzése a munkaerő-piaci szereplők körében. • A munkaerőpiac igényeinek beépítése a helyi tantervekbe, szakmai programokba.
• Felnőttképzési tevékenység bővítése. • Felnőttképzési kínálat megjelenítése a szakképzési piacon.	• Felnőttképzési programok fejlesztése, felnőttképzési marketing a munkaerő-piaci partnerek körében.
• A munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése. • Társas, személyes és módszertani kompetenciák fejlesztése. • A NAT fejlesztési területének megfelelő önállóságra, felelősségérzetre, kezdeményezőképességre, felelős munkavállalásra való nevelés. • Kommunikációs készségek kialakítása, folyamatos fejlesztése.	• Korszerű, gyakorlat-centrikus, tevékenységközpontú módszertan alkalmazása az elméleti és gyakorlati képzésben. • A jogi, pénzügyi, munkaügyi ismeretek beépítése a szakmai tárgyakba. • Kommunikatív nyelvoktatási módszerek alkalmazása. • A szóbeli feleletek megfelelő arányának biztosítása a számonkérésben.
• A helyi tartalmak beépítése a helyi tantervbe és a szakmai programba. • A munkába állás támogatása, a szükséges kompetenciák fejlesztése, kapcsolatok építése a munkaerő-piaci szereplőkkel.	• Partneri kapcsolatok működtetése a régió gazdálkodó szervezeteivel, az érdekképviseleti intézményekkel. • A munkába állást segítő-támogató rendszer működtetése: álláskeresési technikák, jogi, munkajogi ismeretek.
• A tanulás tanítása minden tantárgy képzési tervébe beépítve.	• Önálló tanulásmódszertani alkalmazása az oktatásban.

• Az önálló ismeretszerzés kifejlesztése, az önállóság, az önértékelés fejlesztése a szakmai képzésben.	• Az önálló tanulási feladatok alkalmazása, önálló projektfeladatok beépítése az oktatásba.
• Önálló feladatok, projektek megoldása. • Kreatív, gyakorlati, egyéni és csoportos feladatok megoldása.	• Iskolai projektnapok szervezése. • A gyakorlati oktatás feladatainak projektekké szervezése. • Részvétel foglalkozáson kívüli projektekben.
• A motiváció alkalmazása, az ismeretek gyakorlati alkalmazásának bemutatása.	• A szemléltetés, a gyakorlati alkalmazások az elméleti és gyakorlati képzésben.
• Önálló tanulás módszereinek alkalmazása.	• Projektfeladatok, egyéni kutatómunka alkalmazása. • Önálló szakmai portfóliók készítése.
• Az egészséges életmódra nevelés, a káros szenvedélyek negatív hatásainak megismertetése.	• Egészségnevelési hetek szervezése. • A sportolás, a testmozgás igényének felkeltése, sportolási lehetőségek biztosítása a testnevelési órákon és más szabadidős programok keretében.
• A tanuló személyiségének megismerése. • Egyéni fejlesztési tervek készítése.	• Tehetséggondozó és felzárkóztató programok szervezése. • Önismereti órák tartása, művészeti és kulturális csoportok működtetése, kiállítások rendezése.
• A foglalkozás alatti anyagokban a közösség által teremtett értékek bemutatása, megismerése.	• Ünnepi megemlékezések. • A természet megismerése, osztálykirándulások, táborok szervezése. • Iskolai projektnapok témáinak kiválasztása.
• A közösen elfogadott szabályok betartása. • A tanuló önértékelésének fejlesztése.	• Következetes, nyilvános szempontok szerinti értékelés. • Jutalmazás, büntetés szabályok szerinti alkalmazása. • A tanulók önértékelésének alkalmazása az intézményi értékelési rendszerben.
• Az iskolai közösségek oktatói támogatása, az osztályfőnöki, gyakorlatvezetői feladatok pontos meghatározása.	• Osztályfőnöki munka kiemelt támogatása, a tutori szerep működtetése. • Iskolai közösségi rendezvények szervezése.
• A módszertani megvalósítás során a társas kapcsolatok fejlesztése.	• A csoportban végzett munka alkalmazása az oktatásban és a gyakorlati képzésben. • A társas érintkezés szabályainak példamutatás útján történő fejlesztése az oktatók egymással való viszonyán, az oktató és a tanulók, valamint a szülők kapcsolatán keresztül.
• A tanulók kapjanak önálló, kreatív feladatot, minden szakmai tevékenységükben találkozzanak az alkotás örömével.	• Az értékteremtés, az alkotás öröme jelenjen meg a szakmai munkában. • Ismerkedjenek meg a közvetlen és a tágabb környezetük kulturális értékeivel.

• Az oktatás-nevelés módszertani alkalmazásával sajátítsák el a társakkal való kapcsolattartás szabályait.	• Csoportmunka, kooperatív tanulásszervezési eljárások alkalmazása. • Vita, mint módszer alkalmazása.
• A tanulók számára egyértelmű és következetes értékelési rendszer alkalmazása.	• Rendszeres értékelés. • A fejlesztő értékelés alkalmazása. • Önismereti foglalkozások a szakmai és az osztályfőnöki órákon.
• A csoportos tevékenység szabályrendszerének megismerése, a team-munka szabályainak elsajátítása, a csoportszerepek jelentőségének ismerete.	• Csoportos feladatok megoldása. • A szakmai képzésben a team-munka követelményeinek szükségessége, gyakorlati eredményessége.
• A csoportszerepek gyakorlatban történő megismerése. • Az önértékelés fejlesztése.	• Egyéni és csoportos feladatok megoldása egyértelmű értékelési követelményekkel.
• Kritikai szemlélet kialakítása. • Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	• Konzekvens értékelési kritériumok szerinti értékelési rendszer alkalmazása. • A problémamegoldás algoritmusának alkalmazása.

1.3 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A középiskolai nevelés-oktatás feladata az iskolai alapműveltség bővítése és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák. A megszerzett ismereteket jól egészítik ki a szakmai elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok, a duális szakképzés keretében valóságos munkahelyi körülmények között lehetőség van a megszerzett tudás elmélyítésére, alkalmazására. A nevelési célok intézményi szintű, tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét széleskörűen fejlessze, tiszteletben tartva minden ember egyediségét és fejlődését, és az egyetemes emberi értékeket. Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket

1.4 A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A teljes körű egészségfejlesztési program az iskola közössége életminőségének, életfeltételeinek, egészségi állapotának javítását szolgálja; olyan problémakezelési módszer, amely az iskola közösségének aktív részvételére épít.
A teljes körű iskolai egészségfejlesztés az alábbi négy alapfeladat rendszeres végzését jelenti a nevelési-oktatási intézmény partneri kapcsolati hálójában szereplők ésszerű bevonásával:

- egészséges táplálkozás megvalósítása (lehetőleg a helyi termeléshelyi fogyasztás összekapcsolásával);
- Az iskolai büfében, egészséges ételek és italok forgalmazása, az egészségtelen ételek és italok mennyiségének tudatos szabályozása
- mindennapi testnevelés/testedzés minden tanulónak, a mozgás beépítése a mindennapi életbe (tartásjavító torna, relaxáció és tánc);

- a tanulók érett személyiséggé válásának elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával;
- környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló egészségfejlesztési tematika oktatása.

Az egészségfejlesztési ismeretek témakörei az iskolában:

- Az egészség fogalma
- A környezet egészsége
- Az egészséget befolyásoló tényezők
- A jó egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése
- A betegség fogalma
- A táplálkozás és az egészség, betegség kapcsolata
- A testmozgás és az egészség, betegség kapcsolata
- Balesetek, baleset-megelőzés
- A lelki egészség
- A társadalom élete, a társadalmi együttélés normái: illem és etika, erkölcs
- A szenvedélybetegségek, megelőzésük és veszélyeik (dohányzás, alkohol- drog- és energiaitalfogyasztás, játékszenvedély, internet- és tv-függés)
- A média egészséget befolyásoló szerepe
- Fogyasztóvédelem
- Iskola-egészségügy igénybevétele

Egészségnevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedésének fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni, és az életfordulókon (serdülőkor, ifjúkor) fokozottabban megerősíteni.
A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet védelme.
Jelentős szerepet kap benne a szülő, a család, az ifjúságvédő, az iskolapszichológus, az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó, az iskolaorvos és a védőnő, a civil közösségek, sport- és egyéb egyesületek, média, stb.
Az egészségkulturáltság maga az életmód. Az egészségvédelem szoros kapcsolatban áll az erkölcsi értékekkel, magatartással.
Már kora gyermekkortól kezdve számos befolyás éri a gyermeknek az egészségről alkotott fogalmát, de számos hatás éri viselkedésüket, magatartásukat is. Sokszor nincsenek tisztában az őket érő környezeti hatásokkal. Ezért fontos része az egészségnevelési programnak az is, hogy segítsen a tanulókban kialakítani olyan készségeket, amelyek lehetővé teszik saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását.
Az egészségfejlesztési program hozzásegíti a tanulókat

- az egészséges életvitel kialakításához,
- a helyes értékrend felépítéséhez,
- az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez,
- az életmóddal kapcsolatos (biológiai-pszichés) tennivalók elsajátításához,
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez,

- az egészségre káros szokások megismeréséhez, kiküszöböléséhez.

Mindennek legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló szerepe az egészség érték tudatosításában. Ezek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.
A programba beépül a folyamatkövetés és az eredményvizsgálat. Ehhez idő kell, fontos a többszintűség, a célok, feladatok követhetősége.

Alapelve, célja:

- az egészségkulturáltság emelése,
- olyan tulajdonságok kifejlesztése, amelyek hozzásegítenek a tudás hasznosításához,
- a tanulók segítése a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában,
- az életvezetési képességek fejlesztése,
- a tanulók felelősségérzetének fejlesztése egészségük megőrzéséért,
- a tanulók felkészítése a stresszhatások feldolgozására,
- a környezeti és egészségtudatosság erősödésének előkészítése,
- a mindennapi testedzés megvalósítása a tanulók számára,
- az egészségnevelés mentálhigiénés nevelésre való kiterjedése.

Tartalma:

- az egészségfejlesztéssel összefüggő célok, feladatok,
- a feladatok végrehajtását szolgáló program,
- az iskola-egészségügyi szolgálat munkája.

Kapcsolódó szakanyagok:

- módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának méréséhez és minősítéséhez,
- módszertani anyag a mindennapos testneveléshez.

Az egészségnevelés fő jellemzői:

- az egészség megtartása, fokozása,
- az egészség visszaszerzésére irányuló és a személyiség formálását elősegítő tevékenység.

Területei:

- Egészségmegőrzés; a helyes életmód kialakítása.
- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség.
- Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében.
- Öltözködés.
- Higiénia, tisztálkodás.
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, egyéb szenvedélybetegségek és függőségek) megelőzése.
- Stresszkezelés
- Ésszerű napirend kialakítása.
- Szűrővizsgálatok.

A vonatkozó ágazati jogszabályok alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze az iskolai egészségvédelem főbb feladatait:

- Ismertesse meg az emberi szervezet működésének és a természeti, társadalmi, pszichés környezet kölcsönhatásának törvényeit.
- Fejtse ki az egészséges táplálkozásra, életmódra, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat, buzdítson azok megtartására.
- Valósítsa meg a személyes, testi és lelki higiénia követelményeit.
- Szorgalmazza a testmozgás, az aktív életmód, a sportolás rendszeressé tételét.
- Szolgáltasson módszereket (döntési helyzetekhez megoldásokat), a stresszhelyzetek megelőzésére és feloldására, a konfliktusok kezelésére.
- Ismertesse a szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat.
- Tudatosítsa a szenvedélybetegségek káros hatásait és a rászokás elkerülésének módját.
- Ismertesse meg a tanulókkal az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének feltételeit és lehetőségeit.
- Adjon gyakorlati tanácsot az egészséget és a testi épséget veszélyeztető tényezők, balesetveszélyek elkerülésének módjára, a lehetőségekhez mérten tanítsa meg az elsősegélynyújtás elemi tennivalóit.
- Tudatosítsa a tanulókban a lehetséges jövőképről való kreatív gondolkodást, az egészséges életmód, a fenntarthatóság és a környezetvédelem tükrében.
- Fejlessze ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Az iskolai teljes körű egészségfejlesztés színterei:

- Életviteli feladatok;
- Foglalkozás alatti feladatok;
- Foglalkozáson kívüli feladatok.

Életviteli feladatok

Az iskolai élet a nevelés-oktatás színtere. A nevelés dimenziói közt az egyik, meghatározó tényező az egészség iránti igényre nevelés. A szó tartalmának meghatározása sugallja a feladatokat.

Foglalkozás alatti feladatok

Az egészséges életmódra nevelés tananyagának tervezésénél megfogalmazott célok és feladatok:
- járuljon hozzá a tanulók képességeinek sokoldalú fejlesztéséhez,
- életmódjuk, szokásaik értékekkel történő kialakításához,
- eddze akaratukat mentálisan, fizikálisan, szociálisan,
- bővítse ismereteiket.

Kötelező foglalkozás alatti keretben végzett egészségnevelés:
- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelésóra, biológiaóra, egészségtan óra stb. Kiemelt jelentőségű a biológia, ahol a tanterv tartalmazza az egészségtant, az egészséges életmóddal kapcsolatos problémákat, prevenciót és a megoldások területét.
- „Egészségóra” (a védőnő vagy meghívott előadó foglalkoztató előadása).

Szabadon választható foglalkozások:

- délutáni szabadidős foglalkozások,
- sportprogramok,

- témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások,
- egészséghét,
- sportrendezvények, kulturális programok,
- kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok,
- együttműködés sportegyesületekkel.

Mindennapi testedzés megvalósítása:

- testnevelés foglalkozásokon,
- sport ágazatos tanulóinknak úszás foglalkozásokaon
- szabadidőben, rendszeres sportfoglalkozások keretében,
- diáksport egyesület működtetésével, egyedi együttműködési megállapodás alapján,
- egy-egy sportágnak az iskolában helyet adva, biztosítva a tanulók szervezett sportolási részvételét,
- sporttáborok szervezése,
- sportversenyek lebonyolítása,
- a diáksport révén diákjaink bekapcsolódnak a különféle versenyekbe.

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:

Belső (iskolai) résztvevők:
- az igazgató vagy megbízottja,
- az iskolaorvos, védőnő,
- a testnevelők,
- a diákönkormányzatot segítő oktató,
- az iskolapszichológus.

A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak az egészségfejlesztési munka kiszélesítésére, valamint a különböző szervezetek, szakemberek, szakértők bevonására.

Egészségnevelés tartalma az iskolánkban:
- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- a rendszeres testmozgás egészségmegőrzésében való szerepének a felismerése,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és a kezelési stratégiák ismerete,
- a tanulás és a tanulás technikái,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- a rizikóvállalás határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony,
- az egészséges környezet jelentősége,
- az egészséges táplálkozás,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai,
- az AIDS-prevenció,

- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat),
- a testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés),
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás),
- az egyénileg kialakított mozgásprogram fontossága az egészségmegőrzésben,
- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok fontossága a kiegyensúlyozott testi-lelki fejlődésben és az interperszonális kapcsolatokban.

Az iskola egészségfejlesztési-stratégiájának kimunkálása hosszútávú előrejelzés lehet a tanulók életminőségében, a romló tendenciák megfékezésében, a javulás feltételeinek megteremtésében. Célunk az, hogy megtanítsuk a diákjainkat arra, hogy törődjenek magukkal, fejlesszék magukban a teljes ember igényét. Ápolják érzelmeiket, ne váljon örömnélküli kötelességgé mindennapi munkájuk. Tudjanak örülni egymásnak, családjuknak, barátaiknak. Több megértéssel és elfogadással éljenek együtt másokkal, így biztosan egészségesebb életet élhetnek.

A teljes körű egészségfejlesztés megvalósulása:

A program megvalósulása a tanévek során, az iskola munkatervében megtervezetten történik. Az oktatók és az osztályfőnökök, a diákönkormányzat és más, alkalmanként felálló munkacsoportok a napi munka tervezésekor figyelemmel kísérik a program megvalósulását. A megvalósítás során a folyamatokat tervezzük, nyomon követjük, ellenőrizzük és értékeljük a megfogalmazott módszerek, értékek mentén.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb foglalkozások:

- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával,
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó („Egészséghét”/projektnap/témanap) eseményt szervezünk a tanulók számára.
- az évente megrendezésre kerülő nyílt nap keretében, tanulóink elsősegélynyújtás bemutatót tartanak az érdeklődő készülő diákoknak és szüleiknek

A teljes körű egészségfejlesztési program megvalósításáért az iskola minden oktatója, dolgozója felelős.

A program megvalósulásának ellenőrzése, értékelése

Életvitelszerűen megvalósuló tevékenységek:
A napi iskolai élet során folyamatosan végzett és irányított tevékenységek beépülnek a tanuló magatartásformái sorába. Az oktatókés a tanulók közt élve érzékelik a folyamat fejlődését, és megerősítik a helyes viselkedésmintákat.
Foglalkozás alatti keretben megvalósuló fejlesztés:
A tananyaghoz kapcsolódóan, a tanmenetekben rögzített elsajátítandó ismeretek mérhetőek. Részei a tanulási folyamatnak. A tananyag számonkérésének folyamatában ellenőrizhető, hogy az életvitelszerűen rögzítendő elemek valóban beépültek-e a tanuló viselkedési kultúrájába.
Foglalkozáson kívüli tevékenységek (egyéb foglalkozások) során megvalósuló fejlesztés:
A munkaterv szerint megszervezett témanapok, témahetek, projektek egyrészt a fejlesztési folyamat előre tervezett elemei, másrészt a hiányosságok észlelését követő korrekciók. Célunk, hogy az átadott ismeretek, a megtapasztalt egészségnevelési elemek beépüljenek a tanuló és a családja napi életviteli kultúrájába, annak szerves részévé váljanak. Ezek a programok gyakran versenyeztetéssel valósulnak meg, így az eredmények követhetőek.
Visszacsatolás:

A programok és az egész tanév során elért eredmények reális feltérképezése és értékelése adja a következő tervezési időszak szakmai alapját. Az elsajátítandó ismeretek fejlődnek, a diákok tudása elmélyül. Az iskola vezetése éves munkatervet, programtervet, az oktatók pedig foglalkozási tervet készítenek.
Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál az egyéni és a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítésében. Célunk az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetése, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztése, a szükséges szint elérésére, megtartására.
A tanulók fizikai képességének mérésére egyszerű, kevés szerigényű és bárhol végrehajtható teszteket használunk.
El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás.

1.5 A közösségfejlesztéssel, a szakképző intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.
A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása

- Fontosnak tartjuk a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítását.
- Az önkormányzás képességének kialakítása.
- A tanulói közösségek fejlesztése során kialakítjuk a közösségekben, hogy oktatói segítséggel vagy önállóan, közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A közösségi nevelés területei iskolánkban: foglalkozások (szaktárgyi foglalkozások, osztályfőnöki foglalkozások), gyakorlati foglalkozások, egyéb foglalkozások (szakkörök, kirándulások, hittancsoportok, sportkörök), diák-önkormányzati munka.
- A tanulóközösségek fejlesztésében a tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele.
- A tanulói közösségek irányításánál oktatóink alkalmazkodnak az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a serdülő és ifjúkori problémákhoz.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

- A tanulói közösségeket irányító oktatók legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek. Olyan oktató közösség kialakítására törekszünk, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja. A közösségi nevelés eredményessége érdekében fontosnak tartjuk az osztályfőnök és a gyakorlati oktató szoros együttműködését.

A foglalkozáson, gyakorlati foglalkozáson megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása egyéni képességekhez igazodó munkaformák előtérbe helyezésével önálló és csoportos munkára támaszkodva, a tanulmányi és a munkaerkölcs erősítésével.

- Különböző, változatos munkaformákkal a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése kooperatív együttműködéssel (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny, projekt) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Gyakorlati foglalkozás keretében a különböző csoportszerepek elsajátítása, kipróbálása. Az egyes munkafolyamatok felelősség-megosztása, az együttműködés és a tájékoztatás szerepeinek gyakorlása.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- A tanulók motiválása, kezdeményezéseiknek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek a támogatása.
- Szociális kompetenciák fejlesztése (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség).

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- A hagyományőrző tevékenységek fejlesztik a közösséget, erősítik a közösséghez való tartozás érzését.
- Sokoldalú és változatos foglalkozásokkal (zene, tánc, képzőművészeti, kézműves foglalkozások, múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadásokon tett csoportos látogatások, stb.) járulunk hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- Szabadidős tevékenységek.
- A felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezünk, melyeken a részvétel önkéntes (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdélutánok, táncos rendezvények stb.).

A diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai:

- Jelöljön ki olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket.
- Fejlessze a meglevő közösségi munkálatokat, közösségépítő tevékenységeket.
- Törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére.
- Alakítsa ki a tanulóban a felelősségteljes közszereplés igényét, a demokratikus kommunikáció rutinját.

A tanulóknak az intézmény döntési folyamatában való részvételi jogának gyakorlása

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani.
A nevelési-oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogai gyakorlásának módját a házirend tartalmazza.
A diákkörökkel és a diákönkormányzattal kapcsolatos szabályozás az iskolai SZMSZ-ben és a Házirendben található.

1.6 Az oktatók feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az azonos évfolyamra járó, azon belül közös tanulócsoportot alkotó tanulók egy osztályközösséget alkotnak. Az osztályközösségek diákjai a foglalkozások, foglalkozások túlnyomó többségét az órarend szerint közösen látogatják.

Az osztályközösség élén az osztályfőnök áll. Az osztályfőnököt az igazgatóhelyettes és az osztályfőnöki munkaközösség-vezető javaslatát figyelembe véve az igazgató bízza meg. Az osztályfőnök jogosult az egy osztályban tanító oktatók értekezletének összehívására.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre:

- A pedagógia elvei és gyakorlata alapján az iskola célrendszerének megfelelően neveli tanítványait.
- Összehangolja az osztályában a nevelési tényezőket, mindent megtesz azért, hogy osztálya jó közösséggé váljon, amelyben minden tanuló otthon érzi magát.
- Szorosan együttműködik a gyakorlati oktatásban részt vevő oktatókkal, a gyakorlati képzés szervezőjével.
- Tanítványai családi hátterének és személyiségének alapos megismerésére törekedve, az intézmény nevelési céljainak megfelelően, azokkal összhangban formálja személyiségüket, segíti önismeretük, hivatástudatuk fejlődését.
- Igyekszik folyamatosan személyes kapcsolatot tartani a tanulókkal (szünetekben, kirándulásokon, iskolai rendezvényeken).
- Az osztályfőnök ismeri és az intézmény pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Koordinálja és segíti az osztályban tanítók munkáját és látogatja foglalkozásaikat, aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványaival foglalkozó oktatókkal, szakoktatókkal és a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő, ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott munkatárs, bűnmegelőzési tanácsadó stb.).
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét, különös gondot fordít a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítésére.
- Szülői értekezletet tart, szükség esetén családot látogat, az ellenőrző könyv/digitális napló útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos adminisztrációs feladatokat.
- Saját hatáskörében - indokolt esetben - összesen évi három nap távollétet engedélyezhet osztálya tanulójának, és ebben az esetben igazolja hiányzását.
- Osztálya tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskolai programokról, feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a foglalkozáson kívüli tevékenységek szervezésében.
- Az érdekeltekkel egyetértésben javaslatot tesz a tanulók jutalmazására és büntetésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, javaslataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét.

1.7 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Iskolai nevelő és oktató munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, melynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembe vétele, a differenciálás; valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.
Az együttnevelés az intézmény egészében pedagógiai hatással bír: pozitív emberi értékek, tulajdonságok kialakítására törekvés (a szeretet, a jóság, a becsületesség, az őszinteség, az önzetlenség, a szorgalom, a segítőkészség, a tolerancia, a felelősségérzet példáinak erősítése), az együttműködési képesség kialakítása, az empátia fejlesztése.
Kiemelt figyelmet érdemlő tanulók a sajátos nevelési igényű; a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő; a kiemelten tehetséges; a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók.

Alapvető pedagógiai feladatunk a kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése, amelynek alapja a tanulók egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek figyelembevétele, a differenciálás, valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a tanítási folyamatban.

Hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők

Tevékenységeink:

1.) **Ifjúságvédelmi felelősünk** a nyilvántartás mellett a szociális és hatósági intézményhálózattal való kapcsolattartást is biztosítja.

- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős együttműködik az iskola minden érintett oktatójával, a diákönkormányzattal, tagja az osztályfőnöki munkaközösségnek és kapcsolatot tart az egészség- és környezeti neveléssel is foglalkozó munkaközösségekkel. Segítséget nyújt a kortárs segítő hálózat kiépítéséhez és a segítők koordinálásához.

2.) **Iskolai szociális segítő**

- Az iskolai szociális segítő a gyermek/ek veszélyeztettségének megelőzése érdekében, a szociális segítő munka eszközeivel, támogatást nyújt az iskolai szociális segítő szolgáltatás keretében.
- A gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt (pl. információnyújtás, segítségnyújtás, egyéni tanácsadás, közvetítés a szolgáltatásokhoz, részvétel a szülői értekezleteken, részvétel a védelembe vételi esetkonferencián, stb.)

3.) **Iskolapszichológus**

- a gyermekekkel és szülőkkel való közvetlen foglalkozás az iskolában az igazgatóval egyeztetett munkabeosztás szerint,
- az oktatóval a gyermekek ügyében folytatott konzultáció,
- a gyermekek ügyében a szülővel folytatott konzultáció
- szakmai konzultációk a kliensek érdekében intézményekkel és személyekkel,
- ismeretterjesztő, prevenciós jellegű előadás tartása.

4.) **Fejlesztőpedagógus**

- A fejlesztőpedagógus feladata, hogy a gyermekek átlag alatti képességeit fejlessze és felzárkóztassa azokat az átlagos szinthez. Fejlesztőpedagógián belül több csoportot is megállapíthatunk függően attól, hogy a gyermek életkora és fejlettsége jelenleg hol áll, melyik életszakaszban van. Ezek alapján megkülönböztetünk: gyógypedagógiai tanácsadás, oktatás és gondozás.

5.) **Iskolai bűnmegelőzési tanácsadó**

- részt vesz a baleset-megelőzési bizottságok által szervezett, az iskolát érintő kampányokban;
- megkeresés esetén segítséget nyújt a prevenciós célú kiadványok, közlemények terjesztésében, iskolai prevenciós előadásokat tart meghatározott tematika mentén
- felkérés esetén, lehetőség szerint részt vesz az iskola foglalkozáson kívüli szabadidős és egyéb programjaiban is;
- biztosítja az iskola igazgatója, a oktatói testület és a szülői szervezet számára az elérhetőségeinek (telefonszám, szolgálatteljesítési hely) megismerhetőségét;
- a feladat eredményes végrehajtása érdekében felveszi a kapcsolatot a helyi polgárőr egyesülettel, szükség esetén pedig a segítségüket kéri.

Iskolánk az alábbi szolgálatokkal, hivatalokkal működik együtt:

- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

- Gyermekjóléti Szolgálatok és Központok
- Gyámhivatalok és Gyámhatóságok

Feladatok:

- Az egyéni képességekhez igazodó foglalkozás alatti tanulás megszervezése.
- Ingyenes tankönyv biztosítása a jogszabályi kereteknek megfelelően.
- Felzárkóztató órák, fejlesztő foglalkozások a szakértői vélemények alapján készült igazgatói határozatok alapján.
- A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai.
- Pályaorientáció.
- A szülőkkel való együttműködés.
- A szülők és a családok nevelési gondjainak segítése.
- A szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulók

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés, valamint a tanulási képességek zavara. Fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő tanulókat.
Az iskola feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a tanuló megfelelő szakemberhez való irányítása, speciális csoportba javaslása. Együttműködünk a gyógypedagógusokkal, a pedagógiai szakszolgálatok szakembereivel és az egészségügyi intézményekkel.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarok enyhítését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni (az iskola sajátosságai szerint)

- a belépő évfolyam év eleji tudásszint mérése valamennyi tantárgyból, különös tekintettel az idegen nyelv, a szövegértésre és a matematikai kompetenciára,
- a problematikusnak ítélt tanulók szakértői vizsgálatának kérelme,
- tanulásmódszertani ismeretek alkalmazása a tantárgyi órákon,
- szoros kapcsolat az általános iskolákkal, a pedagógiai szakszolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal,
- az egyéni képességekhez igazodó foglalkozás alatti tanulás megszervezése,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolattartása,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a felsőfokú továbbtanulás irányítása, segítése,
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése,
- az egy osztályban tanító oktatók együttműködése, egységes nevelési elvek alkalmazása;
- az osztályközösség segítő erejének mozgósítása,
- a közös iskolai és iskolán kívüli programok során a peremhelyzetű tanulók bevonása,
- a szülők tájékoztatása a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról,
- kedvezmények, mentességek biztosítása a Nemzeti köznevelési törvény és a szakképzésről szóló törvény alapján,
- iskolapszichológus segítő tevékenysége.
- Az osztályfőnök az ifjúságvédelmi felelős és az iskolai szociális segítő közreműködésével külső szakember segítségét is igényelheti (gyermekjóléti szolgálat, iskolapszichológus).
- Az osztályfőnök a btmn-es tanulókról az ifjúságvédelmi felelős és az iskolapszichológus bevonásával egyéni fejlesztési tervet készít, amelyet az iskolavezetés bevonásával az alábbi segítőhálózat

segítségével valósít meg: osztályfőnöki munkaközösség, osztályban tanító oktatók, iskola-egészségügyi szolgálat, külső szakértők bevonása: rehabilitációs bizottság, pedagógiai szakszolgálat

Egyéni fejlesztési terv a Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára

A BTMN fogalma - Nkt.: 4§ 3.:
A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséget a megyei szakértői bizottság bírál el, a szülő (az oktatási intézmény vezetőjéhez intézet kérelmében vagy az oktatási intézmény kezdeményezhet (a szülő/törvényes képviselő beleegyezésével).
.Ki tarthat fejlesztő foglalkozást?
- Gyógypedagógus
- Fejlesztőpedagógus

Amit vezetni szükséges a fejlesztő foglalkozást tartó kollégának:
- Egyéni fejlesztési terv
- Foglalkozási napló (Egyéni fejlődési lap külíve és belíve, ezek összefűzve adják ki év végére a naplót.

A fejlesztés tervezésének időkeretei:
Az egyéni fejlesztési terv készítése folyamatmunka.Kiindulópontként három hónap időtartamra tervezése optimális.Vagyis nem lehet éves fejlesztési tervet kérni év elején a szakembertől.
Az egyéni fejlesztési terv kidolgozása során figyelembe kell venni
Szakvéleménytsaját megfigyeléseket (tanórai munka, szabadidős tevékenység)a gyermekkel korábban foglalkozó szakemberek tapasztalataita szülőkkel folytatott beszélgetés kapcsán kapott információkat
Mit kell fejleszteni? Ami a szakértői véleményben szerepel
A Szakértői vélemény tételesen felsorolja azokat a képességterületeket, amelyeket fejleszteni szükséges, ugyanakkor lehet fejleszteni az „erősséget” is.
A terv elkészítése előtt
- Fogalmazza meg a fejlesztés célját!
- Fogalmazza meg a kiválasztott fejlesztendő terület tartalmai elsajátíttatásának célját!
- Fogalmazzon meg néhány – a témához kapcsolható – követelményt!

A fejlesztési terv lebontásának lépései
- Az információk elemzése, összegzése
- Legfőbb fejlesztési irány meghatározása(reális lehetőség)
- A program fő területeinek meghatározása
- Fő területen belül a feladattípusok, feladatsorok leírása (fokozatosság)

Kulcsszó a készségek fejlesztése
- Olvasási készség
- Szövegértési készség
- Helyesírási készség
- Írási készség
- Számolási készség

A szakértői bizottság a fejlesztendő képességterületeken, a fejlesztésre fordítható időkereten túl rendelkezik az adható mentességekről, kedvezményekről is, melyeket az egyéni fejlesztési tervben rögzíteni szükséges.

A szakértői bizottság a BTMN-es tanuló állapotát meghatározott időintervallumban felülvizsgálja, adott esetben, a feltételek hiánya, illetve a képességek megfelelő mértékű fejlődése esetén a tanulási nehézséget meg is szüntetheti.

Sajátos nevelési igényű tanulók

Iskolánkban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása a többi tanulóval együtt, integrált formában folyik.
Az SNI tanulók nevelése-oktatása állapotuknak megfelelően a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti speciális implementációjú tanterv szerint történik. A használt módszerek igazodnak hiányosságaikhoz, fogyatékosságukhoz. Értékelésük egyéni elbírálás alapján, a vonatkozó szabályozók által megfogalmazottaknak megfelelően folyik.
Azokat az SNI tanulókat oktatjuk együtt a többségi tanulókkal, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják. Ezek a tanulók társaikkal együtt végzik iskolai feladataikat, de a szükséges területeken támogatást kapnak. Ez fokozott toleranciát, az egyéni fejlesztést, más munkaszervezési formák alkalmazását, speciális tankönyv használatát, az ellenőrzés és értékelés szigorú igazítását a tanuló képességeihez, és az egyéni foglalkozásokat jelenthet.
A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások figyelembevételével, speciális szakemberek igénybevételével folyik.
Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények segítségét.

A szakképzés kiemelt feladata a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb
társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.
Nkt. 4. § (13)
„kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:
a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,”
ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

Sajátos nevelési igényű tanuló
A Szkt. 7. § (5) alapján
„sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy a rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi - látási, hallási -, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral - súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd”

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
A Szkt. 7§ (1) alapján
„beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) szerinti szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás-szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő személynek”
A tanuló vizsgálatát végző szakértői bizottság szakvéleménye tartalmazza annak megállapítását, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló az e célra létrehozott, a fogyatékosság típusának megfelelő

nevelési-oktatási intézményben, osztályban, csoportban, tagozaton vagy a többi gyermekkel/tanulóval közösen is részt vehet az iskolai nevelésben- oktatásban, kollégiumi nevelésben.
A Debreceni Szakképzési Centrum azokat az SNI-s tanulókat oktatja együtt a többségi tanulókkal, akiknek nevelését-oktatását a szakértői bizottságok integrált osztályban javasolják, ezáltal intézményünkben integrált oktatás folyik.
Korábban a ma már hatályon kívül helyezett 32/2012 EMMI rendelet tartalmazta az SNI irányelveket. A jelenleg érvényes irányelvek szövegét szakértői team véglegesítette. A frissített, véglegesített szöveg ezúttal nem jogszabályi megerősítést kapott, hanem az Oktatási Hivatal honlapján való megjelentetéssel vált érvényessé. Bár az irányelvek már nem jogszabályban szerepelnek ezek mégis olyan szakmai előírások, amelyeket az SNI gyermekeket, tanulókat ellátó oktatási intézmények kötelesek betartani, s ha ez nem valósulna meg, úgy a szülők első sorban az intézménnyel szemben jogorvoslattal élhetnek.
Összegezve a sajátos nevelési igényű tanulók a többiekkel együtt – integráltan – megvalósuló iskolai nevelésében a fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzuk meg. A sajátos nevelési igényű tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltaknak megfelelően biztosítjuk.
Iskolánk a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához igénybe veszi az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények segítségét. Ennek keretében megismerjük az integrált nevelés létező jó gyakorlatait, tapasztalatcsere, tudásháló (képzések, online platform stb.)

Ezeken túlmenően a DSZC a sajátos nevelési igényű tanuló igényeihez viszonyodva:
a) Az iskola egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időt is meghatározhat a helyi tantervében.
b) A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében, oktatásában közreműködő intézményeinkben – függetlenül attól, hogy külön vagy a nem fogyatékos tanulókkal együtt történik a nevelés-oktatás – a minden iskola számára meghatározott foglalkozásokon túl kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs tanórai foglalkozásokat, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető súlyos és tartós rendellenessége esetén pedig fejlesztő foglalkozásokat szervezni. A rehabilitációs célú órakeret – a fogyatékosság típusától függően – a kötelező foglalkozásokra fordítandó óraszám 15–50%-a, míg a fejlesztő foglalkozások időkerete a kötelező foglalkozásokra fordítandó óraszám 15%-a. Az időkeretet az egyes évfolyamok, osztályok tanítási év közben a tanítási hetek között át-csoportosíthatóak.
c) A sajátos nevelési igényű tanulót az igazgató – a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára – mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól. Az érettségi vizsgán az érintett tantárgyak helyett a tanuló – a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint – másik tantárgyat választhat.
d) A sajátos nevelési igényű tanulót a vizsgán hosszabb felkészülési idő illeti meg, lehetővé kell tenni számára az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (írógép, számítógép stb.) használatát, szükség esetén pedig az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval, illetve a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő kiváltását.
e) A sajátos nevelési igényű tanuló számára engedélyezett a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó tovább haladást biztosító egyéni előre haladású nevelési-oktatási forma.
f) A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása, rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint – a szülő bevonásával, tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez, a gyógypedagógussal együttműködve.

g) Az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserén, szakmai felkészítésén, folyamatos továbbképzésen való részvétel, valamint a szakmai anyagok igénybevétele.

h) Az iskola tárgyi feltételeit illetően a fejlesztések megvalósításához intézményünk igyekszik a megfelelő tárgyi feltételeket is biztosítani.
A Nemzeti alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában:
A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek. Mint sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató intézmény szakmai programunkban, helyi tantervünk elkészítésénél figyelembe vesszük:
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési
- törvény), a Nat és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- A kollégiumi nevelés országos alapprogramját,
- A nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- A szülők elvárásait és az általuk nevelt-oktatott tanulók sajátosságait.
- Célunk, hogy az Irányelvben foglaltak szerint, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók

esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.
Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:
- A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- A pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- A tanulás iránti motiváció és a kudarctűrő képesség növelése,
- A kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása,
- A társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A sajátos nevelési igényű tanulók egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátása:
A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket a szakmai programunk és helyi tantervünk kialakításakor figyelembe vesszük.
A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.
A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei:
a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában részt vevő nevelési- oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét – az általános elveken túl – átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanulási-tanítási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.
c) A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a habilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett kell megjelenniük a tehetséggondozás feladatainak is.
A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai:
A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket megjelenítünk:
- Az intézmény szakmai programjában,
- A helyi tantervben,
- A tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanulási-tanítási programban (pl. tanmenet, óraterv),
- Az egyéni fejlesztési tervben.
- A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára:
- Speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok;
- Speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök;
- Az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok; fejlesztő helyiségek;

- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- A tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus, terapeuta (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

A fejlesztés alapelvei:

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.
Az egyéni fejlesztőmunka tervezése szakképzett gyógypedagógus, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. gyermekpszichiáter) bevonásával történik.
A fejlesztés iskolánkban két szakképzett fejlesztő illetve gyógypedagógus segíti. Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro, ill.
makrotervezés) tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére. Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni szükséges a további célkitűzések megtervezését megelőzően. Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből – az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

Tehetséges tanulók fejlesztése – tehetséggondozás

Kiemelten tehetséges tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magasfokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.
Kiemelt fontosságú a tehetségek felismerése és fejlesztése.
Minden oktató és az osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről.
E tevékenység kiterjed a foglalkozás alatti és foglalkozáson kívüli területekre egyaránt. A legszorosabb együttműködést igényli a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel, szakemberekkel. A gyakorlati oktatásban különleges tehetséget felmutató tanulók fejlesztése a gyakorlati képzésben részt vevő gazdálkodó szervezetekkel való együttműködés keretében folyik.

- A tehetséggondozás módszereiben célirányos tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk, ösztönözzük az oktatók szakirányú továbbképzéseit (tanulásmódszertan, tehetségdiagnosztika).

A tehetségfejlesztés tevékenységei iskolánkban:

- bemeneti mérések, különös tekintettel a motivációra, tehetségnyilvántartás,
- az egyéni képességekhez igazodó foglalkozás alatti tanulás megszervezése,
- emelt óraszámú tantárgyak tanítása,
- tehetséggondozó programok (szakkörök, művészeti foglalkozások, dráma, vizuális kultúra, szakmai diákkörök),
- tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások, felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre,
- vetélkedő megrendezése, kiállítások szervezése,
- felkészítés a felsőfokú továbbtanulásra, ennek irányítása, segítése,
- személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése,
- kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről,

- tantárgyakhoz köthető, szakmai, sport, művészeti és komplex versenyek megszervezése, és azokon való részvétel intézményi, illetve területi szinten.

A versenyek részletes felsorolása az éves munkatervben jelenik meg.

1.8 A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamataiban való részvételi joga gyakorlásának rendje

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani.
A nevelési-oktatási intézmény a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogai gyakorlásának módját a házirend tartalmazza.
A diákönkormányzattal kapcsolatos szabályozás az iskolai SZMSZ-ben és a Házirendben található.

1.9 A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskolai nevelés-oktatás, a tanuló személyisége harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülők az oktatói közösség együttműködése.
Ennek alapja a tanuló iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a tanuló személyiségének kedvező fejlődése.

A diákok és az oktatók együttműködésének formái:

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkatervről, ill. az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.
- Az intézmény vezetője legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon, az iskola honlapján és egyéb közösségi oldalakon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat.
    - A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőjével, az oktatókkal, az oktatói testülettel vagy az iskolaszékkel.
- A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az oktatók folyamatosan (szóban, illetve a digitális naplón keresztül vagy az ellenőrzőben írásban) tájékoztatják.

A szülők és az oktatók kapcsolattartása, együttműködésének formái:

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják. Az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén, vagy az iskolai szintű szülői értekezleten ad tájékoztatást. Az osztályfőnökök az osztályok szülői értekezletein adnak felvilágosítást a diákokkal kapcsolatosan. A szülők a gyermekük előre haladásáról, az esetlegesen felmerült problémákról a digitális naplóból folyamatosan tájékozódhatnak illetve az oktatók által megadott fogadóórákon kereshetik fel őket személyesen. A hozzáférést a digitális naplóhoz a szülők az osztályfőnöktől év elején vehetik át.

Együttműködési formák:

- Családlátogatás (önállóan illetve a családsegítő szolgálattal együtt is, szükség esetén)
- Egyéni beszélgetés
- Szülői értekezlet
- Fogadóóra
- Írásbeli tájékoztató
- Előadások szervezése
- Közös kirándulások
- Pályaválasztási tanácsadás
- Nyílt tanítási nap a nyolcadikosok és szüleik számára
- Kihelyezett szülői értekezlet az általános iskolák hívására
- Az SNI tanulókkal és szüleikkel történő folyamatos kapcsolattartás

Az intézmény kapcsolattartása az alábbi szakmai szervezetekkel:

- Gyermek- és ifjúságvédelmi szervezetek
- Gyámhatóság, Gyámhivatal
- Szakszolgálatok
- Iskola-egészségügy
- Területileg illetékes kamara
- Gyakorlati képzésben résztvevő gazdálkodó szervezetek
- Iskola képzési profiljába tartozó szakmai szervezetek
- Kulturális és sportszervezetek
- Civilszervezetek

1.10 A tanulmányok alatti vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei

Az osztályozó vizsgát, a különbözeti vizsgát, valamint az ezekhez kapcsolódó javító- és pótlóvizsgát (a továbbiakban együtt: tanulmányok alatti vizsga) a szakképző intézmény 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról 180.§-190.§ alapján szervezi meg.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

a) felmentették a foglalkozáson való részvétele alól,

b) engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

c) az e rendeletben meghatározott időnél többet mulasztott, és az oktatói testület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

d) a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga – a (3) bekezdés *b)* pontjában meghatározott kivétellel – egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Osztályozó vizsgát a szakképző intézmény a tanítási év során bármikor szervezhet. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsgát a tanuló abban a szakképző intézményben tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. A különbözeti vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.

A **vizsgázó pótlóvizsgát** tehet az igazgató által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan

magatartására. Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek a feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha
a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
b) az osztályozó vizsgáról, illetve a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
Javítóvizsga letételére az augusztus tizenötödikétől augusztus hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az igazgató által meghatározott időpontban van lehetőség.

Az ágazati alapvizsga
2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről 91. § alapján szervezzük.
A szakképző intézmény által szervezett ágazati alapvizsgát a szakképző intézmény oktatóiból és az elnökből álló vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét a szakképző intézmény székhelye szerint illetékes területi gazdasági kamara delegálja.

Az érettségi vizsga
2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről 92. § alapján szervezzük.
Az érettségi vizsgán a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy az Nkt.-ban meghatározott vizsgatárgyakból ad számot tudásáról azzal, hogy az érettségi vizsga kötelezően választandó vizsgatárgya helyett szakmai vizsgát kell tenni. A technikumban folytatott tanulmányokhoz kapcsolódóan letett szakmai vizsga a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy adott vizsgatárgyból letett emelt szintű érettségi vizsgájának felel meg.

Előrehozott érettségi vizsga
12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról 258.§-a alapján szervezzük.
A szakmai vizsga kivételével – legfeljebb három, az Nkt.-ban meghatározott vizsgatárgyból a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony fennállása alatt, a szakképző intézmény szakmai programjában a jelentkező számára az adott vizsgatárgyra vonatkozóan meghatározott követelmények teljesítését követően, a szakképző intézményi tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév október–novemberi és május–júniusi vizsgaidőszakában is letehető.
A szakmai vizsga
2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről 93. § alapján szervezi az akkreditált vizsgaközpont. A szakmai vizsgát a Kormány rendeletében meghatározott rend szerint kell lebonyolítani

A szóbeli felvételi vizsga követelményei
A technikumi és a szakképző osztályainkba nem tartunk szóbeli felvételit.

1.11 A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A szakképző intézmény tanulói közé felvétel vagy átvétel útján lehet bejutni, amely jelentkezés alapján történik.
Az általános iskolai tanulónak a szakképző intézménybe általános vagy rendkívüli felvételi eljárás keretében történő felvételére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 26–44. §-át kell alkalmazni.
A szakképző intézmény a felvételi tájékoztatóban közzéteszi az általa oktatott szakmák körét és azok ágazatát. A jelentkező a felvételi kérelemben az általa választott szakma ágazatára jelentkezik.
Az igazgató a felvételi kérelmekről a jelentkező általános iskolai tanulmányait igazoló bizonyítványában, illetve félévi értesítőjében szereplő értékelése, minősítése alapján dönt
Ha a szakképző intézményben a felvételi eljárás évét megelőző három év átlagában a jelentkezők száma adott ágazatban több mint háromszorosan meghaladja a felvehető tanulók számát, a szakképző intézmény

központi írásbeli vizsgát, illetve szóbeli vizsgát tarthat. A központi írásbeli vizsgán az oktatásért felelős miniszter által kiadott egységes feladatlapokat kell használni. Központi írásbeli vizsga, illetve szóbeli vizsga esetén az igazgató a központi írásbeli vizsga eredménye, illetve a szóbeli vizsga és az előző beekezdés szerinti értékelés, minősítés alapján dönt.

Átvétel

A felsőbb évfolyamra jelentkezéskor az iskola vizsgálja a tanuló megelőző tanulmányait, a választandó osztály befogadóképességét, az osztály struktúráját, ágazatát, a tanult szakmáját.
Az ágazati alapvizsgát tett tanuló átvétele az ágazati alapoktatás tekintetében nem köthető különbözeti vizsgához, ha az átvételre az ágazati vizsga letételét követő tanévben kerül sor.
A szakképző intézménybe csak olyan tanulót lehet felvenni vagy átvenni, aki az általa választott szakmára vonatkozóan a képzési és kimeneti követelményekben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadálya a szakmai vizsgára bocsátásnak.
Az átvétel igazgatói határozattal engedélyezhető:

- előzetes tanulmányok beszámításával,

továbbá:

- különbözeti vizsgával,
- egyéni segítségnyújtással,
- türelmi idő biztosításával,
- évfolyamismétléssel.

1.12 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát, törvényi szabályozását
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat működésével; sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:
- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és-jártassággal rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén,
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük az elsősegélynyújtás alapismereteit,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a foglalkozás alatti és egyéb foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának érdekében

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével,
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegélynyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe,
- támogatjuk az oktatók részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási továbbképzésen.

Az elsősegély-nyújtási ismeretek a következő tantárgyakba épülnek be:

- Elsősegélynyújtás gyakorlat: újraélesztés, defibrillátor használata újraélesztés során, sebzések, sebellátás, traumás sérülések ellátása, mérgezések, vegyszer okozta sérülések, savmarás, égési sérülések, forrázás, szén-monoxid mérgezés
- Biológia: allergiás reakciók, légúti akadály, artériás, vénás és hajszáleres vérzés, komplex újraélesztés, eszméletvesztések, tudatmódosító szerek hatásai

- Fizika: égési sérülések, forrázás, áramütés
- Testnevelés: magasból esés, sportsérülések és balesetek

Az elsősegély nyújtásával kapcsolatos ismeretek tantárgyankénti és évfolyamonkénti megjelenését a pedagógiai program mellékletét képező tantervek tartalmazzák.

2 Közismereti oktatásra és ágazati alapoktatásra vonatkozó oktatási program

2.1 Kifutó képzések 2012-es NAT-hoz illeszkedő kerettantervek

Iskolánk kifutó képzéseinek helyi tanterve A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI-rendelet (2019.VII.12-ig hatályos) mellékletei alapján kidolgozott alábbi kerettantervekre épül:

- Kerettanterv a szakgimnáziumok 9-12. évfolyama számára
- Kerettanterv a szakközépiskolák 9-13. évfolyama számára

2.1.1. Szabadon tervezhető kötelező foglalkozások

A magyar tanítási nyelvű kifutó szakgimnáziumi osztályokban a szabadon tervezhető órákat az érettségi tantárgyak és az informatika tantárgyak óraszámának a növelésére használtuk fel.
Az informatika tantárgy óraszámának a növelésére a 11. évfolyamon +2 órát fordítottunk.
A magyar nyelv és irodalom tantárgyat két önálló tantárgyként tanítjuk: magyar nyelv, ill. irodalom néven.
A szabadon tervezhető órák közül 12. évfolyamon +1 órával megnöveltük az irodalom tantárgy óraszámát.
A nyelvi előkészítő osztályokra vonatkozó kerettantervi előírásoknak megfelelően, a nyelvi előkészítő évfolyamon 2 órát informatika órára fordítottunk. 2 órát képességfejlesztésre magyar nyelv ill., matematika tantárgyak keretében. A szabadon tervezhető 3 órából 1 órát osztályfőnökire, 1 órát történelem tantárgyra fordítottunk.
A kifutó szakközépiskolai osztályaink estében a közismereti kerettanterv által biztosított szabadon tervezhető órákat informatikai ismeretek tanítására használjuk fel. A gyakorlati képzés miatt azokon a napokon, amikor nem szervezhető testnevelés óra ezek szintén a szabad órakeret részévé váltak. Ezeket az órákat a magyar-kommunikáció, ill. a matematika tantárgy óraszámának a növelésére használtuk fel.

Szabadon választható foglalkozások

Az iskola bizonyos tantárgyak/tantárgycsoportok esetében választást kínálhat fel a tanulóknak. A tanuló az iskola kínálatából egyéb foglalkozásokat is választhat. Ezekre a tantárgyválasztás szabályai vonatkoznak.
A szakgimnáziumi és szakközépiskolai helyi tantervekben a szabadon tervezhető órakeret felhasználását a kerettanterv szabályozza és az óraterv tartalmazza.
A szabadon tervezhető többletórák megtanítandó és elsajátítandó tananyagát az egyes tantárgyak helyi tantervénél lehet megtalálni.
Szabadon választható foglalkozások keretében készítünk fel az emelt szintű érettségi vizsgára a kötelező érettségi tárgyakból, testnevelésből és fizikából. A szakgimnáziumi osztályokban lehetőséget biztosítunk 11, 12. évfolyamon földrajz tantárgyból, 12. évfolyamon informatikából fakultáció keretében a középszintű érettségire való felkészüléshez. Szakgimnáziumban lehetőséget teremtünk a 2. idegen nyelv tanulására heti 3 órában.
Iskolánk helyi tanterve A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI-rendelet mellékletei alapján kidolgozott alábbi kerettantervekre épül:

- Kerettanterv a szakgimnáziumok 9–12. évfolyama számára
- Kerettanterv a szakközépiskolák 9-13. évfolyama számára

A szakgimnáziumokban a közismereti képzésnél 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben jóváhagyott „Középfokú nevelés-oktatás szakasza, szakgimnázium, 9.-12. évfolyam” kerettantervet használjuk a magyar és a két tanítási nyelvű osztályainkban. A magyar nyelv és irodalom tantárgyból az „A” változatot választottuk olyan módosítással, hogy két önálló tantárgyként „magyar nyelv”, ill. „irodalom” tantárgy formában tanítjuk.

Intézményünk helyi tantervét a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet, a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról és A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI-rendelet figyelembevételével az alábbiak szerint határozza meg a 2016. szeptember 1. után indult osztályok esetén:
Az óraterv tartalmazza:

- A szakmai elméleti és gyakorlati óraszámokat, továbbá az összefüggő szakmai gyakorlat óraszámait is.
- Az óraterv minden évfolyamra tartalmazza a kerettanterv (jele: **K**) által előírt minimum óraszámot és a helyi tantervben (**H**) meghatározott óraszámot, így látható a szabad órakeret felhasználása.
- Az óratervben követhetők a csoportbontásban tanított tantárgyak is, amelyet (**B**) oszlopban szerepeltetünk.
- A helyi tantervi és a csoportbontási óraszámok együtt adják ki a teljes óraszámot, amelyet a táblázatban összevetünk az Nkt. 6. mellékletében meghatározott finanszírozott órakerettel, így a finanszírozási többletigény is megjelenik a táblázatban.
- Az óratervben megadjuk a kötelező érettségi tantárgyakat (**K**), a választható érettségi tantárgyakat, amelyekből az intézmény vállalja a tanulók felkészítését emelt, illetve középszintű érettségire (**VE**), (**VK**).
- Nem kötelező érettségi tantárgyból az emelt szintű érettségire való felkészítést más intézménnyel való együttműködés keretében biztosítjuk.

2016. szeptember 1- től érvényes kerettantervek

Kerettanterv szakgimnázium, 9-12. évfolyam

- Magyar nyelv és irodalom
- Idegen nyelv
- Idegen nyelv – Függelék: angol és német nyelvi specifikáció
- Matematika
- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- Etika
- Pénzügyi és vállalkozási ismeretek*
- Komplex természettudomány*
    - 108 órás, egy évfolyamos változat
- Biológia-egészségtan*
    - 206 órás, három évfolyamos A változat
    - 206 órás, három évfolyamos B változat
    - 144 órás, két évfolyamos változat
- Fizika*
    - 206 órás, három évfolyamos A változat
    - 206 órás, három évfolyamos B változat
    - 144 órás, két évfolyamos változat
- Informatika*
    - 144 órás, két évfolyamos változat
    - 72 órás, két évfolyamos változat
- Testnevelés és sport

Iskolánk a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő választható („A változat” illetve „B változat”) kerettantervek közül az alábbi tantervek alapján tanít:

- Fizika: 206 órás, három évfolyamos B változat

- Kémia:144 órás, két évfolyamos B változat
- Földrajz: 206 órás, három évfolyamos változat
- Művészetek: Vizuális kultúra
- Biológia-egészségtan: 206 órás, három évfolyamos A változat
- Informatika 144 órás, két évfolyamos változat

Szakgimnáziumi tantárgyi struktúra és óraszámok

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a szakgimnázium 9–12. évfolyamán

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül az oktatónak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.
A szakgimnáziumi óraterv tartalmazza:
A szakmai elméleti és gyakorlati óraszámokat, továbbá az összefüggő szakmai gyakorlat óraszámait is.
Az óraterv minden évfolyamra tartalmazza a kerettanterv (jele: **K**) által előírt minimum óraszámot és a helyi tantervben (**H**) meghatározott óraszámot, így látható a szabad órakeret felhasználása.
Az óratervben követhetők a csoportbontásban tanított tantárgyak is, amelyet (**B**) oszlopban szerepeltetünk.
A helyi tantervi és a csoportbontási óraszámok együtt adják ki a teljes óraszámot, amelyet a táblázatban összevetünk az Nkt. 6. mellékletében meghatározott finanszírozott órakerettel, így a finanszírozási többletigény is megjelenik a táblázatban.
Az óratervben megadjuk a kötelező érettségi tantárgyakat (**K**), a választható érettségi tantárgyakat, amelyekből az intézmény vállalja a tanulók felkészítését emelt, illetve középszintű érettségire (**VE**), (**VK**).
Nem kötelező érettségi tantárgyból az emelt szintű érettségire való felkészítést más intézménnyel való együttműködés keretében biztosítjuk.

Kötelező kerettantervek:
- Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom
- Idegen nyelv
- Matematika
- Társadalomismeret
- Természetismeret
- Testnevelés és sport
    - Testnevelés és sport - 5 órás
    - Testnevelés és sport - 3 órás
- Osztályközösség-építés

A szakközépiskolai óraterv tartalmazza:
A közismereti óraszámok mellett a szakmai elméleti és gyakorlati óraszámokat, továbbá az összefüggő szakmai gyakorlat óraszámait is.
Az óraterv minden évfolyamra tartalmazza a kerettanterv (jele: **K**) által előírt minimum óraszámot és a helyi tantervben (**H**) meghatározott óraszámot, így látható a szabad órakeret felhasználása.
Az óratervben követhetők a csoportbontásban tanított tantárgyak is, amelyet (**B**) oszlopban szerepeltetünk.
A helyi tantervi és a csoportbontási óraszámok együtt adják ki a teljes óraszámot, amelyet a táblázatban összevetünk az Nkt. 6. mellékletében meghatározott finanszírozott órakerettel, így a finanszírozási többletigény is megjelenik a táblázatban.
Testnevelés órákat csak az elméleti oktatási napokon tartunk, felszabaduló heti két órával a szabad órakeretet növeltük meg.

Minden szakközépiskolai szakképesítésre megadjuk a 3 éves (9-10-11. évfolyam) óraterveket, a 2 éves (11-12. évfolyam) óraterveket a szakmai program tartalmazza.
A szabad órakeret felhasználása során ügyelni kell a szakmai elmélet/szakmai gyakorlat arány betartására a teljes képzési időre számítva, a szabad órakeretet ezen szabály szerint használtuk fel.
A gyakorlati foglalkozásszámszámításánál a duális szakképzés gyakorlata alapján a 9. évfolyamon iskolai tanműhelyi gyakorlatot tervezünk, a 10-11. évfolyamon külső képzőhelyi gyakorlatot.
Az összes óraszámnál az óraterv tartalmazza az osztály kettő, illetve három gyakorlati csoportra bontása esetén az óraszámokat.

2.1.2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Az erkölcsi nevelés	Közismereti, szakmai-elméleti és gyakorlati tantárgyak tantervi feladataihoz kapcsolódóan: a felelősségtudat elmélyítése, az önállóság, az önfegyelem, az érdeklődés, a kötelességtudat, a munka megbecsülése, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség fogalmai és kapcsolódó kompetenciái dolgozhatók fel. Osztályfőnöki órák keretében: erkölcsi, életvezetési értékek, problémák, konfliktusok kezelése, türelem, megértés, elfogadás területei. <u>Követelmények:</u> A tanuló ismerje meg és sajátítsa el az alapvető emberi értékeket és normákat, a helyes emberi érintkezési módokat, és viselkedési formákat a közösségen belül, azon kívül. Készüljön fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra. Tudjon választ találni az erkölcsi és életvezetési problémáira, tisztelje társait, nevelőit közösségen belül és kívül. Ismerje meg az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módjait. <u>Módszerei:</u> • A tanulók tevékeny részvételére épülő tanulásszervezési eljárások. • Forrásfeldolgozás. • Vitakultúra fejlesztési gyakorlatok. • Önismereti tesztek, gyakorlatok. • Filmvetítések. A médiahasználat lehetőségeinek alkalmazása. (Sajtó, tv, internet…)	Az iskolai szabadidős programok, rendezvények kapcsán az erkölcsi nevelés feladatainak érvényesülése: osztálykirándulások, projektnapok, sportnap, iskolai ünnepélyek, kiállítások rendezése és látogatása, közösségi programok során. Fejlesztési területek: a felelősségtudat, felelős életvitelre történő felkészülés, közösségi élet, segítőkészség, intellektuális érdeklődés. <u>Közösség-építés:</u> Konfliktuskezelés és megoldás: lázadás, ellenállás, dac. Hazudozás, csalás, visszahúzódás, konfliktusok a diákok között. Ifjúkori bűnözés Hiba, bűn, bűntudat: tévedések és hibák, bűn-bűntudat, megbánás, megbocsátás, önfegyelem a mindennapokban. Erkölcsi problémahelyzetek (dilemmaviták)

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	Közismereti, szakmai-elméleti és gyakorlati tantárgyak tantervi feladataihoz kapcsolódóan: nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai, jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkássága. Kiemelten fontos tantárgyi keretben: történelem, társadalomismeret: a szülőföld, a haza, a nemzet és népei megismerése, a nemzet történelme, a haza védelmének szükségessége; testnevelés: híres magyar sportolók, a haza védelme; magyar irodalom: közösséghez tartozás, a hazaszeretet, sokszínű kultúra. <u>Követelmények:</u> A tanuló ismerje meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait, kiemelkedő alakjait. Alakuljon ki a tanulóban a nemzeti identitástudat érzése, a honvédelmi kötelezettség teljesítésének tudati megalapozása. Ismerje meg hazánk méltó helyét Európában és a világon. Ismerje meg a nemzetközi együttműködés jelentőségét és formáit. <u>Módszerei:</u> • Nemzeti ünnepekről, emléknapokról méltó iskolai és osztályszintű foglalkozás alatti megemlékezések. • Kirándulások. (A Kárpát-medencétől a helyi emlékek felkereséséig) • Projektmunkák készítése egyénileg és csoportosan. Filmvetítés, médiahasználat	Iskolai ünnepélyek: nemzeti és állami ünnepek, kiállítások rendezése és látogatása, múzeumi órák. Iskolai és osztálykirándulások alkalmával nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományainak megismerése, a közösséghez tartozás és hazaszeretet érzelmi megalapozása. A magyar kultúra megismerése, a magyarságtudat kialakítása, a magyarság helye az európai kultúrában. Kiemelt iskolai ünnepélyek, a nemzeti öntudat és a hazafias nevelés színterei: Aradi vértanúk napja (okt. 6.), Október 23-a, Hűség napja (dec. 14.), Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja (febr. 25.), Nemzeti ünnep (márc. 15.), Holokauszt áldozatainak emléknapja (ápr. 16.), Összetartozás Napja (jún. 4.) <u>Közösség-építés:</u> Magyarország a hazám: • társadalom, politikai rendszer • az egyén szerepe és felelőssége

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	Közismereti, szakmai-elméleti és gyakorlati tantárgyak tantervi feladataihoz kapcsolódóan a korszerű tanítás-tanulásszervezési eljárások alkalmazásával fejlődik a tanulók önszerveződése, együttműködése, részvétele a közös feladatok megoldásában, a vitakultúra, a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség, a felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítása. Kiemelt szerepe van a történelem, a társadalomismeret tantárgyaknak, az osztályfőnöki órának, a gazdaság és a társadalom működésével foglalkozó szakmai tantárgyaknak az állam és a közélet működésével kapcsolatos ismeretek megszerzésében. <u>Követelmények:</u> A tanuló ismerje meg a főbb emberi és állampolgári jogokat és kötelességeket. Ismerje meg és sajátítsa el a cselekvő, közügyekben résztvevő magatartást. Legyen képes kreatív, önálló kritikai gondolkodásra, fejlődjön elemzőképessége és vitakultúrája. <u>Módszerei:</u> • A tanulók tevékeny részvételére épülő tanulásszervezési eljárások. • Szituációs gyakorlatok. • Tanulmányi kirándulás. • Források összehasonlító elemzése. • Vitakultúra fejlesztése	Diák-önkormányzati működés és rendezvényeik keretében, osztálykeretben és iskolai keretben gyakorlati tapasztalatokat szerezhetnek a tanulók a demokrácia működéséről. Az évente megrendezésre kerülő diákközgyűlés lehetőséget ad a demokratikus jogok gyakorlására. Iskolai rendezvények biztosítják a tanulói önszerveződések kialakulását, az önkormányzatiság gyakorlását. Ilyen rendezvények: diákközgyűlés, kulturális csoportok, sportcsapatok, szakkörök, projektnapok, osztályrendezvények. <u>Közösség-építés:</u> • A felnőtt élet értékei; • Értéktudat; • Értékek átrendeződése, értékválság; Társadalom, politikai rendszer

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Önismeret és a társas kultúra fejlesztése	Közismereti, szakmai-elméleti és gyakorlati tantárgyak keretében alkalmazott ellenőrzési, értékelési rendszer jelenti az alapját a tanulói önértékelés fejlesztésének. A szisztematikus oktatói értékelés, a tanulók, iskolai csoportok egymásra vonatkozó értékelése alapozza meg a helyes önértékelés kialakítását. A társas kapcsolatok fejlesztésének alapja a korszerű módszertan alkalmazása az elméleti és a gyakorlati oktatásban. A korszerű tanulásszervezés keretében a csoportmunka, a kooperatív csoportmunka, a projektmódszer alkalmazása támogatja az önismeret és a társas kompetenciák fejlesztését. A gyakorlati oktatás keretében sajátíthatják el a munkaerőpiac elvárásai között is megjelenő kulcskompetenciákat: az együttműködési képességet, a hatékony kommunikációt, a toleranciát, a vezetői, a vezetett szerepeket. Az osztályfőnöki órákon tematikusan is feldolgozzuk az önismeret és a társas kapcsolatok témakörét. <u>Követelmények:</u> A tanuló legyen tisztában az alapvető viselkedési normákkal különböző alapszituációkban. Ismerje saját erősségeit, gyengéit, reális önismerete, énképe legyen. <u>Módszerei:</u> • önismereti tesztek kitöltése • párban, csoportosan végezhető játékok önismeretre és társas kapcsolatokra szituációs gyakorlatok	Az iskola foglalkozáson kívüli lehetőségeinek kínálatával lehetőséget nyújtunk a tanulók képességének kibontakoztatására, fejlesztésére. A közösségi élmény lehetőséget teremt a társas kapcsolatok gyakorlásra. Szakkörök, sportcsoportok, iskolai rendezvények, kirándulások segítik a társas kultúra fejlesztését. <u>Közösség-építés:</u> • Az önfejlesztés igénye, önnevelés • Útkeresés és útvesztés az értékek világában • Társas kapcsolatok: Kapcsolatfejlesztés, pozitív és negatív emberi tulajdonságok, a barátság lelki – érzelmi - értelmi alapjai.

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
A családi életre nevelés	Foglalkozás alatti keretekben csaknem minden közismereti és szakmai tárgy lehetőségét kihasználva fejlesztjük. Irodalmi példákon keresztül lehet vizsgálni a különböző családmodelleket, családmintákat és emberi kapcsolatokat. A művészeti ábrázolásokkal, a történelmi példákkal a család összetartó erejét, a családi háttér szerepét mutathatjuk be. A biológia, az osztályfőnöki órákon a családi élet, a szexualitás, a gyermeknevelés fiziológiai és érzelmi alapjait ismerhetik meg a tanulók. Matematika, informatika, gazdasági ismeretek tantárgyban a család, mint gazdálkodó egység, mint hierarchikus szervezeti rendszer jelenik meg. <u>Követelmények:</u> A tanuló legyen képes az önismeretének fejlesztésére. Ismerje az alapvető erkölcsi normákat, tudja megérteni, értelmezni saját cselekedeteiket, a család szerepét és funkcióit. Ismerje a családi konfliktusok kezelésének lehetőségeit. Legyen képes harmonikus párkapcsolatra. Fejlődjön az erkölcsi normáknak és családi értékeknek megfelelő szexuális kultúrája. <u>Módszerei:</u> • Felvilágosító filmnek vetítése • Őszinte beszélgetések, akár szakemberek segítségével • Szerepjátékok • Családi fotók, kép plakát készítése • A világháló használata a témakörrel kapcsolatban	Az oktatók és a család kapcsolati rendszerében: fogadóórákon, szülői értekezleteken, iskolai rendezvényeken, osztálykirándulásokon, iskolabálon, ünnepélyeken jelenik meg a család, mint az iskola együttműködési rendszerének fontos partnere. Az egészségnevelési heteken (november, március) a családi életre nevelés, a párkapcsolatok, a szexuális ismeretek, a gyermekvállalás, a gyermeknevelés, az idősek szerepe és a helye a családban előadások során és kiscsoportos munka keretében dolgozzuk fel. <u>Közösség-építés:</u> • Káros szenvedélyek: alkohol, dohányzás, drogok • Táplálkozás, mozgás, öltözködés • Egészség és betegség

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
A testi és lelki egészségre nevelés	Minden tantárgyi munkában fontos szerepet tölt be. A helyes táplálkozás, a mozgás szerepe, a testi higiéné, az egészséges életmód az osztályfőnöki, a biológia-, kémia-, fizika-, testnevelés órákon építendő be a tanulási-tanítási folyamatba. A társas viselkedés szabályai, a konfliktuskezelés, a stresszhelyzetek kezelése, az egészséges életmód követelményei kompetenciaelemként és módszertani feldolgozás folyamán alakítható ki és fejleszthető. <u>Követelmények:</u> A tanulók legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Törekedjenek a káros civilizációs ártalmak preventív megelőzésére. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Törekedjenek az egészséges táplálkozásra és a helyes életmódra vonatkozó ismeretek, szabályok betartására, az egészségük megőrzése érdekében tartsák szem előtt az aktív és passzív pihenés egyensúlyban tartását. Felelősségteljes magatartás kialakításával váljanak önállóvá, céltudatossá, természetessé. <u>Módszerei:</u> • Szerepjáték • Mozgástanulás, • Kvízek kitöltése • Drogprevenciós filmek vetítése	Az iskolai egészségnevelési heteken, az iskolai sportnapon, az osztály projektnapokon ez a fejlesztési terület kiemelten jelenik meg. Az egészségnevelési hetek rendezvényein a káros szenvedélyek elleni programokra kerül sor külső előadók, kortárs előadók bevonásával. Filmek, kiállítások feldolgozása is segíti a testi és lelki egészségre nevelést. <u>Közösség-építés:</u> • Egészséges életmód • Káros szenvedélyek: alkohol, dohányzás, drogok Táplálkozás- mozgás

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	Az osztályfőnöki órákon tematikusan feldolgozhatók ezek a területek a tanulók saját élményeire alapozva. A módszertani megvalósítás kiváló lehetőséget jelent a fejlesztésre. Csoportmunkában, a kooperatív tanulásszervezési eljárásokkal szervezett tanulási tevékenységgel fejleszthetők a szükséges kompetenciák. A gyakorlati oktatásban a közösen végzett munka szépsége, az együttműködés, a problémamegoldás, a felelősségvállalás kiemelt kompetenciaterületek. Követelmények: A tanuló ismerje meg és alkalmazza a legfontosabb közösségi magatartási normákat. Alakuljon ki szociális érzékenysége, vállaljon önként feladatokat. Teljes rangú társként kezelje a hátrányos helyzetű és testi fogyatékossággal élő társait. Módszerei: • szerepjátékok • önkéntes feladatvállalás • problémamegoldó feladatok	Az iskolai közösségi szolgálat megszervezése és lebonyolítása nyújt lehetőséget a terület kompetenciáinak fejlesztésére. Az osztályprogramok, kirándulások, a segítőprogramok tudatosítják a tanulókban ezt a fontos területet. Az évenként megrendezésre kerülő iskolai véradás, az arra való felkészülés, lebonyolítás jó példa az egymásért való áldozat, a felelősség bemutatására. A csoportokban végzett tevékenységek: iskolai sportcsapatok, kulturális csoportok, a csapatban végzett munkák mind fontos gyakorlati tapasztalatot jelentenek. Közösség-építés: • Útkeresés és útvesztés az értékek világában • Bizalom és bizalmatlanság: a családban, egymásban, a felnőttek • Generációk egymás mellett: - kapcsolatok egymással, fiatalokkal - szülőkkel, nagyszülőkkel - felnőttekkel • Kapcsolatfejlesztés: pozitív és negatív emberi tulajdonságok, a barátság lelki-érzelmi-értelmi alapjai Önismeret. Az önfejlesztés igénye, önnevelés

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Fenntarthatóság, környezettudatosság	Erőforrások tudatos, takarékos és felelősségteljes, megújulási képességre tekintettel való felhasználása a szakmai, környezetvédelmi órákon, szakmai gyakorlaton, fizika, kémia és földrajzórákon tantervi elemekhez kötődően dolgozhatók fel. Irodalmi és történelmi feldolgozások jól mutathatják be a felelősség, illetve a felelőtlenség szerepét ezen a területen. <u>Követelmények:</u> A tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében. Értsék a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét. Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén. <u>Módszerei:</u> • Az oktatók lehetőség szerint vegyenek fel kapcsolatot a helyi vagy regionális zöld civil szervezetekkel. Szervezzenek minél több természetben végezhető tevékenységet.	Az egészségnevelési hetek, az iskolai projektnapok, az iskolában megszervezett szelektív hulladékgyűjtés a fejlesztés színterei. A környezetünk tisztaságáért szervezett iskolai és osztályprogramok a további színterei ennek a fejlesztési területnek. <u>Közösség-építés:</u> • A környezetvédelem fontossága napjainkban • A környezet és az egészség szoros kapcsolatának megéreztetése, megértetése

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Pályaorientáció	Minden szakmai-eleméleti és gyakorlati tantárgy feladata a munkába állás előkészítése, a munka világának bemutatása. A szakgimnáziumi oktatás előkészítő éveiben gyakorlati ismereteket kell nyújtani a megalapozott szakmai specializáció választásához. <u>Követelmények:</u> A tanulók legyenek képesek felismerni, hogy érdeklődésük mely területén képzelik el hivatásukat. Ismerjék meg az érdeklődésüknek megfelelő foglalkozásokat. Legyenek képesek feltérképezni a céljaiknak megfelelő lehetőségeket és céltudatos készüléssel elérni azokat. Fejlődjön a segítéssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódjuk és azok kezelése. Legyenek képesek a megfelelő készségek és kompetenciák birtokában a munkaköri feladatok mindennapi végrehajtására. <u>Módszerei:</u> • üzemlátogatások • szakmához kapcsolódó foglalkozások ismertetése • személyes találkozások szakemberekkel • önismereti, ill. érdeklődési kört feltáró tesztek	Az iskola pályaorientációs munkája, a szakképzések bemutatása a tanulók bevonásával. Szakmai bemutatók vállalkozások bevonásával. Működő gazdálkodószervezetek látogatása foglalkozás alatti és foglalkozáson kívüli keretekben. <u>Közösség-építés:</u> • Helyes pályaválasztás szerepe az életprogram kialakításában, pályák bemutatása • A munkavállalás lehetőségei • Munka, hivatás, életpálya. Karrier • Munkahelykeresés taktikái • Beilleszkedés a munkahelyen: kapcsolat a munkatársakkal, főnök-beosztott viszony, generációs problémák Továbbtanulás

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Gazdasági és pénzügyi nevelés	A foglalkozások keretében sok lehetőség van a gyakorlati ismeretek, tapasztalatok megszerzésére: osztályfőnöki órákon a gazdálkodási alapok, a család, mint gazdálkodó egység jelenik meg. A matematika és informatika órákon a gazdálkodás, a pénzügyi fogalmak megismerésére van lehetőség. A vállalkozások és a családok gazdálkodási szabályai gyakorlati példákon keresztül taníthatók osztályfőnöki és szakmai órákon. Ezeken az órákon ismerik meg a tanulók a pénzügyi tervezés legfontosabb fogalmait és gyakorlatát. <u>Követelmények:</u> A tanulók legyenek tisztában a munka értékteremtő és létfenntartó szerepével. Korosztályuknak megfelelő szinten tudjanak bánni a pénzzel. Szerezzenek tapasztalatokat családjuk pénzfelhasználásáról, annak tervezhetőségéről és a pénzzel, az idővel, az anyaggal, az erővel való takarékosságról, a közösség vagyonának keletkezéséről és megbecsüléséről. Ismerjék a fizetőeszközöket, azok nagyságrendjét. <u>Módszerei:</u> • szituációs gyakorlatok banki konstrukciók összehasonlítása, elemzése	Meghívott előadók, banki szakemberek segítségével projektnapokon is lehetőség van az ismeretek bővítésére. A diák-önkormányzati programokon, pályázati projekteken, csereprogramokban, osztályprogramok szervezésén keresztül gyakorolják a pénzügyi tervezést és lebonyolítást.

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
Médiatudatosságra nevelés	Az irodalom, a vizuális kultúra, az informatika tantárgyak tantervi elemként dolgozzák fel a média nyelvi jelrendszerét; megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével. <u>Követelmények:</u> A tanuló legyen képes a valós tények és a fikció megkülönböztetésére. Ismerje fel a valóság ábrázolásának különböző szintjeit, tudja megkülönböztetni a valódi riportot a fizetett tartalmaktól. Legyen tudatában annak, hogy kereskedelmi üzenetekkel (pl. termékek célzott elhelyezésével) a műsorokon belül is találkozhat, sőt, fel is ismeri ezeket, és a reklámokhoz kritikus hozzáállással viszonyul, hogy a hírek és hírszerkesztés mögött is húzódnak gazdasági és egyéb érdekek. Legyen képes tudatosan megindokolni, hogy miért kedveli az általa preferált médiatartalmakat. <u>Módszerei:</u> • médiahasználati szokások feltérképezése teszt kitöltésével • online média használata, egy-egy cikk megbeszélése szituációs játékok, valamely céllal írt cikkből a másiknak ki kell érezni a szándékot	Iskolai szabadidős programokon vizuális és IT tartalmak bemutatásával, tudatos, értelmes és értékelvű használatával formálhatók a tanulók ismeretei. Az iskolai honlap, az iskolarádió, az iskolai filmek, az iskolai művészeti kiállítások további gyakorlati tapasztalatokat nyújtanak a tanulók számára. <u>Közösség-építés:</u> Médiatudatosság fontossága napjainkban.

I. NAT fejlesztési területek	II. Pedagógiai fejlesztési feladatok és megvalósítási keretek	
	III. Tantárgyi fejlesztési feladatok	**IV. Foglalkozáson kívüli fejlesztési feladatok**
A tanulás tanítása	Minden tantárgy és oktató teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáférésével kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Követelmények: A tanuló alakítson ki megfelelő viszonyt a tanuláshoz, erősítse meg a jó tanulási szokásait (vagy alakítsa ki) és alakítsa át a rossz szokásait. Legyen képes megfogalmazni a tanulási nehézségeit, alakítson ki helyes figyelmi magatartást, fejlessze az emlékezőtehetségét, fejlessze szókincsét, kifejezőképességét. Módszerei: • *l*énygkiemelési gyakorlatok • a kulcsszavak keresése, • a kulcsszóvázlat • a vázlatkészítés • a jegyzetelés írott és hallott szövegből • a gondolati térkép vagy írott kivonat készítése • könyvtárlátogatás • kereső programok használata • közös tapasztalatcsere, előadó meghívása	A felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások a sajátos nevelési igényű tanulók számára szervezett fejlesztő foglalkozások a foglalkozáson kívüli színterei a tanulás megtanításának. Közösség-építés: • A hatékony tanulás technikája. • Könyvtárhasználat, ismeretszerzés a könyvtárban. • Tanulási nehézségek - problémák gyűjtése, elemzése, megbeszélése. • Szókincsfejlesztés - páros vagy csoportos játék.

2.1.3. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola mindennapos testnevelési foglalkozásokról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra.
A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is. A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.
Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulókban a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, a sport segítségével kialakítani a tanulókban a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, céltudatosság stb.
- A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza. A testnevelés foglalkozás során, illetve mellett a tanulóknak biztosítjuk az iskolai tornaterem mindennapos használatát, az iskolai kondicionáló terem egyéni használatát, amelyekhez testnevelői oktatói felügyeletet biztosítunk. Támogatjuk a tanulók sportegyesületekben való sportolását. Szakgimnáziumi osztályokban az óratervekben heti 5, a szakközépiskolai osztályainkban minden elméleti oktatási napon 1-1 testnevelés órát biztosítunk. A versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a fél tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel a heti 5 foglalkozásból 2 foglalkozás váltható ki. A sport ágazati képzésben résztvevő diákjaink esetében a sportági igazolások leadása után a törvényi lehetőséget kihasználásával heti 3 testnevelés órán vesznek részt. A sport ágazatban tanulók heti két úszás órán vesznek részt. Ez a két foglalkozás kiváltható sportegyesületi igazolással, de a tanulónak félévente be kell mutatnia a vízbiztos úszástudását.

2.1.4. Választható tantárgyak, foglalkozások

Az iskola bizonyos tantárgyak/tantárgycsoportok esetében választást kínálhat fel a tanulóknak. Ebben az esetben a tanuló, a tanuló szülője az iskolába lépéskor a jelentkezéssel egy időben választ e tárgyak közül. Ez a választás a tanulmányi idő végéig tart.
Amennyiben valamilyen oknál fogva a szülő e választását felülbírálja és élni kíván változtatási jogával, úgy ezt írásban kell kezdeményeznie a megelőző tanév május 20-ig, a jogszabályi előírások alapján. Az iskola vezetősége a tanulót nevelő-oktató oktatók véleményének kikérésével hozza meg döntését, melynek feltétele a különbözeti vizsga letétele. A különbözeti vizsga a követelmények optimum szintjét kéri számon.
A tanuló az iskola kínálatából egyéb foglalkozásokat is választhat. Ezekre a tantárgyválasztás szabályai vonatkoznak. Abban az esetben, ha a foglalkozáson való aktív részvétel előzetes ismeretekhez is köthető, úgy a változtatásnál előzetes ismeretek felmérése szükséges.
A tanuló abban az esetben választhat az oktatók közül, amennyiben a téma és képességek szerinti csoportalakítás során legalább két azonos csoport jön létre két különböző oktató vezetésével.
A szakgimnáziumi és szakközépiskolai helyi tantervekben a szabadon tervezhető órakeret felhasználását a foglalkozásháló tartalmazza.

A szabadon tervezhető többletfoglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát az egyes tantárgyak helyi tantervénél lehet megtalálni.

A nem kötelező foglalkozások megnevezése és foglalkozásszáma

Az egyéb foglalkozások tananyagát és követelményeit az igazgató által jóváhagyott foglalkozási tervek tartalmazzák.
A választható tárgyak esetén (emelt és a középszintű érettségire felkészítő foglalkozások) a tanulók és a szülők aláírásukkal erősítik meg választásukat, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező foglalkozás lenne.

Szabadon választható foglalkozások

Céljaink: Az általános műveltséghez feltétlenül szükséges ismeretanyagon túlmenően további korszerű ismereteket nyújtani az egyes tantárgyak iránt aktívan érdeklődő tanulók számára. Az egyéni képességek kibontakoztatása, amely jelentős mértékben növeli a továbbtanulási esélyt.
Feladatunk, hogy évente elkészítsük a foglalkozások kínálatát, felmérjük az igényeket az iskola teljes tanulóifjúsága körében. A foglalkozásokat a nem kötelező foglalkozások időkeretének terhére szervezzük, ezért a foglalkozások látogatása nappali tagozaton díjmentes. A foglalkozások megszervezésénél a tanulók és szülők érdeklődését, igényeit, szükségleteit, továbbá az intézmény személyi és tárgyi feltételeit, az oktatók igényeit vesszük figyelembe. A szabadon választható foglalkozásokra való jelentkezés önkéntes. A jelentkezés tanév elején történik, és egy tanévre szól. A beérkezett jelentkezések alapján szervezzük meg és működtetjük az alábbi foglalkozásokat. A jelentkezési lap kitöltésekor lehetőséget teremtünk a tanulóknak a foglalkozást vezető oktatók megnevezésére. Ha több osztály tanulóiból tevődik össze a foglalkozási csoport a legtöbb jelölést kapott oktatóra bízzuk a csoport vezetését.
Vizsgára felkészítő
Az érettségi vizsgára és a szakmai vizsgára való sikeres felkészülést szolgálja. A vizsgákra felkészítő foglalkozás nem a foglalkozás folytatását jelenti, hanem az ismeretek tételszerű rendszerezését, az érettségi, és szakmai vizsgatémakörök logikai felépítésének gyakorlását, a tanulók szóbeli kifejező és írásbeli feladatmegoldó készségének fejlesztését.
A felkészítés a tantárgy jellegétől függően heti 1-2 órás lehet.
Versenyekre felkészítő foglalkozások
A kiemelkedően tehetséges tanulók számára az országos tanulmányi és szakmai versenyekre való eredményes felkészülést kiscsoportban, heti 1 órás felkészítő foglalkozásokkal segítjük.
A versenyfelkészítőket az iskolai versenynaptárral összhangban szervezzük, amelyet a felelős igazgatóhelyettes készít el a munkaközösségek javaslatai alapján a mindenkori aktuális versenykiírás alapján.(Édes anyanyelvünk, Szép magyar beszéd, Implom József helyesírási verseny, OSZKTV stb.)
Nyelvvizsgára felkészítő foglalkozás
Célunk, hogy minél több tanulónk jusson el középiskolai tanulmányai alatt a középfokú „B2” típusú nyelvvizsga szintjére, és tegyen középfokú nyelvvizsgát vagy emelt szintű nyelvi érettségi vizsgát. Az idegen nyelvek (elsősorban angol, német) ismerete, tudása az elkövetkezendő időszak alapvető követelménye lesz.
Nyelvvizsgára felkészítő foglakozás heti 2 óra csoportonként.
Felzárkóztató foglalkozás
A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program célkitűzéseinek megfelelően heti 1 foglalkozásként kerülnek megszervezésre.
A 9. osztályban elvégzett bemeneti szintfelmérők eredménye alapján az iskola kialakítja a szükséges foglalkozások kereteit, az oktató elkészíti a felkészítő foglalkozásokra javasolt tanulók névsorát. A szintfelmérők eredményéről és az iskola javaslatáról a szülőket tájékoztatjuk. A foglalkozások az 1. órában vannak megszervezve.

A felsőbb évfolyamokon igény szerint szervezünk tanulócsoportot a lemaradóknak és a tanulási nehézségekkel küzdő diákoknak.
Szakkör, érdeklődési kör
A tanulók mindenkori érdeklődésének megfelelően – irodalmi színpad, honismereti kör, énekkar, iskolarádió-, iskolaújság szerkesztése, internet, hadtörténet, IT munkára felkészítő stb. – foglalkozáson kívüli ismeretbővítésre csoportonként heti két-két órában biztosítunk lehetőséget. A hiányzásokat az oktató az osztálynaplóban köteles vezetni.
ECDL felkészítő: az Európai Unió által támogatott, egységes európai számítógép-használói bizonyítvány megszerzésére való felkészítés, amely Európa szerte egységes, szabványos módon igazolja a számítógép használatával kapcsolatos felhasználói ismereteket.
Egyéni fejlesztő foglalkozások:
- Kompetenciafejlesztő foglalkozások: egyéni fejlesztési tervek alapján az országos mérések eredményeinek javítására, ill. a kijelölt szintet el nem érő tanulók fejlesztése matematika és a szövegértési kompetencia terén.
- Differenciált képességfejlesztés: a szakértői vélemények alapján egyéni fejlesztési tervek szerint SNI tanulók részére

2.1.5. Választható érettségi vizsgatárgyak

A kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül iskolánk az egyes szakgimnáziumi osztályok óraterveiben meghatározott tantárgyakból vállalja a tanulók felkészítését emelt vagy középszintű érettségi vizsgára.
Az emelt szintre történő felkészítés mellett a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül legalább három vizsgatárgyból lehetővé kell tenni a középszintű vizsgára történő felkészülést. Az idegen nyelv vizsgatárgyak egy vizsgatárgynak minősülnek.
Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt – négy kötelező és legalább egy általa választott (a továbbiakban: kötelezően választott) – vizsgatárgyból kell – legalább középszinten – vizsgát tennie. A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatárgy mellett további vizsgatárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatárgyak).
A középszintű érettségi vizsgatárgyai:
- kötelező vizsgatárgyak:
- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- idegen nyelv
- ágazati szakmai vizsgatárgy.

A tanuló az öt érettségi tárgyon túl jelentkezhet választható vizsgatárgyból érettségi vizsgára.

2.1.6. Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsgára a középszintű tételsorokat az alábbi jogszabályok szerint állítjuk össze:
100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
40/2002. (V. 24.) OM-rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről

Kötelező tantárgyak

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv
1. Kommunikáció

2. A magyar nyelv története
3. Ember és nyelvhasználat
4. A nyelvi szintek
5. A szöveg
6. A retorika alapjai
7. Stílus és jelentés
8. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők
9. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők
10. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők
11. Művek a világirodalomból
12. Színház és dráma
13. Az irodalom határterületei
14. Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom

Irodalom

Szerzők, művek

1. Életművek
2. Portrék
3. Látásmódok
4. A kortárs irodalomból
5. Világirodalom
6. Színház- és drámatörténet
7. Az irodalom határterületei
8. Interkulturális megközelítések és regionális kultúra

Értelmezési szintek, megközelítések

1. Témák, motívumok
2. Műfajok, poétika
3. Korszakok, stílustörténet

Történelem

1. Az ókor és kultúrája
2. A középkor
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban
5. Magyarország a Habsburg Birodalomban
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmusok kora
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon
8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig
9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig
10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
11. A jelenkor
12. A mai magyar társadalom és életmód

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1. Halmazelmélet
2. Logika

Logikai műveletek
Fogalmak, tételek
Bizonyítások a matematikában

3. Kombinatorika
4. Gráfok

2. Számelmélet, algebra

1. Számfogalom
2. Számelmélet
3. Algebrai kifejezések, műveletek
4. Hatvány, gyök, logaritmus
5. Egyenletek, egyenlőtlenségek

3. Függvények, az analízis elemei

1. Függvények

Függvények grafikonjai, függvény-transzformációk

2. Függvények jellemzése
3. Sorozatok

4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria

1. Alapfogalmak, ponthalmazok
2. Geometriai transzformációk
3. Síkgeometriai alakzatok

Háromszögek
Négyszögek
Sokszögek
Kör

4. Térbeli alakzatok

1. Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás
2. Vektorok
3. Trigonometria
4. Koordinátageometria

5. Valószínűség-számítás, statisztika

1. Leíró statisztika
2. Valószínűség-számítás

Idegen nyelv

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika

Választható közismereti tantárgyak

Fizika

1. **Mechanika**

1. A dinamika törvényei

2. Mozgások
3. Munka és energia

2. Hőtan, termodinamika

1. Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
2. Hőtágulás
3. Összefüggés a gázok állapotjelzői között
4. A kinetikus gázmodell
5. Termikus és mechanikus kölcsönhatások
6. Halmazállapot-változások
7. A termodinamika II. főtétele

3. Elektromosság

1. Elektrosztatika
2. Az egyenáram
3. Magnetosztatika

Egyenáram mágneses mezője

4. Az elektromágneses indukció
5. A váltakozó áram
6. Elektromágneses hullámok
7. A fény

4. Atomfizika, magfizika

1. Az anyag szerkezete
2. Az atom szerkezete
3. A kvantumfizika elemei
4. Az atommagban lejátszódó jelenségek
5. Sugárvédelem

5. Gravitáció, csillagászat

1. Gravitáció
2. A csillagászat elemeiből

6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

1. Személyiségek
2. Elméletek, felfedezések, találmányok

Biológia

1. Bevezetés a biológiába

1. A biológia tudománya
2. Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

1. Szervetlen és szerves alkotóelemek:
   - Elemek, ionok
   - Szervetlen molekulák
   - Lipidek
   - Szénhidrátok
   - Fehérjék
   - Nukleinsavak, nukleotidok
2. Az anyagcsere folyamatai:
   - Felépítés és lebontás kapcsolata
   - Felépítő folyamatok
   - Lebontó folyamatok
3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

3. Az egyed szerveződési szintje

Nem sejtes rendszerek: Vírusok
Önálló sejtek: Baktériumok
Egysejtű eukarióták
Többsejtűség: Gombák, növények, állatok elkülönülése
Sejtfonalak
Teleptest és álszövet
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
Viselkedés

4. Az emberi szervezet

1. Homeosztázis
2. Kültakaró
3. A táplálkozás
4. A légzés
5. Az anyagszállítás
6. A kiválasztás
7. A szabályozás
8. Az idegrendszer általános jellemzése
9. Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai
10. Hormonrendszer, hormonális működése
11. Immunrendszer, immunitás
12. Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

1. Populáció
2. Életközösségek (élőhelytípusok)
3. Bioszféra, globális folyamatok
4. Ökoszisztéma
5. Környezet és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

1. Molekuláris genetika
2. Mendeli genetika
3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok
4. A bioszféra evolúciója

Földrajz

1. Térképi ismeretek
2. Kozmikus környezetünk
3. A geoszférák földrajza
    - A kőzetburok
    - A levegőburok
    - A vízburok
    - A talaj
4. A földrajzi övezetesség
5. Népesség- és településföldrajz
6. A világ változó társadalmi-gazdasági képe
    - A világgazdaság
    - A gazdasági ágazatok
7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, ország csoportok és országok
8. Magyarország földrajza
9. Európa regionális földrajza
10. Az Európán kívüli földrészek földrajza

11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

Informatika

1. Információs társadalom
1. Információs rendszerek az iskolában és a gazdaságban
2. Közhasznú magyar információs adatbázisok
3. Jogi és etikai ismeretek
4. Információs és kommunikációs technológiák a társadalomban

2. Informatikai alapismeretek – hardver
1. A számítógépek felépítése, funkcionális egységei, azok főbb jellemzői
2. A számítógép üzembe-helyezése

3. Informatikai alapismeretek – szoftver
1. Az operációsrendszer és főbb feladatai
2. Az adatkezelés szoftver és hardver eszközei
3. Állományok típusai
4. Hálózatok működésének alapelvei, felhasználási területei

4. Szövegszerkesztés
1. Szövegszerkesztő program kezelése
2. Szövegszerkesztési alapfogalmak
3. Szövegjavítási funkciók
4. Táblázatok, grafikák a szövegben

5. Táblázatkezelés
1. A táblázatkezelő használata
2. Táblázatok felépítése
3. Adatok a táblázatokban
4. Táblázatformázás
5. Táblázatok, szövegek diagramok
6. Problémamegoldás táblázatkezelővel

6. Adatbázis-kezelés
1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
2. Adatbázis-kezelő program interaktív használata
3. Alapvető adatbázis-kezelő műveletek
4. Képernyő és nyomtatási formátumok

7. Információs hálózati szolgáltatások
1. Kommunikáció az Interneten
2. Weblap készítés

8. Prezentáció és grafika
1. Prezentáció
2. Grafika

9. Könyvtárhasználat
1. Könyvtárak
2. Információkeresés

Testnevelés

Elméleti ismeretek
1. A magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. Az egészséges életmód

4. Testi képességek
5. Gimnasztika
6. Atlétika
7. Torna
8. Ritmikus gimnasztika
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelés és sportjátékok
12. Természetben űzhető sportok

Gyakorlati ismeretek

1. Gimnasztika
2. Atlétika

Futások
Ugrások
Dobások

3. Torna

Talajtorna
Szekrényugrás
Felemáskorlát
Gerenda

4. Ritmikus gimnasztika
Gyűrű
Nyújtó
Korlát
5. Küzdősportok, önvédelem
6. Úszás
7. Testnevelés és sportjátékok
Kézilabda
Kosárlabda
Labdarúgás
Röplabda

2.1.7. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése, fejlesztő formái

Az ellenőrzés feladata és célja:

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.
Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- Megfigyelés
- Írásos kikérdezés (kérdőív)
- Interjú (lehet egyéni vagy csoportos)
- Tanulók által készített produktumok vizsgálata, ezek között kiemelt jelentőséggel a tanulók gyakorlati feladatai

- Tanulói projektek értékelése
- Tanulói teljesítmények felmérése (mérés)
- Dokumentumok elemzése
- Az írásbeli beszámoltatás
- témazáró dolgozat
- röpdolgozat
- szódolgozat stb.

Az írásbeli beszámoltatás rendje: röpdolgozatot, szódolgozatot szükség esetén bármikor, előzetes bejelentés nélkül, témazáró dolgozatot előzetes bejelentés alapján íratunk.
Korlátai: röpdolgozat esetében semmilyen korlát nincs, témazáró dolgozat esetében 1 tanítási nap 2 dolgozatnál többel nem terheljük tanulóinkat.
Értékelésben betöltött szerepe, súlya: a témazáró dolgozat súlyozott jegynek számít.

Értékelés

A tanulók tudásának értékelése
A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. A tanulók értékelése az egyes tantárgyak tantervi követelményeinek ismerete, ezen belül is kötelezően az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendeletben szabályozott kerettantervi anyag és a 14/2013. (IV. 5.) NGM-rendelet a szakképzési kerettantervekről rendelet alapján történik. Az értékelés az adott tantárgyat tanító oktató tanügy-igazgatási jogköre, amelynek szabályait a szakmai munkaközösség határozza meg és ellenőrzi. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire. Nagyon fontos a minimumszint pontos meghatározása, melynek a tanuló és a szülő számára is egyértelműnek és teljesíthetőnek kell lenni. Minden oktató és szakoktató a tanév első óráján, foglalkozásán a tanuló füzetében rögzíti a tantárgy minimális követelményeit, az értékelés legfontosabb szabályait.
Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. Az oktatók értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.
A pedagógiai program értékelési koncepciójának célja, hogy az értékelés:
- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- a tanuló számára adjon egyértelmű visszajelzést erősségeire és fejlesztendő területeire;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségeit mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a minősítő értékelést (teljesítménymérést), a diagnosztikai értékelést és a fejlesztő értékelést.
Az értékelésnek ki kell terjednie az iskolai élet minden területére. Ennek megfelelően értékeljük minden tanulónk esetében:
- tárgyi követelmények elsajátítását napi szinten, témakörök mentén,
- szabálytiszteletét, felelősségvállalását,
- korábbi teljesítményéhez képest fejlődési törekvéseit.

Értékelésünknek a következő kritériumoknak kell megfelelnie:
- ösztönző hatású,
- folyamatos, rendszeres,
- segítő szándékú legyen,
- céljai és követelményei világosak és előre ismertek.

Az értékelés formái
- A szóbeli értékelés:
- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítés, tanács-foglalkozáson és azon kívül,

- feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás,
- az oktatói testület illetve a diákság előtti igazgatói értékelés.

Az írásbeli, szöveges értékelés

- a dolgozatokhoz írt rövid instrukció, vélemény,
- dicséretek, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe és a digitális naplóba.

Igazgatói értékelés a tanévnyitó és a tanévzáró értekezleten történik, osztályfőnöki értékelés félévente legalább két alkalommal.

Osztályozás

Az osztályzatok kialakításának elvei

Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, foglalkozás alatti munka stb. Valamennyi tantárgyból osztályozás van. Az egyes szaktárgyak oktatói a munkaközösségükön belül egységesen értékelik a tanulókat.

Irányadó a középszintű érettségi százalékos elosztása.

Az oktatók a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.

Az emelt szintű érettségire történő felkészítés értékelése

Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és emelt szintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani. Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és középszintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.

Érdemjegyek elvárható száma

A diákok a tudásukról szóban és írásban egyaránt számot adhatnak. A tantárgyak sajátosságainak megfelelően legyenek arányban a szóbeli és írásbeli feleletek. A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és az év végi eredmények reális értékeléséhez heti 2-3 órás tantárgyból kéthavonta minimum egy, de a félév során legalább három, 4 vagy több órás tantárgyból lehetőség szerint havonta egy, de a félév során legalább négy alkalommal szerezzen érdemjegyet.

Gyakorlati tantárgyakból havonta egy érdemjegyet kell kapniuk a tanulóknak, hosszabb gyakorlati projektfeladat esetén havi bontásban a projektre több osztályzatot is kapnak.

A félévi és a tanév végi értékelés osztályzatokkal történik. A tantárgyi osztályzatokra az oktató tesz javaslatot, ezeket az oktatói testület véglegesíti az osztályozó értekezleten, melyet évente két alkalommal, félév előtt és a tanév vége előtt tartunk.

- Az érdemjegyeket lehetőleg minden foglalkozáson, de legkésőbb egy héten belül be kell jegyezni az elektronikus naplóba, a tanulónak az ellenőrző könyvbe.
- Törtjegyet nem használunk.
- Az osztályzatot - rövid indoklással - a felelővel közölni kell. Az osztályozás a oktató kizárólagos joga, ezért felelősséggel tartozik.

.

2.1.8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontás

Az intézményben csoportbontásban tanított órákat az egyes ágazatok foglalkozáshálói tartalmazzák.

Csoportbontásban szervezzük az emelt és a középszintű érettségire felkészítő foglalkozásokat. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.
Az emelt és középszintű érettségire való felkészítést a 20/2012.(VIII. 31.) EMMI-rendelet 13–15.§ szerint szervezzük meg. A csoportok csak kellő számú jelentkező esetén indulnak (minimum 12 fő). Az emelt szintű érettségire való felkészítést intézmények közötti egyeztetés alapján több középiskolával közösen látjuk el, biztosítjuk a jogszabályban előírt órakeretet.
A csoportok szervezésénél irányadó a 2011. évi CXC. törvény 6. melléklete, mely a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretét tartalmazza.
Csoportbontások szervezési elvei:
Az egyes tantárgyakra vonatkozó elveket a szakmai munkaközösség határozza meg:

- lehetséges eljárás, hogy a diagnosztizáló mérést követően nívó-csoportok alakuljanak, amelyek lehetővé teszik a differenciálást, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást,
- másik megoldás a homogén-csoportok létrehozása, amely az osztályfőnök irányításával jön létre.

Az egy osztályból alkotott egyes csoportok létszáma maximum 10 %-kal térhet el egymástól.
Tanév közben az érintett oktatók egyetértésével, az osztályfőnök javaslatára az igazgató engedélyezheti a csoportváltást.

Tervezett csoportbontások

Minden évfolyam esetén idegen nyelvből és informatikából illetve digitális kultúrából.
A szakmai gyakorlatokon.

Egyéb foglalkozás
Egyéb foglalkozások szervezeti formáit, időkeretét az intézmény SZMSZ-e tartalmazza. A tanévben indított egyéb foglalkozásokat az intézmény éves munkaterve tartalmazza. A tanuló (és kiskorú tanuló esetén szülője) jelentkezés útján kérheti részvételét az egyéb foglalkozáson, a jelentkezés a teljes tanévre vonatkozik.
Az egyéb foglalkozások minimális csoportlétszáma 10 fő.

2.1.9. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Egészségnevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedésének fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni, és az életfordulókon (serdülőkor, ifjúkor) fokozottabban megerősíteni.
A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet védelme.
Jelentős szerepet kap benne a szülő, a család, az ifjúságvédő, az iskolapszichológus, az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó, az iskolaorvos és a védőnő a civil közösségek, sport- és egyéb egyesületek, média, stb.
Az egészségkulturáltság maga az életmód. Az egészségvédelem szoros kapcsolatban áll az erkölcsi értékekkel, magatartással.
Már kora gyermekkortól kezdve számos befolyás éri a gyermeknek az egészségről alkotott fogalmát, de számos hatás éri viselkedésüket, magatartásukat is. Sokszor nincsenek tisztában az őket érő környezeti

hatásokkal. Ezért fontos része az egészségnevelési programnak az is, hogy segítsen a tanulókban kialakítani olyan készségeket, amelyek lehetővé teszik saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását. Az egészségfejlesztési program hozzásegíti a tanulókat

- az egészséges életvitel kialakításához,
- a helyes értékrend felépítéséhez,
- az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez,
- az életmóddal kapcsolatos (biológiai-pszichés) tennivalók elsajátításához,
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez,
- az egészségre káros szokások megismeréséhez, kiküszöböléséhez.

Mindennek legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló szerepe az egészség érték tudatosításában. Ezek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.
A programba beépül a folyamatkövetés és az eredményvizsgálat. Ehhez idő kell, fontos a többszintűség, a célok, feladatok követhetősége.

Alapelve, célja:

- az egészségkulturáltság emelése,
- olyan tulajdonságok kifejlesztése, amelyek hozzásegítenek a tudás hasznosításához,
- a tanulók segítése a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában,
- az életvezetési képességek fejlesztése,
- a tanulók felelősségérzetének fejlesztése egészségük megőrzéséért,
- a tanulók felkészítése a stresszhatások feldolgozására,
- a környezeti és egészségtudatosság erősödésének előkészítése,
- a mindennapi testedzés megvalósítása a tanulók számára,
- az egészségnevelés mentálhigiénés nevelésre való kiterjedése.

Tartalma:

- az egészségfejlesztéssel összefüggő célok, feladatok,
- a feladatok végrehajtását szolgáló program,
- az iskola-egészségügyi szolgálat munkája.

Kapcsolódó szakanyagok:

- módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának méréséhez és minősítéséhez,
- módszertani anyag a mindennapos testneveléshez.

Az egészségnevelés fő jellemzői:

- az egészség megtartása, fokozása,
- az egészség visszaszerzésére irányuló és a személyiség formálását elősegítő tevékenység.

Területei:

- Egészségmegőrzés; a helyes életmód kialakítása.
- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség.
- Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében.
- Öltözködés.
- Higiénia, tisztálkodás.
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, egyéb szenvedélybetegségek és függőségek) megelőzése.

- Stresszkezelés
- Ésszerű napirend kialakítása.
- Szűrővizsgálatok.

A vonatkozó ágazati jogszabályok alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze az iskolai egészségvédelem főbb feladatait:

Ismertessük meg:

- az emberi szervezet működésének és a természeti, társadalmi, pszichés környezet kölcsönhatásának törvényeit.
- az egészséges táplálkozásra, életmódra, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat, buzdítsunk azok megtartására.
- a személyes, testi és lelki higiénia követelményeit.
- a testmozgás, az aktív életmód, a sportolás rendszeressé tételét.
- a módszereket (döntési helyzetekhez megoldásokat), a stresszhelyzetek megelőzésére és feloldására, a konfliktusok kezelésére.
- a szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat.
- a szenvedélybetegségek káros hatásait és a rászokás elkerülésének módját.
- a tanulókkal az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének feltételeit és lehetőségeit.
- Adjon gyakorlati tanácsot az egészséget és a testi épséget veszélyeztető tényezők, balesetveszélyek elkerülésének módjára, a lehetőségekhez mérten tanítsa meg az elsősegélynyújtás elemi tennivalóit.
- a tanulókban a lehetséges jövőképről való kreatív gondolkodást, az egészséges életmód, a fenntarthatóság és a környezetvédelem tükrében.
- Fejlessze ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Életviteli feladatok

Az iskolai élet a nevelés-oktatás színtere. A nevelés dimenziói közt az egyik, meghatározó tényező az egészség iránti igényre nevelés. A szó tartalmának meghatározása sugallja a feladatokat.

Foglalkozás alatti feladatok

Az egészséges életmódra nevelés tananyagának tervezésénél megfogalmazott célok és feladatok:

- járuljon hozzá a tanulók képességeinek sokoldalú fejlesztéséhez,
- életmódjuk, szokásaik értékekkel történő kialakításához,
- eddze akaratukat mentálisan, fizikálisan, szociálisan,
- bővítse ismereteiket.

Kötelező foglalkozás alatti keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: Kiemelt jelentőségű a biológia, ahol a tanterv tartalmazza az egészségtant, az egészséges életmóddal kapcsolatos problémák, prevenció és megoldás területét.
- „Egészségóra” (a védőnő vagy meghívott előadó foglalkoztató előadása).

Szabadon választható foglalkozások:

- délutáni szabadidős foglalkozások,
- sportprogramok,
- témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások,

- egészséghét,
- sportrendezvények, kulturális programok,
- kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok,
- együttműködés sportegyesületekkel.

2.1.10. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei maradéktalan kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulókra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, amely biztosíthatja iskolai sikerességüket. Az esélyegyenlőséget biztosítani kell a szakképzéshez való hozzáférés esetében, a gyakorlati képzőhelyek kiválasztásában, a választható szakképesítések vonatkozásában, a hátrányos helyzetűek támogatásában.
Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztésében,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- az oktatók módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulással,
- a differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatásával és alkalmazásával a foglalkozásokon,
- a tanulói aktivitás növelésével a foglalkozásokan,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- pályaválasztás segítésével,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

Az iskola által végrehajtandó intézkedések
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók - azaz:

a) a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló (sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló)
b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felmérése, feltérképezése

A nevelés és oktatás területén

- a diszkriminációmentes oktatás - nevelés, a befogadó és toleráns légkör biztosítása, szegregációmentesség megvalósítása
- az egyenlő bánásmód elvének teljeskörű érvényesítése a nevelés és oktatás minden területén
- az osztályok, tanulócsoportok, valamint az iskolai élet egyéb területein szerveződő közösségek létrehozásánál mindennemű hátrányos megkülönböztetés elutasítása

- a tanulói teljesítmények megkülönböztetés nélküli értékelése
- a pályaválasztási és pályaorientációs programok szervezése és az azokhoz való hozzáférés egyenlő biztosítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása
- az intézmény nyújtotta bármely oktatási szolgáltatáshoz (pl. emelt szintű oktatás, szabadon választható foglalkozások, egyéb programok), vagy az intézményben biztosított oktatási feltételekhez (pl. tanterem, könyvtár, informatikai eszközök, tanítást vagy egyéni tanulást segítő egyéb eszközök) kiegyenlített hozzáférés biztosítása
- a szakvélemény alapján egyéni fejlesztő foglalkozást igénylő tanulók számára ezen foglalkozások megszervezése és megvalósítása
- a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tehetséges tanulók kibontakoztatása, versenyeken, vetélkedőkön, iskolai rendezvényeken való szerepeltetése
- különös odafigyeléssel a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tanulók eredményeinek nyomon követése, a szülők fokozott tájékoztatása
- a szülőkkel, gondviselőkkel együttműködve a hiányzások számának csökkentése
- a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tanulók számának növelése az iskolai kulturális-, szabadidős-, valamint sportrendezvényeken

A szülőkkel való együttműködés területén
- a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tanulók szüleivel a kapcsolat felvétele, folyamatos fenntartása
- a szülők és a család megfelelő nevelési attitűdjének pozitív irányba történő elmozdítása
- a szülők számára lehetőség biztosítása a gyermekükkel kapcsolatos bármilyen információ megszerzésére és átadására, közös megoldások keresésére fogadóórák, szülői értekezletek, személyes beszélgetések keretein belül

Egyéb területeken
- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben szükséges lépések megtétele
- az esélyegyenlőség megvalósítását célzó pályázatok megkeresése, azokról tanulók és szülők tájékoztatása, segítségnyújtás a pályázati jelentkezésben
- az intézményben dolgozó oktatók számára az esélyegyenlőséget biztosító területeken szakmai, módszertani, informatikai továbbképzések támogatása és ösztönzése
- az oktatók által felismert hátrányos helyzetet okozó és/vagy fenntartó probléma jelzése az illetékesek felé, illetve részvétel a probléma megoldásában szükség esetén külső szakmai segítség (szakszolgálatok, gyermekjóléti szolgálat munkatársai, pszichológus, fejlesztő pedagógusok, stb.) igénybevétele a hátrányos helyzetet okozó problémák feltárására és megoldására

2.1.11. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok

Tanulóink és közösségeik kimagasló teljesítményeit a szalagtűző, a ballagás és a tanévzáró ünnepségen ismerjük el. Ennek formája oklevél, könyvjutalom, szóbeli dicséret.
Ennek szempontjai az oktatói testület döntése alapján:
- tanulmányi munka,
- sportteljesítmények
- közösségi munka,
- kulturális és közéleti tevékenység.

A jutalmazás formái

Egyéni jutalmazási formák:

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretek adhatók:

- oktatói,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- oktatótestületi.

A jutalmazásokról

A jutalmazás formái	A jutalmazás indoka	Kezdeményező
Osztályfőnöki dicséret	Az osztályközösségért végzett lelkiismeretes, rendszeres munkáért, az osztályközösség elismerését jelentő teljesítményért	Osztályfőnök, oktató, szakoktató, DÖK, nevelőtanár
Oktatói dicséret	Kiemelkedő szaktárgyi, tanulmányi, közösségi munkáért	Oktató
Igazgatói dicséret	A közösségért végzett lelkiismeretes, lelkes munkáért	Oktató, osztályfőnök, igazgatóhelyettes, DÖK
Oktatótestületi dicséret	Több éves példamutató tanulmányi, kulturális és sporttevékenységért	Osztályfőnök, igazgatóhelyettes, igazgató
Oklevél	Iskolai tanulmányi, kulturális és sportversenyeken elért kiemelkedő eredményért	Osztályfőnök, oktató
Közcélú juttatás	Kiemelkedő tanulmányi eredményért	Oktató, osztályfőnök, igazgatóhelyettes, igazgató
Tárgyjutalom	Az osztályban végzett kiemelkedő tanulmányi, közösségi munkáért, versenyeredményért	Osztályfőnök, osztályközösség, DÖK
Irinyi-plakett	Több éven keresztül iskolai szinten végzett kiemelkedő közösségi és tanulmányi munkáért	Igazgató, DÖK, oktatótestület

Dicséret a tanév során bármikor adható.
Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók, tantárgyi szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Az osztályfőnökök, a munkaközösségek, a gyakorlati képzőhelyek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.
Közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.
Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi, szakmai, kulturális és sport versenyeken, az iskoláért végzett kiemelkedő közösségi munka), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

Csoportos jutalmazási formák:

- jutalomkirándulás
- kulturális hozzájárulás (színház vagy kiállítás látogatáshoz).

2.1.12. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos ismeretek

Vonatkozó hatályos jogunk írja elő a fogyasztók oktatásának szükségességét a fogyasztóvédelmi jogszabályok megismerése céljából. Eszerint a fogyasztók oktatása alapvetően állami feladat, amelyet az oktatásban részt vevő intézmények, az e feladatra törvényben kijelölt államigazgatási szervek és az érdekvédelmi szervezetek együttműködve teljesítenek.
Kiemelt fejlesztési feladat a NAT-ban a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is nevelési-oktatási feladatként szerepel.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja

A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulókban.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiailag megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.
Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása, a jogaikat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése, az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése.
Fontos továbbá a fogyasztás során a tájékozódás képessége, a döntési helyzet felismerése, és a döntésre való felkészülés. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékosságot.
A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre vonatkozóan alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:
Környezettudatos fogyasztás: Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztásmentesség között.
Kritikus fogyasztói magatartás: A fogyasztói jogok érvényesítése.
A fogyasztónak joga van:

- az alapvető szükségleteinek kielégítéséhez,
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz,
- a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között,
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez,
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez,
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait, és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban

Az egyes tantárgyak foglalkozásai:
Földrajz:

- A fogyasztói kultúra fejlődése.
- Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás.
- Gyűjtőmunka nyomtatott információhordozókból hazánk gazdasági és település-földrajzi sajátosságairól.

- Az életmód és a fogyasztási szokások alakulása.
- Vásárlási, fogyasztási szokásaink.
- A család gazdálkodása.

Informatika:

- Az internet egyes kommunikációs szolgáltatásainak használata.
- Vásárlás az interneten.
- Informatikai biztonság, az információ hitelessége, a szerzői jog fogalmának megismerése.

Magyar nyelv és irodalom:

A különböző irodalmi művek, filmek elemzésének szempontjai.

Történelem:

Az ipari és hírközlési forradalmak jelentőségének megértése.

További színterek:

- Foglalkozáson kívüli elemek (vetélkedők, versenyek, rendezvények stb.).
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése és az ezzel kapcsolatos foglalkozások.

A fogyasztóvédelem módszertani elemei

A módszereknek tartalmaznia kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és a döntés alapján eltervezett cselekvés végrehajtásának módszereit.
Fontos, hogy a diákok e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk alkalmazzák:

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól,
- Adatgyűjtés, feldolgozás információrögzítés együttműködéssel,
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel,
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, fogyasztói kosár készítése),
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés).

A társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek

Alapvető célunk a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással kapcsolatos ismeretek oktatása terén az iskolában tanulók jogkövető magatartásának elősegítése, esetleges bűnelkövetésük megakadályozása, a felmerülő problémák, konfliktusok, krízisek kulturált és hatékony kezelése.
Napjainkban az iskola szerepét úgy szokták felvetni, hogy betölti-e a szükséges nevelő hatását, segít-e azokban a problémákban (érzelmi, szociális), melyek az iskolában megnyilvánulnak. A tünetek, zavarok, elváltozások minden életkorban más-más jellegűek, megnyilvánulásúak, más oki konstellációt tükröznek. Kisgyermekkorban a szülői kapcsolatokból való kiszakadás, az önállósodás, a kortárscsoportban az egyenrangú kapcsolatok alakítása és tartása jelentenek problémát, konfliktusforrást. Tízéves kor körül megjelennek a felnőtté válás problémái (felnőtt szerep, nemi szerep, identitástudat stb.). Gyakori jelenség, hogy a család nem köti meg eléggé a gyermeket, az iskola pedig nem integrálja kellőképpen a maga rendszerébe, ezért a szabadidő terén más kiscsoport hatása alá kerül, melyek általában az iskolai és családi kultúra értékeivel szemben állnak, és más viselkedési normákat közvetítenek. Deviáns értékeket próbálnak megvalósítani. Ez többé-kevésbé nyílt konfliktus formájában is megjelenik az iskolában.
A vázolt problémák fokozottan és halmozottan jelentkeznek a családi, anyagi, szociális gondokkal küzdő, hátrányos helyzetű illetve veszélyeztetett tanulók esetében.

A bűnmegelőzés tartalmi elemei

Az iskolai nevelés-oktatásban szükséges a lélektani motívumokra, a helyes és követendő értékrend kialakítására, információnyújtásra, figyelemmel kísérésre, a beilleszkedési problémák csökkentésére fektetni a hangsúlyt.
A cél elérése érdekében megvalósítandó feladatok:

- A helyes értékrend átadása és kialakítása a tanulóknál.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók folyamatos figyelemmel kísérése, jelzés az együttműködő segélyező szervezetek felé.
- Információnyújtás a legális (cigaretta, alkohol stb.) és illegális (kábítószerek) drogok használatának negatív hatásairól, következményeiről.
- A szabadidő hasznos és kulturált eltöltése alternatíváinak ismertetése és a lehetőségek
- biztosítása.
- Hátránykompenzáció a különböző problémákkal küzdő tanulók esetében.
- Az iskolai beilleszkedési problémák csökkentése, a pozitív társadalmi normák szerinti életvezetés elősegítése.
- Esetkezelés, folyamatos segítségnyújtás a tanulóknak és családjaiknak.
- Jogok és kötelezettségek ismertetése, tisztázása.
- A joghátrányok és jogkövetkezmények megismerésének elősegítése.

A bűnmegelőzés iskolai módszertanának elemei

- Mentálhigiéné, krízis, erőszak, drog és bűnelkövetési, illetve áldozattá válás elleni előadások segítő szakemberek közreműködésével,
- A iskolában lévő bűnmegelőzési tanácsadó folyamatos bevonása az osztályfőnöki órák és szülői értekezletek megtartásába.
- Szoros és folyamatos együttműködés gyermekjóléti és családsegítő intézményekkel, szakszolgálatokkal, különböző civil szervezetekkel, alapítványokkal, hatósági szervekkel (rendőrség, ügyészség, bíróság),
- Személyiségfejlesztés,
- Közösségfejlesztés, az iskolai pszichológus bevonásával

Az iskolai közösségi szolgálat megszervezése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 6. § (4) bekezdés: Az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása.
A közösségi szolgálat keretei között
a) az egészségügyi,
b) a szociális és jótékonysági,
c) az oktatási,
d) a kulturális és közösségi,
e) a környezet- és természetvédelemi,
f) a katasztrófavédelmi,
g) az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős
h) az egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és baleset-megelőzési területen folytatható tevékenység.

A közösségi szolgálat célja:

Fejleszteni a tanulók következő kompetenciáit:

- kritikus gondolkodás,

- érzelmi intelligencia,
- önbizalom,
- felelősségvállalás,
- állampolgári kompetencia,
- felelős döntéshozatal,
- hiteles vezetői készségek,
- szociális érzékenység, társadalmi felelősségvállalás,
- kommunikációs készség,
- együttműködés,
- empátia,
- konfliktuskezelés,
- problémamegoldás.

A kompetenciák fejlesztése mellett a pályaorientációban is fontos lehet a tanulóknak az 50 órás iskolai közösségi szolgálat. Az iskolai közösségi szolgálati program különös értéke, hogy foglalkozáson kívüli tevékenységgel, informális és nem formális eszközök felhasználásával erősíti a tanulók szociális érzékenységét. A pedagógiai célokon túl lényeges, hogy a végzett tevékenység legyen hasznos minden érintett számára. Érezhesse a tanuló, hogy olyan feladatot lát el, amellyel javítja a helyi közösség és a fogadó intézményekben élők vagy dolgozók életminőségét, a tevékenysége, jelenléte hasznos a fogadó intézményekben élőknek, tevékenykedőknek, továbbá jelentsen segítséget a fogadó intézmények munkavállalói számára is. Fontos értéke a programnak, hogy a tanulók mindegyikének lehetőséget teremt a sikeres tevékenységre, az önmegismerésre, egyéni céljaik megtalálására. Mindezeken felül a személyes emberi kapcsolatok új színnel gazdagíthatják a tanulók életét.

Szervezési feladatok:

- Iskolánk 9–12. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint négy tanévre, arányosan elosztva szervezi meg, ill. biztosít időkeretet a legalább ötven órás közösségi szolgálat teljesítésére, amelytől azonban indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni.
- A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében koordináló oktató az ötven órán belül – szükség szerint a mentorral közösen – legfeljebb öt órás felkészítő, majd legfeljebb öt órás záró foglalkozást tart.
- A felkészítő foglalkozás részét képezi a tűz- és balesetvédelmi tájékoztatás.
- A közösségi szolgálat teljesítése körében egy órán hatvan perc közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe.
- A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb háromórás időkeretben végezhető.
- A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.

A közösségi szolgálat dokumentálása

a) a tanulónak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát,
b) az osztálynaplóban, bizonyítványban és a törzslapon az osztályfőnöknek dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését,
c) az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad,
d) az iskola a közösségi szolgálattal kapcsolatos dokumentumok elhelyezi az irattárban,

e) az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek együttműködéséről megállapodást kell kötni, amelynek tartalmaznia kell a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét.

A közösségi szolgálattal kapcsolatos munkavégzés szabályai

- A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú személy olyan közérdekű önkéntes tevékenységet folytathat, amely megfelel életkorának, testi, értelmi és erkölcsi fejlettségének, illetve képességeinek, valamint amely nem veszélyezteti egészségét, fejlődését és tankötelezettségének teljesítését.
- A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes és a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet külföldön nem végezhet.
- A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet 20 óra és 6 óra között nem végezhet.
- A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg
- tanítási szünet ideje alatt a napi három órát és a heti tizenkét órát,
- tanítási időben a heti hat órát és
- ba) tanítási napon a napi két órát.
- bb) tanítási napon kívül a napi három órát.
- A tizenhatodik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg a napi négy és fél órát és a heti tizennyolc órát.
- A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes részére a közérdekű önkéntes tevékenység befejezése és másnapi megkezdése között legalább tizennégy óra pihenőidőt kell biztosítani.

Az önkéntes köteles

- a közérdekű önkéntes tevékenységet a vonatkozó jogszabályok, szakmai és etikai előírások, valamint a fogadó szervezet utasításai szerint személyesen végezni,
- a közérdekű önkéntes tevékenység során tudomására jutott személyes adatot, üzleti és egyéb titkot megőrizni.
- Az önkéntes köteles megtagadni az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása más személy életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül veszélyeztetné.
- Az önkéntes nem köteles a fogadó szervezet utasításait teljesíteni, ha annak végrehajtása
- az önkéntes életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül veszélyeztetné,
- jogszabályba vagy az önkéntes szerződésbe ütközik.
- Ha az utasítás végrehajtása kárt idézhet elő, az önkéntes köteles erre az utasítást adó figyelmét felhívni. Az önkéntes nem felel az általa okozott kárért, amennyiben figyelemfelhívási kötelezettségének eleget tett.

A Könyvtár-Pedagógiai Program

Az utóbbi évtizedekben jelentősen megváltozott az iskolai könyvtárak szerepe.
Az információhoz való közvetlen hozzáférés, a különböző műveltségterületek ismeretelsajátítása során egyre nagyobb szerepet kap **az iskolai könyvtár**, a könyvtár tájékoztató tevékenysége, a tanulók önálló információhasználatra nevelése.

A könyvtárra alapozott önművelés, tudásszerzés igényének felkeltésével és a tevékenységhez szükséges képesség együttes fejlesztésével *esélyeket tud teremteni az iskola* az élethossziglan tartó tanulásra, biztosítja az egyén érvényesüléséhez, életvezetéséhez szükséges információk megszerzését. Ezzel elősegíti, hogy a tanulók a különböző társadalmi helyzetekbe
felelős állampolgárokká váljanak.
Alapvető feladatuk az iskolával szemben támasztott képzési és nevelési feladatok támogatása, segítése, így az iskolai könyvtárak a hagyományos szolgáltatásokon túl a kibővült ismeretszerzési lehetőségek megismerésének és begyakorlásának is színtereivé, pedagógiai színtérré lettek.
Az önálló ismeretszerzés elsajátítása érdekében tantervi program szerint szervezik és az oktatói testülettel együttműködve valósítják meg a tanulók könyvtárhasználati felkészítését, segítik informatikai szemléletük, információkezelési szokásaik kialakítását.
Az iskolai könyvtár gyűjteménye azokat az információhordozókat, információkat tartalmazza, amelyeket az iskola oktató-nevelő tevékenysége hasznosít, befogadva és felhasználva a különböző rögzítési, tárolási és kereső technikákat.
A könyvtár gyűjteménye a könyvtári információs hálózaton elérhető forrásokra épülő szolgáltatásaival az iskola tevékenységét átfogó információs központként működik.
Az IFLA (International Federation of Library Associations) és az UNESCO közös nyilatkozata szerint az iskolai könyvtár missziója a következő:
„Az iskolai könyvtár a tanulást segítő szolgáltatásokat, könyveket és egyéb forrásokat biztosítja, amelyek az iskolai közösség minden tagja számára lehetővé teszik, hogy kritikus gondolkodóvá, valamint minden típusú és formájú információhordozó hatékony alkalmazójává váljon, akinek hozzáférése van szélesebb könyvtári és információs hálózathoz."

Tehát az iskolai könyvtár legyen

- korszerű forrásközpont (szolgálat helyett szolgáltatás, dokumentum helyett/mellett ismeretek)
  - a tanulás-tanítás helyszíne (könyvtárhasználati és tantárgyi foglalkozások színtere)
- közösségi tér az iskolában
- az iskola legdemokratikusabb, legnyitottabb, egyénre szabott tanulási tere

A NAT – ráérezve a kor elvárásaira – az informatika műveltségterületbe helyezte a könyvtárhasználatot, meghatározta a könyvtár-informatika fogalmát s az iskolai könyvtár forrásközpont szerepét. **A számítástechnika, a multimédia, az internethasználat és a könyvtárhasználat együtt alkotja az informatika tantárgyat.**

Az informatika tárgyba integrálódott **könyvtárhasználat tantárgy**ban az ismeretek a könyvtárra, mint információtároló és szolgáltató egységre, a dokumentumokra, mint forrásokra és elérhetőségüket biztosító tájékoztató eszközökre vonatkoznak

Könyvtárhasználati kompetenciák kialakítása

- a tanuló ismerje meg és tudja önállóan használni az iskolai vagy más (közművelődési, szak-) könyvtár állományát és szolgáltatásait
- tudjon eligazodni a médiatárak, információs központok gyűjteményében
- gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített önálló ismeretszerzést, fejlessze beszédkultúráját, műveltségét, tanulási-önművelési szokásait rendszeres olvasással és könyvtárhasználattal vegye igénybe a tömegmédiumok adta önművelési lehetőségeket

Dokumentumismeret, dokumentumhasználat

- Ismerje meg a tanuló és rendszeresen használja az adott műveltségterület nélkülözhetetlen alapdokumentumait (általános és szaklexikonok, enciklopédiák, kézikönyvek, szótárak, összefoglalók, gyűjtemények, gyakorlókönyvek) és modern ismerethordozókat (AV, számítógépes programok, CD, multimédia).
- Tanulmányozza a könyvtárban található napilapok, folyóiratok, szakfolyóiratok rovatait (sajtófigyelés).
- Tudja használni a megismert dokumentumok tájékoztató apparátusát (tartalom, előszó, mutatók).
- Ismerje és használja a közhasznú információs eszközöket és forrásokat (internet, fax, cím- és adattárak, statisztikák, menetrendek, telefonkönyvek, névtárak).

A könyvtári tájékozódás segédeszközeinek ismerete és használata

- Ismerje meg és rendszeresen használja a szaktárgyi kutató-gyűjtő munkához nélkülözhetetlen kézikönyvtári forrásokat (lexikonok, szótárak, adattárak, forrásgyűjtemények, összefoglalók).
- Gyakorolja a lexikonok és kézikönyvek használatát olvasás közben (szócikk, élőfej, mutatók).
- Készségszinten tájékozódjon tankönyvekben, munkafüzetekben, forrás- és szemelvénygyűjteményekben, antológiákban, a tartalomjegyzék, a fejezetek és a mutatók alapján.
- Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített irodalomkutatást, anyaggyűjtést (jegyzetelés, lényegkiemelés, cédulázás), forráselemzést, önálló információszerzést.
- Irodalomkutatáshoz, anyaggyűjtéshez, bibliográfia, tanulmány, kiselőadás összeállításához használja a könyvtár katalógusait, bibliográfiáit és számítógépes adatbázisát.

Önművelés, a szellemi munka technikája

- Iskolai feladatai és egyéni problémái megoldásához tudja önállóan kiválasztani és felhasználni a könyvtár tájékoztató segédeszközeit.
- Legyen képes hagyományos dokumentumokból és modern ismerethordozókból információt meríteni, felhasználni és a forrásokat megjelölni.
- Tudjon több forrás együttes felhasználásával a könyvtári eszköztár igénybevételével (katalógusok, bibliográfiák, kézikönyvek) kiselőadást, irodalomajánlást, bibliográfiát összeállítani.
- A megszerzett információkat legyen képes elemezni, rendszerezni és róluk írásban vagy szóban beszámolni.
- Ismerje a szellemi munka technikájának etikai normáit (idézetek, hivatkozások, utalások, forrásmegjelölés). Iskolában szerzett ismereteit, tanulási-önművelési kultúráját rendszeresen bővítse iskolán kívüli információszerzési csatornák útján.
- Gyűjtse össze könyvtári dokumentumok felhasználásával alkotói életutak legjellemzőbb állomásait.
- Tudja használni különböző dokumentumok tájékoztató apparátusait (mutatók, tartalomjegyzék, képek, fejezetcímek)

Az eszköztudás

Az eszköztudás a teljes tudásnak az a része, amely az önálló ismeretszerzés és az elsajátított tudás alkalmazását teszi lehetővé. Az eszköztudás – tantárgyi értelemben – tantárgyak közötti vagy tantárgyak feletti tudás; ilyen a NAT-ban a könyvtárhasználati ismeretek is, amely négy témakör köré csoportosítható:

- általános könyvtárhasználati ismeretek

- a könyvtár rendje, használata, a könyvtári rendszer; dokumentumismeret, a dokumentumtípusok tartalmi és formai megismerése, az ezzel kapcsolatos technikák elsajátítása
- a könyvtári tájékoztató eszközök használatának elsajátítása a dokumentumok gyors eléréséhez;
- a szellemi munka technikája: a különböző forrásokból szerzett információk feldolgozásának, alkalmazásának műveletsora.

- Az általános könyv- és könyvtárhasználati ismeretek, amelyek segítik a különböző információhordozókban, illetve a könyvtárban való tájékozódást, eligazodást. Ezen ismeretek megszerzését a könyvtáros oktató segíti.

Az ismeretanyag speciális része az egyes tantárgyakhoz, szakterületekhez kapcsolódó ismeretek, szakmai információk megszerzése, melyben a mindenkori oktató nyújt segítséget.

2.1.13. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés

Szabadon választható foglalkozások keretében készítünk fel az emelt szintű érettségi vizsgára a kötelező érettségi tárgyakból, testnevelésből és fizikából. 10. osztály végén a tanulók választásának megfelelően a párhuzamos osztályok tanulóiból több tanulócsoportot szervezünk. Amennyiben a jelentkezők alacsony száma nem teszi lehetővé iskolán belül önálló tanulócsoport szervezését, a felkészítést a DSZC–s iskolák közötti együttműködés keretében oldjuk meg. Az emelt szintű érettségi vizsgákra felkészítő foglalkozások esetén a tanulók a fakultációból osztályzatot kapnak. A hiányzásokat az oktató az elektronikus naplóban is köteles vezetni.

2.1.14. Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Ellenőrzés

Az ellenőrzés feladata és célja:

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.
Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:
- Megfigyelés
- Írásos kikérdezés (kérdőív)
- Interjú (lehet egyéni vagy csoportos)
- Tanulók által készített produktumok vizsgálata, ezek között kiemelt jelentőséggel a tanulók gyakorlati feladatai
- Tanulói projektek értékelése
- Tanulói teljesítmények felmérése (mérés)
- Dokumentumok elemzése
- Az írásbeli beszámoltatás
    - témazáró dolgozat
    - röpdolgozat
    - szódolgozat stb.

Az írásbeli beszámoltatás rendje: röpdolgozatot, szódolgozatot szükség esetén bármikor, előzetes bejelentés nélkül, témazáró dolgozatot előzetes bejelentés alapján íratunk. Korlátai: röpdolgozat esetében semmilyen korlát nincs, témazáró dolgozat esetében 1 tanítási nap 2 dolgozatnál többel nem terheljük tanulóinkat.
Értékelésben betöltött szerepe, súlya: a témazáró dolgozat súlyozott jegynek számít.

Értékelés

A tanulók tudásának értékelése
A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. A tanulók értékelése az egyes tantárgyak tantervi követelményeinek ismerete – ezen belül is kötelezően az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendeletben szabályozott kerettantervi anyag és a 14/2013. (IV. 5.) NGM-rendelet a szakképzési kerettantervekről rendelet alapján történik. Az értékelés az adott tantárgyat tanító oktató tanügy-igazgatási jogköre, amelynek szabályait a szakmai munkaközösség határozza meg és ellenőrzi. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire. Nagyon fontos a minimumszint pontos meghatározása, melynek a tanuló és a szülő számára is egyértelműnek és teljesíthetőnek kell lenni. Minden oktató és szakoktató a tanév első óráján, foglalkozásán a tanuló füzetében rögzíti a tantárgy minimális követelményeit, az értékelés legfontosabb szabályait.
Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. Az oktatók értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.
A pedagógiai program értékelési koncepciójának célja, hogy az értékelés:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- a tanuló számára adjon egyértelmű visszajelzést erősségeire és fejlesztendő területeire;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségeit mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a minősítő értékelést (teljesítménymérést), a diagnosztikai értékelést és a fejlesztő értékelést.
Az értékelésnek ki kell terjednie az iskolai élet minden területére. Ennek megfelelően értékeljük minden tanulónk esetében:

- tárgyi követelmények elsajátítását napi szinten, témakörök mentén,
- szabálytiszteletét, felelősségvállalását,
- korábbi teljesítményéhez képest fejlődési törekvéseit.

Értékelésünknek a következő kritériumoknak kell megfelelnie:

- ösztönző hatású,
- folyamatos, rendszeres,
- segítő szándékú legyen,
- céljai és követelményei világosak és előre ismertek.

Az értékelés formái

A szóbeli értékelés:

- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítés, tanács-foglalkozáson és azon kívül,
- feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás,
- az oktatói testület illetve a diákság előtti igazgatói értékelés.

Az írásbeli, szöveges értékelés

- a dolgozatokhoz írt rövid instrukció, vélemény,
- dicséretek, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe és a digitális naplóba.

Igazgatói értékelés a tanévnyitó és a tanévzáró értekezleten történik, osztályfőnöki értékelés félévente legalább két alkalommal.

Szintvizsga

Iskolánk technikumi és a kifutó szakgimnáziumi osztályaiban idegen nyelvből szintvizsgák lebonyolítására kerül sor minden tanév végén. A szintvizsga eredménye beszámít a tanuló Idegen nyelv (Angol / Német) tárgyból nyújtott éves teljesítményének értékelésébe. A mérés során a nyelvtani ismeretek mellett az adott tanév során átvett témakörökhöz kapcsolódóan az olvasott-, hallott szövegértést, a szóbeli és írásbeli kommunikációt vizsgáljuk a mellékelt táblázat szerinti nyelvi szinteken.

	- Sport ágazat - Közlekedés, szállítmányozás ágazat - Szociális ágazat:	Turisztika-vendéglátás ágazat osztályokban:	Turisztika- vendéglátás ágazat nyelvi előkészítővel indított:
9.ny	-	-	A2-B1
9. évfolyam	A2	A2	B1
10. évfolyam	A2	B1	B1-B2
11. évfolyam	B1	B1-B2	B2
12. évfolyam	B1	B2	B2

Osztályozás *(Nkt.54. §; 20/2012. EMMI-rendelet 64. §)*

Az osztályzatok kialakításának elvei
Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, foglalkozás alatti munka stb. Valamennyi tantárgyból osztályozás van. Az egyes szaktárgyak oktatói a munkaközösségükön belül egységesen értékelik a tanulókat. Irányadó a középszintű érettségi százalékos elosztása. Az oktatók a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.
Az emelt szintű érettségire történő felkészítés értékelése:
Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és emelt szintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani. Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és középszintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.

Érdemjegyek elvárható száma
A diákok a tudásukról szóban és írásban egyaránt számot adhatnak. A tantárgyak sajátosságainak megfelelően legyenek arányban a szóbeli és írásbeli feleletek. A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és az év végi eredmények reális értékeléséhez heti 2-3 órás tantárgyból kéthavonta minimum egy, de a félév során legalább három, 4 vagy több órás tantárgyból lehetőség szerint havonta egy, de a félév során legalább négy alkalommal szerezzen érdemjegyet. Egyéb esetben az foglalkozásszám+1 osztályzat az irányadó.
Gyakorlati tantárgyakból havonta egy érdemjegyet kell kapniuk a tanulóknak, hosszabb gyakorlati projektfeladat esetén havi bontásban a projektre több osztályzatot is kapnak.
A félévi és a tanév végi értékelés osztályzatokkal történik.

- Az érdemjegyeket lehetőleg minden órán, de legkésőbb egy héten belül be kell jegyezni az osztálynaplóba, a tanulónak az ellenőrző könyvbe.
- Törtjegyet nem használunk.
- Az osztályzatot - rövid indoklással - a felelővel közölni kell. Az osztályozás a oktató kizárólagos joga, ezért felelősséggel tartozik.

Az osztályozó- és javítóvizsga értékelésének százalékos határai minden tantárgy esetében az aktuális érettségi vizsgakövetelményekhez igazodnak.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az iskolai életben központi helyet foglal el a foglalkozás alatti tanulás, valamint a másnapi foglalkozásokra való felkészülés. Az oktatók a tananyag elsajátítása érdekében szóbeli és írásbeli – foglalkozáson kívül elvégzendő – feladatokat adhatnak a diákoknak. A gyakorlati oktatás során indokolt esetekben adható otthoni feladat, ilyen lehet például gyűjtőmunka, kutatási feladat, kiselőadásra való felkészülés, rajzi feladat stb.
A tanulók tanulási képessége eltérő, feladataikat nem végzik azonos intenzitással, különböző a munkavégzésük üteme, gondolkodásuk, emlékezőképességük, figyelem-összpontosításuk, fáradtságuk. Figyelemmel kell lenni a tanuló aznapi, másnapi terhelésére. Tekintetbe kell venni a tanuló képességeit, mentességeit, korlátait. A tanuló tanulásban való bármely képességbeli akadályozottsága, az emiatti lassabb haladási tempója nem lehet ok az önálló tanulásra fordítható idő megnövelésének, sőt az szükség szerint csökkentendő.

Az írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, ezzel kapcsolatos feladatok:

- Folyamatos megfigyelés eredményeként a helyes tanulási technikák kiválasztása, fejlesztése.
- Minden tanuló számára a legoptimálisabb – életkori szintjének és aktuális szükségletének megfelelő – tanulási módszerek megismerése, az egyéni tanulásban az önállóság fokozása.
- A figyelem, akarat fejlesztése, irányítása.
- A tanulók természetes érdeklődésének felkeltése, ébrentartása, elmélyítése, az egyéni érdeklődés és egyéni képességek kibontakoztatása.
- Az önművelési igény felkeltése, az önművelés legfontosabb jártasságainak, készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése, önálló ismeretszerzésre ösztönzés.
- A foglalkozás alatti keretben folyó nevelő-oktató munka speciális foglalkozások keretében történő megszilárdítása, kiegészítése, bővítése.
- A hátránnyal induló tanulók következetes fejlesztése, felzárkóztatása, a gyengébb képességűekkel való differenciált foglalkozás.
- A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése.
- Önképzésre nevelés.
- Önálló gyűjtőmunka végzése.
- Csoportos feladat elvégzése a tanítási időn kívül.
- Önellenőrzésre, önértékelésre nevelés.
- A tantárgyakhoz kötődő, differenciált képességfejlesztést szolgáló feladatok.

Az írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának korlátai:

Az írásbeli feladat
- legyen változatos,
- legyen előkészített,

- segítse az elmélyítést,
- gyakoroltasson,
- szoktasson csoportos munkára,
- az összes házi feladat kevesebb, mint felét tegye ki.

A szóbeli feladat:
- fejlessze a szövegértést,
- fejlessze a beszédkészséget,
- teremtsen lehetőséget együttműködésre,
- fejlessze a verbális memóriát,
- tegye eredményessé a csoportos/kooperatív foglalkozás alatti munkát,
- az összes házi feladat több mint felét tegye ki.

Hétvégére és az iskolai szünetekre csak annyi házi feladat adható fel, mint általában egyik foglalkozásról a másikra.
A tanulók heti átlagos otthoni tanulmányi munkája nem haladja meg a tantárgy heti óraszámának felét.

2.1.15. A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a Szakmai programban előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból. A szakképzésben alkalmazni kell a szakképzési törvény szabályait is.
A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló- és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányokhoz kapcsolódó vizsga) alapján kell megállapítani.
Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie a 3.10. pontban felsorolt esetekben.
Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.
Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére az oktatói testülettől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.
Szakközépiskolai tanuló szakközépiskolai végzettséggel a közismereti és szakmai tanulmányainak beszámításával folytathatja tanulmányait a kétéves kötelező érettségi tantárgyakra felkészítő képzésben.
A tanuló dönt arról, hogy a szakmai érettségi vizsgát követően továbbtanul-e a szakgimnázium komplex szakmai vizsgára felkészítő szakképzési évfolyamán. A tanuló, döntése alapján a szakgimnáziumi ágazathoz tartozó bármelyik szakképzésben is folytathatja tanulmányait iskolán belül vagy másik intézményben. Erre az általános átvétel szabályai az érvényesek.
A tanuló szakközépiskolai végzettséggel bekapcsolódhat az érettségire felkészítő kétéves képzéssel párhuzamosan az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe azzal a feltétellel, hogy a 14. évfolyam már csak a középiskola befejező évfolyamának elvégzése után kezdhető meg. Az érettségi vizsgát legkésőbb a 14. évfolyam első félévének utolsó napjáig kell megszereznie.
A középiskola befejező évfolyamának elvégzésével a tanuló bekapcsolódhat az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe azzal a feltétellel, hogy legkésőbb a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam első félévének utolsó tanítási napjáig megszerzi az érettségi végzettséget.

2.2. Kifutó szakképzés

2.2.1. Képzések szakmai és vizsgakövetelményei

Szakközépiskolai szakképzés

21. Élelmiszeripar szakmacsoport, XXXVI. Élelmiszeripar ágazat:

– 34 541 03 Húsipari termékgyártó
  - 34 541 05 Pék
  - 34 541 11. Pék-cukrász

Szakgimnáziumi szakképzés

3. Oktatás szakmacsoport, XXXVII. Sport ágazat:

– 54 813 01 Fitness – wellness instruktor (51 726 01 Regeneráló balneoterápiás masszőr mellékszakképesítéssel)

17. Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoport, XL. Közlekedés, szállítmányozás és logisztika ágazat:

– 54 841 11 Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző (51 344 11 Vállalkozási ügyintéző mellékszakképesítéssel)

18. Vendéglátás – turisztika szakmacsoport, XXVII. Vendéglátóipar ágazat:

– 54 811 01 Vendéglátásszervező (34 811 03 Pincér mellékszakképesítéssel)

18. Vendéglátás – turisztika szakmacsoport, XXVIII. Turisztika ágazat:

– 54 812 03 Turisztikai szervező, értékesítő (52 12 01 Szállodai recepciós mellékszakképesítéssel)

3. Szociális szolgáltatások szakmacsoport, III. Szociális ágazat:

– 54 761 02 Kisgyermekgondozó, - nevelő (52 761 01 Családsegítő asszisztens mellékszakképesítéssel)

Kifutó képzések szakmai kerettantervei

3éves szakközépiskolai képzés

Pék

34 541 05

A felhasználható szabad foglalkozáskeret:

- 11 évfolyamon heti 2,5 foglalkozás
  sütőipari technológia II.: 1 foglalkozás
  szakmai számítások II.: 1 foglalkozás
  mézeskalács készítés: 0,5 foglalkozás

Húsipari termékgyártó

34 541 03

A felhasználható szabad foglalkozáskeret:

- 11 évfolyamon heti 2,5 foglalkozás
  húsipari technológia: 1 foglalkozás
  húsipari gépek: 1 foglalkozás
  vállalkozási és kereskedelmi ismeretek: 0,5 foglalkozás

Pék-cukrász
5 éves szakgimnáziumi képzés kifutó jelleggel

Sport ágazat, Fitness-wellness instruktor

2016. szeptember 1-től érvényes kerettantervek alapján:

54 813 01 Fitness-wellness instruktor
a 2016-os kerettantervnek megfelelő foglalkozásszám

54 841 11 Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző
A 2016-os kerettantervnek megfelelő foglalkozásszám

54 811 01 Vendéglátásszervező
A 2016-os kerettantervnek megfelelő foglalkozásszám

54 812 03 Turisztikai szervező, értékesítő
A 2016-os kerettantervnek megfelelő foglalkozásszám

54 761 02 Kisgyermekgondozó, -nevelő
A 2016-os kerettantervnek megfelelő foglalkozásszám

2017. szeptember 1-től érvényes kerettantervek alapján:

54 811 01 Vendéglátásszervező

A 2016-os kerettantervnek megfelelő foglalkozásszám

2018. szeptember 1-től érvényes kerettantervek alapján

54 813 02 Fitness-wellness instruktor (51 726 01 Regeneráló balneoterápiás masszőr mellékszakképesítéssel)

A felhasználható szabad foglalkozáskeret:
12. évfolyamon heti 1 óra: Egészségügyi alapismeretek

54 813 02 Fitness-wellness instruktor
A felhasználható szabad foglalkozáskeret:

- 11 évfolyamon heti 2 foglalkozás: Anatómiai-élettani ismeretek
  1 foglalkozás:Terhelésélettan
- 12. évfolyamon heti 2 foglalkozás: Anatómiai-élettani ismeretek
  1 foglalkozás: Egészségtan

54 841 11Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző

A felhasználható szabad órakeret:

11. évfolyamon heti 1 óra: Közlekedés technikája
heti 1 óra: Raktározási folyamatok
heti 2 óra: A raktározás szerepe és mutatószámai
heti 1 óra: Raktárvezetés gyakorlat
heti 1 óra: Kommunikáció alapjai
heti 1 óra: Üzleti kommunikáció gyakorlat

12. évfolyamon heti1 óra: Raktározási folyamatok
heti 1 óra: Raktározás gyakorlat
heti 1 óra **:**A raktározás szerepe és mutatószámai
heti 1 óra: Raktárvezetés gyakorlat
heti 1 óra: Üzleti kommunikáció gyakorlat
heti 1 óra: Közlekedés technikája

54 811 01 Vendéglátásszervező (34 811 03 Pincér mellékszakképesítéssel)

A 2018-os kerettantervnek megfelelő óraszám

12. évfolyamon heti 0,5 óra: Élelmiszerek a gyakorlatban
heti 0,5 óra: Értékesítés elmélete
heti 0,5 óra: Informatika a vendéglátásban
heti 1 óra: Termelés elmélete
heti 1 óra: Termelés gyakorlata
heti 1 óra: Vendéglátó üzleti idegen nyelv gyakorlata

54 812 03 Turisztikai szervező, értékesítő (52 12 01 Szállodai recepciós mellékszakképesítéssel)

- 11 évfolyamon heti 1 óra: Szakmai idegen nyelv
- 12. évfolyamon heti 1 óra: Szakmai idegen nyelv

54 812 03 Turisztikai szervező, értékesítő

- 11. évfolyamon heti 1 óra: Vendégfogadás
- 11. évfolyamon heti 1 óra: Üzleti protokoll
- 11. évfolyamon heti 1 óra: Szakmai idegen nyelv
- 11. évfolyamon heti 1 óra: Turizmus rendszere
- 11. évfolyamon heti 1 óra: IKT a turizmusban
-
- 12 évfolyamon heti 1 óra: Szakmai idegen nyelv
- 12 évfolyamon heti 1 óra: IKT a turizmusban
- 12 évfolyamon heti 1 óra: Turizmus rendszere
- 12. évfolyamon heti 2 óra: Üzleti protokoll

54 761 02 Kisgyermekgondozó, -nevelő (52 761 01 Családsegítő asszisztens mellékszakképesítéssel)

- 11. évfolyamon heti 0,5 óra: Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek
- 11. évfolyamon heti 1 óra: Pedagógiai, pszichológiai ismeretek
- 12. évfolyamon heti 0,6 óra: Pedagógiai, pszichológiai ismeretek
- 12. évfolyamon heti 1 óra: Gyermekvédelmi ismeretek
- 12. évfolyamon heti 0,5 óra: Gondozási, ápolási ismeretek

54 761 02 Szakképesítés megnevezése: Kisgyermekgondozó, -nevelő

- 11. évfolyamon heti 0,5 óra: Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek
- 11. évfolyamon heti 1 óra: Pedagógiai, pszichológiai ismeretek
  11. évfolyamon heti 1 óra: Egészségügyi ismeretek

- 11. évfolyam 2 óra: Elsősegélynyújtási feladatok
- 11. évfolyam 1 óra: Népegészségügyi ismeretek
- 11. évfolyam 1 óra: Gyógypedagógiai ismeretek

- 12. évfolyamon heti 2 óra: Egészségügyi ismeretek
- 12. évfolyam 0,6 óra: Pedagógiai, pszichológiai ismeretek
- 12. évfolyam 2 óra: Elsősegélynyújtási feladatok
- 12. évfolyam 1 óra: Népegészségügyi ismeretek
- 12. évfolyam 1 óra: Gyermekvédelmi ismeretek
- 12. évfolyam 1 óra: Gondozási, ápolási ismeretek

2.2.2. A tanulók felvételének, átlépésének, vizsgára bocsáthatóságának feltételei, felmentések, beszámíthatóságok

A szakképző iskolában és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat a szakképesítésre előírt - megegyező tartalmú - követelmények teljesítésébe a szakképző iskola pedagógiai programja részét képező szakmai programban meghatározottak szerint be kell számítani. Az előzetes tanulmányok és az azokkal megegyező tartalmú követelmények teljesítésének egyidejű igazolásával a beszámítás iránti kérelmet a szakképző iskola vezetőjéhez kell benyújtani.

A Szkt 44.§ Szkr 124 § (2) 12. pontja alapján az igazgató dönt az előzetes tanulmányok, tudás beszámíthatóságáról.
Az iskolai formanyomtatványon benyújtott kérelemhez az előzetes tanulmányok, illetve tudás igazolását szolgáló dokumentumok (oklevelek, bizonyítványok /nyelvvizsga, OKJ végzettség, SzJ végzettség, BSC-, Mester felsőfokú végzettség, mestervizsga oklevél/, munkaviszony igazolások, tanúsítvány, sikeres ágazati alapvizsga az ágazatban…) másolatban történő csatolása, és eredeti dokumentum bemutatása szükséges.
A kérelem benyújtható:
- óra/ foglalkozás látogatása alóli felmentés,
- értékelés és minősítés alóli felmentés (tanulmányok alatti vizsgák is),
- képzés rövidebb idő alatti elvégzése iránt.

Az előzetes tudás felmérésére az iskola előírhatja tudásmérő feladatlap és/ vagy gyakorlati feladat elvégzését, annak értékelését követően dönt az igazgató.
A kérelem benyújtásának határideje:
Legkésőbb a tanulmányok megkezdését követő 15 nap.
A kérelem elbírálásáig az órák/ foglalkozások látogatása kötelező.

A Szkt 64.§ és az Szkr 195.§ alapján egyéni tanulási rend kérelmezhető.
Az iskola formanyomtatványán benyújtott kérelmet indokolni kell.
A kérelem benyújtásának határideje:
A tanulmányok megkezdését követő 15 nap.
A kérelem elbírálásáig az órák/ foglalkozások látogatása kötelező.
Az egyéni tanrendet az iskola határozza meg.

Szakmai vizsga alól csak a jogszabályban meghatározott estekben adható felmentés (pl.: SZKTV, World Skills, Euro Skills helyezés) Szkr 264§ alapján.
A felmentési kérelemhez (iskolai formanyomtatvány) csatolni kell a versenyen elért eredmény igazolását.
A kérelem benyújtására a vizsgára történő jelentkezéssel egyidejűleg van lehetőség.

2.3. A kimenet minőségének mérése (vizsgák)

2.3.1. Ágazati alapvizsga

Az ágazati alapvizsga értékelése és minősítése

A Képzési és kimeneti követelmények (KKK) alapján a vizsgatevékenységek értékelése százalékos formában történik.
Ellentétben a szakmai vizsgával, vizsgatevékenységenként a pontszámok százalékban (és nem érdemjegyben is) történő kifejezésével értékelünk, így a súlyozás (a KKK-ban meghatározott értékelési súlyaránynak megfelelően) is a százalékos eredmények és nem érdemjegyek alapján történik.

Az ágazati alapvizsga minősítését a súlyozott százalékos eredmény mellet osztályzattal is szükséges megadni.
Szkr. 255. § Az ágazati alapvizsga lebonyolítására a tanulmányok alatti vizsga szabályait kell alkalmazni.
A tanulmányok alatti vizsgák tekintetében az Szkr. 31. § (3.bc) bekezdése alapján osztályzattal minősítünk.
Ill. mivel a szakmai vizsga eredményébe az ágazati alapvizsgát a KKK-ban meghatározott súlyaránnyal be kell számítani, így az ott megjelölt logikát kell követnie a minősítésnek (Szkr. 290. § (1) A vizsgázó teljesítményét vizsgatevékenységenként, a pontszámok százalékban és érdemjegyben történő kifejezésével kell értékelni.)

Jelenleg a KRÉTA rendszerben osztályzat rögzíthető (Tanulói adatok/Tanügy).

Szkt. 91. § (1) bekezdése alapján az ágazati vizga nem minősül állami vizsgának. A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy ágazati alapvizsgára az ágazati alapoktatásban való részvétele alapján bocsátható (Szkr. 254/A. §)

Az ágazati alapvizsga december és május hónapokban kerül lebonyolításra annak érdekében, hogy Szkr. 255. § (4) bekezdése értelmében 60 napon belül megszervezhető legyen még a tanulók számára biztosított egy javítóvizsga.
A tanuló magasabb évfolyamba nem léphet, a tanuló és a képzésben részt vevő személy a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel nem vehet részt, ha sikertelen ágazati alapvizsgát tett.

Szkt. 53. § (4a) bekezdése határozza meg a tudásbeszámítási rendelkezéseket (korábbi tanulmányok, megszerzett ismeretek, gyakorlat), az iskola igazgatója ennek alapján hoz határozatot.

Az ágazati alapvizsga záradékolása

Szkt. 91. (4) Az ágazati alapvizsga teljesítését az év végén adott bizonyítványba kell bejegyezni. Az ágazati alapvizsga bizonyítványba bejegyzett teljesítése a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott munkakör betöltésére való alkalmasságot igazol.

2. melléklet a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelethez (Záradékok) alapvizsgára vonatkozó záradékot nem tartalmaz, az Szkr. 32. § (2) bekezdése alapján a szakképző intézmény záradékokat alakíthat ki.

A záradékolás a szakképző intézményi bizonyítványnyomtatványok elkészültéig azon évfolyamokon esedékes, amelyeknél a tanulmányi idő „rövidítésre” került, azaz évfolyamot most fejezik be (felnőttek szakmai oktatása).

Javasolt év végi záradékformulák (amennyiben a bizonyítvány teljesítésre vonatkozó információhelyet nem tartalmaz):

„Az ágazati alapvizsgán ….. ágazat vizsgakövetelményeinek megfelelt. Az ágazati alapvizsga minősítése: … százalék, osztályzat (betűvel és számmal). … évfolyamba léphet.”

„Az ágazati alapvizsgán elégtelen teljesítményt nyújtott. Javítóvizsgát tehet.”

„Az ágazati alapvizsgán elkövetett szabálytalanság miatt a vizsgabizottság a vizsgától eltiltotta. Javítóvizsgát tehet.”

„Az ágazati alapvizsgán igazolható ok nélkül nem jelent meg vagy azt megszakította. Javítóvizsgát tehet.”

„Az ágazati alapvizsgán igazolható okból nem jelent meg vagy azt nem tudta befejezni. Pótlóvizsgát tehet.”

„Az ágazati alapvizsga követelményeit nem teljesítette. Évfolyamot ismételni köteles.”

[Kizárólag felnőttek szakmai oktatásában az ágazati alapvizsga javítóvizsgáját követően az Szkr.256 (2) bekezdése alapján:] „Az ágazati alapvizsga követelményeit nem teljesítette. A képzésben résztvevő személy nem minősíthető, tanulmányait az ágazati alapoktatás megismétlésével folytathatja.”

„Korábbi tanulmányai / előzetesen megszerzett tudása, illetve gyakorlata beszámításával az ágazati alapvizsga letétele alól mentesült.”

Igazolás kiadása az ágazati alapvizsgáról

Külön igazolás kiadására vonatkozó törvényi kötelezettsége nincs a szakképző intézmények, ugyanakkor előfordulhat, hogy a kizárólag szakmai vizsgára felkészítő évfolyamokon az évfolyam befejezését megelőzően a tanuló/képzésben résztvevő személy jogviszonya megszűnik és a későbbiekben igazolná az alapvizsga letételét.

Az igazolás tartalma:
a) az igazolás sorszáma,
b) a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy neve, oktatási azonosító száma, születési helyét és ideje, anyja születéskori neve,
c) a vizsgaszervező adatai,
d) az ágazati alapvizsga megnevezése, helye, ideje és minősítése (százalékos eredmény, osztályzat),
e) az igazgató aláírása.

Ágazati alapvizsga értékelése:
80 % - jeles
71 - 80 % jó
61 – 70 % közepes
51 - 60 % elégséges

0 – 50 % elégtelen

2.3.2. A komplex szakmai vizsga

A komplex szakmai vizsgák mindig a hatályos jogszabályoknak megfelelően kerülnek megszervezésre. Elsősorban a tanév végén, a tavaszi (május-júniusi) vizsgaidőszakban vannak vizsgák, de a felnőttképzésben a keresztféléves képzések esetén a téli (február-márciusi) vizsgaidőszakban is. Javító vizsgákat, amennyiben szükséges, az őszi (október-novemberi) vizsgaidőszakban szervezünk.
A mellék-szakképesítésekhez kapcsolódó komplex vizsgák a 12. évfolyamon kerülnek megszervezésre a téli (február-márciusi) vizsgaidőszakban.

2.3.3. A szakmai érettségi vizsga

A szakmai érettségi vizsga

A kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül szakközépiskolánk az egyes szakgimnáziumi osztályok óraterveiben meghatározott tantárgyakból vállalja a tanulók felkészítését emelt vagy középszintű érettségi vizsgára. Az emelt szintre történő felkészítés mellett a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül legalább három vizsgatárgyból lehetővé kell tenni a középszintű vizsgára történő felkészülést. Az idegen nyelv vizsgatárgyak egy vizsgatárgynak minősülnek. Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt – négy kötelező és legalább egy általa választott (a továbbiakban: kötelezően választott) – vizsgatárgyból kell – legalább középszinten – vizsgát tennie. A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatárgy mellett további vizsgatárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatárgyak). A középszintű érettségi vizsgatárgyai:
kötelező vizsgatárgyak:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- idegen nyelv
- kifutó szakközépiskolában a kötelezően választandó vizsgatárgy a szakmai komplex vizsgatárgy.

A tanuló az öt érettségi tárgyon túl jelentkezhet választható vizsgatárgyból érettségi vizsgára. Érettségi témakörök középszinten Az érettségi vizsgára a középszintű tételsorokat az alábbi jogszabályok szerint állítjuk össze: 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról

Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet.

A közoktatásról szóló - többször módosított - 1993. évi LXXIX. törvény 94. §-a (1) bekezdésének g) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról szóló - többször módosított - 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: vizsgaszabályzat) 2. §-ában foglaltak végrehajtására a következőket rendelem el:

1. § (1) E rendelet mellékleteként kiadom a középiskolai érettségi vizsgák részletes vizsgakövetelményeit.
(2) Az egyes vizsgatárgyak részletes vizsgakövetelményei tartalmazzák az adott vizsgatárgy vizsgakövetelményeit és vizsgaleírását, továbbá a középszintű, illetve az emelt szintű érettségi vizsga témaköreit. Ha a vizsgatárgyból középszintű és emelt szintű vizsga is tehető, akkor emelt szinten a középszintű követelmények ismerete is elvárás.
(3) Az egyes vizsgatárgyak vizsgaleírása - külön a középszinten, illetve külön az emelt szinten tehető érettségi vizsgára - tartalmazza

- a) az írásbeli vizsgák kidolgozásához rendelkezésre álló időt, ha az eltér a vizsgaszabályzat 19. §-ának (1) bekezdésében meghatározott időtől,

- b) azokat az eszközöket, amelyekről a vizsgaszabályzat 21. §-ának (2) bekezdése alapján az iskolának kell gondoskodnia,
- c) több vizsgarész esetén - a vizsgaszabályzat 41. §-ának (2) bekezdése alapján - az egyes vizsgarészeken elérhető pontszámokat.

1/A. § A vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézménynek az érettségi vizsgával összefüggő, az általános és részletes követelményekből levezethető, a vizsgaleírásnak megfelelő, a vizsgát érintő tartalmi és eljárásbeli tudnivalókat a május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal nyilvánosságra kell hoznia, és a vizsgára jelentkezők számára elérhetővé kell tennie. Az október-novemberi vizsgaidőszakban a május-júniusi vizsgaidőszakra nyilvánosságra hozott tudnivalók érvényesek.

1/B. § A szakmai érettségi vizsga ágazathoz, szakmairányhoz kapcsolódó vizsgatárgyait a Melléklet tartalmazza.

1/C. § Az érettségi vizsga során a vak, gyengénlátó és mozgásszervi fogyatékos tanulók a nyomtatott nem enciklopédikus szótár helyett a szótár digitalizált, világháló-kapcsolattal nem rendelkező változatát is használhatják.

2. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban a 2005-ben szervezett érettségi vizsgáktól kezdődően kell alkalmazni.

3. § A 2017/2018. tanév vizsgaidőszakaiban az érettségi vizsgán az állami tankönyvfejlesztésért és kiadásért felelős szerv által kiadott, kronológiai adattáblázatot nem tartalmazó középiskolai történelmi atlasz és a 2017/2018. tanévi vagy azt megelőző tankönyvjegyzékeken szereplő középiskolai történelem atlaszok is használhatóak.

2.3.4. Szakmai gyakorlat

Szakmai gyakorlat képzési helyeinek és formáinak bemutatása

Szakközépiskolai évfolyamokon a gyakorlati képzés – a kilencedik évfolyam kivételével – gazdálkodó szervezeteknél folyik, a törvényi szabályozásnak megfelelően. A cégek többségével több éves szakmai kapcsolatunk van, de a partnereink száma folyamatosan bővül.

Szakgimnázium esetén a végzős évfolyamok gyakorlati képzése folyik gazdálkodó szervezeteknél a kerettantervnek megfelelő tartalommal.

Összefüggő szakmai gyakorlat

A nyári összefűggő szakmai gyakorlatot a 2011. évi CLXXXVII. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerint kell elvégezni.

1. Ideje, időpontja

Általában a szorgalmi időszak után kezdődik rögtön egyedi esetekben a nyár folyamán a tanév kezdetéig kell elvégezni.

Az összefüggő szakmai gyakorlat ideje 18 év alatiak esetén 7 óra/nap, nagykorúak esetén lehet több is.

A teljesítendő óraszámok:

- Kifutó szakgimnáziumban
  - 11. évfolyam után 140 óra
  - 1/13. évfolyam után 160 óra
- Kifutó szakközépiskolában
  - Szakközépiskolában csak tanulószerződéssel teljesíthető a gyakorlat, aminek az oktatás végéig kell szólnia.
- Technikumban a programtanterv alapján.
- Szakképzős iskolában a programtanterv alapján.

Évismétlés esetén a korábbi években végzett nyári összefüggő szakmai gyakorlat nem számítható be.

A következő évfolyamba való lépés feltétele

- A gyakorlatról való hiányzást a gyakorlati képzőhely nyilvántartja és 20%-ot meghaladó hiányzás esetén a gyakorlatot meg kell ismételni vagy be kell pótolni a hiányzó órákat a tanévkezdésig.
- Ha a tanuló nem teljesít nyári szakmai gyakorlatot, akkor az igazolatlan mulasztásnak minősül és a tanév megismétlésére kötelezi a tanulót.
- A gyakorlati képzőhely a nyári szakmai gyakorlatról igazolást állít ki.

A gyakorlati képzőhely megválasztása elsősorban a szülő / gondviselő feladata, de az iskola is segít a gyakorlati képzőhely megkeresésében
A munkahellyel a szakgimnázium esetén az iskola köt együttmáködési megállapodást.
Szakközépiskola esetén a tanuló /gondviselő és a munkahely köt tanulószerződést

Hiányzás csak táppénzes papírral igazolható, igazolatlan mulasztás nem lehet. A hiányzásokat pótolni köteles minden diák.

2.4. A 2020-as NAT-hoz illeszkedő kerettantervek

2.4.1. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások

A technikumi osztályokban a szabadon tervezhető órákat az érettségi tantárgyak és a digitális kultúra tantárgy óraszámának a növelésére használtuk fel.
9. évfolyam: történelem (1), digitális kultúra (2)
10. évfolyam: digitális kultúra (1)
11. évfolyam: történelem (1)
12. évfolyam: matematika (1), irodalom (1)
13. évfolyam: idegen nyelv (4), .
A magyar nyelv és irodalom tantárgyat két önálló tantárgyként tanítjuk: magyar nyelv, ill. irodalom néven.
A szabadon tervezhető órák közül 12. évfolyamon +1 órával megnöveltük az irodalom tantárgy óraszámát.
A szakképző iskolai osztályaink estében a közismereti kerettanterv által biztosított szabadon tervezhető órákat a digitális kultúra ismeretek tanítására, valamint a kommunikáció-magyar nyelv és irodalom, ill. a matematika tantárgy óraszámának a növelésére használtuk fel.
9. évfolyam: digitális kultúra (1)
10. évfolyam: kommunikáció-magyar nyelv és irodalom (1), matematika (1)
11. évfolyam: digitális kultúra (1)

Szabadon választható foglalkozások

Az iskola bizonyos tantárgyak/tantárgycsoportok esetében választást kínálhat fel a tanulóknak. A tanuló az iskola kínálatából egyéb foglalkozásokat is választhat. Ezekre a tantárgyválasztás szabályai vonatkoznak.
A szabadon tervezhető többlet foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát az egyes tantárgyak foglalkozáshálójánál lehet megtalálni.
Szabadon választható foglalkozások keretében készítünk fel az emelt szintű érettségi vizsgára a kötelező érettségi tárgyakból, testnevelésből és fizikából. A szakgimnáziumi osztályokban lehetőséget biztosítunk 11, 12. évfolyamon földrajz tantárgyból, 12. évfolyamon informatikából fakultáció keretében a középszintű érettségire való felkészüléshez. Technikumban lehetőséget teremtünk a 2. idegen nyelv tanulására heti 3 órában.

2.4.2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

2.4.2.1. Magyar nyelv és irodalom

Nyelvi előkészítő osztály

Az anyanyelv már nevében is a legszorosabb összetartozást fejezi ki az azonos nyelvet beszélő emberek között. Az anyanyelven megszületö irodalom alkotói és hallgatói olyan olvasói hagyományt, kultúrát teremtenek, amely megerősíti egy közösség tagjainak az identitását, mert a „… nemzeti hagyomány s nemzeti poézis szoros függésben állanak egymással.”(Kölcsey Ferenc). Egy nemzet megmaradásának alapja, de fennmaradásának, jövőjének is a záloga a kultúrája, az anyanyelve.
A magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért van kitüntetett szerepe: gondolkodni tanít, ismereteket ad át, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Egy nép szimbolikus szövegei többnyire irodalmi alkotások, amelyek a legszorosabb összetartozást fejezik ki. Ezek olvasása, tanítása személyiséget formál,

fejleszti a szépérzéket, az ítélőképességet, az erkölcsi érzékenységet. Ezzel a magyar nyelv és irodalom tantárgy az érzelmi nevelés egyik legfontosabb eszköze.
Kultúránk, benne irodalmunk magyarul született meg, és ezen a nyelven formálódik tovább. A magyar irodalom a Kárpát-medence magyarságának irodalma. Nyelvünk, történelmünk, kultúránk közös. Kulturális értelemben egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy is a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A középfokú képzés szakaszában, a 9–12. évfolyamon a nevelésnek oktatásnak sok és sokrétű cél- és feladatrendszere van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Ismerjék és értsék múltjukat, jelenüket, benne önmagukat.
- A tanulók felkészítése arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- A tanulók megértsék a gondolkodás, a viselkedés és a nyelvhasználat összefüggéseit, ennek feltétele a biztos szövegértés és szövegalkotás képességének fejlesztése. Az, hogy a diákok szabatosan és pontosan, illetve a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudják kifejezni magukat.
- Ismerjék nyelvünk szerkezetét, grammatikáját, a nyelvhelyességi szabályokat, a stilisztikai árnyalatokat, hiszen csak ezek ismeretében tudják megítélni saját és a többi ember nyelvi teljesítményét. Ezek alapján ismerik fel az adott kommunikációs helyzetet, szövegösszefüggést, a műfaji elvárásokat.
- Cél, hogy a nyelvi megnyilatkozások jelentésszintjeit és árnyalatait a képzési szakasz végén megértsék, mert így veszik észre a manipulációt vagy értik meg az összetett üzeneteket.
- A tanulók tudják elhelyezni anyanyelvüket a világ többi nyelve között, ismerjék nyelvük történelmi fejlődését. Értsék, hogy a nyelv a jelenben is folyamatosan változik, s ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
- Alakuljon ki nyelvhasználati igényességük. Legyen elemi elvárás számukra – önmaguktól és másoktól is – a pontos és a magyar nyelvhelyességi szabályokat betartó szövegalkotás, a magyar helyesírás szabályainak ismerete.
- Értsék meg és példákkal tudják szemléltetni, hogy a nyelv és a gondolkodás, a beszéd és a gondolkodás feltételezik egymást, szorosan összefüggnek, ismerjék fel, hogy a nyelv szegényedése a gondolkodás szegényedését jelenti.
- Fontos cél a digitális kompetencia fejlesztése is, az IKT eszközök tudatos és kreatív alkalmazása.
- A digitális világ bővülésével a diákokra hatalmas információmennyiség zúdul. Meg kell tanulniuk kiválasztani a fontos, értékes adatokat és ismereteket, azt is, hogy ezen adatokat és információkat etikusan és kritikusan használják, építsék be tudásukba.
- Az irodalmi szövegek megértéséhez elengedhetetlen, hogy a diákok rendelkezzenek megfelelő művészettörténeti, műfajtörténeti, irodalomelméleti, történeti ismeretekkel. A képzési szakasz első felében ezek az ismeretek állnak a tananyag középpontjában. Fontos, hogy a diákok az irodalmat egy közösség történelmi-társadalmi folyamataként is lássák. A képzési szakasz második felében a szerzői portrék és látásmódok is helyet kapnak. *Mindkét képzési szakasz célja és feladata az irodalmi művek elemző értelmezése.* Ez fejleszti a gondolkodást, az erkölcsi érzéket, segíti az érzelmi nevelést. Az önálló elemzési készség fejleszti az önismeretet, önbizalmat ad, fejleszti az anyanyelvi kompetenciát is.
- Cél, hogy a tanulók rendelkezzenek az irodalmi művek értelmezéséhez szükséges elemzési stratégiákkal. A művek tartalmi összefoglalásán túl vállalkozzanak önálló értelmezés kialakítására.
- Vegyék észre a különböző korok szerzői, művei között kialakuló párbeszédet, az irodalom vándortémáit és motívumait, értsék meg azok jelentésváltozását.
- A XXI. század emberei már élethosszig tanulnak, ezért a diákoknak meg kell őrizni kíváncsiságukat, meg kell tanulniuk középiskolás módon tanulni. Ennek feltétele, hogy olvasó emberekké neveljük őket, akik többféle olvasási és értelmezési technikákkal rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket

képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket. Tudnak önállóan jegyzetelni.
- Alakuljon ki a diákokban az önfejlesztés igénye. Ennek alapja az önvizsgálaton alapuló magatartás és gondolkodás fejlesztése. Az irodalmi szövegek sokfélesége biztosítja, hogy olyan esztétikai, morális, lélektani, társadalmi kérdésekkel szembesüljenek a tanulók, amelyekben felismerik önmagukat, saját gondjaikat.
- Kiemelt cél a gondolkodni tanítás, kíváncsiságuk, alkotókedvük megtartásával.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás; anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető. Minden nyelvtan foglalkozás kiemelt feladata a szövegértés és a szövegalkotás tanítása.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik fontos elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az foglalkozás alatti munkába vagy a házi feladatba.

A magyar nyelv és irodalom tanításának nemcsak a műveltségátadás, a kompetenciafejlesztés, hanem az érzelmi nevelés is a célja. A diákok érzelmi fejlődése az alapja későbbi személyes boldogulásuknak, együttműködési képességüknek, társadalmi beilleszkedésüknek és kulturált viselkedésüknek.
A képzési szakasz feladata, hogy a tanulókat felkészítse az érettségire, tegye lehetővé – megfelelő ismeret, műveltség átadásával, a tanulói kompetenciák fejlesztésével – a sikeres továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést. Érett, gondolkodó, ép erkölcsi érzékkel rendelkező, kiegyensúlyozott felnőttekként kerüljenek ki a közoktatásból.

9–10. évfolyam

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:
- A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényeget kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.
- A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.
- A szövegértés és alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.
- Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.
- A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.
- Ez a két évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.

- Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.
- A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, elméleti és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A magyar nyelv és irodalom nem pusztán tantárgy a középiskolában, hanem kulcsszerepet tölt be a tanulók identitásának kialakításában, megismerteti velük saját kultúrájukat, nemzeti önazonosságukat, fejleszti érzékenységüket. A tanulókat segíti abban, hogy a kommunikációs célnak megfelelően fejezzék ki magukat. Fejlődjön érvelési kultúrájuk, könnyebben beilleszkedjenek környezetükbe, és ismerjék fel saját tehetségüket.

A tantárgy óraszámai

Évfolyam	Tantárgy	Óra/hét	Óra/év
9.ny	magyar nyelv	2	72
9.	magyar nyelv irodalom	2 2	72 72
10.	magyar nyelv irodalom	1 4	36 144
11.	magyar nyelv irodalom	1 3	36 108
12.	magyar nyelv irodalom	1 3	31 96

9.ny

Heti óraszám: 2
Éves óraszám: 72

Témakör	**I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció**	**Órakeret 26 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése A kommunikáció tényezői A kommunikációs célok és funkciók A kommunikáció jelei A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai A kommunikációs kapcsolat illemszabályai A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés	
Fogalmak	kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai finkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.	
Tananyagtartalom	A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói A személyközi kommunikáció A nem nyelvi jelek A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre - Médiaműfajok A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv A formális és informális beszédhelyzetekben való viselkedés Megszólítások, magázódás, tegeződés, a kapcsolattartás formái A gesztusok és viselkedés, gesztusok és kultúrkörök A médiafüggőség, a virtuális valóság veszélyei A reklámok hatása nyelvhasználatunkra Az internet mint hiteles adatforrás; plágium; adatvédelem	

Témakör	**II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek**	**Órakeret 46 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása A nyelvi elemzőkészség fejlesztése	

	Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása Kreatív nyelvi fejlesztés A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei A szavak és osztályozásuk A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban A szószerkezetek A mondatrészek A mondatok csoportosítása Szórend és jelentés Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is
Fogalmak	nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései
Tananyagtartalom	A nyelv mint jelrendszer A nyelvi szintek A magyar nyelv hangrendszere Hangkapcsolódási szabályszerűségek A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag) A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonyszók A szószerkezetek (szintagmák) A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők Az összetett mondat Az alárendelő összetett mondatok A mellérendelő összetett mondatok A többszörösen összetett mondatok A jelnyelvek (pl.: a siketek jelelése) Fonémák más nyelvekben. A magyar fonémák összevetése a tanult idegen nyelvek fonémáival A hangok hangulata, hangszimbolika A tőtípusok, illetve a toldalékok meghatározása, grammatikai funkcióik Néhány ismert szófaji rendszer bemutatása A szófajváltás, a többszófajúság Rendszermondat, szövegmondat Mondatok elemzése szerkezeti rajzzal A szinteződés, tömbösödés a mondatban

9. évfolyam

Magyar nyelv

Heti óraszám: 2
Éves óraszám: 72

Témakör	**III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás**	**Órakeret 38 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban A szövegelemző képességek fejlesztése A szöveg fogalma, jellemzői A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése A helyesírási készség fejlesztése Helyesírási szótárak használatának tudatosítása A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb. Az esszé	
Fogalmak	szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés)	
Tananyagtartalom	A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet A szöveg típusai, a szöveg szerkezete A szövegkohézió (lineáris és globális) A szöveg kifejtettsége Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv) Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati színterek szerint A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták Az esszé A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél)	

	Az intertextualitás A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében Szövegszemantika A szöveg és a szöveget kiegészítő, nem szövegszerű elemek (kép, ábra, táblázat, tipográfia) kapcsolata Szöveg és vizualitás: képversek, konkrét költészet Intertextualitás: a szövegek transzformációi (pl. mém)

Témakör	**IV. Helyesírási ismeretek**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelvi normaérzék, a normakövető írás fejlesztése A helyesírás rendszerszerűségének megismertetése A hibajavítási képesség és az önkorrekció fejlesztése	
Fogalmak	Helyesírási alapelv, nyelvi norma	
Tananyagtartalom	A helyesírás alapelvei, megismert főbb szabályszerűségei A szöveg központozásának szabályai, használata, az írásjelek funkciója Szövegelemzési gyakorlatok a központozás szerepének tanulmányozására Helyesírási gyakorlatok az egybe- és különírás, a gyakoribb tulajdonnevek írására stb. Helyesírási szótárak, elektronikus helyesírás-ellenőrző programok szerkezetének és működésének megismerése, használatuk az iskolai és a mindennapi szövegalkotásban Idegen szavak helyesírása, a latin betűs szavak átírása Az internetes szövegek eltérő helyesírásának, jelhasználatának funkciója A normától való eltérés stilisztikai hatásának felismerése, értelmezése	

Témakör	**V. Szövegértés, szövegalkotás**	**Órakeret 14 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A szöveg tartalmának, céljának megfelelő jegyzetelési technika kialakítása A társalgás általános szerkezetének, szabályszerűségének megfigyelése Az esszéírás technikájának megismerése és alkalmazása különböző témájú és típusú esszé írásakor	
Fogalmak	Esszé, értekezés, tanulmány	

Tananyagtartalom	Önálló szövegfeldolgozás a szövegbefogadás céljának megfelelő olvasási stratégia és szöveg-feldolgozási mód megválasztásával A szöveg és kép összefüggése. Hatékony jegyzetelési és vázlatírási technikák megismerése, adekvát alkalmazásuk Az anyaggyűjtés módjai írott és nem írott források felhasználásával, az idézés szabályai Önálló, több forrástípusra is kitérő könyvtári anyaggyűjtés (katalógus- és adatbázis-használat, forráskiválasztás, visszakeresést biztosító jegyzetelés) és az információknak a feladatnak megfelelő alkotó és etikus felhasználása Pontos forrásmegjelölés Az esszé típusai, jellemzői, az esszéírás folyamata A tanulmány, az értekezés jellemzői, kidolgozásának állomásai

Irodalom

Heti óraszám: 2
Éves óraszám: 72

Témakör	**I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom**	**Órakeret 6 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Annak felismerése és tudatosítása, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi és esztétikai élmények forrása. Az irodalmi alapműveltség építése. A művészet kultúraalkotó szerepének megfigyelése. Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban	
Fogalmak	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ	
Tananyagtartalom	***A) Az irodalom és hatása*** Karinthy Frigyes: A cirkusz ***B) Szerzők, művek párbeszéde*** Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal ***C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei*** Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes történetek (részletek) ***D) Műnemi műfaji rendszer***	

Témakör	**II. Az irodalom ősi formái, mágia, mítosz, mitológia**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A mítoszok kulturális jelentőségének megértése Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben Mítosz és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése	

	A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs
Fogalmak	szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus
Tananyagtartalom	***A) Az ősi magyar hitvilág*** Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek) Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet) ***B) A görög mitológia*** A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótaurosz) ***C) Egyéb teremtésmítosz*** Babiloni teremtésmítosz (részlet)

Témakör	**III. A görög irodalom**	**Órakeret 11 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaiosz, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból) A szerzőkhöz, illetve hősökhöz kapcsolódó toposzok megismerése Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása Különféle magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése	
Fogalmak	eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia,	

	dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis
Tananyagtartalom	***A) Az epika születése*** Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek) ***B) A görög líra, az időmértékes verselés*** Alkaiosz: Az állam hajója Alkaiosz: Bordal Szapphó: Aphroditéhez Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka Anakreón: Töredék a halálról Anakreón: Gyűlölöm ***C) A görög dráma*** Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné

Témakör	**IV. A római irodalom**	**Órakeret 4 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata Irodalmi műfajok, versformák megismerése A görög és római kultúra viszonyának értelmezése A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás)	
Fogalmak	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica	
Tananyagtartalom	***A) A polgárháborúk kora*** Catullus: Gyűlölök és szeretek ***B) Augustus kora*** Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7. sor) Vergilius: IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz Ovidius: Átváltozások Pygmalion	

Témakör	**V. A Biblia mint kulturális kód**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban	

	A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok
Fogalmak	Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis
Tananyagtartalom	***A) Az Ószövetség (részletek)*** a) Történeti könyvek Mózes első könyvéből részletek: Teremtéstörténet József Mózes második könyvéből részletek: Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat b) Tanító könyvek Zsoltárok könyve (23., 42.) ***B) Újszövetség (részletek)*** Az „örömhír” Máté evangéliumából részletek: Jézus Krisztus születése, megkeresztelése Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata Passió történet Jézus feltámadása Lukács evangéliumából (részletek): Az irgalmas szamaritánus A tékozló fiú Pál apostol Szeretethimnusza

Témakör	**VI. A középkor irodalma**	**Órakeret 11 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban A vallásos és világi irodalom együtthatásának megismerése Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése	

	Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius Dante) Dante és Villon életműve jelentőségének megértése
Fogalmak	középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágánsköltészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron
Tananyagtartalom	***A) Egyházi irodalom*** a) Epika: Szent Ágoston: Vallomások (részlet) Halotti beszéd és könyörgés b) Líra Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária siralom ***B) Lovagi és udvari irodalom*** a) Epika Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet) b) Líra Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán ***C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)*** ***D) A középkor világi irodalma*** vágánsköltészet Carmina Burana (részlet) François Villon: A nagy testamentum (részletek)

Témakör	**VII. A reneszánsz irodalma**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése Petrarca szonett megismerése a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése	

	A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív produktív feldolgozása Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban A szonett formai változása Shakespeare nél A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai poétikai fogalmak segítségével. Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámairói életművének hatására A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare i színházig A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása
Fogalmak	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers, bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény paródia, Balassi strófa, Balassa kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaének, szonett, blank verse, commedia dell'arte, hármas színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia
Tananyagtartalom	***A) A humanista irodalom*** a) Líra Petrarca: Pó, földi kérgem Portré: Janus Pannonius Janus Pannonius: Pannónia dicsérete Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról b) Epika Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella ***B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése*** a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet) b) Zsoltárfordítások

	Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek) ***C) A reformáció világi irodalma*** a) Históriás énekek Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet) b) Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek) ***D) Líra a reformáció korában*** a) Portré: Balassi Bálint Balassi Bálint: Egy katonaének Balassi Bálint: Borivóknak való Balassi Bálint: Adj már csendességet… Balassi Bálint: Hogy Júliára talála b) William Shakespeare: LXXV. szonett ***E) Színház és drámatörténet: dráma a reformáció korában*** William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi

Kötelező olvasmányok a 9. évfolyamon

Homérosz: Odüsszeia (részletek)
Szophoklész: Antigoné
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből)
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)
François Villon: A nagy testamentum (részletek)
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi

Memoriterek a 9. évfolyamon

Homérosz: Odüsszeia (részlet)
Anakreón: Gyűlölöm azt…
Catullus: Gyűlölök és szeretek
Halotti beszéd és könyörgés (részlet)
Ómagyar Mária-siralom (részlet)
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)
Balassi Bálint: Adj már csendességet… (részlet)

10. évfolyam

Magyar nyelv

Heti óraszám: 1
Éves óraszám: 36

Témakör	**VI. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok**	**Órakeret 36 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A stílus szerepének tudatosítása A stiláris különbségek felfedeztetése Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor A stílus, a stilisztika, a stílustípusok A stílusérték A stílushatás Stílusgyakorlatok A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése Szótárhasználat fejlesztése A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező Motivált és motiválatlan jelentés A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk A mondat és szövegjelentés	
Fogalmak	stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés	
Tananyagtartalom	A stílus fogalma és hírértéke A stílus kifejező ereje Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus) A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat) Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés	

	Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/) Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben Mindennapi stilisztikánk: társadalmi elvárások és megnyilatkozásaink stílusa Stílusparódia Korstílusok, stílusirányzatok Az íráskép stilisztikai hatásai Egyéni szóalkotások stilisztikai hatása Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek

Irodalom

Heti óraszám: 4 óra
Éves óraszám: 144 óra

Témakör	**VIII. A barokk és a rokokó**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése, A magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével	
Fogalmak	barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat	
Tananyagtartalom	***A) Epika*** *Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás:* Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet) Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek) *Levél:* Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.) Tudományos élet: Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet) ***B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok*** Rákóczi-nóta Őszi harmat után	

Témakör	**IX. A felvilágosodás irodalma**	**Órakeret 56 óra**
Témakör	**A) Az európai felvilágosodás**	**Órakeret 16 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat
Fogalmak	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény", szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény
Tananyagtartalom	***A) Epika*** Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek) ***B) Színház- és drámatörténet*** *A francia klasszicista dráma:* Irodalom és színház Molière: A fösvény vagy Tartuffe Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek) ***C) Líra*** Robert Burns: John Anderson Robert Burns: Falusi randevú William Blake: A tigris

Témakör	**B) A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével	
Fogalmak	vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stílusszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal	
Tananyagtartalom	***A) Epika*** Kármán József: Fanni hagyományai (részletek) Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fársángon (részletek) ***B) Líra***	

	Kazinczy Ferenc: Tövisek és virágok (részletek) Portré: Csokonai Vitéz Mihály Csokonai Vitéz Mihály: Az estve Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem Csokonai Vitéz Mihály: Szerelemdal a csikóbőrös kulacshoz Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez Csokonai Vitéz Mihály: A tihanyi Ekhóhoz Csokonai Vitéz Mihály: A Magánossághoz

Témakör	**C) A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével	
Fogalmak	nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet	
Tananyagtartalom	***A) Líra*** Portré: Berzsenyi Dániel Berzsenyi Dániel: Osztályrészem Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz Berzsenyi Dániel: A közelítő tél Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) Kisfaludy Károly: Mohács (részlet) Portré: Kölcsey Ferenc Kölcsey Ferenc: Himnusz Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke ***B) Epika***	

	Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek) Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek) ***C) Színház és dráma*** Katona József: Bánk bán

Témakör	**X. A romantika irodalma**	**Órakeret 18 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből	
Fogalmak	korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember	
Tananyagtartalom	***A) Az angolszász romantika*** George Byron egy szabadon választott művéből részlet Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet) Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság ***B) A francia romantika*** Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet) ***C) A német romantika*** Heinrich Heine: Loreley ***D) Az orosz romantika*** Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek) Alexandr Szergejevics Puskin: A pikk dáma ***E) A lengyel romantika*** Adam Mickiewicz: A lengyel anyához	

Témakör	**XI. A magyar romantika irodalma**	**Órakeret 62 óra**
Témakör	**A) Életművek a magyar romantika irodalmából: a) Vörösmarty Mihály**	**Órakeret 16 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása
Fogalmak	rapszódia, drámai költemény
Tananyagtartalom	***A) Líra*** Szózat Gondolatok a könyvtárban A merengőhöz Ábránd Az emberek Előszó A vén cigány ***B) Drámai költemény*** Csongor és Tünde

Témakör	**A) Életművek a magyar romantika irodalmából: b) Petőfi Sándor**	**Órakeret 22 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése A költő epikájának (*Az apostol, A helység kalapácsa*) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történéseiben	

Fogalmak	népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz
Tananyagtartalom	***A) Líra*** A négyökrös szekér A bánat? egy nagy oceán A természet vadvirága Fa leszek, ha… Reszket a bokor, mert… Minek nevezzelek? Egy gondolat bánt engemet A puszta, télen vagy Kis-Kunság A XIX. század költői Hortobágyi kocsmárosné Szeptember végén Szabadság, szerelem Fekete-piros dal ***B) Epika*** A helység kalapácsa (részlet) Az apostol (részlet)

Témakör	**A) Életművek a magyar romantika irodalmából: c) Jókai Mór**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Elbeszélő szövegek közös foglalkozás alatti feldolgozása Legalább egy regény önálló elolvasása Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselmélet alapfogalmainak segítségével	
Fogalmak	irányregény, utópia, szigetutópia	
Tananyagtartalom	***A) Elbeszélések*** A tengerszem tündére A huszti beteglátogatók ***B) Regények*** Az arany ember	

Témakör	**B) Irodalomtudomány a romantika korában**	**Órakeret 4 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	–	
Fogalmak	nemzeti szemlélet, korszerű népiesség	
Tananyagtartalom	Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet) Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)	

Kötelező olvasmányok a 10. évfolyamon

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)
Molière: A fösvény vagy Tartuffe
Katona József: Bánk bán
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)
Jókai Mór: Az arany ember

Memoriterek a 10. évfolyamon

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)
Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)
Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)
Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)
Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán…
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha…
Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)

11-12. évfolyam

A 11-12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11-12. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képessé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajátítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).
A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésfelvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képessé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja *„A XX. századi történelem az irodalomban”* című anyagrész. A *témakör* oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem kataklizmáit. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.
Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjék erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.
Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.
Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

- a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.
- Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.
- Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.
- Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeinket.
- Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.

- Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.
- Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésfelvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.
- A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

11. évfolyam

Magyar nyelv

Heti óraszám: 1
Éves óraszám: 36

Témakör	**I. Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés**	**Órakeret 16 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése A szónok tulajdonságai, feladatai A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig Az érv, érvelés, cáfolat megértése Az érvelési hibák felfedeztetése A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása	
Fogalmak	retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszédfajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése	
Tananyagtartalom	A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok Az érvelés módszere A retorikai szövegek kifejezőeszközei A kulturált vita szabályai A befolyásolás módszerei	

Témakör	**II. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv**	**Órakeret 9 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése	
Fogalmak	megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv	
Tananyagtartalom	A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során A társalgás udvariassági formái A beszédaktus Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)	

Témakör	**III. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok**	**Órakeret 9 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmai; a nyelv és a kultúra viszonya nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása	
Fogalmak	jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv	
Tananyagtartalom	A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés A beszéd mint cselekvés A nyelvcsaládok és nyelvtípusok	

Témakör	**IV. Szótárhasználat**	**Órakeret 2 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kéziszótár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszótár	
Fogalmak	értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár	
Tananyagtartalom	Szótárhasználat	

Irodalom

Heti óraszám: 3
Éves óraszám: 108

Témakör	**I. A klasszikus modernség irodalma**	**Órakeret 53 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Elbeszélő szövegek közös foglalkozás alatti feldolgozása Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése A XIX. századi líra új kifejezésmódbeli jellemzőinek azonosítása A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)	
Fogalmak	klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma, szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő	
Témakör	**A) A realizmus a nyugat-európai irodalomban**	**Órakeret 7 óra**
Tananyagtartalom	a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek) b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon)	
Témakör	**B) A realizmus az orosz irodalomban**	**Órakeret 7 óra**
Tananyagtartalom	a) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek) c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	

	d) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi	
Témakör	**C) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai**	**Órakeret 4 óra**
Tananyagtartalom	***a) Charles Baudelaire*** A Romlás virágai – Előszó Az albatrosz ***b) Paul Verlaine*** Őszi chanson Költészettan ***b) Arthur Rimbaud*** A magánhangzók szonettje	
Témakör	**D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában**	**Órakeret 34 óra**
Témakör	**1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából**	**Órakeret 20 óra**
Témakör	**a) Arany János**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és választlehetőségek) Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése A költő epikájának (*Toldi estéje, Buda halála*) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykőrösi évek, Őszikék) Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése	
Fogalmak	ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus	
Tananyagtartalom	***Epika*** Toldi estéje ***Balladák*** Ágnes asszony V. László Vörös Rébék ***Líra*** Fiamnak	

	Letészem a lantot Kertben Epilógus Kozmopolita költészet Mindvégig	
Témakör	**1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából**	**Órakeret 22 óra**
Témakör	**b, Mikszáth Kálmán**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Elbeszélő szövegek közös foglalkozás alatti feldolgozása Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben	
Fogalmak	különc, donquijoteizmus	
Tananyagtartalom	Az a fekete folt Bede Anna tartozása A bágyi csoda Beszterce ostroma	
Témakör	**2. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája**	**Órakeret 10 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Madách Imre *Az ember tragédiája* című művének közös foglalkozás alatti feldolgozása A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?) Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben	
Fogalmak	emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter	
Tananyagtartalom	Madách Imre: Az ember tragédiája	
Témakör	**3. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából**	**Órakeret 4 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján
Fogalmak	nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal
Tananyagtartalom	***a) Tompa Mihály*** A gólyához A madár, fiaihoz ***b) Gárdonyi Géza*** Az én falum (részletek) A láthatatlan ember (részlet) ***c) Vajda János*** Húsz év múlva

Témakör	**II. A magyar irodalom a XX. században**	**Órakeret 55 óra**
Témakör	**A) Életművek a XX. század magyar irodalmából**	**Órakeret 41 óra**
Témakör	**1. Herczeg Ferenc**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése	
Fogalmak	Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű	
Tananyagtartalom	Az élet kapuja Fekete szüret a Badacsonyon Színház- és drámatörténet: Bizánc	
Témakör	***1.*** **Ady Endre**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében	

	A szimbólumok újszerű használata az életműben A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása A Nyugat születése, jelentőségének felismerése Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása	
Fogalmak	szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés	
Tananyagtartalom	Góg és Magóg fia vagyok én… Héja-nász az avaron Harc a Nagyúrral Új vizeken járok Az ős Kaján A Sion-hegy alatt Az Úr érkezése Kocsi-út az éjszakában Emlékezés egy nyár-éjszakára Őrizem a szemed	
Témakör	**c, Babits Mihály**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékőrzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége	
Fogalmak	filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia	
Tananyagtartalom	In Horatium A lírikus epilógja Esti kérdés Jobb és bal Mint különös hírmondó… Ősz és tavasz közt Jónás könyve; Jónás imája	

Témakör	**d, Kosztolányi Dezső**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása A költő „homo aestheticus" költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében)	
Fogalmak	homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás	
Tananyagtartalom	A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett…, Azon az éjjel, Anyuska régi képe) Boldog, szomorú dal Őszi reggeli Halotti beszéd Hajnali részegség Édes Anna Esti Kornél; Tizennyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól	
Témakör	**B) Portrék a XX. század magyar irodalmából**	**Órakeret 9 óra (5+4)**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselmélet alapfogalmainak segítségével Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti hátterének feltárása A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása	
Fogalmak	naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom	
Tananyagtartalom	***a, Móricz Zsigmond*** Tragédia	

	Úri muri ***b, Wass Albert*** Adjátok vissza a hegyeimet! Üzenet haza	
Témakör	**C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. Az **Így írtok ti** irodalmi jelentőségének megértése A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján	
Fogalmak	A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia	
Tananyagtartalom	***a, Juhász Gyula,*** Tiszai csönd Anna örök ***b, Tóth Árpád*** Esti sugárkoszorú Lélektől lélekig Isten oltó-kése ***c) Karinthy Frigyes*** Így írtok ti (részletek) Találkozás egy fiatalemberrel	

Kötelező olvasmányok a 11. évfolyamon

Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)
Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon) vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála
Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Arany János: Toldi estéje
Madách Imre: Az ember tragédiája
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma
Herczeg Ferenc: Az élet kapuja
Babits Mihály: Jónás könyve, Jónás imája
Móricz Zsigmond: Úri muri, Tragédia
Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!

Memoriterek a 11. évfolyamon

Arany János: Toldi estéje (I. 1., VI. 28. versszak)
Arany János: egy szabadon választott ballada a nagykőrösi korszakból
Arany János: Epilógus (részlet)
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én…
Ady Endre: Kocsi-út az éjszakában
Babits Mihály: A lírikus epilógja (részlet)
Babits Mihály: Jónás imája
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség (részlet)

12. évfolyam

Magyar nyelv
Heti óraszám: 1
Éves óraszám: 31

Témakör	**V. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek**	**Órakeret 6 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése A magyar nyelv rokonságának megismerése Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kézírásos és nyomtatott nyelvemlékek A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása	
Fogalmak	nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet	
Tananyagtartalom	A magyar nyelv rokonságának hipotézisei A magyar nyelvtörténet korszakai Nyelvemlékek A szókészlet változása a magyar nyelv történetében Nyelvújítás	

Témakör	**VI. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata	
Fogalmak	nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek	

Tananyagtartalom	Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma Nyelvünk helyzete a határon túl Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés

Témakör	**VII. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés**	**Órakeret 17 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A rendszerező képesség fejlesztése Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése	
Fogalmak	Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése	
Tananyagtartalom	Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés	

Irodalom

Heti óraszám: 3 óra
Éves óraszám: 93 óra

VIII. Témakör	III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	Órakeret **18 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata. Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése Valóság és fikció, a bűntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására. Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai	
Fogalmak	dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern	
Témakör	A) Avantgárd mozgalmak	**Órakeret 3 óra**
Tananyagtartalom	Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)	
Témakör	B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	**Órakeret 3 óra**
Tananyagtartalom	Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)	
Témakör	C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	**Órakeret 4 óra**
Tananyagtartalom	Franz Kafka: Az átváltozás Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló	

Témakör	D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	**Órakeret 4 óra**
Tananyagtartalom	Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázsi mama Samuel Barclay Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus	
Témakör	E) A posztmodern világirodalom	**Órakeret 4 óra**
Tananyagtartalom	Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)	

Témakör	IV. A magyar irodalom a XX. században II.	**Órakeret 61 óra**
Témakör	A) Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila	**Órakeret 14 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függnek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival) Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása	
Fogalmak	tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd	

Tananyagtartalom	Tiszta szívvel Nem én kiáltok Reménytelenül Holt vidék Óda Flóra Kései sirató A Dunánál Tudod, hogy nincs bocsánat Nem emel föl (Karóval jöttél…) Kész a leltár Nagyon fáj (Talán eltünök hirtelen…)

Témakör	B) Portrék a XX. század magyar irodalmából II.	**Órakeret 9 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján	
Fogalmak	groteszk, abszurd, egyperces, családregény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság	
Témakör	Örkény István	**Órakeret 3 óra**
Tananyagtartalom	Egyperces novellák (részletek*)*	
Témakör	Szabó Magda	**Órakeret 3 óra**
Tananyagtartalom	Az ajtó	
Témakör	Kányádi Sándor	**Órakeret 3 óra**
Tananyagtartalom	Fekete- piros Halottak napja Bécsben Sörény és koponya (részlet) Valaki jár a fák hegyén	

Témakör	C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg. Történelmi kataklizmák és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján	
Fogalmak	életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom	
Témakör	**a) Metszetek: egyéni utakon** **Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor**	**9333**
Tananyagtartalom	Szabó Dezső: Feltámadás Makucskán Krúdy Gyula: Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út Weöres Sándor: Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)	
Témakör	**b) Metszetek a modernista irodalomból –** **a Nyugat alkotói: Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós**	**Órakeret 10 óra (2+8)**
Tananyagtartalom	*Szabó Lőrinc:* Semmiért Egészen Mozart hallgatása közben *Radnóti Miklós:* Járkálj csak, halálraítélt! Első ecloga Tétova óda Hetedik ecloga Erőltetett menet Razglednicák	
Témakör	**c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból** **Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos**	**Órakeret 6 óra (2+2+2)**

Tananyagtartalom	Dsida Jenő: Nagycsütörtök Arany és kék szavakkal Reményik Sándor: Halotti beszéd a hulló leveleknek Eredj, ha tudsz (részlet) Áprily Lajos: Tavasz a házsongárdi temetőben Március	
Témakör	**d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából Nagy László**	**Órakeret 4 óra**
Tananyagtartalom	Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet Adjon az Isten	
Témakör	**e) Metszet a tárgyias irodalomból Pilinszky János**	**Órakeret 4 óra**
Tananyagtartalom	Pilinszky János: Halak a hálóban Apokrif Négysoros	
Témakör	**f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból Illyés Gyula**	**Órakeret 1 óra**
Tananyagtartalom	Illyés Gyula: Puszták népe (részlet)	

Témakör	**D) Színház- és drámatörténet**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése	
Fogalmak	totalitárius, történelmi dráma	
Témakör	**a) Örkény István**	Órakeret 3 óra
Tananyagtartalom	Örkény István: Tóték	
Témakör	**b) Szabó Magda**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)	

Témakör	**V. A XX. századi történelem az irodalomban**	**Órakeret 9 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése	
Fogalmak	-	
Témakör	**a) Trianon**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Juhász Gyula: Trianon Vérző Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső) Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)	
Témakör	**b) Világháborúk**	**Órakeret 1 óra**
Tananyagtartalom	Gyóni Géza: Csak egy éjszakára…	
Témakör	**c) Holokauszt**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Szép Ernő: Emberszag (részlet) Tadeusz Borowski: Kővilág	
Témakör	**d) Kommunista diktatúra**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)	
Témakör	**e) 1956**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Nagy Gáspár: Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd	

Témakör	**VI. Metszetek a kortárs magyar irodalomból**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az oktató szabadon választhat a kortárs magyar irodalom műveiből.	
Fogalmak		
Tananyagtartalom	Az oktató által szabadon választott írók, művek.	

Kötelező olvasmányok a 12. évfolyamon

Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Örkény István: Tóték
Szabó Magda: Az ajtó

Memoriterek a 12. évfolyamon

József Attila: Reménytelenül (Lassan, tűnődve) (részlet)
József Attila Óda (részlet)
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Reményik Sándor: Halotti vers a hulló leveleknek (részlet)
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga (részlet)
Áprily Lajos: Március (részlet)
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet

Magyar nyelv és irodalom
Technikum

Az anyanyelv már nevében is a legszorosabb összetartozást fejezi ki az azonos nyelvet beszélő emberek között. Az anyanyelven megszülető irodalom alkotói és hallgatói olyan olvasói hagyományt, kultúrát teremtenek, amely megerősíti egy közösség tagjainak az identitását, mert a „… nemzeti hagyomány s nemzeti poézis szoros függésben állanak egymással.”(Kölcsey Ferenc). Egy nemzet megmaradásának alapja, de fennmaradásának, jövőjének is a záloga a kultúrája, az anyanyelve.
A magyar nyelv és irodalom tantárgynak ezért van kitüntetett szerepe: gondolkodni tanít, ismereteket ad át, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. Egy nép szimbolikus szövegei többnyire irodalmi alkotások, amelyek a legszorosabb összetartozást fejezik ki. Ezek olvasása, tanítása személyiséget formál, fejleszti a szépérzéket, az ítélőképességet, az erkölcsi érzékenységet. Ezzel a magyar nyelv és irodalom tantárgy az érzelmi nevelés egyik legfontosabb eszköze.
Kultúránk, benne irodalmunk magyarul született meg, és ezen a nyelven formálódik tovább. A magyar irodalom a Kárpát-medence magyarságának irodalma. Nyelvünk, történelmünk, kultúránk közös. Kulturális értelemben egy nemzet vagyunk. Ezért a magyar nyelv és irodalom tantárgy is a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A középfokú képzés szakaszában, a 9–12. évfolyamon a nevelésnek oktatásnak sok és sokrétű cél- és feladatrendszere van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Ismerjék és értsék múltjukat, jelenüket, benne önmagukat.
- A tanulók felkészítése arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- A tanulók megértsék a gondolkodás, a viselkedés és a nyelvhasználat összefüggéseit, ennek feltétele a biztos szövegértés és szövegalkotás képességének fejlesztése. Az, hogy a diákok szabatosan és pontosan, illetve a kommunikációs helyzetnek megfelelően tudják kifejezni magukat.
- Ismerjék nyelvünk szerkezetét, grammatikáját, a nyelvhelyességi szabályokat, a stilisztikai árnyalatokat, hiszen csak ezek ismeretében tudják megítélni saját és a többi ember nyelvi teljesítményét. Ezek alapján ismerik fel az adott kommunikációs helyzetet, szövegösszefüggést, a műfaji elvárásokat.

- Cél, hogy a nyelvi megnyilatkozások jelentésszintjeit és árnyalatait a képzési szakasz végén megértsék, mert így veszik észre a manipulációt vagy értik meg az összetett üzeneteket.
- A tanulók tudják elhelyezni anyanyelvüket a világ többi nyelve között, ismerjék nyelvük történelmi fejlődését. Értsék, hogy a nyelv a jelenben is folyamatosan változik, s ezért a változásért felelősséggel tartoznak.
- Alakuljon ki nyelvhasználati igényességük. Legyen elemi elvárás számukra – önmaguktól és másoktól is – a pontos és a magyar nyelvhelyességi szabályokat betartó szövegalkotás, a magyar helyesírás szabályainak ismerete.
- Értsék meg és példákkal tudják szemléltetni, hogy a nyelv és a gondolkodás, a beszéd és a gondolkodás feltételezik egymást, szorosan összefüggnek, ismerjék fel, hogy a nyelv szegényedése a gondolkodás szegényedését jelenti.
- Fontos cél a digitális kompetencia fejlesztése is, az IKT eszközök tudatos és kreatív alkalmazása.
- A digitális világ bővülésével a diákokra hatalmas információmennyiség zúdul. Meg kell tanulniuk kiválasztani a fontos, értékes adatokat és ismereteket, azt is, hogy ezen adatokat és információkat etikusan és kritikusan használják, építsék be tudásukba.
- Az irodalmi szövegek megértéséhez elengedhetetlen, hogy a diákok rendelkezzenek megfelelő művészettörténeti, műfajtörténeti, irodalomelméleti, történeti ismeretekkel. A képzési szakasz első felében ezek az ismeretek állnak a tananyag középpontjában. Fontos, hogy a diákok az irodalmat egy közösség történelmi-társadalmi folyamataként is lássák. A képzési szakasz második felében a szerzői portrék és látásmódok is helyet kapnak. *Mindkét képzési szakasz célja és feladata az irodalmi művek elemző értelmezése.* Ez fejleszti a gondolkodást, az erkölcsi érzéket, segíti az érzelmi nevelést. Az önálló elemzési készség fejleszti az önismeretet, önbizalmat ad, fejleszti az anyanyelvi kompetenciát is.
- Cél, hogy a tanulók rendelkezzenek az irodalmi művek értelmezéséhez szükséges elemzési stratégiákkal. A művek tartalmi összefoglalásán túl vállalkozzanak önálló értelmezés kialakítására.
- Vegyék észre a különböző korok szerzői, művei között kialakuló párbeszédet, az irodalom vándortémáit és motívumait, értsék meg azok jelentésváltozását.
- A XXI. század emberei már élethosszig tanulnak, ezért a diákoknak meg kell őrizni kíváncsiságukat, meg kell tanulniuk középiskolás módon tanulni. Ennek feltétele, hogy olvasó emberekké neveljük őket, akik többféle olvasási és értelmezési technikákkal rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végiggondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket. Tudnak önállóan jegyzetelni.
- Alakuljon ki a diákokban az önfejlesztés igénye. Ennek alapja az önvizsgálaton alapuló magatartás és gondolkodás fejlesztése. Az irodalmi szövegek sokfélesége biztosítja, hogy olyan esztétikai, morális, lélektani, társadalmi kérdésekkel szembesüljenek a tanulók, amelyekben felismerik önmagukat, saját gondjaikat.
- Kiemelt cél a gondolkodni tanítás, kíváncsiságuk, alkotókedvük megtartásával.

A magyar nyelv és az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás; anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető. Minden nyelvtan foglalkozás kiemelt feladata a szövegértés és a szövegalkotás tanítása.

A magyar nyelv és irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik fontos elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az foglalkozás alatti munkába vagy a házi feladatba.

A magyar nyelv és irodalom tanításának nemcsak a műveltségátadás, a kompetenciafejlesztés, hanem az érzelmi nevelés is a célja. A diákok érzelmi fejlődése az alapja későbbi személyes boldogulásuknak, együttműködési képességüknek, társadalmi beilleszkedésüknek és kulturált viselkedésüknek.
A képzési szakasz feladata, hogy a tanulókat felkészítse az érettségire, tegye lehetővé – megfelelő ismeret, műveltség átadásával, a tanulói kompetenciák fejlesztésével – a sikeres továbbtanulást, a társadalomba való beilleszkedést. Érett, gondolkodó, ép erkölcsi érzékkel rendelkező, kiegyensúlyozott felnőttekként kerüljenek ki a közoktatásból.

9–10. évfolyam

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

- A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényeget kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.
- A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.
- A szövegértés és alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.
- Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.
- A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.
- Ez a két évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.
- Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.
- A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, elméleti és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A magyar nyelv és irodalom nem pusztán tantárgy a középiskolában, hanem kulcsszerepet tölt be a tanulók identitásának kialakításában, megismerteti velük saját kultúrájukat, nemzeti önazonosságukat, fejleszti érzékenységüket. A tanulókat segíti abban, hogy a kommunikációs célnak megfelelően fejezzék ki magukat. Fejlődjön érvelési kultúrájuk, könnyebben beilleszkedjenek környezetükbe, és ismerjék fel saját tehetségüket.

A tantárgy óraszámai

Évfolyam	Tantárgy	Óra/hét	Óra/év
9.	magyar nyelv irodalom	2 2	72 72

10.	magyar nyelv irodalom	1 4	36 144
11.	magyar nyelv irodalom	1 3	36 108
12.	magyar nyelv irodalom	1 3	31 96

9. évfolyam

Magyar nyelv

Heti óraszám: 2
Éves óraszám: 72

Témakör	**I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése A kommunikáció tényezői A kommunikációs célok és funkciók A kommunikáció jelei A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai A kommunikációs kapcsolat illemszabályai A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés	
Fogalmak	kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai finkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.	
Tananyagtartalom	A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói A személyközi kommunikáció A nem nyelvi jelek A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre Médiaműfajok A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv	

Témakör	**II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek**	**Órakeret 30 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása A nyelvi elemzőkészség fejlesztése Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása	

	Kreatív nyelvi fejlesztés A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei A szavak és osztályozásuk A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban A szószerkezetek A mondatrészek A mondatok csoportosítása Szórend és jelentés Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is	
Fogalmak	nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései	
Tananyagtartalom	A nyelv mint jelrendszer A nyelvi szintek A magyar nyelv hangrendszere Hangkapcsolódási szabályszerűségek A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag) A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonyszók A szószerkezetek (szintagmák) A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők Az összetett mondat Az alárendelő összetett mondatok A mellérendelő összetett mondatok A többszörösen összetett mondatok	
Témakör	**III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás**	**Órakeret 16 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban A szövegelemző képességek fejlesztése A szöveg fogalma, jellemzői A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése A helyesírási készség fejlesztése Helyesírási szótárak használatának tudatosítása A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák
Fogalmak	szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre és visszautalás, deixis, egyeztetés)
Tananyagtartalom	A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet A szöveg típusai, a szöveg szerkezete A szövegkohézió (lineáris és globális) A szöveg kifejtettsége Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)

Témakör	**IV. Helyesírási ismeretek**	**Órakeret 7 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelvi normaérzék, a normakövető írás fejlesztése A helyesírás rendszerszerűségének megismertetése A hibajavítási képesség és az önkorrekció fejlesztése	
Fogalmak	Helyesírási alapelv, nyelvi norma	
Tananyagtartalom	A helyesírás alapelvei, megismert főbb szabályszerűségei A szöveg központozásának szabályai, használata, az írásjelek funkciója Szövegelemzési gyakorlatok: a központozás szerepének tanulmányozása Helyesírási gyakorlatok: az egybe és különírás, a gyakoribb tulajdonnevek írása stb. Helyesírási szótárak, elektronikus helyesírás ellenőrző programok szerkezetének és működésének megismerése, használatuk az iskolai és a mindennapi szövegalkotásban Idegen szavak helyesírása, a latin betűs szavak átírása Az internetes szövegek eltérő helyesírásának, jelhasználatának funkciója	

	A normától való eltérés stilisztikai hatásának felismerése, értelmezése

Témakör	**V. Szövegértés, szövegalkotás**	**Órakeret 7 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A szöveg tartalmának, céljának megfelelő jegyzetelési technika kialakítása. A társalgás általános szerkezetének, szabályszerűségének megfigyelése Az esszéírás technikájának megismerése és alkalmazása különböző témájú és típusú esszé írásakor	
Fogalmak	Esszé, értekezés, tanulmány	
Tananyagtartalom	Önálló szövegfeldolgozás a szövegbefogadás céljának megfelelő olvasási stratégia és szövegfeldolgozási mód megválasztásával A szöveg és kép összefüggés Hatékony jegyzetelési és vázlatírási technikák megismerése, adekvát alkalmazásuk Az anyaggyűjtés módjai írott és nem írott források felhasználásával, az idézés szabályai Önálló, több forrástípusra is kitérő könyvtári anyaggyűjtés (katalógus- és adatbázis-használat, forráskiválasztás, visszakeresést biztosító jegyzetelés) és az információknak a feladatnak megfelelő alkotó és etikus felhasználása Pontos forrásmegjelölés Az esszé típusai, jellemzői, az esszéírás folyamata A tanulmány, az értekezés jellemzői, kidolgozásának állomásai	

Irodalom

Heti óraszám: 2
Éves óraszám: 72

Témakör	**VIII. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom**	**Órakeret 6 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Annak felismerése és tudatosítása, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi és esztétikai élmények forrása. Az irodalmi alapműveltség építése. A művészet kultúraalkotó szerepének megfigyelése. Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban	
Fogalmak	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ	
Tananyagtartalom	***D) Az irodalom és hatása*** Karinthy Frigyes: A cirkusz ***E) Szerzők, művek párbeszéde*** Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal ***F) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei*** Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes történetek (részletek) ***D) Műnemi műfaji rendszer***	

Témakör	**IX. Az irodalom ősi formái, mágia, mítosz, mitológia**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A mítoszok kulturális jelentőségének megértése Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben Mítosz és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése	

	A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs
Fogalmak	szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus
Tananyagtartalom	***A) Az ősi magyar hitvilág*** Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek) Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet) ***B) A görög mitológia*** A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótaurosz) ***C) Egyéb teremtésmítosz*** Babiloni teremtésmítosz (részlet)

Témakör	**X. A görög irodalom**	**Órakeret 11 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaiosz, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból) A szerzőkhöz, illetve hősökhöz kapcsolódó toposzok megismerése Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása Különféle magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése	
Fogalmak	eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia,	

	dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis
Tananyagtartalom	***C) Az epika születése*** Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek) ***D) A görög líra, az időmértékes verselés*** Alkaiosz: Az állam hajója Alkaiosz: Bordal Szapphó: Aphroditéhez Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka Anakreón: Töredék a halálról Anakreón: Gyűlölöm ***C) A görög dráma*** Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné

Témakör	**XI. A római irodalom**	**Órakeret 4 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata Irodalmi műfajok, versformák megismerése A görög és római kultúra viszonyának értelmezése A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás)	
Fogalmak	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica	
Tananyagtartalom	***A) A polgárháborúk kora*** Catullus: Gyűlölök és szeretek ***B) Augustus kora*** Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7. sor) Vergilius: IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz Ovidius: Átváltozások Pygmalion	

Témakör	**XII. A Biblia mint kulturális kód**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban	

	A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok
Fogalmak	Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis
Tananyagtartalom	***A) Az Ószövetség (részletek)*** a) Történeti könyvek Mózes első könyvéből részletek: Teremtéstörténet József Mózes második könyvéből részletek: Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat b) Tanító könyvek Zsoltárok könyve (23., 42.) ***B) Újszövetség (részletek)*** Az „örömhír” Máté evangéliumából részletek: Jézus Krisztus születése, megkeresztelése Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata Passió történet Jézus feltámadása Lukács evangéliumából (részletek): Az irgalmas szamaritánus A tékozló fiú Pál apostol Szeretethimnusza

Témakör	**XIII. A középkor irodalma**	**Órakeret 11 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban A vallásos és világi irodalom együtthatásának megismerése Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése	

	Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius Dante) Dante és Villon életműve jelentőségének megértése
Fogalmak	középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágánsköltészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron
Tananyagtartalom	***A) Egyházi irodalom*** a) Epika: Szent Ágoston: Vallomások (részlet) Halotti beszéd és könyörgés b) Líra Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária siralom ***B) Lovagi és udvari irodalom*** a) Epika Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet) b) Líra Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán ***C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)*** ***D) A középkor világi irodalma*** vágánsköltészet Carmina Burana (részlet) François Villon: A nagy testamentum (részletek)

Témakör	**XIV. A reneszánsz irodalma**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése Petrarca szonett megismerése a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése	

	A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív produktív feldolgozása Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban A szonett formai változása Shakespeare nél A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai poétikai fogalmak segítségével. Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámairói életművének hatására A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare i színházig A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása
Fogalmak	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers, bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény paródia, Balassi strófa, Balassa kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaének, szonett, blank verse, commedia dell'arte, hármas színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia
Tananyagtartalom	***A) A humanista irodalom*** a) Líra Petrarca: Pó, földi kérgem Portré: Janus Pannonius Janus Pannonius: Pannónia dicsérete Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról b) Epika Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella ***B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése*** a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet) b) Zsoltárfordítások

	Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek) ***C) A reformáció világi irodalma*** a) Históriás énekek Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet) b) Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek) ***D) Líra a reformáció korában*** a) Portré: Balassi Bálint Balassi Bálint: Egy katonaének Balassi Bálint: Borivóknak való Balassi Bálint: Adj már csendességet… Balassi Bálint: Hogy Júliára talála b) William Shakespeare: LXXV. szonett ***E) Színház és drámatörténet: dráma a reformáció korában*** William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi

Kötelező olvasmányok a 9. évfolyamon

Homérosz: Odüsszeia (részletek)
Szophoklész: Antigoné
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből)
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)
François Villon: A nagy testamentum (részletek)
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi

Memoriterek a 9. évfolyamon

Homérosz: Odüsszeia (részlet)
Anakreón: Gyűlölöm azt…
Catullus: Gyűlölök és szeretek
Halotti beszéd és könyörgés (részlet)
Ómagyar Mária-siralom (részlet)
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)
Balassi Bálint: Adj már csendességet… (részlet)

10. évfolyam

Magyar nyelv

Heti óraszám: 1
Éves óraszám: 36

Témakör	**VI. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás**	**Órakeret 16 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.	
Fogalmak	intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.	
Tananyagtartalom	Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati színterek szerint A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél stb.) Az intertextualitás A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében	

Témakör	**VII. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A stílus szerepének tudatosítása A stiláris különbségek felfedeztetése Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor A stílus, a stilisztika, a stílustípusok A stílusérték A stílushatás Stílusgyakorlatok A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése Szótárhasználat fejlesztése A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező Motivált és motiválatlan jelentés A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk	

	A mondat és szövegjelentés
Fogalmak	stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés
Tananyagtartalom	A stílus fogalma és hírértéke A stílus kifejező ereje Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus) A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat) Hangszimbolika, hangutánzás, hangulatfestés Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/) Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben

Irodalom

Heti óraszám: 4 óra
Éves óraszám: 144 óra

Témakör	**VIII. A barokk és a rokokó**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése, A magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével	
Fogalmak	barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat	
Tananyagtartalom	***A) Epika*** *Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás:* Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet) Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek) *Levél:* Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.) Tudományos élet: Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet) ***B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok*** Rákóczi-nóta Őszi harmat után	

Témakör	**IX. A felvilágosodás irodalma**	**Órakeret 56 óra**
Témakör	**A) Az európai felvilágosodás**	**Órakeret 16 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat
Fogalmak	felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény", szatíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény
Tananyagtartalom	***A) Epika*** Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek) ***B) Színház- és drámatörténet*** *A francia klasszicista dráma:* Irodalom és színház Molière: A fösvény vagy Tartuffe Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek) ***C) Líra*** Robert Burns: John Anderson Robert Burns: Falusi randevú William Blake: A tigris

Témakör	**B) A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével	
Fogalmak	vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stílusszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal	
Tananyagtartalom	***A) Epika*** Kármán József: Fanni hagyományai (részletek) Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fársángon (részletek) ***B) Líra***	

	Kazinczy Ferenc: Tövisek és virágok (részletek) Portré: Csokonai Vitéz Mihály Csokonai Vitéz Mihály: Az estve Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem Csokonai Vitéz Mihály: Szerelemdal a csikóbőrös kulacshoz Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez Csokonai Vitéz Mihály: A tihanyi Ekhóhoz Csokonai Vitéz Mihály: A Magánossághoz

Témakör	**C) A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével	
Fogalmak	nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet	
Tananyagtartalom	***A) Líra*** Portré: Berzsenyi Dániel Berzsenyi Dániel: Osztályrészem Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz Berzsenyi Dániel: A közelítő tél Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) Kisfaludy Károly: Mohács (részlet) Portré: Kölcsey Ferenc Kölcsey Ferenc: Himnusz Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke ***B) Epika***	

	Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek) Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek) ***C) Színház és dráma*** Katona József: Bánk bán

Témakör	**X. A romantika irodalma**	**Órakeret 18 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből	
Fogalmak	korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember	
Tananyagtartalom	***A) Az angolszász romantika*** George Byron egy szabadon választott művéből részlet Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet) Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság ***B) A francia romantika*** Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet) ***C) A német romantika*** Heinrich Heine: Loreley ***D) Az orosz romantika*** Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek) Alexandr Szergejevics Puskin: A pikk dáma ***E) A lengyel romantika*** Adam Mickiewicz: A lengyel anyához	

Témakör	**XI. A magyar romantika irodalma**	**Órakeret 62 óra**
Témakör	**B) Életművek a magyar romantika irodalmából: a) Vörösmarty Mihály**	**Órakeret 16 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi hátterének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása
Fogalmak	rapszódia, drámai költemény
Tananyagtartalom	***A) Líra*** Szózat Gondolatok a könyvtárban A merengőhöz Ábránd Az emberek Előszó A vén cigány ***B) Drámai költemény*** Csongor és Tünde

Témakör	**B) Életművek a magyar romantika irodalmából: b) Petőfi Sándor**	**Órakeret 22 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése A költő epikájának (*Az apostol, A helység kalapácsa*) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történéseiben	

Fogalmak	népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz
Tananyagtartalom	***A) Líra*** A négyökrös szekér A bánat? egy nagy oceán A természet vadvirága Fa leszek, ha… Reszket a bokor, mert… Minek nevezzelek? Egy gondolat bánt engemet A puszta, télen vagy Kis-Kunság A XIX. század költői Hortobágyi kocsmárosné Szeptember végén Szabadság, szerelem Fekete-piros dal ***B) Epika*** A helység kalapácsa (részlet) Az apostol (részlet)

Témakör	**A) Életművek a magyar romantika irodalmából: c) Jókai Mór**	**Órakeret 20 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Elbeszélő szövegek közös foglalkozás alatti feldolgozása Legalább egy regény önálló elolvasása Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselmélet alapfogalmainak segítségével	
Fogalmak	irányregény, utópia, szigetutópia	
Tananyagtartalom	***A) Elbeszélések*** A tengerszem tündére A huszti beteglátogatók ***B) Regények*** Az arany ember	

Témakör	**B) Irodalomtudomány a romantika korában**	**Órakeret 4 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	–	
Fogalmak	nemzeti szemlélet, korszerű népiesség	
Tananyagtartalom	Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet) Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)	

Kötelező olvasmányok a 10. évfolyamon

Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)
Molière: A fösvény vagy Tartuffe
Katona József: Bánk bán
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)
Jókai Mór: Az arany ember

Memoriterek a 10. évfolyamon

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)
Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)
Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)
Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)
Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán…
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha…
Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)

11-12. évfolyam

A 11-12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11-12. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képessé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajátítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).
A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésfelvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képessé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja *„A XX. századi történelem az irodalomban”* című anyagrész. A *témakör* oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem kataklizmáit. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.
Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjék erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.
Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.
Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

- a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.
- Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.
- Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.
- Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeinket.
- Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.

- Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.
- Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésfelvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.
- A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

11. évfolyam

Magyar nyelv

Heti óraszám: 1
Éves óraszám: 36

Témakör	**VIII. Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés**	**Órakeret 16 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése A szónok tulajdonságai, feladatai A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig Az érv, érvelés, cáfolat megértése Az érvelési hibák felfedeztetése A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása	
Fogalmak	retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszédfajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése	
Tananyagtartalom	A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok Az érvelés módszere A retorikai szövegek kifejezőeszközei A kulturált vita szabályai A befolyásolás módszerei	

Témakör	**IX. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv**	**Órakeret 9 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése	
Fogalmak	megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv	
Tananyagtartalom	A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során A társalgás udvariassági formái A beszédaktus Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)	

Témakör	**X. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok**	**Órakeret 9 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmai; a nyelv és a kultúra viszonya nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása	
Fogalmak	jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv	
Tananyagtartalom	A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés A beszéd mint cselekvés A nyelvcsaládok és nyelvtípusok	

Témakör	**XI. Szótárhasználat**	**Órakeret 2 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kéziszótár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszótár	
Fogalmak	értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár	
Tananyagtartalom	Szótárhasználat	

Irodalom

Heti óraszám: 3
Éves óraszám: 108

Témakör	**I. A klasszikus modernség irodalma**	**Órakeret 53 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Elbeszélő szövegek közös foglalkozás alatti feldolgozása Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése A XIX. századi líra új kifejezésmódbeli jellemzőinek azonosítása A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)	
Fogalmak	klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma, szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő	
Témakör	**A) A realizmus a nyugat-európai irodalomban**	**Órakeret 7 óra**
Tananyagtartalom	a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek) b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon)	
Témakör	**B) A realizmus az orosz irodalomban**	**Órakeret 7 óra**
Tananyagtartalom	c) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek) c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	

	d) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi	
Témakör	**C) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai**	**Órakeret 4 óra**
Tananyagtartalom	***a) Charles Baudelaire*** A Romlás virágai – Előszó Az albatrosz ***b) Paul Verlaine*** Őszi chanson Költészettan ***d) Arthur Rimbaud*** A magánhangzók szonettje	
Témakör	**D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában**	**Órakeret 34 óra**
Témakör	**2. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából**	**Órakeret 20 óra**
Témakör	**a) Arany János**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és választlehetőségek) Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése A költő epikájának (*Toldi estéje, Buda halála*) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykőrösi évek, Őszikék) Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése	
Fogalmak	ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus	
Tananyagtartalom	***Epika*** Toldi estéje ***Balladák*** Ágnes asszony V. László Vörös Rébék ***Líra*** Fiamnak	

	Letészem a lantot Kertben Epilógus Kozmopolita költészet Mindvégig	
Témakör	**4. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából**	**Órakeret 22 óra**
Témakör	**b, Mikszáth Kálmán**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Elbeszélő szövegek közös foglalkozás alatti feldolgozása Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben	
Fogalmak	különc, donquijoteizmus	
Tananyagtartalom	Az a fekete folt Bede Anna tartozása A bágyi csoda Beszterce ostroma	
Témakör	**5. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája**	**Órakeret 10 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Madách Imre *Az ember tragédiája* című művének közös foglalkozás alatti feldolgozása A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?) Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben	
Fogalmak	emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter	
Tananyagtartalom	Madách Imre: Az ember tragédiája	
Témakör	**6. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából**	**Órakeret 4 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján
Fogalmak	nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal
Tananyagtartalom	***a) Tompa Mihály*** A gólyához A madár, fiaihoz ***b) Gárdonyi Géza*** Az én falum (részletek) A láthatatlan ember (részlet) ***c) Vajda János*** Húsz év múlva

Témakör	**II. A magyar irodalom a XX. században**	**Órakeret 55 óra**
Témakör	**A) Életművek a XX. század magyar irodalmából**	**Órakeret 41 óra**
Témakör	**1. Herczeg Ferenc**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése	
Fogalmak	Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű	
Tananyagtartalom	Az élet kapuja Fekete szüret a Badacsonyon Színház- és drámatörténet: Bizánc	
Témakör	***2.*** **Ady Endre**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében	

	A szimbólumok újszerű használata az életműben A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása A Nyugat születése, jelentőségének felismerése Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása	
Fogalmak	szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés	
Tananyagtartalom	Góg és Magóg fia vagyok én… Héja-nász az avaron Harc a Nagyúrral Új vizeken járok Az ős Kaján A Sion-hegy alatt Az Úr érkezése Kocsi-út az éjszakában Emlékezés egy nyár-éjszakára Őrizem a szemed	
Témakör	**c, Babits Mihály**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékőrzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége	
Fogalmak	filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia	
Tananyagtartalom	In Horatium A lírikus epilógja Esti kérdés Jobb és bal Mint különös hírmondó… Ősz és tavasz közt Jónás könyve; Jónás imája	

Témakör	**d, Kosztolányi Dezső**	**Órakeret 12 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása A költő „homo aestheticus" költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében)	
Fogalmak	homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás	
Tananyagtartalom	A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett…, Azon az éjjel, Anyuska régi képe) Boldog, szomorú dal Őszi reggeli Halotti beszéd Hajnali részegség Édes Anna Esti Kornél; Tizennyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól	
Témakör	**B) Portrék a XX. század magyar irodalmából**	**Órakeret 9 óra (5+4)**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselmélet alapfogalmainak segítségével Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti hátterének feltárása A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása	
Fogalmak	naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom	
Tananyagtartalom	***a, Móricz Zsigmond*** Tragédia	

	Úri muri ***b, Wass Albert*** Adjátok vissza a hegyeimet! Üzenet haza	
Témakör	**C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. Az **Így írtok ti** irodalmi jelentőségének megértése A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján	
Fogalmak	A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia	
Tananyagtartalom	***a, Juhász Gyula,*** Tiszai csönd Anna örök ***b, Tóth Árpád*** Esti sugárkoszorú Lélektől lélekig Isten oltó-kése ***c) Karinthy Frigyes*** Így írtok ti (részletek) Találkozás egy fiatalemberrel	

Kötelező olvasmányok a 11. évfolyamon

Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)
Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon) vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála
Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Arany János: Toldi estéje
Madách Imre: Az ember tragédiája
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma
Herczeg Ferenc: Az élet kapuja
Babits Mihály: Jónás könyve, Jónás imája
Móricz Zsigmond: Úri muri, Tragédia
Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!

Memoriterek a 11. évfolyamon

Arany János: Toldi estéje (I. 1., VI. 28. versszak)
Arany János: egy szabadon választott ballada a nagykőrösi korszakból
Arany János: Epilógus (részlet)
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én…
Ady Endre: Kocsi-út az éjszakában
Babits Mihály: A lírikus epilógja (részlet)
Babits Mihály: Jónás imája
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség (részlet)

12. évfolyam

Magyar nyelv
Heti óraszám: 1
Éves óraszám: 31

Témakör	**V. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek**	**Órakeret 6 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése A magyar nyelv rokonságának megismerése Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kézírásos és nyomtatott nyelvemlékek A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása	
Fogalmak	nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet	
Tananyagtartalom	A magyar nyelv rokonságának hipotézisei A magyar nyelvtörténet korszakai Nyelvemlékek A szókészlet változása a magyar nyelv történetében Nyelvújítás	

Témakör	**VI. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma**	**Órakeret 8 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata	
Fogalmak	nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvűség; nemzetiségi nyelvek	

Tananyagtartalom	Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma Nyelvünk helyzete a határon túl Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés

Témakör	**VII. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés**	**Órakeret 17 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A rendszerező képesség fejlesztése Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése	
Fogalmak	Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése	
Tananyagtartalom	Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés	

Irodalom

Heti óraszám: 3 óra
Éves óraszám: 93 óra

Témakör	**III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma**	**Órakeret 18 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata. Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése Valóság és fikció, a bűntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására. Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai	
Fogalmak	**dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern**	
Témakör	A) Avantgárd mozgalmak	Órakeret 3 óra
Tananyagtartalom	Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)	
Témakör	B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	Órakeret 3 óra
Tananyagtartalom	Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)	
Témakör	C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	Órakeret 4 óra
Tananyagtartalom	Franz Kafka: Az átváltozás Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló	
Témakör	D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	Órakeret 4 óra

Tananyagtartalom	Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázsi mama Samuel Barclay Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus	
Témakör	E) A posztmodern világirodalom	Órakeret 4 óra
Tananyagtartalom	Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)	

Témakör	**IV. A magyar irodalom a XX. században II.**	**Órakeret 61 óra**
Témakör	**A) Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila**	**Órakeret 14 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függnek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival) Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása	
Fogalmak	tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd	
Tananyagtartalom	Tiszta szívvel Nem én kiáltok Reménytelenül Holt vidék Óda Flóra Kései sirató A Dunánál Tudod, hogy nincs bocsánat Nem emel föl (Karóval jöttél…) Kész a leltár Nagyon fáj (Talán eltünök hirtelen…)	

Témakör	**B) Portrék a XX. század magyar irodalmából II.**	Órakeret 9 óra
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján	
Fogalmak	groteszk, abszurd, egyperces, családregény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság	
Témakör	Örkény István	Órakeret 3 óra
Tananyagtartalom	Egyperces novellák (részletek*)*	
Témakör	Szabó Magda	Órakeret 3 óra
Tananyagtartalom	Az ajtó	
Témakör	Kányádi Sándor	Órakeret 3 óra
Tananyagtartalom	Fekete- piros Halottak napja Bécsben Sörény és koponya (részlet) Valaki jár a fák hegyén	
Témakör	c) C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	Órakeret 33 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg. Történelmi kataklizmák és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján	
Fogalmak	életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom	
Témakör	Metszetek: egyéni utakon Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor	Órakeret 8 óra (2+4+2)
Tananyagtartalom	Szabó Dezső: Feltámadás Makucskán Krúdy Gyula: Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út Weöres Sándor: Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)	
Témakör	Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói: Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós	Órakeret 10 óra (2+8)
Tananyagtartalom	*Szabó Lőrinc:* Semmiért Egészen Mozart hallgatása közben *Radnóti Miklós:* Járkálj csak, halálraítélt! Első ecloga Tétova óda Hetedik ecloga Erőltetett menet Razglednicák	
Témakör	c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos	Órakeret 6 óra (2+2+2)

Tananyagtartalom	Dsida Jenő: Nagycsütörtök Arany és kék szavakkal Reményik Sándor: Halotti beszéd a hulló leveleknek Eredj, ha tudsz (részlet) Áprily Lajos: Tavasz a házsongárdi temetőben Március	
Témakör	d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából Nagy László	Órakeret 4 óra
Tananyagtartalom	Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet Adjon az Isten	
Témakör	e) Metszet a tárgyias irodalomból Pilinszky János	Órakeret 4 óra
Tananyagtartalom	Pilinszky János: Halak a hálóban Apokrif Négysoros	
Témakör	f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból Illyés Gyula	Órakeret 1 óra
Tananyagtartalom	Illyés Gyula: Puszták népe (részlet)	

Témakör	**D) Színház- és drámatörténet**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése	
Fogalmak	totalitárius, történelmi dráma	
Témakör	**a) Örkény István**	Órakeret 3 óra
Tananyagtartalom	Örkény István: Tóték	
Témakör	**b) Szabó Magda**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)	

Témakör	**V. A XX. századi történelem az irodalomban**	**Órakeret 9 óra**

Fejlesztési feladatok és ismeretek	A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése	
Fogalmak		
Témakör	**a) Trianon**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Juhász Gyula: Trianon Vérző Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső) Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)	
Témakör	**b) Világháborúk**	**Órakeret 1 óra**
Tananyagtartalom	Gyóni Géza: Csak egy éjszakára…	
Témakör	**c) Holokauszt**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Szép Ernő: Emberszag (részlet) Tadeusz Borowski: Kővilág	
Témakör	**d) Kommunista diktatúra**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)	
Témakör	**e) 1956**	**Órakeret 2 óra**
Tananyagtartalom	Nagy Gáspár: Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd	

Témakör	**VI. Metszetek a kortárs magyar irodalomból**	**Órakeret 5 óra**
Fejlesztési feladatok és ismeretek	Az oktató szabadon választhat a kortárs magyar irodalom műveiből.	
Fogalmak		
Tananyagtartalom	Az oktató által szabadon választott írók, művek.	

Kötelező olvasmányok a 12. évfolyamon

Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus

Örkény István: Tóték
Szabó Magda: Az ajtó

Memoriterek a 12. évfolyamon

József Attila: Reménytelenül (Lassan, tűnődve) (részlet)
József Attila Óda (részlet)
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Reményik Sándor: Halotti vers a hulló leveleknek (részlet)
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga (részlet)
Áprily Lajos: Március (részlet)
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet

Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom

A szakképző iskolai osztályok számára

Az olvasási, a szövegértési és a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése döntő szerepet játszik a társadalmi beilleszkedésben, a társadalmi sikerességben. A társadalmilag elfogadott kommunikációs formák, viselkedésminták megismerése és használati módjuk elsajátítása nagyrészt e tantárgy keretei között zajlik. A tantárgy tanításának alapvető célja a biztos alapkészségek kialakítása: a magabiztos írás, a helyesírás, az olvasás és a kommunikáció. A program ugyanakkor lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók művészeti, irodalmi tájékozottságot szerezzenek, ízlésük, véleményük formálódjon, képesek legyenek köznapi, közéleti és művészeti témákról is beszélgetni.
Ez a tantervi program elsősorban nem ismereteket kínál, hanem a szemléletet alakítja, azt mutatja meg, hogyan érdemes tanulni, hogy lehet továbblépni, fogódzókhoz jutni. Olyan tudást és képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek. Segít megérteni, hogy tanulni és gondolkodni kell. Hogy a rossz válasz jobb, mintha eleve elutasítjuk a gondolkodást. A program komoly partnernek tekinti, gondolkodásra és tevékenységekre hívja a tanulókat fejlődésük, boldogulásuk érdekében.
A kerettanterv fontos eleme, hogy kapcsolatot teremt a tudományos eredmények és az iskolai tanulás, a tudomány és a hétköznapok között. Megmutatja a már sok kudarcot tapasztalt diákoknak, hogy az foglalkozás alatti témákkal való foglalkozás örömforrás is lehet, az óra élményeket is adhat. Mindeközben remélhetően kiegészíthetjük és továbbépíthetjük a diákok általános iskolából hozott hiányos tudását, és fejleszthetjük képességeiket. A program szokatlansága ellenére is tartalmaz olyan elemeket, amelyeket az érettségire való felkészülés során is hasznosíthatnak azok, akik tovább akarnak tanulni.
A magyar nyelv és irodalom tantárgyat a többi közismereti tantárggyal egységben kell tanítani. A tantervi tematika igazodik az osztályfőnöki órákon kijelölt átfogó témákhoz.
Minden évfolyamon négy csomópontja van a tananyagnak: *a) kommunikáció, b) nyelvtan, c) szövegértés/szövegalkotás, d) művészeti, irodalmi nevelés és médiaismeret*. Törekedni kell arra, hogy a beszéd mellett minden órán sor kerüljön írásra, olvasásra, a helyesírás gyakorlására, irodalmi művekkel, képekkel való találkozásra. Ezek arányát és mélységét azonban az érintettségnek, az érdeklődésnek kell meghatároznia.
A *kommunikációs csomópont* a domináns, hiszen az eredményes kommunikáció technikáinak elsajátítása a társadalmi sikeresség egyik kulcsa. A többi csomópont ehhez kapcsolódik. Ezt a területet mindig kiemelten kell kezelni. Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyekben konkrét szituációkat kell megoldaniuk a diákoknak; az elméletnél sokkal fontosabb a gyakorlat. Az egyéni kommunikációtól a társadalmi kommunikációig számos területet érint a kerettanterv. Az egyes kommunikációs témákhoz sokféle út vezethet: az életből vett szituációs játék, médiához köthető feladat vagy valamilyen irodalmi mű, esetleg szövegtani feladat egyaránt lehet kiindulópont, a lényeg az, hogy sikerüljön felkelteni az osztály érdeklődését. Meg kell érinteni a diákokat, érzékennyé kell őket tenni a téma iránt, felkelteni az

érdeklődésüket, megmutatni, hogy ezek a tananyagok nem fölöslegesnek tűnő tudást hordoznak, hanem a mindennapok részei, s így megismerésükkel, a velük való foglalkozással életminőségüket, sikerességüket tudják javítani.

Nyelvtani csomópont: a szűken vett nyelvtani rész nem haladja meg lényegesen az általános iskolában tanultakat, azt ismétli, illetve mélyíti el. Szemlélete azonban tágabb, arra helyezi a hangsúlyt, hogy a nyelvtan/nyelvészet a grammatikai szabályok alkalmazásánál sokkal szélesebb körben is értelmezhető. Ebben a csomópontban szerepelhetnek a külön meg nem jelölt, az oktató által az osztály, esetleg az egyes tanulók fejlesztési igényei szerint megválasztott rövid és szisztematikus helyesírási feladatok is.

A *szövegértés/szövegalkotás csomópontban* kapott helyet az olvasás- és íráskészség fejlesztése. Minél több alkalmat kell találni arra, hogy a diákok némán és hangosan is olvassanak, mivel sok esetben éppen olvasási nehézségeik miatt küzdenek alapvető szövegértési gondokkal. Az írásos feladatok is fontosak, füzetbe és feladatlapokra is írhatnak a tanulók. Az írásbeli munkát mindig ellenőrizze és javítsa az oktató, lehetőség szerint óra közben. A tanulók kapjanak lehetőséget arra, hogy bármilyen más órán felmerülő szövegértési problémájukat felvethessék ezeken az órákon.

Az *irodalom/művészet csomópont:* az ajánlott szövegválogatás nem törekszik semmilyen kánon követésére vagy irodalomtörténeti áttekintésre, jóllehet számos szöveg szerepel a magyar és világirodalom különböző korszakaiból. Kortárs szerzők is szép számmal találhatók az anyagban, hogy a mai szövegeknek is legyen esélyük arra, hogy megszólítsák a diákokat, illetve hogy a tanulók kortárs alkotásokkal is találkozzanak. Ezekben az esetekben se hagyományos műelemzés folyjon, hanem kerüljön sor a személyes érzések, az érintettség, a szövegek által kiváltott reakciók megbeszélésére.

Nem irodalomtörténetet, szerzőket, nagy műveket kell tanítani, hanem egy-egy mű adott témához kapcsolásával azt kell megmutatni, hogy az irodalmi szöveg is lehet érdekes, izgalmas, kapcsolódhat a diákok életéhez. Minél élményszerűbb a találkozás, annál nagyobb az esély az olvasással kapcsolatos pozitív attitűd kialakítására. Bár nincs irodalomtörténet, a különböző korokból vett (főleg magyar) irodalmi szövegek arra is jók, hogy felismerjék a diákok, hogy ezek a szövegek egy hagyomány és a magyar kultúra részei. A modern szerzők, a modern kultúra, sőt a tömegkultúra is segíthet eljutni a klasszikus értékekhez, hiszen a populáris kultúra általában a klasszikus kultúra alapvető struktúráit másolja, annak eszköztárát veszi át, tematikája pedig sokszor motiválóbb és érdekesebb lehet a diákok számára.

A magyartanítás hagyományos tartalmaival és felépítésével kapcsolatban a szakiskolai tanulók többsége negatív élményeket szerzett. A művészeti nevelés alapvető célja az, hogy a műalkotásokkal találkozás során pozitív érzések érjék a diákokat. Örömet találó, gondolkodni akaró embereket nevelése a cél.

A kerettanterv épít az egyre nagyobb szerepet betöltő digitális és vizuális kultúrára (fotó, film, digitális tartalmak stb.), illetve a média pozitív és negatív jelenségeinek értelmezésére is. A fiatalok sokszor könnyebben jutnak el a virtuális világ és vizualitás felől a szövegekhez, mint fordítva. A most szakiskolába kerülő fiatalok már a Z generáció tagjai, akik a digitális világba születtek, teljes természetességgel használják a digitális eszközöket, szabadidejükben a világhálón élnek, sokkal nehezebben illeszkednek be szűk környezetükbe. A kerettantervnek és a hozzá kapcsolódó közismereti programnak ezt figyelembe kell vennie. Ugyanakkor a média működésének, illetve a manipuláció hatásmechanizmusainak megértése is nagyon fontos cél.

A négy csomópontra (kommunikáció, nyelvtan, szövegértés és szövegalkotás, irodalom–művészet–média) egy-egy évfolyamon általában 8-8 óra jut. Természetesen mind a négy csomópont megjelenik szinte minden órán, tehát a táblázatokban a csomópontokhoz rendelt óraszámok az összeadott időkereteket jelzik.

A Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom (Koma) műveltségterület a Szaki programban kitüntetett szerepet játszik, mert az alapvető kulcskompetenciák közül többnek a fejlesztésében is szerepe van: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsőrendűen, de a tanulási képességek fejlesztésében, a szociális és állampolgári kompetencia erősítésében, sőt a digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. Az általános iskolát végzett tanulók jó része az alapvető kompetenciák hiányában érkezik a szakiskolába, tehát egy alapos mérés után fokozatos, egyénre szabott fejlesztésben kell részesülniük. Az általános iskolából hozott hiányok csökkentése mellett tovább kell fejleszteni

kommunikációs és szövegértési/szövegalkotási képességeiket. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok tekintetében elsőrendű szerepe van a műveltségterületnek abban, hogy a tanulók önismerete, erkölcsi magatartása, felelősségvállalása, jövője, szakmai pályája iránti elkötelezettsége megfelelően alakuljon. Ezt a fejlesztést a 9. évfolyamon tervszerűen kell elkezdeni, hogy mire a tanulók elhagyják a szakiskolát és munkába állnak, felelősségteljes állampolgárokká, a társadalom hasznos tagjaivá váljanak.
Minden évfolyamon a továbbhaladás feltétele a tematikai egységekben megfogalmazott fejlesztési követelményeknek összességében elégséges szintű teljesítése.

Évfolyam	**9.**	**10.**	**11.**
Heti óraszám	**2**	**3**	**2**
Éves óraszám	**72**	**108**	**72**

9. évfolyam

A 9. évfolyam legfontosabb céljai:

- a szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, hátránykompenzálás;
- az online kommunikáció módjainak, írott és íratlan szabályainak megismerése;
- a teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése;
- a helyesírás fejlesztése;
- a hangos és néma értő olvasás fejlesztése;
- saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban;
- a köznyelvi és irodalmi szöveg különbségeinek felismerése;
- a manipuláció eszközeinek felismerése a különböző médiumokban és műfajokban.
- fejlődjön a tanulók írásjel-használata és olvasási készsége;
- szerezzenek gyakorlatot a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében;
- legyenek képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben;
- ismerjenek fel néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben;
- legyenek képesek néhány alakzat és szókép felismerésére;
- legyenek képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat;
- legyenek képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet;
- ismerjék néhány egynyelvű szótár használatát;
- legyenek képesek néma olvasással szövegek megértésére és az olvasottak felidézésére;
- legyenek képesek történetet írni előre meghatározott szempontok segítségével;
- tudjanak vázlatot készíteni megadott szempontok alapján;
- ismerjék fel és alkalmazzák a helyesírási alapelveket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Személyes kommunikáció – Tömegkommunikáció**	**Órakeret: 20óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott, igen változatos szintű kommunikációs ismeretek. A kommunikáció elemeinek ismerete. Alkalmazkodás a kommunikációs helyzetnek megfelelő normákhoz. Hajlandóság az együttműködésre.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A szóbeli kommunikáció személyes sikerének fokozása a kommunikáció verbális és egyéb összetevőinek tudatosításával. Az üzenet kódolásának és dekódolásának gyakorlása. Az udvarias, köznyelvi normának megfelelő kommunikáció igényének felébresztése és gyakorlása. A személyközi és a társadalmi, valamint a tömegkommunikáció fogalmának megismerése, ezek megkülönböztetése. A tömegkommunikáció csatornáinak és eszközeinek ismerete, a manipuláció felismerése. Az online kommunikáció módjainak, írott és íratlan szabályainak megismerése; az egyén felelősségének tudatosítása az internetes kommunikációban.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Önismeret, énkép, énkép-kommunikáció, én és a csoport. A kommunikáció alapmodellje, összetevőinek azonosítása, értelmezése. A nonverbális kommunikáció elemei, sajátosságai, működési mechanizmusai (pl. *testbeszéd, térközszabályozás, arcjáték*). A közös nyelv és a nonverbális kommunikáció szerepe a megértésben; a verbális és a nonverbális kommunikáció összhangja; dekódolás. A kommunikációs zavarok, konfliktusok feloldásának eljárásai. Generációs megértési nehézségek: eltérő nyelv, eltérő jelentés (pl. *szleng, réteg- és csoportnyelvek*). A verbális kommunikáció jelentősége és lehetséges formái. A kommunikáció sikere, a kulturális és a nyelvi szabályok szerepe a megértésben. Etikett a kommunikációban. Kommunikáció az interneten. Netikett a Facebookon, e-mailben és online csevegés közben. Előzetes elvárások a kommunikációban, a megértés csapdái, emberi játszmák. A kulturális szignálok használatának, a kommunikációs maximák érvényesülésének vizsgálata. A kommunikáció szintjei. A társadalmi kommunikáció fogalma. A társadalmi kommunikáció csatornái. Centrum és periféria. A társadalmi kommunikáció egyéb területei: hivatalos szövegek (pl. *menetrend, betegtájékoztató, banki dokumentumok, álláshirdetések értelmezése*). Tömegkommunikáció. A manipuláció fogalma és hatásmechanizmusai. Kommunikációs gyakorlatok és játékok. Az értő figyelem felkeltése, fenntartása beszélőként; hallgatóként pedig gyakorlása.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* társadalmi kommunikáció, tömegkommunikáció, centrum-periféria. *Természetismeret, matematika:* kommunikációs képességeket fejlesztő gyakorlatok. *Idegen nyelv:* nonverbális kommunikáció, testbeszéd, eltérő szabályok különböző kultúrákban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Énkép, kommunikáció, testbeszéd, mimika, gesztusnyelv, arcjáték, térközszabályozás, kódolás, dekódolás, üzenet, rétegnyelv, kommunikációs zavar, tömegkommunikáció, hír, vélemény, manipuláció, sajtó, netikett.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A nyelv és a nyelvtan rendszere**	**Órakeret: 20 óra**

Előzetes tudás	A nyelvi jelekről és a nyelvi jelrendszerről az általános iskolában tanultak. A helyes beszéd és a helyesírás egyéni szintje. A legalapvetőbb nyelvtani ismeretek, a nyelvi elemek felismerése. Egyéni fejlesztési szükségletek felismerése, a helyes beszéd és a helyes írás iránt kialakuló motiváció.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A nyelvi jelekről és a nyelvi jelrendszerről tanultak felfrissítése, kiegészítése. A helyes beszéd és a jó helyesírás igényének felkeltése, megerősítése. A nyelvtani ismeretek hasznosságáról való meggyőződés kialakítása, megerősítése. Az általános iskolában tanult leíró nyelvtani ismeretek felfrissítése, az alapvető hiányosságok pótlása feladatok megoldása során. A szóelemek és a szófajok, valamint a szintagmák felismerésének fejlesztése, szókincsbővítés. A teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése. A helyesírás fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A nyelv fogalma, nyelv és beszéd. A beszéd jellemzői – az egyénre jellemző beszédmód. A jel, a jelzés, a jelrendszer fogalmának megismerése, illetve ismétlése. A jelek típusai (ikon, index, szimbólum). A nyelv mint jelrendszer, a nyelvi jelek típusai. A nyelvtan szerepe az egyén életében, tanulásának haszna. Játék a mondatokkal, nyelvi cselekvésekkel. A nyelv szintjei, a leíró nyelvtan egységei (hangtan, morfématan, szótan, mondattan, szövegtan). Hang, fonéma, betű. A hangok jelölése írásban, a betű. Hangtörvények. A hangtörvényekből fakadó helyesírási szabályok felelevenítése, helyesírási feladatok egyéni szükségletek szerint. A hangok szerepe a beszédben. A hangok keletkezése, tiszta ejtés. A szófajok beszédbeli és mondatbeli szerepe. A szófajok felismerése, szavak csoportosítása. Morfémák, szóelemek, szóalakok. A toldalékok szerepe a szó- és a mondatalkotásban. Szóalkotó játékok. Szintagmák keresése és jelölése. A szókincs fejlesztése a határozós és a jelzős szintagmákhoz kapcsolódva. A tulajdonnevek és az igekötős igék helyesírása. Általános helyesírási gyakorló feladatok az egyéni problémák feltárására és egyéni fejlesztésre. A helyesírás önálló fejlesztésének módjai, az önellenőrzés eszközei.	*Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* helyesírás. *Idegen nyelv:* a nyelvek egyedisége és rokonsága.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyelv, beszéd, beszédmód, jelrendszer, jeltípus, hang, betű, hasonulás, összeolvadás, morféma, szóelem, szóalak, toldalék, szintagma.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szövegértés, szövegalkotás I.** **A szövegek szerkezete**	**Órakeret** **32 óra**
Előzetes tudás	Különböző szövegek folyamatos olvasása. Az olvasottak lényegének felismerése. Kérdések megfogalmazása az olvasott szöveggel kapcsolatban. Törekvés a gondolatok célhoz illeszkedő kifejezésére írásban.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Különböző megjelenésű és műfajú szövegek átfogó megértése, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezése, a szövegből információk visszakeresése. A szöveg tartalmának összefoglalása, jegyzet és vázlat önálló készítése. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Szövegalkotás során a különböző mondatfajták használata. A helyesírás alapvető szabályainak ismerete. Szótárak (papíralapú és internetes) gyakorlott használata, saját szókincs fokozatos bővítése. A szövegek tagolása, főbb szerkezeti elemeinek ismerete. A forrásellenőrzés szempontjainak megismerése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A szöveg jellemzői, tartalmi és formai elemei. Különböző szövegek – különböző szándékok: szerzők, szövegalkotási célok, hogyan változik egy-egy szöveg a szándéktól függően. Különböző célok – különböző szövegműfajok (típusok, jellemzők) – olvasástechnika, olvasás és szövegértés, hangos és néma olvasás utáni értés. Szövegek tagolása, szerkezeti elemek, kapcsoló elemek. Az írásbeli és a szóbeli szövegalkotás eltérései, az eltérések okai, típusai. Szókincs bővítése, szótárak, kézikönyvek használata. Internetes szótárak, helyesírás-ellenőrző programok, szótárprogramok használata, internetes keresés, források ellenőrzésének kérdései. Rövid szóbeli szövegek leírása – írott szöveggé alakítása.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* szövegértést, szövegalkotást fejlesztő feladatok, hangos és néma olvasás gyakorlása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szöveg, szövegalkotási szándék és cél, szövegrész, kapcsolóelem, szótár, szó szerinti jelentés, üzenet.
A fejlesztés várt eredményei a 9. évfolyam végén	Az egyes tanulók önmagukhoz viszonyítva a korábbinál tudatosabban és sikeresebben kommunikálnak. Ismerik a kommunikáció összetevőit, tudnak olvasni a nonverbális jelekből. Igyekeznek alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz. A tanulók ismerik a kommunikáció fajtáit, meg tudják különböztetni a hírt és a véleményt. Online kommunikációjuk tudatos, ismerik az internetes kommunikáció veszélyeit és illemtanát. A tanulók az oktató segítségével felismerik egyéni fejlesztési szükségleteiket, kialakul a helyes beszéd és a helyes írás iránti motiváció, fejlődik az önellenőrzés, az önálló tanulás képessége. A tanulók rendelkeznek a legalapvetőbb nyelvtani ismeretekkel, felismerik a nyelvi elemeket. A tanulók kissé biztosabb leíró nyelvtani ismeretekkel rendelkeznek, ezeket képesek gyakorlati feladatok során alkalmazni. Törekszenek arra, hogy szóban és írásban is teljes mondatokban fogalmazzanak, és törekszenek arra, hogy kevés helyesírási hibát ejtsenek. A tanulók hangosan és némán is értőn olvasnak. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját véleményt fogalmaznak meg szóban és írásban. Képesek a szövegben információkat keresni. Képesek különböző típusú szövegek tartalmának összefoglalására, jegyzet és vázlat önálló készítésére. Önállóan használják a hagyományos és az internetes szótárakat. Ismerik a forráskritika alapvető szempontjait. Ismerik a netikett alapvető szabályait és ezek alkalmazását. Képesek az irodalmi és köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerésére. Képesek önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokra irodalmi művekről.

10. évfolyam

A kommunikáció – magyar nyelv és irodalom (Koma a 10. évfolyamon is kitüntetett szerepet játszik a kulcskompetenciák fejlesztésében. Továbbra is alapvető szerepe van az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében, de a tanulás, a szociális és állampolgári kompetencia, sőt a digitális kompetencia fejlesztésében is részt vállal. A NAT-ban megfogalmazott nevelési célok közül elsőrendű jelentősége van a műveltségterületnek abban, hogy a tanulók önismerete, erkölcsi magatartása, felelősségvállalása, jövője, szakmai pályája iránti elkötelezettsége megfelelően alakuljon. Ezt a fejlesztést a 10. évfolyamon folytatni kell, hogy mire a tanulók elhagyják a szakiskolát és munkába állnak, felelősségteljes állampolgárokká, a társadalom hasznos tagjaivá váljanak.
A 10. évfolyamon a Koma program két, egy-egy félévet átívelő, közös, az osztály számára megvalósítandó feladatot határoz meg: az első félévben egy történetet írnak közösen (ehhez készíthetnek fotókat, rövidfilmeket is), e történetből a második félévben képregényt készítenek. Ha a 9. évfolyamon kialakult a közös munka rendje, ezek a feladatok mind a kommunikációs, mind a szövegalkotási képességek fejlesztésében kitüntetett szerepet játszhatnak.
A 10. évfolyam legfontosabb céljai:

- fejlődjön a tanulók írásjel-használata és olvasási készsége;
- szerezzenek gyakorlatot a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében;
- legyenek képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben;
- ismerjenek fel néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben;
- legyenek képesek néhány alakzat és szókép felismerésére;
- legyenek képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat;
- legyenek képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet;
- ismerjék néhány egynyelvű szótár használatát;
- legyenek képesek néma olvasással szövegek megértésére és az olvasottak felidézésére;
- legyenek képesek történetet írni előre meghatározott szempontok segítségével;
- tudjanak vázlatot készíteni megadott szempontok alapján;
- ismerjék fel és alkalmazzák a helyesírási alapelveket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Irodalom – művészetek – média I.** **Művészeti ágak, műnemek, műfajok**	**Órakeret** **10 óra**
Előzetes tudás	A rímes, ritmikus szöveg megkülönböztetése a prózától. Ismeretek Petőfi Sándor, Arany János, Gárdonyi Géza tanult műveiről, irodalmi alkotásokról való egyszerű saját szöveg alkotásának képessége.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A köznyelvi és irodalmi szöveg különbségeinek felismerése. Műnemek és műfajok felismerése. A magas és tömegkultúra különbségeinek felismerése. Az ízlés fogalmának megértése, a modern kommunikáció műfajainak megismerése. A művészeti ágak megkülönböztetése. A manipuláció működési mechanizmusának belátása, a fikció fogalmának megértése, az alternatív valóságok szerepének belátása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Irodalom: Az irodalmi és a köznyelvi szövegek eltérései, az irodalom mint nyelvhasználat: az irodalmi szöveg felhívó jellege. Az irodalom mágikus jellege. Az irodalom szerepváltozása, virtuális valóságok. Műnemek: epika, dráma, líra. Az egyes műnemek legjellemzőbb műfajai. Napló és blog mint irodalmi műfajok, illetve az internet műfajai.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* tömegkultúra, média. *Idegen nyelv:* egyszerűbb, rövid irodalmi művek eredeti nyelven való olvasása.

Levél, e-mail, sms, blog (eltérő nyelvezet, eltérő etikett). A Nyugat c. folyóirat. Internetes irodalmi lapok (Pl. Litera, Irodalmi Jelen, Spanyolnátha). Kortárs szerzők versei, szövegei. A krimi, sci-fi jellemzői, témái. Groteszk, egyperces novellák. (Javasolt szerzők /művek, műrészletek/: *Arany János, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Ady Endre, József Attila, Karinthy Frigyes, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Örkény István, Parti Nagy Lajos, Karafiáth Orsolya, Varró Dániel, Jónás Tamás, Szabó T. Anna.*) *Művészet/Média:* A művészet fogalma, művészeti ágak. Ismerkedés a következő fogalmakkal: magas kultúra, tömegkultúra, kommersz, ízlés. Az írott sajtó műfajai. Fikció, manipuláció, virtualitás, hazugság, átverés, demagógia stb. Facebook, világháló, virtualitás, játékok, alternatív valóságok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Irodalmi szöveg, köznyelvi szöveg, műnem, műfaj, magas kultúra, tömegkultúra, fikció, manipuláció, virtualitás, alternatív valóság, groteszk, ízlés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Vizuális és verbális kommunikáció kapcsolata; Hivatalos kommunikáció**	**Órakeret: 7 óra**
Előzetes tudás	Ismeretek a kommunikáció verbális és nonverbális elemeinek működéséről, a tömegkommunikációról és a manipulációról. Ismeretek a vizuális kommunikációról, gyakorlat a képi nyelv elemzésében.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása. A reklámnyelv megfigyelése és megértése különböző reklámhordozók esetében, a manipuláció felismerése. Filmnyelvi kommunikációs eszközök megismerése, felismerése és alkalmazása. A vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésének továbbfejlesztése. A színek jelentéshordozó szerepéről való tudás elmélyítése. Ismerkedés a zenei nyelvvel, és a nyelv zenéjének tanulmányozása. A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a divat, az öltözködés jelentéshordozó szerepe. Reklám, plakát, graffiti: meggyőzés vizuális eszközei, meggyőzés, manipuláció. Reklám: rádióreklám, internetes reklám. A meggyőzés hangzó és komplex eszközei, meggyőzés, manipuláció. A képi nyelvben és a verbalitásban rejlő meggyőzési lehetőségek, ezek kipróbálása. Megértés szöveggel és szöveg nélkül, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők. Hangzó szövegek és képi információk megértése. A filmnyelv mint kommunikációs forma. A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata. A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága. A színek jelentése, színszimbolika a köznapokban és a művészetekben. Zene és kommunikáció, zenei nyelv, a nyelv zenéje. A zenei nyelv egyetemessége. Részvétel a hivatalos kommunikációban, a hivatalos kommunikáció aktuális műfajai: felelés, beszámoló, vizsga stb. Pályázatok. Állásinterjú. A hivatalos dialógus mint műfaj. Gyakorlatok, szerepjáték.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* kommunikáció társadalmi és kulturális meghatározottságai. *Természetismeret, matematika:* kommunikációs képességeket fejlesztő feladatok. *Idegen nyelv:* a nem nyelvi jelek és a kontextus szerepe az idegen nyelvi kommunikációban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizualitás, képi nyelv, filmnyelv, nemzeti kultúra, szubkultúra, célközönség, színszimbolika, dialógus, zenei nyelv, a nyelv zenéje, intonáció, beszédtempó.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mondat – szöveg – jelentés**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tanult igen változatos szintű nyelvtani ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A mondattani és a szövegtani ismeretek felidézése és bővítése gyakorlati feladatok során. A központozás mint helyesírási probléma gyakorlása. Az értő néma és hangos olvasás fejlesztése kreatív feladatokkal. A jelentéstani ismeretek fejlesztése, szerepük felismerése a művészi nyelvben és a hétköznapi kommunikációban. Szövegelrendezés. A szókincs bővítése, a fogalmazási készség fejlesztése. Ismerkedés az egynyelvű szótárak használatával.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A mondat fogalma, a mondat szerkesztettsége és modalitása. A modalitás szerepe a közlő szándékának kifejezésében. Írásjelek. Az egyszerű és az összetett mondat felismerése, csoportosítása gyakorlati feladatok során. Az összetett mondat típusainak megkülönböztetése, összetett mondatok alkotása szerkezeti modellek alapján. A szöveg és a szövegkohézió. Szövegértési feladatok. A szövegelemzés lehetséges módszerei. A szövegkohézió nyelvi elemei, lineáris kohézió (pl. névmások, toldalékok vizsgálata a szófajokról és a morfémákról tanultak felidézésével). A szövegkohézió jelentésbeli elemei, globális kohézió (pl. a cím, a téma, a tétel- és kulcsmondatok, kulcsszavak; a bekezdések logikai viszonyának vizsgálata köznapi, irodalmi és saját szövegekben). Szövegfonetikai eszközök. Hangos olvasás, interpretálás, előadóművészet. A fonetikai eszközökkel való tudatos bánásmód gyakorlása. A hangalak és a jelentés viszonya. Azonos alakú, egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, hangutánzó és hangfestő szavak felismerése, gyűjtése, csoportosítása. A rokon értelmű szavak szerepe a szóbeli és az írásbeli kommunikáció változatosságában, pontosságában és választékosságában. Szókincsbővítő feladatok.	*Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* helyesírás. *Idegen nyelv:* a szófajok ismeretének szerepe a nyelvtanulásban; szövegértést segítő technikák.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyszerű és összetett mondat; kijelentő, felszólító, felkiáltó, óhajtó és kérdő mondat; kohézió, bekezdés, kulcsszó, kulcsmondat, fonetika, hangalak, jelentés, azonos alakú, egyjelentésű, többjelentésű, rokon értelmű, hangutánzó és hangfestő szó, alakzat, ismétlés, fokozás, túlzás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés, szövegalkotás II. A történetalakítás eszközei	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az olvasott szövegről saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Különböző megjelenésű és műfajú szövegek megértése. Információk keresése a szövegben. A szöveg tartalmának összefoglalása, önálló jegyzet és vázlat készítése.	
A komplex műveltségterülethez kapcsolható fejlesztési feladatok	Történet létrehozása előre meghatározott szempontok alapján, a történet részeinek, felépítésének meghatározása. A történetek variálhatóságának megtapasztalása, kipróbálása. Meghatározott szempontok szerint kiselőadások, referátumok önálló elkészítése. Különböző beszédműfajok meghatározása és megkülönböztetése. Különböző beszéd/szövegműfajok jellemzőinek ismerete.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A történet fogalma, funkciója. Történetalakítás: a történet alapegységei, történetépítés. A történet variálhatósága, különböző műfajok. Saját történet létrehozása, szereplők, történetelemek kiválasztása, cselekménybonyolítás. A szöveg makroszerkezetének három egysége: bevezetés, tárgyalás, befejezés. Beszédműfajok/szövegműfajok. Elbeszélés, élménybeszámoló, felszólalás, hozzászólás, érvelés. Köznyelv, irodalmi nyelv, nyelvi norma, szleng, rétegnyelvek, csoportnyelvek. A kiselőadás, a referátum és a vázlat készítésének szabályai. Forrásmegjelölés, forrásellenőrzés.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* szövegértést, szövegalkotást fejlesztő feladatok, hangos és néma olvasás gyakorlása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történet, bevezetés, tárgyalás, befejezés, bekezdés, elbeszélés, élménybeszámoló, érvelés, rétegnyelv, nyelvi norma, referátum, kiselőadás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Irodalom – művészetek – média II.** **Az irodalom és a vizuális kultúra formanyelve és eszközei**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozások irodalmi művekről. Az alapvető műnemek és műfajok jellemzőinek ismerete. A népköltészet, műköltészet, mese, elbeszélés fogalmak ismerete.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az irodalom kezdeteivel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása. A leggyakoribb alakzatok és szóképek felismerése. Néhány epikai műfaj, valamint az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmak ismerete és alkalmazása. Művészfilmek és kommerszfilmek közötti különbség felismerése. Filmes adaptációk (képregény, regény, remake) jellemzőinek megállapítása. Ismerkedés az irodalom határterületeivel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Irodalom: Oralitás – az irodalom kezdetei, népmesék, monda, legenda. Műköltészet: eposzok, fabulák, anekdota, aforizma. Legfontosabb alakzatok és szóképek (pl. versszak, rím, alliteráció, ismétlés, felsorolás, fokozás, ellentét, metafora, megszemélyesítés, szimbólum). Önéletrajz, életrajz, útirajz az irodalomban. Dalszövegek, kortárs költészet, hangköltemények (pl. rap-szövegek, *Lovasi András, Kiss Tibor, Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre, Marno János, Ladik Katalin*). Novella, regény. (Pl. *Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, F. Kafka, B. Hrabal.*) Az elbeszélő szerepe és típusai. Cselekménybonyolítás, jellemábrázolás. Korrajz, társadalmi kontextus, szubkultúrák megjelenése a szövegben. Hagyomány, kánon, történetiség.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* társadalmi környezet, szubkultúrák. *Idegen nyelv:* egyszerű irodalmi szövegek és falfirkák idegen nyelven, az idegen nyelvű filmek megértése a képi nyelv elemeinek felismerésével.

Színhely, időkezelés, beszédmód, valóság és fikció. *Művészet/Média:* Graffiti az őskorban és az ókorban. (Pl. barlangrajzok, pompeji falfeliratok, egyiptomi sírok). Graffiti ma: művészet vagy kulturális környezetszennyezés. A képregény mint műfaj, híres képregények. Képregények filmes adaptációi (pl. Superman, Batman, Pókember, Sin City, Amerika kapitány, Asterix stb.). A képregény mint művészet (pl. *R. Lichtenstein*). Művészfilm, kommerszfilmek, reklámfilmek, plakátok. Filmes gegek, átverés, képi humor, rajzfilm, némafilm (Pl. Chaplin, Stan és Pan, Buster Keaton). Film és irodalom kapcsolta – adaptáció vagy új műalkotás, remake-ek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népköltészet, műköltészet, alakzat, szókép, epika, novella, regény, cselekmény, korrajz, hagyomány, szubkultúra, graffiti, képregény, művészfilm, közönségfilm, adaptáció.

A fejlesztés várt eredményei a 10. évfolyam végén	A tanulók ismeretei bővülnek a képi, hangzó és a komplex eszközöket használó kommunikáció, különösen a reklámok és a filmek terén. Felismerik a durva manipulációt. Képessé válnak néhány filmnyelvi eszköz felismerésére és alkalmazására. A tanulók felismerik az egyszerű szövegek témáját, kulcsszavait, meg tudják határozni a bekezdések témáját és ezek kapcsolatát. Fejlődik írásjel-használatuk és olvasási készségük. A tanulók gyakorlatot szereznek a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében. Elmélyül a színek jelentéséről szerzett tudásuk. Tovább haladnak a nyelv zenéjének helyes alkalmazásában. Képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben. Felismernek néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben, és képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat. Képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet. Tudnak legalább egy nyelvi szótárt használni. Képesek néma olvasással szövegek megértésére és felidézésére. Képesek történet írására előre meghatározott szempontrendszer segítségével. Tudnak vázlatot készíteni megadott szempontrendszer alapján. Felismerik a helyesírási alapelveket, és helyesen alkalmazzák őket. Képesek néhány alakzat és szókép felismerésére. Ismernek néhány epikai műfajt, ismerik és alkalmazzák az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmakat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szövegértés, szövegalkotás – retorikai gyakorlatok**	**Órakeret 11 óra**
Előzetes tudás	Különböző szövegek folyamatos olvasása. Az olvasottak lényegének felismerése. Kérdések megfogalmazása az olvasott szöveggel kapcsolatban.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A sikeres kommunikáció – nyelvi és kommunikációs repertoár a gyakorlatban**	**Órakeret: 7 óra**
Előzetes tudás	Ismeretek a kommunikáció verbális és nonverbális elemeinek működéséről, a tömegkommunikációról és a manipulációról. Ismeretek a vizuális kommunikációról, gyakorlat a képi nyelv elemzésében.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása. A reklámnyelv megfigyelése és megértése különböző reklámhordozók esetében, a manipuláció felismerése. Filmnyelvi kommunikációs eszközök megismerése, felismerése és alkalmazása. A vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésének továbbfejlesztése. A színek jelentéshordozó szerepéről való tudás elmélyítése. Ismerkedés a zenei nyelvvel, és a nyelv zenéjének tanulmányozása. A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a divat, az öltözködés jelentéshordozó szerepe. Reklám, plakát, graffiti: meggyőzés vizuális eszközei, meggyőzés, manipuláció. Reklám: rádióreklám, internetes reklám. A meggyőzés hangzó és komplex eszközei, meggyőzés, manipuláció. A képi nyelvben és a verbalitásban rejlő meggyőzési lehetőségek, ezek kipróbálása. Megértés szöveggel és szöveg nélkül, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők. Hangzó szövegek és képi információk megértése. A filmnyelv mint kommunikációs forma. A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata. A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága. A színek jelentése, színszimbolika a köznapokban és a művészetekben. Zene és kommunikáció, zenei nyelv, a nyelv zenéje. A zenei nyelv egyetemessége. Részvétel a hivatalos kommunikációban, a hivatalos kommunikáció aktuális műfajai: felelés, beszámoló, vizsga stb. Pályázatok. Állásinterjú. A hivatalos dialógus mint műfaj. Gyakorlatok, szerepjáték.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* kommunikáció társadalmi és kulturális meghatározottságai. *Természetismeret, matematika:* kommunikációs képességeket fejlesztő feladatok. *Idegen nyelv:* a nem nyelvi jelek és a kontextus szerepe az idegen nyelvi kommunikációban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizualitás, képi nyelv, filmnyelv, nemzeti kultúra, szubkultúra, célközönség, színszimbolika, dialógus, zenei nyelv, a nyelv zenéje, intonáció, beszédtempó.

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A különböző szövegek megértése, üzenetek értelmezése, a szövegből információk visszakeresése, jegyzet, vázlat készítése. Önálló vélemény megfogalmazása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Különböző célok, különböző szövegműfajok, Szövegek tagolása, szerkezeti elemek, kapcsoló elemek. Szókincs bővítése.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* szövegértést, szövegalkotást fejlesztő feladatok, hangos és néma olvasás gyakorlása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szöveg, szövegrész, kapcsolóelem, szó szerinti jelentés, üzenet.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Nyelv és társadalom – nyelvi rétegek, stílusrétegek**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	Az eddig szerzett stilisztikai ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A stílusrétegek megkülönböztetése. Jártasság kialakítása a szépirodalmi művek néhány stílusjegyének felismerésében. Fejlődés a társalgási stílus gyakorlásában a vulgarizmus negatív voltának tudatosítása. A szövegalkotási, felolvasási és előadási jártasság fejlesztése. Az alapvető nyelvtörténeti ismeretek felelevenítése és bővítése; a szinkron nyelvváltozatok közötti tájékozódási képesség megalapozása. A tanuló számára fontos nevek eredetének, jelentésének megismerése	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A jeltermészet jelentősége a nyelvben. A jelek típusai (ikon, index, szimbólum). A nyelvtan szerepe az egyén életében, tanulásának haszna. Játék a mondatokkal, nyelvi cselekvésekkel. A szóbeliség és az írásbeliség stílusjegyei a magánéleti és a félhivatalos, publicisztikai helyzetekben. A tárgyalt művekről szóló rövid kritikák, blogbejegyzések koherenciájának elemzése. Ismerkedés a publicisztikai, az előadói (szónoki) és a tudományos (népszerű tudományos, ismeretterjesztő) stílus jegyeivel szövegek alapján. A különböző stílusrétegekbe tartozó szövegek felismerése. Nyelvtörténeti ismeretek, a magyar nyelv eredete, a szókincs történeti rétegei néhány szöveg vizsgálatával. Nyelvújítás, a technika és a globalizáció szerepe a nyelv változásában. Szógyűjtés a technikával, a divattal és a zenével kapcsolatban – köznyelvivé vált idegen és új szavak. Ismerkedés az utónévkönyvvel, a nevek eredetével és jelentésével. Nyelvváltozatok, nyelvjárások. Egy-egy a tanulók által ismert vidék nyelvjárásainak jellegzetességei. Tájszavak. Nyelvváltozatok, ifjúsági és diáknyelv. Szleng és argó. Szlengszótárak. A határon túli nyelvhasználat egy-két változata: kétnyelvűség, kevertnyelvűség, kettős nyelvűség.	*Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* helyesírás. *Idegen nyelv:* a globalizáció következtében nemzetközivé vált szavak, néhány diáknyelvi és szleng elem idegen nyelven.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koherencia, publicisztika, stílusárnyalat, társalgási stílus, művelt köznyelv, szleng, argó, nyelvtörténet, finnugor nyelvcsalád, nyelvváltozat, nyelvjárás, tájszó.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegértés, szövegalkotás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az olvasott szövegről saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Különböző megjelenésű és műfajú szövegek megértése. Információk keresése a szövegben. A szöveg tartalmának összefoglalása, önálló jegyzet és vázlat készítése.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Történet létrehozása előre meghatározott szempontok alapján, a történet részeinek, felépítésének meghatározása. A történetek variálhatóságának megtapasztalása, kipróbálása. Meghatározott szempontok szerint kiselőadások, referátumok önálló elkészítése. Különböző beszédműfajok meghatározása és megkülönböztetése. Különböző beszéd/szövegműfajok jellemzőinek ismerete.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A történet fogalma, funkciója. Történetalakítás: a történet alapegységei, történetépítés. A történet variálhatósága, különböző műfajok. Saját történet létrehozása, szereplők, történetelemek kiválasztása, cselekménybonyolítás. A szöveg makroszerkezetének három egysége: bevezetés, tárgyalás, befejezés. Beszédműfajok/szövegműfajok. Elbeszélés, élménybeszámoló, felszólalás, hozzászólás, érvelés. Köznyelv, irodalmi nyelv, nyelvi norma, szleng, rétegnyelvek, csoportnyelvek. A kiselőadás, a referátum és a vázlat készítésének szabályai. Forrásmegjelölés, forrásellenőrzés.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* szövegértést, szövegalkotást fejlesztő feladatok, hangos és néma olvasás gyakorlása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Történet, bevezetés, tárgyalás, befejezés, bekezdés, elbeszélés, élménybeszámoló, érvelés, rétegnyelv, nyelvi norma, referátum, kiselőadás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalom – művészetek – média Műalkotások befogadása	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozások irodalmi művekről. Az alapvető műnemek és műfajok jellemzőinek ismerete. A népköltészet, műköltészet, mese, elbeszélés fogalmak ismerete. Szempontok szerinti véleményalkotás irodalmi művekről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az irodalom kezdeteivel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása. A leggyakoribb alakzatok és szóképek felismerése. Néhány epikai műfaj, valamint az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmak ismerete és alkalmazása. Irodalmi művekről, filmekről való vélemény önálló kifejtése. Művészfilmek és kommerszfilmek közötti különbség felismerése. Filmes adaptációk (képregény, regény, remake) jellemzőinek megállapítása. Irodalmi művekről, filmekről való véleményalkotás önálló kifejtése. Ismerkedés az irodalom határterületeivel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Irodalom: Oralitás – az irodalom kezdetei, népmesék, monda, legenda. Műköltészet: eposzok, fabulák, anekdota, aforizma. Legfontosabb alakzatok és szóképek (pl. versszak, rím, alliteráció, ismétlés, felsorolás, fokozás, ellentét, metafora, megszemélyesítés, szimbólum). Önéletrajz, életrajz, útirajz az irodalomban. Dalszövegek, kortárs költészet, hangköltemények (pl. rap-szövegek, *Lovasi András, Kiss Tibor, Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre, Marno János, Ladik Katalin*). Novella, regény. (Pl. *Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Jókai Mór, Kosztolányi Dezső, Tamási Áron F. Kafka, B. Hrabal.*) Az elbeszélő szerepe és típusai.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* társadalmi környezet, szubkultúrák. *Idegen nyelv:* egyszerű irodalmi szövegek és falfirkák idegen nyelven, az idegen nyelvű filmek megértése a képi nyelv

Cselekménybonyolítás, jellemábrázolás. Korrajz, társadalmi kontextus, szubkultúrák megjelenése a szövegben. Hagyomány, kánon, történetiség. Kortárs költészet: Kányádi Sándor. Színhely, időkezelés, beszédmód, valóság és fikció. *Művészet/Média:* Graffiti az őskorban és az ókorban. (Pl. barlangrajzok, pompeji falfeliratok, egyiptomi sírok). Graffiti ma: művészet vagy kulturális környezetszennyezés. A képregény mint műfaj, híres képregények. Képregények filmes adaptációi (pl. Superman, Batman, Pókember, Sin City, Amerika kapitány, Asterix stb.). A képregény mint művészet (pl. *R. Lichtenstein*). Művészfilm, kommerszfilmek, reklámfilmek, plakátok. Filmes gegek, átverés, képi humor, rajzfilm, némafilm (Pl. Chaplin, Stan és Pan, Buster Keaton). Film és irodalom kapcsolta – adaptáció vagy új műalkotás, remake-ek. A felnőtt mese. Modern szórakoztató irodalom.	elemeinek felismerésével.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népköltészet, műköltészet, alakzat, szókép, epika, novella, regény, cselekmény, korrajz, hagyomány, szubkultúra, graffiti, képregény, művészfilm, közönségfilm, adaptáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szövegértés, szövegalkotás**	**Órakeret 11 óra**
Előzetes tudás	Saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban. Információk keresése a szövegben. Önálló jegyzet, vázlat készítése, történet megalkotása.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A meghatározott szempontok szerint különböző műfajú szövegek létrehozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
A szöveg makrosszerkezetére figyelve saját történet létrehozása. A különböző beszédműfajok alkalmazása a történetalkotásban.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret, idegen nyelv, természetismeret, matematika:* szövegértést, szövegalkotást fejlesztő feladatok, hangos és néma olvasás gyakorlása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bevezetés, tárgyalás, befejezés, bekezdés.

A fejlesztés várt eredményei a 10. évfolyam végén	A tanulók ismeretei bővülnek a képi, hangzó és a komplex eszközöket használó kommunikáció, különösen a reklámok és a filmek terén. Felismerik a durva manipulációt. Képessé válnak néhány filmnyelvi eszköz felismerésére és alkalmazására. A tanulók felismerik az egyszerű szövegek témáját, kulcsszavait, meg tudják határozni a bekezdések témáját és ezek kapcsolatát. Fejlődik írásjel-használatuk és olvasási készségük. A tanulók gyakorlatot szereznek a vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésében. Elmélyül a színek jelentéséről szerzett tudásuk. Tovább haladnak a nyelv zenéjének helyes alkalmazásában. Képesek stílusváltásra hivatalos helyzetben. Felismernek néhány jelentéstani elemet a művészi nyelvben, és képesek rokon értelmű szavakkal változatosabbá tenni mondanivalójukat. Képesek szóban és írásban logikusan elmesélni egy történetet. Tudnak legalább egy nyelvi szótárt használni. Képesek néma olvasással szövegek megértésére és felidézésére. Képesek történet írására előre meghatározott szempontrendszer segítségével. Tudnak vázlatot készíteni megadott szempontrendszer alapján. Felismerik a helyesírási alapelveket, és helyesen alkalmazzák őket. Képesek néhány alakzat és szókép felismerésére. Ismernek néhány epikai műfajt, ismerik és alkalmazzák az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmakat.

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Irodalom – művészetek – média** **Műalkotások befogadása**	**Órakeret** **24 óra**
Előzetes tudás	Az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozások irodalmi művekről. Az alapvető műnemek és műfajok jellemzőinek ismerete. A népköltészet, műköltészet, mese, elbeszélés fogalmak ismerete. Szempontok szerinti véleményalkotás irodalmi művekről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az irodalom kezdeteivel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása. A leggyakoribb alakzatok és szóképek felismerése. Néhány epikai műfaj, valamint az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmak ismerete és alkalmazása. Irodalmi művekről, filmekről való vélemény önálló kifejtése. Művészfilmek és kommerszfilmek közötti különbség felismerése. Filmes adaptációk (képregény, regény, remake) jellemzőinek megállapítása. Irodalmi művekről, filmekről való véleményalkotás önálló kifejtése. Ismerkedés az irodalom határterületeivel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Irodalom: Oralitás – az irodalom kezdetei, népmesék, monda, legenda. Műköltészet: eposzok, fabulák, anekdota, aforizma. Legfontosabb alakzatok és szóképek (pl. versszak, rím, alliteráció, ismétlés, felsorolás, fokozás, ellentét, metafora, megszemélyesítés, szimbólum). Önéletrajz, életrajz, útirajz az irodalomban. Dalszövegek, kortárs költészet, hangköltemények (pl. rap-szövegek, *Lovasi András, Kiss Tibor, Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre, Marno János, Ladik Katalin*). Novella, regény. (Pl. *Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Jókai Mór, Kosztolányi Dezső, Tamási Áron F. Kafka, B. Hrabal.*) Az elbeszélő szerepe és típusai. Cselekménybonyolítás, jellemábrázolás. Korrajz, társadalmi kontextus, szubkultúrák megjelenése a szövegben. Hagyomány, kánon, történetiség. Kortárs költészet: Kányádi Sándor. Színhely, időkezelés, beszédmód, valóság és fikció. *Művészet/Média:* Graffiti az őskorban és az ókorban. (Pl. barlangrajzok, pompeji falfeliratok, egyiptomi sírok). Graffiti ma: művészet vagy kulturális környezetszennyezés. A képregény mint műfaj, híres képregények. Képregények filmes adaptációi (pl. Superman, Batman, Pókember, Sin City, Amerika kapitány, Asterix stb.). A képregény mint művészet (pl. *R. Lichtenstein*). Művészfilm, kommerszfilmek, reklámfilmek, plakátok. Filmes gegek, átverés, képi humor, rajzfilm, némafilm (Pl. Chaplin, Stan és Pan, Buster Keaton). Film és irodalom kapcsolta – adaptáció vagy új műalkotás, remake-ek. A felnőtt mese. Modern szórakoztató irodalom.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* társadalmi környezet, szubkultúrák. *Idegen nyelv:* egyszerű irodalmi szövegek és falfirkák idegen nyelven, az idegen nyelvű filmek megértése a képi nyelv elemeinek felismerésével.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népköltészet, műköltészet, alakzat, szókép, epika, novella, regény, cselekmény, korrajz, hagyomány, szubkultúra, graffiti, képregény, művészfilm, közönségfilm, adaptáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalom – művészetek – média Műalkotások befogadása	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozások irodalmi művekről. Az alapvető műnemek és műfajok jellemzőinek ismerete. A népköltészet, műköltészet, mese, elbeszélés fogalmak ismerete. Szempontok szerinti véleményalkotás irodalmi művekről.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az irodalom kezdeteivel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása. A leggyakoribb alakzatok és szóképek felismerése. Néhány epikai műfaj, valamint az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmak ismerete és alkalmazása. Irodalmi művekről, filmekről való vélemény önálló kifejtése. Művészfilmek és kommerszfilmek közötti különbség felismerése. Filmes adaptációk (képregény, regény, remake) jellemzőinek megállapítása. Irodalmi művekről, filmekről való véleményalkotás önálló kifejtése. Ismerkedés az irodalom határterületeivel.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Irodalom: Oralitás – az irodalom kezdetei, népmesék, monda, legenda. Műköltészet: eposzok, fabulák, anekdota, aforizma. Legfontosabb alakzatok és szóképek (pl. versszak, rím, alliteráció, ismétlés, felsorolás, fokozás, ellentét, metafora, megszemélyesítés, szimbólum). Önéletrajz, életrajz, útirajz az irodalomban. Dalszövegek, kortárs költészet, hangköltemények (pl. rap-szövegek, *Lovasi András, Kiss Tibor, Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre, Marno János, Ladik Katalin*). Novella, regény. (Pl. *Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Jókai Mór, Kosztolányi Dezső, Tamási Áron F. Kafka, B. Hrabal.*) Az elbeszélő szerepe és típusai. Cselekménybonyolítás, jellemábrázolás. Korrajz, társadalmi kontextus, szubkultúrák megjelenése a szövegben. Hagyomány, kánon, történetiség. Kortárs költészet: Kányádi Sándor. Színhely, időkezelés, beszédmód, valóság és fikció. *Művészet/Média:* Graffiti az őskorban és az ókorban. (Pl. barlangrajzok, pompeji falfeliratok, egyiptomi sírok). Graffiti ma: művészet vagy kulturális környezetszennyezés. A képregény mint műfaj, híres képregények. Képregények filmes adaptációi (pl. Superman, Batman, Pókember, Sin City, Amerika kapitány, Asterix stb.). A képregény mint művészet (pl. *R. Lichtenstein*). Művészfilm, kommerszfilmek, reklámfilmek, plakátok. Filmes gegek, átverés, képi humor, rajzfilm, némafilm (Pl. Chaplin, Stan és Pan, Buster Keaton). Film és irodalom kapcsolta – adaptáció vagy új műalkotás, remake-ek. A felnőtt mese. Modern szórakoztató irodalom.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* társadalmi környezet, szubkultúrák. *Idegen nyelv:* egyszerű irodalmi szövegek és falfirkák idegen nyelven, az idegen nyelvű filmek megértése a képi nyelv elemeinek felismerésével.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népköltészet, műköltészet, alakzat, szókép, epika, novella, regény, cselekmény, korrajz, hagyomány, szubkultúra, graffiti, képregény, művészfilm, közönségfilm, adaptáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Irodalom – művészetek – média** **Műalkotások befogadása**	**Órakeret** **24 óra**

Előzetes tudás	Az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozások irodalmi művekről. Az alapvető műnemek és műfajok jellemzőinek ismerete. A népköltészet, műköltészet, mese, elbeszélés fogalmak ismerete. Szempontok szerinti véleményalkotás irodalmi művekről.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az irodalom kezdeteivel kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása. A leggyakoribb alakzatok és szóképek felismerése. Néhány epikai műfaj, valamint az elbeszéléssel kapcsolatos fogalmak ismerete és alkalmazása. Irodalmi művekről, filmekről való vélemény önálló kifejtése. Művészfilmek és kommerszfilmek közötti különbség felismerése. Filmes adaptációk (képregény, regény, remake) jellemzőinek megállapítása. Irodalmi művekről, filmekről való véleményalkotás önálló kifejtése. Ismerkedés az irodalom határterületeivel.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**
Irodalom: Oralitás – az irodalom kezdetei, népmesék, monda, legenda. Műköltészet: eposzok, fabulák, anekdota, aforizma. Legfontosabb alakzatok és szóképek (pl. versszak, rím, alliteráció, ismétlés, felsorolás, fokozás, ellentét, metafora, megszemélyesítés, szimbólum). Önéletrajz, életrajz, útirajz az irodalomban. Dalszövegek, kortárs költészet, hangköltemények (pl. rap-szövegek, *Lovasi András, Kiss Tibor, Parti Nagy Lajos, Kukorelly Endre, Marno János, Ladik Katalin*). Novella, regény. (Pl. *Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Jókai Mór, Kosztolányi Dezső, Tamási Áron F. Kafka, B. Hrabal.*) Az elbeszélő szerepe és típusai. Cselekménybonyolítás, jellemábrázolás. Korrajz, társadalmi kontextus, szubkultúrák megjelenése a szövegben. Hagyomány, kánon, történetiség. Kortárs költészet: Kányádi Sándor. Színhely, időkezelés, beszédmód, valóság és fikció. *Művészet/Média:* Graffiti az őskorban és az ókorban. (Pl. barlangrajzok, pompeji falfeliratok, egyiptomi sírok). Graffiti ma: művészet vagy kulturális környezetszennyezés. A képregény mint műfaj, híres képregények. Képregények filmes adaptációi (pl. Superman, Batman, Pókember, Sin City, Amerika kapitány, Asterix stb.). A képregény mint művészet (pl. *R. Lichtenstein*). Művészfilm, kommerszfilmek, reklámfilmek, plakátok. Filmes gegek, átverés, képi humor, rajzfilm, némafilm (Pl. Chaplin, Stan és Pan, Buster Keaton). Film és irodalom kapcsolta – adaptáció vagy új műalkotás, remake-ek. A felnőtt mese. Modern szórakoztató irodalom.	*OKÉ-tematika* illeszkedő részei. *Társadalomismeret:* társadalmi környezet, szubkultúrák. *Idegen nyelv:* egyszerű irodalmi szövegek és falfirkák idegen nyelven, az idegen nyelvű filmek megértése a képi nyelv elemeinek felismerésével.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népköltészet, műköltészet, alakzat, szókép, epika, novella, regény, cselekmény, korrajz, hagyomány, szubkultúra, graffiti, képregény, művészfilm, közönségfilm, adaptáció.

2.4.2.2. Matematika

9. ny osztály

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Óraszám**
Halmazok	7
Számhalmazok, műveletek	10
Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	7
Arányosság, százalékszámítás	7
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	10
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	6
Geometriai alapismeretek	6
Háromszögek	10
Négyszögek, sokszögek	6
Rendszerezés	3
Összes óraszám:	**72**

	1. Halmazok	**Órakeret 7 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Halmaz közös elem nélküli részhalmazokra bontása, példák ennek alkalmazására a matematikán belül, más tantárgyaknál és a mindennapi életben – Halmaz megadása utasítással, elemek felsorolásával – Halmazok közötti viszonyok ábrázolása, értelmezése – Halmazok metszetének, uniójának, különbségének, komplementerének képzése, ábrázolása és értelmezése – Két-három halmaz elemszámával kapcsolatos feladatok megoldása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	alaphalmaz, részhalmaz, üres halmaz, halmazok egyenlősége, Venn-diagram; halmazműveletek: unió, metszet, különbség, komplementer halmaz; diszjunkt halmazok, halmaz elemszáma	

	2. Számhalmazok, műveletek	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Műveleti azonosságok (kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás), zárójelek helyes használata – Tizedes törtek átírása közönséges tört alakba és viszont		

– Racionális számok elhelyezkedése számegyenesen – Számok abszolút értékének, ellentettjének és reciprokának meghatározása – Számológéppel elvégzett számítások eredményének előzetes becslése és nagyságrendi ellenőrzése – Valós számok adott jegyre kerekítése – Valós számok gyakorlati helyzetekben történő észszerű kerekítése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	racionális szám, irracionális szám, valós szám, abszolút érték, ellentett, reciprok

	3. Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	**Órakeret 7 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel: összeadás, kivonás, szorzás, osztás, egytagú kifejezések hatványa – Műveleti azonosságok ismerete és alkalmazása egyenletek megoldása során – Algebrai kifejezések átalakítása összevonás, szorzattá alakítás alkalmazásával		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	összeg, tag, szorzat, tényező, egynemű kifejezés, együttható, polinom	

	4. Arányosság, százalékszámítás	**Órakeret 7 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az egyenes és a fordított arányosság fogalmának ismerete és alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során – Az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának felismerése és elkészítése – Példák egy irányban vagy ellentétes irányban változó mennyiségpárokra a mindennapi életből – Százalékszámítással kapcsolatos hétköznapi helyzetekhez (például háztartási bevételekhez, kiadásokhoz, pénzügyi fogalmakhoz, gazdasági folyamatokhoz) és más tantárgyakhoz köthető feladatok megoldása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyenes arányosság, fordított arányosság, százalékalap, százalékérték, százalékláb	

	5. Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Elsőfokú egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése – Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése – A problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása – A kiválasztott modellben a probléma megoldása – A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti problémába visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve – Alaphalmaz, megoldáshalmaz fogalmának ismerete – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség megoldása mérlegelvvel – Elsőfokú egyenlettel megoldható egyszerű szöveges feladatok megoldása

Kulcsfogalmak/ fogalmak	alaphalmaz, megoldáshalmaz, mérlegelv

	6. A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	**Órakeret 6 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Hétköznapi hozzárendelések megfigyelése, tulajdonságainak megfogalmazása: egyértelmű, kölcsönösen egyértelmű – Függvény megadása, alapvető függvénytani fogalmak ismerete – Függvényértékek meghatározása és táblázatba rendezése – Függvények ábrázolása táblázat alapján – Függvények alkalmazása valós, hétköznapi helyzetek jellemzésére, gyakorlati problémák megoldására – A grafikon alapján a függvény értelmezési tartományának, értékkészletének leolvasása – Lineáris függvény, másodfokú függvény grafikonja, tulajdonságai		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyértelmű hozzárendelés, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés, értelmezési tartomány, képhalmaz, értékkészlet, helyettesítési érték	

	7. Geometriai alapismeretek	**Órakeret 6 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Két pont, pont és egyenes, két egyenes távolságának alkalmazása a síkban – Egyenesek kölcsönös helyzetének ismerete és alkalmazása – Nevezetes szögpárok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek – A szakaszfelező merőleges és a szögfelező mint ponthalmazok tulajdonságainak ismerete – Dinamikus geometriai szoftver alkalmazásának előkészítése, használata – Alapszerkesztések végrehajtása hagyományos vagy digitális eszközzel euklideszi módon: szakaszfelező merőleges, szögfelező, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése, szög másolása		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	pont, egyenes, sík, szögtartomány, hajlásszög, párhuzamos, merőleges, pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek, szakaszfelező merőleges, szögfelező

	8. Háromszögek	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint – Az alapvető összefüggések ismerete és alkalmazása háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei között – Speciális háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: szabályos, egyenlő szárú, derékszögű háromszög – A háromszög nevezetes vonalainak ismerete: oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal – Az oldalfelező merőlegesek és a belső szögfelezők metszéspontjára vonatkozó tétel ismerete – A Pitagorasz-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása – Háromszög területének kiszámítása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szabályos háromszög, egyenlő szárú háromszög, derékszögű háromszög, oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt kör, beírt kör	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**9. Négyszögek, sokszögek**	**Órakeret 6 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Speciális négyszögek (trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet) tulajdonságainak ismerete, területének kiszámítása – Szabályos sokszög fogalmának ismerete		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet, konvex sokszög, szabályos sokszög	

Matematika

A középfokú képzés során a matematika tanulása-tanítása tekintetében az egyik legfontosabb feladat a tanuló önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. A 9. évfolyamtól kezdve a spirális felépítésnek megfelelően – a korábbi képzési szakaszok során megszerzett készségekre, képességekre és ismeretekre alapozva – egyre absztraktabb formában épül fel a matematika belső struktúrája (fogalmak definíciója, tételek, bizonyítások).
Az 1–4. és 5–8. évfolyamos képzés nevelési-oktatási szakaszait jellemző tanuláshoz és tanításhoz képest a 9–12. évfolyamokon fokozatosan hangsúlyosabbá válik a matematika deduktív jellege. Az új fogalmakat, algoritmusokat, ismereteket viszont továbbra is induktív módon, szemléltetéssel, felfedeztetéssel, tanulói tevékenységekre építve, a valósághoz kapcsolva kell bevezetni.

Jól megválasztott problémák tárgyalása során válik a tanulók számára is szükségessé az új fogalmak bevezetése és pontos definiálása. Oktatói irányítással a tételek, általános összefüggések is felfedeztethetők a tanulókkal. Ezen folyamat során fejlődik a tanulók szintetizáló és modellalkotó képessége. A felfedezett tételek és összefüggések egy része bizonyítás nélkül is gyarapítja a matematikai eszköztárat. Néhány tétel bizonyítása azonban elengedhetetlen része a matematika tanításának, hiszen a bizonyításokon keresztül mutatható meg a logikus és következetes felépítése. Az új fogalmak megalkotása, az összefüggések, stratégiák felfedezése és az ismereteknek feladatok, problémák megoldása során történő tudatos alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a meglévő ismeretek mobilizálásának képességét, valamint a problémamegoldó gondolkodás eltérő típusainak adekvát használatát. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen a tanuló meg tudja állapítani adott állítás, tétel érvényességi és alkalmazási körét, megállapításai, állításai mellett logikusan tud érvelni. A matematika tanulásának-tanításának egyik fő célja, hogy fejlődjön a tanuló mérlegelő gondolkodása, az adatok elemzését, szintézisét és értékelését lehetővé tevő készségek és képességek rendszere. A matematikai játékok, logikai feladványok fejlesztik a stratégiaalkotást, az algoritmikus gondolkodást, a kreativitást és a gondolkodás rugalmasságát.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ismert számok köre az irracionális számokkal bővül, valamint új műveletek bevezetésére és már ismert műveletek alaphalmazának bővítésére kerül sor a permanenciaelv alapján. Ezen folyamat során a tanuló egyre inkább képes lesz rá, hogy változatos matematikai objektumokat jelölő szimbólumokkal végezzen műveleteket.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technika és a humán tanulási területek ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák, a természeti és a gazdasági folyamatok értelmezéséhez és kezeléséhez. Ehhez – több más fogalom mellett – szükséges a függvény fogalmának változatos (nemcsak számhalmazokon értelmezett) példák mentén történő kiterjesztése.

A tanuló a matematika szaknyelvét érti és tudatosan használja. Életkorának megfelelő matematikai, matematikatörténeti szöveget képes önállóan olvasni, értelmezni. Mind írásban, mind szóban képes gondolatait a matematika szaknyelvének szabatos alkalmazásával közölni. A tanuló különböző forrásokat (tankönyv, függvénytáblázat, saját jegyzet, digitális források) használhat az órákon és a számonkérések alkalmával, bizonyos tételek, azonosságok, képletek felidézésére.

A tanuló társaival közösen tervez és hajt végre kooperatív tevékenységeket, projekteket. A közös munkában érvel, képes a vitára, az érvei ütköztetésére. Mérlegeli és kontrollálja mind a társai, mind a saját véleményét.

Ebben az életkorban is érvényesülnie kell a tanuló érdeklődésének, adottságának, absztrakciós szintjének megfelelő differenciálásnak. Ez a differenciálás jelentheti a Nat-ban leírt tananyagtartalmaknak a lehetőségekhez igazított bővítését is.

A tanuló digitális eszközöket, a tanulást, a szemléltetést, a tapasztalatszerzést és a felfedezést segítő szoftvereket, digitális információforrásokat használ, a matematika alkalmazását segítő számítógépes programokat ismer meg. Aktív résztvevője a tanulási-tanítási folyamatnak, ami lehetővé teszi azon kompetenciáinak és tervezési stratégiáinak a fejlődését, amelyek segítik a mai gyorsan változó világban való eligazodást és a különböző élethelyzetekben előforduló problémák megoldását.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló

érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszere.
A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozik olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása.
A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásán keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.
A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.
A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projektekben való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, problémamegoldás, kezdeményezőkészség, másokkal való együttműködés készsége).

6.1.9–10. évfolyam

A 9–10. évfolyamon a korábbi képzési szakaszok során megszerzett ismeretekre és kialakított készségekre, képességekre alapozva – a spirális tananyagfelépítést szem előtt tartva – az egyes témakörök új ismeretei matematikai szempontból egyre pontosabb és elvontabb formában jelennek meg a tanulási-tanítási folyamat során. Egyre határozottabb a fogalmak pontos definiálásának, az állítások, tételek indoklásának, bizonyításának, valamint az általánosításnak az igénye. Erre a szakaszra fokozottan jellemző a korábbi és az új ismeretek egységes rendszerbe foglalása, az egyes témakörökön belüli rendszerezés.
Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló – a lehetőségekhez mérten – az oktató által irányított módon, feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az

összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok fejlesztik a matematikai kommunikációt. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést és a felfedeztetést.

A 9–10. évfolyamon megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Ebben a szakaszban jelennek meg először a valós számok; elsőfokú egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek; másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek; a függvény fogalma, függvénytulajdonságok; a kör és részei. Vannak olyan témakörök, amelyek megjelennek más területek tanítása során is, ezért a tananyag egyes részeihez javasolt óraszámok nem feltétlenül jelentenek időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése lehetővé teszi a hétköznapi vagy matematikai nyelven megfogalmazott problémák és a megoldás során alkalmazott matematikai modellek körének bővülését.

9.osztály

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Halmazok	14
Számhalmazok, műveletek	14
Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	13
Arányosság, százalékszámítás	12
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	25
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	16
Geometriai alapismeretek	12
Háromszögek	20
Négyszögek, sokszögek	11
Rendszerezés	7
Összes óraszám:	**144**

	1. Halmazok	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Halmaz közös elem nélküli részhalmazokra bontása, példák ennek alkalmazására a matematikán belül, más tantárgyaknál és a mindennapi életben – Halmaz megadása utasítással, elemek felsorolásával – Halmazok közötti viszonyok ábrázolása, értelmezése – Halmazok metszetének, uniójának, különbségének, komplementerének képzése, ábrázolása és értelmezése – Két-három halmaz elemszámával kapcsolatos feladatok megoldása logikai szita segítségével – Szemléletes kép végtelen halmazokról		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	alaphalmaz, részhalmaz, üres halmaz, halmazok egyenlősége, Venn-diagram; halmazműveletek: unió, metszet, különbség, komplementer halmaz; diszjunkt halmazok, halmaz elemszáma, logikai szita	

	2. Számhalmazok, műveletek	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Műveleti azonosságok (kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás), zárójelek helyes használata – Tizedes törtek átírása közönséges tört alakba és viszont – Irracionális számok szemléltetése – Racionális számok elhelyezkedése számegyenesen		

– Nyílt és zárt intervallumok fogalmának ismerete és alkalmazása – Számok abszolút értékének, ellentettjének és reciprokának meghatározása – Számológéppel elvégzett számítások eredményének előzetes becslése és nagyságrendi ellenőrzése – Valós számok adott jegyre kerekítése – Valós számok gyakorlati helyzetekben történő észszerű kerekítése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	racionális szám, irracionális szám, valós szám, nyílt intervallum, zárt intervallum, abszolút érték, ellentett, reciprok

	3. Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	**Órakeret 13 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel: összeadás, kivonás, szorzás, osztás, egytagú kifejezések hatványa – Műveleti azonosságok ismerete és alkalmazása egyenletek megoldása során – Az $(a + b)^2$, az $(a – b)^2$ és az $(a + b)(a – b)$ kifejezésekre vonatkozó nevezetes azonosságok ismerete és alkalmazása (például oszthatósági feladatokban, egyenletek megoldásában, függvények ábrázolásában) – Egyszerű másodfokú polinom átalakítása teljes négyzetté kiegészítéssel – Algebrai kifejezések átalakítása összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	összeg, tag, szorzat, tényező, egynemű kifejezés, együttható, teljes négyzet, polinom	

	4. Arányosság, százalékszámítás	**Órakeret 12 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az egyenes és a fordított arányosság fogalmának ismerete és alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során – Az egyenes és a fordított arányosság grafikonjának felismerése és elkészítése – Példák az egyenes és a fordított arányosságtól különböző arányosságokra (négyzetes, gyökös) – Példák egy irányban vagy ellentétes irányban változó mennyiségpárokra a mindennapi életből – Százalékszámítással kapcsolatos hétköznapi helyzetekhez (például háztartási bevételekhez, kiadásokhoz, pénzügyi fogalmakhoz, gazdasági folyamatokhoz) és más tantárgyakhoz köthető feladatok megoldása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyenes arányosság, fordított arányosság, százalékalap, százalékérték, százalékláb	

	5. Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	**Órakeret 25 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Elsőfokú egyenletre, egyenlőtlenségre, egyenletrendszerre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése – Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése – A problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása – A kiválasztott modellben a probléma megoldása – A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti problémába visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve – Alaphalmaz, megoldáshalmaz fogalmának ismerete – Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség megoldása mérlegelvvel és grafikusan – Elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszer megoldása behelyettesítéssel, közös együtthatók módszerével, grafikusan – Elsőfokú egyenlettel, egyenlőtlenséggel, egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok megoldása (például út-idő-sebesség, közös munkavégzés, keveréses feladatok, pénzügyi és gazdasági tematikájú feladatok)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	alaphalmaz, megoldáshalmaz, mérlegelv

	6. A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	**Órakeret 16 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Hétköznapi hozzárendelések megfigyelése, tulajdonságainak megfogalmazása: egyértelmű, kölcsönösen egyértelmű – Függvény megadása, alapvető függvénytani fogalmak ismerete – Függvényértékek meghatározása és táblázatba rendezése – Függvények ábrázolása táblázat alapján – Függvények alkalmazása valós, hétköznapi helyzetek jellemzésére, gyakorlati problémák megoldására – A grafikon alapján a függvény értelmezési tartományának, értékkészletének, minimumának, maximumának és zérushelyének megállapítása, a növekedés és fogyás leolvasása – Lineáris függvény, másodfokú függvény, négyzetgyökfüggvény, fordított arányosságot leíró függvény (elemi függvények) grafikonja, tulajdonságai – Elemi függvényekkel egyszerű függvénytranszformációs lépések végrehajtása: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$, $\lvert f(x) \rvert$ – Lineáris függvények hozzárendelési utasításának leolvasása grafikon alapján – Egyszerű függvények esetén az $f(x) = c$ alapján x meghatározása és ennek alkalmazása gyakorlati problémák megoldása során – Kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés megfordítása és a megfordított hozzárendelés ábrázolása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egyértelmű hozzárendelés, kölcsönösen egyértelmű hozzárendelés, értelmezési tartomány, képhalmaz, értékkészlet, helyettesítési érték, szélsőérték, zérushely, növekedés, fogyás	

	7. Geometriai alapismeretek	**Órakeret 12 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Két pont, pont és egyenes, két egyenes távolságának alkalmazása a síkban – Egyenesek kölcsönös helyzetének ismerete és alkalmazása		

– Nevezetes szögpárok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek – A szakaszfelező merőleges és a szögfelező mint ponthalmazok tulajdonságainak ismerete – Dinamikus geometriai szoftver alkalmazásának előkészítése, használata – Alapszerkesztések végrehajtása hagyományos vagy digitális eszközzel euklideszi módon: szakaszfelező merőleges, szögfelező, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése, szög másolása	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	pont, egyenes, sík, szögtartomány, hajlásszög, párhuzamos, merőleges, pótszögek, mellékszögek, kiegészítő szögek, csúcsszögek, egyállású szögek, váltószögek, szakaszfelező merőleges, szögfelező

	8. Háromszögek	**Órakeret 20 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint – Az alapvető összefüggések ismerete és alkalmazása háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei között – Speciális háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: szabályos, egyenlő szárú, derékszögű háromszög – A háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmak, tételek ismerete és alkalmazása: oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt, illetve beírt kör – Az oldalfelező merőlegesek és a belső szögfelezők metszéspontjára vonatkozó tétel bizonyítása – A Pitagorasz-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása – A Pitagorasz-tétel bizonyítása – Háromszög területének kiszámítása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szabályos háromszög, egyenlő szárú háromszög, derékszögű háromszög, oldalfelező merőleges, szögfelező, magasságvonal, súlyvonal, középvonal, körülírt kör, beírt kör	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**9. Négyszögek, sokszögek**	**Órakeret 11 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Speciális négyszögek (trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet) tulajdonságainak ismerete, területének kiszámítása – Konvex sokszögeknél az átlók számára, a belső és külső szögösszegre vonatkozó tételek ismerete, bizonyítása és alkalmazása – Szabályos sokszög fogalmának ismerete – Szabályos sokszög területe átdarabolással		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	trapéz, húrtrapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet, konvex sokszög, szabályos sokszög

10. osztály
A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Óraszám**
Matematikai logika	15
Kombinatorika, gráfok	19
Hatvány, gyök	20
Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek	20
A kör és részei	13
Transzformációk, szerkesztések	25
Leíró statisztika	13
Valószínűség-számítás	12
Rendszerezés	7
Összes óraszám:	**144**

	1. Matematikai logika	**Órakeret 15 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A matematikai bizonyítás fogalma – Állítás logikai értékének megállapítása (igaz vagy hamis) – Állítás tagadásának alkalmazása egyszerű feladatokban – A „nem”, az „és”, a megengedő „vagy” és a kizáró „vagy” logikai jelentésének ismerete és alkalmazása matematikai és matematikán kívüli feladatokban – A „minden” és a „van olyan” típusú állítások logikai értékének megállapítása és ennek indoklása egyszerű esetekben – Adott állítás megfordításának megfogalmazása – „Ha…, akkor…” és „akkor és csak akkor” típusú egyszerű állítások logikai értékének megállapítása – Stratégiai és logikai játékok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tétel, bizonyítás, igaz-hamis; „nem”, „és”, „vagy”, „vagy…, vagy…”, „ha…, akkor…”, „akkor és csak akkor”	

	2. Kombinatorika, gráfok	Órakeret 19 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Hétköznapi helyzetekhez kapcsolódó sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása rendszerezéssel – Sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban – Esetszétválasztás és szorzási elv alkalmazása feladatok megoldásában – Összeszámlálási modellek alkalmazása feladatok megoldásában – Gráfok alkalmazása konkrét hétköznapi és matematikai szituációk szemléltetésére, feladatok megoldására		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	gráf, gráf csúcsa, gráf éle	

	3. Hatvány, gyök	Órakeret 20 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Valós számok hatványozása pozitív egész kitevőre – Hatványozás 0 és negatív egész kitevőre – A hatványozás azonosságainak megfigyelése, felfedezése – A hatványozás azonosságainak bizonyítása konkrét alapszám és tetszőleges pozitív egész kitevő esetén – Számok normálalakja – Számolás normálalak segítségével – A négyzetgyök definíciója – Nemnegatív számok négyzetgyökének megadása számológép segítségével – A négyzetgyökvonás azonosságai		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hatványalap, hatványkitevő, normálalak, négyzetgyök	

	4. Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek	Órakeret 20 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Másodfokú egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése – Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése – A problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása – A kiválasztott modellben a probléma megoldása – A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti problémába visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve – Egyenletek megoldása ekvivalens átalakításokkal – Másodfokú egyenlet megoldása szorzattá alakítással, teljes négyzetté kiegészítéssel, megoldóképlettel és grafikusan – Egyszerű másodfokúra visszavezethető egyenletek megoldása – Másodfokú egyenlőtlenség megoldása grafikusan – Másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok megoldása – $\sqrt{x+c}=ax+b$.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	másodfokú egyenlet megoldóképlete, diszkriminánsz, gyöktényezős alak, ekvivalens átalakítás

	5. A kör és részei	**Órakeret 13 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával – Annak ismerete és alkalmazása, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körcikk területével – Kör, körcikk, körgyűrű és körszelet területének és kerületének kiszámítása – Annak ismerete és alkalmazása, hogy a kör érintője merőleges az érintési pontba húzott sugárra, és hogy külső pontból húzott érintőszakaszok egyenlő hosszúak – A Thalész-tétel és megfordításának ismerete és alkalmazása – A Thalész-tétel bizonyítása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	középponti szög, körív, körcikk, körgyűrű, körszelet, érintőszakaszok	

	6. Transzformációk, szerkesztések	**Órakeret 25 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Példák ismerete geometriai hozzárendelésekre (merőleges vetítés, párhuzamos vetítés, merőleges affinitás, térkép, fényképezés) – A tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, a pont körüli forgatás és a párhuzamos eltolás ismerete, tulajdonságaik – A vektor fogalmának kialakítása a párhuzamos eltolás segítségével – Egybevágósági transzformációk egymás utáni végrehajtása – Egybevágósági transzformációk végrehajtása szerkesztéssel vagy digitális eszközzel – Egybevágó alakzatok, szimmetriák megfigyelése a környezetben, művészeti alkotásokban – Az egybevágósági transzformációk alkalmazása feladatok megoldásában, tételek bizonyításában – Háromszögek egybevágóságának alapesetei és ezek alkalmazása – Négyszögek egybevágósága – Egyszerű szerkesztési feladatok megoldása hagyományos vagy digitális eszközzel; diszkusszió – Gyakorlati feladatok megoldása egybevágóságok segítségével (például a sík parkettázása különféle síkidomokkal; szabásminta készítése, használata) – A középpontos hasonlósági transzformáció és a hasonlósági transzformáció ismerete, tulajdonságai – A hasonlóság fogalmának ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában, tételek bizonyításában – Gyakorlati feladatok megoldása hasonlóság segítségével (például alaprajz-, térképkészítés, modellezés)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, pont körüli forgatás, párhuzamos eltolás, egybevágóság, forgásszög, vektor, vektorok összege, középpontos hasonlósági transzformáció, hasonlósági transzformáció, hasonlóság, a hasonlóság aránya

	7. Leíró statisztika	**Órakeret 13 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Statisztikai adatok gyűjtésének tervezése – Statisztikai adatok gyűjtése hagyományos és internetes forrásból – Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése középértékekkel hagyományos és digitális eszközzel – A kapott adatok értelmezése, értékelése, egyszerű statisztikai következtetések – Oszlop- és kördiagram értelmezése, valamint készítése hagyományos és digitális eszközzel – Konkrét adatsokaság ábrázolásához, statisztikai kérdés megválaszolásához a megfelelő diagramtípus kiválasztása – Kördiagramból oszlopdiagram készítése és viszont – Grafikus manipulációk felismerése és javítása diagramok esetén		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	oszlopdiagram, kördiagram, átlag, medián, módusz	

	8. Valószínűség-számítás	**Órakeret 12 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Valószínűségi kísérletek elvégzése, gyakorisági, relatív gyakorisági táblázatok készítése – A valószínűség fogalmának bevezetése statisztikai alapon – A klasszikus valószínűségi modell fogalma és alkalmazása – Diszkrét valószínűség-eloszlások ábrázolása hagyományos és digitális eszközzel	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	valószínűségi kísérlet, esemény, elemi esemény, gyakoriság, relatív gyakoriság, valószínűség, diszkrét valószínűség-eloszlás

11–12. évfolyam

A 11–12. évfolyamon a tanulási-tanítási folyamatra jellemző, hogy az ismeretek jellege egyre absztraktabb és formálisabb, a matematika belső logikája egyre jobban érvényesül. Ebben a szakaszban az egyik nagyon fontos didaktikai cél a szimbolikus gondolkodás fejlesztése. A tanulóknak a korábban elsajátított készségekre, képességekre és ismeretanyagra támaszkodva kell eljutniuk az absztrakt összefüggések megértéséhez és tudatos alkalmazásához. Tudatosítani kell a matematikai fogalmak pontos definiálásának fontosságát és a matematikai bizonyítások szerepét. Amellett, hogy a lehetséges alkalmazásokat minden egyes témakör kapcsán szem előtt kell tartani, fontos, hogy a tanulók lássák az egyes matematikai területek kapcsolatát is.
Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló az oktató által irányított módon, a feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok ebben a szakaszban is fejlesztik a matematikai kommunikációt. Az érettségi vizsgára készülés során egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló munkája mind a feladatmegoldásokban, mind a tanultak ismétlésében, rendszerezésében. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést, a felfedeztetést és a gyakorlást.
A 11–12. évfolyamon is jellemző, hogy a megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Bizonyos témakörök azonban ebben a szakaszban jelennek meg először. Ilyen a racionális kitevőjű hatvány, az exponenciális függvény, a logaritmus, a számtani és mértani sorozatok, a trigonometria, a koordinátageometria és a térgeometria. Vannak olyan témakörök, amelyek ismeretei megjelennek más terület tanítása során is, ezért az egyes részekhez javasolt óraszámok ebben a szakaszban sem jellemeznek feltétlenül időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése, a trigonometria és a koordinátageometria alapjainak megjelenése, valamint a statisztikai és valószínűségi szemlélet mélyülése további lehetőségeket nyújt változatos hétköznapi és matematikai problémák megoldására. A matematikai eszköztár bővülése ebben a szakaszban teszi leginkább lehetővé, hogy a tanulók más tantárgyakban, más tanulási területeken is alkalmazni tudják matematikai tudásukat.

11.osztály

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Óraszám**
Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	15
Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	27
Exponenciális folyamatok vizsgálata	24

Trigonometria	30
Koordinátageometria	24
Valószínűség-számítás	17
Rendszerezés	7
Összes óraszám:	**144**

	1. Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	**Órakeret 15 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása a prímtényezős felbontásból – Összetett oszthatósági szabályok alkalmazása – Számolás osztási maradékokkal (például összeg, szorzat, hatvány maradéka) – Számok felírása 10-estől különböző alapú számrendszerben – Az egész számok, a véges tizedes törtek, a végtelen szakaszos tizedes törtek és a racionális számok kapcsolata – A számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig – Végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete – Példák irracionális számokra – Számhalmazok műveleti zártsága		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	természetes szám, egész szám, racionális szám, irracionális szám, valós szám, relatív prímek	

	2. Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	**Órakeret 27 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az n-edik gyök fogalmának ismerete és alkalmazása – Hatványozás pozitív alap és racionális kitevő esetén – Hatványozás azonosságainak alkalmazása racionális kitevő esetén – A hatványozás szemléletes értelmezése irracionális kitevő esetén – Az exponenciális függvények ábrázolása hagyományosan és számítógéppel, a függvények tulajdonságai – A logaritmus értelmezése – Áttérés más alapú logaritmusra – Számológép használata logaritmus értékének meghatározásához		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	n-edik gyök, exponenciális függvény, logaritmus	

	3. Exponenciális folyamatok vizsgálata	**Órakeret 24 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban – Exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információk kigyűjtése, rendszerezése – Adott problémához megoldási stratégia, algoritmus választása, készítése – A gyakorlati (például pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémának megfelelő matematikai modell választása, alkotása – A kiválasztott modellben a probléma megoldása – A modellben kapott megoldás értelmezése az eredeti probléma szövegébe visszahelyettesítve, ellenőrzés és válaszadás az észszerűségi szempontokat figyelembe véve

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nincsenek új fogalmak.

	4. Trigonometria	**Órakeret 30 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Hegyesszög szinusza, koszinusza, tangense – Számítások derékszögű háromszögekben szögfüggvények segítségével gyakorlati helyzetekben – Tompaszög szinusza, koszinusza, tangense – Összefüggések ismerete egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagoraszi összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei – Szögfüggvény értékének ismeretében a szög meghatározása számológép segítségével – Háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében – Szinusz- és koszinusztétel ismerete és alkalmazása – A szinusztétel bizonyítása – Számítások négyszögekben, sokszögekben szögfüggvények segítségével – A környezetben található tárgyak magasságának, pontok távolságának meghatározása mért adatokból számítva – Négyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szinusz, koszinusz, tangens, szinusztétel, koszinusztétel	

	5. Koordinátageometria	**Órakeret 24 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– A vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása – A vektorok összeadása, kivonása, szorzása valós számmal, műveletek ismerete és alkalmazása – Vektorok alkalmazása feladatok megoldásában – Pont és vektor megadása koordinátákkal a derékszögű koordináta-rendszerben – Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok ábrázolása koordináta-rendszerben – Két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján – Vektorok összegének, különbségének, számszorosának koordinátái – Szakaszfelezőpont koordinátáinak meghatározása a végpontok koordinátái alapján – Egyenes egyenlete $y = mx + b$ vagy $x = c$ alakban – Egyenes meredekségének fogalma; egyenesek merőlegességének és párhuzamosságának megállapítása a meredekségek alapján – Az egyenesek egyenletének ismeretében egyenesek metszéspontjának koordinátái – A kör egyenletének megadása és alkalmazása a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében

Kulcsfogalmak/ fogalmak	vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor, vektorok összege, vektorok különbsége, vektor számszorosa, vektor koordinátái, alakzat egyenlete, egyenes egyenlete, kör egyenlete

	6. Valószínűség-számítás	**Órakeret 17 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Példák ismerete események összegére, szorzatára, komplementer eseményre, egymást kizáró eseményekre – Elemi események fogalmának ismerete, alkalmazása események előállítására – Példák ismerete független és nem független eseményekre – A klasszikus valószínűségi modell és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása – A geometriai valószínűség fogalmának ismerete és alkalmazása – Valószínűségek meghatározása visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel esetén – A várható érték ismerete és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban – Pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	események összege, események szorzata, esemény komplementere, egymást kizáró események, független események, geometriai valószínűség, visszatevéses mintavétel, visszatevés nélküli mintavétel, várható érték	

12.évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Sorozatok	28
Térgeometria	27

Halmazok, matematikai logika	10
Kombinatorika, gráfok	12
Leíró statisztika	9
Rendszerező összefoglalás	38
Összes óraszám:	**124**

	1. Sorozatok	**Órakeret 28 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A számsorozat fogalmának ismerete – Számsorozat megadása képlettel, rekurzióval – Számtani és mértani sorozatok felírása, folytatása adott szabály szerint – Számtani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege – Mértani sorozat, az n-edik tag, az első n tag összege – A számtani és a mértani sorozat első n tagjának összegére vonatkozó képlet bizonyítása – Számtani és mértani sorozatokra vonatkozó ismeretek alkalmazása gazdasági, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában – Megtakarítási és kamatozási formák, ezek összehasonlítása – Egyszerű kamat, kamatos kamat, gyűjtőjáradék és törlesztőrészlet számítása – Megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	számsorozat, tőke, kamatláb, kamat, futamidő, gyűjtőjáradék, törlesztőrészlet	

	2. Térgeometria	**Órakeret 27 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Térelemek kölcsönös helyzetének, távolságának és hajlásszögének ismerete, alkalmazása feladatmegoldásban – A terület, térfogat, űrtartalom mértékegységeinek és ezek átváltási szabályainak ismerete – Sűrűség mértékegységei közötti átváltás ismerete – Sík- és térgeometriai feladatoknál a válasz megadása a problémának megfelelő mértékegységben – A hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságainak ismerete és alkalmazása a hétköznapi életben előforduló testekkel kapcsolatban – A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb, az egyenes körhenger, az egyenes gúla és a forgáskúp hálójának lerajzolása konkrét esetekben – A mindennapi életben előforduló hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számítással – Síkidomok forgatásával keletkező egyszerű, a mindennapi életben is előforduló testek felszínének és térfogatának kiszámítása – A hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása – A hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételek ismerete és alkalmazása		

–

Kulcsfogalmak/ fogalmak	kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n-oldalú szabályos gúla, tetraéder, alaplap, oldallap, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálója

	3. Halmazok, matematikai logika	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatok bemutatása példákon keresztül – Logikai kifejezések megfelelő használata – Egyszerű állítások indoklása, tételek bizonyítása – Stratégiai és logikai játékok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	logikai műveletek	

	4. Kombinatorika, gráfok	**Órakeret 12 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Matematikai és hétköznapi helyzetekhez kötődő sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása – A binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása – Mintavétel visszatevéssel és visszatevés nélkül – A gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	faktoriális, binomiális együttható; csúcs fokszáma gráfban	

	5. Leíró statisztika	**Órakeret 9 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– A reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete – Hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése – Statisztikai adatok rendszerezése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal – Sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása – A kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések – Nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal – Grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése –	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	reprezentatív minta, sodrófa (box-plot) diagram, minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás

	6. Rendszerező összefoglalás	**Órakeret 38 óra**

Matematika szakképző iskolai osztályokban

A matematika tanulásának eredményeként a tanulók megismerik a világ számszerű vonatkozásait, összefüggéseit, az ember szempontjából legfontosabb törvényszerűségeket, relációkat. A tantárgyi ismeretek elsajátítását olyan problémák felvetésével/probléma-megoldási eljárások alkalmazásával kell segíteni, hogy a tanulók ismerjék fel a matematika gyakorlati életben és ismereteik bővítésében való alkalmazhatóságát más területeken is, valamint hasznosítsák is azt. Mindezek elemzéséhez, megismeréséhez, de elsősorban szakmai gyakorlati alkalmazásához legyenek algebrai, halmazelméleti, geometriai ismereteik, melyekkel képessé válnak a világ térbeli, időbeli folyamatainak objektív értelmezésére, a változás, fejlődés tendenciáinak felismerésére.
A tanulási folyamatot, a tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy növekedjék a tanulók figyelemkoncentrációja, fejlődjék önálló és logikus gondolkodásuk, kreativitásuk, probléma- és összefüggés-felismerő, valamint a fegyelmezett, precíz (kooperatív) munkára való képességük, bővüljön kommunikációs terük (szöveg, ábra, jelrendszer), legyen igényük a folyamatos önellenőrzésre.
Mindezen célok elérése érdekében a hangsúlyokat a következő területekre, tevékenységekre helyezzük:

- a hétköznapok matematikája (gyakorlat, becslés, kerekítés, fejben számolás);
- kommunikáció fejlesztése (szöveges problémamegoldás);
- szövegek matematikai tartalmának értelmezése, elemzése;
- kombinatorika, valószínűség, statisztika elemei;
- matematikai modellek és alkalmazhatóságuk;
- algoritmus, kiszámíthatóság;
- mennyiségek közötti kapcsolatok (függvényjellegű, illetve valószínűségi) megértése;
- többféle megoldási mód keresése;
- önellenőrzés módjai (eredmény realitása);
- számológép és számítógép használata.

Célunk, hogy a szakképző iskola elvégzése után a tanuló legyen képes

- elvégezni alapműveleteket racionális számkörben;
- elvégezni egész kitevőjű hatványozást a racionális számkörben;

- behelyettesíteni, megbecsülni és kiszámolni (géppel) adott (szakmai) képletek értékét;
- matematikailag értelmezni egyszerű szöveges problémákat;
- megoldani egyszerűbb szöveges feladatokat;
- megoldani egyismeretlenes elsőfokú egyenleteket;
- értelmezni relációkat (pl. kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (pl. és, vagy, ha-akkor, is);
- alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, a százalékszámítást;
- használni elemi geometriai fogalmakat;
- elvégezni elemi méréseket, geometriai számításokat, mértékegységeket használni;
- felismerni a szimmetria, a hasonlóság, az egybevágóság eseteit;
- tájékozódni a számegyenesen, a derékszögű koordinátarendszerben;
- felismerni egyszerűbb sorozatokat (számtani, mértani);
- felismerni műveletsorokat, algoritmusokat;
- értelmezni, létrehozni egyszerű grafikonokat, diagramokat, táblázatokat;
- felismerni, értelmezni a matematika (halmazok, valószínűség-számítás, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit;
- megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit;
- új információkat, megoldást keresni könyvtárban, interneten.

Módszereit és ismeretelemeit tekintve a matematika tanítása szorosan kapcsolódik a többi komplex műveltségterület moduljaihoz (kommunikáció, értő olvasás, pontos fogalmazás, grafikonok, statisztikák, képletek a szakmában, természeti, gazdasági törvényszerűségek stb.). Folyamatosan kötődnie kell a szakmatanulás szükségleteihez, és eszközként kell alkalmaznia az informatikát (számítógép, oktatóprogramok).
A matematika tanítása alkalmazásközpontú, elsősorban az induktív gondolkodásra épít, tevékenységhez kapcsolódik, és törekszik az egyre önállóbb tanulói munkára is építeni. A tanuló számára – minél csekélyebb előismerettel rendelkezik, annál inkább – a saját hétköznapi teendőin, azok megoldásán át vezethet az út a magasabb absztrakciós szint felé (aminek itt csupán az alsóbb lépcsőfokaiig juthatunk el). Másrészt minden más ismeretanyag, információ feldolgozása igényli a matematikai eszközök használatát, e tényt kell tudatosítanunk. A foglalkozás a gyakorlatból (ideális esetben a tanulók által hozott problémából) indul ki, és következtetései, eredményei (általánosan alkalmazhatóan) oda is térnek vissza. Az óravezetésnek rugalmasnak, spontánnak kell lennie, gyakran és hangsúlyozottan a tanulók ötleteire, kérdéseire, kéréseire kell alapoznia.
Az egyes évfolyamokon a fő témakörök ismétlődnek (a feladatok nem!), ami egyre bővülő, magasabb szinten történő ismétlésre és elmélyítésre ad lehetőséget, elősegíti a már ismert anyag rögzítését, illetve módot ad az előző évi ismeretek kiegészítésére, a következő év szintjének beállítására. Itt az oktatónak jelentős differenciálásra van módja az egyes osztályok és egyes tanulók előképzettsége, motiváltsága, képességei szerint.
(A tematikus egységekhez rendelt óraszámok hozzávetőleges arányokat fejeznek ki, minthogy a tantárgyi sajátosságok következtében az egyes részegységek feldolgozásában átfedések fordulnak elő, pl. képletek behelyettesítése, képletgyűjtemények használata a geometria, az algebra, a függvények témakörnél is előfordul, vagy szöveges probléma megoldásakor geometriai jellegű kérdésből is kiindulhatunk.)

Témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve:	Óraszám:		
	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Számtan, algebra	10	16	-

Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika	18	18	-
Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus	18	18	-
A geometria alapjai	18	-	26
Kompetencia típusú feladatok	-	48	-
Szakmai számítások	-	-	32
Rendszerezés	8	8	4
Összes óraszám:	72	108	62

9. évfolyam

	Számtan, algebra	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása. A tízes számrendszer használata, ábrázolás számegyenesen, alapműveletek, hatványozás (10 hatványai) elvégzése, négyzetgyökvonás (számológéppel). Algebrai kifejezések (összevonás), képletekbe behelyettesítés (képletgyűjtemények használata). Pontosság (hibahatár), nagyságrend, becslés, kerekítés. Törekvés az/ önálló, aktív munkára, kreativitásra, kommunikációra, kooperációra. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Matematikai ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban: logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Növekvő igény az önellenőrzésre. Fogalmak, szakkifejezések felismerése. Zsebszámológép használata.		
Kulcsfogalmak	Szám, alapművelet, hatvány, négyzetgyök, azonosság, normál alak, pontosság (hibahatár), számegyenes, számhalmazok.	

	Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika	**Órakeret 18 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Halmazokkal kapcsolatos műveletek végzése (elem, válogatás, ábrázolás). Grafikon, diagram, koordinátarendszer – értelmezés, tájékozódás, ábrázolás. A nyelv logikai elemeinek felismerése a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, relációk, műveletek: és, vagy, ha - akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, nem). Feltétel, előzmény, következmény felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Szövegértelmezés gyakorlati feladatokban (adatok kiválasztása, lejegyzése, becslés, kiszámítás, ellenőrzés). A valószínűség gyakorlati fogalmának megismerése („biztos”, „lehet, de nem biztos”, „lehetetlen”), valószínűségi játékok, problémák. Problémamegoldási módszerek gyakorlása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Statisztika a hétköznapi életben (adatgyűjtés, mintavétel).		

A fogalmak felismerése, alkalmazása hétköznapi, tantárgyi, gyakorlati előfordulásaikban. Aktív, kreatív munkavégzés, a kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Az eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejben számolás, becslés (nagyságrend). Az önellenőrzés igénye, alkalmazása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Halmaz, számegyenes, pontosság (hibahatár), nagyságrend, koordinátarendszer, grafikon, diagram, logikai művelet, statisztika, valószínűség.

	Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus	**Órakeret 18 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Egyes gyakorlati összefüggések matematikai modelljének megalkotása (egyenes arányosság, táblázat, képlet, függvény, ábra). Elsőfokú egyismeretlenes egyenletre vezető szöveges feladat megoldása. Algoritmusok felismerése, alkalmazása, pl. sorozatok, számtani sorozat, mértani sorozat, kamatszámítás. Arányos mennyiségek, fordított arány, százalék, százalékszámítás alkalmazása játékos, beugratós, gyakorlatias feladványokban. Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció és kooperáció javuló szintje. Többféle megoldási út keresése. Az eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Az ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. A helyes megoldások számának keresése (mikor lehet több is?). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.		
Kulcsfogalmak	Százalék, sorozat, függvény, egyenlet, definíció (képlet, szabály), grafikon, táblázat, diagram, algoritmus, kamat.	

	A geometria alapjai	**Órakeret 18 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Alapvető geometriai fogalmak ismerete (sík és tér, pont, egyenes, félegyenes, szakasz, távolság, szög, párhuzamosság, merőlegesség, síkidomok és térbeli testek). Háromszög, négyszög, sokszög, kör felismerése, tulajdonságai megállapítása (Thalész-tétel). Tulajdonságok, szabályosság, szimmetria felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Derékszögű háromszög adatai, Pitagorasz-tétel (oldalak és szögek kapcsolata – szögfüggvény). Egybevágóság, hasonlóság felismerése, alkalmazása egyszerű következtetésekben. Mérés (módszerek, mértékegységek alkalmazása), kerület, terület (gyakorlati pl.) kiszámítása. Egyszerű testek fajtáinak felismerése (gúla, kúp, hasáb, henger, gömb). Alapadatokból terület, térfogat becslése, képletgyűjteménnyel kiszámolása. Vektorok fogalma.		

(Szak)rajz, ábra olvasása, értelmezése. Geometriai problémák vázlatos ábrázolása, modellezése. Geometriai ismeretek használata gyakorlati problémákban. Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Az eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár). Az önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Sík, tér, szög, síkidom, test, mérés, kerület, terület, térfogat, felszín, szimmetria, síkidom, nevezetes alakzatok.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes - elvégezni alapműveleteket és egész kitevőjű hatványozást racionális számkörben; - behelyettesíteni és kiszámolni (géppel) adott (szakmai) képletek értékét; - megoldani egyszerű szöveges problémákat (következtetés, próbálgatás, elsőfokú egyenlet); - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha, akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást; - használni elemi geometriai fogalmakat és mértékegységeket; - elvégezni elemi méréseket, geometriai számításokat; - felismerni szimmetriát, egybevágóságot; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a tanultakhoz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.

10. évfolyam

	Számtan, algebra	**Órakeret 16 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Alapműveletek, hatványozás, négyzetgyökvonás (számológéppel). Algebrai kifejezések (alapműveletek), műveleti szabályok alkalmazása, képletek, behelyettesítés (képletgyűjtemények használata). Pontosság (hibahatár), nagyságrend (normál alak), számolás fejben, papíron, géppel, becslés, kerekítés. Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása.		

Matematikai ismeretek helyes alkalmazása gyakorlati problémákban. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Önellenőrzés igénye. Zsebszámológép gyakorlott használata.	
Kulcsfogalmak	Szám, alapművelet, hatvány, négyzetgyök, normál alak, becslés, pontosság (hibahatár), ellenőrzés, számegyenes.

	Gondolkodási módszerek, halmazok, kombinatorika, valószínűség, statisztika	**Órakeret 18 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Halmazokkal kapcsolatos műveletek végzése (részhalmaz, metszet, unió, ábrázolás). Grafikon, diagram, koordináta-rendszer használata. A nyelv logikai elemeinek tudatos alkalmazása a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, relációk, műveletek: és, vagy, ha - akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, nem). Ellentmondás, bizonyítás, általánosítás felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Szövegértelmezés gyakorlati feladatokban (adatok kiválasztása, lejegyzése, megoldási terv, becslés, kiszámítás, ellenőrzés), matematikai modellalkotás. Gráfok, kombináció, variáció alkalmazása egyszerű problémákban. Valószínűség gyakorlati fogalmának alkalmazása („biztos”, „lehet, de nem biztos”, „lehetetlen”), valószínűségi játékokban, problémákban. Probléma-megoldási módszerek alkalmazása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Statisztika a hétköznapi életben (adatgyűjtés, mintavétel, relevancia, következtetések). Aktív, kreatív munkavégzés, a kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Önismeret fejlődése, reális énkép. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejben számolás, becslés (nagyságrend). Önellenőrzés igénye, alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.		
Kulcsfogalmak	Halmaz, számegyenes, koordinátarendszer, grafikon, diagram, logikai művelet, statisztika, valószínűség.	

	Függvények, sorozatok, egyenletek, algoritmus	**Órakeret 18 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Gyakorlati összefüggések matematikai modelljének alkalmazása (egyenes/fordított arányosság, táblázat, grafikon, képlet, függvény). Elsőfokú egyismeretlenes egyenletre, egyenletrendszerre vezető szöveges feladat megoldása, ellenőrzés, megoldhatóság vizsgálata. Algoritmusok: pl. sorozatok, számtani sorozat – egyszerű számítások gyakorlati problémákban; mértani sorozat elemeinek számolása; kamatszámítás (kamatos kamat számítása). (Fejtörők, beugratós, gyakorlatias feladványok.)		

Önálló, aktív munka, kreativitás, kommunikáció, kooperáció javuló szintje. Többféle megoldási út keresése. Eredmények korrekt, szöveges megfogalmazása. Közelítő fejszámolás (nagyságrend), becslés, pontosság. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Helyes megoldások számának keresése (mikor lehet több is?). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.	
Kulcsfogalmak	Százalék, sorozat, függvény, képlet, szabály, grafikon, táblázat, diagram, algoritmus.

	Kompetencia típusú feladatok	**Órakeret 48 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Felkészülés a kompetenciamérésre. Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban.		

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes - behelyettesíteni, megbecsülni és kiszámolni (géppel) összetettebb (szakmai) képletek értékét; - matematikailag értelmezni és megoldani szöveges problémákat (következtetés, elsőfokú egyenlet); - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha-akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást szöveges problémákra is; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a feldolgozott témakörökhöz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni, értelmezni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.

11. évfolyam

	A geometria alapjai	**Órakeret 28 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az alapvető geometriai fogalmak ismerete és használata (sík és tér, pont, egyenes, félegyenes, szakasz, távolság, szög, párhuzamosság, merőlegesség). Síkidomok és térbeli testek felismerése (modell, absztrakció fogalma). Háromszög, négyszög, sokszög, kör felismerése, tulajdonságai megállapítása (Thalész-tétel). Tulajdonságok, szabályosság, szimmetria felismerése, alkalmazása egyszerű esetekben. Derékszögű háromszög adatai, Pitagorasz-tétel (oldalak és szögek kapcsolata – szögfüggvény). Egybevágóság, hasonlóság felismerése, alkalmazása. Mérés (módszerek, mértékegységek használata), kerület, terület (gyakorlati pl.) kiszámítása. Egyszerű testek fajtái tulajdonságainak megállapítása (gúla, kúp, hasáb, henger, gömb). Alapadatokból terület, térfogat, felszín becslése, képletgyűjteménnyel kiszámolása. Rajzok értelmezése (műszaki, szakmai példák). Vektorok fogalma, egyszerű alkalmazások. Geometriai problémák vázlatos ábrázolása, modellezése. Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban. Ismerethordozók kezelése, tudatos használata.		
Kulcsfogalmak	Sík, tér, szög, távolság, mérés, kerület, terület, térfogat, felszín, szimmetria, nevezetes síkidomok, szabályos testek.	

	Szakmai számítások	**Órakeret 36 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Felkészülés a szakmai vizsgára. Kreativitás, kommunikáció, kooperáció, önismeret fejlődése. Eredmények korrekt szöveges megfogalmazása. Logikus, fegyelmezett, mérlegelő gondolkodás. Közelítő fejszámolás, becslés (nagyságrend), pontosság (hibahatár). Önellenőrzés igénye, rutinszerű alkalmazása. Tájékozódás térben, időben, folyamatokban.		

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes - elvégezni alapműveleteket és egész kitevőjű hatványozást racionális számkörben; - behelyettesíteni és kiszámolni (géppel) adott (szakmai) képletek értékét; - megoldani egyszerű szöveges problémákat (következtetés, próbálgatás, elsőfokú egyenlet); - értelmezni relációkat (kisebb, nagyobb), logikai kapcsolatokat (nem, és/vagy, ha, akkor, is); - alkalmazni az egyenes és fordított arányosságot, százalékszámítást; - használni elemi geometriai fogalmakat és mértékegységeket; - elvégezni elemi méréseket, geometriai számításokat; - felismerni szimmetriát, egybevágóságot; - tájékozódni számegyenesen, derékszögű koordináta-rendszerben; - felismerni műveletsorokat, algoritmusokat; - értelmezni, ábrázolni a tanultakhoz kapcsolódó grafikonokat, diagramokat, táblázatokat; - felismerni a matematika (halmazok, valószínűség, kombinatorika, statisztika, geometria) elemi fogalmait, szakkifejezéseit; - megfogalmazni a szakma tanulása során felmerült matematikai jellegű kérdéseit, problémáit, megoldást keresni ezekre; - új információkat keresni (könyvtárban) interneten.

2.4.2.3. Fizika

Civilizációnk egyik alapja a természettudományos műveltség, mely jelentős mértékben a fizika által feltárt ismereteken nyugszik. Ezek megőrzése, továbbadása, bővítése az egymást követő generációk kiemelt feladata. A korszerű fizikatanítás célja részben azoknak az ismereteknek átadása és képességeknek fejlesztése, amelyek ennek megvalósulását lehetővé teszik. Emellett kiemelt feladat a korunkban fontossá vált, illetve a közeljövőben fontossá váló kulcskompetenciák fejlesztése, valamint a fizika és a technológia kapcsolatának, a fizika művelése sokoldalú társadalmi vonatkozásainak bemutatása. Ez úgy érhető el, ha a fizikai mennyiségek és törvények jelentése gyakorlati alkalmazások, illetve az egész emberiséget érintő határokon átívelő problémák (környezetszennyezés, globális éghajlatváltozás) kontextusában, a diákok életkori sajátosságainak megfelelően kerül megfogalmazásra.
Fontos feladata a fizika tantárgynak a diákok természettudományos szemléletének formálása, mely alapvetően a fizika tudományában alakult ki, és amelyet később a többi természettudománnyal foglalkozó tudomány átvett. A természettudományos szemlélet megismerése általános iskolában kezdődik, a középiskolában új elemek kapnak nagyobb hangsúlyt.
A természettudomány feladata elsősorban a világ működésének leírása, a „hogyan működik?” kérdésre való válaszok keresése egyre alapvetőbb és átfogóbb törvények segítségével, azokból kiindulva, sokszor hosszú logikai láncok felhasználásával. Ez jelenti azt, hogy a „miért, mi az oka?” kérdésekre is választ keres.
A megismerési folyamatban az empíria és az elmélet összhangja van jelen. A dolgok lehetséges működéséről, a megfigyelt jelenségek létrejöttének okáról hipotéziseket alkotunk, és ezek beválását megfigyelésekkel és kísérletekkel képesek vagyunk vizsgálni.
A természet leírásához, megismeréséhez egyszerűsítő feltételeket vezetünk be, analógiákat és modelleket alkalmazunk, a lényeges és lényegtelen momentumokat elkülönítjük, majd minél több tényezőt veszünk fokozatosan figyelembe.

Mai technikai világunk alapja a természettudomány. A technika egyben segítője a további természettudományi kutatásnak és az oktatásnak egyaránt. Elsősorban a számítógépek megjelenése és fejlődése fontos elem. A számítógép a megismerés egyik alapvető eszközévé vált egyrészt a számítások gyorsabb elvégzésével, a hatalmas adatbázisok kezelési lehetőségeivel, a szimulációknak a modellalkotásban és a modell tesztelésében való felhasználásával. Ezzel egyben kitágult a vizsgálható jelenségek köre. Az Internet elterjedése másrészt megteremtette a gyors tudásmegosztás lehetőségét is.
Az oktatói értékelés célja nem lehet eltérő a tantárgy céljától, azaz fontos a motiváció felkeltése, a fizika tárggyal való pozitív attitűd kialakítása. Mindez fejlesztő, tanulást támogató értékeléssel valósítható meg. Az értékelésnek az elvárt sokszínű tanulói tevékenységekre kell vonatkoznia, s kiemelt szerepe van benne az árnyalt, szöveges visszajelzésnek. Szerencsés lehet az önértékelés bevezetése, csoportmunka esetében egymás vagy a projekt értékelése. Egy-egy feladat kapcsán indokolt az értékelési szempontokat előre rögzíteni. Fontos az is, hogy az értékelés egy projektben, csoportmunkában annak a feladatrésznek a megítélésére irányul, melyet az értékelendő diák elvégzett. Így az értékelésnek a csoportmunkában egyénre szabottnak kell lennie. Az egyedi (tehát nem ötfokú skálát követő) értékelést indokolhatja az is, hogy az oktatónak– aki nem a tantárgyat, hanem a tanulót tanítja, irányítja – tisztában kell lennie azzal, hogy egy adott tanulót milyen típusú visszajelzésekkel lehet motiválni. A jól kialakított értékelés növeli a motivációt, a végiggondolatlan, nem megfelelően kialakított, nem elegendően árnyalt értékelés viszont ellenében hat. Az értékelés nagymértékben képes befolyásolni a tárgy tanítási céljainak sikeres teljesítését.
A kerettanterv témaköreit, fejlesztési feladatait és ismereteit úgy alakítottuk ki, hogy az ezek figyelembevételével készített helyi tanterv, illetve tanmenet segítségével megvalósuljanak a Nat-ban megfogalmazott fejlesztési területek szerint csoportosított tanulási eredmények. Ezek egy része nem kötődik szorosan a tananyaghoz és témakörökhöz. A „Fizikai megfigyelések, kísérletek végzése, az eredmények értelmezése” –fejlesztési részterület tanulási eredményeinek megvalósulását segítik a megfigyeléssel, méréssel, kísérletezéssel, a mért adatok elemzésével, egyszerű számításos feladatok megoldásával foglalkozó órák, amelyek megtartására minden témakörben nyílik alkalom. A fizika, mint természettudományos megismerési módszer - című első fejlesztési terület további tanulási eredményei a tudományos vitákkal gazdagított foglalkozások segítségével valósulnak meg, ezek lehetőségét – a megfelelő órakeretet biztosítva - külön jelezzük a kerettantervben. A digitális technológiák használatával kapcsolatos tanulás eredmények megvalósulása a megfelelő eszközök és programok oktatói irányítás melletti önálló használatával biztosítható. Ezeket a tanulási eredményeket az alábbiakban soroljuk fel:

- A tanuló használ helymeghatározó szoftvereket, a közeli és távoli környezetünket leíró adatbázisokat, szoftvereket;
- a vizsgált fizikai jelenségeket, kísérleteket bemutató animációkat, videókat keres és értelmez;
- ismer magyar és idegen nyelvű megbízható fizikai tárgyú honlapokat;
- készségszinten alkalmazza a különböző kommunikációs eszközöket, illetve az internetet a főként magyar, illetve idegen nyelvű, fizikai tárgyú tartalmak keresésére;
- fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos, valamint nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket;
- az interneten talált tartalmakat több forrásból is ellenőrzi;
- a forrásokból gyűjtött információkat számítógépes prezentációban mutatja be;
- az egyszerű vizsgálatok eredményeinek, az elemzések, illetve a következtetések bemutatására prezentációt készít;
- a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző médiatartalmakat, prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények, elemzések, illetve következtetések bemutatására;
- a vizsgálatok során kinyert adatokat egyszerű táblázatkezelő szoftver segítségével elemzi, az adatokat grafikonok segítségével értelmezi;
- használ mérésre, adatelemzésre, folyamatelemzésre alkalmas összetett szoftvereket (például hang és mozgókép kezelésére alkalmas programokat).

A digitális eszközök használatának lehetőségére gyakran utalunk a fejlesztési feladatok között.

10–11. évfolyam

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott órabeosztás szerint a fizika tantárgy tanítására a 10. évfolyamon heti 2 órában, és a 11. évfolyamon is heti 2 órában kerülhet sor.
A kerettanterv témakörei a mindennapok gyakorlatában fontos kérdések köré szerveződnek arra biztatva az oktatót, hogy a diákok fizikai ismereteit a gyakorlathoz kapcsolódó témákból kiindulva, a gyakorlatban megfigyelt, megfigyelhető jelenségek magyarázata során mutassa be. Ilyen módon elkerülhető a főleg képletekre koncentráló és a gyakorlati alkalmazásokat csak érdekességként megemlítő elméleti fizika szemléletű képzés. Szó sincs ugyanakkor arról, hogy ez a tudományosság háttérbe szorulását, vagy az összefüggések teljes elhanyagolását jelentené. A kerettanterv hangsúlyozottan törekszik a fizikai gondolkodásmód, a tudomány művelésének közvetlen megmutatására fejlesztési területként megjelenítve a korunkat fokozottan érintő, illetve a mai fizikai kutatásokkal kapcsolatos tudományos vitát, támogatva a tudományos megismerési folyamat aktív tanulás, kísérletezés során történő élményszerű átélését. Ebben az életszakaszban a diákok jövővel kapcsolatos elképzelése még gyakran kialakulatlan. Nagyon fontos, hogy a tananyag – a tartalmakkal túlzsúfolt elméleti tanulás erőltetése helyett – adjon lehetőséget a tárgy megszeretésére, illetve a későbbi, szakirányú tanulást megalapozó kompetenciák (például az önálló tanulás, a csoportban történő munka, a kritikus gondolkodás, a kreativitás) fejlesztésére. Mindez adatok memorizálása helyett aktív, differenciált, projektszemléletű tevékenységek révén valósítható meg – szem előtt tartva azt is, hogy a legfontosabb fogalmak és törvények helyes megértése alapozhatja meg a későbbi fizika tanulmányokat. Javasolt lehet tehát a kerettantervben megadott minimális elvárások alapján a Szakmai programban egy projektlistát készíteni, s ezen projektek köré szervezni a tanulást. A szabad órakeretet az adott projekt által megkívánt kiegészítő ismeretek és tevékenységek időigényének kielégítésére célszerű felhasználni. A projekt mind a differenciálás, mind az érdeklődés szerinti motiváció, mind az aktív tanulás lehetőségét megadja.
A fizika tantárgy sajátosan komplex tartalmából, valamint az imént említett tevékenység- és kompetencia központúságból következik az is, hogy értékelésében nem a szabály- és képletismeretnek kell dominálnia. Tág teret kell kapnia az értékelés sokféleségének. A prezentációra alapuló szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység, illetve a csoportmunka csoportos értékelése mellett a középiskolában előtérbe kerülhet a mérési és kísérleti feladatok értékelése, az önálló vagy kis csoportokban végzett projektmunka, az életkori sajátosságoknak megfelelő komplexebb kutató munka is.
A témakörök áttekintő táblázatában a témakör neve után zárójelbe tett számok azt jelölik, hogy a témakör a Nat-ban felsorolt melyik fő témakörökhöz tartozik.

10–11. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszáma: 144 óra.

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

1. A fizikai jelenségek megfigyelése, modellalkotás, értelmezés, tudományos érvelés
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés kinematikai és dinamikai vonatkozásai
3. A halmazállapotok és változásuk, a légnemű, folyékony és szilárd anyagok tulajdonságai
4. Az emberi test fizikájának elemei
5. Fontosabb mechanikai, hőtani és elektromos eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
6. A hullámok szerepe a képek és hangok rögzítésében, továbbításában
7. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és -felhasználás
8. Az atom szerkezete, fénykibocsátás, radioaktivitás
9. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása, az űrkutatás eredményei

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Egyszerű mozgások (1, 2) 10. évfolyam	10
Ismétlődő mozgások (1, 2) 10. évfolyam	10
A közlekedés és sportolás fizikája (1, 2) 10. évfolyam	12
Az energia (1, 7) 10. évfolyam + 11. évfolyam	6+3=9
A melegítés és hűtés következményei (1, 3) 10. évfolyam	9
Víz és levegő a környezetünkben (1, 3) 10. évfolyam	8
Gépek (1, 4, 5) 10. évfolyam	8
Szikrák, villámok (1, 5) 10. évfolyam	9
Elektromosság a környezetünkben (1, 5) 11. évfolyam	11
Generátorok és motorok (1, 5) 11. évfolyam	9
A hullámok szerepe a kommunikációban (1, 6) 11. évfolyam	11
Képek és látás (1, 4, 5, 6) 11. évfolyam	9
Az atomok és a fény (1, 5, 8) 11. évfolyam	8
Környezetünk épségének megőrzése (1, 7, 8, 9) 11. évfolyam	10
A Világegyetem megismerése (1, 9) 11. évfolyam	11
Összes óraszám:	144

10. évfolyam

A 10. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszáma: 72 óra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Egyszerű mozgások**	**Órakeret 10 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	− helyesen használja az út, a pálya és a hely fogalmát, valamint a sebesség, átlagsebesség, pillanatnyi sebesség, gyorsulás, elmozdulás fizikai mennyiségeket a mozgás leírására; − tud számításokat végezni az egyenes vonalú egyenletes mozgás esetében: állandó sebességű mozgások esetén a sebesség ismeretében meghatározza az elmozdulást, a sebesség nagyságának ismeretében a megtett utat, a céltól való távolság ismeretében a megérkezéshez szükséges időt; − ismeri a szabadesés jelenségét, annak leírását, tud esésidőt számolni, mérni, becsapódási sebességet számolni; − egyszerű számításokat végez az állandó gyorsulással mozgó testek esetében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– A környezetben megfigyelt mozgások (közlekedés, sportolás) jellemzése az út és az elmozdulás mennyiségek valamint a hely és a pálya fogalmának használatával. – A gépkocsi sebességmérője által mutatott értékek értelmezése: állandó és változó nagyságú sebesség, az átlagsebesség és pillanatnyi sebesség jelentése. – Egyszerű számítások az egyenes pályán, állandó sebességgel haladó gépjármű mozgásával kapcsolatban: az elmozdulás, megtett út és a megérkezéshez szükséges idő kiszámolása. – A közel állandó sebességű, egyenes vonalú mozgások (buborék a Mikola-csőben, mozgólépcső, csúszás jégen) megfigyelése, kialakulásának magyarázata. – Az elejtett test mozgásának megfigyelése, kísérleti vizsgálata. A sebesség változásának jellemzése a gyorsulás fogalmának segítségével, a gyorsulás értelmezése a testre ható nehézségi erő vizsgálatával. – Adatgyűjtés Eötvös Lorándról és az Eötvös-ingáról. – Az elejtett test esési idejének mérése és számolása, a becsapódási sebesség kiszámítása. – A csúszó test mozgásának megfigyelése, kísérleti vizsgálata, értelmezése a rá ható erők segítségével. – Az állandó gyorsulással elinduló autó mozgásának leírása és magyarázata. – Az elmozdulás, a sebesség és a gyorsulás használata egyenes mentén zajló mozgások leírására.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Ismétlődő mozgások**	**Órakeret 10 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– ismeri az egyenletes körmozgást leíró fizikai mennyiségeket (pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, centripetális gyorsulás), azok jelentését, egymással való kapcsolatát; – ismeri a periodikus mozgásokat (ingamozgás, rezgőmozgás) jellemző fizikai mennyiségeket, néhány egyszerű esetben tudja mérni a periódusidőt, megállapítani az azt befolyásoló tényezőket.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények
– Egyszerű körmozgás létrehozása, megfigyelése, kialakulásának értelmezése a centripetális erő és gyorsulás fogalmának segítségével. – A periódusidő mérése, a fordulatszám és a kerületi sebesség meghatározása, a centripetális gyorsulás nagyságának kiszámolása. – A mindennapokban gyakori körmozgások (például: ruha a centrifugában, a kerékpár szelepe, a Föld felszínének pontjai) fizikai hátterének elemzése. – Különböző lengések felismerése a környezetben: hintázó gyerekek, artisták a trapézon. – A környezetben lezajló csillapodó rezgések és lengések megfigyelése, jellemzése az amplitúdó, a frekvencia, illetve a csillapodás mértéke szempontjából. – A rugóhoz kapcsolt test rezgésének megfigyelése, kvalitatív leírása, a kitérés-idő és a sebesség-idő függvény elemzése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A közlekedés és sportolás fizikája**	**Órakeret 12 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	− egyszerű esetekben kiszámolja a testek lendületének nagyságát, meghatározza irányát; − egyszerűbb esetekben alkalmazza a lendületmegmaradás törvényét, ismeri ennek általános érvényességét; − tisztában van az erő, mint fizikai mennyiség jelentésével, mértékegységével, ismeri a newtoni dinamika alaptörvényeit, egyszerűbb esetekben alkalmazza azokat a gyorsulás meghatározására, a korábban megismert mozgások értelmezésére; − egyszerűbb esetekben kiszámolja a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erőket (nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súlyerő, súrlódási erők, rugóerő), meghatározza az erők eredőjét; − érti a legfontosabb közlekedési eszközök – gépjárművek, légi és vízi járművek – működésének fizikai elveit; − tisztában van a repülés elvével, a légellenállás jelenségével; − ismeri a hidrosztatika alapjait, a felhajtóerő fogalmát, hétköznapi példákon keresztül értelmezi a felemelkedés, elmerülés, úszás, lebegés jelenségét, tudja az ezt meghatározó tényezőket, ismeri a jelenségkörre épülő gyakorlati eszközöket.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
− Rugalmatlan ütközések megfigyelése, a közös sebesség számítása egyszerű esetekben a lendület megmaradásának segítségével. A gyűrődési zóna szerepe ütközéskor. − Labdák rugalmasságának vizsgálata a visszapattanás magasságának megfigyelésével. − A lendület szerepe fékezés és gyorsítás során. A fékút és a fékezési idő. − Az autó gyorsulásának, illetve a fékezés folyamatának magyarázata az autóra ható erők és Newton törvényei segítségével. − A kanyarodás fizikája, a kicsúszás megfigyelése (kanyarodó autó, motor, korcsolya) és okainak (súrlódási erő) vizsgálata. − A testek úszásának és elmerülésének kísérleti vizsgálata, a tapasztaltak fizikai magyarázata a hidrosztatikai nyomás és a felhajtó erő segítségével. − A hajók (vitorlás, illetve hajócsavaros) és tengeralattjárók működésének fizikai magyarázata, az áramvonalas test fontossága a vízben való haladás során. − A repülőgépek fizikája, a szárnyra ható felhajtó erő magyarázata, az áramvonalas forma fontossága.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	a lendület, a lendület megmaradása, a dinamika alaptörvénye, súrlódási erő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, felhajtó erő

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az energia**	**Órakeret 6 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	− ismeri a mechanikai munka fogalmát, kiszámításának módját, mértékegységét, a helyzeti energia, a mozgási energia, a rugalmas energia, a belső energia fogalmát; − konkrét esetekben alkalmazza a munkatételt, a mechanikai energia megmaradásának elvét a mozgás értelmezésére, a sebesség kiszámolására.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

− Adatgyűjtés az emberiség energiafelhasználásáról.
− A testek emelését és gyorsítását kísérő energiaváltozások vizsgálata: a helyzeti és mozgási energia, a munka.
− A szabadon eső test becsapódási sebességének meghatározása a munkatétel és az energiamegmaradás segítségével.
− Az elhajított kő mozgásának energetikai elemzése.
− Az energia megmaradása a súrlódás és közegellenállás hiányában és jelenlétében.
− A belső energia.
− A rugóhoz, gumiszalaghoz kapcsolt test mozgásának energetikai elemzése: a rugalmas energia.
− Energia átalakulások a háztartásban, a környezetben, az emberi szervezetben és az erőművekben (hőerőmű, szélerőmű, vízi erőmű, atomerőmű, napkollektor), a hatásfok.
− Az energia szállításának lehetőségei.

Kulcsfogalmak/fogalmak	munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A melegítés és hűtés következményei**	**Órakeret 9 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	− ismeri a hőtágulás jelenségét, jellemző nagyságrendjét; − ismeri a Celsius- és az abszolút hőmérsékleti skálát, a gyakorlat szempontjából nevezetes néhány hőmérsékletet, a termikus kölcsönhatás jellemzőit; − értelmezi az anyag viselkedését hőközlés során, tudja, mit jelent az égéshő, a fűtőérték és a fajhő; − tudja a halmazállapot-változások típusait (párolgás, forrás, lecsapódás, olvadás, fagyás, szublimáció); − tisztában van a halmazállapot-változások energetikai viszonyaival, anyagszerkezeti magyarázatával, tudja, mit jelent az olvadáshő, forráshő, párolgáshő. Egyszerű számításokat végez a halmazállapot-változásokat kísérő hőközlés meghatározására;	

	– ismeri a hőtan első főtételét, és tudja alkalmazni néhány egyszerűbb gyakorlati szituációban (palackba zárt levegő, illetve állandó nyomású levegő melegítése); – tisztában van a megfordítható és nem megfordítható folyamatok közötti különbséggel.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

– A hőtágulás jelenségének megfigyelése, értelmezése.
– Az anyagok hőmérsékletének mérése, a hőmérséklet kiegyenlítődésének kísérleti vizsgálata és értelmezése.
– Anyagok melegítésének és hűtésének megfigyelése például konyhai tevékenység során: a folyamat gyorsaságának vizsgálata, a fajhő és a felület nagyságnak szerepe.
– Az égéshő és fűtőérték fogalma, a lassú és gyors égés felismerése a mindennapokban.
– Halmazállapotváltozások (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, a forrás és szublimáció) megfigyelése például konyhai tevékenység során. A fázisátmenetek vizsgálata a hőmérséklet változásának szempontjából.
– A halmazállapot-változások értelmezése és energetikai leírása, egyszerű számítások a mindennapi gyakorlatból, az olvadáshő a párolgáshő és a forráshő fogalma.
– A kuktafazék működésének fizikai magyarázata.
– A dugattyú mozgásának értelmezése a hőtan első főtételének segítségével.
– A megfordítható és nem megfordítható folyamatok közötti különbség felismerése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	hőmérséklet, fajhő, párolgáshő, olvadáshő, forráshő, időbeli egyirányúság a természetben, halmazállapotváltozás, melegítés, hűtés, fűtőérték

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Víz és levegő a környezetünkben**	**Órakeret 8 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– ismeri a víz különleges tulajdonságait (rendhagyó hőtágulás, nagy olvadáshő, forráshő, fajhő), ezek hatását a természetben, illetve mesterséges környezetünkben; – ismeri a nyomás, hőmérséklet, páratartalom fogalmát, a levegő mint ideális gáz viselkedésének legfontosabb jellemzőit. Egyszerű számításokat végez az állapothatározók megváltozásával kapcsolatban; – ismeri az időjárás elemeit, a csapadékformákat, a csapadékok kialakulásának fizikai leírását.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

– A légnyomás kísérleti kimutatása, a légritkított tér néhány gyakorlati alkalmazása.
– A légnyomás és az időjárás kapcsolata.
– Az abszolút és relatív páratartalom. A relatív páratartalom és a hőmérséklet kapcsolata, páraképződés a természetben: harmatképződés, dér, zúzmara.
– Páraképződés a lakásban, ennek következményei. Fűtési rendszerek a lakásban.
– A hőterjedés gyakorlati példákon keresztül (hővezetés, hőáramlás, hősugárzás).
– A hőszigetelés lehetőségei a lakásban. A hőszigetelő ablak működésének fizikai magyarázata.

– A víz rendhagyó hőtágulása, ennek következményei a természetben. Jégképződés a tavakon, jéghegyek. – Egyszerű számítások végzése a levegő állapothatározóinak megváltozásával kapcsolatban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	időjárás, éghajlat, relatív páratartalom, hővezetés, hőáramlás, hősugárzás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Gépek**	**Órakeret 8 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– ismeri az egyszerű gépek elvének megjelenését a hétköznapokban, mindennapi eszközeinkben; – néhány egyszerűbb, konkrét esetben (mérleg, libikóka) a forgatónyomatékok meghatározásának segítségével vizsgálja a testek egyensúlyi állapotának feltételeit, összeveti az eredményeket a megfigyelések és kísérletek tapasztalataival.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A libikóka és a mérleg egyensúlyának kísérleti vizsgálata és értelmezése. – Szerszámkulcsok és fogók működésének magyarázata az erőkar segítségével. – Gépek összehasonlítása a teljesítmény és hatásfok adatok alapján. – A kerékpár felépítésének és működésének fizikai magyarázata. – Egy jelentős gép és a kapcsolódó technológia fizikai lényegének ismertetése, történelmet és társadalmat átalakító hatásának bemutatása (Ilyen lehet: hajítógép, szövőgép, mechanikus számológép, belső égésű motor). – Anyaggyűjtés James Wattról és gőzgépéről. – Beszélgetés a robotokról: elterjedésük, jövőbeli szerepük, mesterséges intelligencia, gépi tanulás, önvezérelt működés.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	forgatónyomaték, forgatónyomatékok egyensúlya, erőkar, teljesítmény, hatásfok	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Szikrák, villámok**	**Órakeret 9 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– ismeri az elektrosztatikus alapjelenségeket (dörzselektromosság, töltött testek közötti kölcsönhatás, földelés), ezek gyakorlati alkalmazásait; – átlátja, hogy az elektromos állapot kialakulása a töltések egyenletes eloszlásának megváltozásával van kapcsolatban; – érti Coulomb törvényét, egyszerű esetekben alkalmazza elektromos töltéssel rendelkező testek közötti erő meghatározására; – tudja, hogy az elektromos kölcsönhatást az elektromos mező közvetíti.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
– Az elektromos állapot kialakulásának magyarázata az atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, atommag) segítségével. – A két fajta elektromos állapot, az elektromos vonzás és taszítás, az elektromos árnyékolás, a csúcshatás, az elektromos megosztás és a földelés megfigyelése kísérletezés közben, a tapasztaltak magyarázata. – Coulomb törvénye, az elektromosan töltött testek között fellépő erő meghatározása. – Az elektromos mező szemléltetése (pl. búzadarás kísérlettel), ez alapján a mező erővonalakkal történő érzékeltetése. – Elektromos szikrák keltése, megfigyelése (pl. megosztó géppel vagy szalaggenerátorral), ennek segítségével a villámok kialakulásának alapvető magyarázata. – A tanultak alkalmazása a villámok elleni védekezésben, illetve a villámcsapás-veszélyes helyzetekben való helyes magatartás kialakításában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcshatás, földelés

11. évfolyam

A 11. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszáma: 72 óra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Elektromosság a környezetünkben	Órakeret 11 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– tudja, hogy az áram a töltött részecskék rendezett mozgása, és ez alapján szemléletes elképzelést alakít ki az elektromos áramról; – gyakorlati szinten ismeri az egyenáramok jellemzőit, a feszültség, áramerősség és ellenállás fogalmát; – ismeri a mindennapi életben használt legfontosabb elektromos energiaforrásokat, a gépkocsi-, mobiltelefon-akkumulátorok legfontosabb jellemzőit; – érti Ohm törvényét, egyszerű esetekben alkalmazza a feszültség, áramerősség, ellenállás meghatározására. Tudja, hogy az ellenállás függ a hőmérséklettől; – ki tudja számolni egyenáramú fogyasztók teljesítményét, az általuk felhasznált energiát; – ismeri az egyszerű áramkör és egyszerűbb hálózatok alkotórészeit, felépítését; – értelmezni tud egyszerűbb kapcsolási rajzokat, ismeri kísérleti vizsgálatok alapján a soros és a párhuzamos kapcsolások legfontosabb jellemzőit; – ismeri az elektromos hálózatok kialakítását a lakásokban, épületekben, az elektromos kapcsolási rajzok használatát; – tisztában van az elektromos áram élettani hatásaival, az emberi test áramvezetési tulajdonságaival, az idegi áramvezetés jelenségével; – ismeri az elektromos fogyasztók használatára vonatkozó balesetvédelmi szabályokat.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
– Az elektromos áram fogalmának kialakítása egyszerű kísérletekkel (pl. víz elektromos vezetésének változása, konyhasó vagy sav hatására), az áramerősség mérése. – A legfontosabb egyenáramú áramforrások (galvánelem, gépkocsi- mobiltelefon-akkumulátorok, napelemek), adatainak összegyűjtése és értelmezése. – Ohm törvényének vizsgálata méréssel egyszerű áramkörben ellenálláshuzallal, az ellenállás, mint fizikai mennyiség és mint áramköri elem bevezetése. – Egyszerű számítások elvégzése Ohm törvényének felhasználásával: a feszültség, az áramerősség és az ellenállás meghatározására. – Egyszerű, fényforrást és termisztort tartalmazó áramkör vizsgálata, az ellenállás hőmérsékletfüggésének felismerése. – A soros és a párhuzamos kapcsolások legfontosabb jellemzőinek megismerése kísérleti vizsgálatok alapján. – A legfontosabb hőhatáson alapuló háztartási eszközök jellemzőinek összegyűjtése. – A villanyszámla értelmezése, a háztartási áramfogyasztás költségeinek kiszámolása, a kWh és a joule kapcsolata. – Az elektromos áramütés élettani hatása, érintésvédelmi, balesetvédelmi ismeretek. – Lakás villamos hálózata és biztonsági berendezései (a biztosíték, az áram-védőkapcsoló és a földvezeték feladata). – Az EKG, EEG felvételek kapcsán az emberi idegvezetés egyes diagnosztikai alkalmazásainak bemutatása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Generátorok és motorok**	**Órakeret 9 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– elektromágnes készítése közben megfigyeli és alkalmazza, hogy az elektromos áram mágneses mezőt hoz létre; – megmagyarázza hogyan működnek az általa megfigyelt egyszerű felépítésű elektromos motorok: a mágneses mező erőt fejt ki az árammal átjárt vezetőre; – ismeri az elektromágneses indukció jelenségének lényegét, fontosabb gyakorlati vonatkozásait, a váltakozó áram fogalmát; – érti a generátor, a motor és a transzformátor működési elvét, gyakorlati hasznát.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Elektromágnes készítése egyszerű eszközökkel (pl. vasszegre tekert szigetelt drót), az előállított mágneses mező vizsgálata pl. iránytűvel). – Az elektromotor működési elvének megértése egyszerű modell vagy animáció tanulmányozása révén. – Az elektromágneses indukció alapeseteinek megismerése, ez alapján egyszerű generátor modell készítése vagy tanulmányozása. – Adatgyűjtés Michael Faraday életéről, a felfedezések jelentőségének megvitatása. – A váltakozó áram keletkezése, és főbb jellemzői. – A transzformátor működésének megfigyelése és magyarázata, az elektromos energia szállításában betöltött szerepének megismerése. – A környezetünkben illetve technika eszközökben található transzformátorok felismerése. – Generátorok és motorok működésének megfigyelése, fizikai magyarázata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mágneses mező, mágneses indukcióvonalak, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, elektromotor, transzformátor

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A hullámok szerepe a kommunikációban**	**Órakeret 11 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– érti, hogyan alakulnak ki és terjednek a mechanikai hullámok, ismeri a hullámhossz és a terjedési sebesség fogalmát; – ismeri az emberi hangérzékelés fizikai alapjait, a hang, mint hullám jellemzőit, keltésének eljárásait; – átlátja a húros hangszerek és a sípok működésének elvét, az ultrahang szerepét a gyógyászatban, ismeri a zajszennyezés fogalmát; – ismeri az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang-, kép-) átvitelben, ismeri a mobiltelefon legfontosabb tartozékait (SIM kártya, akkumulátor stb.), azok kezelését, funkcióját; – ismeri az elektromágneses hullámok jellemzőit (frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség), azt, hogy milyen körülmények határozzák meg ezeket. A mennyiségek kapcsolatára vonatkozó egyszerű számításokat végez.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
– A környezetben előforduló mechanikai haladó hullámok megfigyelése, a terjedési mechanizmusának megértése. – A megfigyelt mechanikai hullámok jellemzése a megfelelő fizikai mennyiségekkel (terjedési sebesség, hullámhossz, amplitúdó, a csillapodás jellege). – Az állóhullámok kialakulásának megfigyelése. – Hangszerek és egyszerű hangkeltő eszközök megfigyelése, a keletkező hanghullámok jellemzése. – Környezetünk hangterhelése, javaslatok a zajszennyezés csökkentésére. – Az elektromágneses hullámok kialakulása és terjedése, a hullámokat jellemző fizikai mennyiségek. – A hullámhossz, a terjedési sebesség és a frekvencia kapcsolata. – A különböző frekvenciájú elektromágneses hullámok alkalmazásainak megfigyelése és fizikai magyarázata mindennapi eszközeink használata során: tolatóradar, mikrohullámú sütő, infrakamera, röntgengép, anyagvizsgálat. – A képek és hangok továbbításának alapelvei (rádió, televízió), a mobiltelefon működése: wifi, bluetooth – Interferencia képek létrehozása lézerrel, lefényképezése, egyszerű magyarázata. – Anyaggyűjtés a hologramokról, Gábor Dénesről, a talált információk megosztása, megbeszélése. – Tudományos vita a mobiltelefon használatának lehetséges ártalmairól.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hanghullám, elektromágneses hullám, a hullám hullámhossza, terjedési sebessége, frekvenciája, lézer, holográfia

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Képek és látás**	**Órakeret 9 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– tudja, hogyan jönnek létre a természet színei, és hogyan észleljük azokat; – ismeri a színek és a fény frekvenciája közötti kapcsolatot, a fehér fény összetett voltát, a kiegészítő színek fogalmát, a szivárvány színeit; – ismeri az emberi szemet, mint képalkotó eszközt, a látás mechanizmusát, a gyakori látáshibák (rövid- és távollátás) okát, a szemüveg és a kontaktlencse jellemzőit, a dioptria fogalmát; – ismeri a fénytörés és visszaverődés törvényét, megmagyarázza, hogyan alkot képet a síktükör; – a fókuszpont fogalmának felhasználásával értelmezi, hogyan térítik el a fényt a domború és homorú tükrök, a domború és homorú lencsék; – ismeri az optikai leképezés fogalmát, a valódi és látszólagos kép közötti különbséget. Egyszerű kísérleteket tud végezni tükrökkel és lencsékkel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– A síktükörben látott kép megfigyelése, jellemzése, kialakulásának magyarázata. – Tükrök használata optikai eszközökben: reflektor, kozmetikai tükör, tükrök a közlekedésben. – A fény törésének megfigyelése és értelmezése a törésmutató segítségével. A fehér fény felbontása, a kialakult színkép magyarázata. – A fény fókuszálásának és a kézi nagyító képalkotásának kísérleti vizsgálata. – A látás magyarázata, a szem felépítésének fizikája. A szemüveg szerepe a látás javításában. – Néhány további optikai eszköz kipróbálása, a működés lényegi, kvalitatív magyarázata (optikai szál, mikroszkóp, távcsövek). – Galilei távcsővel végzett megfigyelései. – Néhány kiválasztott esetben (pl. naplemente, kék égbolt, színkeverés) a természetben látott színek kialakulásának magyarázata, a szivárvány színei, a kiegészítő színek.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	fényvisszaverődés; fénytörés; teljes visszaverődés; fókuszpont; fókusz-, tárgy-, és képtávolság; valódi és látszólagos kép

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az atomok és a fény**	**Órakeret 8 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– tudja, hogy a fény elektromágneses hullám, és hogy terjedéséhez nem kell közeg; – megfigyeli a fényelektromos jelenséget, tisztában van annak Einstein által kidolgozott magyarázatával, a frekvencia (hullámhossz) és a foton energiája kapcsolatával; – ismeri Rutherford szórási kísérletét, mely az atommag felfedezéséhez vezetett; – ismeri az atomról alkotott elképzelések változásait, a Rutherford-modellt és a Bohr-modellt, látja a modellek hiányosságait; – ismeri a digitális fényképezőgép működésének elvét; – megmagyarázza az elektronmikroszkóp működését az elektron hullámtermészetének segítségével; – átlátja, hogyan használják a vonalas színképet az anyagvizsgálat során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A fény elektromágneses hullám, jellemzése fizikai mennyiségekkel (amplitúdó, frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség). – A fotocella és a fénymérő működésének magyarázata a fényelektromos jelenség segítségével, a megvilágító fény és a foton energiája közötti kapcsolat. – Digitális fényképek készítése különböző távolságban elhelyezett tárgyakról, a fényképezőgép beállításainak értelmezése, a képrögzítés elve. – Elektronmikroszkóppal és fénymikroszkóppal készült képek összevetése. Az elektronmikroszkóp nagyobb felbontásának és működésének értelmezése az elektron hullámtermészetével.		

– A vonalas színkép kialakulásának magyarázata az atomok által elnyelt illetve kibocsátott fény frekvenciájának segítségével. – A legfontosabb atommodellek (Thomson, Rutherford, Bohr, kvantumfizikai) fizikai lényegének ismerete, az atom körüli elektronok energiájának kvantáltsága. – Rutherford szórási kísérletének szimulációja, anyaggyűjtés Rutherford és Bohr életével kapcsolatban. – Jelenleg használt fényforrásaink számbavétele, működésük fizikai lényege (LED, izzó, fénycső, halogén izzó).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fényelektromos jelenség; foton; atom; elektron; atommag

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Környezetünk épségének megőrzése**	**Órakeret 10 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– ismeri az atommag felépítését, a nukleonok típusait, az izotóp fogalmát, a nukleáris kölcsönhatás jellemzőit; – ismeri a radioaktív sugárzások típusait, az alfa-, béta- és gamma-sugárzások leírását és tulajdonságait; – ismeri a felezési idő, aktivitás fogalmát, a sugárvédelem lehetőségeit; – átlátja, hogy a maghasadás és magfúzió miért alkalmas energiatermelésre, ismeri a gyakorlati megvalósulásuk lehetőségeit, az atomerőművek működésének alapelvét, a csillagok energiatermelésének lényegét; – érti az atomreaktorok működésének lényegét, a radioaktív hulladékok elhelyezésének problémáit; – ismeri a radioaktív izotópok néhány orvosi alkalmazását (nyomjelzés).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az ózonpajzs szerepe a Földet ért ultraibolya sugárzással kapcsolatban, az ózonpajzs védelmében tett intézkedések és azok sikere. – Az üvegházhatás fizikai magyarázata. – Az energiatermelés alternatívái, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentési lehetősége. – A periódusos rendszer alapján fontosabb elemek mag összetételének, kötési energiájának és stabilitásának tanulmányozása. – A maghasadás és magfúzió lényegének megértése magyarázó ábrák és animációk segítségével. – Az atomerőművek, a hőerőművek és megújuló energiatermelés előnyeinek és hátrányainak előzetes adatgyűjtést követő összevetése. – Adatgyűjtés Wigner Jenő, Teller Ede és Szilárd Leó munkásságával kapcsolatban. – Az alfa-, béta- és gamma-sugárzások tulajdonságai, élettani hatásaik, az egyes sugárfajták elleni védekezés lehetőségei. – Anyaggyűjtés a rádiumról és a Curie-család életéről. – Tudományos vita a környezetbe került, vagy orvosi kezelés során alkalmazott radioaktív izotópok veszélyességéről.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	atommag, nukleon, izotóp, nukleáris kölcsönhatás, maghasadás, magfúzió, alfa-, béta-, és gamma-sugárzás; felezési idő, aktivitás, ózonpajzs, üvegházhatás

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az energia**	**Órakeret 3 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	− ismeri a megújuló és a nem megújuló energiaforrások használatának és az energia szállításának legfontosabb gyakorlati kérdéseit*;* − tudja, hogy a Föld elsődleges energiaforrása a Nap. Ismeri a napenergia felhasználási lehetőségeit, a napkollektor és a napelem mibenlétét, a közöttük lévő különbséget; − ismeri a szervezet energiaháztartásának legfontosabb tényezőit, az élelmiszerek energiatartalmának szerepét.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
− A Nap, mint a Föld energiakészletének elsődleges forrása. Megújuló és nem megújuló energiaforrások megkülönböztetése, megnevezése, az energiatermelés és a környezet állapotának kapcsolata. − Az energiaforrásaink kihasználásának lehetőségei a jövőben.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	atomerőmű, fúziós erőmű,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A Világegyetem megismerése**	**Órakeret 11 óra**
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	− szabad szemmel vagy távcsővel megfigyeli a Holdat, a Hold felszínének legfontosabb jellemzőit, a holdfogyatkozás jelenségét. A látottakat fizikai ismeretei alapján értelmezi; − ismeri a bolygók, üstökösök mozgásának jellegzetességeit; − tudja, mit jelentenek a kozmikus sebességek (körsebesség, szökési sebesség); − érti a tömegvonzás általános törvényét, és azt, hogy a gravitációs erő bármely két test között hat; − érti a testek súlya és a tömege közötti különbséget, a súlytalanság állapotát, a gravitációs mező szerepét a gravitációs erő közvetítésében; − megvizsgálja a Naprendszer bolygóin és holdjain uralkodó, a Földétől eltérő fizikai környezet legjellemzőbb példáit, azonosítja ezen eltérések okát. A legfontosabb esetekben megmutatja, hogyan érvényesülnek a fizika törvényei a Föld és a Hold mozgása során; − átlátja és szemlélteti a természetre jellemző fizikai mennyiségek nagyságrendjeit (atommag, élőlények, Naprendszer, Univerzum); − ismeri a Nap, mint csillag legfontosabb fizikai tulajdonságait, a Nap várható jövőjét, a csillagok lehetséges fejlődési folyamatait	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
− A rakéták működési elve, a kozmikus sebességek jelentése. − A súlytalanság jelensége, kialakulásának körülményei, a súly és a tömeg közötti különbség. − A bolygók és üstökösök mozgásának fizikai magyarázata, az általános tömegvonzás törvénye. − Az általános tömegvonzás értelmezése a gravitációs mező segítségével. − A Naprendszer jellemzői, példák a Naprendszer bolygóin és holdjain uralkodó jellemző fizikai környezetre, ezek kialakulásának magyarázata. − A holdfogyatkozás és a napfogyatkozás fizikai magyarázata. − A legfontosabb ismeretek az űrrepülőgépekről, a Holdra szállásról és a tervezett Mars utazásról. − Néhány, a mindennapokban elterjedt és először az űrkutatásban használt technológia, eszköz ismertetése. − A gravitáció szerepe a Világmindenségben. − A csillagok és a Nap működése és változásai: fekete lyuk, neutroncsillag, szupernóva. − A galaxisok, galaxishalmazok. A Tejútrendszer legfontosabb jellemzői. Távolságok az univerzumban. − Az ősrobbanás elmélet kvalitatív leírása, a táguló univerzum. − Az ősrobbanás elméletének születése, tudományos megalapozottsága, a tudományosság kritériumai. − Tudományos vita a Földön kívüli élet kutatásáról, annak gyakorlati és filozófiai lehetőségeiről, az emberiség előtt álló kihívásokról.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	általános tömegvonzás, ellipszis pálya, súlytalanság, súly, Kepler törvényei, bolygók, üstökösök, csillag, galaxis, galaxishalmaz, ősrobbanás, táguló univerzum, fekete lyuk, fényév	

2.4.2.4. Digitális kultúra

A nyelvi előkészítős technikumban

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani hátteret és koherenciát a digitális kultúra tantárgy biztosítja.
A tanulók digitális kultúráját a középiskolában is elsősorban gyakorlati problémák tudatos és célszerű megoldásával fejlesztjük, amelyben nagy szerepet kell kapnia a tanulók kreativitásának és együttműködésének is. A problémák összetettségében építünk a korosztályra jellemző, magasabb absztrakciós szintre, és célként már megjelenik az elméleti tudás rendszerezése és mélyítése is. A középiskolás korosztálynál is fontos, hogy a hagyományos PC-központú megközelítés helyett egy sokkal szélesebb spektrumot bemutató és használó rendszert írjunk le. Az ismeretszerzés, kompetenciafejlesztés, tudásépítés és -alkalmazás szempontjából a mindennapokban megjelenő, a diákok életében jelen lévő hálózati, mobil- és webes eszközök is kiemelt szerepet kapnak.
A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:
A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.
A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.
A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.
A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat a középiskolában is négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.
Az *informatikai eszközök használata* önálló tartalmi elemként csak a közép- és emelt szintű érettségi vizsgát közvetlenül előkészítő kurzusokban jelenik meg, elsősorban a 11-12. évfolyamon. Ezt a fejlesztési területet integráltan dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanuló

ugyanakkor több olyan témakörrel is találkozik, ahol az elméleti háttér fontos alapokat biztosít a feladatok gyakorlati megoldásához (pl. grafika, adatbázis-kezelés). A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk. A javasolt foglalkozásszámnem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.
A *digitális írástudást* a középiskolás tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerezték. A középiskolában ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb problémákon – együttműködésben a többi tantárgy oktatóival – ismételjük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük (pl. körlevélkészítés, vektorgrafika, weblapkészítés). Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk. Ki kell alakítani a megfelelő szemléletet ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, alkalmazzon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának.
A *problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.
Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. A középfokú oktatásban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, ltrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása. Míg a tanulók az általános iskolában a blokkprogramozás eszközeivel ismerkedtek meg, középiskolai tanulmányaikban a grafikus felületet is kezelő fejlesztői környezetben egy könnyen tanulható programozási nyelvvel találkoznak.
Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a foglalkozások rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

9–10. évfolyam

A 8. évfolyam végére a tanulók a *digitális írástudás* alapjainak elsajátítását lezárták. A 9–10. évfolyamon feladatunk a tanulók tudásának egy szintre hozása, felkészítése a középiskolában elvárt, a korábbinál bonyolultabb feladatok megoldására. Ugyancsak feladatunk az új környezetben a tanulók közötti együttműködés fejlesztése. A differenciált fejlesztés lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók egy-egy részterületen, egyéni érdeklődésüknek megfelelően elmélyültebb munkát végezzenek.
A *programozás és algoritmizálás* témaköreiben a tanulók új kihívással találkoznak. Míg korábban a blokkprogramozás segítségével gyakran közvetlenül vezéreltek eszközöket, most magasabb szintű absztrakciót igénylő feladatokat oldanak meg hagyományosnak nevezhető, azaz a programkód közvetlen beírását elváró fejlesztői környezetben. Célszerű a fejlesztői környezetet és a programozási nyelvet úgy megválasztani, hogy az lehetőséget adjon az elterjedt grafikus felületek alkalmazására, továbbá könnyen kezelhető és hiteles, azaz akár ipari környezetben is elterjedt legyen.

9. ny osztály

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	14
Információs társadalom, e-Világ	3
Mobiltechnológiai ismeretek	4
Szövegszerkesztés	15
Számítógépes grafika	14
Multimédiás dokumentumok készítése	10
Online kommunikáció	4
Publokálás a világhálón	14
Táblázatkezelés	12
Adatbázis-kezelés	10
A digitális eszközök használata	6
Rendszerezés	2
Összes óraszám:	108

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata – Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója – A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése – Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata – Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata – Szekvencia, elágazások és ciklusok – Példák típusalgoritmus használatára – A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben – Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok – Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása – A program megtervezése, kódolása, tesztelése – Az objektumorientált szemlélet megalapozása – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata		
Kulcsfogalmak/fogalmak	algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Információs társadalom, e-Világ	Órakeret 3 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az információ megjelenési formái, jellemzői – Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai – A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai – Személyhez köthető információk és azok védelme		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Mobiltechnológiai ismeretek	Órakeret 4 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete – Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása – Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata – Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mobiltechnológia, mobileszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szövegszerkesztés	Órakeret 10 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Tipográfiai ismeretek – Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése – Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése – Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása – Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Számítógépes grafika	Órakeret 14 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése – A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység – Rasztergrafikus rajzolóprogram használata – Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás – Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján – Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete		

– Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk – Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata – Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap – Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján – Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése – Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés – Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás – Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek – Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója – Elemi műveletek 3D-s modellel	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**6. Multimédiás dokumentumok készítése**	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Multimédia állományok manipulálása – Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása – Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**7. Online kommunikáció**	**Órakeret 4 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az online kommunikáció jellemzői – Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során – Az online közösségek szerepe, működése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	chat, online közösség, kisegítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**8. Publikálás a világhálón**	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata – Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete – Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége – Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok – Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai – Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben – Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel – Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához – Összetett webdokumentum készítése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**9. Táblázatkezelés**	**Órakeret 12 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Adatok táblázatos elrendezése – Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása – Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása – Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése – Cellahivatkozások használata – Függvények használata, paraméterezése – Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése – Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével – Diagram létrehozása, szerkesztése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**10. Adatbázis-kezelés**	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Strukturált adattárolás – Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai – Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése – Szűrési feltételek megadása – Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adatbázis, adattábla, sor, rekord, oszlop, mező, adattípus, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek; hozzáférési jogosultság

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**11. A digitális eszközök használata**	**Órakeret 6 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése – A digitális eszközök főbb egységei – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Operációs rendszer segédprogramjai – Állomány- és mappatömörítés – Digitális kártevők elleni védekezés – Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában – Állományok kezelése és megosztása a felhőben		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés	

9. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	14
Információs társadalom, e-Világ	3
Mobiltechnológiai ismeretek	4
Szövegszerkesztés	15
Számítógépes grafika	14
Multimédiás dokumentumok készítése	10
Online kommunikáció	4
Publokálás a világhálón	14
Táblázatkezelés	12
Adatbázis-kezelés	10

A digitális eszközök használata	6
Rendszerezés	2
Összes óraszám:	108

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata – Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója – A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése – Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata – Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata – Szekvencia, elágazások és ciklusok – Példák típusalgoritmus használatára – A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben – Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok – Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása – A program megtervezése, kódolása, tesztelése – Az objektumorientált szemlélet megalapozása – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata		
Kulcsfogalmak/fogalmak	algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Információs társadalom, e-Világ**	**Órakeret 3 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az információ megjelenési formái, jellemzői – Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai – A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai – Személyhez köthető információk és azok védelme		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3.Mobiltechnológiai ismeretek	Órakeret 4 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete – Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása – Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata – Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mobiltechnológia, mobileszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szövegszerkesztés	Órakeret 10 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Tipográfiai ismeretek – Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése – Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése – Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása – Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Számítógépes grafika	Órakeret 14 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése – A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység – Rasztergrafikus rajzolóprogram használata – Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás – Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján – Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete – Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk – Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata – Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap – Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján – Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése – Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés – Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás – Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek – Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója – Elemi műveletek 3D-s modellel
Kulcsfogalmak/ fogalmak rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**6. Multimédiás dokumentumok készítése**	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Multimédia állományok manipulálása – Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása – Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**7. Online kommunikáció**	**Órakeret 4 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az online kommunikáció jellemzői – Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során – Az online közösségek szerepe, működése		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	chat, online közösség, kisegítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**8. Publikálás a világhálón**	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata – Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete – Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége – Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok – Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai – Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben – Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel – Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához – Összetett webdokumentum készítése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**9. Táblázatkezelés**	**Órakeret 12 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Adatok táblázatos elrendezése – Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása – Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása – Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése – Cellahivatkozások használata – Függvények használata, paraméterezése – Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése – Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével – Diagram létrehozása, szerkesztése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	10. Adatbázis-kezelés	Órakeret 10 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Strukturált adattárolás – Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai – Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése – Szűrési feltételek megadása – Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adatbázis, adattábla, sor, rekord, oszlop, mező, adattípus, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek; hozzáférési jogosultság	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	11. A digitális eszközök használata	Órakeret 6 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése – A digitális eszközök főbb egységei – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Operációs rendszer segédprogramjai – Állomány- és mappatömörítés – Digitális kártevők elleni védekezés – Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában – Állományok kezelése és megosztása a felhőben		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés	

10. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	2
Információs társadalom, e-Világ	2
Mobiltechnológiai ismeretek	2
Szövegszerkesztés	10
Online kommunikáció	2
Táblázatkezelés	8
Adatbázis-kezelés	6

A digitális eszközök használata	2
Rendszerezés	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A program megtervezése, kódolása – Tesztelés, elemzés – Objektumorientált szemlélet – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata		
Kulcsfogalmak/fogalmak	algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, vektor, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, objektumorientáltság, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Információs társadalom, e-Világ**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai – A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások – Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban – Az e-szolgáltatások főbb ismérvei		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3.Mobiltechnológiai ismeretek**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A mobileszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása – Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása – Alkalmazások erőforrásigényének felmérése – Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata – Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása – Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mobiltechnológia, mobileszköz; alkalmazás, applikáció; alkalmazás telepítése, eltávolítása, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazásspecifikáció	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Szövegszerkesztés	Órakeret 10 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Tipográfiai ismeretek – Hosszú dokumentumok készítése, formázása – Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása – Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés – Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	karakterformázás, bekezdésformázás, oldal kialakítása, stílus, sablon, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Online kommunikáció	Órakeret 2 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában – A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák – A fogyatékkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció,csapatmunka, személyiséglopás,online zaklatás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Táblázatkezelés	Órakeret 8 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Szám, szöveg, logikai típusok – Számformátumok alkalmazása. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása. Egyéni számformátum kialakítása – Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata – Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel – Adatok bevitele különböző forrásokból – Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével – Adatok elemzése, csoportosítása – Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés – Számítások végzése nagy adathalmazokon – Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, adatimportálás; szöveg-, szám- és logikai típus; számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum, egyéni számformátum, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Adatbázis-kezelés	Órakeret 6 óra

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
– Strukturált adattárolás – Adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai – Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása – Lekérdezések készítése – Szűrési feltételek megadása – Függvényhasználat adatok összesítésére – Jelentések készítése – Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése – Közérdekű adatbázisok elérése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**8. A digitális eszközök használata**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése – A digitális eszközök főbb egységei, azok fejlődéstörténetének főbb állomásai – Operációs rendszer segédprogramjai – Állomány- és mappatömörítés – Digitális kártevők elleni védekezés – Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában – Állományok kezelése és megosztása a felhőben, jogosultságok kiosztása, kezelése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ergonómia; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, jogosultságok, etikus információkezelés, távmunka digitális eszközökkel	

Digitális kultúra a technikumban

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását

jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani hátteret és koherenciát a digitális kultúra tantárgy biztosítja.
A tanulók digitális kultúráját a középiskolában is elsősorban gyakorlati problémák tudatos és célszerű megoldásával fejlesztjük, amelyben nagy szerepet kell kapnia a tanulók kreativitásának és együttműködésének is. A problémák összetettségében építünk a korosztályra jellemző, magasabb absztrakciós szintre, és célként már megjelenik az elméleti tudás rendszerezése és mélyítése is. A középiskolás korosztálynál is fontos, hogy a hagyományos PC-központú megközelítés helyett egy sokkal szélesebb spektrumot bemutató és használó rendszert írjunk le. Az ismeretszerzés, kompetenciafejlesztés, tudásépítés és -alkalmazás szempontjából a mindennapokban megjelenő, a diákok életében jelen lévő hálózati, mobil- és webes eszközök is kiemelt szerepet kapnak.
A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:
A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamataikban való alkotó felhasználására.
A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.
A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analizáló, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.
A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat a középiskolában is négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.
Az *informatikai eszközök használata* önálló tartalmi elemként csak a közép- és emelt szintű érettségi vizsgát közvetlenül előkészítő kurzusokban jelenik meg, elsősorban a 11-12. évfolyamon. Ezt a fejlesztési területet integráltan dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanuló ugyanakkor több olyan témakörrel is találkozik, ahol az elméleti háttér fontos alapokat biztosít a feladatok gyakorlati megoldásához (pl. grafika, adatbázis-kezelés). A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk. A javasolt foglalkozásszámnem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.
A *digitális írástudást* a középiskolás tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerezték. A középiskolában ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb problémákon – együttműködésben a többi tantárgy

oktatóival – ismételjük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük (pl. körlevélkészítés, vektorgrafika, weblapkészítés). Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk. Ki kell alakítani a megfelelő szemléletet ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, alkalmazzon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának.
A *problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.
Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. A középfokú oktatásban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, létrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása. Míg a tanulók az általános iskolában a blokkprogramozás eszközeivel ismerkedtek meg, középiskolai tanulmányaikban a grafikus felületet is kezelő fejlesztői környezetben egy könnyen tanulható programozási nyelvvel találkoznak.
Az *információs technológiákat* nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a foglalkozások rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

9–10. évfolyam

A 8. évfolyam végére a tanulók a *digitális írástudás* alapjainak elsajátítását lezárták. A 9–10. évfolyamon feladatunk a tanulók tudásának egy szintre hozása, felkészítése a középiskolában elvárt, a korábbinál bonyolultabb feladatok megoldására. Ugyancsak feladatunk az új környezetben a tanulók közötti együttműködés fejlesztése. A differenciált fejlesztés lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók egy-egy részterületen, egyéni érdeklődésüknek megfelelően elmélyültebb munkát végezzenek.
A *programozás és algoritmizálás* témaköreiben a tanulók új kihívással találkoznak. Míg korábban a blokkprogramozás segítségével gyakran közvetlenül vezéreltek eszközöket, most magasabb szintű absztrakciót igénylő feladatokat oldanak meg hagyományosnak nevezhető, azaz a programkód közvetlen beírását elváró fejlesztői környezetben. Célszerű a fejlesztői környezetet és a programozási nyelvet úgy megválasztani, hogy az lehetőséget adjon az elterjedt grafikus felületek alkalmazására, továbbá könnyen kezelhető és hiteles, azaz akár ipari környezetben is elterjedt legyen.

9. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	14
Információs társadalom, e-Világ	3

Mobiltechnológiai ismeretek	4
Szövegszerkesztés	15
Számítógépes grafika	14
Multimédiás dokumentumok készítése	10
Online kommunikáció	4
Publokálás a világhálón	14
Táblázatkezelés	12
Adatbázis-kezelés	10
A digitális eszközök használata	6
Rendszerezés	2
Összes óraszám:	108

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata – Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója – A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései – A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírása egy lehetséges módjának megismerése – Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolatának vizsgálata – Az elemi adatok és sorozatok megkülönböztetése, kezelése és használata – Szekvencia, elágazások és ciklusok – Példák típusalgoritmus használatára – A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben – Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok – Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása – A program megtervezése, kódolása, tesztelése – Az objektumorientált szemlélet megalapozása – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata		
Kulcsfogalmak/fogalmak	algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, sorozat, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, típusfeladatok, tesztelés, hibajavítás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Információs társadalom, e-Világ**	**Órakeret 3 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az információ megjelenési formái, jellemzői – Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai – A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai – Személyhez köthető információk és azok védelme		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Mobiltechnológiai ismeretek**	**Órakeret 4 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete – Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása – Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata – Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mobiltechnológia, mobileszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Szövegszerkesztés**	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Tipográfiai ismeretek – Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése – Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése – Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása – Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Számítógépes grafika**	**Órakeret 14 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése – A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység – Rasztergrafikus rajzolóprogram használata – Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás – Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján – Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete – Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk – Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata – Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap – Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján – Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése – Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés – Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás – Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek – Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója – Elemi műveletek 3D-s modellel
Kulcsfogalmak/ fogalmak rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**6. Multimédiás dokumentumok készítése**	**Órakeret 10 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Multimédia állományok manipulálása – Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása – Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**7. Online kommunikáció**	**Órakeret 4 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az online kommunikáció jellemzői – Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során – Az online közösségek szerepe, működése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	chat, online közösség, kisegítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Publikálás a világhálón	Órakeret 14 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata – Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete – Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége – Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok – Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai – Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben – Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel – Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához – Összetett webdokumentum készítése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Táblázatkezelés	Órakeret 12 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Adatok táblázatos elrendezése – Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása – Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása – Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése – Cellahivatkozások használata – Függvények használata, paraméterezése – Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése – Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével – Diagram létrehozása, szerkesztése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	10. Adatbázis-kezelés	Órakeret 10 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

– Strukturált adattárolás – Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai – Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése – Szűrési feltételek megadása – Hozzáférési jogosultság szerint adatlekérés, módosítás, törlés	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adatbázis, adattábla, sor, rekord, oszlop, mező, adattípus, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek; hozzáférési jogosultság

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**11. A digitális eszközök használata**	**Órakeret 6 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése – Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése – A digitális eszközök főbb egységei – Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei – Operációs rendszer segédprogramjai – Állomány- és mappatömörítés – Digitális kártevők elleni védekezés – Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában – Állományok kezelése és megosztása a felhőben		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés	

10. évfolyam

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	2
Információs társadalom, e-Világ	2
Mobiltechnológiai ismeretek	2
Szövegszerkesztés	10
Online kommunikáció	2
Táblázatkezelés	8
Adatbázis-kezelés	6

A digitális eszközök használata	2
Rendszerezés	2
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A program megtervezése, kódolása – Tesztelés, elemzés – Objektumorientált szemlélet – Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata		
Kulcsfogalmak/fogalmak	algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, vektor, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, objektumorientáltság, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Információs társadalom, e-Világ**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai – A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások – Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban – Az e-szolgáltatások főbb ismérvei		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3.Mobiltechnológiai ismeretek**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– A mobileszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása – Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása – Alkalmazások erőforrásigényének felmérése – Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata – Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása – Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mobiltechnológia, mobileszköz; alkalmazás, applikáció; alkalmazás telepítése, eltávolítása, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazásspecifikáció	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Szövegszerkesztés**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Karakter- és bekezdésformázások végrehajtása szövegszerkesztő programmal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg. Tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról. Etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Tipográfiai ismeretek – Hosszú dokumentumok készítése, formázása – Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása – Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés – Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	karakterformázás, bekezdésformázás, oldal kialakítása, stílus, sablon, megosztott dokumentum, megjegyzés, korrektúra, változások követése	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Online kommunikáció**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Veszélyhelyzetek az online kommunikáció folyamatában – A kollaboráció jellemzői, alkalmazási példák – A fogyatékkal élők online kommunikációját segítő hardver- és szoftvereszközök		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	felolvasóprogram, személyi asszisztens (operációs rendszerekben), kollaboráció, kooperáció,csapatmunka, személyiséglopás,online zaklatás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**6. Táblázatkezelés**	**Órakeret 8 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Szám, szöveg, logikai típusok – Számformátumok alkalmazása. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása. Egyéni számformátum kialakítása – Saját képletek szerkesztése, cellahivatkozások használata – Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel – Adatok bevitele különböző forrásokból – Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével – Adatok elemzése, csoportosítása – Nagy adathalmazok kezelése. Keresés, rendezés, szűrés – Számítások végzése nagy adathalmazokon – Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, adatimportálás; szöveg-, szám- és logikai típus; számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum, egyéni számformátum, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, adatok keresése, rendezés, szűrés, adatok kiemelése formázással, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**7. Adatbázis-kezelés**	**Órakeret 6 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
– Strukturált adattárolás – Adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai – Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása – Lekérdezések készítése – Szűrési feltételek megadása – Függvényhasználat adatok összesítésére – Jelentések készítése – Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése – Közérdekű adatbázisok elérése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**8. A digitális eszközök használata**	**Órakeret 2 óra**
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése – A digitális eszközök főbb egységei, azok fejlődéstörténetének főbb állomásai – Operációs rendszer segédprogramjai – Állomány- és mappatömörítés – Digitális kártevők elleni védekezés – Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés – Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában – Állományok kezelése és megosztása a felhőben, jogosultságok kiosztása, kezelése		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ergonómia; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, jogosultságok, etikus információkezelés, távmunka digitális eszközökkel	

Digitális kultúra
szakképző iskola

A digitális kultúra tantárgy ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való mérlegelő, biztonságos, etikus alkalmazása.
Az informatikai és információs eszközök, szolgáltatások az egyén életének és a társadalom működésének szinte minden területét átszövik, ezért a digitális kultúra tantárgyban szereplő fejlesztési területek számos területen kapcsolódnak a Nemzeti alaptanterv műveltségterületeinek fejlesztési feladataihoz. A digitális kultúra tantárgy keretében megoldandó feladatok témájának kiválasztásakor, tartalmainak meghatározásakor fokozott figyelmet kell fordítani a kiemelt nevelési célok, a kulcskompetenciák és az életszerű, releváns információk megjelenítésére.
A digitális kultúra tantárgy feladata, hogy korszerű eszközeivel és módszereivel felkeltse az érdeklődést a tanulás iránt és lehetővé tegye, hogy a tanuló a rendelkezésre álló informatikai eszközök segítségével hatékonyabbá tegye a tanulási folyamatot. A digitális kultúra tanulása hozzásegíti a tanulót, hogy önszabályozó módon fejlessze tanulási stratégiáját, ennek érdekében ismerje fel a tanulási folyamatban a problémamegoldás fontosságát, az információkeresés és az eszközhasználat szerepét, legyen képes megszervezni tanulási környezetét, melyben fontos szerepet játszanak az informatikai eszközök, az információforrások és az online lehetőségek.
A digitális kultúra tantárgy segíti a tanulót abban, hogy az internet által nyújtott lehetőségek kihasználásával aktívan részt vegyen a demokratikus társadalmi folyamatok alakításában, ügyeljen a biztonságos eszközhasználatra, fejlessze elemző, mérlegelő szemléletét, érthető módon és formában tegye fel a témával kapcsolatos kérdéseit, törekedjen az építő javaslatok megfogalmazására, készüljön fel a változásokra. A digitális kultúra tantárgy kiemelt célja a digitális kompetenciák fejlesztése, az alkalmazói programok felhasználói szintű alkalmazása, az információ szerzése, értelmezése, felhasználása, az elektronikus kommunikációban való aktív részvétel.
A digitáliskultúra-órákon elsajátított alapok lehetővé teszik azt, hogy a tanuló a más tantárgyak tanulása során készített feladatok megoldásakor informatikai tudását alkalmazza. A digitális kultúra tantárgy feladata a formális úton szerzett tudás rendszerezése és továbbfejlesztése, a nem formális módon szerzett tudás integrálása, a felmerülő problémák értelmezése és megoldása. Az egyéni, a csoportos és a foglalkozáson kívüli tanulás fontos színtere és eszköze az iskola informatikai bázisa és könyvtára, melyek használatához a tantárgy nyújtja az alapokat.
A technológia műveltségterület fejlesztési céljai – a tanulók váljanak a digitális világ aktív polgárává –, illetve a Nemzeti alaptanterv fejlesztési céljai, valamint az ott leírt digitális kompetenciák fejlesztése akkor valósulhatnak meg, ha az egyes tantárgyak, műveltségterületek tanítása és a foglalkozáson kívüli iskolai tevékenységek szervesen, összehangolt módon kapcsolódnak a digitális kultúrához. A technológia műveltségterület egyes elemeinek elsajátíttatása, a készségek fejlesztése, az informatikai tudás alkalmazása tehát valamennyi műveltségterület feladata. A digitális kompetenciák fejlődését segíthetik például az oktatók közötti együttműködések (például: közös, több tantárgyat átfogó feladatok), továbbá az aktív részvétel a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban.
Az egyes műveltségterületek építenek a digitális kultúra tantárgy keretében megalapozott tudásra és az informatikai eszközök használatára.
Mindennapi életünk során az intelligens informatikai rendszerek sokaságát használjuk. *Az informatikai eszközök használata* témakörön belül a számítógép felépítése és a gép alapvető működését biztosító hardverrészek kerülnek bemutatásra, a tanulók megismerik az adattárolást, a digitalizálást, az interaktivitást segítő eszközöket és a legfontosabb hardverelemek működését.

Az információs társadalom lehetőségeivel csak azok a személyek tudnak megfelelő módon élni, akik tudatosan alkalmazzák az informatikai eszközöket, ezért a szakképző iskolai fejlesztési feladatok meghatározása során elsősorban az eszközök ismeretére, az eszközökkel megvalósítható lehetőségek feltérképezésére és az alkotó felhasználásra kerül a hangsúly.
Az alkalmazói ismeretek témakör fejlesztése során a társadalmi élet számára hasznos informatikai műveletek megismerésére, megértésére és használatára, például állományok kezelésére, különböző alkalmazások használatára, és a programok üzeneteinek értelmezésére kerül sor. A számítógép működése közben lejátszódó algoritmusok megfigyelésével, megértésével, az eljárások tudatos, értő alkalmazásával javítható a számítógép használatával szembeni attitűd, fejleszthető a munka hatékonysága. A számítógép működtetése érdekében a tanulóknak magabiztosan kell használniuk az operációs rendszert, amelyen keresztül kommunikálnak a számítógéppel.
Az alkalmazói programok használatakor fontos a célnak megfelelő eszközök kiválasztása, a szöveg-, kép- és videoszerkesztéssel, multimédia-fejlesztéssel, prezentációkészítéssel, táblázatkezeléssel, adatbáziskezeléssel kapcsolatos problémák megoldása közben az alkalmazott programok értő felhasználása, az alkalmazható eljárások megismerése, a használat közben felmerülő problémák megoldása. Az alkalmazói ismeretek fejlesztése többféle program használatát igényli, amelyek együttesen támogatják a kreativitást és az innovációt.
A 21. század kihívásai közé tartozik az, hogy az emberek az életük során megvalósított tevékenységeket tudatosan és körültekintően tervezzék meg. A problémamegoldás életünk szerves részét alkotja, az életszerű, probléma alapú feladatok sikeres megoldása befolyásolja az életminőséget. Ennek szükséges előfeltétele az algoritmizálási készségek formális keretek közötti fejlesztése, amelyre a *Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* témakörben kerül sor. Feladataink, kötelességeink, önkéntes és szabadidős tevékenységeink elvégzése, a közösségi életformák gyakorlása döntések sorozatából tevődik össze. A problémamegoldás az élet minden területén jelen lévő alaptevékenység, melynek sajátosságait a tanulókkal egyrészt a problémamegoldás elméletének, lépéseinek, eszközeinek, módszereinek, általános szempontjainak elsajátításával, másrészt a problémamegoldás általános elveinek más műveltségi területeken való gyakorlati alkalmazásával érdemes megismertetni.
A problémamegoldás egyes részfolyamatai, például az információ szerzése, tárolása, feldolgozása önálló problémaként jelenhetnek meg. A *Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* rész elsajátítása során a tanulók megismerkednek az algoritmizálás elméleti módszereivel, a szekvenciális és vezérléselvű programok alapvető funkcióival, majd az elméleti megalapozást követően a gyakorlatban készítenek és tesztelnek számítógépes programokat.
Az elkészített programok segítségével más műveltségi területek problémái tanulmányozhatók, illetve különböző jelenségek szimulálhatók. A problémamegoldási ismeretek tanítása a mások által készített programok algoritmusainak értelmezését, az alkalmazói képesség kialakítását és a mérlegelő szemléletet is támogatja.
Az *infokommunikáció* térnyerésével a 21. század a hagyományos információforrások mellett központba állítja az elektronikus információforrások használatát, előtérbe helyezi az interneten zajló kommunikációt, megköveteli a hálózati és multimédiás informatikai eszközök hatékony felhasználását.
Hangsúlyossá válik a különböző formákban megjelenő információk (szövegek, képek, hangok, egyéb multimédiás elemek) felismerése, kezelése, értékelése és felhasználása. Az ismeretek bővítéséhez, kiegészítéséhez a könyvtár, valamint az internet korosztálynak megfelelő alapszolgáltatásainak, az intelligens és interaktív hálózati technológiáknak az önálló használata szükséges. Az alkalmazáshoz nélkülözhetetlen a szükséges információk online adatbázisokban való keresése, a találatok és a programok által szolgáltatott válaszok értelmezése, az adatok közötti összefüggések felismerése és vizsgálata oktatói segítséggel. A túlzott vagy helytelen informatikai eszközhasználat veszélyeket rejthet, melyekre érdemes felhívni a figyelmet, hasznos lehet megismerni azokat a módszereket, amelyekkel a veszélyek elkerülhetők.
Az infokommunikáció témakörén belül kerül sor az interneten zajló kommunikációs formák és rendszerek bemutatására, megismerésére és összekapcsolására. A kommunikációs folyamat magában foglalja az információk fogadását, küldését, továbbítását, tárolását, rendszerezését, a netikett betartását, a

kommunikációt akadályozó tényezők felismerését. A csoportokon belül zajló kommunikáció számtalan lehetőséget rejt a tanulási folyamatok számára, ennek érdekében a tanulóknak tájékozottságot kell szerezniük a közösségi oldalak használatáról, azok előnyeiről és veszélyeiről, meg kell ismerniük a használatra vonatkozó elvárásokat, szabályokat.
A *Médiainformatika* témakör tartalmazza az elektronikus, internetes médiumok elérését, használatát, információk kinyerését, felhasználását. A források használata magában foglalja az egyes információhordozók tanulásban való alkalmazását, valamint hitelességük, objektivitásuk vizsgálatát, tartalmuk értékelését is.
Az információs társadalom témakörben elsajátított ismeretek, fejlesztett készségek és képességek hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben etikusan és biztonsággal kezelje az adatokat, megfelelően használja a rendelkezésére álló informatikai eszközöket. Az aktív állampolgárság érdekében kerül sor az elektronikus szolgáltatások megismerésére, az egyes szolgáltatástípusok céljainak azonosítására, jellemzésére, az igényeknek megfelelő szolgáltatások kiválasztására. A tanulók a szabályok betartásával igénybe veszik a számukra hasznos elektronikus szolgáltatásokat. Az informatikai rendszerek használata közben számtalan biztonsági, etikai probléma merül fel, melyek tájékozottság és tapasztalat birtokában megfelelő módon kezelhetők, ezért lehetőséget kell nyújtani a tapasztalatszerzés többféle módjára, pl. a médiában szereplő események különböző szempontok szerinti értelmezésére, a társakkal történt esetek megbeszélésére, a lehetséges megoldási alternatívák kifejtésére.
A *Könyvtárhasználat* oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapokban az információk elérésével, mérlegelő szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával, a tanuló leendő szakmájához kötődő szakkönyvtárak és a szakmához kapcsolódó könyvtári szolgáltatások használatával érhető el.
Az információkeresés területén kiemelt cél, hogy a képzési szakasz végére a tanuló legyen képes a folyamatok alapos tervezésére. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értéke megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges elemző, mérlegelő és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulókban a könyvtári információszerzéshez, -feldolgozáshoz és -felhasználáshoz is kapcsolódóan az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat.
A könyvtári informatika témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy és szakmai gyakorlatai keretében megvalósuló, erre a tudására épülő feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken, és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló modern technikai lehetőségek.
Az informatikai eszközök használata a számítógépteremben lévő szabályok betartatásával és az egészséges számítógépes munkakörnyezet kialakításával építő módon hat az erkölcsi gondolkodásra, a testi és lelki egészségre. A biztonságos adattárolás megismerésével, az egyéni felelősségvállalás és az illetéktelen adathozzáférés megismertetésével fejleszthető az erkölcsi gondolkodás. A digitális eszközök használatával fejlődnek a diákok technikai készségei.
Az *alkalmazói ismeretek* során a tanulók dokumentumokat szerkesztenek, amely fejleszti a kommunikációs kompetenciákat, a digitális kompetenciákat és a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit. A személyes dokumentumok készítése fejleszti az önismeretet, segíti a pályaorientációt. A multimédiás dokumentumok készítése támogatja a médiatudatosságra nevelést. A táblázatok kezelésére alkalmas programokkal végzett műveletek során nyert információk támogatják a felhasználót az önálló döntésben, segítik a matematikai, gondolkodási; a digitális; a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztését.

A *problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* témakör hozzájárul az önismereti és a társas kapcsolati kultúra fejlesztéséhez. A problémamegoldás során a tanulók megtapasztalják, hogy egy nagyobb probléma akkor oldható meg hatékonyan, ha azt kisebb részekre bontják, és a feladat megoldása közben csoportban dolgoznak együtt. A csoportmunka szervezése hozzájárul az önismeret fejlesztéséhez, valamint a társak megértéséhez, elfogadásához.
Az angol nyelvű utasításkészletet tartalmazó programozási nyelvek használata segíti az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztését. A diák a program használatát bemutató dokumentumok, illetve hibaüzenetek értelmezése során idegen nyelvű szövegrészeket olvas. A feladathoz tartozó problémák programozására angol nyelvű minták, megoldási javaslatok, források találhatók az interneten, emellett angol nyelvű fórumokon is tanácsot lehet kérni. A programok használatát segítő dokumentumok tanulmányozása, illetve a fórumokon való levelezés során jelentősen mélyül a tanulók angol nyelvű tudása, fejlődik kommunikációs képességük.
A *Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel* témakör támogatja a matematikai, gondolkodási kompetenciák fejlesztését, mert a matematikai problémák algoritmizálása és az algoritmus programmal történő megvalósítása során a tanuló használja a diszkussziót, a folyamat során hangsúlyossá válik a logikus gondolkodás. Az algoritmizálás során a matematikaórákon megismert képletek alkalmazására, átalakítására kerül sor. Az alkotás során igénnyé válik a felhasználóbarát program írása, a szakkifejezések megfelelő használata, a matematikai készségek rugalmas alkalmazása. A programírás végén a tanulók teszteléssel ellenőrzik munkájukat, felismerik a programhasználathoz szükséges felhasználói dokumentumok fontosságát.
Az *Infokommunikáció* témakör során szerzett tapasztalatok támogatják a médiatudatosságra nevelést. A hagyományos média mellett az elektronikus média mindennapjaink nélkülözhetetlen részévé vált. Az információszerzés, a tanulás, a szórakozás és a kapcsolattartás sem képzelhető el digitális média nélkül. A digitális kultúra tantárgy kiemelt célja, hogy a tanuló az információs társadalom aktív és mérlegelően gondolkodó részvevője legyen. A médiatudatos oktatás célja, hogy a tanuló az elképesztő mennyiségű információból legyen képes kiválasztani a hiteles információt. Fontos, hogy a diákok meg tudják különböztetni a valóságot és a virtuális világot. A multimédia jelentős szerepet játszik társadalmunk megismerésében, ezért a média működésének megismerése nélkülözhetetlen az információk mérlegelő értelmezéséhez, ennek érdekében kerül sor a médiatudatos, mérlegelő gondolkodás ösztönzésére, az etikus viselkedés betartására. A média egyes elemei a manipuláció eszközei is lehetnek, a tudatos befolyásolás jelei jól azonosíthatók. A helyes médiahasználatra való felkészítéssel, a helyes viselkedésminták megfigyelésével megelőzhető a káros függőség kialakulása. Az eszközhasználat során ügyelni kell az önálló döntéshozatalon alapuló mértéktartásra. Fontos azoknak a helyzeteknek a felismerése, melyekben elkerülhetetlen a segítségkérés.
Az információs társadalom témakör tárgyalása során a tanulók olyan normákat, értékeket ismernek meg, melyek hozzájárulnak az erkölcsi neveléshez és ezen keresztül a családi életre neveléshez. Az elektronikus szolgáltatások igénybevétele egyéni felelősségvállalással jár, amely támogatja a társadalmi folyamatok megismerését. Az online tevékenységek végzésekor lehetőség nyílik a társas kapcsolatok ápolására, a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésére, a folyamatokban való aktív és mérlegelő részvétellel fejlődik az önismeret, és a szövegértő, -feldolgozó képesség.
Az informatikai eszközhasználat készségszintű elsajátítása támogatja a tanulás eredményességét, hozzájárul az élményszerű, korszerű eszközökkel támogatott tanulás megvalósításához, lehetőséget nyújt a folyamatos és hatékony önképzéshez.
Az informatikai eszközök használata során cél, hogy a felhasználók törődjenek a testi és lelki egészségükkel, munkájukat egészséges munkakörnyezetben végezzék. A jövőorientált gondolkodás kialakítása érdekében érdemes megismerni az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásait, a környezetet kímélő energiatakarékos üzemmódokat. A társadalmi tevékenységek hatással vannak a környezetre, a környezet megóvása érdekében a környezettudatos életmód kialakítására és az ezzel kapcsolatos információk keresésére is hangsúlyt kell fektetni.
Az online rendszerek megismerésével lehetővé válik a valós és virtuális kapcsolatok közötti különbségek azonosítása. A világhálóról származó tartalmak különböző hitelességűek, ezért eleinte csak a biztonságos

információforrások használata javasolt, a későbbi évfolyamokon a tanulók tanulmányi feladataiknak, érdeklődésüknek megfelelően, körültekintően bővíthetik az alkalmazott források és felhasználások körét.
A *könyvtárhasználati* tudás a kiemelt fejlesztési területek mindegyikében elengedhetetlen, mivel minden téma megismerése hatékony és mérlegelő szemléletet igényel. Ezen belül is kiemelkedik a nemzeti műveltség, értékek és az egyetemes kultúra megismertetése, hiszen ezek alapvető eszközei az információforrások. Az állampolgárságra, demokráciára nevelésnek fontos része az információhoz való jog tudatosítása, és a megszerzéséhez, megértéséhez, a társadalom érdekében való aktív felhasználásához szükséges tudás fejlesztése. Az információ feldolgozása sok erkölcsi kérdés megvitatását teszi szükségessé, melyekkel a tanulók társas kapcsolati kultúrája fejleszthető.
A *Könyvtári informatika* keretén belül kerül sor annak a megtanítására, hogy hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások a tanulás során. A forrás- és könyvtárhasználat tanulása segít az információkeresés és a tanulás folyamatának megértésében, a tanulási stratégia fejlesztésében. A témakör a gyakorlatközpontúságból adódó folyamatos tevékenykedtetéssel és az együttműködést igénylő csoportmunkával járul hozzá a differenciáláshoz. Mind a kommunikációs, mind a digitális kulcskompetenciák fejlesztése területén kiemelt jelentősége van az információs problémamegoldás folyamatának, valamint ezek bemutatásának. A könyvtárhasználat tanítása során cél, hogy a tanulók a nyomtatott és a digitális eszközök segítségével önállóan és tudatosan használjanak könyvtárakat, anyanyelvi és idegen nyelvű információforrásokat.
A problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör segíti az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztését, mert a programozási nyelvek általában angol nyelvű utasításkészletet használnak. A program saját segítségnyújtó dokumentumai, illetve hibaüzenetei általában angol nyelvűek, ezért a programozással foglalkozó diák rákényszerül az angol nyelvű szövegek olvasására és azok megértésére. A feladathoz tartozó problémák programozására nagy mennyiségű angol nyelvű minta, megoldási javaslat, forrás lelhető fel az interneten, emellett angol nyelvű fórumokon is tanácsot lehet kérni. A fellelhető tudásanyag áttanulmányozása, illetve a fórumokon való levelezés során jelentősen mélyül a tanuló idegen nyelvi tudása, fejlődik kommunikációs képessége.

9.és 11. évfolyam
Az *informatikai eszközök* átszövik világunkat, a számítógép mellett rengeteg intelligens eszköz jelenik meg. Csak azok tudják jól kihasználni az új információs társadalom lehetőségeit, akik rendszeresen alkalmazzák ezeket az eszközöket. A szakképző iskolai évek során a magabiztos készségeken alapuló alkotó felhasználásra és a rendelkezésre álló informatikai eszközök lehetőségeinek bővítésére kerül a hangsúly.
Napi életünk során sokszor kell döntéseket hoznunk a rendelkezésünkre álló információk alapján. A tanulók felismerik, hogy az informatikai eszközök segítségével, az *alkalmazói ismeretek* birtokában segíthetnek a hétköznapi életük során szükséges döntések előkészítésében.
A kommunikáció során kiemelt fontosságú a csoportok szervezése és működtetése, ennek érdekében ismerkednek meg a tanulók a körlevél készítésével, az alkotás során szükséges fogalmakkal és a számítógéppel végzett műveletekkel. A pénzügyi számítások a hétköznapi élet során is fontos szerepet látnak el. A táblázatkezelő programmal statisztikai elemzéseket végezhetünk, az adatokat megfelelő típusú diagramokon jeleníthetjük meg. A táblázatkezelővel egyéb tantárgyi feladatokat is meg lehet oldani.
Az informatikai eszközökkel és módszerekkel történő problémamegoldás fejlesztési célja, hogy a tanulókat alkalmassá tegye a szakmájuknak megfelelő programok keresésére, kiválasztására valamint kezelésére. A tanulóknak alkalmassá kell válnia a szakirányuknak megfelelő új számítógépes programok fejlesztési céljainak megfogalmazására, a fejlesztői csapattal való együttműködésre. A tanulók az iskolai élethez köthető matematikai, természettudományi, nyelvi és egyéb problémákat dolgoznak fel, munkamódszerként elsősorban csoportos és projekt munkaformákat alkalmaznak.
Az összetettebb problémák algoritmusainak gyakorlati kivitelezéséhez a tanulók az összetett problémáknak megfelelő összetett adatszerkezetekkel is találkoznak. Ebben a korban előtérbe kerül az igényes adatbevitel és -kivitel, valamint a felhasználóbarát vezérlőelemek ismerete.

A tanulók az életkori sajátosságaiknak megfelelően a számítógépet komplex módon használják tanulmányaik során. A problémamegoldó készségek fejlesztése érdekében tetszőleges eszközökkel történő mérési értékek begyűjtésére, ezen értékek kiértékelésére, másrészt az egyszerű, véletlen eseményeket tartalmazó folyamatok modellezésére és szimulációjára kerül sor.
Szakképző iskolában a diákok az *infokommunikáció* során a szükséges információkat már önállóan fogalmazzák meg, önállóan keresik meg és használják. Képesek az információ hitelességének értékelésére. Az elkészült anyagaikat önállóan publikálják, megosztják az interneten (szöveges állományokat, képeket, multimédiás anyagokat).
A kommunikáció során a diákok az internetes lehetőségek széles tárházát használják, a hangsúly a csoportmunkát támogató alkalmazásokra kerül át. Felismerik az infokommunikációs eszközök mindennapi életre gyakorolt hatásait.
Bármilyen tantárgyi műveltségi terület esetében önállóan használják az elektronikus média lehetőségeit. Hatékonyan alkalmazzák a média kezeléséhez szükséges eszközöket.
Az információs társadalom témakör tárgyalása során a tanulók a korosztálynak és a szakmai tanulmányaiknak megfelelő információkezeléssel kapcsolatos feladatokkal találkoznak, felkészülnek a veszélyek elhárítására, megismerik a jogi és etikai vonatkozásokat. Kiemelt szerepet kap az információforrások etikus alkalmazása és azok hitelességének értékelése. Tapasztalatot szereznek az informatikai eszközök helyes használatának elsajátításában, bővítik a kulturális együttélésre vonatkozó szabályokkal kapcsolatos ismereteiket és betartják azokat. Az informatikai eszközök használata jelentősen hozzájárul a változásokhoz, ezért érdemes megismerni a fejlődés egyes szakaszait, feltárni az eszközök fejlettségének, elterjedtségének társadalmi, gazdasági, kulturális életre vonatkozó hatását és ezek összefüggéseit.
A tanulók az életkori sajátosságaiknak és az igényeiknek megfelelő elektronikus szolgáltatásokat ismernek meg, felismerik a szolgáltatások hétköznapi életben betöltött szerepét, céljait, és törekednek a biztonságos, mérlegelő használatra. A fejlesztés során a szolgáltatások kiválasztása, majd a működés megfigyelése és megértése, az egyes funkciók kipróbálása, a működési algoritmusok azonosítása, az eljárások értő alkalmazása és a mérlegelő szemléletmód kialakítása kap hangsúlyos szerepet.
A *könyvtárhasználat* önálló tanulásának zárószakaszában cél, hogy a tanuló minél átfogóbb és modernebb könyvtárképpel rendelkezzen, ismerje saját igényeit, szokásait, tudását annak érdekében, hogy azt tudatosan és hatékonyan alkalmazhassa, fejleszthesse tanulmányai és a munka során is. A fejlesztés során az információs problémamegoldás folyamatának, a probléma megoldásának önálló, személyre, helyzetre szabott alakítása, irányítása zajlik tanulmányi, szakmai és hétköznapi helyzetekben. Ennek érdekében a könyvtári rendszer általános internetes, a helyben elérhető könyvtárak és a szakkönyvtárak teljes körű szolgáltatásai körében való önálló tájékozódás szükséges. A hatékony könyvtárhasználat érdekében a korábbi évek során megismert forrástípusok és konkrét források felhasználási célhoz, leendő szakmájához viszonyított információs értékének megállapítására, újabb könyvtári, szakmai és közhasznú adatbázisok és honlapok megismerésére, használatára kerül sor.
Az információkereső stratégia kialakításával és az etikai szempontokat is figyelembe vevő alkotó felhasználásával a tantárgyakhoz vagy a hétköznapi szituációkhoz kötött információt igénylő feladatokat a tanulók egyre önállóbban oldják meg.

9. évfolyam
A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Az informatikai eszközök használata	6
Alkalmazói ismeretek – Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása – Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés	30
Összes óraszám:	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Az informatikai eszközök használata**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az operációs rendszer alapvető funkcióinak ismerete, alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számítógépes perifériák használatbavétele. Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása. Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása. Az egészséges munkakörnyezet megteremtése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A számítógépes perifériák megismerése, használatbavétele, működésük fizikai alapjai A számítógép fő egységeinek megismerése, az alaplap, a processzor, a memória főbb jellemzői. Bemeneti és kimeneti perifériák, adathordozó eszközök használata, működési elve. *Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztása* Az összetett munkához szükséges eszközkészlet kiválasztási szempontjainak megismerése. Digitalizáló eszközök. Az operációs rendszer és a számítógépes hálózatok főbb feladatai és szolgáltatásai. *Az adatok biztonságos tárolása. Az informatikai környezet tudatos alakítása* Az adatok biztonságos tárolásának szoftveres és hardveres biztosítása. Fájlok illetéktelenek által történő hozzáférésének megakadályozása. *Az egészséges munkakörnyezet megteremtése* Egészséges, ergonómiai szempontoknak megfelelő számítógépes munkakörnyezet kialakítása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Digitális kamera, adatvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Alkalmazói ismeretek**	**Órakeret 30 óra**
	2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása	
Előzetes tudás	Az operációs rendszer alapvető funkcióinak ismerete, alkalmazása. A digitális képek formáinak ismerete, képszerkesztő program használata. Karakter- és bekezdésformázások végrehajtása szövegszerkesztő programmal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Körlevél készítése. Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása. Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése. A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Nagyobb dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása Nagyobb terjedelmű dokumentum szerkesztése. Élőfej, élőláb. Stílusok alkalmazása. Tartalomjegyzék készítése. Személyes dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása. *Körlevél* A törzsdokumentum és az adattábla fogalmának megismerése. Dokumentum készítése körlevél funkció felhasználásával. Egyéb iskolai dokumentum készítése kiadványszerkesztő programmal. *Különböző formátumú produktumok készítése, a megfelelő formátum célszerű kiválasztása* Egyénileg készített, letöltött elemek (zene, fénykép, film, animáció stb.) elhelyezése közös multimédiás dokumentumban. Szöveg, kép elhelyezése a dokumentumban. Dokumentumok nyomtatási beállításai. *Hangszerkesztés* Digitális hangformátumok megismerése. A formátumok átalakítása. Hangszerkesztő program használata. *Multimédiás dokumentumok készítése. Interaktív anyagok, bemutatók készítése* A feladat megoldásához szükséges alkalmazói eszközök kiválasztása és komplex használata. Utómunka egy videószerkesztő programmal. A weblapkészítés alapjai.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Élőfej, élőláb, oldalszám, stílus, tartalomjegyzék, körlevél, törzsdokumentum, multimédia, videó.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés**	
Előzetes tudás	Az operációs rendszer alapvető funkcióinak ismerete, alkalmazása. Egyszerű táblázatkezelési műveletek végrehajtása. Táblázatba foglalt adatokból célszerű diagramok készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Problémamegoldás táblázatkezelővel. Adatkezelés táblázatkezelővel. Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Problémamegoldás táblázatkezelővel A hétköznapi életben előforduló problémák megoldása. Tantárgyi feladatok megoldása. Függvények használata. *Statisztikai számítások* Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben. Az adatok grafikus szemléltetése. *Adatkezelés táblázatkezelővel* Adatok rendezése, szűrés. Függvények alkalmazása különböző lapokon lévő adatokra. *Térinformatikai alapismeretek* Térképek és adatbázisok összekötési lehetőségei. Útvonalkeresők, térképes keresők használata. *Adatok tárolásához szükséges egyszerű adatbázis kialakítása* Adatbázis létrehozása. Adattábla, rekord, mező, kapcsolat, kulcs. Adatbázis feltöltése. Algoritmusok alkalmazása a feladatmegoldásokban.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adatbázis, relációs adatbázis, adat, adattábla, rekord, mező, kapcsolat, kulcs.

3. évfolyam

4.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	6
Infokommunikáció	3
Az információs társadalom	4
Könyvtári informatika	3
Alkalmazói ismeretek ismétlése, portfólió készítése	15
Összes óraszám:	31

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel**	**Órakeret 6 óra**
	3.1. A problémamegoldáshoz szükséges módszerek és eszközök kiválasztása	
Előzetes tudás	Algoritmusleíró eszközök ismerete és használata, egyszerűbb algoritmusok megírása. Fejlesztői környezet használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tantárgyi és egyéb problémák informatikai eszközök segítségével történő megoldása csoportmunkában, a megoldáshoz szükséges algoritmusok készítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

A problémák megoldásához szükséges eszközök és módszerek komplex alkalmazása A problémamegoldáshoz szükséges informatikai eszközök kiválasztása. Tantárgyi és egyéb problémák informatikai eszközök segítségével történő megoldása, a megoldáshoz szükséges algoritmusok készítése. *Problémák megoldása munkacsoportban. A problémamegoldó tevékenység tervezése* Az iskolához és a köznapi élethez kapcsolódó problémák megoldásának tervezése és megvalósítása csoportmunkában. Projektmunkák informatikai eszközökkel történő kivitelezése.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Probléma, tervezés, megvalósítás, projektmunka.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3.2. Algoritmizálás és adatmodellezés**	
Előzetes tudás	Algoritmus kódolása valamely fejlesztői környezetben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tantárgyi problémák algoritmizálása. Tervezési eljárások, az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elveinek használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Adott feladat megoldásához tartozó algoritmusok megfogalmazása, megvalósítása számítógépen, a feladat megoldásához algoritmusok tervezése, végrehajtása, elemzése Tantárgyi problémák megoldási algoritmusainak tanulmányozása. Algoritmusok alkotása különböző tervezési eljárások segítségével, az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei. Algoritmusok megvalósítása. Néhány típusalgoritmus vizsgálata. *A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata, megtervezése, értelmezése* A beállítások értelmezése. *Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése, használata. Adatmodellezés, egyszerű modellek megismerése* Különböző adattípusok használata a modellalkotás során.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tantárgyi probléma, alulról felfelé építkezés elve, lépésenkénti finomítás elve, elemi adat, összetett adat, bemenő adat, eredmény.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3.3. Egyszerűbb folyamatok modellezése**	
Előzetes tudás	Fejlesztői környezet ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tantárgyi szimulációs programok használata. Tantárgyi mérések eredményeinek kiértékelése informatikai eszközökkel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Mérések és szimulációk, a paramétermódosítás hatásai, törvényszerűségek megfogalmazása, modellalkotás egyszerű tevékenységekre Tantárgyi szimulációs programok használata. A beállítások hatásainak megfigyelése, a tapasztalatok megfogalmazása.		

Tantárgyi mérések eredményeinek kiértékelése informatikai eszközökkel. Modellalkotás egyszerű tevékenységekre.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mérés, értékelés, eredmény, szimuláció, beállítás, modell.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Infokommunikáció**	**Órakeret 3 óra**
	4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek	
Előzetes tudás	Információ keresése, a hiteles és nem hiteles információ megkülönböztetése, az információ mérlegelő értékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A feladatok elvégzéséhez szükséges információk azonosítása, meghatározása, megkeresése, felhasználása. A dokumentumok önálló publikálása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Önálló információszerzés Információkeresési stratégia. Tartalomalapú keresés. Logikai kapcsolatok. A szükséges információ önálló meghatározása, a találatok szűkítése, kigyűjtése, felhasználása. *Az információk közlési célnak megfelelő alakítása, a manipuláció megismerése* A találatok elemzése, értékelése hitelesség szempontjából. A közlés céljának felismerése. A reklámok manipulatív tevékenységének felfedése. *A publikálás módszereinek megismerése, szabályai* Az elkészült dokumentumok publikálása hagyományos és elektronikus, internetes eszközökkel. Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videóanyagok, weblapok publikálása az interneten.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Manipulálás, kétirányú információáramlás, adatfeltöltés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák**	
Előzetes tudás	Az infokommunikációs eszközök ismerete. A modern infokommunikációs eszközök hatékony használata. A kommunikáció elméletének ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Online kommunikáció folytatása, csoportmunka végzése egy vagy több résztvevővel. A legújabb két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek, valamint az elektronikus médiumok megfelelő kezelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Kommunikációra képes eszközök összekapcsolási lehetőségeinek megismerése Többrésztvevős beszélgetős, kommunikációs program használata. Csoportmunka az interneten. *Az infokommunikációs eszközök mindennapi életre gyakorolt hatásának vizsgálata* A hagyományos infokommunikációs technológiák összehasonlítása az elektronikus és internetes lehetőségekkel. A túlzott internethasználatból kialakuló káros életformák azonosítása, a függőség elhárítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kommunikációs program.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4.3. Médiainformatika**	
Előzetes tudás	A legújabb infokommunikációs technológiák használata, alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az új elektronikus és internetes médiumok készségszintű használata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A hagyományos médiumoktól különböző, informatikai eszközöket alkalmazó lehetőségek, azok felhasználása a megismerési folyamatban Információszerzés internetes portálokról, médiatárakból, elektronikus könyvtárakból.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hírportál, médiatár, e-book, hangoskönyv.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Az információs társadalom**	**Órakeret 4 óra**
	5.1. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai	
Előzetes tudás	Informatikai biztonsággal kapcsolatos tapasztalatok. A számítógép vagy a programok használata során tapasztalt esetleges meghibásodások. A problémák megoldása érdekében alkalmazott eljárások. Infokommunikációs eszközök használata során tanúsított viselkedési módok megfigyelése, véleményezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatvédelmi fogalmak ismerete. Az információforrások hitelességének értékelése. Szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmak megismerése. Az infokommunikációs publikálási szabályok megismerése. Az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Az adatvédelmi alapfogalmakkal és az információhitelesség megőrzési technikáival való megismerkedés Adatvédelmi fogalmak ismerete. Az információforrások hitelességének értékelése. Informatikai eszközök etikus használata. *Szerzői jogi alapfogalmak. Az infokommunikációs publikálási szabályok megismerése* Szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmak megismerése. Az infokommunikációs publikálási szabályok megismerése. *Az információ és az informatika gazdaságra, környezetre, kultúrára, személyiségre, egészségre gyakorolt hatásának megismerése* A globális információs társadalom jellemzői. Az informatikai kultúra jellemzői. Az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése. Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információs társadalom, informatikai biztonság, informatikai kultúra, információkezelés, adatvédelem, netikett, szerzői jog, szerzői alkotás, plágium, közkincs, szabad felhasználás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5.2. Az e-szolgáltatások szerepe és használata**	
Előzetes tudás	Elektronikus szolgáltatásokkal kapcsolatos személyes tapasztalatok, vélemények gyűjtése, tapasztalatok cseréje.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elektronikus szolgáltatások szerepének felismerése, a szolgáltatások mérlegelő használata. A fogyasztói viselkedést meghatározó módszerek felismerése a médiában.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények
Az e-szolgáltatások előnyeinek és veszélyeinek, biztonsági vonatkozásainak feltérképezése Az elektronikus szolgáltatások hétköznapi életben betöltött szerepének felismerése. Elektronikus szolgáltatások megismerése, mérlegelő használata, értékelése. Az elektronikus szolgáltatások előnyeinek és veszélyeinek felismerése. *A fogyasztói viselkedést befolyásoló technikák felismerése a médiában* Fogyasztói szükségletek azonosítása. A fogyasztói viselkedést befolyásoló módszerek megfigyelése és azonosítása. Tudatos vásárlókép kialakítása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Információs társadalom, média, elektronikus szolgáltatás, regisztráció, leiratkozás, azonosító, jelszó, mérlegelő használat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**6. Könyvtári informatika**	**Órakeret 3 óra**
Előzetes tudás	Katalógus önálló használata. A települési könyvtár önálló használata. Önálló kézikönyvhasználat. A felhasznált irodalomjegyzék összeállítása segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtári rendszer szolgáltatásai és a különböző információforrások önálló felhasználása tanulmányi és egyéb feladatokhoz.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Könyvtártípusok, információs intézmények
A könyvtári rendszer szerepének, lehetőségeinek megismerése.
A települési közkönyvtár önálló használata.
Könyvtárlátogatás.
Könyvtári szolgáltatások
A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak rendszerezése, felhasználása a tanulásban.
A könyvtárközi kölcsönzés funkciójának megértése.
Könyvtári és közhasznú adatbázisok használati útmutató segítségével való önálló használata.
Rendszeres, a céloknak megfelelő könyvtár- és internethasználat.
Információkeresés
A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága.
Információkeresési stratégiák ismerete.
Önálló információszerzés katalógusokból, adatbázisokból, általános és ismeretterjesztő művekből.
Releváns információk kiválasztása hagyományos és elektronikus információhordozókból.
Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutatómunkával.
Dokumentumtípusok, kézikönyvek
A hiteles forrás jellemzőinek ismerete.
Forrástípusok rendszerezése információs értékük szerint.
A talált információk mérlegelő értékelése.
Időszaki kiadványok önálló használata.
Elektronikus könyvek, digitalizált dokumentumok.
Az egyes tudományterületek alapvető segédkönyvtípusainak ismerete, önálló használata.
Forráskiválasztás
Komplex feladathoz való önálló forráskiválasztás a feladat céljának és a forrás információs értékének figyelembevételével.
Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás
Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése folyóiratcikkekről.
Az interneten megjelent források hivatkozási technikájának megismerése, segítséggel való alkalmazása.
Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtári rendszer, múzeum, levéltár, információkeresési stratégia, rejtett bibliográfia, relevancia, elemző forráshasználat, hivatkozás, plágium, hitelesség, önművelés, egész életen át tartó tanulás.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	*A tanuló az informatikai eszközök használat témakör végére* tudjon digitális kamerával felvételt készíteni, legyen képes adatokat áttölteni kameráról a számítógép adathordozójára; ismerje az adatvédelem hardveres és szoftveres módjait; ismerje az ergonómia alapjait. *A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére* legyen képes táblázatkezelővel tantárgyi feladatokat megoldani, egyszerű számításokat elvégezni; tudjon körlevelet készíteni; tudja kezelni a rendelkezésére álló adatbázis-kezelő programot; tudjon adattáblák között kapcsolatokat felépíteni, adatbázisokból lekérdezéssel információt nyerni. A nyert adatokat tudja esztétikus, használható formába rendezni. *A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére* tudjon algoritmusokat készíteni, legyen képes a probléma megoldásához szükséges eszközöket kiválasztani; legyen képes tantárgyi problémák megoldásának tervezésére és megvalósítására; ismerjen és használjon tantárgyi szimulációs programokat; legyen képes tantárgyi mérések eredményeinek kiértékelésére; legyen képes egy csoportban tevékenykedni. *A tanuló az infokommunikáció témakör végére* legyen képes információkat szerezni, azokat hagyományos, elektronikus vagy internetes eszközökkel publikálni; legyen képes társaival kommunikálni az interneten, közös feladatokon dolgozni; tudja használni az újabb informatikai eszközöket, információszerzési technológiákat. *A tanuló az információs társadalom témakör végére* ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat; legyen képes értékelni az információforrásokat; ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat; ismerje a szerzői joggal kapcsolatos alapfogalmakat; ismerje az infokommunikációs publikálási szabályokat; ismerje fel az informatikai fejlesztések gazdasági, környezeti, kulturális hatásait; ismerje fel az informatikai eszközök használatának személyiséget és az egészséget befolyásoló hatásait; ismerje fel az elektronikus szolgáltatások szerepét, legyen képes néhány elektronikus szolgáltatás mérlegelő használatára; ismerje fel az elektronikus szolgáltatások jellemzőit, előnyeit, hátrányait; ismerje fel a fogyasztói viselkedést befolyásoló módszereket a médiában; ismerje fel a tudatos vásárló jellemzőit. *A tanuló a könyvtári informatika témakör végére* legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani; legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azokat értékelni, tudatosan fejleszteni.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Alkalmazói ismeretek ismétlése, portfólió készítése	Órakeret 15 óra

4.2.2.6. Történelem

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényeget, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.
A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

9-12. évfolyam

A középiskolai történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világkép és magyar identitástudat. Szerezzen mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, árnyalt kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múltról, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.
A középiskolai történelemtanítás az általános iskolában elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az általános iskolában a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a középiskolai történelemtanításban mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megtárgyalásával. Az önálló információgyűjtés és –feldolgozás, a történeti jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek.
A tantárgy tantervének középpontjában a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország története áll. A témakörök mintegy kétharmada a magyar történelemhez kapcsolódik. Ez az egyes témák részletezettségén túl abban is megmutatkozik, hogy az általános iskolai kerettantervhez hasonlóan több általános európai jelenség bemutatásánál magyar és külföldi példák egyaránt előkerülnek. Ugyanakkor az általános iskolainál nagyobb tér jut Magyarország, illetve a magyar nemzet történetét befolyásoló európai és globális folyamatok és jelenségek bemutatására. Ezek eredményeként a tanuló a magyar történelmi jelenségeket konkrét egyetemes történelmi helyzetekhez viszonyítva tanulmányozhatja. Ez hozzásegíti őt, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket, folyamatokat és törekvéseket, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat. Alapvető cél annak érzékeltetése, hogy a magyar nemzet történelmére számos nemzetiség és közösség (pl. német, zsidó) együttélése is hatást gyakorolt. Fontos cél a magyarországi kisebbségek és nemzetiségek történetének bemutatása, valamint kiemelt cél a határainkon túl kisebbségbe szorult magyarok történelmének átfogó megismertetése.
A középiskolai történelemtanulás motiválja a tanulót arra, hogy felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt. Hozzájárul továbbá ahhoz, hogy az iskolából kikerülve hazáját szerető, a történelmi hagyományokat örökítő, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és önálló tagjává váljék.
Az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat soroljuk fel. Az egyértelműség kedvéért valamennyi olyan általános iskolában szereplő fogalmi elemet feltüntettünk itt is, ami az adott középiskolai témakörhöz kapcsolható, értelmezése tovább mélyíthető. Ezeket aláhúzással jelöltük. Az idegen személynevek a tantervben teljes névvel szerepelnek, de a diákoktól csak a vezetéknevek ismerete és pontos helyesírása várható el.

A tanuló a 9-12. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyítékok; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, történelmi nézőpont és interpretáció.
Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, köztársaság, diktatúra, demokrácia, parlamentarizmus, monarchia, önkormányzat, közigazgatás, hatalmi ágak, jog, alkotmány/alaptörvény, törvény, rendelet, birodalom;

- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, népesedés/demográfia, migráció, nemzet, etnikum, identitás, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, vallás, hit, egyház, civilizáció, eszme/ideológia, világkép.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (Általános követelmények)
(A Történelmi ismeretek az egyes évfolyampároknál kerülnek bemutatásra.)

Ismeretszerzés és forráshasználat

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről nyomtatott és digitális felületekről;
- tud forráskritikát végezni, és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;
- képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét;
- képes a szándékainak megfelelő információkat kiválasztani különböző műfajú forrásokból;
- összehasonlítja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait;
- képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására.

Tájékozódás időben és térben

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készít;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes azonosítani a tanult egyetemes és magyar történelmi személyiségek közül a kortársakat;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- egyszerű történelmi térképvázlatot alkot hagyományos és digitális eljárással.
- a földrajzi környezet és a történeti folyamatok összefüggéseit példákkal képes alátámasztani;
- képes különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítására, a történelmi tér változásainak és a történelmi mozgások követésére megadott szempontok alapján a változások hátterének feltárásával.

Szaktárgyi kommunikáció

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;
- fel tud ismerni fontosabb történelmi fogalmakat, meghatározás alapján;
- képes kiválasztani, rendezni és alkalmazni az azonos korhoz, témához kapcsolható fogalmakat;
- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;
- megadott szempontok alapján történelmi tárgyú szerkesztett szöveget (esszét) tud alkotni, amelynek során tételmondatokat fogalmaz meg, szövegtömörítés és átfogalmazás segítségével, állításait több szempontból indokolja és következtetéseket von le;
- társaival képes megvitatni történelmi kérdéseket, amelynek során bizonyítékokon alapuló érvekkel megindokolja a véleményét, és választékosan reflektál mások véleményére, árnyalja saját álláspontját.

Történelmi gondolkodás

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- képes felismerni, megfogalmazni és összehasonlítani különböző társadalmi és történelmi problémákat, értékrendeket, jelenségeket, folyamatokat;
- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni,
- hipotéziseket alkot történelmi személyek, társadalmi csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról;
- önálló kérdéseket fogalmaz meg történelmi folyamatok, jelenségek és események feltételeiről, okairól és következményeiről;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;
- képes különböző élethelyzetek, magatartásformák megfigyelése által következtetések levonására, erkölcsi kérdéseket is felvető történelmi helyzetek felismerésére és megítélésére;
- a változás és a fejlődés fogalma közötti különbséget ismerve képes felismerni és bemutatni azokat azonos korszakon belül, vagy azokon átívelően;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlít különböző, egymáshoz hasonló történeti helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;
- képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;
- összehasonlítja és kritikusan értékeli az egyes történelmi folyamatokkal, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos eltérő álláspontokat;
- feltevéseket fogalmaz meg, azok mellett érveket gyűjt, illetve mérlegeli az ellenérveket;
- felismeri, hogy a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális viszonyai a múltbeli események, tényezők következményeiként alakultak ki.

9–10. évfolyam

A középiskola első két évfolyamának témakörei az ókortól a 19. század közepéig ölelik fel a magyar és egyetemes történelem fontosabb folyamatait, jelenségeit, eseményeit, illetve az ehhez kapcsolódó tanulási eredményeket és fejlesztési feladatokat. A magyar és európai identitásunk alapját képező civilizációkhoz, korszakokhoz, történelmi eseményekhez tartozó témakörök az általános iskola után ismét előkerülnek, ám új megközelítéssel és bővülő tartalommal. Míg a témák többsége 5–6. évfolyamon a tanulók életkori

sajátosságainak megfelelően többnyire életmódtörténeti és portré témakörökbe rendeződtek, a középiskolában előtérbe kerül a politikai, társadalmi, gazdasági és kultúrtörténeti megközelítés, a hangsúly a korszakok gazdasági változásaira, társadalmi szerkezetére, politikai modelljeire és világképére helyeződik.
Az egyetemes és a magyar történeti témák általában külön témakörökbe szerveződnek, mivel előbbiek jobbára tematikus, utóbbiak pedig tematikus és eseménytörténeti jellegűek. A magyar történelem eseményei és folyamatai az egyetemes történelem által felrajzolt háttér előtt, nemzetközi összefüggésekbe ágyazva jelennek meg.
A strukturáltabb szempontok és bővebb ismeretek mellett az egyes témák feldolgozási módja is változik. A szemléletes megjelenítés és a történetek tanítása mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az önállóan végzett információszerző és –feldolgozó tevékenységek, a forrásokkal végzett különböző műveletek és a problémaközpontú tárgyalási mód.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (Általános követelmények)

Történelmi ismeretek

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:
- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat, valamint a reformáció és a katolikus megújulás folyamatát és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világképét, meghatározó birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítás, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, azok fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;
- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményt formál a francia forradalom európai hatásáról;
- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc időszakában; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- fel tudja idézni az ipari forradalom szakaszait, illetve azok gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai hatásait; képes bemutatni a modern polgári társadalom és állam jellemzőit és a 19. század főbb politikai eszméit, valamint felismeri a hasonlóságot és különbséget azok mai formái között.

A 9–10. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszáma: 252 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszáma: 30 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Civilizáció és államszervezet az ókorban	25
Vallások az ókorban	10
Hódító birodalmak	5
A középkori Európa	20
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	20
A középkori Magyar Királyság fénykora	25
A kora újkor	20
A török hódoltság kora Magyarországon	20
A felvilágosodás kora	12
Magyarország a 18. században	20
Új eszmék és az iparosodás kora	15
A reformkor	20
A forradalom és szabadságharc	10
Két mélységelvű téma feldolgozása, térképhasználat gyakorlása, kompetenciafejlesztő feladatok	30
Összes óraszám:	252

Témakör: Civilizáció és államszervezet az ókorban

Javasolt óraszám: 25 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A Közel-Kelet civilizációi	– Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján. – Tudomány. – A pénz megjelenése.	*Fogalmak:* öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, múmia, Akropolisz, filozófia, jósda, olümpiai játékok, városállam/polisz, arisztokrácia, démosz, demokrácia, népgyűlés, sztratégosz, cserépszavazás, rabszolga, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, amfiteátrum, gladiátor, provincia, légió, limes, polgárjog. *Személyek:* Hammurapi, Kleiszthenész, Periklész, Platón, Arisztotelész,	– Az állam szerepének bemutatása Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül. – Az ókori civilizációk jelentőségének és kulturális hatásainak felismerése. – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása. – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása.
A görög civilizáció	– A görög anyagi kultúra öröksége. – A filozófia és a történetírás. – A görög embereszmény. – A hellenisztikus kultúra elterjedése.		
Az athéni demokrácia	– Arisztokratikus köztársaság és demokrácia. – Kleiszthenész és Periklész.		

	– Az athéni államszervezet és működése.	Hérodotosz, Nagy Sándor, Julius Caesar, Augustus. *Kronológia:* Kr. e. 3000 körül – Kr. u. 476 az ókor, Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása. *Topográfia:* Mezopotámia, Babilon, Egyiptom, Nílus, Olümpia, Athén, Alexandria, Itália, Róma, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Savaria, Jeruzsálem.	– Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása. – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása. – A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása. – A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása. – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával. – Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.
A római civilizáció	– Római városépítészet, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak. – A római jog néhány máig élő alapelve. – A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia). – A latin nyelv és írás elterjedése.		
A római köztársaság	– A vérségi, a vagyoni és a területi elv. – A római köztársaság államszervezete és működése. – Köztársaságból egyeduralom: Caesar és Augustus.		

Javasolt tevékenységek:

- Képek gyűjtése a különböző civilizációk kultúrájának bemutatásához.
- Az ókori görög tudomány kulcsfogalmait bemutató idézetek, képi források gyűjtése.
- Információk gyűjtése egy pannóniai kulturális emlékről, régészeti feltárásról, épületről vagy építményről.
- Ábra készítése az athéni demokrácia és a római köztársaság működési rendjéről.
- Ókori témájú filmek / filmrészletek elemzése, értelmezése.
- Római kori emlékek felkeresése.

Témakör: Vallások az ókorban

Javasolt óraszám: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**

Politeizmus és monoteizmus	– A politeizmus az ókori Keleten. – Görög és római istenek. – A zsidó monoteizmus.	*Fogalmak:* politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra,, Messiás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora, apostol, misszió, Biblia, Újszövetség, evangélium, püspök, zsinat. *Személyek:* Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Ábrahám, Mózes, Jézus, Szent Péter és Szent Pál apostolok, Constantinus *Kronológia:* a keresztény időszámítás kezdete (Kr. e. és Kr. u.), 313 a milánói rendelet, 325 a niceai zsinat. *Topográfia:* Jeruzsálem, Kánaán, Júdea, Izrael, Palesztina, Betlehem.	– A zsidó és a keresztény vallások jellemzőinek összehasonlítása. – A vallások a mindennapi életre gyakorolt hatásainak megállapítása. – A zsidó-keresztény hagyományok európai kultúrára gyakorolt hatásának bemutatása. – Bibliai történetek, személyek felidézése. – A kereszténység terjedésének végigkövetése térképen. – Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján. – Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése. – Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.
A kereszténység kezdete	– Jézus tanításai. – A páli fordulat. – Keresztény-üldözések, a kereszténység elterjedése a Római Birodalomban. – A Szentháromság-tan.		

Javasolt tevékenységek:

- Képek, ábrázolások gyűjtése a különböző tanult vallások jellegzetes építményeiről.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése antik mitológiai témákról.
- Áttekintő táblázat / tabló készítése a görög-római hitvilágról.
- Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján.
- Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

Témakör: Hódító birodalmak

Javasolt óraszám: 5 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Egy eurázsiai birodalom: a hunok	– A nomád életmód, harcmodor és államszervezés. – A népvándorlás. – A Hun Birodalom. – Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása. – Róma örökösei Európa térképén.	*Fogalmak:* népvándorlás, hunok, ortodox, iszlám, Korán, kalifa. *Személyek:* Attila, Justinianus, Mohamed, Nagy Károly, I. Ottó. *Kronológia:* 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata. *Topográfia:* Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.	– A népvándorlás irányainak és résztvevőinek nyomon követése térkép segítségével a Kr. u. 4–8. sz. időszakában. – A sztyeppei állam működésének, sajátosságainak bemutatása. – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképen. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések feltárása.
Az Arab Birodalom és az iszlám	– Mohamed tanításai és a Korán. – Az iszlám kultúra jellegzetességei. – Az Arab Birodalom és az arab hódítás. – Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc.		

Javasolt tevékenységek:

- A Római Birodalom bukása külső és belső okainak összegyűjtése.
- A monoteista vallások (zsidó, keresztény, iszlám) összehasonlítása különböző szempontok alapján.
- Kiselőadás, prezentáció készítése jellegzetes iszlám vallási épületekről, szokásokról.

Témakör: A középkori Európa

Javasolt óraszám: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A parasztság világa	– A hierarchikus világkép. – Az uradalom.	*Fogalmak:* uradalom, földesúr, majorság, jobbágy, robot,	– A középkor társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális

	– A jobbágyok kötelességei és jogai. – Az önellátástól az árutermelésig. – Éhínségek, járványok, felkelések.	kiváltság, rend, pápa, érsek, cölibátus, szerzetes, bencés rend, ferences rend, eretnek, inkvizíció, kolostor, katolikus, szent, kódex, román stílus, gótikus stílus, reneszánsz, lovag, nemes, feudalizmus, hűbériség, király, rendi monarchia, keresztes hadjáratok, polgár, céh. *Személyek:* Szent Benedek, VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, Gutenberg, Dózsa György. *Kronológia:* 476–1492 a középkor, 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány. *Topográfia:* Egyházi Állam, Anglia, Franciaország, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, Szentföld.	jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti jogi különbségek azonosítása. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról. – A középkor társadalmi berendezkedése és a rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése. – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források segítségével. – A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása. – A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása. – A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre. – A céhek működésének jellemzése források alapján.
Az egyházi rend	– Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer. – Az egyházszakadás és a 11. századi reform. – A szerzetesség. – Az eretnekség. – Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek. – Román és gótikus építészet – európai és magyar példák.		
A nemesi rend	– Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség). – Lovagi eszmény és lovagi kultúra. – A keresztes hadjáratok eszméje.		
A polgárok világa	– A középkori város és lakói. – A város kiváltságai (magyar példák alapján). – A céhek. – A helyi és távolsági kereskedelem. – A reneszánsz építészet (európai és magyar példák).		

Javasolt tevékenységek:

- Képek gyűjtése és rendszerezése román, gótikus és reneszánsz stílusú épületekről.
- Képek gyűjtése az ortodox egyház jellegzetes épületeiről, szokásairól.

- Áttekintő ábra készítése az egyházi hierarchiáról.
- Prezentáció, bemutató készítése valamely szerzetes, illetve lovagrendről.
- A város jellegzetes helyszíneinek, intézményeinek azonosítása egy fiktív középkori várost bemutató ábrán.
- Kampányplakát készítése egy középkori témáról (pl. a keresztes háborúkban való részvétel hirdetése).

Témakör: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

Javasolt óraszám: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Magyar őstörténet és honfoglalás	– Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei. – A magyar törzsszövetség az Etelközben. – A honfoglalás okai és menete. – A kalandozások – a lovas-íjász harcmodor.	*Fogalmak:* finnugor, törzs, fejedelem, kabarok, vérszerződés, honfoglalás, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, kalandozások, székelyek, vármegye, egyházmegye, érsekség, tized, nádor, ispán, kancellária, kettős kereszt, szászok, kunok, tatárok/mongolok *Személyek*: Álmos, Árpád, az Árpád-ház, Géza, I. (Szent) István, Koppány, Szent Gellért, Szent Imre, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, IV. Béla, Szent Margit. *Kronológia:* 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása, 1222 az Aranybulla, 1241–1242 a tatárjárás.	– A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek megkülönböztetése. – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása. – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása.
Az államalapítás	– Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége. – A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet. – Az egyházszervezés.		
A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban	– Szent László, az országépítő. – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai. – A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása.		

	– II. András kora: az átalakuló társadalom. – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla. – Az Árpádok európai kapcsolatai.	*Topográfia:* Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Buda, Muhi, Erdély, Horvátország.	

Javasolt tevékenységek:

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmodoráról IKT eszközök segítségével.
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszervezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.
- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

Témakör: A középkori Magyar Királyság fénykora

Javasolt óraszám: 25 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Az Anjouk	– A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején. – A visegrádi királytalálkozó. – Az 1351-es törvények. – Nagy Lajos hadjáratai.	*Fogalmak:* aranyforint, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszonálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, kormányzó, szekérvár, végvár, szultán, szpáhi, janicsár, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, zsoldos, Corvina, Szent Korona, Szent Korona-tan, Képes krónika. *Személyek:* I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond,	– A 14–15. századi magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről. – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb
A török fenyegetés árnyékában	– Az Oszmán Birodalom. – Török hódítás a Balkánon. – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély.		

	– Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai.	Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás. *Kronológia:* 1301 az Árpád-ház kihalása,1308. I. Károly uralkodásának kezdete, 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása. *Topográfia:* Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, Nándorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom.	összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre. – Mátyás hatalom-gyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában. – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
Hunyadi Mátyás	– Mátyás útja a trónig. – A központosított királyi hatalom. – Jövedelmek és kiadások. – Birodalomépítő tervek. – Aktív védelem a török ellen.		
A magyar középkor kulturális hagyatéka	– Honfoglalás kori leletek. – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok. – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái.		

Javasolt tevékenységek:

- Nándorfehérvár ostromának rekonstruálása különböző írásos és vizuális források alapján.
- A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)
- Hunyadi János és Mátyás híres ütközeteinek felidézése, bemutatása térképvázlatok és írott források segítségével.
- Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
- A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Diósgyőr, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
- Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.

Témakör: A kora újkor

Javasolt óraszám: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A földrajzi felfedezések	– A portugál és spanyol felfedezések. – A korai gyarmatosítás és következményei. – A világkereskedelem kialakulása. – Az abszolutizmus.	*Fogalmak:* gyarmat, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, manufaktúra, tőke, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, örökös jobbágyság, reformáció, protestáns, evangélikus, református, anglikán, unitárius, vallási türelem, ellenreformáció, katolikus megújulás, jezsuiták, barokk. *Személyek:* Kolumbusz Kristóf, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos. *Kronológia:* 1492-től az újkor, 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék. *Topográfia:* Spanyolország, India, London, Párizs/Versailles, Sárospatak.	– A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken. – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalairól, fontosabb termékeiről és szereplőiről. – Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral. – Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése. – A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. – A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszervezet összehasonlítása. – A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen. – Vallás és politika összefonódásának felismerése. – Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. – A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti
A korai kapitalizmus	– Az árforradalom. – A manufaktúrák. – Bankok és tőzsdék. – Az európai munkamegosztás és következményei		
Reformáció Európában és Magyarországon	– A reformáció előzményei (humanizmus és az egyházi reform igénye). – Luther és Kálvin fellépése. – A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése. – A reformáció eredményei Magyarországon		
„Hitviták tüzében”	– Vallási konfliktusok Európában. – Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. – A magyar protestáns és katolikus iskolák.		

	– A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon.		párhuzam felismerése.

Javasolt tevékenységek:

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.
- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. peregrináció, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).

Témakör: A török hódoltság kora Magyarország

Javasolt óraszám: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Az ország három részre szakadása	– A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás. – Az ország három részre szakadása. – A várháborúk és az új végvárrendszer.	*Fogalmak:* rendi országgyűlés, hajdúszabadság. *Személyek:* I. Szulejmán, II. Lajos, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, Dobó István, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő. *Kronológia:* 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, 1686 Buda visszafoglalása, 1699 karlócai béke. *Topográfia:* Mohács, Kőszeg, Eger,	– A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken. – A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján. – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján. – A török hódoltság hosszú távú
A két magyar állam	– A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok. – Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora.		
A török kiűzése és a török kor mérlege	– Magyarország az európai munkamegosztásban.		

	− Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása. − A török kiűzése.	Szigetvár, Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Hódoltság, Magyar Királyság (királyi Magyarország), Pozsony, Gyulafehérvár, Bécs.	hatásainak azonosítása. − A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.

Javasolt tevékenységek:

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).
- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.
- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

Témakör: A felvilágosodás kora

Javasolt óraszám: 12 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A felvilágosodás	− Tapasztalat és értelem − a felvilágosodás új világképe. − A felvilágosodás államelméletei. − A szabad verseny elmélete.	*Fogalmak:* felvilágosodás, jogegyenlőség, hatalmi ágak megosztása, népfelség, társadalmi szerződés, szabad verseny, alkotmány, alkotmányos monarchia, elnök, miniszterelnök, felelős kormány, cenzus, általános választójog, forradalom, diktatúra, jakobinus, Szent Szövetség. *Személyek:* Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, George Washington, Maximilien Robespierre, Bonaparte Napóleon. *Kronológia:* 1689 a Jognyilatkozat, 1776 a	− A középkor és a felvilágosodás világképének összehasonlítása. − A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. − A brit és az amerikai államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. − Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása.
A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése	− A parlamentáris rendszer: parlament és kormány. − Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök.		
A francia forradalom és hatása	− A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata.		

	− A jakobinus diktatúra. − Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja.	Függetlenségi nyilatkozat, 1789 a francia forradalom, 1804–1814/1815 Napóleon császársága, 1815 a waterlooi csata. *Topográfia:* Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Párizs, Oroszország, Waterloo.	− A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének értelmezése, azonosítása.

Javasolt tevékenységek:

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világképének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.

Témakör: Magyarország a 18. században

Javasolt óraszám: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A Rákóczi-szabadságharc	− Magyarország a Habsburg Birodalomban. − A szabadságharc okai és céljai. − A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai. − A szatmári béke kompromisszuma.	*Fogalmak:* kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet. *Személyek:* II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József. *Kronológia:* 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc, 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–	− A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. − A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével. − Magyarország újranépesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével. − A felvilágosult abszolutizmus eszmei és politikai hátterének, valamint eredményeinek azonosítása. − Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. − II. József személyiségének bemutatása,
Magyarország újranépesülése és újranépesítése	− A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés. − A többnyelvű és többvallású ország. − Gazdaság és életmód.		
A felvilágosult abszolutizmus reformjai	− A Pragmatica Sanctio. − A felvilágosult abszolutizmus céljai.		

	– Mária Terézia: együttműködés és reform. – II. József reformpolitikája és kudarca.	1790 II. József uralkodása. *Topográfia:* Temesvár, Határőrvidék, Poroszország.	uralkodásának mérlege, értékelése. – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.

Javasolt tevékenységek:

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek, kuruc nóták gyűjtése a Rákóczi-szabadságharccal kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.
- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.

Témakör: Az új eszmék és az iparosodás kora

Javasolt óraszám: 15 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus	– Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság. – Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam. – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása.	*Fogalmak:* liberalizmus, nacionalizmus, nemzetállam, konzervativizmus, reform, ipari forradalom, munkanélküliség, tömegtermelés, szegregáció. *Személyek:* James Watt, Thomas Edison, Henry Ford. *Topográfia:* Manchester, New York.	– A 19. század politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése. – Egy ipari nagyváros életkörülmé-nyeinek jellemzése. – Az ipari forradalmak ökológiai következmé-nyeinek azonosítása. – A 19. századi demográfiai változások
Az ipari forradalom hullámai	– Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat. – A közlekedés forradalma. – A második hullám: elektronika és vegyipar. – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai.		

			okainak feltárása.

Javasolt tevékenységek:

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

Témakör: A reformkor

Javasolt óraszám: 20 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A politikai élet színterei	− A Habsburg Birodalom és Magyarország. − A rendi országgyűlés és a megyerendszer. − A reformkori Pest-Buda. − A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra.	*Fogalmak:* alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, örökváltság. *Személyek:* József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Ganz Ábrahám. *Kronológia:* 1830–1848 a reformkor, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről. *Topográfia*: Pest-Buda.	− A jobbágykérdés és megoldási javaslatainak értelmezése szövegek és adatok alapján. − A nyelvkérdés és a nemzetté válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a zsidóság nyelvváltása, Lőv Lipót) − A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján. − Széchenyi és Kossuth társadalmi hátterének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. − A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján. − A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.
A reformkor fő kérdései	− A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás. − A jobbágykérdés: örökváltság, kárpótlás. − A polgári alkotmányosság kérdése. − Széchenyi és Kossuth programja és vitája.		

Javasolt tevékenységek:

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.

Témakör: A forradalom és a szabadságharc

Javasolt óraszám: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A forradalom céljai és eredményei	− Az európai forradalmi hullám és március 15. − Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények. − A Batthyány-kormány tevékenysége.	*Fogalmak:* márciusi ifjak, sajtószabadság, cenzúra, áprilisi törvények, népképviseleti országgyűlés, politikai nemzet, nemzetiség, honvédség, Függetlenségi nyilatkozat. *Személyek:* Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Görgei Artúr, Bem József, Klapka György, Ferenc József, Julius Haynau. *Kronológia:* 1848. március 15. a pesti forradalom, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, 1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése. *Topográfia:* Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad.	− A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. − A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével. − A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján. − A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. − A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során. − A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése. − A magyar forradalom és
A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői	− Harc a dinasztiával és a vele szövetkező nemzetiségekkel. − A tavaszi hadjárat. − A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére. − A szabadságharc leverése és a megtorlás.		

			szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.

Javasolt tevékenységek:
- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.
- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Mikrotörténeti kutatás: konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből.

11–12. évfolyam

A tanuló történelmi ismereteinek gyarapodása, információszerzési és forrásfeldolgozási kompetenciájának, valamint gondolkodási és érvelő készségeinek fejlődése lehetővé teszi, hogy a középiskola utolsó évfolyamaira birtokába kerüljön azoknak az általános kompetenciáknak, amelyek hozzájárulnak a társadalmi életben való hatékony tájékozódásához és részvételéhez.
Az utolsó két év az érettségire való felkészülés időszaka. A különböző témakörök, összefüggések, jelenségek összefoglaló áttekintése külön időkeretet igényel – ez a kerettanterv ajánlása szerint 22 óra –, amit a helyi tantervek a vizsgakövetelmények figyelembevételével szabályozhatnak.
Az utolsó két év témakörei a 19. század közepétől a 21. század elejéig terjedő időszakot ölelik fel. Feldolgozásuk során kiemelt szempont, hogy ez az időszak már közvetlen hatást gyakorol a jelen társadalmi, gazdasági és politikai viszonyaira, ezért különösképpen alkalmas a problémaközpontú megközelítésre. Az egyes témakörök, témák a korábbiaknál összetettebb feldolgozásra, komplexebb fejlesztésre adnak lehetőséget.
A középiskolai történelemtanulás inspirációt nyújt arra, hogy a tanuló felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló az iskolából kikerülve hazáját szerető, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és autonóm tagjává váljék.

Fejlesztési területekhez kapcsolódó tanulási eredmények (Általános követelmények)

Történelmi ismeretek
A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményt tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békék tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helytállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;

- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;
- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét;
- bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közel-keleti régió helyzetét és jelentőségét;
- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi Magyarországot a globális világ folyamataiban;
- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére;
- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.

A 11–12. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszáma: 201 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszáma: 25 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	6
A dualizmus kori Magyarország	15
A nagy háború	14
Az átalakulás évei	13
A két világháború között	8
A Horthy-korszak	12
A második világháború	18
A két világrendszer szembenállása	6
Háborútól forradalomig	10
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	7
A kádári diktatúra	7
A kétpólusú világ és felbomlása	8
A rendszerváltoztatás folyamata	8
A világ a 21. században	6
Magyarország a 21. században	10
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6

Ismétlés, felkészülés az érettségire	22
Két mélységelvű téma, térképhasználat, esszéírás alapelvei	25
Összes óraszám:	201

Témakör: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

Javasolt óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A szocializmus és a munkásmozgalom	− Szocializmus: társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok. − A Kommunista kiáltvány. − Szakszervezetek és munkáspártok. − Szociáldemokrácia és kommunizmus. − Kereszténységszocializmus.	*Fogalmak:* polgárháború, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, szocializmus, szociáldemokrácia, kommunizmus, kereszténységszocializmus, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció. *Személyek:* Abraham Lincoln, Otto von Bismarck, Karl Marx. *Kronológia:* 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, 1871 Németország egyesítése. *Topográfia:* Németország, Japán.	− A nemzetállam fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális szempontokból. − A polgári állam feladatköreinek és eredményeinek azonosítása. − A kommunista, a szociáldemokrata és a kereszténységszociális eszmék azonosítása és összehasonlítása.
A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)	− A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). − Alkotmányosság és választójog. − Jogegyenlőség és emancipációs törekvések. − A polgári állam kiépítése.		

Javasolt tevékenységek:

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköreiről és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszmékről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

Témakör: A dualizmus kora

Javasolt óraszám: 15 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A kiegyezés és a dualizmus rendszere	– A kiegyezés és okai. – A közös ügyek rendszere. – A magyar államszervezet. – A pártrendszer, a választójog és a véderőviták.	*Fogalmak:* emigráció, passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, közjogi kérdés, húsvéti cikk, dualizmus, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentri, népoktatás, Millennium, asszimiláció, autonómia. Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd. *Kronológia:* 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, 1867 a kiegyezés, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, 1896 a Millennium.	– A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából. – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése. – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével. – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével. – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek azonosítása különböző forrásokban.
A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete	– A politikai nemzet koncepciója. – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény. – Asszimiláció és anyanyelvhasználat. – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak. – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése. – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon.		
Az ipari forradalom Magyarországon	– A gazdasági kiegyezés. – A vasútépítés. – Állami gazdaságpolitika. – Mezőgazdaság és élelmiszeripar. – Modernizálódó ipar.		
Társadalom és életmód a dualizmus korában	– Demográfiai robbanás és urbanizáció. – Kivándorlás Európából és Magyarországról. – A földkérdés és a vidék.		

	− A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros. − Oktatás és kultúra. − Életmód és szórakozás.	*Topográfia:* Budapest, Osztrák-Magyar Monarchia, Fiume.	− A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.

Javasolt tevékenységek:

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihez kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.
- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.

Témakör: A nagy háború

Javasolt óraszám: 14 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Az első világháború előzményei	− A gyarmatosítás okai és céljai. − Az imperializmus – a terjeszkedő tőke. − Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok. − Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – balkáni konfliktusok.	*Fogalmak:* villámháború, front, állóháború, hátország, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság. *Személyek:* II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly. *Kronológia:* 1914. június 28. a szarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború.	− A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. − Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. − Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákon, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban. − A front és a hátország körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók,
Az első világháború	− A világháború kitörése. − A hadviselő felek és a frontok. − Oroszország és a központi hatalmak összeomlása.		
Az első világháború jellemzői és hatása	− Az állóháború és az anyagcsata. − A hadigazdaság és a háborús propaganda.		

	− A hagyományos világrend felbomlása. − A nők helyzetének megváltozása.	*Topográfia:* Brit Birodalom, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország.	emlékiratok, naplók alapján. − A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében. − A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.
Magyarország a világháborúban	− Magyar frontok, nagy csaták. − Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek. − Magyar hősök a világháborúban. − A hátország. − A magyar hadifoglyok sorsa.		

Javasolt tevékenységek:

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, "Új világ született" c. kiállítás).
- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

Témakör: Az átalakulás évei

Javasolt óraszám: 13 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Szocialista és nemzeti törekvések: a birodalmak bomlása	− A történelmi monarchiák bukása (Oroszország, Németország, Oszmán Birodalom). − Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban. − Az újraszülető Lengyelország. − Az olasz fasizmus.	*Fogalmak:* bolsevik, szovjet, örmény népirtás, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), tanácsköztársaság, vörösterror, Lenin-fiúk, ellenforradalom, fehér különítményes megtorlások, "vörös	− Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása. − A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és

Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése	− A Monarchia és a történelmi Magyarország bomlása. − A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca. − Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése.	térkép," kisantant, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda. *Személyek:* Kemal Atatürk, Vlagyimir I. Lenin, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Apponyi Albert. *Kronológia:* 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum. *Topográfia:* Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország.	értékelése források alapján. − Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. − A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése. − A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. − Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. − A trianoni békediktátum okainak feltárása. − A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. − A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével. − A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. − A vesztes hatalmak területi
A tanácsköztársaság és az ellenforradalom	− A kommunista hatalomátvétel. − A proletárdiktatúra és a vörösterror. − Az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége. − Az ellenforradalom győzelme.		
A Párizs környéki békék	− A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. − Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata. − Jóvátétel, hadsereg-korlátozás, határváltozások. − A szétszabdalt közép-európai régió.		
A trianoni békediktátum	− A magyar ügy a békekonferencián. − A magyar delegáció érvei. − Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei. − Az önrendelkezési elv megsértése − A békediktátum etnikai és gazdasági következményei. − Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron.		

			veszteségeinek összehasonlítása.

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.
- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösterror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).
- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.
- A várpalotai Trianon Múzeum meglátogatása.

Témakör: A két világháború között

Javasolt óraszám: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A kommunista Szovjetunió	− A totális diktatúra és a pártállam kiépítése. − A tervgazdaság és a kollektivizálás. − A terror eszközei és áldozatai.	*Fogalmak:* totális állam, többpártrendszer, egypártrendszer, személyi kultusz, koncepciós per, GULAG, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, tervgazdaság, piacgazdaság, New Deal, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, Führer, SS, Anschluss. *Személyek:* Joszif V. Sztálin, Adolf Hitler. *Kronológia:* 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia. *Topográfia:* Szovjetunió, Kolima-vidék, Leningrád	− A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével. − A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása. − A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével. − A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása,
A Nyugat és a gazdasági világválság	− A tőzsde, a hitelezés és a világkereskedelem összeomlása. − A munkanélküliség. − Állami beavatkozás a gazdaságba.		
A nemzetiszocialista Németország	− A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom. − A totális állam kiépítése. − A terror eszközei.		

	− Terjeszkedés a háború előtt.	(Szentpétervár), Moszkva, Berlin.	érvelés a totális diktatúrák ellen.

Javasolt tevékenységek:

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciós perek).
- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapjairól.
- Folyamatábra készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábra szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).
- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.

Témakör: A Horthy-korszak

Javasolt óraszám: 12 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Talpra állás Trianon után	− A király nélküli alkotmányos királyság. − A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában. − A gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években. − A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei.	*Fogalmak:* kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, pengő, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, nyilasok. *Személyek:* Bethlen István, Teleki Pál, Klebelsberg Kunó, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, Szent-Györgyi Albert. *Kronológia:* 1920–1944 a Horthy-rendszer, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi	− A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. − A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-) európai országokéval. − A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján. − A magyarországi politikai irányzatok azonosítása szöveges források alapján. − Szöveges források olvasása és
A 1930-as évek Magyarországa	− A válság és hatása. − A belpolitika irányváltásai. − Életmód és társadalom. − A földkérdés. − Tudomány és művészet a két világháború között. − A külpolitika irányai és lehetőségei – a		

	revízió első eredményei.	döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.	értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.

Témakör: A második világháború

Javasolt óraszám: 18 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A tengelyhatalmak sikerei	– Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop paktum): német és szovjet megszállás. – Nyugat-Európa lerohanása. – Német támadás a Szovjetunió ellen. – Japán támadás az Egyesült Államok ellen.	*Fogalmak:* Molotov–Ribbentrop-paktum, tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, kiugrási kísérlet, zsidótörvények, munkaszolgálat, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, haláltábor, népirtás, holokauszt, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai	– A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján. – A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken. – A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és

A szövetségesek győzelme	− A keleti és a nyugati front. − A csendes-óceáni hadszíntér.	konferencia, háborús bűn, malenkij robot. *Személyek:* Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veesenmayer, Szálasi Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztehlo Gábor, Richter Gedeon. *Kronológia:* 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, 1939–45 a második világháború, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, 1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944.	szöveges források alapján.
Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya	− A területi revízió lépései. − A fegyveres semlegesség. − A Szovjetunió elleni háború. − A Don-kanyar. − A német megszállás és következményei.		− A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján. − A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma). − A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése. − A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával. − A nyilas terror áttekintése források alapján. − A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével. − A határon kívül rekedt magyarság második
A holokauszt	− Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia. − Koncentrációs és megsemmisítő táborok. − Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában. − A magyarországi zsidótörvények. − A magyar holokauszt. − Felelősség és embermentés.		
A második világháború jellemzői	− A villámháború és következményei. − Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror. − Az ellenállás formái. − A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per.		
Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra	− A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom. − A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma. − Megszabadulás és szovjet megszállás.		

	− Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak. − A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás).	október 15. a kiugrási kísérlet, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hirosima ellen. *Topográfia:* Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, Hirosima, Észak-Erdély, Don-kanyar, Kamenyec Podolszk Árpád-vonal, Auschwitz, Újvidék, Drezda, Szolyva.	világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján. − Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval.

Javasolt tevékenységek:

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitörésében játszott szerepének megvitatása.
- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a második világháborúból.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről visszaemlékezések alapján.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- A Malenkij Robot Múzeum meglátogatása.
- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

Témakör: A két világrendszer szembenállása

Javasolt óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A kétpólusú világ kialakulása	− Az ENSZ megalapítása. − A párizsi béke.	*Fogalmak:* Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), kitelepítés,	− A második világháború után kialakult

	− Kitelepítések és lakosságcserék a háború után. − A szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása. − A két világrend jellemzői. − A két Németország.	hidegháború, vasfüggöny, szuperhatalom, Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST), Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, kétpólusú világ, a berlini fal. *Személyek:* Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, Nyikita Sz. Hruscsov, John F. Kennedy, Mahátma Gandhi, Mao Ce-tung. *Kronológia:* 1945 az ENSZ létrejötte, 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása. *Topográfia:* Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Közel-Kelet, Izrael Észak- és Dél-Korea, Vietnam, Kuba, Afganisztán.	világrend áttekintése. − A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése. − A két német állam létrejötte folyamatának és következményeinek bemutatása. − Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. − A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.
A hidegháború	− A szuperhatalmak versengése: fegyverkezés, űrprogram, propaganda. − A szembenállás és enyhülés hullámai. − Hidegháborús konfliktusok (Korea, Szuez, Kuba, Vietnam, Afganisztán).		
A gyarmatok felszabadulása	− India függetlenné válása. − Kommunista fordulat Kínában. − A gyarmatbirodalmak felbomlása. − Izrael megalapítása.		

Javasolt tevékenységek:

- Beszélgetés a kollektív bűnösség elvéről.
- A kitelepítések irányainak és létszámának grafikus ábrázolása.
- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Szuez, Kuba, Vietnam).
- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról.

Témakör: Háborútól forradalomig

Javasolt óraszám: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Az átmenet évei Magyarországon	− A háború utáni újrakezdés: a kommunisták térnyerése és az újjáépítés. − A történelmi berendezkedés felszámolása: földosztás, népbíróságok, köztársaság. − A korlátozott többpártrendszer: választások 1945, 1947.	*Fogalmak:* népbíróság, háborús bűnös, földosztás, államosítás, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szalámitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, Államvédelmi Hatóság (ÁVH), tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat. *Személyek:* Tildy Zoltán, Kovács Béla, Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit. *Kronológia:* 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra, 1949 kommunista alkotmány. *Topográfia*: Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy.	− Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. − A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása. − A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva. − Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. − A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján. − A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon. − A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.
A szovjetizálás Magyarországon	− Az egypárti diktatúra kiépítése. − Államosítás és kollektivizálás. − Koncepciós perek, egyházüldözés. − A keleti blokk.		
A Rákosi-diktatúra	− Az erőltetett iparosítás. − A pártállam. − A terror. − A diktatúra hatása a mindennapi életre.		

Javasolt tevékenységek:

- Választási plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A kékcédulás választások feldolgozása adatsorok és a választási törvény értelmezésével.
- Beszélgetés az átmeneti időszak demokratikus jellegéről.

- Internetes gyűjtés a Rákosi-időszak vicceiből és karikatúráiból – a mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a Rákosi időszakból.
- Egy kiemelkedő koncepciós per (pl. Mindszenty-per) feldolgozása.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.
- Tanulmányi kirándulás a Recski Nemzeti Emlékparkba.
- Beszámoló készítése a diktatúra prominens szereplőiről, felelőseiről (pl. Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Péter Gábor, Rajk László).
- Kommunista propaganda plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Beszámoló készítése a korabeli magyar sporteredményekről.

Témakör: Az 1956-os forradalom és szabadságharc

Javasolt óraszám: 7 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A forradalom	− A forradalom okai és közvetlen előzményei. − A forradalom céljai. − Békés tüntetésből fegyveres felkelés – október 23. − A nemzet forradalma (Forradalmi Bizottságok, Munkástanácsok, nemzeti összefogás).	*Fogalmak:* MEFESZ, pesti srácok, Molotov-koktél, munkástanács, sortüzek. *Személyek:* Gerő Ernő, Maléter Pál, Nagy Imre, Iván Kovács László, Pongrátz Gergely, Kádár János. *Kronológia:* 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, 1956. november 4. a szovjet támadás. *Topográfia:* Kossuth tér és Corvin köz (Budapest), Mosonmagyaróvár, Salgótarján.	− Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjainak bemutatása. − 1956 szimbólumainak értelmezése. − Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása. − A forradalom és szabadságharc értékelése.
A nemzet szabadságharca	− Szabadságharc a fővárosban és vidéken. − A fegyveres ellenállás hősei. − Út a győzelemig és a kormánypolitika változásai. − A szabadságharc nemzetközi háttere és visszhangja a nagyvilágban. − Szovjet intervenció: a szabadságharc utóvédharcai és leverése.		

Javasolt tevékenységek:
- Korabeli dokumentumok elemzése.

- A forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos archív- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- Információk gyűjtése a forradalom és szabadságharc kiemelkedő hőseiről és mártírjairól.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.

Témakör: A kádári diktatúra

Javasolt óraszám: 7 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Javasolt tevékenységek**
A pártállami diktatúra és működése	− A megtorlások időszaka, formái és áldozatai. − A pártállam és szervezetei. − Az erőszakos téeszesítés – a mezőgazdaság szocialista átszervezése. − Hamis társadalmi béke – a kádári alku. − Az elnyomás változó formái.	*Fogalmak*: Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásőrség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”. *Kronológia*: 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.	– A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téeszesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.
Gazdaság, társadalom, életmód	− A tervgazdaság és a KGST. − A gazdasági reform és a második gazdaság. − A „gulyáskommunizmus”. − Népesedési folyamatok. − Kultúrpolitika, korlátozott nyilvánosság.		

Javasolt tevékenységek:
- Információk gyűjtése a kultúrpolitika jellemzőiről, módszereiről.
- Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása a kádári diktatúra időszakából.

Témakör: A kétpólusú világ és felbomlása

Javasolt óraszám: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A Nyugat a 20. század második felében	− A Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam. − Emancipáció, szekularizáció, individualizáció. − Az 1968-as mozgalmak és a popkultúra.	*Fogalmak:* jóléti állam, prágai tavasz, Szolidaritás. *Személyek:* Nicolae Ceauşescu, Mihail Sz. Gorbacsov, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmuth Kohl. *Kronológia:* 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború. *Topográfia:* Szlovákia, Ukrajna.	– A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása. – A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.
A szocializmus válsága és megrendülése	− Az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra. − A kis hidegháború. − A katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése. − Az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban.		
A kétpólusú világ megszűnése	− Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás. − A Szovjetunió felbomlása. − A kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában. − Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború.		

Javasolt tevékenységek:

- Esszé készítése Mindennapi élet a vasfüggöny két oldalán címmel.
- Tények és képek gyűjtése 1968 eseményeiből a nyugati és keleti tömbből. Párhuzamosságok keresése.

Témakör: A rendszerváltoztatás folyamata

Javasolt óraszám: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A Kádár-rendszer végnapjai	− Az adósságválság kialakulása és következményei. − Az állampárt válsága: reformkommunisták és a keményvonalasok. − Az ellenzék megszerveződése − Az 1989-es év főbb politikai eseményei, a tárgyalásos forradalom; alkotmánymódosítás. − A harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása.	*Fogalmak:* adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, rendszerváltoztatás, visegrádi együttműködés, privatizáció, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás. *Személyek:* Pozsgay Imre, Németh Miklós, Horn Gyula, Antall József, Göncz Árpád, Orbán Viktor. *Kronológia:* 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.	− A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. − A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. − A gazdasági rendszerváltoztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése. − A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és adatsorok alapján. − A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
A rendszerváltoztatás	− Az új pártok – különböző ideológiák. − Az 1990. évi parlamenti és önkormányzati választás. − Az Antall-kormány megalakulása. − A rendszerváltoztatás ellentmondásai: alkuk és kompromisszumok (az elmaradt elszámoltatás).		
A piacgazdaság kiépülése	− A privatizáció – vesztesek és nyertesek. − A piacgazdaság kiépítése – a külföldi tőke szerepe. − A külkereskedelem átalakulása. − Gazdasági szerkezetváltás.		

Javasolt tevékenységek:

- A rendszerváltó pártok plakátjainak és jelszavainak elemzése.
- Kronológia készítése a rendszerváltoztatás legfontosabb történéseiről.
- Magyarország államberendezkedésének nyomon kísérése a 20. század folyamán.
- Interjú készítése egy családtaggal, ismerőssel a rendszerváltoztatás időszakáról.

Témakör: A világ a 21. században

Javasolt óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
Az átalakuló világ	– A világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei. – A világpolitika és világgazdaság új súlypontjai: Oroszország, Kína. – Óriásvállalatok a globális térben.	*Fogalmak:* modern kori migráció, multikulturalizmus, párhuzamos társadalom, népességrobbanás, iszlamizmus , terrorizmus, globalizáció.	– A világgazdaság résztvevőinek elhelyezése a globális térben. – A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. – A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése. – A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése. – A népességrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. – A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében). – Válsággócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).
A globális világ	– Demográfiai változások, népmozgások. – Az iszlamizmus térhódítása. – A kereszténység helyzete a globalizálódó világban. – Válsággócok, helyi		

	konfliktusok és terrorizmus. – Globalizáció és kultúra. – A hagyományos és új identitások – értékek és értékválság. – Demokratikus közbeszéd és politikai korrektség.		

Javasolt tevékenységek:

- Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
- A globalizációval kapcsolatos napi hírek gyűjtése és elemzése.

Témakör: Magyarország a 21. században

Javasolt óraszám: 10 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A demokrácia működése Magyarországon	– Az Alaptörvény. – A hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer. – A választási rendszer.	*Fogalmak:* közvetett és közvetlen demokrácia, integráció, euró, Európai Unió, Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény. *Személyek:* Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők).	– Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján. – A rendszerváltoztatás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak áttekintése. – Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió
A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői	– A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai. – Magyarország a NATO-ban. – Közép-európai együttműködés: a visegrádi négyek.		
Magyarország és az Európai Unió	– Az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés. – Az Európai Unió főbb szervei és működésük.		

	− Magyarország csatlakozásának folyamata. − Az együttműködés eredményei és nehézségei. − Nemzetek Európája vagy föderatív Európa?	*Kronológia:* 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése. *Topográfia*: Brüsszel.	működésének ismeretében. − Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről. − Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.

Javasolt tevékenységek:

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellegű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomon követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.

Témakör: A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században

Javasolt óraszám: 6 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	**Altémák**	**Fogalmak és adatok/Lexikák**	**Fejlesztési feladatok**
A határon túli magyarok	− A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbség helyzetére. − Demográfiai jellemzők és folyamatok. − Az asszimilációs politika megnyilvánulásai. − Autonómia és kisebbségi jogok kérdése. − Anyanyelvű oktatás és kultúra. − Magyarok a nagyvilágban – a szórványmagyarság.	*Fogalmak:* kitelepítés, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció,. *Személyek:* Esterházy János, Márton Áron, Tőkés László. *Kronológia:* 1944–1945 magyarellenes atrocitások, 1990 fekete március. *Topográfia*: Csúrog, Jarek, Duna-delta,	− A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése Trianontól napjainkig. − A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő személyiségének bemutatása. − A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján. − A magyarországi
A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság	− A politikai rendszerek változásai és hatásaik a nemzetiségek helyzetére. − A cigányok/romák 20–21. századi története.		

	− Demográfiai jellemzők és folyamatok. − Kulturális autonómia és kisebbségi jogok a mai Magyarországon. − Anyanyelvű oktatás és kultúra.	Marosvásárhely, Székelyföld.	romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.

Javasolt tevékenységek:

- Népszámlálási adatok, statisztikai adatsorok segítségével a határon túli magyarság létszámadatainak a nyomon követése 1920-tól a közelmúltig, következtetések levonása az adatokból.
- Információk gyűjtése a magyar kisebbségek önszerveződésének, érdekvédelmének intézményeiről a 21. században.

Társadalomismeret

9. évfolyam

Heti óraszám: 3 óra
Éves óraszám: 108 óra

Ez az év olyan nevelési célok megvalósítására ad lehetőséget, mint a tanulók ún. történelmi gondolkodásának elmélyítése és kiszélesítése, valamint a tanulás, az iskola, a tudás értékeinek, hasznának felismertetése, a társadalom, a közösségek és az egyén kapcsolatának vizsgálata. Ezek a tartalmak olyan tevékenységeken keresztül valósulhatnak meg, amelyek mind az egyének, mind az osztályközösségek számára fejlesztést tesznek lehetővé. A tanulók nem megfelelő szintű kulcskompetenciái, illetve a meglévő kompetenciák bővítésére, fejlesztésére adnak lehetőséget, mint például a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, az önálló véleményalkotás, a mérlegelő gondolkodás vagy a térbeli tájékozódás.
A 9. évfolyamon a történelem és állampolgári ismeretek tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek:

- a magyar és az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére;
- annak felismerésére, hogy a magyar nemzet történelme a vele együtt élő nemzetiségek és etnikumok együttműködésének az eredménye is;
- az egyén szerepének értékelésére, a szűkebb és tágabb közösséghez tartozás felelősségének elfogadására;
- a társadalmi normák erkölcsi értékének és gyakorlati hasznának felismerésére, betartására;
- értékelni a tudást, megbecsülni iskolát, az osztályközösséget, osztálytársaikat, valamint kihasználni a szakképző iskola által biztosított tanulási lehetőségeket;
- a társadalom és legfontosabb intézményeinek megismerésére, a működésük megértésére;
- a különböző világképek jellemzőinek felismerésére, a világvallások azonosítására;
- a politika világában való eligazodásra, saját értékeinek és érdekeinek megfelelő döntések meghozatalára;
- a gazdaság leglényegesebb információinak megértésére, az egyén gazdasági lehetőségeinek felmérésére és a pénzügyekben való tájékozódásra.

Fejlesztési feladatok minden tematikai egységre vonatkozóan
Ismeretszerzés, tanulás A forrásokban és -feldolgozásokban található információk gyűjtése. A történelem tárgyi

emlékeinek felismerése, értelmezése élőszóban vagy írásban. A filmek, filmhíradók értelmezése. Történelmi esemény, intézmény, szervezet megismerése források alapján.
Tájékozódás kézikönyvekben, az ismeretterjesztő folyóiratokban és az internet valamely magyar nyelvű keresőprogramjában. Ábra készítése a tankönyv, a munkafüzet, szakirodalom felhasználásával.

Mérlegelő gondolkodás
Különböző típusú források elemzése, ellentétes felfogású forrásrészletek összehasonlítása, értelmezése, feldolgozása. Azonos eseményről, jelenségről készült különböző forrásrészletek összehasonlítása. A forrásokban fellelhető leegyszerűsítő vélemények mérlegelő értelmezése oktatói rávezetéssel. A média forrásértékének, jellegének felismerése, elemzése. Eltérő álláspontok felismerése megadott történelmi források és tudományos feldolgozások szövegében; az eltérések okainak vizsgálata. Kiemelkedő történelmi személyiségek döntéseinek értékelése. A történelem meghatározó jelentőségű történelmi személyiségei szerepének értékelése.

Kommunikáció
A korszakokra vonatkozó történelmi szakkifejezések helyes használata. A történelmi fogalmak magyarázata. Egy téma bemutatása többféle módszer és eszköz (élőszó, térkép, kép, filmrészlet, tárgyak stb.) ötvözésével. Egy-egy előre megadott kérdés kapcsán saját vélemény megfogalmazása, kifejtése. Érvelési technikák ismerete és alkalmazása szóban és írásban. Előadás készítése (meghatározott terjedelemben) történeti témákról, segédeszközök felhasználásával. Hosszabb adatsorok, grafikonok, ábrák alapján történelmi változások felismerése és bemutatása. Szemléletes diagramok és grafikonok készítése gazdasági, társadalmi, demográfiai folyamatokról. Táblázatkészítés demográfiai, gazdasági és társadalomtörténeti adatok bemutatásához. Jártasság a feladatlapok kitöltésében; tájékozottság javítási elveiben és módszereiben.

Tájékozódás időben és térben
Fontosabb folyamatok vagy jelenségek időrendjének összeállítása. Időrendi táblázat készítése. Az időben való jártasság bemutatása élőbeszédben, írásban és a térképen. A térben és időben játszódó események közötti kapcsolat felismerése. Időrendi táblázatok és térképek összehasonlítása, rajzok és térképek készítése. Az egyetemes és a magyar kronológiák használata. Történelmi jelenségek természeti feltételeinek megállapítása az oktató útmutatása alapján. Történelmi helyek azonosítása mai térképeken. Sematikus rajz készítése egy-egy történeti táj egységeiről. Tematikus történelmi térképek adatainak összehasonlítása (pl. gazdasági fejlődés, népsűrűség, nemzetiségi összetétel változása).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Európa a világban, Magyarország Európában**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai ismeretek; elemi tájékozódás Magyarország és Európa térképein.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Képes térben elhelyezni saját lakóhelye fontosabb intézményeit, nagyobb városainkat, Magyarországot, a szomszédos országokat és az Európai Unió országait a kapcsolódó térképeken. Azonosítani tudja Magyarország megyéit és úthálózata fontosabb egységeit. Felismeri a térkép legfontosabb elemeit (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések), azonosítja azokat a térképen.	

Ismeretek/Témák	
Lakóhelyünk és környezetünk a térben. Magyarország területi tagozódása. Magyarország és Európa.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közép-Európa, Nyugat-Európa, Kelet-Európa, Dél-Európa, Észak-Európa, Európai Unió, régió, ország, állam, szövetség, rendszerváltás, demokratikus berendezkedés, úthálózat, infrastruktúra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben I. Európa bölcsői**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolában tanultak.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Képes az európai civilizáció gyökereinek feltárására, az ókori demokrácia alapelveinek vázlatos összehasonlítására a modern demokrácia alapelveivel. A tanuló felismeri, hogy egy több évszázadon keresztül fennálló állam felemelkedésében és hanyatlásában több tényező együttes hatása játszik szerepet, valamint, hogy a hosszú életű birodalmak társadalma, gazdasági élete, politikai berendezkedése folyamatosan változik. Tudja, hogy az antik kultúra a görög és a római kultúra kölcsönhatása során alakult ki, látja ennek az európai civilizációra gyakorolt hatását.	
Ismeretek/Témák		
Az európai civilizáció kezdetei. Vallás, kultúra és sport az antikvitásban.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* polisz/városállam, demokrácia, rabszolga, egyistenhit, zsidó vallás, kereszténység, Biblia, Újszövetség, olimpia. *Személyek:* Szolón, Jézus, Theodosius. *Topográfia:* Balkán-félsziget, Athén, Róma, Júdea, Olimpia. *Kronológia:* Kr.e. 776 (első ókori olimpia), Kr.e. 5. század (athéni demokrácia kialakulása), 395 (a Római Birodalom felosztása), 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben II. A középkor századai**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Érti a keresztény vallás szerepét az európai szellemi és hatalmi expanzióban, azonosítja az egyház társadalomépítő és -szabályozó tevékenységét, megérti távlatos jelentőségét. Tudatosítja az iszlám vallás civilizációformáló szerepét. Feltárja a középkori keresztény civilizáció örökségét, és kimutatja a középkori városi civilizáció továbbélését a modern európai civilizációban.	

	A tanuló felismeri és tudatosul benne, hogy a magyarság eredetére vonatkozó álláspontok különbözősége a források rendkívüli hiányosságából és az egyes szaktudományok (történettudomány, régészet, nyelvészet) kutatási eredményeinek egymásnak olykor ellentmondó adataiból fakad. Megérti, hogy a kereszténység felvétele és az erre épülő államalapítás teremtette meg a magyar állam megerősödésének és fejlődésének feltételeit. Felismeri, hogy az Árpád-korban megszilárdult a keresztény magyar állam. A korszak jelentős uralkodói politikai életpályájának megismerésén keresztül belátja, hogy a több nemzetiségből álló Magyar Királyság a közép-európai régió egyik legerősebb államaként fejlődött, sorsa több ponton összekapcsolódott a környező államok és Nyugat-Európa fejlődésével.
Ismeretek/Témák	
A középkori Európa birodalmai, társadalom és világkép. A magyar honfoglalás és az államalapítás. A középkori Magyar Királyság helye Európában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* hun, barbár, gróf, lovag, lovagi erény, keresztes háború, egyház, pápa, Korán, iszlám, finnugor, nyelvrokonság, sztyeppe, törzs, honfoglalás, pogány, vármegye, Árpád-ház, jobbágy, forint, zsoldos hadsereg (pl. fekete sereg). *Személyek:* Attila, Nagy Károly, I. Ottó, Mohamed, Árpád, Géza, I. (Szent) István, IV. Béla, III. András, Károly Róbert, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás. *Topográfia:* Frank Birodalom, Német-római Császárság, Bizánc, Konstantinápoly, Szentföld, Kárpát-medence, Vereckei-hágó, Oszmán Birodalom, Nikápoly, Mohács. *Kronológia:* VII. század (az iszlám vallás alapítása), 800 (Nagy Károly császárrá koronázása), 895 táján (a honfoglalás), 1000 (I. Szent István megkoronázása), 1054 (az egyházszakadás), 1241–42 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása), 1308 (Károly Róbert királlyá választása), 1342 (I. [Nagy] Lajos), 1453 (Konstantinápoly elfoglalása), 1456 (a nándorfehérvári diadal), 1458–1490 (I. [Hunyadi] Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi csata).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben III. Az újkor hajnala	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Belátja, hogy a világ különböző civilizációit összeköti az emberi alapszükségletek biztosításának igénye (élelem, biztonság, világ megértésének igénye stb.). Megérti, hogy a kultúrák találkozása milyen esélyeket és/vagy veszélyeket hordoz magában. A tanuló belátja, hogy Amerika felfedezése gyökeresen megváltoztatta a világ képét. Felismeri, hogy a kereskedelmi utak feletti ellenőrzés általában jelentős hatalmi pozíciót is jelent, valamint, hogy a kereskedelemi utak terén lezajló változások átrendezik a régiók közötti gazdasági erőviszonyokat, hosszú távon jelentős gazdasági, társadalmi és politikai következményekkel járnak. Belátja, hogy az oszmán-török katonai fölény mellett a politikai megosztottság is hozzájárult az ország három részre szakadásához. Megérti a részekre szakadt ország helyzetét a két nagyhatalom ütközőzónájában, és belátja, hogy a török kiűzését a hatalmi erőegyensúly felbomlása tette lehetővé. Átlátja a másfél évszázados török uralom rövid és hosszú távú következményeit.	
Ismeretek/Témák		
Felfedezések – a civilizációk találkozása. Vallási megújhodás Európában. Államformák és uralkodók az újkori Európában. A Magyar Királyság a birodalmak szorításában.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* világkereskedelem, selyemút, karavella, gyarmatosítás, reformáció, evangélikus, református, kapitalizmus, alkotmányos monarchia, parlament, abszolutizmus, végvár, kuruc. *Személyek:* Kolumbusz, Luther Márton, XIV. Lajos, Szapolyai János, Habsburg Ferdinánd, Dobó István, II. Szulejmán, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc. *Topográfia:* Anglia, Franciaország, Versailles, Buda, Eger, Szigetvár, Ónod. *Kronológia:* 1492 (Amerika felfedezése), 1517 (Luther fellépése, a reformáció kezdete), 1541 (Buda török elfoglalása, az ország tényleges három részre szakadása), 1552 (Eger sikertelen török ostroma), 1566 (Szigetvár eleste), 1703–11 (a Rákóczi-szabadságharc), 1707 (az ónodi országgyűlés), 1711 (a szatmári béke).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Múlt és jelen képekben és szövegekben IV. A modern világ születése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez	Látja, hogy a felvilágosodás állította középpontba a világmindenség megértésének igényét, a tudományos megismerés elsőbbrendűségét, és hogy ezzel a tudományok fejlődésének új korszaka kezdődött. Belátja,	

kapcsolódó nevelési célok	hogy a hatalommegosztás és a képviseleti elv általánossá válása a polgári államokban a demokratikus jogok gyakorlásának kiterjesztését eredményezte. Felismeri, hogy az ipari forradalom, amely új energiaforrások hasznosítása mellett új technikai eszközök alkalmazásával és a termelési formák átalakításával létrehozta az ipari társadalmat, a népesség számszerű gyarapodását, urbanizációt és az ipari munkásság létszámának növekedését eredményezte. Tudatosul benne, hogy Magyarország a Habsburg Birodalom részét képezte, megérti a birodalmiságból fakadó problémák lényegét, és reális képet alkot Magyarország birodalmon belüli helyzetéről. Érti, hogy a korszakot a nemzeti és a liberális eszme megerősödése, valamint az európai centrumhoz való fölzárkózás kényszere határozza meg. Belátja, hogy ezek nyomán fogalmazódott meg a jobbágyi és rendi viszonyok megszüntetésének, az érdekegyesítés, a közteherviselés, valamint a nemzeti nyelv és kultúra megteremtésének szükségessége, amelyek a polgári viszonyok és a nemzeti önállóság megteremtését célozzák. Tudja, hogy e célok megvalósítása állította középpontba azokat a nagyformátumú politikusokat, akik túllépve egyéni érdekeiken, egymást kiegészítve, a közösség hosszú távú érdekeit szolgáló reformprogramok mellé állították a közvéleményt. Megérti, hogy a kiegyezés reális kompromisszum volt, amely megfelelt a kor erőviszonyainak. Látja a kiegyezés hosszú távú hatásait Magyarország fejlődésére, mely folyamatban a hazai zsidó polgárság kiemelkedő szerepet játszott.
Ismeretek/Témák	
Forradalmak kora Európában. A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban. A reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc. A dualizmus kora.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* felvilágosodás, tolerancia, egyenlőség, szabadság, enciklopédia, forradalom, Emberi és polgári jogok nyilatkozata, jakobinus diktatúra, terror, ipari forradalom, belső vándorlás, betelepítés, Ratio Educationis, nyelvrendelet, jobbágyrendelet, nyelvújítás, ipari forradalom, gyár, környezetszennyezés, jobbágyfelszabadítás, áprilisi törvények, honvédség, aradi vértanúk, dualizmus. *Személyek:* Bonaparte Napóleon, Mária Terézia, II. József, James Watt, Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Deák Ferenc. *Topográfia:* Bécs, Pozsony, Budapest, Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Németország, Osztrák-Magyar Monarchia. Kronológia: 1789. július 14. (a Bastille ostroma, a francia forradalom kitörése), 1793–1794 (a jakobinus diktatúra), 1804 (Napóleon császárrá koronázása), 1740–80 (Mária Terézia), 1780–1790 (II. József), 1825–1848 (a reformkor), 1848. március 15. (forradalom kitörése Pesten), 1848–1849 (forradalom és szabadságharc Magyarországon), 1867 (a kiegyezés).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben V. A szélsőségek évtizedei**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Látja az első világháború kirobbanásához vezető okokat, és azok komplex jellegét. Felismeri, hogy a korábban kialakult nagyhatalmi egyensúly felbomlása, a gyarmatokért való versengés, a létrejövő katonai szövetségek, a fegyverkezési verseny és a megoldatlan balkáni helyzet együttesen vezetett a háborúhoz. Érti, hogy az új hadászati eszközök és módszerek alkalmazása elhúzódó harcokkal és óriási ember- és anyagi veszteséggel jártak, és minden állampolgárt érintettek. Felismeri a békerendszer keltette új ellentmondásokat, különös tekintettel a kelet-közép-európai régióra Felismeri, hogy a háborús pusztítás, különösen a vereség és a gazdasági válságok egyik következménye a szélsőségek térnyerése. Érti, hogy a két világháború közötti magyar kül- és belpolitika egyik legfontosabb mozgatórugója a trianoni békeszerződés és annak hatásaira való reflektálás volt. Tudatosulnak benne a trianoni békeszerződés politikai életre, gazdaságra, társadalomra és közgondolkodásra gyakorolt hatásai, valamint a bethleni konszolidáció eredményei, hazai és nemzetközi összefüggései. Tudja, hogy mennyi áldozattal, pusztítással járt a második világháború, és hogy a holokauszt az emberiség, valamint az egész magyarság tragédiája. Megérti, miként került a háború során Magyarország kényszerpályára, és ez milyen következményekkel járt az ország sorsát illetően. Tisztában van a háborús vereség és a megszállás közvetett és közvetlen következményeivel (pl. malenkij robotra elhurcolt magyar és német származású civilek, német nemzetiségű lakosság kitelepítése, a szlovákiai magyarok áttelepítése). Belátja, hogy Európában és hazánkban a XX. századi kirekesztésen alapuló (bűnbakképzésen alapuló) népirtások nem mehettek volna végbe a többségi társadalom tevőleges vagy hallgatólagos támogatása, valamint apátiája nélkül.	
Ismeretek/Témák		
Az első világháború és következményei Európában, valamint Magyarországon. A totális diktatúrák jellemzői. Magyarország a két világháború között. A második világháború és következményei Európában, valamint Magyarországon.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* antant, központi hatalmak, jóvátétel, kiegyezés, kommunizmus, bolsevik, államosítás, diktatúra, Tanácsköztársaság, ellenforradalom, revízió, általános választójog, gazdasági világválság, nemzetiszocializmus, egypártrendszer, fajelmélet, antiszemitizmus, zsidóüldözés, deportálás, haláltábor, holokauszt, soá, porraimos, kényszermunkatábor, gulág. *Személyek:* Ferenc Ferdinánd, Károlyi Mihály, Kun Béla, Lenin, Sztálin, Adolf Hitler, Horthy Miklós, Bethlen István, Szálasi Ferenc. *Topográfia:* Budapest, Szarajevó, Párizs, Trianon, Auschwitz, Hirosima. *Kronológia:* 1914. június 28. (a szarajevói merénylet), 1914–1918 (az első világháború), 1918 (az őszirózsás forradalom), 1920 (a trianoni békediktátum aláírása). 1938 (a náci Németország megszállja Ausztriát), 1939. szeptember 1. (Németország megtámadja Lengyelországot, kitör a második világháború), 1941 (Magyarország belép a háborúba), 1943. január (a doni katasztrófa), 1944. tavasz (a németek megszállják Magyarországot), 1945. május 8. (a második világháború lezárása Európában), 1945. április (Magyarország felszabadítása a náci uralom alól, a szovjet megszállás kezdete, a háború vége Magyarországon), 1945. augusztus (atomtámadás Hirosima és Nagaszaki ellen).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben VI. A megosztott világ**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	A tanuló értelmezi a háború utáni helyzetet és a megosztott világ kialakulásának folyamatát. Felismeri a hidegháború keltette helyi háborúk máig ható következményeit. Felismeri, hogy a modern technológia, a globalizációs folyamatok, a szabadság ideológiája és a kommunikációs rendszerek milyen szerepet töltöttek be a szovjet típusú rendszerek bukásában. Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Megérti, hogy Magyarországnak 1956-ban a rendkívül kedvezőtlen nemzetközi helyzetben, az erőegyensúlyra épülő politikai viszonyrendszerben nem sikerült kiszakadnia a szovjet tömbből. Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve. Ismeri a Kádár-rendszer jellegét, és tisztában van annak mozgásterével. Képes sokoldalúan elemezni a Kádár-rendszer válságának és bukásának okait, körülményeit, felismeri a rendszer lényegi reformálhatatlanságát. Képes a globalizációs folyamatok, kihívások és az egységesülő Európa előnyeinek és hátrányainak sokoldalú feldolgozására. Tisztában van a rendszerváltozás előtti és az azt követő időszak politikai és gazdasági rendszere közötti legfontosabb különbségekkel.	
Ismeretek/Témák		
A kétpólusú világ és a megosztott Európa. Magyarország vasfüggöny mögött. 1956-os forradalom és szabadságharc.		

A szovjet tömb felbomlása, a demokratikus viszonyok kiépülése. Tudományos és technikai forradalom. A környező országok, határon túli magyarok. Az Európai Unió alapelvei és intézményei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	*Fogalmak:* hidegháború, szuperhatalom, fegyverkezési verseny, vasfüggöny, Szovjet Kommunista Párt, berlini fal, ÁVH, vallásellenesség, centralizáció, választási csalás, koncepciós per, államosítás, termelőszövetkezet (téesz), kétkeresős családmodell, kitelepítés, emigráció, gulyáskommunizmus, rendszerváltás, MDF, SZDSZ, FKgP, FIDESZ, KDNP, MSZP, Európai Unió, schengeni övezet. *Személyek:* Gagarin, Neil Amstrong, Hruscsov, Kennedy, Gandhi, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Reagen, Mihail Gorbacsov, Antall József. *Topográfia:* Korea, Kuba, Vietnám, Berlin, Afganisztán, Csehszlovákia, Csehország, Szlovákia, Jugoszlávia, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Koszovó. *Kronológia:* 1949 (a kommunista alkotmány), 1961 (a berlini fal építése, Gagarin űrrepülése), 1969 (az első Holdra szállás), 1956. október 23. (a forradalom kirobbanása), 1956. november 4. (szovjet támadás indul Magyarország ellen), 1973 (első olajárrobbanás), 1989. június 16. (Nagy Imre és társainak újratemetése), 1990 (szabad országgyűlési és önkormányzati választások), 1991 (Jugoszlávia bomlásnak indul), 1993 (Csehország és Szlovákia szétválása), 2004 (Magyarország és kilenc másik állam csatlakozása az Európai Unióhoz).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben VII. A magyar társadalom a rendszerváltás után.**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	Reális kép alakul ki a tanulóban Magyarország szerepéről és lehetőségeiről az európai integráción belül, továbbá ismeri fontosabb külkapcsolatait, és tudatosul benne a jelentősebb nemzetiségi és emigráns közösségek híd-szerepe. Képes a nemzet, kisebbség és a helyi társadalmak fogalmak szakszerű használatára. Képes a társadalom makro- és mikrostruktúráját alkotó elemeinek azonosítására, a társadalom tagoltságából eredő egyenlőtlenségek felismerésére, azok okainak azonosítására.	
Ismeretek/Témák		
Az ezredforduló magyar társadalma. A mai magyar társadalom jellemzői, problémái. Hazánk kiemelkedő tudományos-technikai, kulturális és sportteljesítményei.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	szabadpiac, privatizáció, társadalom, munkanélküliség, társadalmi egyenlőtlenség, gazdagok, középosztály, szegények, népességfogyás, várható élettartam, elöregedés, korfa, iskolázottság, létminimum, deviancia (bűnözés, öngyilkosság, kábítószer-fogyasztás, mentális betegségek, prostitúció), norma, nemzetiségek, cigányság társadalmi helyzete, felekezeti megoszlás, hungarikum, világörökség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Múlt és jelen képekben és szövegekben VIII. A tanuló társadalom.**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló felismeri az iskola szerepének jelentőségét az egyén és a társadalom életében. Tisztában van a tanulással kapcsolatos jogokkal és kötelességekkel. Látja a tanulás és a munkaerő-piaci szerepvállalás összefüggéseit. Felismeri és elfogadja a tanulási és munkatevékenység emberformáló és értékteremtő erejét.	
Ismeretek/Témák		
Az oktatás és iskola a múltban. A tanuló társadalom és az élethosszig tartó tanulás.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	oktatás, iskola, tanítás, tudásépítés, tanuló, tanuló felnőtt, képzettség, képzetlenség, információs társadalom, élethosszig tartó tanulás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Társadalom és intézményei múltban és jelenben – Intézményeink működése**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A tematikai egységhez kapcsolódó nevelési célok	A tanuló képes a hivatalos és magánügyek megkülönböztetésére. Ismeri a legfontosabb országos intézmények – országgyűlés, kormány, minisztériumok, bíróságok, adóhivatal – feladatait, működését (a múltban és a jelenben). Átlátja a helyi intézmények – önkormányzat, polgármesteri hivatal, az egészségügyi, az oktatási és egyéb funkciójú helyi intézmények – rendszerét, azok feladatait.	
Ismeretek/Témák		
A modern polgári állam funkciói, intézményei. A demokratikus berendezkedés, a hatalommegosztás. A mai magyar állam főbb jellemzői. Az önkormányzat intézményei. Különböző ügyek intézésének gyakorlata, a kulturált viselkedés gyakorlása. Különböző emberi élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása, magatartásminták elemzése, értékelése.		

Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állam, államszervezet, önkormányzat, hatalmi ág, demokrácia, alkotmány – alaptörvény.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A világkép**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló megismeri a különböző világkép-magyarázatokat, felismeri jellegzetességeiket és értékeli azokat. Tisztában van a globalizáció legfontosabb jelenségeivel és folyamataival, értelmezi azok mindennapi életre gyakorolt hatásait, képes önálló vélemény megfogalmazására a fentiekkel kapcsolatban. A tanuló képes feltérképezni a generációk közötti kapcsolódások (egymásrautaltság, értékrendbeli változások, konfliktusok) jelentőségét, annak nehézségeit.	
Ismeretek/Témák		
Világmagyarázatok, a világról alkotott kép változásai. A sokszínű világlátás. Vallások, világvallások (különös tekintettel a zsidó, a keresztény és az iszlám vallásra). A fogyasztói társadalom, a jóléti állam és a világgazdasági válságok. Demográfiai problémák Európában és a világban. A globalizáció és a fenntartható fejlődés. A globális világ kihívásainak hatása hazánk fejlődésére. Alapvető globális problémák tudatosítása. A kulturális globalizáció előnyei és hátrányai. Generációk, generációs kérdések, konfliktusok. Az időskor és a különböző nemzedékek eltérő életmódja. A nemzedékek közti szolidaritás. Az együttélés szabályainak kialakítása és rendeltetése. A család funkciójának és szerepének változásai napjainkban.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Világkép, civilizáció, filozófia, vallás, hit, fundamentalizmus, ateizmus, egyistenhit, többisten-hit, világvallás, földrajzi felfedezés, idealizmus, materializmus, gazdasági, társadalmi, politikai rendszer, berendezkedés, fejlődő és fejlett ország, globalizáció, fenntartható fejlődés, terrorizmus, információs társadalom, klímaváltozás, környezetszennyezés, migráció, nyugdíjrendszer, társadalmi szolidaritás, inaktív korú népesség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A politika világa – a demokratikus politikai berendezkedés**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez	A tanuló ismeri a politikai alapfogalmakat, egyben értelmezi azokat a mai magyar politikai életre. Történelmi példákon keresztül felismeri a szélsőséges politikai irányokban rejlő veszélyeket (pl. a	

kapcsolható fejlesztési feladatok	nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák bűntettei [kirekesztés, megkülönböztetés, holokauszt, Gulág]). Képes a demokrácia működésének modellálására, a jogok és kötelességek rendszerének átlátására. Megismeri az Alaptörvény fontosabb részleteit, rendelkezéseit.

Ismeretek/Témák
A gazdaság, a társadalom és a politika kapcsolata. A politikai berendezkedések: a demokrácia és a diktatúra. A rendszerváltás Magyarországon. Az Alaptörvény főbb pontjai. A politizálás színterei. A politikai pártok ma Magyarországon.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Politika, demokrácia, diktatúra, kirekesztés, fajgyűlölet, antiszemitizmus, holokauszt, Gulág, párt, politikai jog, rendszerváltás, alkotmány, alaptörvény, jogállam.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Gazdaság, gazdálkodás, pénzügyek**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Általános iskolai előzmények.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló képes közgazdasági és pénzügyi ismeretek, összefüggések megértésére. Hasznos ismeretekkel rendelkezik az egyéni gazdálkodás (egyéni költségvetés) terén, valamint tisztában van az ország költségvetésének legalapvetőbb kérdéseivel (milyen területekből áll, miből finanszírozzák). Megfelelő tudással, realitásérzékkel rendelkezzen ahhoz, hogy felelős gazdasági döntést hozhasson –képes a különböző lehetőségek összevetésére, mérlegelésre, felelős döntések meghozatalára.	

Ismeretek/Témák
A legfontosabb közgazdasági fogalmak (gazdasági ágazatok, gazdasági szereplők, tőke). Az egyén gazdálkodása, a háztartások gazdálkodása. A legfontosabb pénzügyi ismeretek (bankok, banki szolgáltatások, számlák, hitel, kamat, megtakarítás, thm, bankkártyák, valutaárfolyam, jelzálog). Egyéni költségvetés készítése. Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gazdasági ágazat, költségvetés, vállalkozás, tőke, banki szolgáltatás, pénzügyi tranzakció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A tanulók teljesítményének a mérése**	**Órakeret 2 óra**

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló ismerje Magyarország helyét Európában, földrajzi, politikai elhelyezkedését, a magyar államszervezet főbb szereplőit, az önkormányzati intézményeket, a tömegmédia fontosabb csatornáit, a manipuláció eszközeit. Képes legyen értékelni, megbecsülni az egyéni és közösségi értékeket, a tudást, a tanulást, és értse az egész életen át tartó tanulás személyes és társadalmi szükségességét. A tanuló képes legyen a körülötte lévő társadalmi-természeti környezet változásait érzékelni, véleményt nyilvánítani a különböző események kapcsán; tudja, hogy milyen társadalmi normák érvényesek rá, és ezek betartásával legyen képes saját érdekeinek megfelelően cselekedni. A tanuló legyen tisztában a társadalom és a gazdaság alapvető tulajdonságaival, ismerje fel a történelemben zajló változásokat, és azt, hogy ezeknek az ismerete nélkülözhetetlen a napjainkban zajló társadalmi, gazdasági, politikai, művészeti folyamatok (és azok változásainak) a megértéséhez.

4.3.2.7. Földrajz

Technikum 10-11. évfolyam

A földrajztudomány a természeti és a társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk, mint egységes rendszer sérülékenységét, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy komplex természet- és társadalomtudományi szemléletének köszönhetően feltárja az egyensúly megbomlásának természeti és társadalmi okait, megoldást keres az egyensúly helyreállítására. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei –, továbbá ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományágat képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a planetológiai-csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, etikai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Bolygónkról és annak természeti és társadalmi-gazdasági folyamatairól összegyűjtött, mind pontosabb és sokrétűbb ismereteink, egyre összetettebbé váló világunk komplex problémáinak megértetésére csak a megújult szemléletű földrajzoktatás képes. Az oktatási hagyományok újragondolását teszi szükségessé az információforrások, illetve az általuk közvetített adatmennyiség rohamos növekedése is. Ezért napjaink földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapuló földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a

társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképalkotásra ösztönöz.
A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a komplexitást szem előtt tartó, szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.
A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.
A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.
Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajzoktatás hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.
A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.
A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, a körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.
A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és szemléletmód kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályaorientációját is jelentősen támogatja.
A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:
A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).

A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.
A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Modern földrajzoktatásunk révén napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

10-11. évfolyam

A 10-11. évfolyamos földrajz tananyag a természeti és társadalmi környezet összefüggéseivel, kölcsönhatásaival foglalkozik, és tudatosan épít az általános iskolában elsajátított földrajzi, természet- és társadalomtudományi ismeretekre. A középiskolai tananyag a múltból kiindulva a jelen folyamataira,

jelenségeire és azok lehetséges jövőbeli következményeire összpontosít, építve a hagyományos és digitális térképi, grafikus és szöveges adatforrásokból megszerezhető információkra.
A középiskolai évfolyamok tananyaga a geoszférák természeti, társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatait állítja a középpontba, kiemelt hangsúlyt helyezve a térbeli folyamatok közötti összefüggésekre, kölcsönhatásokra.
A 10. évfolyam feladata a kozmikus környezet, valamint a geoszférák természeti folyamatainak, törvényszerűségeinek megismertetése és megértetése, a tananyag-feldolgozás fókuszába állítva a folyamatok összefüggéseinek és hatásmechanizmusainak bemutatását, a földrajzi eredetű veszélyek és kockázatok felismerését, illetve a természeti erőforrások és a társadalmi-gazdasági folyamatok közti kapcsolatok feltárását.
A 11. évfolyam kiemelt feladata a 21. század jellemző társadalmi és gazdasági folyamatainak, a mindinkább globális léptékben szerveződő világgazdaság térbeli sajátosságainak feltárása a tanulók előtt. Ugyancsak a tantárgy feladata ezen az évfolyamon az egész bolygónk jövőjét meghatározó természet-, társadalom- és gazdaságföldrajzi okokra visszavezethető problémák, veszélyhelyzetek összefüggésekben történő bemutatása, a mind nagyobb mértékű fogyasztás és a fenntarthatóság között feszülő ellentétek problémaközpontú feldolgozása, illetve az egyéni szerepvállalás lehetőségeinek és fontosságának felismertetése.
A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban is fontosnak tartja a tananyag feldolgozása során elsajátított földrajzi tudás és a mindennapi élet történései, döntéshelyzetei közötti kapcsolatok bemutatását. Tudatosan épít a tanulók más forrásokból (média, világháló, utazások stb.) megszerzett földrajzi ismereteinek és a korábbi évfolyamokon kialakított készségek, képességek és saját tapasztalatok foglalkozás alatti alkalmazására.
A középiskolai földrajzoktatás komplex és szemléletformáló ismeretanyaga révén segíti a tanuló pályaválasztását, eligazodását a munka világában, illetve felkészíti a szakirányú felsőfokú tanulmányokra. Hozzájárul ahhoz, hogy a középiskolai földrajzi tanulmányok befejezésekor a tanuló biztonsággal eligazodjon a természeti és társadalmi környezetben, illetve földrajzi ismereteit alkalmazni tudja a mindennapi életben. Fontos szerepet játszik abban, hogy a tanuló felnőtt élete során reálisan tudja értékelni a természeti veszélyeket és környezeti kockázatokat, ezzel összefüggésben tudjon helyes döntést hozni. Kialakítja a tanulóban a földrajzi problémák iránti érzékenységet, valamint az azokra való reflektálás, a tudatos és felelős véleménynyilvánítás képességét.
A földrajzoktatás ahhoz is hozzájárul, hogy az iskolából kilépő tanuló képes legyen felelős döntéshozatalra az állampolgári szerep gyakorlása során, valamint kialakuljon benne az igény arra, hogy későbbi élete folyamán önállóan tovább gyarapítsa földrajzi ismereteit.
A 10-11. évfolyamon a természet- és társadalomföldrajzi folyamatok közti kapcsolatrendszerek bemutatása révén továbbra is kiemelt feladat az analizáló és szintetizáló földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése, a tanulók ismereteinek rendszerezése. További kiemelt feladat a geoszférák jellemzőinek, törvényszerűségeinek és változásainak, valamint az ember geoszférákat befolyásoló társadalmi és gazdasági tevékenységeinek megismerésén keresztül a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése.
Tanításának további célja, hogy a korábban szerzett ismeretanyagra támaszkodva és a vele párhuzamosan tanult ismeretekkel összekapcsolva gyarapítsa és bővítse a hallgatók általános és szakmai műveltségét, segítse elő a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazását.
Specifikus célkitűzés, hogy a tanulók általános képet nyerjenek a földrajz és a turizmus kapcsolatáról, megismerkedjenek azon régiók, kistérségek idegenforgalmi földrajzával, ahol, mint idegenforgalmi szakemberek fognak tevékenykedni, vendégeket fogadni és kísérni. Fontos, hogy a tanulók képesek legyenek a tananyaghoz kapcsolódó információs anyagok felkutatására, és azok rendszerezésére is.
A 10. és 11. évfolyamos földrajz tananyag témaköreinek feldolgozása során a tanuló:

- földrajzi tartalmú adatok, információk alapján következtetéseket von le, tendenciákat ismer fel és várható következményeket (prognózist) fogalmaz meg;

- feltárja a földrajzi folyamatok, jelenségek közötti hasonlóságokat és eltéréseket, különböző szempontok alapján rendszerezi azokat;
- földrajzi megfigyelést, vizsgálatot, kísérletet tervez és valósít meg, az eredményeket értelmezi;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől, adatokat, információkat értékel;
- önálló, érvekkel alátámasztott véleményt fogalmaz meg földrajzi kérdésekben.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, valamint a digitáliseszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- céljainak megfelelően kiválasztja és önállóan használja a hagyományos, illetve digitális információforrásokat és adatbázisokat;
- adatokat rendszerez és ábrázol hagyományos és digitális eszközök segítségével;
- földrajzi tartalmú szövegek alapján lényegkiemelő összegzést készít szóban és írásban;
- megadott szempontok alapján alapvető földrajzi-földtani folyamatokkal, tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez;
- digitális eszközök segítségével bemutat és értelmez földrajzi jelenségeket, folyamatokat, törvényszerűségeket, összefüggéseket.

A 10–11. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszáma: 144 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

10. évfolyam	
Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	6
A kőzetburok	11
A légkör	*10*
A vízburok	*9*
A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései	15
Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században	7
A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban	7
Topográfiai gyakorlatok	*7*
11. évfolyam	
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	***17***
Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái	14
Magyarország és Kárpát-medence a 21. században	*12*
Magyarország régiói	*22*
Topográfiai gyakorlatok	*7*
Összes óraszám	*144*

Témakör: Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

Javasolt óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a földrajzi és a kozmikus térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket, ismeri a légi- és űrfelvételek sajátosságait, alkalmazási területeit;
- térszemlélettel rendelkezik a csillagászati és a földrajzi térben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a Világegyetem tér- és időbeli léptékeit, elhelyezi a Földet a Világegyetemben és a Naprendszerben;
- ismeri a Föld, a Hold és a bolygók jellemzőit, mozgásait, valamint ezek következményeit, összefüggéseit;
- értelmezi a Nap és a Naprendszer jelenségeit, folyamatait, azok földi hatásait;
- egyszerű csillagászati és időszámítással kapcsolatos feladatokat, számításokat végez;
- problémaközpontú feladatokat old meg, környezeti változásokat hasonlít össze térképek és légi- vagy űrfelvételek párhuzamos használatával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
A különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlításával, valamint a segítségükkel történő környezeti változások megfigyelésével és elemzésével az analizáló és szintetizáló, valamint a problémaközpontú gondolkodás fejlesztése
A témakörhöz kapcsolódó online, szabad felhasználású szoftverek foglalkozás alatti, frontális vagy csoportmunka keretek között és önálló munkában történő alkalmazásával a digitális kompetencia és a szociális készségek fejlesztése
A földrajzi térben való tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek alkalmazásával
A műholdfelvételek, a GPS online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
A csillagászati és időszámítási feladatok elvégzésével a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése
A Világegyetem és a Naprendszer jellemzőinek ismeretével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
A naptevékenység és a Föld mozgásainak részletes ismerete révén az analizáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése
A csillagászattal kapcsolatos újdonságok (cikkek, hírek) önálló feldolgozása kapcsán az értékelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése
A Föld helye a Naprendszerben, a Föld mozgásai és ennek földrajzi következményei
A Naprendszer bolygótípusainak általános jellemzése, összehasonlítása a Föld egyedi jellemvonásainak kiemelésével
A naptevékenység földi hatásai, a napenergia hasznosítási lehetőségei
Mesterséges égitestek (műholdak) szerepe a mindennapi életben
Időbeli léptékek a földrajzban: földtörténeti idő, az évi és napi időszámítás

Fogalmak
Naprendszer, Világegyetem, Tejútrendszer, csillag, Föld-típusú bolygó (kőzetbolygó), Jupiter-típusú bolygó (gázbolygó), holdfázisok, nap- és holdfogyatkozás, naptevékenység, napenergia, helymeghatározás, helyi idő, zónaidő, időzóna

Javasolt tevékenységek
A különböző típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlítása irányított szempontok alapján grafikus rendszerező segítségével pármunkában
Az égbolt felfedezése, a Naprendszer bolygóinak, holdjainak, illetve csillagképeinek tanulmányozása okostelefonos alkalmazások vagy online, szabad felhasználású szoftverek segítségével
Föld körüli utazás 3D-ben műholdfelvételek segítségével, illetve 3D modellek, vizualizációk tanulmányozása
Animációk keresése az interneten a Föld és a Hold mozgásairól
A Nap, a Hold és a Föld mozgásainak, valamint Kepler törvényeinek testmodellezése
Képzeletbeli interjú készítése egy ismert bolygóról jött idegennel pármunkában
A hétköznapi életben hasznosítható (pl. külföldi utazás tervezésekor felmerülő) időszámítási feladatok megoldása
Prezentáció készítése a műholdfelvételek gyakorlati hasznosításának bemutatására

Témakör: A kőzetburok

Javasolt óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a Föld felépítésének törvényszerűségeit;
- párhuzamot tud vonni a jelenlegi és múltbeli földrajzi folyamatok között;
- ismeri a kőzetburok folyamataihoz kapcsolódó földtani veszélyek okait, következményeit, tér- és időbeli jellemzőit, illetve elemzi az alkalmazkodási, kármegelőzési lehetőségeket;
- érti a különböző kőzettani felépítésű területek eltérő környezeti érzékenysége, terhelhetősége közti összefüggéseket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összefüggéseiben mutatja be a lemeztektonika és az azt kísérő jelenségek (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés) kapcsolatát, térbeliségét, illetve magyarázza a kőzetlemezmozgások lokális és az adott helyen túlmutató globális hatásait;
- felismeri az alapvető ásványokat és kőzeteket, tud példákat említeni azok gazdasági és mindennapi életben való hasznosítására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek ismeretével a problémamegoldó, analizáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése

A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásainak és alkalmazási módjainak ismeretével a földrajzi térszemlélet, a rendszerben való gondolkodás és a környezettudatos, fenntarthatóságra törekvő magatartás fejlesztése

A lemeztektonika folyamatát bemutató ábrák, modellek és animációk elemzésével az ábraelemző képesség, a logikus gondolkodás fejlesztése

A földrengések folyamatát (okai, következményei, kármegelőzési lehetőségek) bemutató forrásszövegek feldolgozásával a szövegértési és -elemző képesség, valamint a mérlegelő gondolkodás és véleményalkotás fejlesztése

A Föld felépítésének törvényszerűségei

Lemeztektonika és az azt kísérő folyamatok (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés), összefüggéseik

A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásai és alkalmazkodási stratégiák (geotermikus energia hasznosítása, földtani kockázatok és veszélyek)

Alapvető ásványok és kőzetek felismerése, egyszerű vizsgálata és gazdasági hasznosításaik, a bányászott nyersanyagok 21. századi hasznosítási trendjei

Fogalmak

geoszféra, geotermikus energia, kőzetlemez, lemeztektonika, hegységképződés, földrengés, vulkanizmus, magma, láva, vulkáni utóműködés, földkéreg, földköpeny, földmag, kőzetburok, mélytengeri árok, óceánközépi hátság, gyűrődés, vetődés, hegységrendszer, cunami, ásvány, magmás, üledékes, átalakult kőzet, ásványi nyersanyag, érc, homok, lösz, mészkő, bazalt, gránit, homokkő, kvarc, kalcit, kősó, lignit, kőszén, kőolaj, földgáz, bauxit

Topográfiai ismeretek

Afrikai-lemez, Antarktiszi-lemez, Ausztrál–Indiai-lemez, Csendes-óceáni-lemez, Dél-amerikai-lemez, Észak-amerikai-lemez, Eurázsiai-lemez, Fülöp-lemez (Filippínó-lemez), Nasca-lemez (Nazca-lemez); Japán-árok, Mariana-árok; Eurázsiai-hegységrendszer, Kaledóniai-hegységrendszer, Pacifikus-hegységrendszer, Variszkuszi-hegységrendszer;

Etna, Mount St. Helens, Popocatépetl, Vezúv

Javasolt tevékenységek
Képzeletbeli tudósítás írása pl. a Föld belsejéből, egy kőzetlemez pereméről
Empátiagyakorlat: Mit érezhetnek és mit tehetnek az emberek földrengéskor, vulkánkitöréskor, cunami esetén?
A kontinentális és az óceáni kéreg összehasonlító táblázatának készítése
Gondolattérkép készítése a lemezmozgások következményeiről
Szövegalámondás készítése virtuális sétához, pl. a Yellowstone parkban, Izlandon vagy az Afrikai törésvonal és árokrendszer mentén
Projektfeladat: ásvány- és kőzetgyűjtemény (virtuális is lehet) készítése, feliratozás készítése az egyes kőzetekhez
A vulkáni utóműködés hazai előfordulásainak összegyűjtése az internet segítségével, majd csoportosítása a tanult szempontok alapján
Hírfigyelés: hazai és nemzetközi hírek keresése és elemzése aktuális földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek témakörében
Magyarázó és folyamatábrák, modellek, egyszerű animációk készítése, illetve elemzése a lemeztektonikával kapcsolatban
Vigyázat, tévképzet! A témához kapcsolódó tudományos-fantasztikus filmrészletek megtekintése és a tudományos szempontból hibás ábrázolások megkeresése

Témakör: A légkör

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- ismeri a légkör szerkezetét, fizikai és kémiai jellemzőit, magyarázza az ezekben bekövetkező változások mindennapi életre gyakorolt hatását;
- megnevezi a légkör legfőbb szennyező forrásait és a szennyeződés következményeit, érti a lokálisan ható légszennyező folyamatok globális következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- összefüggéseiben mutatja be a légköri folyamatokat és jelenségeket, illetve összekapcsolja ezeket az időjárás alakulásával;
- időjárási térképeket és előrejelzéseket értelmez, egyszerű prognózisokat készít;
- felismeri a szélsőséges időjárási helyzeteket, és tud a helyzetnek megfelelően cselekedni;
- a légkör globális változásaival foglalkozó forrásokat elemez, érveken alapuló véleményt fogalmaz meg a témával összefüggésben;
- magyarázza az éghajlatváltozás okait, valamint helyi, regionális, globális következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
Az időjárás és az éghajlat közti különbségek és jellemzőik ismeretével a logikai és a rendszerben való gondolkodás fejlesztése
Az időjárás témaköréhez kapcsolódó műholdfelvételek online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
A légkör témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésének, adott szempontok szerinti megfigyelésének és értelmezésének fejlesztése
Az éghajlatváltozás globális és lokális okainak, következményeinek, mérséklési és alkalmazási stratégiáinak ismeretével a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése

Az éghajlatváltozással (okai, következményei, mérséklési stratégiák) kapcsolatos, hagyományos és online forrásszövegek elemzése és szóbeli értékelése kapcsán a szövegértési, kommunikációs és digitális kompetencia fejlesztése
A légkör szerkezete, fizikai és kémiai jellemzői
A levegő felmelegedése és az azt befolyásoló tényezők
Légköri folyamatok és jelenségek (felhő- és csapadékképződés, légköri képződmények: ciklon, anticiklon, trópusi ciklonok, időjárási frontok)
A légköri folyamatok mint megújuló energiaforrások
Időjárási szélsőségek felismerése (pl.: tornádó, jégeső, aszály)
Időjárási jelenségek értelmezése (pl.: időjárás-jelentések)
Földi légkörzés, monszunszelek
A légkör globális változásai és problémái (ózonréteg elvékonyodása, savas esők, éghajlatváltozás, szmog): okok és következmények
Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon, mérséklési és alkalmazkodási stratégiák

Fogalmak
troposzféra, sztratoszféra, üvegházhatás, üvegházgázok, izoterma, izobár, szél, ózonréteg, melegfront, hidegfront, ciklon, anticiklon, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, időjárás-előrejelzés, globális felmelegedés, passzátszél, nyugati(as) szél, sarki szél, tájfun, monszunszél, savas eső, tornádó, hurrikán, aszály, napenergia, szélenergia

Javasolt tevékenységek
Szimulációs gyakorlat: időjárás-jelentés és prognózis készítése műholdfelvételek, online adatok felhasználásával
Légköri jelenségek foglalkozás alatti vizsgálata okostelefonos alkalmazás használatával, valós adatokból dolgozó vizualizáció tanulmányozásával
Egyszerű légköri kísérletek elvégzése, a tapasztalatok rögzítése
Projektfeladat: időjárás-megfigyelés – saját meteorológiai mérések rögzítése, az adatok ábrázolása és értelmezése, az adatokon alapuló számolási feladatok elvégzése
Az éghajlatváltozással, időjárási veszélyhelyzetekkel kapcsolatos hagyományos és online forrásszövegek elemzése, szóbeli értékelése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása
Ötletbörze – „klímamentő” ötletek gyűjtése és rendszerezése fürtábrán
Ötletbörze: környezettudatos energiahasználat, a légkör megújuló energiaforrásainak hasznosítása a mindennapi életben
Helyzetgyakorlat: helyes viselkedés szélsőséges időjárási helyzetekben
Projektfeladat: helyi környezetvédelmi akciók tervezése
A klímaváltozás lokális okainak felkutatása a lakóhelyen
Hírfigyelés és beszámoló készítése a légkör globális és lokális változásaival és aktuális problémáival kapcsolatban
Foglalkozás alatti vita: Már érezzük? – Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon címmel

Témakör: A vízburok

Javasolt óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- ismeri a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusait, azok jellemzőit, a mennyiségi és minőségi viszonyaikat befolyásoló tényezőket, a víztípusok közötti összefüggéseket;

- igazolja a felszíni és felszín alatti vizek egyre fontosabbá váló erőforrásszerepét és gazdasági vonatkozásait, bizonyítja a víz társadalmi folyamatokat befolyásoló természetét, védelmének szükségességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek okait, és reálisan számol a várható következményekkel;
- tudatában van a személyes szerepvállalások értékének a globális vízgazdálkodás és éghajlatváltozás rendszerében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A vízburok témakörével kapcsolatos ismeretek mindennapi életben történő alkalmazásának erősítése, ezáltal az analizáló és szintetizáló gondolkodás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint az egyéni és közösségi felelősség fejlesztése

A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésével, adott szempontok szerinti megfigyelésével és értelmezésével a levegőburok és a vízburok összefüggéseinek igazolása, ezáltal a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése

A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online hírek, cikkek elemzése kapcsán a mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése

A Föld vízkészlete, a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusai és azok jellemzői

A víz mint erőforrás: a gazdasági és társadalmi folyamatokat befolyásoló szerepe (ivóvízkészlet, vízenergia, ipartelepítő tényező, mezőgazdaság, migráció)

A vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek (belvíz, árvíz), a vízkészlet mennyiségi és minőségi védelme

Fogalmak

tenger, óceán, felszín alatti víz, talajvíz, vízfogó és víztartó réteg, artézi víz, hévíz, ásványvíz, belvíz, tó, fertő, mocsár, láp, hullámzás, tengerjárás, tengeráramlás, deltatorkolat, tölcsértorkolat, vízgyűjtő, vízválasztó, vízhozam, vízállás, vízjárás, árvíz, holtág, öntözővíz, ivóvíz, ipari víz, szennyvíz, vízgazdálkodás, vízenergia

Topográfiai ismeretek

Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger

Adriai-tenger, Balti-tenger, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Japán-tenger, Karib (Antilla)-tenger, Kaszpi-tenger, La Manche, Mexikói-öböl, Perzsa (Arab)-öböl, Vörös-tenger

Aral-tó, Bajkál-tó, Balaton, Boden-tó, Csád-tó, Fertő, Garda-tó, Genfi-tó, Gyilkos-tó, Hévízi-tó, Holt-tenger, Ladoga-tó, Nagy-tavak, Szelidi-tó, Szent Anna-tó, Tanganyika-tó, Tisza-tó, Velencei-tó, Viktória-tó

Boszporusz, Duna–Majna–Rajna vízi út, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szuezi-csatorna

Amazonas, Colorado, Duna, Elba, Jangce, Kongó, Mississippi, Ob, Pó, Rajna, Sárga-folyó, Temze, Volga

Észak-atlanti áramlás, Golf-áramlás, Labrador-áramlás, Humboldt-áramlás

Javasolt tevékenységek

Projektfeladat: vízfogyasztási szokások felmérése, egyéni és közösségi vízlábnyom kiszámítása – víztakarékossági javaslatok megfogalmazása

A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online média híreinek értelmezése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása

A felszíni és felszín alatti vizek főbb típusainak és azok jellemzőinek összefoglalása gondolattérkép elkészítésével

Projektfeladat: A víz világnapja alkalmából iskolai rendezvény programjának összeállítása, a program lebonyolítása

Ötletbörze – Légy tudatos vízhasználó! Vízkímélő praktikák gyűjtése
A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzése, az eredmények értelmezése
Vízminta (ivóvíz, öntözővíz, csapadékvíz) gyűjtése és egyszerű vizsgálata, adatgyűjtés a vonatkozó egészségügyi és környezetvédelmi határértékekről
Látogatás a helyi vízműbe és/vagy szennyvíztisztítóba
Műholdfelvételek segítségével a felszíni vizek és vízkészletek időbeli változásának összehasonlító vizsgálata (például: Aral-tó, gleccserek), a változás okainak feltárása

Témakör: A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban mutatja be a földrajzi övezetesség rendszerének egyes elemeit, a természeti jellemzők társadalmi-gazdasági vonatkozásait;
- összefüggéseiben mutatja be a talajképződés folyamatát, tájékozott a talajok gazdasági jelentőségével kapcsolatos kérdésekben, ismeri Magyarország fontosabb talajtípusait;
- bemutatja a felszínformálás többtényezős összefüggéseit, ismeri és felismeri a különböző felszínformáló folyamatokhoz (szél, víz, jég) és kőzettípusokhoz kapcsolódóan kialakuló, felszíni és felszín alatti formakincset.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- érti az ember környezetátalakító szerepét, ember és környezete kapcsolatrendszerét, illetve példák alapján igazolja az egyes geoszférák folyamatainak, jelenségeinek gazdasági következményeit, összefüggéseit;
- felismeri a történelmi és a földtörténeti idő eltérő nagyságrendjét, ismeri a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszait, meghatározó jelentőségű eseményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
A geoszférák egymással kölcsönösen összefüggő folyamatainak komplex elemzésével a rendszerben történő gondolkodás, az analizáló, szintetizáló és logikai gondolkodás fejlesztése
A geoszférák közötti kölcsönhatások kiemelésével a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszaihoz kötődő, meghatározó jelentőségű földtörténeti események bemutatása
A természeti és társadalmi tényezők kölcsönhatásának ismerete által a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek reális értékelésének kialakítása
Egyszerű talajtani kísérletek elvégzésével, értelmezésével és a geoszférák rendszerébe történő illesztésével a logikus és rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
A talajképződés az éghajlati, hidrológiai, földtani és domborzati tényezők kölcsönhatásának tükrében
A talajok gazdasági jelentősége, talajpusztulás és talajvédelem
A külső erők felszínformálása (víz, szél, jég)
Az ember felszínformáló tevékenysége
Egyes kőzettípusokhoz kapcsolódó felszínformáló folyamatok
Karsztosodás, a karsztterületek környezeti és turisztikai jelentősége
A földrajzi övezetesség: a tipikus éghajlati övek elhelyezkedése, jellemző tulajdonságai, függőleges övezetességű területek
A természeti és társadalmi környezet jellemző kölcsönhatásai az egyes földrajzi övezetekben

Fogalmak

földtörténeti idő, kormeghatározás, jégkorszak, külső erők, belső erők, aprózódás, mállás, zonális talaj, azonális talaj, humusz, talajszennyezés, talajerózió, magas part, lapos part, turzás, lagúna, meder, hordalékszállítás, sodorvonal, szurdok, sziget, zátony, árvízvédelem, villámáradás, karsztjelenség, karsztformák, gleccser, jégtakaró, moréna, fjord, erdőhatár, hóhatár, szoláris és valódi éghajlati övezetesség, függőleges övezetesség

Javasolt tevékenységek
Földtörténeti eseménysorok elemzése pl. logikai láncok alkotásával, „gázlókövek" módszer alkalmazásával
Logikai kapcsolatok keresése, halmazképzés a geoszférákat jellemző szókészlet felhasználásával
Látványos idővonal vagy földtörténeti óra készítése a geoszférák fejlődéséről grafikus elemekkel vagy online interaktív tervezővel
A Föld több különböző pontjának éghajlatáról készült diagramok tanulmányozása, azok összehasonlítása a lakóhely éghajlati adataival, értékeivel
Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek összegyűjtése, a hozzájuk kapcsolódó teendők csoportosítása
Egyszerű talajtani kísérletek elvégzése, a talajok gazdasági jelentőségének, a talajvédelem fontosságának igazolása
Tanulói kísérletek megtervezése és kivitelezése a külső erők felszínformáló munkájának megfigyelésére
Digitális fotóalbum készítése narrációval a karsztjelenségekről, a karsztterületek környezeti és turisztikai jelentőségéről
A földrajzi övezetesség rendszerének ábrázolása jelmagyarázat és színkód segítségével egy képzeletbeli földrészen
A Föld különböző hegységeiben lévő magassági növényövek összehasonlítása, a hegységek éghajlatválasztó szerepének elemzése metszetábrák alapján
Online információk alapján az éghajlati területekre jellemző életképek megalkotása csoportmunkában
Éghajlati diagramok és éghajlatra jellemző képek párosítása
A földrajzi övezetesség, illetve az övek összehasonlító jellemzéséhez elemzési algoritmus kialakítása
Képzeletbeli levélírás pl. az amazonasi esőerdők védelmében az illetékeseknek
Az elsivatagosodás problémaalapú megbeszélése

Témakör: Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

Javasolt óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- bemutatja a népességszám-változás időbeli és területi különbségeit, ismerteti okait és következményeit, összefüggését a fiatalodó és az öregedő társadalmak jellemző folyamataival és problémáival;
- különböző szempontok alapján csoportosítja és jellemzi az egyes településtípusokat, bemutatja szerepkörük és szerkezetük változásait;
- érti és követi a lakóhelye környékén zajló település- és területfejlődési, valamint demográfiai folyamatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- különböző népességi, társadalmi és kulturális jellemzők alapján bemutat egy kontinenst, országot, országcsoportot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Aktuális demográfiai adatok elemzésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
Aktuális hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése
A demográfiai szakaszok (átmenetek) jellemzői, a népességszám és a korösszetétel társadalmi-gazdasági következményeinek elemzésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – pl. elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, ezek okainak és összefüggéseinek feltárása
A világ nyelvi, vallási és kulturális sokszínűsége – a kulturális identitás és a kulturális globalizáció földrajzi összefüggései
A településtípusok szerepének, jellemzőinek átalakulása – tanya (farm), falu, város kapcsolatrendszerének bemutatása
A 21. századi nagyvárosi élet ellentmondásai
A Föld népességszámának növekedéséből, a területi különbségekből adódó globális problémák bemutatása, a kedvezőtlen következmények mérséklési lehetőségeinek feltárása
A nagyvárosok növekedésének környezeti következményei, a környezetkárosítás mérséklésének lehetőségei, a problémák feltárásával a felelős környezeti szemlélet erősítése
Nyitottság az egyes térségek demográfiai eredetű problémáinak megismerése iránt, felelős és tényeken alapuló véleményalkotás

Fogalmak
a népesedési átmenet szakaszai, természetes szaporodás, népességrobbanás, népsűrűség, korfa, korszerkezet, világvallás, világnyelv, tanya, farm, falu, város, agglomeráció, világváros (globális város), urbanizáció (városodás, városiasodás), technopolisz, városszerkezet

Topográfiai ismeretek
BosWash megalopolisz, Jeruzsálem, Mekka, Vatikán

Javasolt tevékenységek
Adatgyűjtés és az adatok ábrázolása a saját település és megye, valamint az ország demográfiai adatainak alakulásáról, a tendenciák megfogalmazása
Korfaelemzés – a lakóhely, megye, ország korfájának elemzése pl. a KSH interaktív korfái segítségével
Az egyes országok, régiók eltérő demográfiai trendjeinek megismerése internetes alkalmazások segítségével
Önálló kutatómunka: A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, okai és összefüggései. A kutatás eredményének bemutatása
Projektfeladat: bemutató – pl. prezentáció, kiállítás – készítése az emberiség nyelvi, vallási és kulturális sokszínűségének bemutatására
Szeretsz a saját településeden élni? – a lakóhely értékelése különböző nézőpontokból, a vélemények rendszerezése csoportmunkában
A lakóhely településszerkezetének bemutatása fényképfelvételek alapján, javaslatok megfogalmazása a település fejlesztésére
A nagyvárosi élet előnyeinek és hátrányainak rendszerező, összegző bemutatása városlakókkal készített képzeletbeli vagy valós interjúk alapján
Különböző településfejlődési utak elemzése logikai láncok alkotásával

Témakör: A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban

Javasolt óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- magyarázza a monetáris világ működésének alapvető fogalmait, folyamatait és azok összefüggéseit, ismer nemzetközi pénzügyi szervezeteket;
- bemutatja a működőtőke- és a pénztőkeáramlás sajátos vonásait, magyarázza eltérésük okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- pénzügyi döntéshelyzeteket, aktuális pénzügyi folyamatokat értelmez és megfogalmazza a lehetséges következményeket;
- pénzügyi lehetőségeit mérlegelve egyszerű költségvetést készít, értékeli a hitelfelvétel előnyeit és kockázatait;
- alkalmazza megszerzett ismereteit pénzügyi döntéseiben, belátja a körültekintő, felelős pénzügyi tervezés és döntéshozatal fontosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Aktuális gazdasági, pénzügyi adatsorok elemzésével, értelmezésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése

Aktuális pénzügyi hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése

A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével és értelmezésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése

Az aktuális pénzügyi helyzetben elérhető befektetési lehetőségek összevetése az előnyök és a lehetséges veszélyek (befektetési háromszög) bemutatásával a felelős pénzügyi gondolkodás fejlesztése érdekében

A személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák feldolgozása során a megalapozott véleményalkotás az aktív pénzügyi gondolkodás, illetve a vitakészség fejlesztése érdekében

A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepének bemutatása szituációs játékok, helyzetgyakorlatok, esetelemzések segítségével, a tényeken alapuló véleményformálás képességének fejlesztése

A működőtőke és a pénztőke mozgásának, világgazdasági szerepének összehasonlítása

Konkrét, az életkori sajátosságnak megfelelő tevékenységekhez költségvetés készítése, a kiadások mérlegelése

A hitelfelvétel és a fejlesztés, illetve az eladósodási kockázat összefüggéseinek bemutatása, a mindennapok példái alapján, az egyén és a nemzetgazdaságok szintjén

A globalizáció és a globális pénzügyi krízisek kialakulásának összefüggései

Fogalmak

működőtőke, pénztőke, befektetés, vállalkozás, részvény, kötvény, fix és változó kamatozású hitel, kamat, hozam, kockázat, lekötöttség (likviditás), adósságcsapda, infláció, költségvetés, BUX-index, Dow Jones-index, THM, EBKM, IMF, Világbank, állami és EU-támogatás, támogatott hitel, önerő

Javasolt tevékenységek

Aktuális banki adatok, tájékoztatók segítségével pénzügyi döntéshelyzetek szimulálása (pl. folyószámlanyitás, személyi kölcsön vagy lakáshitel felvétele, lakáscélú megtakarítás vállalása)

Beszélgetés vagy helyzetgyakorlat a biztonságos pénz- és bankkártyahasználatról, tájékozódás elektronikus kiadványok segítségével

Hírfigyelés –reflektálás, vélemény megfogalmazása és ütköztetése aktuális pénzügyi hírekkel kapcsolatban

A gazdasági tér folyamatait alakító szereplők bemutatása mozaikmódszerrel

Hogyan jut el egy globális termék (pl. személyautó) a fogyasztóhoz? A folyamat bemutatása szimulációs gyakorlat keretében

Helyzetgyakorlat: egy nagyobb pénzösszeg – pl. lottónyeremény vagy családi örökség – befektetési lehetőségeinek mérlegelése

Online betekintés a tőzsde világába, szimulációs gyakorlat a tőzsde működésének bemutatására

Pénzügyi oktatófilmek segítségével a hétköznapokban hasznosítható tudás szerzése, a látottak megbeszélése
Egy diákvállalkozás indításának lehetőségei, mérlegelő elemzés készítése
Egy képzeletbeli vállalkozás üzleti tervének elkészítése és bemutatása csoportmunkában
A működőtőke-befektetés térbeli jellemzőinek bemutatása, a hazánkba érkező tőke területi, gazdasági és szektoronkénti megoszlásának jellemzése, következtetések levonása

11. évfolyam

Témakör: A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

Javasolt óraszám: 17 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- ismerteti a gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők szerepének átalakulását, bemutatja az egyes gazdasági ágazatok jellemzőit, értelmezi a gazdasági szerkezetváltás folyamatát;
- megnevezi és értékeli a gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezőket;
- ismerteti a világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzőit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- értelmezi és értékeli a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók adatait, a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségeit a Föld különböző térségeiben;
- értékeli az eltérő adottságok, erőforrások szerepét a társadalmi-gazdasági fejlődésben;
- modellezi a piacgazdaság működését;
- megnevezi a világgazdaság működése szempontjából tipikus térségeket, országokat;
- összehasonlítja az európai, ázsiai és amerikai erőterek gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét, illetve azok változását a globális világban;
- összefüggéseiben mutatja be a perifériatérség társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásait, a felzárkózás lehetőségeit;
- ismerteti az Európai Unió működésének földrajzi alapjait, példák segítségével bemutatja az Európai Unión belüli társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségeket, és megnevezi a felzárkózást segítő eszközöket;
- értelmezi a globalizáció fogalmát, a globális világ kialakulásának és működésének feltételeit, jellemző vonásait;
- példák alapján bemutatja a globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeit, mindennapi életünkre gyakorolt hatását.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlításával, a fejlettség területi különbségeinek elemzésével földrajzi problémák iránti érzékenység kialakítása, az azokra történő reflektálás képességének fejlesztése
A Föld különböző térségeiben kialakult eltérő társadalmi-gazdasági fejlettség okainak elemzése alapján az értékelő gondolkodás fejlesztése
A gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők változó szerepének, a gazdaság gyors térbeli átalakulásának bemutatásával a komplex gondolkodás képességének fejlesztése
A gazdasági szektorok világgazdaságban betöltött szerepének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése

A piacgazdaság kialakulásának és működésének bemutatásával a mindennapi életben hasznosítható gazdasági, pénzügyi és vállalkozói ismeretek és képességek kialakítása és fejlesztése
A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők elemzésével az összefüggésekben gondolkodás képességének fejlesztése
A nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okok és következmények értelmezésével a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
A globális világ kialakulásának és működésének feltételei, jellemző vonásai
A globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeinek, mindennapi életünkre gyakorolt hatásainak rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése
A világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzői
A centrum- és perifériatérségek kapcsolatrendszerének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
Az amerikai, az európai és az ázsiai erőtér gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepe a globális világban
A világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek bemutatása, a fejlődés tényezőinek elemzése
Egyedi fejlődési utak a sajátos szerepkörrel rendelkező országok példáján
A perifériatérség társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásai, a felzárkózás nehézségei
Más társadalmak kultúrájának megismerése iránti érdeklődés felkeltése, a különböző kultúrák iránti tolerancia fejlesztése

Fogalmak
GDP, GNI, gazdasági szektorok, telepítő tényező, piac, piacgazdaság, munkamegosztás, transznacionális vállalat, beruházás, innováció, működőtőke, centrum, félperiféria, periféria, újonnan iparosodott országok, BRICS országok, ipari park, robotizáció

Topográfiai ismeretek
Európa
Országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság (Nagy-Britannia), Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna
Városok: Bécs, Berlin, Bern, Birmingham, Brüsszel, Bukarest, Dublin, Frankfurt, Genf, Hága, Helsinki, Kijev, Koppenhága, Lisszabon, Ljubljana, London, Luxembourg, Madrid, Manchester, Marseille, Milánó, Moszkva, München, Oslo, Párizs, Prága, Riga, Róma, Rotterdam, Stockholm, Strasbourg, Stuttgart, Szentpétervár, Szófia, Tallinn, Torino, Trieszt, Varsó, Velence, Vilnius, Volgográd, Zágráb, Zürich
Közép-angliai iparvidék, olasz ipari háromszög, Randstad, Ruhr-vidék
Afrika
Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria, Algéria, Tunézia
Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó
Amerika
Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó, Venezuela, Panama, Chile, Kolumbia
Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC, Atlanta, Dallas, Seattle, Santiago, Bogotá
Ausztrália és Óceánia
Országok: Ausztrália, Új-Zéland
Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington
Ázsia

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), Fülöp-szigetek, India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország
Városok: Ankara, Bagdad, Bangkok, Kalkutta, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Manila, Mekka, Osaka, Peking, Rijád, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

Javasolt tevékenységek
A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítása, elemzése adatsorok, tematikus térképek segítségével
A tanulók által kiválasztott termék előállításához megfelelő telephely keresése, a szükséges telepítő tényezők listázása kooperatív munkában
A piac működési elveit bemutató helyzetgyakorlat a termelő, a fogyasztó és a közvetítő szemszögéből
Egy ismert transznacionális vállalat működési modelljének elkészítése
Esettanulmány elkészítése a térségben megvalósult zöld- vagy barnamezős beruházásokról
Az integrálódás fokozatainak ábrázolása piramisábrán
A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők ábrázolása fürtábrán
Logikai lánc alkotása a nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okokról és következményekről
Az amerikai, az európai és az ázsiai erőtér gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét alátámasztó adatsorok összehasonlító elemzése
A centrum- és perifériatérségek, a világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek komplex bemutatása infografika segítségével, kooperatív tanulási módszer alkalmazásával
Szemléletes ábra, térképvázlat készítése a centrum- és perifériaországok kapcsolatrendszerének bemutatására
Különböző típusú bemutatók készítésével más társadalmak kultúrájának megismertetése, pl. zenei válogatás készítése, étlap összeállítása, ünnepek és szokások bemutatása
A globalizáció pozitív és negatív hatásainak megvitatása és összegzése
A társadalmi-gazdasági változás nagyvárosok térbeli szerkezetére gyakorolt hatásának bemutatása régi és új térképek, valamint képek összehasonlításával

Témakör: Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

Javasolt óraszám: 14 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a lakóhely adottságaiból kiindulva értelmezi a fenntartható fejlődés társadalmi, természeti, gazdasági, környezetvédelmi kihívásait;felismeri és azonosítja a földrajzi tartalmú természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti problémákat, megnevezi kialakulásuk okait, és javaslatokat fogalmaz meg megoldásukra;
- rendszerezi a geoszférákat ért környezetkárosító hatásokat, bemutatja a folyamatok kölcsönhatásait;
- a globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatokat elemez, feltárja azok összefüggéseit, bemutatja mérséklésük lehetséges módjait és azok nehézségeit;
- megnevez a környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezeteket, példákat említ azok tevékenységére, belátja és igazolja a nemzetközi összefogás szükségességét;
- értelmezi a fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás fogalmát, érveket fogalmaz meg a fenntarthatóságot szem előtt tartó gazdaság, illetve gazdálkodás fontossága mellett.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákkal igazolja a természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeit, a környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatását, a lokális szennyeződés globális következményeit;
- megfogalmazza az energiahatékony, nyersanyag-takarékos, illetve „zöld" gazdálkodás lényegét, valamint példákat nevez meg a környezeti szempontok érvényesíthetőségére a termelésben és a fogyasztásban;
- megkülönbözteti a fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőit;
- bemutatja az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségeit, a tevékeny közreműködés példáit a környezet védelme érdekében, illetve érvényesíti saját döntéseiben a környezeti szempontokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
A földrajzi eredetű helyi, regionális és globális természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti veszélyhelyzetek kialakulásának magyarázata és megértése alapján az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése és a folyamatok kölcsönhatásainak bemutatása alapján a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
A természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeinek bemutatásával a veszélyek és kockázatok reális értékelési képességének kialakítása és fejlesztése
A környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatásának és a lokális szennyeződés globális következményeinek komplex értelmezése, a hatásaikra való felkészülés és védekezés képességének kialakítása és fejlesztése
A globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatok értelmezése, összefüggései, mérséklésük lehetséges módjai és azok nehézségei
Az energiahatékony, az energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld" gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása
A fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőinek bemutatásával a tudatos fogyasztóvá válás fejlesztése
A hagyományos és elektronikus vásárlás fogyasztóvédelmi szempontú összevetése
A környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezetek, a nemzetközi összefogás szükségessége
A fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás jellemzőinek bemutatásával a fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
Az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségei, a tevékeny közreműködés példái a környezet védelme érdekében

Fogalmak
globális probléma, környezeti katasztrófa, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, túlfogyasztás, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom, ENSZ, UNESCO, WHO, elsivatagosodás, ózonritkulás, savas csapadék, globális klímaváltozás, népességrobbanás

Javasolt tevékenységek
Képek, leírások alapján környezeti problémák felismerése, kialakulásuk magyarázata, mérséklésük lehetőségeinek megfogalmazása
Rajz, leírás készítése Milyen lesz a lakóhelyed 20 év múlva? címmel. Az elkészült alkotás értelmező bemutatása (Miért rajzoltam/írtam ezt? – ok-okozati viszonyok, tendenciák feltárása)
Mit tehet egy középiskolás a fenntarthatóság érdekében? – ötletbörze, a javaslatok rendszerezése, megvitatása
Figyelemfelhívó plakátok készítése az élelmiszer-pazarlásról és élelmiszerhiányról, a tudatos fogyasztói magatartás fontosságáról

A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése gondolattérképen
Közvélemény-kutatás a tudatos fogyasztói (élelmiszer-, nyersanyag-, energiafogyasztás) magatartás fontosságáról, lehetőségeiről, az eredmények kiértékelése, a tanulói vélemények ütköztetése
Drámajáték, helyzetgyakorlat: vádirat és védőbeszéd készítése egy választott környezeti téma tárgyalására
A fogalmak (pl. ökológiai lábnyom, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom) értelmezéséhez szöveges és vizuális magyarázatok készítése
Az egészségmegőrzéshez szükséges szemléletmód fejlesztése kortárs előadókkal
Ötletgyár a környezeti veszélyek elkerülésére, meglévő problémák hatásának mérséklésére (pl. óceáni szemétfolt, olajszivárgás, bányatűz, erdőirtás, rovarinvázió)
Ötletbörze: példák az energia- és nyersanyag-takarékos gazdálkodására, életvitelre
Saját és családi tapasztalatok alapján érvelés a hagyományos és az elektronikus vásárlás mellett, fogyasztóvédelmi szempontok figyelembevételével
A környezetvédelemmel foglalkozó hazai és nemzetközi szervezetek névjegykártyájának elkészítése, fő tevékenységük összegyűjtése
Virtuális séta ökogazdaságban és ökoházban, a látottak közös megbeszélése, véleményütköztetés
Az ökológiai lábnyom kiszámítása pármunkában, internetes kalkulátorokkal
Az édesvíz szerepének, gazdasági jelentőségének bemutatása kooperatív módszerekkel (a víz szerepe az ember életében, a víz felhasználásának időbeli és térbeli változása, vízhiány mint konfliktusforrás)
Vita a fenntartható gazdaságról

Témakör: Magyarország és Kárpát-medence a 21. században

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- példák alapján jellemzi és értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, az Európai Unióban.
- a tanuló megismerkedik a rendszerváltás utáni Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőivel, problémáival

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- átismételi a Magyarország természeti adottságairól korábban tanultakat: földrajzi helyzet, domborzat, éghajlat, vízrajz, természetes növényzet-állatvilág, talaj, egyéb;
- megismerkedik a magyar gazdaság természeti és humán erőforrásaival;
- megismeri hazánk gazdasági szerkezetének sajátosságait és az egyes gazdasági ágazatok térbeli elhelyezkedését;
- bemutatja a területi fejlettségi különbségek okait és következményeit Magyarországon, megfogalmazza a felzárkózás lehetőségeit;
- értékeli hazánk környezeti állapotát, megnevezi jelentősebb környezeti problémáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
Adatok elemzésével és összehasonlításával értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, a Kárpát-medencében és az Európai Unióban.
Magyarország természeti-társadalmi értékeinek bemutatásával és rendszerezésével a nemzeti identitás erősítése.
Aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatásával és rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás fejlesztése.

Fogalmak

régió, idegenforgalmi régió, ipari park, logisztikai központ, agglomerálódó térség, területi fejlettségi különbség, eurorégió

Topográfiai ismeretek
Régiók, megyék
Főbb települések: Ajka, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békéscsaba, Budapest, Bük, Debrecen, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Makó, Miskolc, Mohács, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros

Javasolt tevékenységek
Projektfeladat: külföldieknek szóló országbemutató, országimázs-összeállítás forgatókönyvének megtervezése és elkészítése
A lakóhely munkaerőtérképének elkészítése, következtetések levonása, a jól alkalmazható munkaerővel szembeni elvárások összegyűjtése
Esettanulmányok segítségével a rendszerváltozás (1989) gazdasági következményeinek megvitatása
Interjú szülőkkel, nagyszülőkkel megadott szempontok alapján Milyen volt az élet az 1980-as években? címmel – az interjúk alapján társadalmi-gazdasági korrajz elkészítése
Bírósági tárgyalás – helyzetgyakorlat különböző környezeti veszélyhelyzetekhez, katasztrófákhoz kapcsolódó témákban, pl.: vörösiszap-katasztrófa, vízhabzás a Rábán, ciánszennyezés a Tiszán
Környezettudatos energiastratégia kidolgozása szakértői csoportok kialakításával
Projektfeladat: öröm- és bánattérkép készítése a megye, a régió rendezett, fejlődő és pusztuló, leszakadó területeiről
Nyomtatott és online cikkek, információk alapján az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatása, értékelése, saját vélemény megfogalmazása
Országos, regionális és helyi fejlesztési tervek fontosabb céljainak bemutatása önálló információgyűjtés alapján
Az európai uniós tagság hatása a Kárpát-medencei országok magyarságára – adatgyűjtés és azok közös értelmezése, illetve szemléletes bemutatása
A lakóhelyen és környékén néhány uniós támogatással készülő beruházás bemutatása többféle forrás felhasználásával

Témakör: Magyarország régiói

Javasolt óraszám: 22 óra
Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- megismeri a regionalitás elvi alapjait és jelentőségét
- tudja az általános jellemzőket a régiók szintjére lebontva alkalmazni

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- ismeri Magyarország regionális beosztásait (pl.: turisztikai, NUTS-2…)
- ismeri az egyes régiók jellemzőit, különös tekintetettel a turisztikai attrakciókra
- bemutatja a területi fejlettségi különbségek okait és következményeit, megfogalmazza a régió felzárkózási lehetőségeit;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Magyarország általános idegenforgalmi-természeti adottságai: az ország fekvése, domborzati viszonyok, vízrajz, gyógy- és termálvizek, éghajlat, növényzet és állatvilág, egyéb természeti adottságok (nemzeti parkok, természetvédelmi területek, arborétumok, barlangok stb.)

A közlekedés szerepe az idegenforgalomban: A magyarországi közlekedés főbb jellemzői. A közlekedéshálózat jellemzői, közlekedési ágak szerepe az idegenforgalomban, fontosabb hazai és hazánkon átmenő nemzetközi közlekedési vonalak, határállomások. A közlekedés ágazatai: közúti-, vasúti- és légi- és víziközlekedés, illetve ezek speciális lehetőségei az idegenforgalomban

Magyarország kulturális, történelmi és egyéb adottságai: közgyűjtemények, múzeumok, könyvtárak, néprajzi- népművészeti rendezvények; országos rendezvények, fesztiválok; sportesemények...

Magyarország világörökségei

Magyarország régióinak turizmusföldrajzi adottságai: a régiók általános bemutatása, fő turisztikai terméktípusai
A régiók jellemzőinek összehasonlításával a tanulók aktív közreműködésén, munkáltatásán alapuló tudásépítés fejlesztése (Budapest és az agglomeráció, Észak- és Dél-Alföld régió, Középhegységi régiók, Nyugat- és Dél-Dunántúl régió).

Fogalmak
régió, idegenforgalmi (turisztikai) régió, eurorégió

Topográfiai ismeretek
Régiók, megyék, nemzeti parkok, világörökségek, turisztikai nevezetességek.

Javasolt tevékenységek
Országos, regionális és helyi fejlesztési tervek fontosabb céljainak bemutatása önálló információgyűjtés alapján
A régiók jellemzőinek összehasonlítása, a területi fejlettségi különbségek okainak és következményeinek, illetve a felzárkózás lehetőségeinek bemutatása kooperatív módszerek alkalmazásával
A lakóhelyen és környékén néhány uniós támogatással készülő beruházás bemutatása többféle forrás felhasználásával
Projektfeladat: egy-egy turisztikai régió, vagy azon belül egy turisztikai jelentőséggel bíró nevezetesség bemutatása (ppt, prezi…)
Projektfeladat: valamely régióban útvonalterv, program összeállítása egy turistacsoport számára

Földrajzi fogalmak

Természetföldrajz
Naprendszer, Világegyetem, Tejútrendszer, csillag, Föld-típusú bolygó (kőzetbolygó), Jupiter-típusú bolygó (gázbolygó), holdfázisok, nap- és holdfogyatkozás, naptevékenység, napenergia, helymeghatározás, helyi idő, zónaidő, időzóna
geoszféra, geotermikus energia, kőzetlemez, lemeztektonika, hegységképződés, földrengés, vulkanizmus, magma, láva, vulkáni utóműködés, földkéreg, földköpeny, földmag, kőzetburok, mélytengeri árok, óceánközépi hátság, gyűrődés, vetődés, hegységrendszer; cunami, ásvány, magmás, üledékes, átalakult kőzet, ásványi nyersanyag, érc, homok, lösz, mészkő, bazalt, gránit, homokkő, kvarc, kalcit, kősó, lignit, kőszén, kőolaj, földgáz, bauxit

troposzféra, sztratoszféra, üvegházhatás, üvegházgázok, izoterma, izobár, szél, ózonréteg, melegfront, hidegfront, ciklon, anticiklon, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, időjárás-előrejelzés, globális felmelegedés, passzátszél, nyugati(as) szél, sarki szél, tájfun, monszunszél, savas eső, tornádó, hurrikán, aszály, napenergia, szélenergia
tenger, óceán, felszín alatti víz, talajvíz, vízfogó és víztartó réteg, artézi víz, hévíz, ásványvíz, belvíz, tó, fertő, mocsár, láp, hullámzás, tengerjárás, tengeráramlás, deltatorkolat, tölcsértorkolat, vízgyűjtő, vízválasztó, vízhozam, vízállás, vízjárás, árvíz, holtág, öntözővíz, ivóvíz, ipari víz, szennyvíz, vízgazdálkodás, vízenergia
földtörténeti idő, kormeghatározás, jégkorszak, külső erők, belső erők, aprózódás, mállás, zonális talaj, azonális talaj, humusz, talajszennyezés, talajerózió, magas part, lapos part, turzás, lagúna, meder, hordalékszállítás, sodorvonal, szurdok, sziget, zátony, árvízvédelem, villámáradás, karsztjelenség, karsztformák, gleccser, jégtakaró, moréna, fjord, erdőhatár, hóhatár, szoláris és valódi éghajlati övezetesség, függőleges övezetesség

Társadalomföldrajz
a népesedési átmenet szakaszai, természetes szaporodás, népességrobbanás, népsűrűség, korfa, korszerkezet, világvallás, világnyelv, tanya, farm, falu, város, agglomeráció, világváros (globális város), urbanizáció (városodás, városiasodás), technopolisz, városszerkezet
GDP, GNI, gazdasági szektorok, telepítő tényező, piac, piacgazdaság, munkamegosztás, transznacionális vállalat, beruházás, innováció, működőtőke, centrum, félperiféria, periféria, újonnan iparosodott országok, BRICS országok, ipari park, robotizáció
régió, idegenforgalmi régió, ipari park, logisztikai központ, agglomerálódó térség, területi fejlettségi különbség, eurorégió
működőtőke, pénztőke, befektetés, vállalkozás, részvény, kötvény, fix és változó kamatozású hitel, kamat, hozam, kockázat, lekötöttség (likviditás), adósságcsapda, infláció, költségvetés, BUX-index, Dow Jones-index, THM, EBKM, IMF, Világbank, állami és EU-támogatás, támogatott hitel, önerő
globális probléma, környezeti katasztrófa, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, túlfogyasztás, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom, ENSZ, UNESCO, WHO, elsivatagosodás, ózonritkulás, savas csapadék, globális klímaváltozás, népességrobbanás

Topográfiai fogalmak
Afrikai-lemez, Antarktiszi-lemez, Ausztrál–Indiai-lemez, Csendes-óceáni-lemez, Dél-amerikai-lemez, Észak-amerikai-lemez, Eurázsiai-lemez, Fülöp-lemez (Filippínó-lemez), Nasca-lemez (Nazca-lemez); Japán-árok, Mariana-árok; Eurázsiai-hegységrendszer, Kaledóniai-hegységrendszer, Pacifikus-hegységrendszer, Variszkuszi-hegységrendszer;
Etna, Mount St. Helens, Popocatépetl, Vezúv
Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger
Adriai-tenger, Balti-tenger, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Japán-tenger, Karib (Antilla)-tenger, Kaszpi-tenger, La Manche, Mexikói-öböl, Perzsa (Arab)-öböl, Vörös-tenger
Aral-tó, Bajkál-tó, Balaton, Boden-tó, Csád-tó, Fertő, Garda-tó, Genfi-tó, Gyilkos-tó, Hévízi-tó, Holt-tenger, Ladoga-tó, Nagy-tavak, Szelidi-tó, Szent Anna-tó, Tanganyika-tó, Tisza-tó, Velencei-tó, Viktória-tó
Boszporusz, Duna–Majna–Rajna vízi út, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szuezi-csatorna
Amazonas, Colorado, Duna, Elba, Jangce, Kongó, Mississippi, Ob, Pó, Rajna, Sárga-folyó, Temze, Volga
Észak-atlanti áramlás, Golf-áramlás, Labrador-áramlás, Humboldt-áramlás
BosWash megalopolisz, Jeruzsálem, Mekka, Vatikán

Európa
Országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság (Nagy-Britannia), Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország,

Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna
Városok: Bécs, Berlin, Bern, Birmingham, Brüsszel, Bukarest, Dublin, Frankfurt, Genf, Hága, Helsinki, Kijev, Koppenhága, Lisszabon, Ljubljana, London, Luxembourg, Madrid, Manchester, Marseille, Milánó, Moszkva, München, Oslo, Párizs, Prága, Riga, Róma, Rotterdam, Stockholm, Strasbourg, Stuttgart, Szentpétervár, Szófia, Tallinn, Torino, Trieszt, Varsó, Velence, Vilnius, Volgográd, Zágráb, Zürich
Közép-angliai iparvidék, olasz ipari háromszög, Randstad, Ruhr-vidék

Afrika
Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria, Algéria, Tunézia
Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika
Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó, Venezuela, Panama, Chile, Kolumbia
Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC, Atlanta, Dallas, Seattle, Santiago, Bogotá

Ausztrália és Óceánia
Országok: Ausztrália, Új-Zéland
Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia
Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), Fülöp-szigetek, India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország
Városok: Ankara, Bagdad, Bangkok, Kalkutta, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Manila, Mekka, Osaka, Peking, Rijád, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

Magyarország
Régiók, megyék, nemzeti parkok, világörökségek.
Főbb települések: Ajka, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békéscsaba, Budapest, Bük, Debrecen, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Makó, Miskolc, Mohács, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros.

4.3.2.8. Német nyelv

Helyi tanterv a nyelvi előkészítő osztály számára
9/Ny évfolyam – Német nyelv

I. Célok és feladatok

A nyelvi előkészítő 9/Ny évfolyamára a tanuló különböző nyelvtanulási tapasztalatokkal érkezhet.
Kulcsfontosságú, hogy motivációját a német nyelvtudás iránt felkeltsük és fenntartsuk egy olyan intenzív képzés esetén, amely a normál képzésnél jelentősebb mértékű előrehaladást ír elő.
Kiemelendő, hogy bár a NYEK megemelt óraszáma gyorsabb haladást biztosít, az ebben az életkorban sem elsősorban a tananyag mértéktelenül való növelésére, hanem annak tényleges elmélyítésére, valamint a gyakorlásra szánt idő bővítésére szolgál. A NYEK célja az, hogy a tanuló számára az életkorának megfelelő minőségű és mennyiségű, kontextusba ágyazott nyelvi fejlesztést biztosítsa, és nem feltétlenül

az, hogy a magasabb nyelvi szintekhez tartozó tartalmakat és szerkezeteket tanítsa előrehozottan vagy szövegkörnyezetükből kiragadva. A nyelvi előkészítő céljai továbbá, hogy a nyelvtanulás ezen az évfolyamon is fejlessze az idegen nyelvi tartalmakon keresztül a világ megismerésének és az ismeretek, a tudás átadásának igényét, a kreatív, mérlegelő és felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciákat.
A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanuló együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon is. Érzékenységéből, önértékelésből adódóan különösen fontos az irányító oktató támogató visszajelzése, a többféle értékelési forma, amelyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat helyükön kezelni, s így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. A nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül is szívesen foglalkozik, hogy az elsajátított nyelvi eszközöket egyre inkább személyes érdeklődéséhez, terveihez, valamint boldogulásához igazodó valós kommunikációs helyzetekben használhassa.
A NYEK 9/Ny évfolyam végére a tanuló minden témakörben ismer és tudatosan alkalmaz nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Készül az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra, valamint alkalmazza nyelvtudását és kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, kommunikációra.

II. Tanulási eredmények

A nyelvi előkészítő évfolyamos képzésnek a 9/Ny évfolyam végére elvárt kimeneti szintje minimum a KER szerinti B1 nyelvi szint a tanulók életkori sajátosságaival összhangban. A korosztálynak és a nyelvi szintnek megfelelően a legnagyobb hangsúlyt a személyes, a környezeti és természeti, valamint az interkulturális és az osztálytermi tartalmak kapják, de már szerephez jutnak többek között az aktuális és a kereszttantervi témák is, melyekre a magasabb foglalkozásszámlehetőséget ad, a nyelvtanulás változatossága pedig szükségessé tesz.

III. Nyelvi funkciók a 9/Ny évfolyamon

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hallo! Guten Tag! Guten Morgen! Guten Abend! Tschüss! Auf Wiedersehen!)
- köszönet kifejezése (Danke schön. Danke. Vielen Dank. Ich danke dir.)
- köszönetre történő reakció megfogalmazása (Bitte.)
- megszólítás kifejezése (Entschuldigung, …)
- bemutatkozás megfogalmazása (Ich bin Peter. Ich heiße Peter. Mein Name ist Peter.)
- információkérés, információadás (Wie alt bist du? Ich bin 10. Wo wohnst du? Ich wohne in … Woher kommst du? Ich komme aus ... Wie ist dein Zimmer? Wohin gehst du in den Ferien? Wie war das Hotel? Wo finde ich einen Supermarkt? Können Sie mir bitte sagen …?)
- hogylét iránti érdeklődés (Wie geht's dir? Was fehlt dir?)
- hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (Danke gut. Sehr gut. Gut. Nicht so gut. Danke, mir geht es sehr gut/gut/nicht so gut/schlecht. Ich habe Halsschmerzen. Mein Hals tut mir weh.)

- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigung.)
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (Kein Problem.)
- jókívánságok kifejezése (Alles Gute zum Geburtstag! Herzlichen Glückwunsch zum ...! Alles Gute! Viel Spaß! Gute Besserung! Viel Erfolg!)
- főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Frohe Weihnachten. Frohe Ostern. Frohes neues Jahr.)
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegekben, pl. baráti levélben és e-mailben (Lieber Peter! Liebe Eva! Hallo, Freunde! Herzlichst! / Liebe Grüße / Viele Grüße)
- véleménykérés és arra reagálás (Magst du singen? Ja. Ist das Buch gut? Ja, sehr gut. Gefällt dir der Film? Ja, der Film gefällt mir.)
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Das ist gut. Das ist toll. Das ist super. Das ist nicht gut. Das finde ich toll. Das gefällt mir. Das gefällt mir nicht.)
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (Das ist schön. Das ist meine Mutter.)
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Ja. Nein. Nicht. Ich habe keine Zeit. Doch, ich spiele auch!)
- tudás, illetve nem tudás kifejezése (Keine Ahnung! Ich weiß. Ich weiß nicht.)
- alapvető érzések kifejezése (Ich bin froh/traurig.)
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Komm hier bitte. Lies den Text.)
- kívánság kifejezése (Ich möchte …)
- egyetértés kifejezése (Du hast Recht. Da hast du Recht. Das ist richtig. Das stimmt.)
- egyet nem értés kifejezése (Du hast nicht Recht. Da hast du nicht Recht. Das finde ich nicht. Das stimmt nicht.)
- akarat kifejezése (Ich will.)
- képesség kifejezése (Ich kann.)
- kérés és arra történő reakció kifejezése (Kannst du mir helfen? Ja, natürlich. Ja, gerne. Es tut mir leid, ich kann nicht. Einen Tee, bitte! Ich hätte gern einen Tee. Gibst du mir einen Tee, bitte?)
- kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Noch ein Stück Kuchen? Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne. Nein, danke.)
- meghívás és arra történő reakció kifejezése (Kommst du mit? Ja, gerne. Nein, leider nicht. Nein, es tut mir leid.)
- vélemény kifejezése (Meiner Meinung nach ist das Buch sehr gut.)
- sajnálat kifejezése (Es tut mir leid!)
- öröm kifejezése (Ich freue mich, dass ... / Es freut mich, dass ...)
- elégedettség / elégedetlenség kifejezése (Es ist prima! / Schade, dass ...)
- csodálkozás kifejezése (Oh, das ist aber ... ! / Das kann doch nicht wahr sein!)
- remény kifejezése (Ich hoffe, du kannst kommen!)
- bánat / bosszúság kifejezése (Schade, dass... / Das ist aber schlimm!)
- ígéret kifejezése (Ich mache das schon!)
- szándék, terv kifejezése (Ich will / werde schnell abwaschen.)
- dicséret, kritika kifejezése (Toll! Echt! Blödsinn!)
- elvárás kifejezése (Ich soll pünktlich zu Hause sein.)

- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)
- események leírása (Zuerst erreichten wir den Berg, dann stiegen wir hoch, und zum Schluss besichtigten wir die Burg.)
- felszólítás (Öffne die Tür, bitte! Kommt spielen!)
- nem értés megfogalmazása (Ich verstehe das nicht.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte? Können Sie es wiederholen, bitte?)
- betűzés kérésének kifejezése (Buchstabiere bitte deinen Namen.)
- felkérés lassúbb, hangosabb beszédre (Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?)
- bemutatás (Ich möchte Ihnen Herrn Schulze vorstellen.)
- gratuláció kifejezése és arra reagálás (Ich gratuliere Ihnen zum Geburtstag! Danke, sehr nett von Ihnen.)
- együttérzés és arra reagálás (Mein herzliches Beileid. Danke.)
- hála kifejezése (Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass Sie uns geholfen haben.)
- félelem kifejezése (Ich habe Angst, dass er es vergessen hat.)
- véleménykérés kifejezése (Sind Sie damit einverstanden, dass …?)
- egyetértés, egyet nem értés kifejezése (Ich bin der gleichen / anderer Meinung.)
- ellenvetés kifejezése és visszautasítása (Sie haben Recht, aber… / Sie mögen Recht haben, aber trotzdem…. / Das mag wohl sein, aber ... / Das stimmt zwar, aber ...)
- szemrehányás kifejezése (Konntest du wirklich nicht früher kommen?!)
- emlékezés, nem emlékezés kifejezése (Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie…)
- reklamálás (Entschuldigung, ich habe ein Problem mit .... / Ich möchte mich über ... beschweren.)
- tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése (Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, …)
- segítség felajánlása, elfogadása (Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon.)
- beszélgetési szándék jelzése, félbeszakítás (Dabei fällt mir ein, … / Darf ich hier hinzufügen, …)
- megerősítés kifejezése (Ja, aber natürlich. Völlig recht.)
- körülírás, példa megnevezése (Das ist also ein Gegenstand, der .)
- érdeklődés, érdektelenség (Ich interessiere mich für Sport. – Das finde ich langweilig.)
- elismerés, dicséret és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. – Danke.)
- közömbösség (Das ist mir egal.)
- indoklás (Ich kann nicht kommen, weil…)
- segítség felajánlása, és arra reagálás (Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.)

IV. Német nyelvi elemek, struktúrák a 9/Ny évfolyamon

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'sein' létige (Ich bin …. Du bist …. Seid ihr …?), Präsens (Ich tanze gern. Ich spiele Klavier. Ich singe.), tőhangváltós igék (Was isst du am liebsten? Wohin fährst du in den Ferien?), elváló igekötős igék (Er liest das Märchen vor. Die Schüler machen das Buch auf.), es gibt, sich-Verben (Ich freue mich.)
- cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Präteritum és Perfekt (Das Buch war sehr interessant. Ich habe gestern viel geschlafen.)
- cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: Futur I. (Ich werde im Sommer nach Österreich fahren.)

- birtoklás: haben, birtokos névmások, gehören (Dieses Fahrrad gehört mir.), von, -s (Wessen Vater? Der Vater von Peter! Peters Vater besucht uns heute.)
- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek és sorszámok, határozott és határozatlan mennyiség (eins, zwei, erste, zweite, ein Stück Schokolade, viel-viele, wenig-wenige, alles, nichts)
- térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás (hier, dort, links, rechts, oben, unten, Kommen Sie durch den Park! Die Zeitschriften sind bei meiner Freundin.), elöljárószók tárgy- és részes esettel (in, auf, vor, hinter, neben, an, zwischen, unter, über)
- időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (selten, manchmal, oft, immer, nie, einmal, zweimal, täglich, wöchentlich, monatlich, jährlich, jeden Tag), időpontok - Wann? (am Montag, am Wochenende, im Sommer, im Winter, diese Woche, nächste Woche, letzte Woche, von … bis), Um wie viel Uhr? (um 8 Uhr, gegen 8 Uhr), időtartam (Wie lange? Ich war von 5 bis 6 in der Konditorei. Seit vier Jahren wohne ich in dieser Stadt.)
- minőségi viszonyok: Wie? Was für ein? Welcher? hasonlítás: Deutschland ist größer als Ungarn. In der Klasse schreibt Lara am schönsten., melléknévragozás (Das finde ich toll/schlecht. Ich bin froh. Das ist ein interessantes Buch. Ich finde das Buch interessant.)
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű és páros kötőszavak (nicht … sondern, und, sondern, oder, denn, aber, weil, deshalb, so), időbeliséget kifejező kötőszavak (als, wenn), tárgyra utaló kötőszavak (Ich weiß (nicht), dass (ob) dir das schon klar ist.), névmások (das, ich, mich, mir, dich, dir, man)
- szöveggrammatikai eszközök: névmások, névelők, névmási határozók mint előre és vissza utaló elemek a szövegben (das, dieser, der/die/das, daran, damit)
- felszólító mód: Imperativ (Steh auf. Setzt euch. Nehmen Sie Platz.)
- modalitás: möchten, mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen igék (Ich möchte ein Eis. Magst du tanzen? Ich kann tanzen. Ich will heute ins Kino gehen. Er muss die Hausaufgabe machen. Du sollst morgen früh aufstehen. Der Kranke darf noch nicht aufstehen.)
- esetviszonyok: Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv (Das Buch ist spannend. Ich sehe das Buch nicht. Ich helfe dir. Die Texte der Schüler sind sehr interessant.)
- személytelenség: (Es ist warm. Es schneit.)
- függő beszéd jelen időben (Sie sagte, dass sie heute ins Kino geht.)
- vonzatos igék (Ich denke viel an den Sommer), névmási határozószók (Woran denkst du viel? Ich denke daran, …)
- főnévként használt melléknév (der Bekannte, ein Bekannter, der Verwandte, ein Verwandter), melléknévi igenév (der Reisende, der Angestellte)
- modalitás: módbeli segédigék Präteritumban (Er konnte nicht schwimmen. Der Kranke durfte nicht aufstehen.), brauchen zu + Inf. (Heute brauchst du nicht mitzukommen.)
- műveltetés jelen időben és első múltban: lassen (Wir lassen / ließen unser Auto reparieren.)
- szenvedő szerkezet jelen és múlt időben (Sie werden/wurden vom Flughafen abgeholt. Sie sind eingeladen worden.)
- szövegkohéziós eszközök: zu + Inf. (Es ist schön, hier zu sein.), célhatározói mellékmondatok (Ich bin ins Kino gekommen, um mir den neuen Film anzuschauen.), vonatkozó mellékmondat (Ich mag dieses Lied, das du singst.), előidejűség kifejezése (Nachdem Liza die Hausaufgabe gemacht hatte, kochte sie einen Tee).
- szöveggrammatikai eszközök: derselbe, dieselbe, dasselbe, der/die/das gleiche

– feltételesség jelen időben (Wenn wir Zeit haben, putzen wir die Fenster.), wäre, hätte, würde (Was würden Sie tun, wenn sie eine Million hätten?), módbeli segédigék feltételes módban (könnte, müsste stb.)
– kollokációk, Funktionsverbgefüge (eine Reise machen, zur Verfügung stehen)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:
– az adott tématartományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;
– az adott tématartományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban;
– az adott tématartományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

V. Óraszám

A 9/Ny évfolyamon a német nyelv tantárgy éves óraszáma: 648 óra

VI. A témakörök áttekintő táblázata

Témakör neve
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung
Reisen und Urlaub, Tourismus
Öffentliches Leben, Unterhaltung
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen
Interkulturelle und landeskundliche Themen
Fächerübergreifende Themen und Situationen
Aktuelle Themen
Wissenschaft und Technik, Kommunikation
Wissenserwerb, Wissensvermittlung

Témakör: **Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
– beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;
– leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
– megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
– megérti és értelmezi az összefüggéseket a személyes tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén vagy a személyes tématartományon belül;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
- a személyes tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti saját gondolatait, véleményét és érzéseit is, az ismert nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Verwandte, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Freizeitorte, Persönliche Dienstleistungen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, Hausarbeiten, tägliche Aufgaben
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, Wohlstand, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, Lebensphasen, Beziehungen, Zukunftspläne, häufige Krankheiten und Verletzungen, Gesundheitswesen (medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause), positive und negative Charakterzüge, persönliche Erfolge und Misserfolge, Jungsein, Frauenrolle-Männerrolle
- Személyes élethez tartozó összetettebb információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Javasolt tevékenységek:

- projektmunka egyénileg, (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatásával)

- családfa - tágabb rokoni kapcsolatrendszer
- kedvenc rokonaim - miért?
- névadási szokások a családon belül
- érdekes családi történetek a múltból
- szomszédi kapcsolatok
- családi ünnepek az német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- Jövőképem (plakát, prezentáció)
- példaképem, illetve egy híres ember élete

— szóbeli mini-prezentáció:
- a mai és a régmúlt mindennapi életének összehasonlítása

— internetes kutató munka és csoportos projekt – családok a DACHL országokban
- különbségek, hasonlóságok
- a mai kor családmodellei
- szerepek a családon belül
- a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban
- a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?

— kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése:
- családi szokások, hagyományok
- hobbik, érdeklődési körök

— Szerepjáték:
- pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán
- telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel
- interjú kedvenc hősöddel/színészeddel/énekeseddel stb.

— Vitafórum
- tinédzserek helyzete a családban

Témakör**:** Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél környezeti és természeti tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a környezeti és természeti tématartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban és írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen, Personen im Dienste des Umweltschutzes
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Land, geografische Orte, Weltall, die Erde
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wetter und Klima, Jahreszeiten, Wiederverwertung und Wiederverwendung
- A környezethez és a természethez tartozó összetettebb információk átadása

Javasolt tevékenységek:

- egyéni projekt
    - a lakóhely és környezetének bemutatása
- projektmunka csoportban:
    - üres lakás berendezése és bemutatása
    - környezetvédelem a szűkebb környezetben
    - Mit teszünk környezetünk védelme érdekében? (plakát készítése)
        - lakóhelyünkön,
        - otthonunkban
        - az iskolában
        - városunkban
        - okos eszközökkel
- Internetes kutatás:
    - veszélyeztetett állatok
    - eltűnő növények
    - nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
    - a tengerek szennyezése -műanyagszigetek a tengerben
- Kiselőadás/prezentáció készítése:
    - veszélyben a földünk
    - a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
    - időjárás okozta katasztrófák
    - a nemzeti parkok és állatkertek feladatai
    - Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- Vitafórum:
    - Hasznosak-e az állatkertek?
    - Jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?
- egy német nyelvű természetfilm megtekintése

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;
- ajánlott tématartományhoz kapcsolódó kép alapján saját gondolatait, véleményét és érzéseit is kifejti, az ismert nyelvi eszközökkel;
- aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, összefüggő és folyékony előadásmóddal, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- véleményét szóban és írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatos és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in der Schule, Angestellte im Hochschulwesen, Bibliothekspersonal
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bildungsinstitutionen, Teile des Schulgebäudes, Webseiten zum Lernen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule, Lern-Apps
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule, Abitur, Bewerbung an Universitäten
- A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven: Schulsystem in Ungarn und in den DACHL-Ländern
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lernen, Verwendung von Fremdsprachen außerhalb der Schule, Gemeinschaftsprogramme, Traditionspflege, Bestehen von Prüfungen, lebenslanges Lernen
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, Stundenpläne, Wissen, Interessen, Ziele mit dem Sprachenlernen, Berufsorientierung, verschiedene Wege und Ebenen des Lernens, Karriereorientierung

– Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
– Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projekt és (képes) beszámoló:
    - régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres oktatóink
    - a magyarországi és a németországi iskolarendszer összehasonlítása, főbb különbségeik
- csoportmunka / projekt:
    - 'Az ideális iskola' jellemzői
    - (fordított tanóra): egy tanóra megtervezése
    - egy osztályprogram megtervezése
    - kisfilm készítése: „A mi iskolánk"
- internetes kutatómunka- képes beszámolók
    - iskolai szokások, időbeosztás és szabályok a különböző országokban
    - különleges iskolák Magyarországon és Németországban
    - szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- Vitafórum:
    - Hasznos-e az iskolai egyenruha?
    - Jó dolog-e a bentlakásos iskola?
    - Milyen a jó oktató?
- íráskészség fejlesztése:
    - beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
    - panaszkodó email írásai németországi barátomnak a sok házifeladatról
- scrapbook/poszter készítése:
    - mit szeretek a jelenlegi iskolánkban legjobban
    - iskolai kirándulásaink tervezése
    - kedvenc iskolai tantermem bemutatása
    - saját szerepem az osztályban
- kérdőív készítése:
    - Milyen az ideális nyelvtanár?
- csoportos társasjáték készítése:
    - a különböző tantárgyakról
    - szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
- órai feladatok
    - történetfeldolgozás (pl. igaz/hamis' mondatokkal)
    - történetátalakítás (pl. más személyben, más időben)
    - képleírás, hasonló képeknél a különbség keresése
- évvégi színi előadás: pl. egy ismert musical közös megnézése, közös dramatizálása és előadása
- iskolai versenyek:

- olvasási verseny – ki tud egy év alatt 15 000 szót a könnyített olvasmányok segítségével elolvasni?
- kiejtési verseny – megadott vers előadása

tanulmányi verseny korosztályi célnyelvi követelményekből

Témakör**: Reisen und Urlaub, Tourismus**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban és írásban, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen, öffentliche Dienstleistungsbetriebe
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt, Stadtführung
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, Währungen, kulturelle Unterschiede, Wirkung des Tourismus auf Menschen und Wirtschaft
- Információ átadása a nyaralás, utazás, turizmus tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
    - híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban
    - híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
    - Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
    - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
    - felkészülés egy külföldi utazásra –utazási előkészületek bemutatása
- játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
- talkshow (Plauderstube): irányított kérdések segítségével
- internetes kutatás
    - érdekes, szokatlan szállások,
    - különleges utazási módozatok, járművek a nagyvilágban
- felmérés készítése az osztályban:
    - Ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
    - Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)
    - Kalandvágyó vagy?
- Vitafórum
    - egyéni vagy társasutazás?
    - üdülés vagy aktív nyaralás?
- Szituációs játék
    - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés,
    - 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a túristacsoport'
- Panaszlevél vagy/és kritika írása
    - egy hotelről
    - szórakozóhelyről

Témakör: Öffentliches Leben, Unterhaltung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti és értelmezi az összetettebb, a közügyek, szórakozás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyek, szórakozás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben reagál megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;
- összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően.
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: Freizeitaktivitäten, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Lesen, Sport, Computerspiele, Medien, Apps
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közéleti tématartományhoz tartozó információk átadása, cseréje

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- **kutatómunka**
  - egyéni internetes kutatások németül különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
  - **külföldi kulturális események megismerése, bemutatása**
  - **hazai fesztiválok bemutatása, értékelése**
  - **kiállítások, érdekes múzeumok**
- egyéni projekt és bemutató:
  - a célnyelvi országok rövid bemutatása
  - saját szórakozási szokások
  - szórakozási szokások a tanulócsoporton belül

Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
Mi szórakoztat minket?

  - kedvenc kulturális élményem
- projektmunka csoportban:
  - rövid útikönyv készítése
  - hazánk múltja
- **vitakészség fejlesztése**
  - **vidéki-városi élet előnyei és hátrányai**
  - **'mozik' – kellenek még?**
  - **az olvasás szerepe a 21. században**
  - **Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?**
- **íráskészség fejlesztése:**
  - **brossúrák, adalapok kitöltése**
  - **plakátok, szórólapok hirdetések készítése**- (étterem, mozi, színház, nevezetesség)

- **film/könyvajánló, brossúra készítése**
- német tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása
- emailezés németül

- szerepjátékok – csapatversenyben
  - gyors étteremben
  - utazási irodában
  - utcán: útbaigazítás kérése és adása
  - Budapest, Berlin, stb. – helyi látványosságok bemutatása idegenvezetőként
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:
  - a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek
- **egy német nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése**
- **egy rövid német nyelvű novella órai feldolgozása**
- kvíz játék a célnyelvi országokról és hazánkról
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- csoportchat:

közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

- A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- beazonosítja nyelvtanulási céljait és egyéni különbségeinek tudatában, ezeknek megfelelően fejleszti nyelvtudását;
- tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
- megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
- nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;
- céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- képes rendszerezni kommunikációját: jelzi szándékát, kezdeményez, összefoglal és lezár;

- használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
- körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
- ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát; a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;
- a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;
- nem értés esetén képes a tartalom tisztázására.
- törekszik a célnyelvi normához illeszkedő kiejtés, beszédtempó és intonáció megközelítésére;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott témakörökhöz kapcsolódó témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott szöveg tartalmát;
- a szövegkörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni;
- hibáit az esetek többségében önállóan is képes javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmak ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, Akzente und Dialekte, autonomes Lernen
- A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
- A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák
- **gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére**
- betűzésverseny
    - Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?
- **nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán**
- **internetes kutatás és beszámoló**
    - **új szavak jelentése, eredetée, szinonímái**
    - **a magyar és a német nyelv eredete, a különböző nyelvcsaládok**
    - **a dialektusok**
    - **kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai**
- **olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése**
- osztálykönyvtár: könnyített olvasmányokból táblázat készítése (a falon): ki, melyik könyvet olvasta az év folyamán, és ajánlja-e a társainak. Ki olvasta el a legtöbb könyvet?

- **évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása**

- íráskészség fejesztése
  - cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztályhírlaphoz (pl. WIR) felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat
  - német nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal német nyelven
- közös popzenehallgatás
- filmnézés a célnyelven
  - írásbeli feladat: rövid összefoglaló a filmről, a cselekményt lineárisan összefűzve
  - a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
  - keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival
- kedvenc videóm
- csoportos projekt:
- társasjáték készítése: pl. 'Use the expression' (minden kockán egy szófordulat, mondatot kell vele alkotni ahhoz, hogy tovább lépj)

egyszerű nyelvezetű szöveg feldolgozása (illusztráció, előadás)

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában.
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen
- Célnyelvi országok és Magyarország országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten, Kunst, Geschichte
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.
- Célnyelvi kultúráról információk átadása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka – egyéni vagy csoportos:

Németország és Magyarország összehasonlítása - hagyományos és digitális kutatómunka, majd órai kiselőadások az alábbi témakörök mentén:

- a németl és magyar iskolák jellemzői, napirend
- tipikus német ház, lakás – miért más itthon?
- mindennapi szokások Németországban és Magyarországon – van-e különbség?

- családon belüli szerepek és feladatmegosztás a két kultúrában
- ünnepek a családban (születésnap, Karácsony, Húsvét stb.)
- viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)
- állattartási szokások, kedvenc állatok
- német és magyar nyaralási szokások
- német időjárás – magyar időjárás
- Németország/Magyarország tájegységei, országrészei
- német/magyar étkezési szokások, tipikus ételek
- híres helyek a két országban

− csoportos feladat
  - Ki tud többet Németországról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
− rövid dokumentumfilmek megtekintése a célnyelvi országokról
− **egyéni kutatás és projektmunka:**
  - **a hagyományok ápolása Magyarországon és a DACHL országokban**
  - **Melyek a legfőbb sportágak a két országban és miért?**
  - **a karácsony ünneplése hazánkban és a célnyelvi országokban**
  - **a magyar és a német történelem egy-egy kiemelkedő eseménye**
  - **a népviselet szerepe hazánkban és a DACHL országokban?**
− **internetes kutatómunka**
  - **a karácsonyfa eredete és elterjedése**
  - **a német himnusz eredete és változásai**
− **játék**
  - **leírás készítése/receptek – magyar vagy német/osztrák/svájci specialitás?**
  - **kvíz különböző országok étkezési szokásairól**

— vitafórum

- **mi okozhat kulturális meglepetéseket a DACHL országokban?**

− jellegzetes német ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában (pl: Martinstag)

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

− papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
− egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
− kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel.
− ismer és használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- **projekt munka (egyéni)**
  - **szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához**
  - egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
  - **(Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről**
  - **egy magyar tudós/író/költő életének ismertetése**
  - Magyarország történelmének egy érdekes alakja
  - Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?
- vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása
- egy könnyített szövegű irodalmi mű elolvasása, értékelése
- játék/szerepjáték
  - **szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?**
  - **történelmi események modellezése szerepjátékkal**
  - társasjáték készítése és játszása, fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)
- **vitafórum**
  - **Melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?**
  - **Kell-e a mindennapos testnevelés?**
  - **Fontos-e a zene és a tánc?**
  - **Kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?**

Fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

Témakör: Aktuelle Themen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban.
- megérti és tájékozódásra használja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

– Életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- ismert hírek német nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó)
- nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
    - a szalagcímek nyelvezete
    - az újságcikkek stilusa szerkezete
    - különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében
- szalagcímek és újságcikkek összepárosítása a tanulók érdeklődésének megfelelő témákban
- videók megtekintése
    - német nyelvű hírműsorok
    - aktuális eseményekről szóló tudósítások
    - riportok
- internetes kutatómunka
    - egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
    - szókincsfejlesztés a média világához
- Szerepjáték
    - 'lenémított' videókhoz szövegkészítés és eljátszás
    - interjú készítése egy híres emberrel (pl. sportolóval)
    - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
    - talkshow aktuális témában
- projektmunka:
    - iskolai híradó, híradó, időjárásjelentés készítése a célnyelven
    - egy saját kulturális élmény bemutatása
    - újság készítése, rövid cikkek írása célnyelven

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
– összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
– papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– megérti és értelmezi az összetettebb, a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
– véleményét szóban és írásban, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geräte für Alltagsmenschen/Wissenschaftler/IT-Fachleute, (Teile von) IT-Geräten, Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium und in der Arbeit,
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, Gefahren des Internets, soziale Netzwerke,
- Információ átadása a tudomány és technika tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben…
  - a közlekedést
  - a házimunkát
  - az oktatást
  - a kommunikációt?
- projektmunka (egyénileg)
  - Milyen lenne a világ a világháló nélkül?
- internetes kutatómunka és prezentáció
  - a világ legfontosabb találmányai
  - a tudományos élet „fáklyavivői” a történelem folyamán
  - a kommunkáció fejlődése az utóbbi 20 évben
  - Kik írták az első emaileket?
- vitafórum
  - az internet jövője
  - Mire jó a virtuális valóság?
  - Haladás-e minden változás?
  - a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

- írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.
- használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
- használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Német nyelvű információ megszerzése
- Információ megosztása német nyelven.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunkák, kiselőadások, internetes kutatómunkák saját, választott témából,
- scrapbook, poszter készítése,
- prezentáció készítés
- projektmunka (egyéni vagy csoportos)
    - hangfelvétel/videófelvétel késztése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak
    - kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
- német nyelvű filmek, programok ismertetése a németes faliújságon írásban
    - a filmek közös megtekintése, megbeszélése
    - a német nyelvű osztályprogramok lebonyolítása, értékelése
- projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók, stb)
- osztálykönyvtár: a kiolvasott könnyített olvasmányokból, és ajánlásuk a többi tanulónak
- versenyek szervezése osztály és iskolai szinten

VII. A továbbhaladás feltételei

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 100 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, ismert nyelvi elemek segítségével szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 100 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni; a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 100 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni.

Német nyelv helyi tanterve a 9-13. évfolyamra
Közlekedés és szállítmányozás, Szociális, Sport ágazatokban

I. Célok és feladatok

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven kommunikálni, ismereteket szerezni.

Nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

A 9-13. évfolyamon az idegennyelv-tanítás szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett nyelvi fejlesztésre, valamint annak eredményeire. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság fejlesztése. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban folytatódik az eddig megszerzett nyelvi ismeretek bővítése.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az egész életen át tartó nyelvtanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák egyre tudatosabb elsajátítására, további útmutatásra az önálló tanuláshoz.

II. Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban további kommunikációs feladatokat old meg.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken digitális eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására fejlődik problémamegoldó készsége.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak az idegen nyelvi órákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

III. Módszerek

Az idegen nyelv-oktatás a középiskolában is tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő helyzeteket teremt, amelyekben a nyelvet eszközként, hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza, és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz,

internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás fontos szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében. A nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése tehát a felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, valamint általában a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek, (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.), amelyek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást. Ennek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. A nyelvoktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelvtanítás folyamatában szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák már képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértsen és létrehozzon szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen német nyelven. Az idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúrának, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, és ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága erősödik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. E tapasztalatok által a nyelvtanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát továbbra is a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, valamint az irányító oktató és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák a középiskolában is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma erősödik, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, és egyre inkább szívesen és tudatosan használja nyelvtudását. Képes saját hibáit észrevenni, javítani, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű szöveg, mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. E nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia tudatos fejlesztése. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, és az azokból kinyert információkat fel tudja használni saját kommunikációs céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazottan kell, hogy megjelenjenek. A szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, és szövegkohéziós, valamint figyelemvezető eszközöket használjon.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása továbbra is kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében továbbra is integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

IV. Tanulási eredmények

A 13. évfolyam végére a KER szerinti B1 nyelvi szint a kimeneti cél, és a tanulónak fel kell készülnie **legalább a középszintű idegen nyelvi érettségi** követelményeinek sikeres teljesítésére. A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló témakörtől függetlenül ismer és tudatosan alkalmaz nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képessé válik arra, hogy nyelvtudását valós, személyes, tanulással kapcsolatos vagy szakmai céljaira alkalmazza, valamint készül az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére.

Az egyes témakörök mellett meghatározásra kerültek az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák, melyek az általános iskola ismeretéből indulnak ki, azokat bővítik, és a tanulónak témakörtől vagy a választott nyelvkönyvtől függetlenül el kell sajátítania őket.

Az egyes témaköröknél találhatók meg a részletes tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, illetve a javasolt tevékenységi formák, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéséődését.

V. Óraszámok

	9. évfolyam	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**	**13. évfolyam**
heti óraszám	4	4	3	3+1	3+4
éves óraszám	144	144	108	144	217

VI. A középszintű érettségi vizsga témakörei

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika
10. Gazdaság

VII. 9-10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak a fő célja az, hogy a tanuló az előző szakaszokban megalapozott idegen nyelvi kommunikatív kompetenciáját továbbfejlessze, megerősítse, és a szakasz végére a KER szerinti A2 és B1 nyelvi szintek között legyen. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat valamint a jel- és szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen

nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének lehetőségét, az ismeretek, a tudás átadásának igényét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint fejlessze a digitális kompetenciákat.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Nemcsak egyre több és árnyaltabb valós kommunikációs helyzetben tudja használni a nyelvórákon megszerzett tudását, hanem azt is egyre jobban érti, hogy a használható nyelvtudás a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás, a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa, és egyre inkább kész lesz arra, hogy akár elvontabb témákban is alkalmazza nyelvi ismereteit, készségeit. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy az elsajátított nyelvi eszközöket egyre inkább személyes érdeklődéséhez, terveihez, valamint boldogulásához igazodó valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák továbbra is sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon is. Érzékenységéből, (ön)kritikusságából adódóan különösen fontos az irányító oktató támogató visszajelzése, és az a többféle értékelési forma, amelyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat helyükön kezelni. Így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. Az egyéni érdeklődés és igények figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül szívesen foglalkozik.

A tanuló újabb szövegtípusokkal – nyelvi szintjének és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi olvasmányokkal, személyes élményeihez kapcsolódó szövegekkel – ismerkedik meg. Az autentikus szövegek feldolgozása során tovább fejlődik a tanuló szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

Nyelvi funkciók a szakasz végéig:

- bánat, elkeseredés kifejezése (Das ist wirklich traurig zu hören., Ich bin enttäuscht.)
- bemutatás (Ich möchte Ihnen Herrn Schulze vorstellen.)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Ich möchte etwas hinzufügen.)
- beszélgetés lezárása (Danke für das Gespräch.)
- együttérzés és arra reagálás (Es tut mir Leid für dich. Danke.)
- elemek összekapcsolása szóban (Zuerst, dann, danach, schließlich)
- elismerés és dicséret kifejezése és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. Danke.)
- elismerés, dicséret és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. – Danke.)
- engedélykérés és arra reagálás (Darf ich … ? Ja, natürlich. / Ja, es ist erlaubt.)
- érdeklődés, érdektelenség (Ich interessiere mich für Sport. – Das finde ich langweilig.)
- felkérés lassúbb, hangosabb beszédre (Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?)
- gratuláció kifejezése és arra reagálás (Ich gratuliere Ihnen zum Geburtstag! Danke, sehr nett von Ihnen.)
- hogylét iránti érdeklődés (Was kann ich für dich/Sie tun?)
- ígéret kifejezése (Ich mache das schon!)

- ítélet, kritika kifejezése (Blödsinn! Das ist nicht richtig/wahr)
- körülírás, példa megnevezése (Das ist also ein Gegenstand, der ...)
- közömbösség (Das ist mir egal.)
- megerősítés kifejezése (Ja, aber natürlich. Völlig recht.)
- megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben (Sehr geehrter Herr …./Sehr geehrte Frau …, Mit freundlichen Grüßen, Mit herzlichen Grüßen)
- mondandó összefoglalása (Insgesamt, zusammenfassend)
- remény kifejezése (Ich hoffe, du kannst kommen!)
- sajnálat kifejezése (Es tut mir leid!)
- segítség felajánlása, elfogadása (Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon., Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.)
- segítségkérés és arra reagálás (Könntest du mir bitte helfen? Ja, sehr gerne.)
- szándék, terv kifejezése (Ich will / werde schnell abwaschen.)
- szóbeli üdvözletküldés (Liebe Grüße an Ihre Frau.)
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte? Können Sie es wiederholen, bitte?)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung
Reisen und Urlaub, Tourismus
Öffentliches Leben, Unterhaltung

Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő jellemzésével;
- leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;

- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő helyzetekben alkalmazza;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématartományon belül;
- a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Bekannte, Familienmitglieder, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- unmittelbare und weitere Umgebung, Freizeitorte, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Persönliche Dienstleistungen

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Feste, Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Hobbys, Freizeitaktivitäten, Haushalts –und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, tägliche Aufgaben,

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- größerer Familienkreis, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, häufige Krankheiten und Verletzungen, medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause, positive und negative Charakterzüge Wohlstand, Lebensphasen, Zukunftspläne, persönliche Erfolge und Misserfolge, Jungsein, Frauenrolle-Männerrolle
- Személyes élethez tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Interakció a személyes tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:
- a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?
- a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban
- a mai kor családtípusai

- családi ünnepek a német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- csoportos projekt (plakát készítése): a sport fontossága, egészséges életvitel
- érdekes családi történetek a múltból
- hobbik, érdeklődési körök
- internetes kutatómunka és csoportos projekt – családok a DACHL országaiban
- jövőképem (plakát, prezentáció)
- kedvenc rokonaim - miért?
- közeli és távoli rokonok
- különbségek, hasonlóságok
- névadási szokások a családon belül
- példaképem, ill. egy híres ember élete
- prezentáció készítése:
- projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval
- szerepek a családon belül

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt
TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Tiere, Pflanzen Personen im Dienste des Umweltschutzes

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Natur, Zuhause, Städte, auf dem Lande geografische Orte, Weltall, die Erde

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Wetter und Klima, Jahreszeiten
- A környezeti és természeti tématartományhoz tartozó információk átadása
- Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
- a vidék és a város összehasonlítása
- csoportos projektmunka (plakát, prezentáció készítése):
- hasznosak-e az állatkertek?
- interjú készítése: „Was tust du für die Umwelt?”
- internetes kutatás: jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?
- kérdőív készítése, közös kiértékelése: „Sind Sie ein Ökotyp?”
- kiselőadás készítése:
- kisfilm megtekintése célnyelven: pl: természeti katasztrófák, környezetvédelem, újrahasznosítás
- mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
- veszélyben a Földünk
- veszélyeztetett állatok

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatos és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Angestellte in der Schule

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Bildungsinstitutionen, Teile des Schulgebäudes

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule

A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven:

- Schulsystem in Ungarn und in den DACHL-Ländern

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Lernen, Verwendung von Fremdsprachen außerhalb der Schule, Gemeinschaftsprogramme, Traditionspflege

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Schulfächer, Wissen, Ziele mit dem Sprachenlernen, verschiedene Wege des Lernens

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- 'Álomszakmám'
- 'Az ideális iskola' jellemzői
- beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
- csoportmunka / projekt:
- egy osztályprogram megtervezése
- érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban
- kisfilm készítése: „Unsere Schule"
- különböző foglalkozások bemutatása

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen öffentliche Dienstleistungsbetriebe in Ungarn und im Ausland

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt Stadtführung

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Einzelreise und Gruppenreise, kulturelle Unterschiede Währungen, Wirkung des Tourismus auf Menschen und Wirtschaft
- Az utazás és turizmus tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:
- ’Álomnyaralásom’ részletes megtervezése
- ’Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport’
- érdekes, szokatlan szállások
- felkészülés egy külföldi útra (utazási előkészületek listája)
- híres helyek, épületek bemutatása a DACHL országokban
- híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
- játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
- kérdőív készítése, elemzése: „Bist du abenteuerlustig?”
- ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart? Balaton? hegyvidék? stb.)
- ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
- különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
- lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
- panaszlevél és/vagy kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről
- szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés
- szituációs játék
- üdülés vagy aktív nyaralás?

Témakör: Öffentliches Leben, Unterhaltung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;
- összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Angestellte in sozialen Institutionen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
- Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dientleistungen

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése:
- Freizeitaktivitäten, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje
- Interakció a közéleti tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:
- ’mozik’ – kellenek még?
- a média szerepe a mai korban
- az olvasás szerepe a 21. században
- brossúrák, adatlapok kitöltése,
- csoportos projektmunka (prezentáció, plakát készítése):
- egy német nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő – film megtekintése, megbeszélése
- egy rövid német nyelvű novella órai feldolgozása

- film/könyvajánló brossúra készítése
- hazai fesztiválok bemutatása, értékelése
- kiállítások, érdekes múzeumok bemutatása
- Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?
- kutatómunka
- külföldi kulturális események megismerése, bemutatása
- mi szórakoztat minket?
- mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
- plakátok, szórólapok, hirdetések készítése
- projektmunka
- szórakozási lehetőségek lakóhelyeden
- vidéki-városi élet előnyei és hátrányai

9. évfolyam nyelvtani témakörei:

- Adjektiv als Prädikat, als Adverb
- Bestimmter, unbestimmter Artikel
- Das Datum
- Demonstrativpronomen
- Der einfache Satz
- Die Uhrzeit
- Die Verben *sein, haben, werden*
- Frageadverbien: wo, woher, wohin, wann
- Fragen nach Personen und Sachen
- Fragesatz: direkt Interogativpronomen: wer, was, wie
- Genus und Numerus, bestimmter, unbestimmter, negierender Artikel
- Hilfsverben der Modalität (Modalverben) Präsens, Modalverben Futur I.
- Imperativ
- Indefinitpronomen
- Kasus: Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv der Substantive
- Konjugation (Person, Numerus); Präsens; Indikativ
- Konjugation: Futur I.
- Konjugation: Modalverben – Präsens
- Konjugation: trennbare Verben
- Konjunktionen: und, aber, oder, sondern, denn
- Numerus (Singular und Plural)
- Personalpronomen
- Possessivpronomen
- Präpositionen + Akkusativ, + Dativ
- Pronomina: Possessivpronomen, Indefinitpronomen: undeklinierbar
- Reflexive Verben
- Subjektsatz
- Verbergänzungen: Personen und Sachen

Továbbhaladás feltételei 9. évfolyamon:

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 150 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, ismert nyelvi elemek segítségével szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 100 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni; a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 100 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni.

10. évfolyam nyelvtani témakörei:

- Adjektiv als Substantiv
- Adjektivdeklination
- Adjektivkomparation; Komparativsatz
- Artikelwörter als Pronomen
- Das Verb *lassen*
- Kardinalzahlen, Ordinalzahlen und Bruchzahlen
- Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv, Gebrauch des Adjektivs als Apposition
- Präpositionen mit Genitiv
- Präpositionen mit Akkusativ, Dativ
- Präpositionen mit Genitiv
- Präteritum von Hilfsverben
- unpersönliches *es* als formales Subjekt

- unpersönliches *es* am Satzanfang
- Verb: Perfekt (regelmäßige u. unregelmäßige Verben)
- Verbergänzungen – lokale Ergänzungen
- Verneinung
- Wechselpräpositionen

Továbbhaladás feltételei 10. évfolyamon:

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 150 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, ismert nyelvi elemek segítségével szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 100 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni;
- a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 100 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni.

Elérendő képességek a 10. évfolyam végére:

I. Olvasott szöveg értése:

A tanuló képes a tanult témakörökben az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben a gondolatmenet lényegét megérteni, véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni, egyes részinformációkat kiszűrni.

II. Nyelvhelyesség:

A tanuló képes gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

III. Hallott szöveg értése:

A tanuló képes a tanult témakörökben az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg gondolatmenetét nagy vonalakban követni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni.

IV. Íráskészség:

A tanuló képes a tanult témakörökben, a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni. Képes ismert, köznapi témákról írni és véleményt megfogalmazni; meglévő szókincsét változatosan használni; a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni; a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni; a szövegfajtának, közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani; az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni; egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

V. Beszédkészség:

A tanuló képes a tanult témakörökben, a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatonak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni, a kommunikáckós stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni). Képes az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni; ismerős témáról folyó társalgásban részt venni; kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladokat megoldani; viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről.

VIII. 11-13. évfolyam

A 11. évfolyam kezdetén a tanuló már A2-B1 nyelvi szintek közötti nyelvtudással rendelkezik, és célja, hogy nyelvtudása további fejlesztése mellett a középszintű érettségi követelményeit sikeres teljesítése. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

A szakasz végére célként kitűzött, KER szerinti B1 szint az önálló nyelvhasználat magasabb fokát jelenti. A tanuló tudja és érti, hogy ezt a célt akkor tudja hatékonyabban elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit is a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap. A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok

vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni.

A szakasz végére az interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik.

Ezeken az évfolyamokon az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulónak tanórai keretek között kell megismerkednie a német nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók a szakasz végéig:

- bánat / bosszúság kifejezése (Schade, dass... / Das ist aber schlimm!)
- beszélgetési szándék jelzése, félbeszakítás (Dabei fällt mir ein, …/Darf ich hier hinzufügen, …)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigen Sie bitte…/Verzeihen Sie bitte…, kein Problem)
- csodálkozás kifejezése (Oh, das ist aber ... ! / Das kann doch nicht wahr sein!)
- egyetértés, egyet nem értés kifejezése (Ich bin der gleichen Meinung. Ich bin anderer Meinung.)
- egymást követő események leírása (zuerst, zweitens, zum Schluss)
- elégedettség / elégedetlenség kifejezése (Es ist prima! / Schade, dass ...)
- ellenvetés kifejezése és visszautasítása (Sie haben Recht, aber… / Das stimmt zwar, aber ...)
- elvárás kifejezése (Ich soll pünktlich zu Hause sein.)
- emlékezés, nem emlékezés kifejezése (Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie…)
- érdeklődés kifejezése (Ich möchte mich danach erkundigen, ..., Könnten Sie mir weitere Informationen über ... geben?)
- események leírása (Zuerst erreichten wir den Berg, dann stiegen wir hoch, und zum Schluss besichtigten wir die Burg.)
- félelem kifejezése (Ich habe Angst, dass er es vergessen hat.)
- feltételezés, kétely kifejezése (Ich vermute…., Ich weiß nicht, ob ….)
- hála kifejezése (Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass Sie uns geholfen haben.)
- indoklás (Ich kann nicht kommen, weil…)
- magyarázat kifejezése (Wir funktioniert es? Es funktioniert mit Strom., Wozu braucht man dieses Programm? Das braucht man zum Lernen.)
- öröm kifejezése (Ich freue mich, dass ... / Es freut mich, dass ...)
- reklamáció, panasz kifejezése (Hiermit möchte ich mich wegen der von Ihnen organisierten Reise beschweren.)
- reklamálás (Entschuldigung, ich habe ein Problem mit .... / Ich möchte mich über ... beschweren.)
- szemrehányás kifejezése (Konntest du wirklich nicht früher kommen?!)
- tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése (Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, …)
- véleménykérés kifejezése (Sind Sie damit einverstande, dass…

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen
Interkulturelle und landeskundliche Themen
Fächerübergreifende Themen und Situationen
Aktuelle Themen
Wissenschaft und Technik, Kommunikation
Wissenserwerb, Wissensvermittlung

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen
TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;
- céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
- ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;
- a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;
- a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;
- nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
- megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;

- összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
- a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ;
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;
- a szövegkörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó témákban;
- nyelvi haladását fel tudja mérni;
- hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, autonomes Lernen,
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- ’Osztálykönyvtár’
- évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
- gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
- internetes kutatás és beszámoló
- íráskészség fejesztése
- kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
- német nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal németül
- nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán
- olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
- új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonímáiról

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
- felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen

- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten Kunst, Geschichte
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása
- Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:
- a hagyományok ápolása Magyarországon és a DACHL országokban
- a karácsony ünneplése a világ országaiban
- a karácsonyfa eredete és elterjedése
- a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye
- a német himnusz eredete és változásai
- a népviselet szerepe hazánkban és a DACHL országokban
- internetes kutatómunka
- kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba
- kvíz különböző országok étkezési szokásairól
- leírás készítése/receptek – magyar vagy német/osztrák/svájci specialitás
- Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?
- milyen kulturális meglepetések érhetnek a DACHL országokban?
- prezentáció
- projektmunka
- vitafórum

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen
TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.
- FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK
- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:
- (papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése
- egy történelmi esemény modellezése szerepjátékkal
- fontos-e a zene és a tánc?
- fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

- játék
- kell-e a mindennapos testnevelés?
- kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?
- melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?
- projektmunka (egyéni)
- szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?
- szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához
- vitafórum

Témakör: Aktuelle Themen
TANULÁSI EREDMÉNYEK (**KÖVETELMÉNYEK**)
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.
- FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- 'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás
- a szalagcímek nyelvezete
- aktuális eseményekről szóló tudósítások
- az újságcikkek stílusa, szerkezete
- egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
- hírműsorok
- internetes kutatómunka
- különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében
- nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
- riportok
- szerepjáték
- szókincsfejlesztés a média világához
- TV interjúkészítés egy híres emberrel (pl. sportolóval)
- újság készítése, rövid cikkek írása az aktuális témákban
- videók megtekintése
- vitafórum egy aktuális eseményről

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation
TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

- **A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi a lényeget az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:

- Internet, soziale Netzwerke
- Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématartományban
- Egyszerű interakció a tudomány és technika tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- a házimunkát?
- a kommunikációt?
- a kommunkáció fejlődése az utóbbi 20 évben
- a közlekedést?
- a közösségi média előnyei és hátrányai
- a tudományos élet „fáklyavivői” a történelem folyamán
- a világ legfontosabb találmányai
- az internet jövője
- az oktatást?
- csoportos projektmunka: A világ internet nélkül
- haladás-e minden változás?
- internetes kutatómunka és prezentáció
- kiselőadás: Én és az okostelefonom
- mire jó a virtuális valóság?
- projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben…
- vitafórum

Témakör: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A tanult témákhoz kapcsolódó német nyelvű információ megszerzése
Információ megosztása német nyelven

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
- német nyelvű filmek, programok ismertetése a németes faliújságon írásban
- prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban és ezek bemutatása az osztálynak
- projektmunka (egyéni vagy csoportos)
- projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

11. évfolyam nyelvtani témakörei:

- Adjektivdeklination
- Der zusammengesetzte Satz, Nebenordnung
- Funktionsverbgefüge
- Der Gebrauch des Passivs
- Konjugation: Perfekt
- Konjugation: Präteritum
- Objektsatz
- Partizip Perfekt, Partizip Perfekt als Substantiv
- Partizip Präsens, Partizip Präsens als Substantiv
- Präteritum: Verben und Modalverben
- Relativsatz, Relativpronomen
- Verben mit Infinitiv *(lassen, hören)*
- Verben mit Präposition

- Verben mit *zu + Infinitiv*
- Verbergänzungen – temporale Ergänzungen
- Vorgangspassiv
- Wortbildung
- Wunschsatz

Továbbhaladás feltételei 11. évfolyamon:

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 180 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni ismert nyelvi elemek segítségével;
- szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 120 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni;
- a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 120 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni

12. évfolyam nyelvtani témakörei:

- Das Zustandspassiv
- Direktive Adverbien
- Doppelkonjunktionen
- Finalsatz
- Kausalsatz

- Konditionalsatz
- Konjugation: Plusquamperfekt
- Modale Satzverbindungen anstatt dass/zu, als dass, stattdessen; ohne dass/zu, indem, als ob, als wenn
- Temporale Satzverbindungen: bevor (eher), davor, vorher, bis, bis dahin
- Temporale Satzverbindungen: seitdem, seit, nachdem, danach, nach
- Temporale Satzverbindungen: wenn, als, dabei, bei, während, solange, währenddessen
- Valenz der Adjektive
- Valenz der Substantive
- Verbergänzungen: Art und Weise – modale Ergänzungen
- Verbergänzungen: Grund- kausale Ergänzungen
- Vergleichssatz mit *je desto, umso*

Továbbhaladás feltételei 12. évfolyamon:

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, ismert nyelvi elemek segítségével szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 120 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni;
- a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 120 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni

13. évfolyam nyelvtani témakörei:
Az érettségi feladattípusok gyakorlása
Rendszerezés

Elérendő képességek a 13. évfolyam végére:

I. Olvasott szöveg értése:

A tanuló képes a tanult témakörökben az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben a gondolatmenet lényegét megérteni, véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni, egyes részinformációkat kiszűrni.

II. Nyelvhelyesség:

A tanuló képes gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

III. Hallott szöveg értése:

A tanuló képes a tanult témakörökben az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg gondolatmenetét nagy vonalakban követni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni.

IV. Íráskészség:

A tanuló képes a tanult témakörökben, a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni. Képes ismert, köznapi témákról írni és véleményt megfogalmazni; meglévő szókincsét változatosan használni; a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni; a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni; a szövegfajtának, közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani; az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni; egyszerű nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

V. Beszédkészség:

A tanuló képes a tanult témakörökben, a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatonak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni, a kommunikáckós stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni). Képes az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni; ismerős témáról folyó társalgásban részt venni; kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladokat megoldani; viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről.

Német nyelv helyi tanterve a 9-13. évfolyamra

Turizmus-vendéglátás ágazatban

I. Célok és feladatok

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven kommunikálni, ismereteket szerezni.

Nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

A 9-13. évfolyamon az idegennyelv-tanítás szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett nyelvi fejlesztésre, valamint annak eredményeire. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság fejlesztése. Ebben a nevelési-oktatási szakaszban folytatódik az eddig megszerzett nyelvi ismeretek bővítése.

A diák aktív, önálló nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az egész életen át tartó nyelvtanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák egyre tudatosabb elsajátítására, további útmutatásra az önálló tanuláshoz.

II. Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken, digitális eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására fejlődik problémamegoldó készsége.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

III. Módszerek

Az idegen nyelv-oktatás a középiskolában is tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő helyzeteket teremt, amelyekben a nyelvet eszközként, hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza, és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Kiemelten fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett ismeretekre, és az idegen nyelven megszerzett tudással pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás fontos szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében. A nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése tehát a felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, valamint általában a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek, (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.), amelyek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást. Ennek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. A nyelvoktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelvtanítás folyamatában szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák már képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértsen és létrehozzon szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen német nyelven. Az idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat az adott kultúrának, kapcsolatot teremthet anyanyelvi beszélőkkel, és ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága erősödik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. E

tapasztalatok által a nyelvtanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát továbbra is a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, valamint az irányító oktató és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák a középiskolában is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma erősödik, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, és egyre inkább szívesen és tudatosan használja nyelvtudását. Képes saját hibáit észrevenni, javítani, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű szöveg, mely a nyelvtanuló számára tartalmi és nyelvi szempontból is illeszkedik életkorához és érdeklődéséhez. E nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia tudatos fejlesztése egyre elvontabb és összetettebb szövegek révén. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, és az azokból kinyert információkat fel tudja használni saját kommunikációs céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazottan kell, hogy megjelenjenek. A szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, és szövegkohéziós, valamint figyelemvezető eszközöket használjon.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása továbbra is kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében továbbra is integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

IV. Tanulási eredmények

A 13. évfolyam végére a KER szerinti B2 nyelvi szint a kimeneti cél, és a tanulónak fel kell készülnie **legalább a középszintű idegen nyelvi érettségi** követelményeinek sikeres teljesítésére. A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló témakörtől függetlenül ismer és tudatosan alkalmaz nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képessé válik arra, hogy nyelvtudását valós, személyes, tanulással kapcsolatos vagy szakmai céljaira alkalmazza, valamint készül az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére.

Az egyes témakörök mellett meghatározásra kerültek az adott évfolyamokra kötelező nyelvi funkciók, nyelvi elemek és struktúrák, melyek az általános iskola ismeretéből indulnak ki, azokat bővítik, és a tanulónak témakörtől vagy a választott nyelvkönyvtől függetlenül el kell sajátítania őket.

Az egyes témaköröknél találhatók meg a részletes tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, illetve a javasolt tevékenységi formák, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevéződését.

V. Óraszámok

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
heti óraszám	4	4	3	3+1	3+4
éves óraszám	144	144	108	144	217

VI. A középszintű és emelt szintű érettségi vizsga témakörei

1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika
10. Gazdaság

VII. 9-10. évfolyam (B1 nyelvi szakasz)

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak a fő célja az, hogy a tanuló az előző szakaszokban megalapozott idegen nyelvi kommunikatív kompetenciáját továbbfejlessze, és a szakasz végére elérjen a KER szerinti B1 nyelvi szintre. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat valamint a jel- és szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének lehetőségét, az ismeretek, a tudás átadásának igényét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint fejlessze a digitális kompetenciákat.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Nemcsak egyre több és árnyaltabb valós kommunikációs helyzetben tudja használni a nyelvórákon megszerzett tudását, hanem azt is egyre jobban érti, hogy a használható nyelvtudás a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás, a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa, és egyre inkább kész lesz arra, hogy akár elvontabb témákban is alkalmazza nyelvi ismereteit, készségeit. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy az elsajátított nyelvi eszközöket egyre inkább személyes érdeklődéséhez, terveihez, valamint boldogulásához igazodó valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák továbbra is sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon is. Érzékenységéből,

(ön)kritikusságából adódóan különösen fontos az irányító oktató támogató visszajelzése, és az a többféle értékelési forma, amelyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat helyükön kezelni. Így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. Az egyéni érdeklődés és igények figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül szívesen foglalkozik.

A tanuló újabb szövegtípusokkal – nyelvi szintjének és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi olvasmányokkal, személyes élményeihez kapcsolódó szövegekkel – ismerkedik meg. Az autentikus szövegek feldolgozása során tovább fejlődik a tanuló szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

Nyelvi funkciók a szakasz végéig:

- bánat / bosszúság kifejezése (Schade, dass... / Das ist aber schlimm!)
- bánat, elkeseredés kifejezése (Das ist wirklich traurig zu hören., Ich bin enttäuscht.)
- bemutatás (Ich möchte Ihnen Herrn Schulze vorstellen.)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Ich möchte etwas hinzufügen.)
- beszélgetés lezárása (Danke für das Gespräch.)
- beszélgetési szándék jelzése, félbeszakítás (Dabei fällt mir ein, …/Darf ich hier hinzufügen, …)
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)
- csodálkozás kifejezése (Oh, das ist aber ... ! / Das kann doch nicht wahr sein!)
- egyetértés, egyet nem értés kifejezése (Ich bin der gleichen Meinung. Ich bin anderer Meinung.)
- együttérzés és arra reagálás (Es tut mir Leid für dich. Danke.)
- elégedettség / elégedetlenség kifejezése (Es ist prima! / Schade, dass ...)
- elemek összekapcsolása szóban (Zuerst, dann, danach, schließlich)
- elismerés és dicséret kifejezése és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. Danke.)
- elismerés, dicséret és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. – Danke.)
- ellenvetés kifejezése és visszautasítása (Sie haben Recht, aber… / Das stimmt zwar, aber ...)
- elvárás kifejezése (Ich soll pünktlich zu Hause sein.)
- emlékezés, nem emlékezés kifejezése (Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie…)
- engedélykérés és arra reagálás (Darf ich … ? Ja, natürlich. / Ja, es ist erlaubt.)
- érdeklődés, érdektelenség (Ich interessiere mich für Sport. – Das finde ich langweilig.)
- események leírása (Zuerst erreichten wir den Berg, dann stiegen wir hoch, und zum Schluss besichtigten wir die Burg.)
- félelem kifejezése (Ich habe Angst, dass er es vergessen hat.)
- felkérés lassúbb, hangosabb beszédre (Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?)
- feltételezés, kétely kifejezése (Ich vermute…., Ich weiß nicht, ob ….)
- gratuláció kifejezése és arra reagálás (Ich gratuliere Ihnen zum Geburtstag! Danke, sehr nett von Ihnen.)
- hála kifejezése (Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass Sie uns geholfen haben.)
- ígéret kifejezése (Ich mache das schon!)
- indoklás (Ich kann nicht kommen, weil…)

- ítélet, kritika kifejezése (Blödsinn! Das ist nicht richtig/wahr)
- körülírás, példa megnevezése (Das ist also ein Gegenstand, der ...)
- közömbösség (Das ist mir egal.)
- magyarázat kifejezése (Wir funktioniert es? Es funktioniert mit Strom., Wozu braucht man dieses Programm? Das braucht man zum Lernen.)
- megerősítés kifejezése (Ja, aber natürlich. Völlig recht.)
- megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben (Sehr geehrter Herr …./Sehr geehrte Frau …, Mit freundlichen Grüßen, Mit herzlichen Grüßen)
- mondandó összefoglalása (Insgesamt, zusammenfassend)
- öröm kifejezése (Ich freue mich, dass ... / Es freut mich, dass ...)
- reklamálás (Entschuldigung, ich habe ein Problem mit .... / Ich möchte mich über ... beschweren.)
- remény kifejezése (Ich hoffe, du kannst kommen!)
- sajnálat kifejezése (Es tut mir leid!)
- segítség felajánlása, elfogadása (Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon., Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.)
- segítségkérés és arra reagálás (Könntest du mir bitte helfen? Ja, sehr gerne.)
- szándék, terv kifejezése (Ich will / werde schnell abwaschen.)
- szemrehányás kifejezése (Konntest du wirklich nicht früher kommen?!)
- szóbeli üdvözletküldés (Liebe Grüße an Ihre Frau.)
- tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése (Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, …)
- véleménykérés kifejezése (Sind Sie damit einverstande, dass…
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte? Können Sie es wiederholen, bitte?)

Nyelvi elemek és struktúrák a szakasz végéig:

- személytelenség (Es ist warm. Es schneit.)
- függő beszéd jelen időben (Sie sagte, dass sie heute ins Kino geht.)
- vonzatos igék (Ich denke viel an den Sommer), névmási határozószók (Woran denkst du viel? Ich denke daran, …)
- főnévként használt melléknév (der Bekannte, ein Bekannter, der Verwandte, ein Verwandter), melléknévi igenév (der Reisende, der Angestellte)
- modalitás: módbeli segédigék Präteritumban (Er konnte nicht schwimmen. Der Kranke durfte nicht aufstehen.), brauchen zu + Inf. (Heute brauchst du nicht mitzukommen.)
- műveltetés jelen időben és első múltban: lassen (Wir lassen / ließen unser Auto reparieren.)
- szenvedő szerkezet jelen és múlt időben (Sie werden/wurden vom Flughafen abgeholt. Sie sind eingeladen worden.)
- zu + Inf. szerkezet (Es ist schön, hier zu sein.)
- mellékmondatok: alanyi mellékmondat, tárgyi mellékmondat, helyhatározói mellékmondat, időhatározói mellékmondat egyidejűségre és elő- és utóidejűségre vonatkozóan, okhatározói mellékmondat, célhatározói mellékmondat, vonatkozó mellékmondat
- névmások szövegben betöltött funkcionális használata: mutató névmás (dieser, diese, dieses, derselbe, dieselbe, dasselbe), vonatkozó névmás (der, die, das)

- feltételesség jelen időben (Wenn wir Zeit haben, putzen wir die Fenster.), wäre, hätte, würde (Was würden Sie tun, wenn sie eine Million hätten?), módbeli segédigék feltételes módban (könnte, müsste stb.)
- kollokációk, Funktionsverbgefüge (eine Reise machen, zur Verfügung stehen

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung
Reisen und Urlaub, Tourismus
Öffentliches Leben, Unterhaltung
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen
Interkulturelle und landeskundliche Themen
Fächerübergreifende Themen und Situationen
Aktuelle Themen
Wissenschaft und Technik, Kommunikation
Wissenserwerb, Wissensvermittlung

Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő jellemzésével;
- leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő helyzetekben alkalmazza;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;

- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématartományon belül;
- a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Freizeitorte, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Persönliche Dienstleistungen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeitaktivitäten, Haushalts –und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, tägliche Aufgaben,
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, häufige Krankheiten und Verletzungen, medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause, positive und negative Charakterzüge Wohlstand, Lebensphasen, Zukunftspläne, persönliche Erfolge und Misserfolge, Jungsein, Frauenrolle-Männerrolle
- Személyes élethez tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Interakció a személyes tématartományban

JAVASOLT **TEVÉKENYSÉGEK:**

- csoportos projekt (plakát készítése): a sport fontossága, egészséges életvitel
- kutatómunka: házi gyógymódok, házi praktikák
- projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval
  - közeli és távoli rokonok
  - kedvenc rokonaim - miért?
  - névadási szokások a családon belül
  - érdekes családi történetek a múltból
  - jövőképem (plakát, prezentáció)
  - példaképem, ill. egy híres ember élete
- internetes kutatómunka és csoportos projekt – családok a DACHL országaiban

- különbségek, hasonlóságok
- a mai kor családtípusai
- szerepek a családon belül
- a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban
- a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?

- vitafórum
- pl. tinédzserek helyzete a családban
- szerepjáték:
- pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán
- telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel
- prezentáció készítése:
- családi ünnepek a német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- közvélemény kutatás:
- hobbik, érdeklődési körök

Témakör**: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen Personen im Dienste des Umweltschutzes
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Lande geografische Orte, Weltall, die Erde
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Wetter und Klima, Jahreszeiten
- A környezeti és természeti tématartományhoz tartozó információk átadása
- Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- csoportos projektmunka (plakát, prezentáció készítése):
  - a vidék és a város összehasonlítása
- kérdőív készítése, közös kiértékelése: „Sind Sie ein Ökotyp?"
- interjú készítése: „Was tust du für die Umwelt?"
- kisfilm megtekintése célnyelven: pl: természeti katasztrófák, környezetvédelem, újrahasznosítás
- internetes kutatás:
  - veszélyeztetett állatok
  - eltűnő növények
  - nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
- kiselőadás készítése:
  - veszélyben a Földünk
  - a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
  - mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- vitafórum:
  - hasznosak-e az állatkertek?
  - jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;
- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatos és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in der Schule
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bildungsinstitutionen, Teile des Schulgebäudes
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule
- A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven: Schulsystem in Ungarn und in den DACHL-Ländern
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lernen, Verwendung von Fremdsprachen außerhalb der Schule, Gemeinschaftsprogramme, Traditionspflege
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, Wissen, Ziele mit dem Sprachenlernen, verschiedene Wege des Lernens
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjátékok:
    - konfliktus az iskolában, osztályban (osztálytárssal, oktatóval)
    - különböző foglalkozások bemutatása
    - 'Álomszakmám'
- egyéni kutatás és képes beszámoló:
    - régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres oktatóik
    - a magyarországi és a németországi iskolarendszer összehasonlítása
- csoportmunka / projekt:
    - egy osztályprogram megtervezése
    - 'Az ideális iskola' jellemzői
    - kisfilm készítése: „Unsere Schule"
- internetes kutatómunka: képes beszámolók
    - érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban
- vitafórum:

- hasznos-e az iskolai egyenruha?
- jó dolog-e a bentlakásos iskola?
- milyen a jó oktató?

— íráskészség fejlesztése:
- beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
- e-mail írása egy angliai barátomnak a sok házifeladatról

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen öffentliche Dienstleistungsbetriebe in Ungarn und im Ausland
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt Stadtführung
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, kulturelle Unterschiede Währungen, Wirkung des Tourismus auf Menschen und Wirtschaft

–Az utazás és turizmus tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása
–Interakció az utazás és turizmus tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
  - híres helyek, épületek bemutatása a DACHL országokban
  - híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
  - lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
  - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
  - felkészülés egy külföldi útra (utazási előkészületek listája)
- internetes kutatás
  - érdekes, szokatlan szállások
  - különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
- játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
- felmérés készítése az osztályban:
  - ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
  - ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart? Balaton? hegyvidék? stb.)
- szituációs játék
  - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés
  - 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'
- panaszlevél és/vagy kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről
- vitafórum
  - egyéni vagy társasutazás?
  - üdülés vagy aktív nyaralás?
- kérdőív készítése, elemzése: „Bist du abenteuerlustig?"
- Plauderstube: irányított kérdések segítségével

Témakör: Öffentliches Leben, Unterhaltung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;
- összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;

- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dientleistungen
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: Freizeitaktivitäten, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közéleti tématartományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje
- Interakció a közéleti tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- vitakészség fejlesztése:
  - vidéki-városi élet előnyei és hátrányai
  - az olvasás szerepe a 21. században
  - ’mozik’ – kellenek még?
  - Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?
- íráskészség fejlesztése:
  - brossúrák, adatlapok kitöltése,
  - film/könyvajánló brossúra készítése
  - plakátok, szórólapok, hirdetések készítése
- csoportos projektmunka (prezentáció, plakát készítése):
  - szórakozási lehetőségek lakóhelyeden
  - a média szerepe a mai korban
- kutatómunka
  - külföldi kulturális események megismerése, bemutatása
  - hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

- kiállítások, érdekes múzeumok bemutatása

— projektmunka
  - mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
  - mi szórakoztat minket?

— egy német nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő – film megtekintése, megbeszélése

— egy rövid német nyelvű novella órai feldolgozása

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;
- céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
- ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;
- a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;
- a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;
- nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
- megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;

- összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
- a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ;
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;
- a szövegkörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó témákban;
- nyelvi haladását fel tudja mérni;
- hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, autonomes Lernen,
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
- nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán
- internetes kutatás és beszámoló
    - új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonímáiról
    - a magyar és a német nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról
    - a dialektusokról
    - kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
- olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
- 'Osztálykönyvtár'
    - évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
- íráskészség fejesztése
    - cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztály 'hírlaphoz' (pl: LUX') felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat
    - német nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal németül

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;

- ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
- felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen
- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten Kunst, Geschichte
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása
- Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka
    - a hagyományok ápolása Magyarországon és a DACHL országokban
    - Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?
    - a népviselet szerepe hazánkban és a DACHL országokban
- internetes kutatómunka
    - a karácsonyfa eredete és elterjedése
    - a német himnusz eredete és változásai
- prezentáció
    - a karácsony ünneplése a világ országaiban
    - a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye
- játék
    - leírás készítése/receptek – magyar vagy német/osztrák/svájci specialitás
    - kvíz különböző országok étkezési szokásairól
- kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba
- vitafórum
    - milyen kulturális meglepetések érhetnek a DACHL országokban?

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

– használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
– Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka (egyéni)
  - szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához
  - egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése
- (papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- vitafórum
  - melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?
  - kell-e a mindennapos testnevelés?
  - fontos-e a zene és a tánc?
  - kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?
  - fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?
- játék
  - szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?
  - egy történelmi esemény modellezése szerepjátékkal

Témakör: Aktuelle Themen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
– megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
– Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven
– Életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- vitafórum egy aktuális eseményről
- újság készítése, rövid cikkek írása az aktuális témákban

- videók megtekintése
    - hírműsorok
    - aktuális eseményekről szóló tudósítások
    - riportok
- szerepjáték
    - ’néma’ videókhoz szövegkészítés és eljátszás
    - TV interjúkészítés egy híres emberrel (pl. sportolóval)
- internetes kutatómunka
    - egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
    - szókincsfejlesztés a média világához
- nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
    - a szalagcímek nyelvezete
    - az újságcikkek stílusa, szerkezete
    - különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation
TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi a lényeget az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke
- Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématartományban

– Egyszerű interakció a tudomány és technika tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- kiselőadás: Én és az okostelefonom
- csoportos projektmunka: A világ internet nélkül
- projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben…
  - a közlekedést?
  - a házimunkát?
  - az oktatást?
  - a kommunikációt?
- internetes kutatómunka és prezentáció
  - a világ legfontosabb találmányai
  - a kommunkáció fejlődése az utóbbi 20 évben
  - a tudományos élet „fáklyavivői" a történelem folyamán
- vitafórum
  - az internet jövője
  - mire jó a virtuális valóság?
  - haladás-e minden változás?
  - a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
– egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
– szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
– környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
– írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
– digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
– összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
– nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
– nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– A tanult témákhoz kapcsolódó német nyelvű információ megszerzése
– Információ megosztása német nyelven

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

– projektmunka (egyéni vagy csoportos)
  - prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban és ezek bemutatása az osztálynak
  - kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

- német nyelvű filmek, programok ismertetése a németes faliújságon írásban

– projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

Továbbhaladás feltételei 9. évfolyamon:
Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 150 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, ismert nyelvi elemek segítségével szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 100 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni; a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 100 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni.

Továbbhaladás feltételei 10. évfolyamon:
Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 180 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, ismert nyelvi elemek segítségével szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 120 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni;
- a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 120 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni.

Elérendő képességek a 10. évfolyam végére:

I. Olvasott szöveg értése:

A tanuló képes a tanult témakörökben az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben a gondolatmenet lényegét megérteni, véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni, egyes részinformációkat kiszűrni.

II. Nyelvhelyesség:

A tanuló képes gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

III. Hallott szöveg értése:

A tanuló képes a tanult témakörökben az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg gondolatmenetét nagy vonalakban követni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni.

IV. Íráskészség:

A tanuló képes a tanult témakörökben, a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni. Képes ismert, köznapi témákról írni és véleményt megfogalmazni; meglévő szókincsét változatosan használni; a szöveget megfelelően felépíteni és tagolni; a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni; a szövegfajtának, közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelő stílust és hangnemet választani; az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelő írásművet létrehozni; egyszerű

nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

V. Beszédkészség:

A tanuló képes a tanult témakörökben, a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatonak megfelelő kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni, a kommunikáckós stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni). Képes az egyszerű nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerűen kifejezni; ismerős témáról folyó társalgásban részt venni; kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülő feladokat megoldani; viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeiről és érzéseiről.

VIII. 11-13. évfolyam (B2 nyelvi szakasz)

A 11. évfolyam kezdetén a tanuló már B1 nyelvtudással rendelkezik, és célja, hogy nyelvtudása további fejlesztése mellett legalább a középszintű, de felsőoktatási felvételi esetén az emelt szintű érettségi követelményeit sikeres teljesítése. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

A szakasz végére célként kitűzött, KER szerinti B2 szint az önálló nyelvhasználat magasabb fokát jelenti. A tanuló tudja és érti, hogy ezt a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap. A személyes tartomány a nyelvtanuló számára kibővül oly módon, hogy már a közéleti, az oktatási és akár a szakmai tartományok vonatkozásában is tényleges nyelvhasználóként tud működni, és nyelvtudását egyéni céljainak megfelelően tudja alkalmazni. Egyre kevésbé akadályozzák a fizikai korlátok (például a környezeti zajok, feltételek vagy a kiejtés milyensége), a társadalmi/társasági tényezők (például beszédpartnereinek száma vagy egymáshoz viszonyított státusza), a mentális kontextus (például a motiváció, a lelkiállapot) vagy egyéb paraméterek (például a felkészülés lehetősége, a kommunikációs témák vagy egy vizsgaszituáció), és egyre sokszínűbb nyelvi tevékenységekben vesz részt, a nyelvi stratégiák széles körének aktív és tudatos beépítésével. Általános beszédprodukcióját ekkor már változatos, az érdeklődési körén túlmutató témákban is részletes, példákkal kiegészített és jól felépített szöveg jellemzi, szükség esetén megfelelő érveléssel alátámasztva. Képes az előre elgondoltaktól eltérni, mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítani. Írásprodukciója is összetettebbé válik, élményeiről és különböző eseményekről részletes és világos leírást képes adni. Megtervezi és az adott szituációhoz illeszti az alkalmazott nyelvi eszközöket, hiányosságait egyre hatékonyabban kompenzálja, és javítja hibáit. Írás-, illetve beszédprodukciójában érzelmeit, személyes véleményét megjeleníti, számára ismerős helyzetekben helytállóan folytat célnyelvi információ átadást és -cserét. Szóbeli diskurzust hatékonyan és megfelelő eszközökkel kezdeményez, azt fenntartja és lezárja, a megértést biztosítja, céljainak megfelelően. Egészében világosan ki tudja fejezni magát mind írásban, mind beszédben anélkül, hogy komoly korlátokba ütközne.

A tanult nyelvi elemek segítségével már ismeretlen témákat és szituációkat is felismer, mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott, köznyelvi kommunikációs tevékenységekre is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Hosszabb, összetettebb szövegekben

megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

Interakcióiban jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt. A különböző közegekben olvasott és hallott szövegeket képes összegezni, azt továbbadni. Szókincsében változatos, a hiányosságokat körülírással megoldja. Nyelvhelyességében még előfordulnak hibák, de a megértést ezek már kevéssé gátolják. Szövegalkotásában többnyire koherens, a kohéziós eszközök széles körét tudja használni. Kiejtésében, hanglejtésében közelít a természeteshez, helyesírásában már többnyire pontos.

A szakasz végére az interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik. Megszerzett nyelvtudásával részt tud venni célnyelvű oktatási és szabadidős tevékenységekben, és ez egyre inkább igaz a választott pályájának, érdeklődésének megfelelő tartalmakra is.

Ezeken az évfolyamokon az osztálytermi és iskolai témakört a vizsgafelkészülés váltja fel, mert a tanulónak tanórai keretek között kell megismerkednie a német nyelvi érettségi feladataival, követelményeivel, valamint a sikeres teljesítéshez szükséges stratégiákkal. Rálátást kell kapnia az értékelés szempontjaira, és gyakorlatot kell szereznie a feladatsorok megoldásában.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

Nyelvi funkciók a szakasz végéig:

- álláspont, vélemény kifejezése (Ich vertrete die Meinung / den Standpunkt, …)
- érvek felvezetése (Ich halte das für besonders wichtig, weil..., Wenn man bedenkt, dass..., Man sollte auf alle Fälle berücksichtigen, dass...)
- egyetértés mások érveivel (Das finde / glaube / meine ich auch., Da haben Sie Recht.)
- kétely, bizonytalanság kifejezése (Da bin ich mir nicht sicher. Das bezweifle ich. Sie haben teilweise Recht, aber…)
- mások érveivel való egyet nem értés (Da bin ich ganz anderer Meinung / Ansicht, weil..., Dem kann ich nicht zustimmen, weil..., Das kann ich überhaupt nicht nachvollziehen, weil...)
- javaslat (Ich bin dafür, dass..., Ich schlage vor, wir...., Wir könnten vielleicht ..., Was halten Sie davon, ..., Ich hätte eine andere Idee., Ich würde einen anderen Vorschlag machen.)
- konklúzió levonása (Alles in allem zeigt sich, dass....)
- statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Aus dem Schaubild geht hervor, … An letzer Stelle steht …)
- reklamáció, panasz kifejezése (Hiermit möchte ich mich wegen der von Ihnen organisierten Reise beschweren.)
- érdeklődés kifejezése (Ich möchte mich danach erkundigen, ..., Könnten Sie mir weitere Informationen über ... geben?)
- hogylét iránti érdeklődés (Was kann ich für dich/Sie tun?)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigen Sie bitte…/Verzeihen Sie bitte…, kein Problem)
- érzések kifejezése (ich befürchte, dass…)
- egymást követő események leírása (zuerst, zweitens, zum Schluss)

– beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Kann/darf ich dich/Sie kurz unterbrechen)

Nyelvi elemek és struktúrák a szakasz végéig:

– feltételes mód (Wenn ich nicht so viel Schokolade äße, wöge ich nicht 70 Kilo/Wenn ich nicht so viel Schokolade essen würde, würde ich nicht 70 Kilo wiegen.), feltételes mód módbeli segédigével, múlt időben (Jan hätte den Test besser schreiben können, wenn er mehr gelernt hätte.)
– óhajtó és irreális óhajtó mondatok (Wenn ich doch Steven noch einmal sähe! Wenn ich bloß nichts gesagt hätte!)
– mellékmondatok: módhatározói mellékmondat, hasonlító mellékmondat, következtető mellékmondat, megengedő mellékmondat
– cselekvőpasszív módbeli segédigékkel jelen és múlt időben (Deine Schrift kann nicht gelesen werden./Alle Geschenke konnten schön eingepackt werden
– Állapotpasszív (Die Fenster sind weiß und blau gestrichen.)
– főnévi és melléknévi vonzatok (zweifeln an, angewiesen auf)
– folyamatos és beálló melléknévi igenevek (das schreibende Kind, das zu lesende Buch)
– módbeli segédigék másodlagos jelentése (Der Zug muss in 5 Minuten ankommen. Er will den Unfall gesehen haben.
– elváló és nem elváló igekötők (Der Schüler hat das unbekannte Wort schön umgeschrieben. Mein Text gefällt mir nicht, ich umschreibe den ganzen.)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt
Reisen und Urlaub, Tourismus
Öffentliches Leben und Unterhaltung
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen
Interkulturelle und landeskundliche Themen
Fächerübergreifende Themen und Situationen
Aktuelle Themen
Wissenschaft und Technik, Kommunikation
Mensch und Gesellschaft, Sucht und Abhängigkeit
Wirtschaft und Finanzen
Arbeitswelt und Karriere
Wissenserwerb und Wissensvermittlung
Vorbereitung auf das Abitur

Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló, akár az érdeklődési körén túlmutató vagy elképzelt személyes eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában és számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;
- értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a személyes tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- érzelmeit és véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit és véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- a nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a személyes tématartományban és az idetartozó érettségi témákban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Verwandte, Generationen in der Familie, Liebe, Ehe, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal, Gleichberechtigung von Mann und Frau, alte und neue Familienmodelle
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Wohnorte, Freizeitorte, Persönliche Dienstleistungen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste (Familienfeste, Kirchenfeste, Nationalfeste) Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten,
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Haushalts –und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, Hausarbeiten, tägliche Aufgaben
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, Rollenverteilung in der Familie, Wohlstand, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, Kleidung als Ausdruck der gesellschaftlichen Zugehörigkeit, Lebensphasen, Beziehungen, Zukunftspläne, häufige Krankheiten und Verletzungen, Gesundheitswesen (medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause), positive und negative Charakterzüge, persönliche Erfolge und Misserfolge, Freundschaft
- Személyes élethez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a személyes tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatás
    - a családok szerepe a különböző társadalmakban (dinasztiák, klánok stb…)
    - milyenek voltak a családok Magyarországon 100 évvel ezelőtt?
    - a nők szerepének változásai az évszázadok folyamán
    - modern családok
    - az orvoslás lehetőségei a régmúltban és ma
- szerepjáték
    - orvosi ellátás igénybevétele
    - ajándékba kapott ruhanemű/könyv/telefon visszacserélése
- önálló szövegalkotás
    - az életem 15 év múlva
    - híres személyiségek mint példaképek
- vitafórum
    - az egyes családtagok családban betöltött szerepe és feladatai
    - ’A házasságok az égben köttetnek’
    - vannak-e még családi példaképek?
    - a generációk együttélése: kölcsönös segítség vagy konfliktusforrás?
    - a Mama Hotel lakói
    - hagyományos vagy modern családmodell?
    - piercingek és tetoválások a fiatalok körében
    - ’Egy gyerek nem gyerek?’
    - valóban „ruha teszi az embert”?
    - hagyományos vagy alternatív gyógyítás?
    - minden biotermék bio?
    - a márkanevek szerepe a társadalomban

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató környezeti eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt a környezeti tématartományon belül, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- szükség esetén eltér az előre elgondoltaktól és mondandóját a beszédpartnerekhez, hallgatósághoz igazítja;
- beszéd- és írásprodukcióját tudatosan megtervezi, hiányosságait igyekszik kompenzálni;
- környezeti témákban a kommunikációs helyzetek széles körében hatékonyan ad át és cserél információt;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- érzelmeit, véleményét változatos nyelvi eszközökkel írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megfelelő nyelvi eszközökkel alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban, valós nyelvi interakciók során jó nyelvhelyességgel, megfelelő szókinccsel, a természeteshez közelítő szinten vesz részt a környezeti tématartományban és az idetartozó érettségi témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti, értelmezi és összefoglalja az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- értelmezi az elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen, Personen im Dienste des Umweltschutzes
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Land, geografische Orte, Kontinente, Weltall, die Erde
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne, Möglichkeiten vom Umweltschutz,
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wetter und Klima, Jahreszeiten, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Ökologisch wohnen, erneuerbare Energien
- Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- kiselőadás német nyelven IKT eszközök segítségével
    - természeti kincsek a lakóhelyemen
    - mindennapi természetvédelem
- csoportos projektmunka
    - a hulladékújrahasznosítás lehetőségei
    - természetvédő aktivista csoport létrehozása
- kutatómunka
    - alternatív energiaforrások
    - globális felmelegedés
    - a Föld belső szerkezete, vulkánok, cunamik
- vitafórum
    - családi ház vagy lakás? ’Az én házam az én váram’
    - valóban olyan „szuperek” a szupermarketek?
    - miért népszerűek a lakóparkok?
    - a hulladékprobléma megoldható?
    - vidék vagy város?
    - gazdaságosak az új energiaforrások?

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ajánlott tématartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban változatos nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen, öffentliche Dienstleistungsbetriebe
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sehenswürdigkeiten, Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland, Festivals
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt, Stadtführung
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, Währungen, kulturelle Unterschiede, Wirkung des Tourismus auf Menschen, Bedeutung des Tourismus auf die Wirtschaft, Neue Tourismuszweige (Wellness, Sprachtourismus u.s.w)
- A nyaralás, utazás, turizmus tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a nyaralás, utazás, turizmus tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjáték
  - telefonos érdeklődés és szállásfoglalás a nyaralásra
- önálló projektmunka
  - prospektus összeállítása a lakóhely nevezetességeiről
  - plakátkészítés a saját és egy választott ország kulturális különbségeiről
- vitafórum
  - a turizmus pozitív és negatív hatásai

- olcsók-e az olcsó repülőjáratok?
- szervezett vagy egyéni utazás?
- valóban olyan vonzó a kempingezés?
- hagyományos vagy modern turizmus?

— egy dokumentumfilm megtekintése egy célnyelvi ország nevezetességeiről
— csoportos projektmunka: film készítése lakóhelyem nevezetességeiről
— **kutatómunka (internet, újságok, statisztikák): az utazás hatása a gazdaságra, társadalomra**

Témakör: Öffentliches Leben und Unterhaltung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- beszámol akár az érdeklődési körén túlmutató közügyekkel, szórakozással kapcsolatos eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő összetettebb, részletes és világos jellemzésével;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is;
- a tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzószöveg lényegét anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában;
- megérti az elvontabb tartalmú hangzószövegek lényegét, valamint a beszélők véleményét is;
- megért szokványos tempóban folyó, környezettel kapcsolatos autentikus szórakoztató és ismeretterjesztő tartalmakat, változatos csatornákon;
- megérti és értelmezi a legtöbb televíziós hírműsort;
- megérti és értelmezi a részleteket hosszabb, összetettebb, akár elvontabb témájú írott szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- társalgást kezdeményez, a megértést fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt szórakozás, illetve információszerzés, -csere céljából, akár anyanyelvű beszélgetőtárs esetében is;
- a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat a természeteshez közelítő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- nyelvtanulási céljai érdekében alkalmazza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben

- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dientleistungen
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak alkalmazása: Freizeitaktivitäten, Bücher, Filme, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- A közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a közügyekkel, szórakozással kapcsolatos tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatómunka
    - kulturális események és szórakozási lehetőségek egy kiválasztott célnyelvi/magyarországi városban
    - egy híres mű és író vagy költő munkásságának bemutatása
- szerepjáték
    - útbaigazítás kérése és adása
- vitafórum
    - GPS vagy útbaigazítás?
    - kidobhatjuk már a papír térképeket?
    - az e-könyvek előnyei és hátrányai
    - hobbi- vagy versenysport?
    - gyorsétterem vagy házi koszt?

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hiányosságait, hibáit felismeri, azokat egyre hatékonyabban kompenzálja, javítja a tanult stratégiák felhasználásával;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondatot;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével érzéseit és beszédszándékait világosan és érthetően fejezi ki;
- a szövegek létrehozásához hatékonyan használ nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat a természeteshez közelítő célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkalmazza az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő, természeteshez közelítő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- megérti a legfőbb nyelvi dialektusok egyes elemeit is tartalmazó szóbeli közléseket;
- hatékonyan alkalmazza a tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- elolvas és értelmez nyelvi szintjének megfelelő irodalmi szövegeket;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni és ezt fejlődése szolgálatába állítja;
- hibáit általában önállóan is tudja javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, Akzente und Dialekte, autonomes Lernen
- A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
- A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- interaktív térképek használata
  - ismerkedés célnyelvi dialektusokkal
  - ismerkedés a célnyelvi kiejtési szótárakkal
- csoportmunka
  - szótári ismeretek alapján idegen nyelvi szócikkelyek írása
  - szófelhők készítése az érettségi témakörökhöz
- prezentáció készítése és bemutatása a külföldi nyelvtanulás pozitív és negatív tapasztalatairól
- dialektus-szótár készítése
- egyéni projekt
  - 2-3 könnyített olvasmány elolvasása, olvasónapló írása
  - egy kétnyelvű novella elolvasása és a fordítás értékelése

- vitafórum
    - miért halványulnak el a dialektusok?
    - internetes szótárt vagy papíralapút érdemes használni?
    - a „Denglisch” hatása a német nyelv jövőjére

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális és akár formális kommunikációjában;
- ismeri a célnyelvi országok történelmének és jelenének legfontosabb vonásait;
- interkulturális ismeretei segítségével társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytat írásban és szóban;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson;
- interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik;
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- ismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- tájékozott, és alkalmazni is tudja a célnyelvi országokra jellemző alapvető érintkezési és udvariassági szokásokat;
- átadja célnyelven a magyar értékeket;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: Bräuche und Traditionen
- Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: Leute und Kultur, Traditionen, typische Wahrzeichen, nationale Sportarten, Küche, regionale Sprache, Sehenswürdigkeiten, Kunst, Geschichte, Literatur
- Célnyelvi országok történelmi jellemzőinek ismerete: Das Heilige Römische Reich Deutscher Nation, Kaiserreich, Das Dritte Reich, BRD, DDR, Wende, Mauerfall
- Célnyelvi országok alapvető érintkezési szabályainak ismerete és alkalmazása (Tschüß, sehr geehrte…, Hallo u.s.w)
- Hazánk legfontosabb történelmi eseményeinek, személyeinek, folyamatainak ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról információk átadása
- Hazánk országismereti és egyéb fő jellemzőiről információk átadása
- Interakció a célnyelvi és hazai kultúráról, országismereti jellemzőkről

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- prezentáció készítése és bemutatása
    - Magyarország és Németország/Ausztria történelmének legfontosabb kapcsolódásai
- projektmunka
    - Magyarország rövid történelme
    - a DACHL országok rövid történelme
    - a magyar és német/osztrák/svájci történelem kapcsolódási pontjai
    - hagyományok és szokások egy célnyelvi országban
    - mely országokban van magyar nyelvű lakosság, milyen számban?
- internetes kutatómunka
    - egy célnyelvi ország gasztronómiája
    - magyar receptek német nyelvű interpretálása
    - milyen más nyelvek találhatók a DACHL országokban?
- egy német nyelvű történelmi film megtekintése
- vitafórum
    - fontos-e a hagyományok életben tartása?
    - fontos-e a különböző kultúrák megőrzése?
    - miben hasznos a globalizáció?

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- ismer más tantárgyi tartalmakat, részinformációkat célnyelven;
- használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunka
    - a továbbtanuláshoz választott tantárgyam (tantárgyaim) bemutatása
    - poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- **vitafórum: a humán vagy a reál műveltség a fontos?**

Témakör: Aktuelle Themen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- felhasználja a célnyelvű, legfőbb hazai és nemzetközi híreket ismeretszerzésre és szórakozásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő német nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- pármunka
  - célnyelvi sajtótermékek felkutatása
  - a német sajtótermékek fajtái
  - német újságcikkek stílusának megismerése – magyar híreket ebben a stílusban megjeleníteni
  - aktuális hírek olvasása
  - az olvasott cikk tartalmának ismertetése és állásfoglalás a benne foglaltakkal kapcsolatban
- osztálymunka
  - német nyelvű híradó rendszeres nézése
  - iskolai/osztály hírekből német nyelvű híradó készítése, filmezése

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a tudomány és technika tématartományhoz tartozó alapvető témákban;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a tudomány és technika tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét szóban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Wissenschaftler, Forscher, Erfinder, Ingenieure
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geräte für Alltagsmenschen/Wissenschaftler/IT-Fachleute, (Teile von) IT-Geräten,
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Messen, Konferenzen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit, wesentliche Innovationen
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke, Forschung, Erfindungen
- A tudomány és technika tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a tudomány és technika tématartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- internetes kutatómunka
    - találmányok
    - a jövő technikái
- egyéni projekt
    - az autó/repülő története – kik voltak a feltalálók?
    - a jogosítvány megszerzése, az autó részei
    - mit fog tudni a következő telefonom?
- vitafórum
    - az internet pozitív és negatív oldalai
    - lesz-e az unokámnak telefonja?
    - lehetséges-e még az egyéni feltalálás?
    - az okosház mindent megold?

Témakör: Mensch und Gesellschaft**,** Sucht und Abhängigkeit

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angehörige der Gesellschaft (Teenagers, Erwachsene, ältere Generationen), die Öffentlichkeit, Ämter und Behörden, Angestellte im Dienstleistungssektor
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Heimat, öffentlicher Raum, Ämter
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände des Alltags, Mode und Kleidung
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienfeste und Veranstaltungen in der Familie, nationale und internationale Veranstaltungen bzw. Feiertage
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einkaufen, Dienstleistungen in Anspruch nehmen, alltägliche Angelegenheiten erledigen, Teilnahme am Leben einer Gemeinschaft, freiwillige Arbeit, Zivildienst
- A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: Handysucht, Internetabhängigkeit
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: grundlegende Geschlechterrollen, Toleranz, Freundschaft, Aussehen und Persönlichkeit, individuelle Unterschiede, Beziehung zwischen Generationen, Verbrechen und Bestrafung, Abhängigkeiten-Suchtbehandlungen
- Az ember és társadalom tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projekt
    - különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán
    - hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek
    - önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás
- szerepjáték
    - szolgáltatások igénybevétele
- önálló szövegalkotás
    - megfigyeléseim a generációk közti különbségekről
- vitafórum/eszmecsere
    - korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)
    - megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?
    - megszüntethetőek-e az előítéletek?

Témakör: Wirtschaft und Finanzen

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Angestellte und Arbeiter
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: öffentliche Dienstleistungsbereiche, Bank, Post, Wechselstube
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld, Bankkarte, Kreditkarte, Konto, Währungen, Formulare in der Bank, Anzeigen, Werbungen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld sparen, Geld überweisen, Geld abheben, Geld ausgeben und verschwenden, Banking, online kaufen, Geld wechseln
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienbudget, Geld sparen, ausgeben und verschwenden, Kredite
- A pénzügyek és gazdaság tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projekt
  - a pénz kialakulása, története
  - az első bankok
- szerepjáték
  - banki ügyintézés
  - számlanyitás
  - reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban
  - valutaváltás nyaralás előtt

- eszmecsere
    - spórolás-költekezés
    - a jövedelem értelmes beosztása
- kutatómunka (internet, újságcikk)
    - hitelek, állami támogatások
    - a tőzsde története, működése
- vitafórum
    - ki kezelje a családi kasszát?
    - a munka jutalma a zsebpénz?
    - hitellel kezdődjön a felnőtt élet?
    - a reklámok a mindennapi életünkhöz tartoznak?

Témakör: Arbeitswelt und Karriere

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Berufe, Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Kollegen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitsplätze, Büros
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände in unterschiedlichen Berufen
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorstellungsgespräch, Besprechungen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Planung, lebenslanges Lernen, Bewerbung um einen Job
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lebenslauf, Berufswahl, Sommerjobs, Schülerjob Arbeitszeiten, Teilzeitjobs, Arbeitslosigkeit, Arbeitslosenhilfe, Teamarbeit, individuelle Aufgaben, Kooperation, kritisches Denken, Mobilität

- A karrier és munkavállalás tématartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása
- A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás tématartományban

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- önálló szövegalkotás
  - jelentkezés álláshirdetésre
  - német nyelvű önéletrajz készítése
- szerepjáték
  - állásinterjú
  - beszégetés egy állásbörzén
- olvasott szövegértés fejlesztése
  - álláshirdetések böngészése
  - munkaköri leírás értelmezése
- csoportos projektmunka
  - egy munkahelyi projekt kidolgozása
  - közkedvelt szakmák bemutatása
- vitafórum
  - nyári munka vagy a jól megérdemelt pihenés?
  - csak az egyetem lehet a cél?
  - létezik ideális munkahely?
  - hazai vagy külföldi munkavállalás?

Témakör: Wissenserwerb und Wissensvermittlung

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összetett információkat ad át és cserél;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
- használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra;
- használ ismeretterjesztő anyagokat nyelvtudása fejlesztésére.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése
- Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- prezentáció, hangfelvétel, videofelvétel készítése bármely témában
- idegen nyelvű szócikk írása megadott témában, kutatómunka alapján

Témakör: Vorbereitung auf das Abitur

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
- alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;
- összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;
- informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;
- aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
- megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
- egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
- közép- és emelt szintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
- közép- és emelt szintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
- az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
- az első idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- közép- és emelt szintű nyelvi érettségi feladatok megoldása
- a szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása
- a folyamatos beszéd és gondolatkifejtés gyakorlása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- vizsgafeladatok gyakorlása
- vizsgaszituációk gyakorlása
- szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben
- vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben
- viták az emelt szintű érettségi vizsga témaköreiben
- megadott szószámú szöveg írása az emelt szintű érettségi vizsga témaköreihez kapcsolódóan

Továbbhaladás feltételei 11. évfolyamon:

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni ismert nyelvi elemek segítségévelszövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 150 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni
- a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 150 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni

Továbbhaladás feltételei 12. évfolyamon:

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 250 szavas, köznyelven megírt
- szöveg célját megérteni;
- szövegben a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni;
- szövegben ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni ismert nyelvi elemek segítségével;- - szövegben egyes részinformációt kiszűrni.

Nyelvhelyesség
A tanuló legyen képes az alapvető nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 200 szavas köznyelvi szövegben
- a témát felismerni, a szöveg kulcsszavait megérteni;
- ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni
- a legalapvetőbb adatszerű információkat kiszűrni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni;
- a lényeget megérteni, a gondolatmenetet nagy vonalakban követni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes
- kb. 200 szavas tényszerű információt közvetítő szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni;
- a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes
- köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő válaszokat adni;
- egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni;
- megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni;
- beszélgetésben részt venni

13. évfolyam nyelvtani témakörei:

- Az érettségi feladattípusok gyakorlása
- Rendszerezés

Elérendő képességek a 13. évfolyam végére:

I. Olvasott szöveg értése:

A tanuló képes az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szövegben a gondolatmenetet követni, véleményeket, érvelést követni, az információkat megfelelő részletességgel megérteni, a szerző álláspontjára következtetni, a szerző, illetve a szereplők érzéseire, érzelmeire következtetni.

II. Nyelvhelyesség:

A tanuló képes változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

III. Hallott szöveg értése:

A tanuló képes az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelő stratégiák alkalmazásával a szöveg gondolatmenetét részleteiben is követni, egyes tényszerű részinformációkat megérteni.

IV. Íráskészség:

A tanuló képes a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni; megadott témákat általános nézőpontból is tárgyalni; álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejezni; a nyelvi szközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggő, megfelelően tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni; a nyelvtani struktúrákat valamint a helyesírás szabályait hibák nélkül, nagy biztonsággal alkazni.

V. Beszédkészség:

A tanuló képes a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatonak megfellő kommunikációs szándékokat megvalósítani, a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni, a kommunikáckós stratégiákat a szintnek megfelelően, hatékonyan alkalmazni (beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni). A tanuló képes folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet; gondolatait, álláspontját következetesen, folyékonyan kifejezni; a megadott témákat általánosabb nézőpontban is tárgyalni; folyamatosan és természetesen részt venni a különböző témájú társalgásokban; bonyolultabb, váralan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani; elmagyaráni álláspontját, világosan érvelni.

Német nyelv helyi tanterve a 9-11. évfolyamra
Élelmiszeripar ágazatban (Hentes és húskészítmény-készítő, Pék, Pék-cukrász)

I. Célok és feladatok

A műveltségterület tanításának célrendszere alapját a kommunikatív kompetencia fejlesztése alkotja a négy nyelvi alapkészség – beszédértés, olvasásértés, beszédkészség, íráskészség – területén. A készségek közül a beszédértés és a beszédkészség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt. Az elérendő cél az, hogy a tanulók meg tudják oldani a nyelvhasználatot igénylő feladataikat az élet különböző területein, a magánéletben, a közéletben, az oktatásban vagy a munka világában. A célnyelvi műveltség és az interkulturális kompetencia fejlesztése eredményeképpen a tanulók legyenek képesek a saját és más kultúrák különbségeinek és hasonlóságainak értelmezésére, és váljanak nyitottabbá és érzékenyebbé más kultúrák iránt. Fontos a pozitív attitűd és motiváció kialakítása a nyelvtanulás, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránt.
Célunk, hogy a tanuló a szakképző iskolai idegennyelv-tanulás során olyan kompetenciák birtokába jusson, melyek képessé teszik őt az idegen nyelvi kommunikációra, valamint arra, hogy megfelelő motiváció esetén a kötelező nyelvtanulás időszakát követően önállóan is tovább tudja ápolni és fejleszteni idegennyelv-tudását. Mindehhez fontos cél a nyelvtanulási stratégiák kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy bízzanak önmagukban, bebizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: képesek az idegen nyelv elsajátítására és különböző élethelyzetekben történő sikeres alkalmazására.
Mindennek eléréséhez, teljesítéséhez fejleszteni kell a tanulók idegen nyelvi alapkészségeit a beszédértés és a beszédkészség előtérbe helyezésével, ezen belül pedig a beszédkészség területén a nyelvhelyesség helyett a folyamatosság és a megfelelő szóhasználat középpontba állításával.

II. Kapcsolódás a kompetenciákhoz

Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia szoros összefüggésben áll a tanuló általános kompetenciáival, és így fejleszteni szükséges a tanuló

- stratégiai kompetenciáját, mely hatékonyabbá teszik a nyelvtanulást, és megkönnyíti a nyelvhasználatot;

- interkulturális kompetenciáját, amibe beletartozik a saját és az idegen kultúra egymáshoz való viszonyításának képessége; a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtés készsége és képessége
- szociális kompetenciáját**,** azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka készségét és képességét;
- személyes kompetenciáit.

III. Tanulási eredmények

A szakképző iskolában folyó idegennyelv-oktatás célja, hogy a tanulók a 11. évfolyam befejezésekor elérjék a Közös Európai Referenciakeretben meghatározott A1 minimumszintet a négy alapkészségben, elmozduljanak az A2 alapszint irányába, és a beszédértés és beszédkészség terén elérjék az A2 szintet. Optimális esetben a tanulók elérhetik az A2 szintet mind a négy alapkészségben.

***A1 szinten* (minimumszint)** a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.

Beszédértés: képes önmagára, családjára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat.
Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik. Képes ismerős témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.

Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni. Képes arra, hogy a sok internacionalizmust tartalmazó és/vagy képekkel illusztrált információközlő szövegek témáját azonosítsa, és a lényegi információkat megértse. Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket.

Beszédkészség: képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és nagyon egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként esetleg hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újrafogalmazza. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert”, összekössön. Képes az abc hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt.

Íráskészség: képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat nagyjából helyesen leírni. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön.

Szóbeli interakció: képes egyszerű módon kommunikálni, ha beszédpartnere lassan és érthetően beszél, továbbá hajlandó arra, hogy mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételje,

és segítséget nyújtson a válaszadásban. Képes arra, hogy egyszerű beszélgetést kezdeményezzen, s ennek során érti és alkalmazza a köszönés, búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatait. Képes néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal megoldani olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. Képes jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével megválaszolni a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. Képes rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. Képes arra, hogy beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként értelmezze. Képes beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond.

Írásbeli interakció: képes arra, hogy ismerős témakörökben szótár segítségével egyszerű, rövid közléseket megfogalmazzon, miközben a tanult egyszerű nyelvtani szerkezetek használatában még bizonytalanságokat mutat. Képes arra, hogy személyes kapcsolatai ápolására rövid, egyszerű szövegeket alkosson (pl. üdvözlőkártya, levelezőlap, e-mail).

A2 szinten (alapszint) a tanuló megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.

Beszédértés: képes arra, hogy a mindennapi élet területén egyszerű mondatokat, gyakran használt szófordulatokat, szavakat megértsen. Képes arra, hogy felismerje a lassan és érthetően, valamint irodalmi nyelven elhangzó és ismerős dolgokról szóló szövegek témáját. Képes ismerős témakörökön belül érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. Képes egyszerű, rövid, mindennapokkal kapcsolatos szövegek témáját meghatározni, valamint a szövegekből egyszerű, személyes szükségletei szempontjából fontos információkat kiszűrni.

Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált, a mindennapi élettel összefüggő szövegek lényegét megérteni. Képes ismerős témakörökben egyszerű és formalizált szövegeket megérteni, ha azok nagyrészt gyakran előforduló szavakat és fordulatokat és/vagy internacionalizmusokat tartalmaznak. Képes arra, hogy hosszabb szövegekből kiszűrje és megértse a számára fontos információt.

Beszédkészség: képes arra, hogy mindennapi helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezze magát, miközben még gyakran megakad, és szavak után kutat. Képes arra, hogy egyszerű szavakkal és esetenként rövid mondatokkal megközelítően korrekt közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok) kapcsolatosan. Képes csekély szókincs és egyszerű nyelvtani szerkezetek segítségével ismerős témákról, személyes érdeklődési körében közléseket megfogalmazni. Közléseiben többnyire világosan ki tudja fejezni szándékát. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak segítségével („először”, „aztán”, „azután”, „később”, végül”) időbeli sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy szavakat és egyszerű mondatokat kötőszavakkal (pl. „és”, „de”, „mert”) összekössön. Képes mondatait helyesen hangsúlyozni és hosszabb közléseit megfelelően tagolni. Kiejtése többnyire nem nehezíti az értést, bár idegen akcentusa feltűnő.

Íráskészség: képes arra, hogy egyszerű kifejezésekkel és rövid mondatokkal nagyjából hibátlan közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével kapcsolatban (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok). Képes arra, hogy csekély szókinccsel és néhány egyszerű

nyelvtani szerkezettel egyszerű formában nyilatkozzon ismerős témákról, őt magát személyesen érintő kérdésekről. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak segítségével („először”, „aztán”, „utána”, „később”, „végül”) időbeli sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy egyszerű mondatokat fogalmazzon meg, és ezeket egyszerű kötőszavakkal (pl. „és”, „de”, „mert”) összekösse. Képes néhány fontos helyesírási szabály megközelítően helyes alkalmazására.

Szóbeli interakció: képes ismerős témákról egyszerű módon kommunikálni, ha beszélgetőpartnere irodalmi nyelven szól hozzá, és hajlandó arra, hogy kérésre bizonyos dolgokat megismételjen vagy átfogalmazzon. Képes arra, hogy a mindennapi élet konkrét szükségleteihez kapcsolódó helyzetekben rövid, egyszerű kifejezésekkel, mondatokkal kommunikáljon, miközben a kevésbé ismerős helyzeteket még nem mindig tudja megoldani, és esetenként félreértésekbe bonyolódik. Képes arra, hogy megoldjon ismerős, egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzeteket, de közléseit rövidre fogja. Képes arra, hogy ismerős helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kommunikáljon. Képes arra, hogy ismerős témakörben folyó beszélgetések során, ha azok lassan és érthetően zajlanak, kövesse a beszélgetések fonalát, kérdéseket tegyen fel, illetve kérdésekre válaszoljon. Képes arra, hogy nem értés esetén megkérje beszélgetőpartnerét, ismételje meg a mondottakat, vagy betűzzön bizonyos szavakat, és kérésre ő maga is képes ezt megtenni. Képes beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése többnyire nem zavarja közlései megértését.

Írásbeli interakció: képes jól ismert helyzetekben megfelelő szókinccsel rövid, egyszerű közléseket fogalmazni, melyekben sok a formalizált elem, visszatérő szófordulat. Képes rövid, személyes jellegű szövegekben, melyek egyszerű formában eseményekre és kívánságokra vonatkoznak, a közléseket megérteni, és azokra egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. Képes gyakran használt szavak esetében alkalmazni a legfontosabb helyesírási szabályokat, s így a helytelen írásmódból adódó félreértéseket elkerülni.

IV. Óraszámok

	9. évfolyam	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**
heti óraszám	2	1	1
éves óraszám	72	36	31

V. Témakörök

Témakörök	**Óraszám**		
	9.évf.	**10.évf.**	**11.évf.**
A nyelvtanulás célja	1	1	1
Hogyan tanuljam az idegen nyelveket?	4	1	1
Én és a családom	8	4	2
Az otthonom	8	4	2
Az iskola és barátaim	8	4	2
Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás	8	4	2
Eszem-iszom, étkezés	8	4	2
Szabadidőmben	8	4	2
Válasszunk szakmát!	14	8	15
Végre itt a nyár! - projekttervek	5	2	2
	∑ 72	∑ 36	∑ 31

9. évfolyam	
Óra-szám	**Témakörök**
1	**I. A nyelvtanulás célja** Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése. Egyéni helyzetelemzés a „Checkliste” segítségével. A szakközépiskola nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. A oktató-diák együttműködési szabályok rögzítése.
4	**II. Hogyan tanuljam az idegen nyelveket?** Ismerkedés az új osztálytársakkal, a nyelvtanárral, az iskolával. Ismerkedés a tantervvel, a tantervi célok megismerése és megvitatása, egyéni célok megfogalmazása. A szakközépiskolai tanulmányok során feldolgozandó témakörök megismerése és megvitatása. Ötletbörze a nyelvtanulás hatékonyságának növelésére. Nyelvórai szabályok – a közös munka kereteinek meghatározása. A célnyelvi országokkal kapcsolatos alapvető ismeretek rendszerezése, elmélyítése, valamint a célnyelvre, annak szerepére, hasznára vonatkozó ismeretek felfrissítése, újabb ismeretek megszerzése, bővítése.
8	**III. Én és a családom** Bemutatkozás (alapvető személyi adatok: családnév, keresztnév, kor, lakhely, állampolgárság, foglalkozás, esetleg kedvenc ételek, kedvenc időtöltés, háziállatok stb.).
8	**IV. Az otthonom** A tanuló szobájának, lakóterének bemutatása fényképek, rajz alapján. A kedvenc bútordarab bemutatása. A lakás egyéb helyiségeinek bemutatása. A lakás és közvetlen környezetének bemutatása (kert, park, üzletek, posta stb.). A szomszédok bemutatása.
8	**V. Az iskola és barátaim** A nevelés-oktatás folyamata során barátságok kialakulásának lehetséges módjai, helyszínei, a hosszú barátság, egy életen át tartó barátság feltételei. Egy jó vagy a legjobb barát bemutatása, személyes adatok, külső, belső tulajdonságok. A barátom és én – hasonlóságok és különbségek megnevezése.
8	**VI. Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás** Az évszakok jellemzése, hatásai az emberi szervezetre. A női/férfi ruhadarabok és kiegészítők megnevezése, ezek interakcióban való használata. A tanuló kedvenc ruhadarabjai, hajviselet, smink és testékszerek.
8	**VII. Eszem-iszom, étkezés** Az étkezési szokások – mikor, mit, hol szokott enni/inni a tanuló. Hogyan étkezik a család, mi a menü hétköznap, ünnepnap, baráti összejövetelek alkalmával? Milyen alkalmakkor étkezik a család házon kívül? Hogyan zajlik ez az esemény? Munkamegosztás a családban – ki vásárol, ki főz, ki teríti meg/szedi le az asztalt, ki mosogat?

8	**VIII. Szabadidőmben** Munkamegosztás a családban – a tanuló feladatai, amelyeket szívesen végez, és amelyeket nem. A tanuló kedvenc időtöltése, kedvenc filmje, kedvenc könyve/olvasmányai, olvasási szokásai esti programjai, hétvégi programjai, kedvenc zenéje, tévénézési szokásai, haverok, bulik, közös programok. Sportok, amelyeket a tanuló űz/szeret– sport az iskolában és az iskolán kívül, tömegsport, versenysport, extrém sportok.
14	**IX. Válasszunk szakmát!** Mit várok a holnaptól? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a közeli jövő terveiről. Mit várok a távolabbi jövőtől? – Képekkel, rajzokkal, rövid szövegekkel illusztrált beszámoló a távolabbi jövő terveiről: a család, az ideális partner, gyerekek, nagycsalád, lakáskörülmények; álmaim háza/lakása/kertje, utazások; álmaim országa/városa, foglalkozásom, munkakörülményeim, baráti köröm, társas életem, autóm. Foglalkozások a környezetemben – táblázatos összeállítás, előnyök és hátrányok megfogalmazása.
5	**X. Végre itt a nyár!** Terveim a nyárra (mikor kelek, mivel/kivel töltöm a napokat, heteket, hónapokat), a valós és álom-úticél megnevezése, szálláskeresés, információkérés. *Projektjavaslat:* - Plakát/kollázs készítése álmaink országáról/városáról. - Képekkel, reáliákkal illusztrált beszámoló egy osztálykirándulásról a partner osztálynak.

Továbbhaladás feltétele:

Hallott szöveg értése

A tanulók legyenek képesek: - kéréseket és utasításokat követni, azokra cselekvéssel válaszolni
- egyszerű kérdéseket és közléseket megérteni
- egyszerű szöveg lényegét megérteni
- egyszerű szövegben számára fontos információt megérteni

Beszédkészség

A tanulók legyenek képesek: - köszönési, üdvözlési formákat alkalmazni
- egyszerű kérdésekre egy-két szavas választ adni
- személyével kapcsolatosan és a tanult témakörökben közvetlen információkat megfogalmazni
- megértési problémák esetén segítséget kérni
- környezetével kapcsolatos egyszerű kérdéseket feltenni

Olvasott szöveg értése

A tanulók legyenek képesek: - ismerős nyelvi elemekből álló 60-80 szavas szöveg lényegét megérteni
- ismerős nyelvi elemekből álló 60-80 szavas szövegen fontos információt megtalálni
- megérteni és követni egyszerű feliratokat, utasításokat

Íráskészség

A tanulók legyenek képesek: - ismert szavakat helyesen leírni
- ismerős szavak írott alakját felismerni és elolvasni
- egyszerű nyomtatványt kitölteni

10. évfolyam	
Óra-szám	**Témakörök**
1	**I. A nyelvtanulás célja** Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése. Egyéni helyzetelemzés a „Checkliste” segítségével. A szakközépiskolai nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. Az oktató -diák együttműködési szabályok rögzítése.
1	**II. Hogyan tanuljam az idegen-nyelveket?** A 9. évfolyamon tanultak tematikus ismétlése
4	**III. Én és a családom** Családtagok bemutatása: rokoni kapcsolatok megnevezése, családtagok legfontosabb adatainak, jellemzőinek felsorolása (név, kor, foglalkozás, esetleg külső és belső tulajdonságok, kedvenc időtöltés stb.). Egy napom: a mindennapokra jellemző alapvető tevékenységek felsorolása, napszakokhoz, esetleg időpontokhoz való kapcsolása.
4	**IV. Az otthonom** Az iskolától hazáig útvonal leírása. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján a nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése. Tárgyak, személyek összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott és olvasott szövegek feldolgozása.
4	**V. Az iskola és barátaim** Közös programok. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az idegen nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése. Személyek, tevékenységek összefüggő bemutatása/leírása egyszerű nyelvi eszközökkel.
4	**VI. Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás** Mit vegyek fel? Öltözékek összeállítás, a különböző élethelyzetekben/alkalmakra – az iskolában, buliban, osztálykiránduláson, farsangra, ünnepeken, színházban viselt ruhadarabok. Új ruhadarab, cipő, kiegészítők vásárlása a szaküzletekben, plázákban, illetve online-áruházakban. Segítségkérés szóban, írásban.
4	**VII. Eszem-iszom, étkezés** Az étkezési etikett otthon és vendégségben. Az egyszerű ételek receptjei, amelyeket a tanuló maga is el tud készíteni, az összetevők, az elkészítés módjának szóbeli ismertetése. Kedvenc ételek és az egészség megőrzése. Az egészséges étkezés alapszabályai.
4	**VIII. Szabadidőmben** Az egészséges életmód feltételrendszerének megteremtése, annak akadályai, belső-külső tényezői. A belső béke, lelki egyensúly és a szabadidő eltöltésének módja és időtartama. A fizikális erőnlét, a szellemi és testi teljesítőképesség összefüggése.

8	**IX. Válasszunk szakmát!** A magyar iskolarendszer felépítése/képzési formák – helyem, lehetőségeim ebben a rendszerben. Összehasonlítás az idegen nyelvterületen kínálkozó lehetőségekkel. Álmaim foglalkozása, a munka világa, kereseti lehetőségek, munkaidő, munkakörülmények, munkatársak, érdekes, különleges foglakozások, az álláskeresés lehetőségei, az állásinterjú formái, menete, elemei, fogalmak ismerete. Pontokba rendezett önéletrajz elkészítése, egyszerű bemutatkozó levél megfogalmazása.
2	**X. Végre itt a nyár!** Bejelentkezés a szállásra – hotel, ifjúsági szállás, kemping –, reklamálás, probléma/panasz udvarias kinyilvánítása, segítség kérése, jegyvásárlás. *Projektjavaslat:* - Utazás megtervezése az idegen nyelvű katalógusok kínálata, internet stb. alapján.

Továbbhaladás feltétele:

Hallott szöveg értése

A tanulók legyenek képesek: - kéréseket és utasításokat követni, azokra cselekvéssel válaszolni
- egyszerű kérdéseket és közléseket megérteni
- egyszerű szöveg lényegét megérteni
- egyszerű szövegben számára fontos információt megérteni

Beszédkészség

A tanulók legyenek képesek: - köszönési, üdvözlési formákat alkalmazni
- egyszerű kérdésekre egy-két szavas választ adni
- személyével kapcsolatosan és a tanult témakörökben közvetlen információkat megfogalmazni
- megértési problémák esetén segítséget kérni
- környezetével kapcsolatos egyszerű kérdéseket feltenni

Olvasott szöveg értése

A tanulók legyenek képesek: - ismerős nyelvi elemekből álló 60-80 szavas szöveg lényegét megérteni
- ismerős nyelvi elemekből álló 60-80 szavas szövegen fontos információt megtalálni
- megérteni és követni egyszerű feliratokat, utasításokat

Íráskészség

A tanulók legyenek képesek: - ismert szavakat helyesen leírni
- ismerős szavak írott alakját felismerni és elolvasni
- egyszerű nyomtatványt kitölteni

11. évfolyam	
Óra-szám	**Témakörök**
1	**I. A nyelvtanulás célja** Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése. Egyéni helyzetelemzés a „Checkliste” segítségével. A szakközépiskolai nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. Az oktató-diák együttműködési szabályok rögzítése.
1	**II. Hogyan tanuljam az idegen-nyelveket?** A 9-10. évfolyamon tanultak tematikus ismétlése
2	**III. Én és a családom** A család egy hétköznapjának bemutatása, a családtagok feladatai. A témába vágó célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az adott nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok személyének, családjának megismerése.
2	**IV. Az otthonom** A témához kapcsolódó beszélgetések, illetve hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása, kreatív módon történő megjelenítése (szóban, írásban, rajzos formában). Különböző forrásokból származó, különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.
2	**V. Az iskola és barátaim** A magyarországi iskolarendszer megismerése, a különböző szakaszok tartalmi/tantárgyi elvárásai nagy vonalakban. Vizsgarendszerek a magyarországi közoktatásban. Az iskolai hétköznapok rendje, a benne tevékenykedők feladatköre, kötelességei és jogai.
2	**VI. Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás** Az időjárás megfigyelése napra/hétre/évszakra/égövre vonatkozóan. Esetleg: extrém időjárási viszonyok okozta katasztrófák. Ok-okozati összefüggések észrevétele az évszakok és az öltözködés között.
2	**VII. Eszem-iszom, étkezés** A család étkezésére költhető havi összeg, a gazdálkodási, döntési attitűd. Vásárlás a szupermarketben, piacon, pékségben, hentesnél és az őstermelőtől. Az étkezési szokások, az egészség megőrzése, illetve a betegség kialakulása közötti összefüggések felismerése.
2	**VIII. Szabadidőmben** Statisztikai adatok elemzése és következtetések levonása. Szenvedélybetegségek kialakulásának okai, a gyógyíthatóság feltételrendszere. Tervezett szabadidős tevékenységek, avagy mit hoz a nap.

16	**IX. Válasszunk szakmát!** Milyen foglalkozások tartoznak egy adott szakmacsoportba? Hol és hogyan lehet megszerezni a megfelelő szakmai képesítést (esetleg összehasonlítva az idegen nyelvű országokkal)? Milyen ismeretek, készségek, képességek szükségesek egy adott szakma gyakorlásához? Milyen tevékenységeket, feladatokat kell ellátni az adott szakmában dolgozóknak? Melyek a munkavégzés legfontosabb eszközei? Milyenek a munkakörülmények és a kereseti lehetőségek, perspektívák a jövőt illetően.
2	**X. Végre itt a nyár!** Diákmunka nyáron – lehetőségek itthon és külföldön. *Projektjavaslat:* - Kvízjáték összeállítása a célországgal kapcsolatos ismeretek köréből a párhuzamos osztály számára, vagy a csoportot kétfelé bontva.

A fejlesztés várt eredményei a 11. évfolyam végén

A tanuló képes megnevezni és rendszerezni az eddigi tapasztalatait a nyelvtanulás során, képes eldönteni, hogy mely területek voltak sikeresek, illetve kudarcosak, képes a nyelvi készségek területein szerzett tudás/hiány mértékét meghatározni, képes megfogalmazni, hogy milyen erőfeszítésekre hajlandó a sikeres nyelvtanulás érdekében, együttműködést mutat a oktatójával a célok elérése érdekében.
Beilleszkedik az új tanulási környezetbe, megismeri és elfogadja az előtte álló tanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseit, tartalmait, látja az általa tanult idegen nyelv szerepét, fontosságát saját maga és környezete életében.
Rendelkezik a célnyelvi országokkal kapcsolatos és a célnyelvnek a szűkebb és tágabb környezetében játszott szerepére vonatkozó alapvető ismeretekkel.
Érti és érzi a hatékony tanulás érdekében a tanulási stratégiák ismeretének fontosságát, képes a legalapvetőbb tanulási stratégiák alkalmazására.
Ismeri és elfogadja a csoportban való nyelvtanulás eredményessége érdekében az általa betartandó szabályokat.
Képes a „család", az „otthon", a „barát-osztálytárs" az „időjárás-öltözködés", az „élelmiszerek – étkezési szokások", a „szabadidő" és a „szakma világa" témakörökhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegekből a legalapvetőbb információk kiszűrésére és felhasználására egy meghatározott kommunikatív feladat elvégzése érdekében.
Képes arra, hogy az idegen nyelvi kommunikatív helyzetekben egyszerű kérdésekre válaszoljon, vagy néhány nagyon egyszerű, összefüggő mondatban meséljen a fent említett témakörök tartalmairól.
Ismeri és megfelelően alkalmazza a témakörökhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges alapvető szókincset és nyelvtani szerkezeteket. Érdeklődéssel, nyitottan fordul a másság felé.

4.3.2.9. Angol nyelv

Technikum 9-13. évfolyam

Általános célok és feladatok

Az idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív

nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval, amelyek mindenfajta tevékenységhez, így a nyelvi tevékenységekhez is szükségesek.
A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan tanítjuk.
A mindennapi nyelvhasználatban, ezért a nyelvtanulásban is fontos szerepet játszanak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák. A recepció során a nyelvhasználó, ill. a nyelvtanuló észleli az írott vagy hallott szöveget, azonosítja mint számára lényegeset, felfogja mint nyelvi egységet, és összefüggésében értelmezi. A produkció során megtervezi és szóban vagy írásban létrehozza a közlendőjét tartalmazó szöveget.
A sikeres kommunikáció érdekében a tanulóknak meg kell ismerniük, és használniuk kell azokat a nyelvi eszközöket, amelyekből és amelyekkel helyesen megformált, értelmes mondanivaló alakítható ki. Tisztában kell lenniük a mondanivaló szerveződésének, szerkesztésének elveivel, hogy koherens nyelvi egységgé formálhassák közlendőjüket. Ismerniük kell azokat az eszközöket és forgatókönyveket, amelyekkel sikeresen megoldhatók a különféle kommunikációs helyzetek. Tisztában kell lenniük az egész nyelvi érintkezést átszövő szabályokkal, amelyek a nemek, korosztályok, társadalmi csoportok között különböző alkalmakkor szabályozzák az érintkezést. Ide tartoznak a nyelvi udvariassági szabályok, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használatának szabályai is.
A nyelvtanítás során törekedni kell arra, hogy a hallott vagy olvasott szöveg autentikus, a feladatvégzés szempontjából hiteles legyen. Az internet segítségével a tanulók maguk is viszonylag könnyen kerülhetnek autentikus célnyelvi környezetbe, részeseivé válhatnak az adott kultúrának, kapcsolatot teremthetnek a célnyelven beszélőkkel, ami komoly motivációs forrás lehet és elősegítheti az autonóm tanulóvá válást. A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a kooperatív feladatoknak és a projektmunkának, ezek szintén erősíthetik a motivációt.
Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.
A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan szem előtt kell tartani a tantárgyközi integráció fontosságát. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.
Az egész életen át tartó tanulás (life long learning) szempontjából kiemelkedő jelentősége van a nyelvtanulási stratégiáknak, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint hogy újabb nyelveket sajátítsanak el.
A technikumokban az általános nyelvoktatáson túl érdemes lehetőséget biztosítani arra, hogy a tanulók képzési irányuknak és nyelvi szintjüknek megfelelő szakmai tartalmakkal is megismerkedhessenek a célnyelven. A szakmai nyelv integrálása - akár már a kezdetektől - erősítheti a tanulók motivációját, és hozzájárulhat ahhoz, hogy nyelvtudásuk és szaktudásuk kölcsönösen erősítse egymást, így sikeresebbé váljanak a pályafutásuk során.

Az elérendő célokat és nyelvi szinteket a kerettanterv két képzési szakaszra (egy kétéves és egy hároméves) bontva határozza meg.

	10. évfolyam	**13. évfolyam**
Első idegen nyelv	B1 mínusz	B2

A technikumi tanulmányok végére a tanulók kellő tapasztalttal és tudással rendelkeznek ahhoz, hogy a körülöttük lévő világot tágabb kontextusban is értelmezni tudják, nyelvi ismereteiknek köszönhetően pedig széleskörű információszerzésre és viszonyításra képesek.
A 13. évfolyamon lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók megismerjék a nyelvi érettségi felépítését, követelményeit, elsajátítsák az ezeknek megfelelő stratégiákat; megismerjék az érettségi során használt értékelési szempontokat, és alkalmazni tudják azokat önértékeléseik során; illetve gyakorlatot szerezzenek az érettségi vizsga feladatainak megoldásában is.

Az idegen nyelvi kerettanterv a KER-ben leírt készségek alapján határozza meg a nyelvtanulás fejlesztési egységeit, ezek a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd és az íráskészség. A KER-ben meghatározott nyelvi szintek és kompetenciák azonban nem mechanikusan, hanem a tanulók életkori sajátosságainak tükrében értelmezve kerültek be a kerettantervbe.
Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése szoros kapcsolatban áll a NAT-ban megfogalmazott kulcskompetenciákkal. A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, a szövegértelmezés, a szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismereti, sőt az idegen nyelv tanulása segíthet abban, hogy tudatosabbá váljon az anyanyelv használata.
Az önálló tanulás képességének kialakításában hasznos segítséget nyújt a modern technika, az interneten található autentikus szövegek, a direkt és indirekt nyelvtanulási lehetőségek sokasága. Míg korábban csak az írott és a hallott szöveg megértésének fejlesztését támogatta az internet, ma már számos lehetőség kínálkozik a produktív nyelvhasználatra is. Az ingyen elérhető autentikus hanganyagok és videók, képek, szótárak, interaktív feladatok mellett az írott és a szóbeli csevegés, a fórumozás és a blogolás is élményszerű nyelvtanulásra ad alkalmat. Az önálló tanulás képességének folyamatos fejlesztéséhez azonban szükség van a tanulásról magáról való beszélgetésre, a tanulási stratégiák kialakításában való segítségnyújtásra, az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére is. A szakképző osztályok esetében az önálló nyelvtanulóvá válásban is segíthet a szakmai nyelvi tartalmak integrálása.
A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek bekapcsolása a tanulási folyamatba. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint

képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A foglalkozáson kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvi foglalkozások alatti tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő idegen nyelvgondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Óraterv

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
heti óraszám	4	4	3	3+1	3+4
tanítási hetek száma	36	36	36	36	31
órák száma tanévenként	144	144	108	144	217

Fejlesztési célok és feladatok készségenként

Fejlesztési egység	I. Hallott szöveg értése
Előzetes tudás	**9-10. évfolyam** A2, azaz a tanuló már megérti a leggyakrabban előforduló szókincset és bizonyos nyelvi fordulatokat, ha közvetlen, személyes témákról van szó. Megérti a rövid, világos és egyszerű üzenetek és közlések lényegét. **11-13. évfolyam** B1 mínusz, azaz a tanuló főbb vonalaiban megérti a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló ismerős témákról. Megérti a legfontosabb információkat az aktuális eseményekről szóló vagy az érdeklődési köréhez kapcsolódó rádió- és tévéműsorokban, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	**9-10. évfolyam** A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős témákról; képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit két beszélő esetén; képes megérteni a legfontosabb információkat képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek. **11-13. évfolyam** A tanuló képes főbb vonalaiban és egyes részleteiben is megérteni a köznyelvi beszédet a számára ismerős témákról, képes megérteni egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveit több beszélő esetén is, képes megérteni fontos információkat azokban a rádió- és tévéműsorokban, filmjelenetekben, amelyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek, képes az érettségi vizsga követelményeiben meghatározott szövegek általános vagy részinformációinak megértésére.
A fejlesztés tartalma	
9-10. évfolyam Az egyszerű, mindennapi társalgásban elhangzó álláspontok lényegének megértése. Az ismerős témájú, egyszerűen és világosan megfogalmazott, rövid köznyelvi stílusú beszéd vagy előadás főbb pontjainak megértése. Egyszerű műszaki információk megértése. Részletes, összetett útbaigazítás követése. Telefonbeszélgetésekben elhangzó alapvető információk megértése. Az ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok, egyszerű nyelvezetű hangfelvételek lényegének megértése. A hangzó szövegben az okot, magyarázatot, következményt vagy ellentétet előrejelző szavak felismerése. Szövegértési stratégiák alkalmazása, például ismerős beszédtéma esetén az ismeretlen szavak kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a várható vagy megjósolt információk keresése, szükség esetén összefoglalás, visszakérdezés, ismétlés magyarázat kérése.	

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is Közlemények, beszámolók, párbeszédek, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók. **11-13. évfolyam** A köznyelvi beszéd főbb fordulatainak megértése rendszeresen előforduló, ismerős témák esetén. A hallott szöveg gondolatmenetének követése, egyes tényszerű részinformációk megértése, amennyiben a beszéd világos és kiejtése ismerős. Mindennapi társalgásban a világos beszéd követése szükség esetén visszakérdezések segítségével. Ismerős témájú, lényegre törő előadás vagy beszéd követése. Egyszerű műszaki információ megértése, részletes útbaigazítások követése. Telefonbeszélgetésben a lényeges információk megértése. Ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok és egyszerűbb hangfelvételek megértése. Egyszerű nyelvezetű film követése, amelyben a cselekményt nagyrészt a vizuális eszközök és az események közvetítik. A köznyelvi szövegekben az érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése. A szövegértési stratégiák alkalmazása, például ismerős beszédtéma esetén az időnként előforduló ismeretlen szavak jelentésének kitalálása a szövegösszefüggésből, és a mondat jelentésének kikövetkeztetése. Felkészülés mindezek alkalmazására az érettségi vizsga feladatainak megoldása során. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is* Hosszabb használati utasítások, közlemények, párbeszédek, instrukciók, előadások, beszédek, viták, interjúk, dalok, visszaemlékezések, rögzített telefonos szövegek, reklámok, tévé- és rádióműsorok, filmelőzetesek, filmek.

Fejlesztési egység	**II. Szóbeli interakció**
Előzetes tudás	**9-10. évfolyam** A2, azaz a tanuló egyszerű és begyakorolt feladatok során kommunikál az iskolával, otthonnal és szabadidővel kapcsolatos témákról. Rövid beszélgetésekben vesz részt, kérdez és válaszol kiszámítható, mindennapi helyzetekben. Egyszerű gondolatokat és információkat cserél ismerős témákról. **11-13. évfolyam** B1 mínusz, azaz a tanuló felkészülés nélkül megbirkózik a mindennapi élet legtöbb helyzetével. Gondolatokat cserél, véleményt mond az érdeklődési körébe tartozó témákról; boldogul a leggyakoribb kommunikációs helyzetekben. Stílusában, regiszterhasználatában legtöbbször alkalmazkodik a kommunikációs helyzethez.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	**9-10. évfolyam** A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon boldogulni; képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani, érzelmeit kifejezni érdeklődési körébe tartozó témákkal kapcsolatban; ismeri a leggyakoribb kommunikációs forgatókönyveket, és egyre kevesebb zökkenővel alkalmazza ezeket; stílusában, regiszterhasználatában képes alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez. **11-13. évfolyam** A tanuló képes a mindennapi élet legtöbb, akár váratlan helyzetében is önállóan boldogulni, képes gondolatokat cserélni, véleményt mondani és érvelni érdeklődési körébe tartozó és általános témákról is, ismeri és biztonsággal alkalmazza a leggyakoribb kommunikációs forgatókönyveket, stílusában, regiszterhasználatában tud alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez, az érettségi részletes követelményeiben megadott témakörökben és kommunikációs helyzetekben képes kommunikáció kezdeményezésére, viszonylag zökkenőmentes fenntartására és lezárására vizuális és verbális segédanyagok alapján.
A fejlesztés tartalma	
9-10. évfolyam Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén – időnként szavak, fordulatok ismétlését vagy magyarázatát kérve. Érzelmek egyszerű kifejezése és reagálás mások érzelmeire (pl. tetszés, nemtetszés, meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés és közömbösség). Mindennapi problémák felvetése, megvitatása, választási lehetőségek összevetése (pl. mit csináljanak, hova menjenek, melyiket válasszam stb.). Érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, véleménycsere. Történetek követése, véleménynyilvánítás és érdeklődés további részletekről. Úti előkészületek és utazás során felmerülő feladatok megoldása (pl. közlekedési információk beszerzése, szállásfoglalás, programegyeztetés, reakciók kifejezése). Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése kevésbé begyakorolt helyzetekben is (pl. boltban, postán, bankban). Egyszerű utasítások adása, követése és kérése, udvarias kérés. Egyszerű, tényszerű információ megszerzése és továbbadása. Felkészülésen alapuló interjú, az információk ellenőrzése, megerősítése - időnként segítség igénybevételével. Előre elkészített kérdőív alapján strukturált interjú készítése. Foglalkozás alatti interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel a célnyelven. Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, a szó átvétele, átadása, mások bevonása, a beszélgetés lezárása. A beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, a félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata.	

A kommunikációs eszközök széles körének rugalmas alkalmazása és reagálás azokra.
A fontosabb udvariassági szabályok, szokások ismerete és alkalmazása.
A mindennapi témák (például család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események) megbeszéléséhez elegendő szókincs rugalmas alkalmazása, körülírás.
Az elemi szókincs viszonylag magabiztos és általában helyes alkalmazása.
Az idegen nyelvi normának megfelelő, az anyanyelvi hatások kiküszöbölésére törekvő nyelvhasználat ismerős kontextusokban.
A szövegszervezés eszközeinek egyre tudatosabb használata.
A gondolatok, problémák viszonylag pontos kifejezése.
Érthető, egyre kevesebb félreértésre okot adó kiejtés, intonáció.
Részvétel a szóbeliség jegyeit viselő digitális kommunikációban: fórum, chat, Skype.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is
Személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszédek, utasítások, interjúk, viták.

11-13. évfolyam

Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén, felkészülés nélkül.
Érzelmek kifejezése és reagálás mások érzelmeire, mint például reménykedés, csalódottság, aggodalom, öröm.
Problémák felvetése, megvitatása, teendők meghatározása, választási lehetőségek összehasonlítása.
A tanulmányokhoz, érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, álláspont kifejtése, rákérdezés mások nézeteire.
Gondolatok, vélemény kifejezése kulturális témákkal kapcsolatban (például zene, film, könyvek).
Elbeszélés, újságcikk, előadás, eszmecsere, interjú vagy dokumentumfilm összefoglalása, véleménynyilvánítás, a témával kapcsolatos kérdések megválaszolása.
Nézetek világos kifejtése, érvek egyszerű cáfolata.
Választási lehetőségek összehasonlítása, előnyök és hátrányok mérlegelése.
Utazások során felmerülő feladatok (például közlekedés, szállás intézése vagy ügyintézés a hatóságokkal külföldi látogatás során).
Váratlan nehézségek kezelése (pl. elveszett poggyász, lekésett vonat).
Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése akár váratlan nehézségek esetén is, panasz, reklamáció.
Részletes utasítások adása, követése és kérése (pl. hogyan kell valamit csinálni).
Interjúban, konzultáción való részvétel kezdeményezése és információ megadás (pl. tünetek megadása orvosnál).
Foglalkozás alatti interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel.
Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, szó átvétele, átadása, mások bevonása, beszélgetés lezárása.
Beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata.
A kommunikációs eszközök széles körének alkalmazása és reagálás azokra közismert nyelvi megfelelőik semleges stílusban való használatával.
Az udvariassági szokások ismerete és alkalmazása.
A mindennapi témák (például család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események) megtárgyalásához elegendő szókincs és annak általában helyes alkalmazása.
Ismerős kontextusokban elfogadhatóan helyes nyelvhasználat.

A szövegszervezés alapvető eszközeinek megbízható használata. Általában tisztán érthető kiejtés és intonáció. A szóbeli interaktív vizsgához szükséges kommunikációs stratégiák. *A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is* Társalgások, megbeszélés, eszmecsere, tranzakciók, utasítások, interjúk, viták.

Fejlesztési egység	**III. Összefüggő beszéd**
Előzetes tudás	**9-10. évfolyam** A2, azaz a tanuló egyszerűen beszél önmagáról, a családjáról, más emberekről, lakóhelyéről, tanulmányairól, iskolájáról. **11-13. évfolyam** B1 mínusz, azaz a tanuló már változatosabban és részletesebben be tudja mutatni a családját, más embereket, lakóhelyét, tanulmányait, iskoláját stb.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	**9-10. évfolyam** A tanuló képes arra, hogy begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben kifejezze magát; tud érthetően, a folyamatoshoz közelítően beszélni; képes mondanivalójának nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére és szükség szerinti módosítására; képes arra, hogy egy gondolat vagy probléma lényegét megközelítő pontossággal kifejtse. **11-13. évfolyam** A tanuló képes a szintnek megfelelő szókincs és szerkezetek segítségével az ismerős témakörökben a folyamatos önkifejezésre, tud érthetően és folyamatosan beszélni, képes mondanivalójának tudatos nyelvtani és szókincsbeli megtervezésére és szükség szerinti módosítására, képes egy gondolat vagy probléma lényegét pontosan kifejteni, képes az érettségi vizsga részletes követelményeiben megadott témakörökben és kommunikációs helyzetekben önálló megnyilatkozásra, témakifejtésre (gondolatok, vélemény) vizuális és verbális segédanyagok alapján.
A fejlesztés tartalma	

9-10. évfolyam

Az érdeklődési körnek megfelelő témák lényegének folyamatoshoz közelítő kifejtése a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával.
Elbeszélések vagy leírások lényegének folyamatoshoz közelítő összefoglalása a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával.
Egyszerű élménybeszámoló az érzések és reakciók vázlatos bemutatásával.
Valóságos vagy elképzelt események részleteinek egyszerű bemutatása.
Könyv vagy film cselekményének vázlatos összefoglalása.
Történet elmondása.
Vélemény, tervek és cselekedetek rövid és egyszerű magyarázata.
Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témáról.
Részvétel előre elkészített, ismerős témájú csoportos előadásban.
A begyakorolt nyelvi eszközök megbízható használata, ezek átrendezése, bővítése ismerős helyzetekben a mondanivaló kifejezésére.
Alapvető eszközök használata a közlés bevezetésére, kifejtésére és lezárására.
Önellenőrzés és önkorrekció, például a kommunikáció megszakadása esetén más stratégia alkalmazásával a mondanivaló újrakezdése.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is
Leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érvelés, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek.

11-13. évfolyam

Folyamatos megnyilatkozás az érdeklődési körnek megfelelő témákról a gondolatok lineáris összekapcsolásával.
Elbeszélések vagy leírások lényegének összefoglalása folyamatos beszédben, a gondolatok lineáris összekapcsolásával.
Részletes élménybeszámoló az érzések és reakciók bemutatásával.
Valóságos vagy elképzelt események részleteinek bemutatása.
Könyv vagy film cselekményének összefoglalása és az ehhez kapcsolódó reakciók megfogalmazása.
Álmok, remények és ambíciók, történetek elmondása.
Vélemények, tervek és cselekedetek rövid magyarázata.
Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témákról.
Előre elkészített, lényegre törő, követhető előadás ismerős témáról.
Az összefüggő beszéd tervezése során új kombinációk, kifejezések begyakorlása, alkalmazása.
Az összefüggő beszédben kompenzáció alkalmazása, például körülírás elfelejtett szó esetén.
Ismerős kontextusokban a nyelvi norma követésére törekvő nyelvhasználat.
A nyelvi eszközök rugalmas használata a mondanivaló kifejezésére, ezek adaptálása kevésbé begyakorolt helyzetekben.
A közlés magabiztos bevezetése, kifejtése és lezárása alapvető eszközökkel.
Önellenőrzés és az önkorrekció, például a félreértéshez vezető hibák felismerése és javítása.
Mindezeknek a szóbeli érettségi vizsgán történő alkalmazására való felkészülés.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is

Leírások, képleírások, témakifejtés (például vizuális segédanyag alapján), elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, rapszövegek.

Fejlesztési egység	**IV. Olvasott szöveg értése**
Előzetes tudás	**9-10. évfolyam** A2, azaz a tanuló képes többféle szövegfajtát olvasni, tudja, hogy a szövegfajták sajátosságainak ismerete segít a szöveg megértésében. Megtalálja az adott helyzetben fontos konkrét információkat egyszerű, ismerős témákról szóló mindennapi szövegekben. **11-13. évfolyam** B1 mínusz, azaz a tanuló megérti a hétköznapi nyelven írt, az érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő szövegek fő gondolatait. Tudja, hogy a szövegek olvasásakor a helyzetnek megfelelő stratégiákat kell alkalmaznia, és képes az ismeretlen elemek jelentését a szövegkörnyezet segítségével kikövetkeztetni.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	**9-10. évfolyam** A tanuló képes megérteni a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegeket; képes felismerni az érvelések fő gondolatmenetét. **11-13. évfolyam** A tanuló képes megérteni a nagyrészt közérthető nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő szövegeket, képes ilyen szövegekben a gondolatmenetet megérteni, követi az írott véleményt, érvelést, legyen képes ezekből a lényeges részinformációkat kiszűrni, képes az érettségi vizsga követelményeiben leírt szövegek fontos általános vagy részinformációinak megértésére.
fejlesztés tartalma	

9-10. évfolyam

Az adott helyzetben fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett, világos tartalmú és szerkezetű, hétköznapi nyelven írott szövegekben.
Az adott feladat megoldásához szükséges információk kiszűrése hosszabb szövegekből is.
Az érvelés gondolatmenetének felismerése, a lényeges következtetések felismerése világosan írt érvelő szövegekben.
Érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése a köznyelven írt szövegekben.
Mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek, e-mailek megértése.
Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése.
Az egyszerű szövegfajták szövegfelépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során.
A mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése.
Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben.
A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is
Utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.

11-13. évfolyam

A fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, hétköznapi nyelven írott szövegekben, például levelekben, brosúrákban és rövid, hivatalos dokumentumokban.
A feladat megoldásához szükséges információk megtalálása hosszabb szövegekben is.
A fontos gondolatok felismerése ismerős témákról szóló, lényegre törő újságcikkekben.
A gondolatmenet és a következtetések felismerése világosan írt érvelésekben.
A köznyelven írt szövegekben az érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése.
A mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek megértése annyira, hogy sikeres írásbeli kommunikációt tudjon folytatni.
Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése.
Ismert témájú hivatalos levélben az elintézéshez szükséges információk megértése.
Az egyszerű szövegfajták felépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során.
A feladat elvégzéséhez szükséges információk összegyűjtése a szöveg különböző részeiből, illetve több szövegből.
Az egyszerű szövegfajták felépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során.
Az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése a mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján.
Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben.
Felkészülés mindezek alkalmazására az érettségi vizsga feladatainak megoldása során.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is
Utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek.

Fejlesztési egység	V. Íráskészség
Előzetes tudás	**9-10. évfolyam** A2, azaz a tanuló összefüggő mondatokat ír olyan témákról, amelyek közvetlen szükségletekre, élményekre, eseményekre és konkrét információkra vonatkoznak. Ismerős témákról gondolatait egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatsorokban fejezi ki írásban. Néhány műfajban egyszerű és rövid, tényközlő szövegeket ír minta alapján az őt érdeklő, ismert témákról. **11-13. évfolyam** B1 mínusz, azaz a tanuló egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmaz ismert, hétköznapi témákról. Írásban beszámol eseményekről, élményeiről, érzéseiről, benyomásairól és véleményéről. Írásbeli interakciót kezdeményez, fenntartja és befejezi. Jegyzetet készít olvasott vagy hallott köznyelvi szövegből, illetve saját ötleteiről. Minták alapján rövid, lényegre törő szövegeket alkot az ismert műfajok főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	**9-10. évfolyam** A tanuló képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról; tud írásban beszámolni eseményekről, élményeiről, érzéseiről, benyomásairól és véleményéről; képes írásbeli interakciót elkezdeni, fenntartani és befejezni; tud jegyzetet készíteni olvasott és hallott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletről; minták alapján képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével. **11-13. évfolyam** A tanuló képes részletesebb, összefüggő és tagolt szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi és elvontabb témákról, tud eseményekről, élményeiről, érzéseiről, benyomásairól és véleményéről írásban beszámolni, valamint tudja véleményét alátámasztani, képes hatékony írásbeli interakciót folytatni, tud jegyzetet készíteni olvasott vagy hallott, érdeklődési köréhez tartozó szövegből, illetve saját ötleteiről, képes több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegeket létrehozni a műfaj főbb jellegzetességeinek és stílusjegyeinek alkalmazásával;

	jártasságot szerez a középszintű érettségi íráskészséget mérő feladatainak megoldásában és az értékelésükre használt kritériumok alkalmazásában.

A fejlesztés tartalma

9-10. évfolyam

Egyszerű szöveg írása a tanuló érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témákról rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával.
Beszámoló írása élményekről, eseményekről (pl. utazás).
Egyszerűbb cselekvéssor, történet leírása összefüggő szövegben.
Érzések, gondolatok és reakciók rövid leírása; rövid vélemény írása indoklással.
Egyszerű információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, oktatóknak).
Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban).
Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése; online ügyintézés.
Életrajz írása.
Lényegre koncentráló leírás készítése.
Tényszerű információk összefoglalása.
Egyszerű, világos köznyelvet használó előadás fő pontjainak lejegyzése; saját ötlethez jegyzet készítése.
Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése.
Egyszerű, tagolt írásmű létrehozása: bevezetés, kifejtés, lezárás.
Egyszerű írásbeli műfajok alapvető szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben / e-mailben megszólítás, záró formula); a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság alkalmazása.
Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelenet, paródia írása, illetve átírása).
Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltése.
Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése és alkalmazása.
Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak megjelenítése a fogalmazásban.
A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyilazás, kiemelés, központozás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép, diasor).
A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is
Hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszter szövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok. Tényszerű információt nyújtó, illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt, ill. tetszést / nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek / e-mail-ek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); diasor; egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek, versek; rapek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

11-13. évfolyam

Egyszerű, összefüggő, lényegre törő szöveg írása számos, érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témában, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával.
Hírek, gondolatok, vélemények és érzések közlése olyan elvontabb és kulturális témákkal kapcsolatban is, mint például a zene vagy a művészet.

Információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, oktatóknak).
Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban).
Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése, online ügyintézés.
Életrajz, lényegre koncentráló leírás, elbeszélés készítése.
Riport, cikk, esszé írása.
Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése.
Saját ötletekről jegyzet készítése.
Interaktív írás esetén megerősítés, vélemény kérése, az információ ellenőrzése, problémákra való rákérdezés, ill. problémák elmagyarázása.
Az írás egyszerű tagolása: bevezetés, kifejtés, lezárás; bekezdések szerkesztése.
Néhány egyszerű szövegkohéziós és figyelemvezető eszköz használata.
Az alapvető írásbeli műfajok fő szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben / e-mailben megszólítás, záró formula; a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság).
Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rap, rigmus, dalszöveg, rövid jelenet, paródia írása, illetve átírása).
Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltésük.
Kész szövegekből a hasznos fordulatok kiemelése és saját írásában való alkalmazása.
Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak a fogalmazásban való megjelenítése.
Írásának tudatos ellenőrzése, javítása; félreértést okozó hibáinak korrigálása.
A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyilazás, kiemelés, központozás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép, diasor).
A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások, akár a választott szakmai iránynak megfelelő tartalommal is
Hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok; tényszerű információt nyújtó, illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt, ill. tetszést / nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók; egyszerű ügyintéző levelek / e-mail-ek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); diasor; egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések; rövid leírások; jegyzetek; riportok, cikkek, esszék, felhívások, versek, rapek, rigmusok, dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

Témakörök; kommunikációs szándékok és eszközök; fogalomkörök és nyelvi kifejező eszközeik a középszintű érettségi vizsgán

Témakörök

1. 1.Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom, közélet, interkulturális ismeretek, aktualitások
3. Környezetünk, környezetvédelem
4. Az iskola, nyelvtanulás, tantárgyközi kapcsolatok
5. A munka világa, munkavállalás, életpálya
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika, kommunikáció

10. Gazdaság és pénzügyek
11. Érettségi felkészítő

Témakörök a 9-13. évfolyamon
(Az első foglalkozásszáma 9-10. évfolyamok, a második foglalkozásszáma 11-12. évfolyamok, a harmadik pedig a 13. évfolyam óraszáma)

Témakör	**Kapcsolódási pontok**
Személyes vonatkozások, család **25/20/18 óra** 9. évfolyam A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. 10. évfolyam Családi élet, családi kapcsolatok. 11. évfolyam Egyén és család nálunk és a célországokban. 12. évfolyam Személyes tervek. 13. évfolyam Családtípusok, családszerkezet, generációs ellentétek	*Etika:* önismeret, ember az időben - gyermekkor, ifjúság, felnőttkor öregkor, családi élet.
Ember és társadalom, interkulturális ismeretek, közélet, aktualitások **30/25/18 óra** 9. évfolyam Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. 10. évfolyam Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Öltözködés, divat. 11. évfolyam Felelősségvállalás másokért, rászorulók segítése. Ünnepek, családi ünnepek a célnyelvi országokban és Magyarországon. 12. évfolyam Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia (pl. fogyatékkal élők). Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban. 13. évfolyam Politikai és társadalmi berendezkedés, bevándorlás, aktualitások. Angolszász országok elhelyezkedése, kultúrája, turisztikai sajátosságai, politikai és társadalmi berendezkedése	*Etika:* társas kapcsolatok, előítélet, tolerancia, bizalom, együttérzés; fogyatékkal élők, szegények és gazdagok. *Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek*: a jövedelem szerepe a családban, kiadás, bevétel, megtakarítás, hitel, rezsi, zsebpénz, politikai és társadalmi rendszerek Magyarországon és a célnyelvi országokban. *Földrajz*: biotermékek, angolszász országok földrajza.
Környezetünk, környezetvédelem **30/27/18 óra** 9.évfolyam Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. 10. évfolyam A városi és a vidéki élet összehasonlítása.	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; hon- és népismeret*: lakóhely és környék hagyományai, az én falum, az én

Növények és állatok a környezetünkben. 11. évfolyam Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért és a természet megóvásáért, fenntarthatóságáért? Időjárás, éghajlat. 12. évfolyam Globális kihívások, veszélyeztetett állat- és növényvilág. 13. évfolyam Alternatív energiák, megújuló energiák Európa, az Európai Unió	városom, az Európai Unió. *Biológia-egészségtan*: élőhely, életközösség, védett természeti érték, változatos élővilág. *Földrajz*: településtípusok; globális problémák, fenntarthatóság, környezettudatosság, életminőségek különbségei, pl. az éhezés és a szegénység okai; a Föld mozgása, az időjárás tényezői, a Föld szépsége, egyedisége, alternatív energiaforrások.
Az iskola, nyelvtanulás, tantárgyközi kapcsolatok **25/20/18 óra** 9. évfolyam Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, szakmai tárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka. 10. évfolyam Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, például a választott szakmában. 11. évfolyam Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. 12. évfolyam Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Szakmai orientáció - projektmunka 13. évfolyam Iskolai hagyományok nálunk és a célországokban. A tanulás, az önképzési lehetőségei a hagyományos iskolarendszeri képzés befejezése után	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; társadalmi, állampolgári ismeretek*: a tudás fogalmának átalakulása, a tanulás technikái, élethosszig tartó tanulás. *Informatika*: digitális tudásbázisok, könyvtári információs rendszerek, beszámoló, projekt. *Technika, életvitel és gyakorlat:* pályaorientáció
A munka világa, munkavállalás, életpálya **25/25/18 óra** 9. évfolyam Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. 10. évfolyam Diákmunka, nyári munkavállalás. 11. évfolyam A képzési iránynak megfelelő szakmák. 12. évfolyam Önkéntes, karitatív munka Segélyszervezetek Magyarországon és a célnyelvi országokban	*Szakmai tárgyak:* a tárgyak jellegének megfelelően.

13. évfolyam Önéletrajz, állásinterjú. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás.	
Életmód **30/25/18 óra** 9. évfolyam Napirend, időbeosztás. 10. évfolyam Étkezési szokások a családban. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Ételrendelés telefonon és interneten. 11. évfolyam Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Gyakori betegségek, sérülések, baleset. 12. évfolyam Életmód nálunk és a célországokban. Gyógykezelés (háziorvos, szakorvos, kórházak, alternatív gyógymódok). 13. évfolyam Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.). Életünk és a stressz	*Biológia-egészségtan*: testrészek, egészséges életmód, a betegségek ismérvei, fogyatékkal élők, betegségmegelőzés, elsősegély. *Testnevelés és sport*: a rendszeres testedzés hatása a szervezetre, relaxáció. *Technika, életvitel és gyakorlat:* testi és lelki egészség, balesetek megelőzése
Szabadidő, művelődés, szórakozás **30/25/18 óra** 9. évfolyam Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. 10. évfolyam Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. 11. évfolyam Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet. 12. évfolyam Kulturális és sportélet nálunk és a célországokban. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. 13. évfolyam A művészetek szerepe a mindennapokban.	*Földrajz*: más népek kultúrái. *Magyar nyelv és irodalom***:** rövid epikai, lírai, drámai művek olvasása, a reklám és a popzene új szóbeli költészete. *Informatika*: e-könyvek, médiatudatosság. *Testnevelés és sport*: táncok, népi játékok, a sport és az olimpia története, példaképek szerepe, sportágak jellemzői. *Ének-zene*: népzene, klasszikus zene, pop zene. *Dráma és tánc*: a szituáció alapelemei, beszédre késztetés, befogadás, értelmezés,

	különböző kultúrák mítoszai, mondái. *Vizuális kultúra*: művészi alkotások leírása, értelmezése.
Utazás, turizmus **25/25/18 óra** 9. évfolyam A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. 10. évfolyam Nyaralás itthon, illetve külföldön. Turisztikai célpontok. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. 11. évfolyam Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. 12. évfolyam Célnyelvi kultúrák. 13. évfolyam Turizmus hatása az emberekre és a gazdaságra A turizmus új területei: wellness és nyelvtanulás	*Földrajz*: a kulturális élet földrajzi alapjai, nyelvek és vallások, egyes meghatározó jellegű országok turisztikai jellemzői.
Tudomány és technika **33/30/18 óra** 9. évfolyam A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. 10.évfolyam Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban. 11. évfolyam Az internet szerepe a munkában és a szabadidős tevékenységekben. 12. évfolyam Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. 13. évfolyam Találmányok szerepe a mindennapokban. A tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív hatása a társadalomra, az emberiségre	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; fizika*: tudománytörténeti jelentőségű felfedezések, találmányok. *Informatika***:** számítógépen keresztül való kapcsolattartás, információ keresése, az informatikai eszközöket alkalmazó média megismerése, az elterjedt infokommunikációs eszközök előnyeinek és kockázatainak megismerése, a netikett alapjainak megismerése, élőszóval kísért bemutatók és felhasználható eszközeik.
Gazdaság és pénzügyek **35/30/18 óra** 9. évfolyam Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank).	*Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; társadalmi és*

10. évfolyam Családi gazdálkodás. A pénz szerepe a mindennapokban. 11. évfolyam A képzési iránynak megfelelő szakmák gazdasági vonatkozásai. 12. évfolyam Pénzkezelés a célnyelvi országokban. 13. évfolyam Online vásárlás Üzleti világ, fogyasztás, reklámok.	*állampolgári ismeretek*: a jövedelem szerepe a családban, kiadás, bevétel, megtakarítás, hitel, rezsi, zsebpénz.
Érettségi felkészítő **37 óra** 13. évfolyam Szövegtípusok jellegzetességei Formális, informális regiszter, kohéziós elemek Önálló vélemény kifejtés kép alapján Interakciók Érettségi írásbeli feladatok	*Magyar nyelv:* szövegtípusok, a szöveg, érvelés, írásbeli kommunikáció

A fejlesztés várt eredményei

9-10. évfolyam

B1 mínusz nyelvi szint.

A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló, ismerős témákról.

A mindennapi élet legtöbb helyzetében boldogul, gondolatokat cserél, véleményt mond, érzelmeit kifejezi, stílusában alkalmazkodik a kommunikációs helyzethez.

A tanuló képes begyakorolt szerkezetekkel érthetően, folyamatoshoz közelítően beszélni. Az átadott információ lényegét megközelítő tartalmi pontossággal fejti ki.

Megérti a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő, autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegekben az általános vagy részinformációkat.

A tanuló több műfajban is képes egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi témákról. Írásbeli megnyilatkozásaiban már kezdenek megjelenni műfaji sajátosságok és különböző stílusjegyek.

11-12. évfolyam

A tanuló képes főbb vonalaiban és egyes részleteiben is megérteni a köznyelvi beszédet a számára ismerős témákról.

A tanuló képes önállóan boldogulni, véleményt mondani és érvelni a mindennapi élet legtöbb, akár váratlan helyzetében is. Stílusában és regiszterhasználatában alkalmazkodik a kommunikációs helyzethez.

A tanuló ki tudja magát fejezni a szintnek megfelelő szókincs és szerkezetek segítségével az ismerős témakörökben. Beszéde folyamatos, érthető, a főbb pontok tekintetében tartalmilag pontos, stílusa megfelelő.

A tanuló képes megérteni a gondolatmenet lényegét és egyes részinformációkat a nagyrészt közérthető nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törően megfogalmazott szövegekben.

A tanuló több műfajban képes részleteket is tartalmazó, összefüggő szövegeket fogalmazni ismert, hétköznapi és elvontabb témákról. Írásbeli megnyilatkozásaiban megjelennek a műfaji sajátosságok és stílusjegyek.

12. évfolyam

13.

A tanult nyelvi elemek segítségével ismeretlen témákat és szituációkat is felismer mind élőbeszédben, mind pedig hangzóanyagokban, és ez igaz az anyanyelvi beszélők által folytatott köznyelvi társalgásra is. A konkrét bejelentések mellett képes az elvontabb témájú üzenetek megértésére is, ideértve a beszélők attitűdjét, nézeteit is. Olvasásában nagy önállóságot tanúsít, a szövegeknek megfelelően alkalmazza olvasási stílusát és sebességét. Hosszabb, összetettebb szövegekben megleli a részleteket is. Megért standard dialektusban, szokványos tempóban folyó célnyelvi műsorokat, filmeket a média különböző csatornáin, és ehhez változatos stratégiákat tudatosan alkalmaz.

A szakasz végére szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson. Interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik. Megszerzett nyelvtudásával részt tud venni célnyelvű oktatási és szabadidős tevékenységekben, és ez egyre inkább igaz a választott pályájának, érdeklődésének megfelelő tartalmakra is. A nyelvtanulás során elsajátított tanulási stratégiákat és készségeket már más tantárgyak elsajátításában is alkalmazza, és nyelvtudását kereszttantervi témákban is fejleszti.

Ebben a szakaszban is fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B2 nyelvi szintet, és fel tud készülni az emelt szintű nyelvi érettségi vizsga sikeres teljesítésére, amely elősegíti számára a felsőoktatásba való bejutást.

A továbbhaladás feltételei évfolyamonként

A továbbhaladás feltételei a 9. évfolyam végén

Hallott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 100 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni, ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, fontos információt megérteni, specifikus információt azonosítani és beszélgetés vagy monologikus szöveg lényegét megérteni.

Beszédkészség

A tanuló legyen képes köznyelven megfogalmazott kérdésekre odaillő egyszerű strukturákban rendezett válaszokat adni; egyszerű mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni; megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni; beszélgetésben részt venni és társalgást követni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes kb. 150 szavas, köznyelven megírt szöveget elolvasni, a szöveg célját megérteni; szövegben lényeges információt a lényegtelentől megkülönböztetni, a kulcsinformációkat a lényegtelenektől megkülönböztetni; ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni ismert nyelvi elemek segítségével; egyes részinformációt kiszűrni, fontos információt megtalálni, specifikus információt azonosítani, a szöveg lényegét megérteni.

Legyen képes egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai illetve irodalmi szöveget követni

Íráskészség

A tanuló legyen képes kb. 100 szavas tényszerű információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget, leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet megírni, írásos véleményt megfogalmazni, írni; a szöveg mondatai között alapvető logikai kapcsolatokat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Gondolatait

változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján szöveggé rendezni, egyszerű közléseket írásban megfogalmazni; különböző szövegfajtákat létrehozni (leírást, jellemzést, elbeszélést, baráti levelet) változatos közlésformákat használni.

A továbbhaladás feltételei a 10. évfolyam végén
Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 150 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni, ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, fontos információt megérteni, specifikus információt azonosítani,a beszélgetés vagy monologikus szöveg lényeges pontjait megérteni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb strukturákban rendezett válaszokat adni, választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni, megértési, illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni, beszélgetésben részt venni, társalgásba bekapcsolódni, álláspontot, véleményt kifejezni.

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas köznyelven megírt szöveget elolvasni, lényeges információt a lényegtelentől megkülönböztetni, ismert nyelvi elemek segítségével ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, fontos információt megtalálni specifikus információt azonosítani, a szöveg felépítését megérteni.
Legyen képes egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveg lényeges pontjait megérteni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes kb. 150 szavas, tényszerű, információt közvetítő, néhány bekezdésből álló szöveget írni, gondolatait változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésekbe rendezett szövegben megfogalmazni, különböző szövegfajtákat létrehozni, változatos közlésformákat használni.

A továbbhaladás feltételei a 11. évfolyam végén
Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegtelentől megkülönböztetni, ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, fontos információt megérteni, specifikus információt azonosítani.
Legyen képes köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget különösebb nehézség nélkül megérteni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb strukturákban rendezett válaszokat adni, választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni, megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni, beszélgetésben részt venni, társalgásban más véleményét kikérni, álláspontját megvédeni.

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 250 szavas köznyelven megírt szöveget elolvasni, szövegben lényeges információt a lényegtelentől megkülönböztetni, köznyelvi szövegben ismert nyelvi elemek segítségével ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, szövegben fontos információt megtalálni, szövegben

specifikus információt azonosítani, köznyelven megírt szöveget anyanyelvén és/vagy a célnyelven összefoglalni.
Legyen képes egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget különösebb nehézség nélkül megérteni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló szöveget írni,gondolatait és érzelmeit változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával, logikai összefüggések alapján bekezdésekbe rendezett szövegben megfogalmazni, különböző szövegfajtákat létrehozni, változatos közlésformákat használni.

A továbbhaladás feltételei a 12. évfolyam végén
Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas köznyelvi szövegben a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni, ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, fontos információt megérteni, specifikus információt azonosítani.
Legyen képes köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget anyanyelvén összefoglalni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb strukturákban rendezett válaszokat adni, választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni, gondolatait megfelelő logikai sorrendben előadni, megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni, beszélgetésben álláspontját megvédeni, társalgásban részt venni.

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 250 szavas szöveget elolvasni, lényeges információt a lényegtelentől megkülönböztetni, szövegben ismert nyelvi elemek segítségével ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, fontos információt megtalálni, specifikus információt azonosítani, köznyelven megírt szöveget anyanyelvén összefoglalni, egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget anyanyelvén összefoglalni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló szöveget írni, gondolatait, érzelmeit, véleményét változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni, különböző szövegfajtákat létrehozni, változatos közlésformákat használni..

Követelmények a 13. évfolyam végén illetve
Az érettségire bocsátás feltételei

Hallott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelentől elkülöníteni, ismeretlen nyelvi elem jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, fontos információt megérteni, specifikus információt azonosítani.
Legyen képes köznyelvi beszélgetést vagy monologikus szöveget anyanyelvén és/vagy a célnyelven összefoglalni.

Beszédkészség
A tanuló legyen képes árnyaltabban megfogalmazott kérdésekre összetettebb strukturákban rendezett válaszokat adni, választékos mondatokban közléseket megfogalmazni, kérdéseket feltenni, eseményeket elmesélni, érzelmeket kifejezni, gondolatait megfelelő logikai sorrendben, választékos mondatokban előadni, megértési illetve kifejezési problémák esetén segítséget kérni, beszélgetésben részt venni, társalgásban részt venni.

Olvasott szöveg értése
A tanuló legyen képes kb. 250 szavas szöveget elolvasni, lényeges információt a lényegtelentől megkülönböztetni, szövegben ismert nyelvi elemek segítségével ismeretlen nyelvi elemek jelentését kikövetkeztetni, fontos információt megtalálni, specifikus információt azonosítani, köznyelven megírt szöveget anyanyelvén összefoglalni, egyszerű vagy egyszerűsített publicisztikai vagy irodalmi szöveget anyanyelvén és/vagy célnyelven összefoglalni.

Íráskészség
A tanuló legyen képes kb. 200 szavas tényszerű információt közvetítő néhány bekezdésből álló szöveget írni, gondolatait, érzelmeit, érvekkel alátámasztott véleményét változatos kifejezésekkel és mondatszerkezetekkel, a megfelelő nyelvi eszközök használatával logikai összefüggések alapján bekezdésbe rendezett szövegben megfogalmazni, különböző szövegfajtákat létrehozni, változatos közlésformákat használni..

Kommunikációs szándékok és eszközök

1. *Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs eszközök*		
	Kezdeményezés és válasz	
Megszólítás	Excuse me.	Pardon?
Köszönés	How do you do? Good morning. Hello Tom. Hello, how are you? Hi!	How do you do? Good morning. Hello Mary. Very well, thank you. And how about you? Hi!
Elköszönés	Goodbye. Bye-bye! Good night. Take care.	Goodbye. Bye! Good night. Thanks. Bye!
Köszönet és arra reagálás	Thanks. Thank you very much. Thanks a lot. It's very kind of you.	Not at all. You are welcome. No problem. n't mention it.
Bemutatkozás, bemutatás	My name is… May I/Can I/ Let me introduce myself. May I/Can/ Let me introduce you to Rosy?	Hello. Hi! Pleased to meet you. Nice to meet you.

Érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	How are you feeling today? What's the matter?	Fine. / OK / All right. Much better, thanks. Not very well, I am afraid.
Bocsánatkérés és arra reagálás	I am sorry. I am very sorry. I beg your pardon	That's all right. It doesn't matter. Never mind.
Gratulációk, jókívánságok és arra reagálás	Happy Christmas/New year/Birthday! Many happy returns (of the day) Congratulations!	Happy Christmas /New Year/ Birthday! Thank you. Thank you, the same to you.
Telefon felvétele	Chichester, five oh two double one eight.	Hello, this is Mary Brown speaking.
Telefonon bemutatkozás	Hello, this is Mary Smith speaking	
Megszólítás személyes levélben	Dear John,	
Elbúcsúzás személyes levélben	Best wishes, Love (from),	
2. *Érzelmek és lelkiállapotok kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök*		
Öröm, sajnálkozás, bánat	Are you happy about that? What do you think of that? How do you feel about that?	Great! I'm so glad /very happy. I'm glad to hear that. I'm so pleased that… Good for you. Congratulations. I feel so happy for… I'm sorry to hear that. What a pity. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for…
Elégedettség, elégedetlenség, bosszúság	What do you think of…? Are you pleased with…? Are you happy with…? Are you satisfied with…?	That's fine/nice/not bad. That was fine/good/ nice I'm quite satisfied with… I'm quite happy with… I'm quite pleased with… It's not good enough. That wasn't very good.
Csodálkozás	Jane has lost her money. Tom is twenty. This is a book for you.	How come? Is he? What a surprise!
Remény	What are you hoping for? What are you looking forward to?	I am looking forward to… I hope you'll have time to join me for dinner.

3. *Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs eszközök*		
Véleménykérés, és arra reagálás	What do you think? How do you like it?	I think it is rather strange. I like it.
Valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	You are right. You are wrong.	
Egyetértés, egyet nem értés	Do you agree? What's your opinion? How do you feel about it?	OK All right. I think he's wrong/right.
Tetszés, nem tetszés	Do you like Greek food? What do you think of my boyfriend?	I think it's great. I don't like it. He looks nice.
Akarat, kívánság:	Would you like a biscuit?	I'd like an ice-cream, please.
Képesség	Can you speak French? Are you able to ride a horse?	I can understand French. I am unable to ride a horse.
Szükségesség	Is that necessarily so? Do I have to...? Is it a must? For sure?	People must sleep sometimes.
Lehetőség	It may rain. She might be late.	
Ígéret	Will you come and meet me at the station?	Don't worry, I will. I promise to be there at five.
Szándék, kívánság	What would you like to do? Would you like to have a rest?	I'd like to see that film I'd rather not go out tonight.
Dicséret, kritika	It's great. It's a good idea.	It's boring.
4. *Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs eszközök*		
Dolgok, személyek megnevezése, leírása	What is it? What's it in English? What is his house like?	It's…/ That's…/ It's a kind of…/It's used for… It's big and comfortable.
Információkérés, -adás	Are you all right? When are the guests coming?	Yes, I am. At 6 p.m.
Tudás, nemtudás	Where is she?	I have no idea.
Egymást követő események leírása	What happened?	First she finished lunch, then she phoned her friend and finally they all met at the cinema.
Bizonyosság, bizonytalanság	Do you think they will come? How old do you think she is?	They will probably come. They might come, or they might not come. She can't be very old. She must be 25.
5. *A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs eszközök*		
Kérés és arra reagálás	Can you give me a pen?	Yes, sure. Yes, of course. I'm afraid I can't.

Javaslat és arra reagálás	Let's go to the cinema tonight.	Good idea.
Meghívás és arra reagálás	Are you free on Tuesday? Let's meet on Sunday.	Yes, I am. Good idea.
Kínálás és arra reagálás	Have an orange. Here you are.	Yes, please. No, thank you. Thank you.
6. *Interakcióban jellemző kommunikációs eszközök*		
Megértés biztosítása	**Visszakérdezés, ismétléskérés**	Did you say the castle? Sorry, where does she live? Sorry, what did you say his name was?
	Nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értés ellenőrzése	Sorry, I don't understand. Could you understand? Am I making myself clear? Sorry, what does that mean?
	Betűzés kérése, betűzés	Can you spell it for me? It spells…
	Felkérés hangosabb, lassúbb beszédre	Could you speak a little more slowly, please? Sorry, that was a bit too fast.

Fogalomkörök

Fogalomkörök		**Nyelvi kifejező eszközök**
Cselekvés, történés, létezés kifejezése		
Aktív	Jelenidejűség	Present Simple , Present Progressive Presen Perfect Simple Present Perfect Progressive
	Múltidejűség	Past Simple Past Progressive Past Perfect Simple used to
	Jövőidejűség	be going to Future with Will
Passzív		Present Simple Passive Past Simple Passive
Birtoklás kifejezése		Past forms of have
		Have with will

		Possessive adj.
		Genitive ’s
		Possessive pronouns
Térbeli viszonyok	Irányok, helymeghatározás	Prepositions, Prepositional Phrases, Adverbs
Időbeli viszonyok		
	Gyakoriság	How often?
	Időpont	When? What time? What’s the time?
	Időtartam	How long? (Past simple)
		Time clauses: after, before, when, as soon as, while, until
		Already, yet, just
Mennyiségi viszonyok		Singulars and plurals Regular and irregular plurals Cardinal numbers 1-100 Ordinal numbers Countable nouns Uncountable nouns
Minőségi viszonyok	Hasonlítás	Comparative and superlative of short adjectives Irregular comparative and superlative forms of adjectives
Modalitás	Képesség Engedélykérés	Can (ability) be able to Can/could/may expressing permission
	Tanácsadás	Should/shouldn’t
	Kötelezettség	Have to (Past) must need
	Tiltás	Mustn’t
	lehetőség	may, might, can, could
Logikai viszonyok		Linking words
	Feltételesség	Conditional Sentences Type 1
		Conditional Sentences Type 2
		wishes Unreal Past
	ok, okozat	Clauses of reason

	cél	clasuses of purpose
Szövegösszetartó eszközök		Articles Some+plural noun any+plural noun Some +singular noun Any +singular noun Nominative and Accusative of personal pronouns Demonstrative pronouns Indefinite pronouns so / neither / too / either
Függő beszéd	Jelen időben	Reported speech with present reporting verb
Utókérdés		Question tags
Felkiáltó mondat		Exclamatory sentences

9. évfolyam nyelvi előkészítő

Általános célok és feladatok

Az idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval, amelyek mindenfajta tevékenységhez, így a nyelvi tevékenységekhez is szükségesek.
A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan tanítjuk.
A mindennapi nyelvhasználatban, ezért a nyelvtanulásban is fontos szerepet játszanak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák. A recepció során a nyelvhasználó, ill. a nyelvtanuló észleli az írott vagy hallott szöveget, azonosítja mint számára lényegeset, felfogja mint nyelvi egységet, és összefüggésében értelmezi. A produkció során megtervezi és szóban vagy írásban létrehozza a közlendőjét tartalmazó szöveget.
A sikeres kommunikáció érdekében a tanulóknak meg kell ismerniük, és használniuk kell azokat a nyelvi eszközöket, amelyekből és amelyekkel helyesen megformált, értelmes mondanivaló alakítható ki. Tisztában kell lenniük a mondanivaló szerveződésének, szerkesztésének elveivel, hogy koherens nyelvi egységgé formálhassák közlendőjüket. Ismerniük kell azokat az eszközöket és forgatókönyveket, amelyekkel sikeresen megoldhatók a különféle kommunikációs helyzetek. Tisztában kell lenniük az egész nyelvi érintkezést átszövő szabályokkal, amelyek a nemek, korosztályok, társadalmi csoportok között különböző alkalmakkor szabályozzák az érintkezést. Ide tartoznak a nyelvi udvariassági szabályok, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használatának szabályai is.
A nyelvtanítás során törekedni kell arra, hogy a hallott vagy olvasott szöveg autentikus, a feladatvégzés szempontjából hiteles legyen. Az internet segítségével a tanulók maguk is viszonylag könnyen kerülhetnek autentikus célnyelvi környezetbe, részeseivé válhatnak az adott kultúrának, kapcsolatot teremthetnek a

célnyelven beszélőkkel, ami komoly motivációs forrás lehet és elősegítheti az autonóm tanulóvá válást. A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a kooperatív feladatoknak és a projektmunkának, ezek szintén erősíthetik a motivációt.
Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó a nyelvekkel, a nyelvtanulással, az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.
A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan szem előtt kell tartani a tantárgyközi integráció fontosságát. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.
Az egész életen át tartó tanulás (life long learning) szempontjából kiemelkedő jelentősége van a nyelvtanulási stratégiáknak, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint hogy újabb nyelveket sajátítsanak el.
A technikumokban az általános nyelvoktatáson túl érdemes lehetőséget biztosítani arra, hogy a tanulók képzési irányuknak és nyelvi szintjüknek megfelelő szakmai tartalmakkal is megismerkedhessenek a célnyelven. A szakmai nyelv integrálása - akár már a kezdetektől - erősítheti a tanulók motivációját, és hozzájárulhat ahhoz, hogy nyelvtudásuk és szaktudásuk kölcsönösen erősítse egymást, így sikeresebbé váljanak a pályafutásuk során.

Az elérendő célokat és nyelvi szinteket a kerettanterv alapján az alábbiakban határoztuk meg.

	9. évfolyam
Első idegen nyelv	B1

A technikumi tanulmányok végére a tanulók kellő tapasztalttal és tudással rendelkeznek ahhoz, hogy a körülöttük lévő világot tágabb kontextusban is értelmezni tudják, nyelvi ismereteiknek köszönhetően pedig széleskörű információszerzésre és viszonyításra képesek.
Az idegen nyelvi kerettanterv a KER-ben leírt készségek alapján határozza meg a nyelvtanulás fejlesztési egységeit, ezek a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd és az íráskészség. A KER-ben meghatározott nyelvi szintek és kompetenciák azonban nem mechanikusan, hanem a tanulók életkori sajátosságainak tükrében értelmezve kerültek be a kerettantervbe.
Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése szoros kapcsolatban áll a NAT-ban megfogalmazott kulcskompetenciákkal. A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, a szövegértelmezés, a szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismereti, sőt az idegen nyelv tanulása segíthet abban, hogy tudatosabbá váljon az anyanyelv használata.
Az önálló tanulás képességének kialakításában hasznos segítséget nyújt a modern technika, az interneten található autentikus szövegek, a direkt és indirekt nyelvtanulási lehetőségek sokasága. Míg korábban csak az írott és a hallott szöveg megértésének fejlesztését támogatta az internet, ma már számos lehetőség kínálkozik a produktív nyelvhasználatra is. Az ingyen elérhető autentikus hanganyagok és videók, képek, szótárak, interaktív feladatok mellett az írott és a szóbeli csevegés, a fórumozás és a blogolás is élményszerű nyelvtanulásra ad alkalmat. Az önálló tanulás képességének folyamatos fejlesztéséhez azonban szükség van a tanulásról magáról való beszélgetésre, a tanulási stratégiák kialakításában való

segítségnyújtásra, az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére is. A szakképző osztályok esetében az önálló nyelvtanulóvá válásban is segíthet a szakmai nyelvi tartalmak integrálása.
A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek bekapcsolása a tanulási folyamatba. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A foglalkozáson kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.
A kommunikációs kompetenciák: A nyelvi foglalkozások alatti tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.
A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő idegen nyelvgondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.
A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.
A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Óraterv

	9. évfolyam NYEK
heti óraszám	18
tanítási hetek száma	36
órák száma tanévenként	648

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- az adott tématartományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;
- az adott tématartományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban;
- az adott tématartományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 9. NYEK évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszáma: 648 óra.
A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**óraszám**
Személyes vonatkozások, család, ember és társadalom	90
Környezetünk, természet	80
Iskola és nevelés	90
Utazás, turizmus, nyaralás	40
Közélet és szórakozás	48
Az angol nyelv és a nyelvtanulás	50
Interkulturális ismeretek	80
Tantárgyközi kapcsolatok és tevékenységek	40
Aktualitások	40
Tudomány és technika, kommunikáció	40
Tudásszerzés és -megosztás	50
Összes óraszám:	648

Tevékenységformák

Tevékenységek

- projektmunka egyénileg és csoportban (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatásával)
- szóbeli mini-prezentáció, prezentáció
- internetes kutató munka
- kérdőívek elkészítése, kitöltése és írásbeli/szóbeli összegzése
- szerepjáték
- vitafórum
- közösen választott dal/képregény/film/könyv foglalkozás alatti feldolgozása
- íráskészség fejlesztése: beszámoló, email, levél, blog, kritika
- poszter készítése
- társasjáték készítése

- foglalkozás alatti feladatok: történetfeldolgozás, történetátalakítás, képleírás
- iskolai versenyek
- csoportchat
- egy rövid angol novella/könnyített olvasmány foglalkozás alatti feldolgozása
- jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában
- ismert hírek angol nyelvű változatának olvasása, meghallgatása, megtekintése (TV híradó)

Témakör: Személyes vonatkozások, család, ember és társadalom

óraszám: 90 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő jellemzésével;
- leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén vagy az adott tématartományon belül;
- a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;
- a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
- az adott tématartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti saját gondolatait, véleményét és érzéseit is;
- a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
- mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során; érthetően tud folyamatosan beszélni, **kisebb** szünetek beiktatásával;
- megérti és értelmezi az összetettebb, az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban,
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends, famous people, role models, healthcare
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, workplace, healthcare facilities, places to spend freetime

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, basic objects used for treating illnesses and keeping fit, clothes and accessories
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations, sports, sport events, illnesses
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: daily routine, habits, healthy eating, eating in different places (home, canteeen, restaurants) keeping fit, going to the doctor's, household duties, doing chores and taking care of everyday responsibilites
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, welfare, social relations, clothes and fashion, life stages, relationships, future plans, common illnesses-injuries, healthcare (traditional treatments, home remedies), positive and negative characteristics
- Személyes élethez tartozó összetettebb információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Interakció a személyes tématartományban.

Témakör: Környezetünk, természet

óraszám: 80 **óra**

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, a tématartományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants, environmental protection
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside, geographical places, space, the Earth
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources, volunteering
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, maintaining the environment, sustainability, weather and climate, seasons, recycling and reusing
- A környezethez és a természethez tartozó összetettebb információk átadása
- Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématartományban.

Témakör: Iskola és nevelés

óraszám: 90 óra

Tanulási eredmények

- **A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:**
- értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;
- az adott tématartományhoz kapcsolódó kép alapján saját gondolatait, véleményét és érzéseit is kifejti;
- aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvi foglalkozások alatti tevékenységekben;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;
- összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatos és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál foglalkozás alatti szituációkban;
- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvi foglalkozások alatti tevékenységekben;
- kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
- véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institutions, parts of school building
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying in and outside school
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, different ways of learning
- Részvétel foglalkozás alatti nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Témakör: Utazás, turizmus, nyaralás

óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
- összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az összetettebb, az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban és írásban, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides, public service
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests, public service offices
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning, organizing a trip, sightseeing, guided tours
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, currencies, cultural differences, effect of tourism on people
- Információ átadása a nyaralás, utazás, turizmus tématartományban
- Interakció az utazás és turizmus tématartományban.

Témakör: Közélet és szórakozás

óraszám: 48 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti és értelmezi az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket foglalkozáson kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- megérti és értelmezi az összefüggéseket az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
- egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben reagál megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;
- írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;
- összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően.
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, computer games, sports, applications, media
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára;
- A közéleti tématartományhoz tartozó információk átadása, cseréje;
- Interakció a közéleti tématartományban.

Témakör: Az angol nyelv és a nyelvtanulás

óraszám: 50 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- beazonosítja nyelvtanulási céljait és egyéni különbségeinek tudatában, ezeknek megfelelően fejleszti nyelvtudását;
- tudatosan használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;
- megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
- nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;
- céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;
- céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;
- használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;
- egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;
- társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
- törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédkészségének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
- képes rendszerezni kommunikációját: jelzi szándékát, kezdeményez, összefoglal és lezár;
- használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
- körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;
- összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
- alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
- ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;
- félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát; a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;

- a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;
- nem értés esetén képes a tartalom tisztázására;
- a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;
- törekszik a célnyelvi normához illeszkedő kiejtés, beszédtempó és intonáció megközelítésére;
- digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
- kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott témakörökhöz kapcsolódó témákban;
- megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott szöveg tartalmát;
- a szövegkörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- céljai eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket, módokat;
- nyelvi haladását fel tudja mérni;
- hibáit az esetek többségében önállóan is képes javítani;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a foglalkozáson kívüli nyelvtanulási lehetőségeket
- a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A témakörre jellemző fogalmak ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, accents and dialects, autonomous learning
- A célnyelvre jellemző standardnak megfelelő kiejtés használata az ismert nyelvi elemekben
- A legfőbb célnyelvi dialektusok felismerése
- Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása

Témakör: Interkulturális ismeretek

óraszám: 80 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;
- ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;
- felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- megfogalmaz főbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;
- alkalmazza a nyelvi változatokról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában.
- tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions
- Célnyelvi országok és Magyarország országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions, arts, history
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása
- Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása
- Egyszerű interakció a célnyelvi és hazai kultúráról.

Témakör: Tantárgyközi kapcsolatok és tevékenységek

óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;
- ismer és használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból
- Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

Témakör: **Aktualitások**

óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven
- Életkornak és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

Témakör: Tudomány és technika, kommunikáció

óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- felkészülést követően összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématartományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel;

- felkészülést követően összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- véleményét szóban és írásban, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
- értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;
- megérti és értelmezi a lényeget az adott tématartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people/scientists/IT professionals, (parts of) IT gadgets
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work, major innovation
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, dangers of the foglalkozásszáminternet, social networks, research, inventions
- Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématartományban
- Egyszerű interakció a tudomány és technika tématartományban.

Témakör: Tudásszerzés és -megosztás

óraszám: 50 óra
Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- felkészülést követően egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével;
- szóban ad át nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
- környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
- összefoglal és jegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
- írott szöveget igénylő projektmunkát készít olvasóközönségnek;
- írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
- célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket foglalkozáson kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
- digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
- nyelvtanulási céljai érdekében használja a foglalkozáson kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
- nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel;
- használ célnyelvi tartalmakat ismeretszerzésre;
- használ célnyelvi tartalmakat tudásmegosztásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése
- Információ megosztása angol nyelven.

Szakképző iskola

Általános célok

A szakképzési program keretében a 9–11. évfolyamban minden tanuló számára kötelező egy idegen nyelv tanulása. A hatékonyság szempontjából célszerű azt a nyelvet választani, amellyel való ismerkedést a tanuló az általános iskolában elkezdte.
Az idegen nyelv műveltségterület kerettantervének középpontjában a tanuló áll, illetve az a törekvés, hogy a tanuló a szakképzési idegennyelv-tanulás során olyan kompetenciák birtokába jusson, melyek képessé teszik őt az idegen nyelvi kommunikációra, valamint arra, hogy megfelelő motiváció esetén a kötelező nyelvtanulás időszakát követően önállóan is tovább tudja ápolni és fejleszteni idegennyelv-tudását. A használható nyelvtudás a tanuló számára nemcsak azt jelenti, hogy jobb esélyekkel indul a munkaerőpiacon, hanem egyben kulcsot is ad a kezébe más népek, más kultúrák, s ezáltal önmaga, saját népe és saját kultúrája alaposabb megismeréséhez, jobb megértéséhez.
A szakképzésbe bekerülő tanulók tanulási nehézségekkel küzdenek, sokuk küzd az alapkészségekhez kapcsolódó problémákkal (írási, olvasási és számolási nehézségekkel). A legtöbbjük hátrányos szociális helyzetű, és meglehetősen motiválatlan a tanulást illetően. Ezért a szakképzési nyelvoktatásnak biztosítani kell az idegen nyelvi felzárkóztatás lehetőségét, a differenciált, szükség szerint az egyéni tanulás rendszerét.

Óraszámok

A szakképző 9-10-11. évfolyam idegen nyelvi műveltségterület tartalmát/témaköreit, illetve az órakeretet a következő táblázat tartalmazza. A 11. évfolyam eltérő óraszámai a kevesebb tanítási hét miatt állnak elő.

Témakörök	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
A nyelvtanulás célja	2	1	1
Hogyan tanuljam az idegen nyelveket?	9	2	2
Én és a családom	8	3	3
Az otthonom	6	3	2
Az iskola és barátaim	6	4	3
Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás	5	3	3
Eszem-iszom, étkezés	7	4	3
Szabadidőmben	7	5	3
Válasszunk szakmát!	11	9	9
Végre itt a nyár!	4	2	2
témakörök összesen	65 óra	29 óra	23 óra
számonkérés, gyakorlás	7 óra	7 óra	8 óra
mindösszesen	72 óra	36 óra	31 óra

Célok, feladatok

Fejleszteni szükséges a tanulók négy nyelvi alapkészségét, elsősorban a beszédértés és a beszédkészség területén, illetve ezekkel szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban a tanulók *stratégiai, szociális és személyes* kompetenciáit.
A műveltségterület tanításának célrendszere alapját a *kommunikatív kompetencia* fejlesztése alkotja a négy nyelvi alapkészség – beszédértés, olvasásértés, beszédkészség, íráskészség – területén. A készségek közül a beszédértés és a beszédkészség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt. Az elérendő cél az, hogy a tanulók meg tudják oldani a nyelvhasználatot igénylő feladataikat az élet különböző területein, a

magánéletben, a közéletben, az oktatásban vagy a munka világában. A célnyelvi *műveltség és az interkulturális kompetencia* fejlesztése eredményeképpen a tanulók legyenek képesek a saját és más kultúrák különbségeinek és hasonlóságainak értelmezésére, és váljanak nyitottabbá és érzékenyebbé más kultúrák iránt. Fontos a pozitív attitűd és motiváció kialakítása a nyelvtanulás, valamint általában más nyelvek és kultúrák megismerése iránt, a *nevelési és tantárgy-integrációs* lehetőségek kihasználásával a nyelvtanítás tartalmának rugalmas keretein belül.
Az *IKT alkalmazási képességének* fejlesztése során a nyelvtanulás és a nyelvtanítás a mai kor igényeinek és szükségleteinek megfelelően, a kommunikációs és információs technológiák használatának beépítésével történjék, ezzel is segítve az autonóm nyelvtanulóvá válást. Fontos cél a *nyelvtanulási stratégiák* kialakítása, azaz a nyelvtanuló legyen képes nyelvtudását önállóan fenntartani, továbbfejleszteni, emellett újabb idegen nyelveket hatékonyan és sikeresen elsajátítani.
A *fejlesztési feladatok* meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a szakképzésben tanulók esetében egy olyan célcsoportról van szó, melynek tagjai közül sokakra jellemző, hogy tanulási nehézségekkel küzdenek, gyakori iskolai élményük a kudarc, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.
Mindezek tükrében az idegennyelv-oktatásnak ebben az iskolatípusban kiemelt feladata a *tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása.* Segíteni kell a tanulókat abban, hogy *bízzanak önmagukban*, bebizonyítsák önmaguknak és környezetüknek: *képesek* az idegen nyelv *elsajátítására* és különböző élethelyzetekben történő sikeres *alkalmazására*. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben *átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék* korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, *felzárkózhassanak* társaikhoz.
Mindennek eléréséhez, teljesítéséhez fejleszteni kell a tanulók idegen nyelvi alapkészségeit a *beszédértés és a beszédkészség előtérbe helyezésével,* ezen belül pedig a beszédkészség területén a nyelvhelyesség helyett a *folyamatosság és a megfelelő szóhasználat* középpontba állításával. Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia szoros összefüggésben és állandó kölcsönhatásban áll a tanuló általános kompetenciáival, és így fejleszteni szükséges a tanuló *stratégiai kompetenciáját,* nagy hangsúlyt helyezve azokra a stratégiákra, melyek elősegítik az önálló nyelvtanulóvá válást, melyek hatékonyabbá teszik a nyelvtanulást, és megkönnyítik a nyelvhasználatot; *interkulturális kompetenciáját,* amibe beletartozik a saját és az idegen kultúra egymáshoz való viszonyításának képessége; a más kultúrák képviselőivel való kapcsolatteremtés készsége és képessége; a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelésére való készség és képesség; *szociális kompetenciáját***,** azaz az egymástól való tanulás és az egymásért végzett munka készségét és képességét; *személyes kompetenciáit.*
A nyelvtanulás során a tanulókban alakuljon ki és maradjon ébren *a kedvező attitűd* és *motiváció* a nyelvtanulás, a tanult nyelv, a célnyelven beszélő emberek és kultúrájuk, valamint más nyelvek megismerésére.
Növeli a nyelvtanítás és -tanulás hatékonyságát, eredményességét, ha kialakul a tanulók *együttműködési készsége*, részt tudnak venni pár- és csoportmunkában.
A szakképzésben folyó idegennyelv-oktatás célja, hogy a tanulók a 11. évfolyam befejezésekor elérjék a Közös Európai Referenciakeretben meghatározott A1 minimumszintet a négy alapkészségben, elmozduljanak az A2 alapszint irányába, és a beszédértés és beszédkészség terén elérjék az A2 szintet. Optimális esetben a tanulók elérhetik az A2 szintet mind a négy alapkészségben.
A1 szinten (minimumszint) a diák megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkeznek. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.
Beszédértés: képes önmagára, családjára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat.

Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik. Képes ismerős témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá.
Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni. Képes arra, hogy a sok internacionalizmust tartalmazó és/vagy képekkel illusztrált információközlő szövegek témáját azonosítsa, és a lényegi információkat megértse. Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket.
Beszédkészség: képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és nagyon egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként esetleg hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újrafogalmazza. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és", „vagy", „mert", összekössön. Képes az abc hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt.
Íráskészség: képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat nagyjából helyesen leírni. Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és", „vagy", „mert" összekössön.
Szóbeli interakció: képes egyszerű módon kommunikálni, ha beszédpartnere lassan és érthetően beszél, továbbá hajlandó arra, hogy mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételje, és segítséget nyújtson a válaszadásban. Képes arra, hogy egyszerű beszélgetést kezdeményezzen, s ennek során érti és alkalmazza a köszönés, búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatait. Képes néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal megoldani olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. Képes jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével megválaszolni a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. Képes rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. Képes arra, hogy beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként értelmezze. Képes beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond.
Írásbeli interakció: képes arra, hogy ismerős témakörökben szótár segítségével egyszerű, rövid közléseket megfogalmazzon, miközben a tanult egyszerű nyelvtani szerkezetek használatában még bizonytalanságokat mutat. Képes arra, hogy személyes kapcsolatai ápolására rövid, egyszerű szövegeket alkosson (pl. üdvözlőkártya, levelezőlap, e-mail).
A2 szinten (alapszint) a tanuló megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.
Beszédértés: képes arra, hogy a mindennapi élet területén egyszerű mondatokat, gyakran használt szófordulatokat, szavakat megértsen. Képes arra, hogy felismerje a lassan és érthetően, valamint irodalmi német nyelven elhangzó és ismerős dolgokról szóló szövegek témáját. Képes ismerős témakörökön belül érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje

feldolgozni a hallottakat. Képes egyszerű, rövid, mindennapokkal kapcsolatos szövegek témáját meghatározni, valamint a szövegekből egyszerű, személyes szükségletei szempontjából fontos információkat kiszűrni.
Olvasásértés: képes egyszerű és jól strukturált, a mindennapi élettel összefüggő szövegek lényegét megérteni. Képes ismerős témakörökben egyszerű és formalizált szövegeket megérteni, ha azok nagyrészt gyakran előforduló szavakat és fordulatokat és/vagy internacionalizmusokat tartalmaznak. Képes arra, hogy hosszabb szövegekből kiszűrje és megértse a számára fontos információt.
Beszédkészség: képes arra, hogy mindennapi helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezze magát, miközben azonban még gyakran megakad, és szavak után kutat. Képes arra, hogy egyszerű szavakkal és esetenként rövid mondatokkal megközelítően korrekt közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok) kapcsolatosan. Képes csekély szókincs és egyszerű nyelvtani szerkezetek segítségével ismerős témákról, személyes érdeklődési körében közléseket megfogalmazni. Közléseiben többnyire világosan ki tudja fejezni szándékát. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak segítségével („először", „aztán", „azután", „később", végül") időbeli sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy szavakat és egyszerű mondatokat kötőszavakkal (pl. „és", „de", „mert") összekössön. Képes mondatait helyesen hangsúlyozni és hosszabb közléseit megfelelően tagolni. Kiejtése többnyire nem nehezíti az értést, bár idegen akcentusa feltűnő.
Íráskészség: képes arra, hogy egyszerű kifejezésekkel és rövid mondatokkal nagyjából hibátlan közléseket fogalmazzon meg közvetlen környezetével kapcsolatban (pl. emberek, helyek és helyszínek, munkahelyi vagy iskolai tapasztalatok). Képes arra, hogy csekély szókinccsel és néhány egyszerű nyelvtani szerkezettel egyszerű formában nyilatkozzon ismerős témákról, őt magát személyesen érintő kérdésekről. Képes egy esemény lefolyásáról megfelelő kötőszavak segítségével („először", „aztán", „utána", „később", „végül") időbeli sorrendben beszámolni. Képes arra, hogy egyszerű mondatokat fogalmazzon meg, és ezeket egyszerű kötőszavakkal (pl. „és", „de", „mert") összekösse. Képes néhány fontos helyesírási szabály megközelítően helyes alkalmazására.
Szóbeli interakció: képes ismerős témákról egyszerű módon kommunikálni, ha beszélgetőpartnere irodalmi német nyelven szól hozzá, és hajlandó arra, hogy kérésre bizonyos dolgokat megismételjen vagy átfogalmazzon. Képes arra, hogy a mindennapi élet konkrét szükségleteihez kapcsolódó helyzetekben rövid, egyszerű kifejezésekkel, mondatokkal kommunikáljon, miközben a kevésbé ismerős helyzeteket még nem mindig tudja megoldani, és esetenként félreértésekbe bonyolódik. Képes arra, hogy megoldjon ismerős, egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzeteket, de közléseit rövidre fogja. Képes arra, hogy ismerős helyzetekben egyszerű nyelvi eszközökkel kommunikáljon. Képes arra, hogy ismerős témakörben folyó beszélgetések során, ha azok lassan és érthetően zajlanak, kövesse a beszélgetések fonalát, kérdéseket tegyen fel, illetve kérdésekre válaszoljon. Képes arra, hogy nem értés esetén megkérje beszélgetőpartnerét, ismételje meg a mondottakat, vagy betűzzön bizonyos szavakat, és kérésre ő maga is képes ezt megtenni. Képes beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazni, hogy mondanivalójában világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. Kiejtése többnyire nem zavarja közlései megértését.
Írásbeli interakció: képes jól ismert helyzetekben megfelelő szókinccsel rövid, egyszerű közléseket fogalmazni, melyekben sok a formalizált elem, visszatérő szófordulat. Képes rövid, személyes jellegű szövegekben, melyek egyszerű formában eseményekre és kívánságokra vonatkoznak, a közléseket megérteni, és azokra egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni. Képes gyakran használt szavak esetében alkalmazni a legfontosabb helyesírási szabályokat, s így a helytelen írásmódból adódó félreértéseket elkerülni.

4. Tematikai egységek, fejlesztési célok évfolyamonként
(Az első foglalkozásszáma 9. évfolyam, a második a 10. évfolyam, a harmadik a 11. évfolyam óraszáma.)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. A nyelvtanulás célja**	**Órakeret 2/1/1**
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott ismeretek az idegen nyelvek tudásának fontosságáról.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanulók általános iskolában szerzett tapasztalatainak számbavétele. A sikeres területek erősítése, fejlesztése, a kudarcok okainak feltárása, megoldások keresése az eredményes nyelvtanulás érdekében. Az elérendő nyelvi szintek tartalmának ismertetése. Célok meghatározása: a négy nyelvi alapkészség közül a beszédértés és a beszédkészség előtérbe helyezése. A kommunikatív helyzetgyakorlatok szerepének hangsúlyozása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**
9-10-11. évfolyam: Az idegen nyelv tanulása során megélt sikerek és kudarcok tematikus összeállítása, elemzése. Egyéni helyzetelemzés a „Checklist” segítségével. A szakképzési nyelvoktatás céljainak meghatározása, a tanév során feldolgozásra kerülő témák ismertetése, egyeztetés alapján a sorrendiség rögzítése. Az oktató-diák együttműködési szabályok rögzítése.		*Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* hivatalos szövegek értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az EU-tagállamokban beszélt nyelvek, nyelvcsaládok, nyelvrokonságok, a digitális technológia szókészlete, idegen szavak a mindennapjainkban, nyelvi fordulatok, anyanyelvi sokszínűség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**2. Hogyan tanuljam az idegen-nyelveket?**	**Órakeret 9/2/2**
Előzetes tudás	Az általános iskolában az idegen nyelvek tanulása során az alapkészségek területein: beszédértés, olvasásértés, beszédkészség, íráskészség, szóbeli interakció és az írásbeli interakció terén elsajátított technikák.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A környezet (osztálytársak, oktató, iskola), a nyelvtanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseinek, tartalmainak megismerése, a tanulói vélemények figyelembe vétele ezek kialakításában. Az önálló tanulásra való képesség fontosságának beláttatása. A legalapvetőbb tanulótípusok megismerése, az ismereteket önmagára vonatkoztatása. A hatékony (nyelv)tanulási stratégiák használata. A stratégiai kompetenciák fejlesztése. Alapvető ismeretek szerzése a célnyelvi országokról, a célnyelvnek Magyarországon, Európában és a világban játszott szerepéről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

9. évfolyam: Ismerkedés az új osztálytársakkal, a nyelvtanárral, az iskolával. Ismerkedés a tantervvel, a tantervi célok megismerése és megvitatása, egyéni célok megfogalmazása. A szakképzési tanulmányok során feldolgozandó témakörök megismerése és megvitatása. Ötletbörze a nyelvtanulás hatékonyságának növelésére. Nyelvi foglalkozások alatti szabályok – a közös munka kereteinek meghatározása. A célnyelvi országokkal kapcsolatos alapvető ismeretek rendszerezése, elmélyítése, valamint a célnyelvre, annak szerepére, hasznára vonatkozó ismeretek felfrissítése, újabb ismeretek megszerzése, bővítése. **10–11. évfolyam**: az előző évfolyamokon tanultak tematikus ismétlésére szolgál.	*Természetismeret:* idegrendszer és viselkedés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulási technika, tanulási stratégia

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**3. Én és a családom**	**Órakeret: 8/3/3**
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott, a témakörhöz kapcsolódó szókincs, a szűkebb/tágabb családon belüli kapcsolatrendszer, az ebből fakadó feladatkörök anyanyelven. A generációk fogalma, a kommunikáció lehetséges módjai a szűkebb/tágabb családon belül.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
9. évfolyam Bemutatkozás (alapvető személyi adatok: családnév, keresztnév, kor, lakhely, állampolgárság, foglalkozás, esetleg kedvenc ételek, kedvenc időtöltés, háziállatok stb.). **10. évfolyam** Családtagok bemutatása: rokoni kapcsolatok megnevezése, családtagok legfontosabb adatainak, jellemzőinek felsorolása (név, kor, foglalkozás, esetleg külső és belső tulajdonságok, kedvenc időtöltés stb.). **11. évfolyam** Egy napom: a mindennapokra jellemző alapvető tevékenységek felsorolása, napszakokhoz, esetleg időpontokhoz való kapcsolása. A család egy hétköznapjának bemutatása, a családtagok feladatai. A témába vágó célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján az adott nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok személyének, családjának megismerése.	*Társadalomismeret:* állampolgári jogok és kötelességek, egyének és közösségek szerepe a történelemben. *Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* konfliktusok ábrázolása az irodalmi/művészeti alkotásokban.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyi adat, lakóhely, állampolgárság, foglalkozás, külső és belső tulajdonság, napszak, időpont, családon belüli feladatok.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**4. Az otthonom**	**Órakeret: 6/3/2**
Előzetes tudás	Anyanyelven ismeri a lakhatási lehetőségeket, azok pozitívumait/negatívumait. Meg tudja nevezni a lakás helyiségeit, funkcióit, berendezési tárgyait, a mindennapi élethez szükséges eszközöket.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése, A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
9. évfolyam A tanuló szobájának, lakóterének bemutatása fényképek, rajz alapján. A kedvenc bútordarab bemutatása. A lakás egyéb helyiségeinek bemutatása. **10. évfolyam** A lakás és közvetlen környezetének bemutatása (kert, park, üzletek, posta stb.). A szomszédok bemutatása. **11. évfolyam** Az iskolától hazáig útvonal leírása. A témába vágó olvasott célnyelvi szövegek, hanganyagok feldolgozása alapján a nyelvterület országaiban élő hasonló korú fiatalok lakókörnyezetének megismerése. Tárgyak összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel. A témakörhöz kapcsolódó hallott és olvasott szövegek feldolgozása.	*Társadalomismeret:* földrajz és település kapcsolata *KOMA:* hivatalos szövegek, dokumentumok létrehozása

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Város, vidék, családi ház, sorház, bérház, albérlet, hajléktalanság, irány, hosszúsági mértékegység, online-lakáshirdetés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**5. Az iskola és barátaim**	**Órakeret: 6/4/3**
Előzetes tudás	Anyanyelven ismeri az iskolatípusokat, azok képzési struktúráját, rendszerét. Tisztában van saját tanulmányi kötelezettségeivel, meg tudja fogalmazni helyét a rendszerben. Tudja a barátság fogalmat definiálni, ismeri a barátság működésének szabályrendszerét.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése, A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
9. évfolyam Egy barát bemutatása, személyes adatok, külső, belső tulajdonságok. A barátom és én: hasonlóságok és különbségek. Közös programok. **10. évfolyam** A magyarországi iskolarendszer megismerése, a különböző szakaszok tartalmi/tantárgyi elvárásai nagy vonalakban. Vizsgarendszerek a magyarországi közoktatásban. **11. évfolyam**	*Társadalomismeret:* iskola a történelemben.

Az iskolai hétköznapok rendje, a benne tevékenykedők feladatköre, kötelességei és jogai. A nevelés-oktatás folyamata során barátságok kialakulásának lehetséges módjai, helyszínei, a hosszú barátság, egy életen át tartó barátság feltételei. Egyszerű nyelvi eszközök felhasználásával lebonyolított, irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve frontálisan. Személyek, tevékenységek összefüggő bemutatása/leírása. A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása. A beszélgetések, illetve a hallott/olvasott szövegek feldolgozása során kapott információk feldolgozása. Különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Iskolakötelezettség, tanulási stratégia, tantárgyi alapkövetelmény, vizsgakövetelmény, általános műveltség, élethosszig tartó tanulás, formális, non-formális, informális tanulás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**6. Ruhatáram télen-nyáron, bevásárlás**	**Órakeret: 5/3/3**
Előzetes tudás	Az évszakok jellemzői, az emberi szervezetre gyakorolt hatásuk, annak védekező mechanizmusa, illetve a tevőleges védekezés formái. A korra, nemre jellemző, az évszakok változását követő, női/férfi ruhadarabok, kiegészítő kellékek, valamint a praktikusság és divat fogalmak – anyanyelven.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése, A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
9. évfolyam Az évszakok jellemzése, hatásai az emberi szervezetre. A női/férfi ruhadarabok és kiegészítők megnevezése, ezek interakcióban való használata. A tanuló kedvenc ruhadarabjai, hajviselet, smink és testékszerek. **10. évfolyam** Mit vegyek fel? Öltözékek összeállítás, a különböző élethelyzetekben/alkalmakra – az iskolában, buliban, osztálykiránduláson, farsangra, ünnepeken, színházban viselt ruhadarabok. Az időjárás megfigyelése napra/hétre/évszakra/égövre vonatkozóan. **11. évfolyam** Új ruhadarab, cipő, kiegészítők vásárlása a szaküzletekben, plázákban, illetve online-áruházakban. Segítségkérés szóban, írásban. Ok-okozati összefüggések észrevétele az évszakok és az öltözködés között. A divat, praktikusság, az ár-érték arányának fogalma.	*Társadalomismeret:* a divat története *Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* irodalmi és hétköznapi szövegek értelmezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Évszak, napszak, időjárási jelenség; second hand, online-vásárlás, bankkártyával történő fizetés, reklamálás, árucsere, természetes/környezetre káros alapanyag, a vásárlás mint szenvedélybetegség, fogyasztói társadalom, veszélyforrás, védekezés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Eszem-iszom, étkezés	Órakeret: 7/4/3
Előzetes tudás	A korábbi formális és informális módon elsajátított ismeretek az étkezéssel kapcsolatban, alapanyagok eredete, feldolgozási módjai, receptek értelmezése, ételek elkészítése otthon, vendéglőben, fast food vendéglőben, az egészséges táplálkozás ismérvei, a helytelen táplálkozás okozta betegségek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése, A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
9. évfolyam Az étkezési szokások – mikor, mit, hol szokott enni/inni a tanuló. Hogyan étkezik a család?A menü hétköznap, ünnepnap, stb. Mikor étkezik a család házon kívül? Hogyan zajlik ez az esemény? Munkamegosztás a családban – vásárlás, főzés, terítés, mosogatás,.. **10. évfolyam** Étkezési etikett otthon és vendégségben. Az egyszerű ételek receptjei, az összetevők, az elkészítés módjának szóbeli ismertetése. Kedvenc ételek. **11. évfolyam** Az egészség megőrzése és az egészséges étkezés alapszabályai. A család étkezésére költhető havi összeg, a gazdálkodási, döntési attitűd. Vásárlás a szupermarketben, piacon, pékségben, hentesnél és az őstermelőtől. Az étkezési szokások, az egészség megőrzése, illetve a betegség kialakulása közötti összefüggések felismerése. Irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban. Tárgyak, események, cselekvéssorok összefüggő leírása egyszerű nyelvi eszközökkel.	*Természetismeret:* táplálkozás, emésztés, kiválasztás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bioélelmiszer, élelmiszeripar, adalék, tömegtermelés, alacsony tápanyagértékű élelmiszer, friss, tápanyagban gazdag élelmiszer, termelési, tenyésztési, főzési technológia, táplálkozás, egészség, betegség, főzés mint hobbi, élelmiszeripari foglalkozás, mezőgazdasági foglalkozás, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	12. Szabadidőmben	Órakeret: 7/5/3
Előzetes tudás	A kulturális és sporttevékenységek egészséges aránya, a nyomtatott és elektronikus média eszközei, a közösségi aktivitások, a zene, a tánc, a színház, az utazás, a mindennapok sportja, extrém-sportok, egészség megőrzése, illetve annak veszélyeztetése, számítógép a munkánkban és a szabadidőnkben. Az elektronikus média mint a haladás, illetve a függőség eszköze.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése, A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

9. évfolyam A tanuló kedvenc időtöltése, kedvenc filmje, könyve, stb. Olvasási szokásai, esti programjai, hétvégi programjai, kedvenc zenéje, tévénézési szokásai, közös programok a barátokkal. **10.évfolyam** Sportok, amelyeket a tanuló űz/szeret– sport az iskolában és az iskolán kívül, tömegsport, versenysport, extrém sportok. **11.évfolyam** Az egészséges életmód feltételrendszerének megteremtése, annak akadályai, belső-külső tényezői. A belső béke, lelki egyensúly és a szabadidő eltöltésének módja és időtartama. A fizikális erőnlét, a szellemi és testi teljesítőképesség összefüggése. A szenvedélybetegségek kialakulásának okai. A szabadidős tevékenységek tervezése. Irányított beszélgetések pár- és csoportmunkában, illetve plénumban. A témakörhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegek feldolgozása. A különböző forrásokból származó/különböző személyekkel kapcsolatos információk összevetése, hasonlóságok és különbségek felfedezése.	*Természetismeret:* állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szabadidős tevékenység, egészségmegőrzés, kikapcsolódás, erőgyűjtés, aktív/passzív tevékenység, szenvedélybetegség, testépítés, a szellem karbantartása, munka és szabadidő aránya, fogyasztói társadalom, veszélyforrás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**13. Válasszunk szakmát**!	**Órakeret: 11/9/9**
Előzetes tudás	Családi tradíciók, siker- és divatszakmák, fizikai erőnlétet/ szellemi teljesítményt igénylő szakmák, hiányszakmák, alkalmazotti/beosztotti státusz, vállalkozói szemlélet. A kiválasztott szakmáról szerzett ismeretek, a munkaerő-piaci helyzet aktuális ismerete. A munkábaállás feltételei, kereseti lehetőségek, munkahelyi biztonsági előírások, munkajogi viták, jogorvoslati lehetőségek.	
A komplex műveltségterülethez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése, A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		**Kapcsolódási pontok**

9. évfolyam Terveim a közeli és távolabbi jövőre - a család, a lakás, utazások; foglalkozásom, munkakörülményeim, barátok, stb. Foglalkozások a környezetemben – előnyök és hátrányok. **10. évfolyam** A magyar iskolarendszer – helyem, lehetőségeim ebben a rendszerben. Az idegen nyelvterületen kínálkozó lehetőségek. Álmaim foglalkozása. A munka világa, kereseti lehetőségek, munkaidő, munkakörülmények, munkatársak, érdekes, különleges foglakozások. Az álláskeresés lehetőségei, az állásinterjú. Önéletrajz és egyszerű bemutatkozó levél készítése. **11. évfolyam** *Szakmacsoportos rész* Milyen foglalkozások tartoznak egy adott szakmacsoportba? A megfelelő szakmai képesítés megszerzése (hol, hogyan). Egy adott szakma gyakorlásához szükséges ismeretek, készségek, képességek. Egy adott szakma tipikus tevékenységei és munkaeszközei. A választott szakma munkakörülményei és a kereseti lehetőségei, perspektívái.	*Társadalomismeret:* globalizációs jelenségek. *Matematika:* százalékszámítás, hatványozási ismeretek. *Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* hivatalos szövegek, dokumentumok létrehozása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Formális, non-formális, informális tanulás, tanulmányi idő, tandíj, álláskeresés, önéletrajz, állásinterjú, munkába állás, életpálya-építés, egész életen át tartó tanulás, családi bevétel, kiadás, diákmunka, alkalmi munka, főállás, mellékállás, értelmiségi lét, alkalmazotti/beosztotti lét, vállalkozói attitűd, megélhetés, korlátozott lehetőség, családi pénzügyi gazdálkodás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**14. Végre itt a nyár! - projekttervek**	**Órakeret: 4/2/2**
Előzetes tudás	Aktív/ passzív pihenés, országjárás, külföldi utazás, biciklitúrák, szállásfoglalás, étkezés, közlekedés, útikönyv, információgyűjtés, tapasztalatcsere.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az idegen nyelv használata a feldolgozandó témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetekben. A négy nyelvi alapkészség fejlesztése, a tematikus szókincs bővítése. A témakörhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges legalapvetőbb nyelvtani szerkezetek felismerése és alkalmazása. Törekvés a folyamatosságra és az érthető kiejtésre. Az interkulturális kompetencia fejlesztése. Nyitottság kialakítása a célnyelvet beszélő népek és kultúrájuk, valamint más népek és kultúrák iránt. Képesség kialakítása a saját népet és kultúrát kívülről, a külső szemlélő helyzetéből való szemlélésre. A stratégiai kompetencia fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
9. évfolyam Terveim a nyárra (mikor kelek, mivel/kivel töltöm a napokat, heteket, hónapokat), a valós és álom úticél megnevezése, szálláskeresés, információkérés. Bejelentkezés a szállásra – hotel, ifjúsági szállás, kemping. **10. évfolyam** Reklamálás, probléma/panasz udvarias kinyilvánítása, segítség kérése, jegyvásárlás a nyári utazással kapcsolatosan. Diákmunka nyáron – lehetőségek itthon és külföldön. **11. évfolyam** *Projektmunka:* - Plakát/kollázs készítése álmaink országáról/városáról. - Képekkel, reáliákkal illusztrált beszámoló egy osztálykirándulásról a partner osztálynak. - Utazás megtervezése az idegen nyelvű katalógusok kínálata, internet stb. alapján. - Kvízjáték összeállítása a célországgal kapcsolatos ismeretek köréből a párhuzamos osztály számára, vagy a csoportot kétfelé bontva.	*Természetismeret:* térképhasználat, országismeret. *Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom:* információforrások használata (prospektusok, képek), szövegalkotás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hazai/külföldi nyaralás, kikapcsolódás, erőgyűjtés, relaxáció, lelki feltöltődés, útiterv, előzetes informálódás, alkalmazkodás, beilleszkedés, szellemi/fizikális pihenés, aktív pihenés.

A továbbhaladás feltételei

A 9. évfolyam végén
Beszédértés
Képes a feldolgozott témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni.
Olvasásértés
Képes a feldolgozott témakörökön belül egyszerű, jól strukturált szövegek lényegét megérteni.
Beszédkészség
Képes a tanév során feldolgozott témakörök jól begyakorolt fordulataival kérdésekre válaszolni.
Íráskészség
Helyesen le tudja írni a tanév során tanult szavakat, kifejezéseket.

A 10. évfolyam végén
Beszédértés
Képes a feldolgozott témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni. Nem értés esetén segítséget tud kérni.
Olvasásértés
Képes a feldolgozott témakörökön belül egyszerű, jól strukturált szövegek lényegét megérteni. Képes lényegi információk megkeresésére. Tényszerű adatokat (nevek, dátumok, árak, időpontok) képes megtalálni és azonosítani.
Beszédkészség

Képes a tanév során feldolgozott témakörök jól begyakorolt fordulataival kérdésekre válaszolni. Képes beszélgetést kezdeményezni a feldolgozott témakörökben.
Íráskészség
Helyesen le tudja írni a tanév során tanult szavakat, kifejezéseket. Helyesen használja a tanult kötőszavakat.

A fejlesztés várt eredményei a 11. évfolyam végén
A tanuló képes megnevezni és rendszerezni az eddigi tapasztalatait a nyelvtanulás során, képes eldönteni, hogy mely területek voltak sikeresek, illetve kudarcosak, képes a nyelvi készségek területein szerzett tudás/hiány mértékét meghatározni, képes megfogalmazni, hogy milyen erőfeszítésekre hajlandó a sikeres nyelvtanulás érdekében, együttműködést mutat oktatójával a célok elérése érdekében.
Beilleszkedik az új tanulási környezetbe, megismeri és elfogadja az előtte álló tanulási szakasz legfontosabb célkitűzéseit, tartalmait, látja az általa tanult idegen nyelv szerepét, fontosságát saját maga és környezete életében.
Rendelkezik a célnyelvi országokkal kapcsolatos és a célnyelvnek a szűkebb és tágabb környezetében játszott szerepére vonatkozó alapvető ismeretekkel.
Érti és érzi a hatékony tanulás érdekében a tanulási stratégiák ismeretének fontosságát, képes a legalapvetőbb tanulási stratégiák alkalmazására.
Ismeri és elfogadja a csoportban való nyelvtanulás eredményessége érdekében az általa betartandó szabályokat.
Képes a „család", az „otthon", a „barát-osztálytárs" az „időjárás-öltözködés", az „élelmiszerek-étkezési szokások", a „szabadidő" és a „szakma világa" témakörökhöz kapcsolódó hallott/olvasott szövegekből a legalapvetőbb információk kiszűrésére és felhasználására egy meghatározott kommunikatív feladat elvégzése érdekében.
Képes arra, hogy az idegen nyelvi kommunikatív helyzetekben egyszerű kérdésekre válaszoljon, vagy néhány nagyon egyszerű, összefüggő mondatban meséljen a fent említett témakörök tartalmairól.
Ismeri és megfelelően alkalmazza a témakörökhöz kapcsolódó kommunikatív helyzetek megoldásához szükséges alapvető szókincset és nyelvtani szerkezeteket. Érdeklődéssel, nyitottan fordul a másság felé.

4.3.2.10. Testnevelés

Technikum

A harmadik nevelési-oktatási szakaszba lépve az előző években megkezdett sokoldalú alapozó és sportági jellegű pszichomotoros, kognitív, affektív-emocionális irányú képzés tovább folytatódik. A testnevelés – szenzitív időszakokhoz igazított – tartalmi kerete a mozgáshoz fűződő felnőttkori pozitív viszonyulást, az egészségtudatos magatartás igényének, napi életritmusba ágyazott struktúrájának kiépülését teszi lehetővé.
A Nat-ban megfogalmazott nevelési célok mentén az Európai Unió által kialakított kulcskompetenciák kialakítása a középfokú nevelési-oktatási szakaszban is folytatódik, a Nat-ban meghatározott tanulási kompetencia-összetevők fejlesztésével.
A testnevelés tanulása során kiemelt szerepet kap a testi-lelki egészségre nevelés, ezen belül az egészségtudatos magatartás kialakítása, a primer prevenció jelentőségének, módszereinek hangsúlyozása, a mindennapi stresszel történő megküzdés pozitív stratégiáinak elsajátítása, tudatos alkalmazása. Az egyéni érdeklődéshez, adottságokhoz igazodó önálló mozgásprogramok kialakítása a konstruktív tanulás alapelvén keresztül realizálódik, mely az autonóm tanulásra és tudatos életpálya-építésre nevelés célját valósítja meg. A testnevelés sajátos társas környezetben megvalósuló mozgástartalmai az együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelik a tanulókat a társas kapcsolataikban.
A mozgástanuláson keresztül megvalósuló motorikus fejlesztés mellett ebben az időszakban kiemelt hangsúlyt kap az alapvető kondicionális képességek fejlesztése, azok gyakorlati hasznának tudatosítása.

A mozgással kapcsolatos pozitív attitűd mellett szükséges kialakítani a mozgásszegény életmód rizikótényezőivel szembeni egészséges félelmet. A tanuló megismeri az egészségorientált képesség-összetevőket, azok jelentőségét az egészségmegőrzésben. Tudatos lépéseket tesz egészsége megőrzése érdekében, amelynek megvalósításához a sport eszközrendszerének felhasználását stratégiai fontosságúnak tartja. Ismeri a testi-lelki jóllét fogalmát, jelentőségét. Sokoldalú mozgástapasztalatai birtokában képes választani a különböző rekreációs mozgásformák közül, önálló és tudatos sporttevékenységet végez. Értéknek tartja a természetben folytatott mozgást, tudja és tapasztalja annak pozitív, egészségmegőrző hatását, ami erősíti a fenntartható jelen és jövő iránti elkötelezettségét.
A korosztály kondicionális fejlesztésében kiemelt szerepet kap a teljes nevelési szakaszon átívelő aerob állóképesség-fejlesztés, melynek módszereit, különböző lehetséges mozgásformáit, a biztonságos fejlődést elősegítő alapelveit, eljárásait megismeri és egyre tudatosabban alkalmazza.
A kondicionális képesség fejlesztésénél figyelembe kell venni a nemi különbségekből fakadó biológiai-élettani eltéréseket. Míg a fiúk esetében a szervezetben lezajló változások kedvezően hatnak a teljesítmény fejlődésére, a lányok helyzetében a 15-16 éves korra elért teljesítmény maximum szinten tartása is relatív fejlődésként értelmezhető, mivel fejlesztő hatások nélkül jelentős a visszaesés mértéke.
A koordinációs képesség fejlesztésében a 15–18 éves kor a differenciáló-irányító képesség fejlődésének kiemelt szenzitív időszaka. Ez elsősorban a nyílt jellegű mozgásvégrehajtások során megmutatkozó kreativitásban, a játékszituációkhoz történő gyors alkalmazkodásban ölt testet.
A tanulási terület nevelési-oktatási stratégiájában egyre fontosabb szerepet játszanak az egyéni tanulási útvonalakra épülő, kognitív dominanciájú, tanulóközpontú indirekt módszerek. Itt fokozatosan megjelenik a tanulók által szervezett, tervezett tanulás.
Az oktató-diák kapcsolatokban egyre kevésbé a hierarchián alapuló tekintélyelvű, mindinkább a mentor jellegű viszony kap hangsúlyos szerepet. A korosztály nevelését koordináló pedagógiai kultúra legfontosabb részét továbbra is a tanulók pozitív énképét, önismereti folyamatait alakító, az oktatótól érkező formatív értékelés képezi, melyet az ön- és társértékelés egészít ki.
A tradicionális sportágak meghatározó szereplőinek, olimpikonjainak megismerésével a tanulókat az általános iskolában megkezdett személyiségformáló tevékenység folytatásaként a nemzeti azonosságtudatra, a haza szeretetére neveljük, amelyben a példaképformálás kiemelt szerepet kap.
A digitális technológiák segítségével a tanulói teljesítmények monitorozásán keresztül erősíthetjük a tanulói motivációt és igényt az egészségorientált fittségösszetevők fejlesztésére. A technológia adta lehetőségek további felhasználásával az elméleti ismeretek elmélyítésére nyílik mód, különböző projektek megvalósításával, az aktív tanulás alapelvét követve.
A testnevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:
A tanulás kompetenciái: A testnevelés tantárgy eredményességéhez fontos a mély és értő (motoros) tanulás képességének elsajátítása. A motoros tanulásra is igaz, hogy a környezettel kialakult kölcsönhatás eredményeként létrejövő, tartós és alkalmazkodó változás, amely a különböző tanulási formákkal összekapcsolódva a személyiség fejlődésének más területeire is hatást gyakorol. A különböző mozgásformák elsajátítása – különös tekintettel az általános iskola kezdeti szakaszában – jelentős befolyással van a tanuló kognitív fejlődésére, hiszen a mozgásos cselekvés célirányos, komplex kognitív-motoros tevékenység. Hatékony és eredményes motoros tanulás-tanítás csak akkor valósulhat meg, ha annak során figyelembe veszik az életkori és tanulási sajátosságokat, s ha az spirálisan építkező és gyakorlatorientált.
A kommunikációs kompetenciák: A testnevelés – az érthetőség, az árnyaltság és a pontosság elvárásainak mentén – fejleszti a nyelvi kommunikáció minőségét. A testnevelésben a kommunikáció általában nehezített körülmények között, felhívó, felszólító módon zajlik, amelynek nem lehet sajátja az erőtlenül formált és artikuláció nélküli beszéd. A tantárgy fejleszti a hallás utáni szövegértés mellett a kommunikáció más formáit is, úgymint a kéz- és karjelzéseket, a testmozgás, a sportolás közbeni gesztusokat, a tekintet és/vagy az arc izmainak játékát. A sporttevékenységek folyamatos metakommunikáció mentén folynak, elég csak a jelzésértékű testtartásokra vagy a távolodó-közeledő mozgások kifejezőerejére gondolni. A szakkifejezések, a helyes terminológia elsajátításával lehetővé válik a procedurális tudás átfordítása a gondolkodás révén tervezhető motoros produktummá.

A digitális kompetenciák: Az információs és tudástársadalom korában meghatározóan fontos, hogy a korszerű digitális eszközök hogyan épülnek be a nevelés, az oktatás és a képzés tanítási-tanulási folyamataiba. A digitális kompetencia főbb területeinek – digitális jelenlét, életvezetés és produktivitás – fejlesztése a testnevelésnek és egészségfejlesztésnek is egyik kiemelt célja. A digitális kompetencia a testnevelés tantárgy esetében is elengedhetetlen, példaként említhető a teljesítménymonitorozás, a mozgáselemzés, az információkeresés, -szűrés és -feldolgozás digitális eszközökkel történő megvalósítása.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A motoros tanulás során elsősorban a cselekvéses tényező dominál, de a hatékonysága és eredményessége – a verbális metódusok által – a kognitív komponensektől is függ. A beszéd és a gondolkodás kapcsolata révén válik lehetővé a motoros tevékenységekkel összefüggő ismeretek és tapasztalatok tárolása, felidézése. A nyelvhasználat teszi lehetővé a mozgásos cselekvéstanuláshoz szükséges ideomotoros kép, a gondolati modell kialakítását, tervezését. A kreatív feladatmegoldásokon alapuló problémamegoldó gondolkodás egyaránt megjelenik a nyílt jellegű mozgáskészségek (pl. sportjátékok) változatos döntéshozatali játékhelyzeteiben és a kognitív típusú testnevelési játékokban (pl. táblajátékok mozgásos változatai).
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A testnevelés tantárgy a személyes és társas kompetenciák fejlesztésének egyik terepe. Az iskolának fejlesztenie szükséges a szomatikus egészséggel, a társas-érzelmi jólléttel, a biztonsággal kapcsolatos kompetenciákat. A fejlesztés kiterjed a testi jóllét és a motoros teljesítőképesség kialakítására is. A tantárgy tanulásának és tanításának jelentős közösségfejlesztő hatása van. Külön kiemelendők a csapatsportokban fontos szerepet játszó együttműködési formák, a közösséget alakító tényezők (a közös célkitűzések, a közös gyakorlás élménye, a teljesítmény egyént és csapatközösséget formáló szerepe, a csapaton belüli összetartozás és egymásrautaltság stb.).
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az iskola a kiemelkedő sportszakemberek és sportolók által létrehozott kreatív produktumok megismerésének egyik helye, ami az alkotó produkálás biztosításával támogatja, hogy a tanuló értelmezni tudja a sporteredmények személyes és társadalmi életre gyakorolt hatását. A tanuló ezeknek a kompetenciáknak az elsajátításával képessé válik arra, hogy saját tanulási tevékenységében is értékesnek tartsa a testnevelés, az egészségfejlesztés kreatív ötleteit és produktumait. Önmaga kreatív alkotásokat hoz létre (pl. alkotóképes játéktevékenység vagy bemelegítő gyakorlatok és edzésprogramok összeállítása) a tanulási tevékenység ezen területén, és elsajátítja a fizikai aktivitás, a testedzés és a sportolás rekreációt támogató elemeit. A tanuló megtanulja értékként kezelni az olimpiai eszmét, az olimpiai játékokon elért eredményeket. Értékesnek tartja a magyar, az európai és a világ testkulturális örökségét.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A testnevelés és egészségfejlesztés a tanuló ügyességét, erejét, állóképességét, szomatikus, mentális és érzelmi teherbírását fejlesztve teszi képessé az egyént a különböző munkatevékenységek elvégzésére. A sporttevékenység hozzájárul a munkaerkölcsi tulajdonságok (például fegyelmezettség, közösségi szemlélet, lelkiismeretesség, felelősségteljesség, munkaszeretet) kialakításához. A testnevelésben és a sportban alkalom nyílik a bátorságot, a kockázatot, az önállóságot, a monotóniatűrést és az innovációt igénylő tevékenységekre, a vállalkozáshoz szükséges kezdeményezőkészség alkalmazására és a határozott viselkedésre. Az önállóságot igénylő, döntési helyzeteket biztosító sportolás a tanulót hozzásegíti, hogy a munkavégzés során is hasonló módon cselekedjen. A testedzés, a sportolás – a szabadidő egészséges eltöltésén keresztül, rekreatív hatásával – elősegíti a munka utáni pihenést, kikapcsolódást és regenerálódást.
Az iskolai testnevelés óra keretén belül megvalósuló könnyített testnevelés esetében - amelyen egészségi állapotváltozásuk miatt ideiglenesen illetve tartósan csökkent teljesítőképességű tanulók vesznek részt – a testnevelő tanárnak az egészségi állapotot és az abból adódó egyéni sajátosságot maximálisan figyelembe véve, differenciáltan kell megvalósítania a fejlesztési feladatokat. Ezekhez a fejlesztési feladatokhoz nyújt segítséget a gyógytestnevelés témakör.
A korszerű gyógytestnevelés szemlélet, amely szakít az eddigi korrekciós gyakorlatok túlsúlyára épülő tananyagtartalommal, indokolttá teszi a mindennapos testnevelés szerves részként való megjelenést a kerettantervben. A korszerű szemléletben elvárásként jelenik meg a korrekciós gyakorlatokkal egyenlő

arányban megjelenő, a kerettantervben megvalósuló témakörök elsajátítása a gyógytestnevelésre utalt tanulók körében is. A fentiek indokolják, hogy minden témakör mellett megjelennek a gyógytestnevelés specifikus gyakorlatelemei. Az önállóan megjelenő „Gyógytestnevelés" témakör csak az ezen a területen érintett tanulókra vonatkozik, mely külön órakeretben valósul meg. A gyógytestneveléssel kapcsolatos órakeret meghatározásához ad segítséget „A témakörök áttekintő táblázata" kiegészítő szövege.
A fő célok mellett kiemelt részcél a 15–18 éves korosztály körében nagyobb arányban megjelenő mozgásszervi elváltozásokkal és belgyógyászati betegségekkel rendelkező tanulók adaptív testedzésének, mozgásműveltségük bővítésének biztosítása, az egészségi állapot, a teljesítőképesség helyreállítását kínáló testgyakorlatok elsajátítása és tudatos, rendszeres végzése, a preventív szemlélet alkalmazása. A tanulók kiválaszthatják a betegségüktől, elváltozásuktól függetlenül végezhető különböző testgyakorlatokat, szabadidős és sportjátékokat.
A tanulók mozgáshoz fűződő pozitív attitűdjének kialakítása érdekében az értékelés alapja a különböző sportági mozgáskészségekben, valamint a motorikus képességekben a tanuló önmagához mért fejlődése, ami egyre növekvő tanulói felelősségen alapuló eljárások (ön- és társértékelés) megjelenésével válik módszertanilag változatos repertoárrá. A teljesítmények méréséhez ebben az életkori szakaszban is fontosak a különböző kritériumokra vagy normákra vonatkoztatott pontérték-táblázatok, melyeket a tanulók tudatosan nyomon követnek, de az egyes próbákon és teszteken elért eredmények nem lehetnek kizárólagos eszközei a tanulói teljesítmény értékelésének. A motoros tanulói teljesítmények mellett az értékelés részét képezik még az érzelmi-akarati tényezők is. A minősítésbe beszámítható a tanuló által önállóan választott és rendszeresen gyakorolt szabadidős vagy versenyszerű sporttevékenység, valamint a különböző sporteseményeken való szurkolói, szervezői és versenybírói aktivitás. Ez nemcsak emocionális, hanem pedagógiai és sportszakmai kérdés is.

9–10. évfolyam

A pubertáskor viharos évei és annak fokozatos lecsengése tehető erre az időszakra. A 9. évfolyamba lépve a fiúk egy jelentős növekedési szakaszban vannak, melynek során koordinációs képességeik átmeneti visszaesése folyamatosan megszűnik. A tanulók között biológiai fejlettségük tekintetében jelentős eltérések tapasztalhatók, ami fokozott odafigyelést, gondos tervezést és differenciált terhelésadagolást igényel az oktató részéről. A lányok 7–8. évfolyamban elkezdődött testösszetétel-változási szakasza tovább folytatódik. Az egészségorientált képességösszetevők közül az aerob állóképesség fejlődése az előző évekhez hasonlóan sok tanulónál megtorpanást mutat, melynek befolyásoló tényezője a testalkati átrendeződés és a motivációs bázis jelentős átalakulása. Itt hangsúlyossá válik a kognitív folyamatok szabályozó szerepe a rendszeres mozgás kialakításában. A nyílt jellegű mozgásformák iránti – a szituációkhoz kötött és a személyiségvonást érintő – érdeklődés csökken, viszont a hatékony pedagógiai folyamatok eredményeként a különböző mozgásformák összetett hatásainak elérésére irányuló autonóm külső motiváció növekszik, mely idővel belső hajtóerővé válhat. A belépő tevékenységként ezen iskolafokon megjelenő ritmikus gimnasztika és az aerobik jól illeszkedik a leányok megváltozott érdeklődéséhez. Az eredményesség, a mozgáshoz fűződő pozitív attitűd kialakítása tekintetében a teljes középfokú nevelési-oktatási időszakban kulcsfontosságú tényezővé válnak a kortársak visszajelzései.
A sportjátékok oktatása terén nagy kihívást jelent a tanulók eltérő általános iskolai előképzettségének összehangolása; oktatásmódszertani szempontból fokozott jelentőséget kap a társtanítás, társtutorálás. Az előző években kialakított sokoldalú, széles körű mozgásműveltség az eltérő sportágspecifikus tudástartalmak problematikáját hatékonyan képes feloldani. A cél elsősorban a fair play szabályai melletti folyamatos játék kialakítása, melynek során fokozatosan formálódik a tanulók önszabályozó képessége. A tanulók egyre inkább felismerik a sportjátékok rekreációs célú, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló lehetőségeit.
Serdülőkorra tehető a mozgásszervi betegségek számának ugrásszerű növekedése. Ebből kiindulva kiemelt szerepet kell szánni a saját testtömeget felhasználó vagy kisebb súlyú eszközökkel támogatott relatíverő-növelésnek, de különösen a törzsizom erő-állóképessége javításának, valamint az aerob állóképesség fejlesztésének.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
Mozgáskultúra-fejlesztés

- A tanult mozgásformákat alkotó módon, a testedzés és a sportolás minden területén használja;
- A testedzéshez, a sportoláshoz kívánatosnak tartott jellemzőknek megfelelően (fegyelmezetten, határozottan, lelkiismeretesen, innovatívan és kezdeményezően) törekszik végrehajtani az elsajátított mozgásformákat;
- Sporttevékenységében spontán, automatikus forma- és szabálykövető attitűdöt követ;
- Nyitott az alapvető és sportágspecifikus mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

Motorosképesség-fejlesztés

- Olyan szintű motoros képességekkel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik a tanult mozgásformák alkotó módon történő végrehajtását;
- Relatív erejének birtokában a tanult mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten kivitelezi;
- A különböző sportágspecifikus mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten hajtja végre;
- A (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat önállóan, oktatói ellenőrzés nélkül alkalmazza;
- Az oktatói ellenőrzés mellett digitálisan méri és értékeli a kondicionális és koordinációs képességeinek változásait, ezekből kiindulva felismeri saját motoros képességbeli hiányosságait, és ezeket a tulajdonságokat tudatosan és rendszeresen fejleszti.

Versengések, versenyek

- A versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- A versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

Prevenció, életvitel

- Megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére, erre társait is motiválja;
- Az egyéni képességeihez mérten, mindennapi szokásrendszerébe építve fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- Családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten, belső igénytől vezérelve, alkotó módon, rendszeresen végez testmozgást.

Egészséges testi fejlődés, egészségfejlesztés

- mindennapi életének részeként kezeli a testmozgás, a sportolás közbeni higiéniai és tisztálkodási szabályok betartását;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelő pozitív, egészégtudatos, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

A 9–10. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszáma: 340 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	36

Atlétikai jellegű feladatmegoldások	36
Torna jellegű feladatmegoldások	18
Ritmikus gimnasztika és aerobik (választható)	
Sportjátékok	45
Testnevelési és népi játékok	36
Önvédelmi és küzdősportok	9
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	38
Úszás	72
Összes óraszám:	340

A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-órára szánt éves foglalkozásszám30-50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

Javasolt óraszám: 36 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- belső igénytől vezérelve rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok tervezése segítséggel, azok önálló végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszer-gyakorlatok tervezése segítséggel
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt alakzat) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatok önálló összeállítása, azok önálló gyakorlása
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek oktatói segítséggel történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása, egyszerűbb gyakorlatok esetén azok alkalmazása
- Légzőgyakorlatok végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások tudatos alkalmazása oktatói segítséggel
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös, majd önálló összeállítása és végrehajtása

- Terhelések után a különböző testrészek izomzatának nyújtását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtása oktatói kontrollal
- A sportágspecifikus bemelegítések önálló összeállítása, levezetése társaknak oktatói kontrollal
- A mindennapi stressz fogalmi keretrendszerének ismeretében a pozitív megküzdési stratégiák önálló alkalmazása
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazása
- Zenés bemelegítés összeállítása oktatói segítséggel

Fogalmak
légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szergyakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

A gyógytestnevelés-órák keretében a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók ismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismeri és alkalmazza azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre. Cél, hogy a tanuló tervezze meg az elváltozása, betegsége pozitív irányú megváltozását elősegítő egyszerűbb gyakorlatokat oktatói segítséggel, és azokat önállóan végre tudja hajtani.

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások

Javasolt óraszám: 36 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- a korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A futó-, dobó- és ugróiskolai gyakorlatok mozgáskészség-, mozgásképesség- és egészségfejlesztésben betöltött szerepének tudatosítása
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitászónában végzett tartós futások oktatói segítséggel történő rendszeres végrehajtása
- Egyénileg választott három versenyszám eredményre történő végrehajtása és azok összevetése korábbi saját eredményekkel
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Az atlétika sportágtörténetének, világcsúcsainak, kiemelkedő külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

- Futások:
  - Futóiskolai gyakorlatok (térdemelés, saroklendítés, taposó futás, ollózó futás, keresztezőfutás) és futófeladatok (repülő- és fokozófutások kar- és lábmunkájának fejlesztése, dinamikai jellemzőinek növelése, különböző irányokba és kombinációkban, variációkban, egyenes vonalon, íveken és irányváltással
  - Rajtgyakorlatok, rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–30 m távolságra, térdelőrajt rajttámlából versenyszerűen, időre 20–40 m kifutással. Vágtafutások 60–100 m-en ismétléssel, mozgásképesség-fejlesztéssel
  - Váltóversenyek rövidített (pl.: 4×50 m, 4×200 m) távokon alsó vagy felső botátadással. Váltósorrend és váltótávolság segítséggel történő kialakítása
  - Folyamatos futások 10-12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
  - Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- Ugrások:
  - Ugróiskola-gyakorlatok kis és közepes lendületből, az elrugaszkodás és lendítések dinamikus mutatóinak és térbeli irányának javítása (indiánszökdelés, indiánszökdelés azonos lábról 2-4 lépésre, indiánszökdelés sasszéval előre és felugrásra törekedve, egy- és háromlépéses sorozatelugrások, váltott lábú elugrások, szökdelések, ugrások sorozatban akadályokon és akadályok felett egy és páros lábon)
  - Átlépő magasugrás 5–9 lépés nekifutásból gumiszalagra, lécre
  - Ismerkedés a homorító és ollózó technika alapjaival emelt elugró helyről, közepes távolságról (4–8 lépés) nekifutással
- Dobások (tárgyi feltételektől függően a hajítás mellé egy lökő vagy vető technika választása kötelező):
  - Lökő, és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és nehezített dobószerekkel, egy és két kézzel
  - Kislabdahajítás helyből, 1 és 2 keresztlépéssel járásból és lendületből célra és távolságra. Ismerkedés a lekészítés mozdulatával
  - Súlylökés 3 kg-os (lányok) és 5 kg-os (fiúk) szerrel, oldalt beszökkenéssel vagy háttal becsúszással. Ismerkedés a forgással történő lökés technikájával

Fogalmak
álló- és térdelőrajt, edzésmódszer, hajítás, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

A gyógytestnevelés-órán atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszthető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszthető a tanulók törzsizomzata. Cél, hogy a tanulók ismerjék meg az atlétikai jellegű feladatok közül a betegségük, elváltozásuk számára kontraindikált gyakorlatokat.

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások

Javasolt óraszám: 18 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményeken túlmutató mozgásanyag tanulása és gyakorlása. Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan
- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) további fejlesztése
- A segítségadás biztonságos és szakszerű módjainak megismerése és elsajátítása a különböző tornaszereken, oktatói felügyelettel történő alkalmazás
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 4–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek 3–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- *(Választható anyagként) Az alapugrások elsajátítása minitrampolinon vagy gumiasztalon*

További tornaszer(ek) választása a helyi lehetőségeknek megfelelően, a diákok képességeihez igazodó differenciálással.

- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba – kísérletek
  - Fellendülés kézállásba, a kézállás megtartása 1-2 mp-ig
  - Kézenátfordulás oldalra, megközelítőleg nyújtott testtel.
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
  - Vetődések, átguggolások
  - A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel
- Ugrószekrényen:
  - A korábban elsajátított ugrások továbbfejlesztése, az első és második ív növelése
  - Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás, leterpesztés
  - Keresztbe állított szekrényen felguggolás, homorított leugrás (lányoknak 4 részes, fiúknak 5 részes szekrényen.

Lányoknak:

- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás
  - Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások
  - Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
  - Fordulatok állásban, guggolásban
  - Tarkóállási kísérletek segítséggel
  - Leugrások feladatokkal
  - Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

Fiúknak:

- Gyűrűn:
  - Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
  - Vállátfordulás előre
  - Lebegőfüggésből lendületvétel, homorított leugrás
- Korláton:
  - Terpeszülés, támaszok (nyújtott támasz, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz), felkarfüggés
  - Alaplendület támaszban és felkarfüggésben
  - Támlázás, terpeszpedzés, szökkené
  - Lendület előre terpeszülésbe
  - kanyarlati leugrás

Fogalmak

kézenátfordulás, fejenátfordulás, emelés fejállásba, tarkóbillenés, átguggolás, támaszugrások első és második íve, utánlépés, térdelőállások, lebegőállások, kelepfellendülés, vállátfordulás, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz, felkarfüggés, terpeszpedzés, felkarállás, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás, térdfüggés, fekvőfüggés, alugrás, kelepfelhúzódás, kelepforgás, térdfellendülés

A gyógytestnevelés-órán a torna jellegű gyakorlatok, a kontraindikált gyakorlatok kivételével, elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Témakör: Ritmikus gimnasztika és aerobik (választható)

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a zenei ütemnek megfelelően, készségszintű koordinációval végzi a kiválasztott ritmikus gimnasztika és/vagy aerobik mozgásformákat;
- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Ritmikus gimnasztika:

- A nőies, szép mozgás előkészítésének gyakorlatai
- Egy választott szerrel három technikai elem készségszintű elsajátítása
- Testtechnikai elemek elsajátítása:
  - járások, ugrások: érintőjárás, hintalépés, keringő lépés

- forgások: fordulatok állásban és különböző testhelyzetekben
- egyensúlyelemek: lebegőállások, mérlegállások, lábemelések, lendítések
- hajlékonysági elemek: törzshajlítások, kar- és törzshullámok

Aerobik:
- A kondicionális és koordinációs képességek (dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ritmus, ízületi hajlékonyság) szinten tartása, illetve további fejlesztése
- Alaplépések elsajátítása, lépéskombinációk végrehajtása
- szökdelések forgással, kéz- és lábmozgásokkal, irány- és helyzetváltoztatásokkal, a zenével összhangban történő végrehajtással
- Az aerobikedzés felépítésének megismerése, a különböző edzésszakaszok (bemelegítő, aerob, erősítő-tónusfokozó, nyújtó) alap-mozgásanyagának elsajátítása

Fogalmak
Tempó, ritmus, lépéskombináció, sasszé, dinamikus erő, statikus erő, egyensúlyozási képesség, ízületi hajlékonyság

A gyógytestnevelés-órán ismerjék meg a tanulók a ritmikus gimnasztika és aerobikgyakorlatok azon elemeit, amelyeket alkalmazhatnak betegségük, elváltozásuk javítását szolgáló gyakorlatok végrehajtásakor.

Témakör: Sportjátékok

Javasolt óraszám: 45 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alaptaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálymódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5–7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához
- A sportjátékokban az 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékhelyzetek jelentőségének, a hatékony csapatjátékkal történő összefüggéseinek tudatosítása
- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek felismerése, tudatos gyakorlása a folyamatos sportjátékokban
- Sportjáték előkészítő kisjátékaiban a labda nélküli játékosok üres területre történő szélességi és mélységi mozgásába a kooperatív elemek bekapcsolása
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez

- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) tudatos alkalmazása, gyakorlása
- Két választott sportjáték történetének, meghatározó külföldi és magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése
- Mérkőzésjátékokban és az azokat előkészítő kisjátékokban a divergens gondolkodásra épülő feladatmegoldások gyakorlása
- Oktatói irányítással tanulói szabályalkotás
- Szabályok tudatos alkalmazása (játékvezetés gyakorlása)
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása

- Kézilabda:
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során
  - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)
  - 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva
  - Kapura dobások különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból, félaktív, majd aktív védőjátékos ellen
  - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben

- Kosárlabda:
  - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
  - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
  - Labdaátadások különböző módjainak a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
  - Fektetett dobás gyakorlása félaktív vagy aktív védő játékos jelenlétében
  - A folyamatos játékban történő szabálytalanságok felismerése, a fair play alkalmazása
  - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabálymódosításokkal
- Röplabda:
  - A kosárérintés, az alkarérintés, az alsó egyenes nyitás gyakorlása célfelület beiktatásával, készségszintű alkalmazása különböző játékhelyzetekben
  - Távolról érkező labda megjátszása a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel
  - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete
  - Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása
  - A csapattársak közötti kommunikáció gyakorlása az eredményes játék érdekében
  - 3-3 és 4-4 elleni játék könnyített szabályokkal
- Labdarúgás:

- A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
- Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes játékhelyzetekben

- Floorball
  - Labda nélküli technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása kisjátékokban, mérkőzésjátés
  - Labdavezetések, átadások, átvételek megfelelő módjainak alkalmazása kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
  - Mozgások passzív, félaktív, aktív védő elleni palánkra ütött labdával
  - Labdatartást fejlesztő játékok
  - Kapura lövések labdavezetésből nehezített körülmények között
  - Szabad ütések, büntető ütések kisjátékokban, mérkőzésjátékok
  - Emberfogásos védekezés és területvédekezés kialakítása
  - Létszámazonos kisjátékok a tanulók által alakított szabályok szerint

Fogalmak
játékrendszer, egyéni és csapattaktika, területvédekezés, emberfogás, elzárás, felső egyenes nyitás, sáncolás, forgásszabály, alapfelállás, gyorsindulás, lerohanás, pozíciós játék, alakzatbontás és alakzatépítés, területvédekezés, emberfogásos védekezés, helyezkedés

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.
A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Testnevelési és népi játékok

Javasolt óraszám: 18 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.**A témakör tanulása eredményeként a tanuló:**
- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A különböző testnevelési játékok baleset-megelőzési szabályainak tudatosítása, következetes betartása

- A dinamikusan változó méretű, alakú játékterületen a figyelemmegosztást igénylő fogó- és futójátékokban a teljes játékteret felölelő mozgásútvonalak kialakítása, az üres területek felismerése, a játéktér határainak érzékelése
- Az azonos pályán párhuzamosan zajló 2 vagy több önálló fogó- és futójátékban az irányváltoztatások, az elindulások-megállások, cselezések ütközés nélküli megvalósítása
- A játékhelyzethez igazodó legmegfelelőbb együttműködési lehetőségek kiválasztására épülő testnevelési játékok gyakorlása (pl. 3 csapat egymás ellen, joker játékosok az oldalvonalon)
- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Önálló tanulói kreativitáson alapuló szabályalkotás (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos, manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban)

Fogalmak
szélességi és mélységi mozgás, szabályalkotás, támadó és védő szerep

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek azokkal a testnevelési és népi játékokkal, amelyeket elváltozásuktól, illetve betegségüktől függetlenül végezhetnek. A megismert testnevelési és népi játékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását, a testedzéssel kapcsolatos pozitív attitűd kialakítását.

Témakör: Önvédelmi és küzdősportok

Javasolt óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a különböző eséstechnikák készségszintű elsajátítása mellett a választott küzdősport speciális mozgásformáit célszerűen alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Siker és kudarc feldolgozása megfelelő önkontrollt tanúsítva
- Konfliktuskerülő magatartás kialakítása, a támadások tudatos megelőzése, kikerülése
- A küzdőjátékokban jellemző támadó és védő szerepek gyakorlását elősegítő, a gyorsaságot, az egyszerű reagálási képességet, az egyensúlyérzéket fejlesztő, páros, csoportos és csapat jellegű feladatmegoldások alkalmazása társérintés bekapcsolásával
- Küzdőtávolság megtartására és csökkentésére irányuló összetett játékok, sarok- és oldalszituáció megoldását segítő, támadást és védekezést segítő küzdőjátékok
- Térérzékelést segítő összetett játékok küzdőtechnikák alkalmazásával, eszköz nélkül és eszközzel
- Egy és több választásos reakciót fejlesztő páros játékok küzdőtechnikák alkalmazásával
- Az ellenfél mozgásritmusának érzékelését fejlesztő játékok
- A jogszerű önvédelem fogalmi keretrendszerének, lehetőségeinek, jogi szabályozásának elsajátítása
- A küzdő jellegű feladatok balesetvédelmi szabályainak következetes betartása
- A fizikai kontaktussal, a társ erőkifejtésének érzékelésével, annak legyőzési szándékával kapcsolatos egyszerű húzásokra, tolásokra, ütésekre, rúgásokra, védekezésekre, ellentámadásokra épülő páros küzdőjátékok rendszeres képességfejlesztő célú alkalmazása
- Az előre, hátra és oldalra történő eséstechnikák készségszintű elsajátítása
- Az eséstechnikák vezető műveleteinek, baleset-megelőzést szolgáló legfontosabb technikai mozzanatainak átismétlése, elméleti tudatosítása
- Oldalra esés, terpeszállásból indított eséstechnikák jártasságszintű elsajátítása
- Különböző támadási technikák (lefogások, ütések) elleni megfelelő védekező mozgás jártasságszintű elsajátítása
- Dzsúdógurulás alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása haránterpeszállásból indulva, mindkét irányba, előre és hátra
- A grundbirkózás alaptechnikáinak, szabályrendszerének jártasságszintű alkalmazása a küzdőfeladatokban
- A küzdősportok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Birkózás
  - Birkózó alapfogásban társ egyensúlyának kibillentése húzások, tolások kombinált alkalmazásával
  - Páros földharcjátékok (pl. hátára, hasára fordítás, eszközszerzés, mögékerülés birkózás térdelésben) eszközzel vagy anélkül
  - Állásban végrehajtható megfogások és szabadulások alaptechnikájának jártasságszintű elsajátítása a páros gyakorlatok
- Dzsúdó
  - Társas eséstechnikák gyakorlása (pl.: társ által kötéllel lábat meghúzva, térdelőtámaszból a társ általi kézkihúzással)

Fogalmak
fair play, társas felelősségvállalás, egyéni határok megismerése, rézsútleszorítások, oldalsó leszorítások, bokasöprés, nagy külső horogdobás, nagy belső horogdobás, karateállások és -lépések, karatevédések, karatetámadások kézzel és lábbal

A gyógytestnevelés-órán a tanuló megismeri az önvédelmi és küzdősportok azon technikai gyakorlatait, amelyek az egészségi állapotával kapcsolatban nem ellenjavalltak és alkalmazásukkal növelheti a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erejét, fejleszti az állóképességét és mozgásműveltségét. A különböző technikai gyakorlatok elősegítik a rendszeres sport és testmozgás megszeretését, az adekvát önvédelmi és küzdősport kiválasztását.

Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák

Javasolt óraszám: 38 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák megismerése, oktatói segítséggel történő alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, törekvés azok alkalmazására a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (korcsolyázás, túrázás)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitnesztermek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, oktatói segítséggel, azok végrehajtása
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, asztalitenisz, tollaslabda,)
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása
- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

A gyógytestnevelés-órák keretében a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek olyan testgyakorlatokkal, sportokkal, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.
A gyógytestnevelés-óra keretében a szabadtéri mozgásformák, sportjátékok, valamint a természetben űzhető mozgásformák a rekreáció lehetőségeként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Úszás *(Amennyiben adottak a feltételek.)*

Javasolt minimum óraszám: 72 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségszinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készségszinten úszik, a természetes vizekben is;

- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- önállóan, de oktatói ellenőrzés mellett végez számára megfelelő uszodai tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása
- A különböző uszodai tevékenységek egészségfejlesztő hatásaival és egészségtani kockázataival összefüggő ismeretanyag elmélyítése
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése
- A balesetek megelőzésére tett intézkedések ismerete és betartása
- A természetes vizekben úszás veszélyeinek ismerete (vízbe ugrások veszélyei, áramlatok, hullámzás stb.)
- Alapvető vízből mentési, életmentési ismeretek elsajátítása. Vízből mentés gyakorlása passzív társsal
- A korábban tanult úszásnem(ek) folyamatos gyakorlása, technikájának javítása
- A választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása
- A tanult úszásnemekhez kapcsolódó rajttechnikák és fordulások elsajátítása
- A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése
- Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően
- Aerob állóképesség fejlesztése az úszás ritmusának alakításával
- Anaerob állóképesség fejlesztése rövid távok többszöri, erőteljes leúszásával
- Úszóversenyek. Merülési versenyek, víz alatti úszóversenyek
- Az úszás specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A vízilabdázás és egyéb vízben űzhető sportok megismerése

Fogalmak
rajttechnikák, fordulók, hullámzás, áramlat, szauna, wellness

A gyógytestnevelés-órán a különböző úszásnemek technikajavító gyakorlatai, valamint az egyéb vízben végzett gyakorlatok alkalmazásával, a tanuló elváltozásainak figyelembevételével valósul meg a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése. A tanulók legyenek képesek oktatói segítséggel összeállítani úszó-feladatsorokat, amelyek elősegítik betegségük, elváltozásuk pozitív irányú megváltoztatását.

Témakör: Gyógytestnevelés

Javasolt minimum óraszám: A jogszabályokban és a Szakmai programban rögzítettnek megfelelően[1]

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;

[1] A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-órára szánt éves foglalkozásszám30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készségszinten úszik, a természetes vizekben is;
- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- mindennapi tevékenységének tudatos részévé válik a korrekciós gyakorlatok végzése;
- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségszinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti;
- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, azok szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- A helyes légzéstechnika elsajátítása
- A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása oktatói segítséggel, pontos végrehajtása segítségadással, majd anélkül
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása
- Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, egyszerűbb gyakorlatok összeállítása oktatói kontrollal, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása, egyszerűbb gyakorlatok összeállítása oktatói kontrollal
- Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés
- Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása
- Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismerése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül
- A betegség, illetve elváltozás javítását szolgáló úszások és vízben végzett gyakorlatok elsajátítása
- A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak összeállítása oktatói segítséggel, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A gerinc elváltozásaihoz, a legalapvetőbb belgyógyászati betegségek kialakulásához vezető káros életviteli szokások tudatában a pozitív beavatkozási stratégiák megismerése

Fogalmak

korrekciós gimnasztika, izom-összehúzódás, izomfeszítés, izomlazítás

11–12. évfolyam

Az ifjúkor küszöbéhez érkezett diákok testalkati változásai lelassulnak, kialakulnak a felnőttkori testarányok, ami a mozgáskoordináció jelentős minőségi javulásában ölt testet. Személyiségük kiegyensúlyozottabbá válik, a pubertáskori érzelmi labilitás fokozatosan megszűnik, kialakul a tanulókban a sajátos egyedi értékrend, mely áthatja mindennapi tevékenységüket. A tanulókban tudatosul a sport

egészségmegőrzésben betöltött szerepe, módszerei. Az előző években elsajátított széles körű és sokoldalú mozgásműveltségük birtokában többé-kevésbé kialakult érdeklődési körrel rendelkeznek a mozgás területén.
A 11. évfolyamba lépő tanulók nevelésének fontos feladata, hogy az őket érő pedagógiai hatásrendszerek eredményeként olyan sportágat válasszanak és űzzenek rendszeresen, amely a felnőtté válást követően hosszú évekre, évtizedekre meghatározza életminőségüket. Ezt a törekvést az önálló tanulói kezdeményezéseket preferáló, indirekt oktatásmódszertani eljárások, tanítási stílusok hatékonyan támogatják, egyúttal a tanulók belső motivációját jelentősen növelik. A fokozatosan előtérbe kerülő tanulói döntések sorozatára épülő módszerek egyre inkább kiterjednek a tanulási célok kijelölésén keresztül a megvalósítás lépéseinek kidolgozásáig, valamint az értékelés módszereinek meghatározásáig, végrehajtásáig. Ebben az oktató szerepe a konstruktív szemléletnek megfelelően átalakul egyfajta segítővé, facilitátorrá. Az oktató nevelési stílusát a tanulót egyre inkább felnőttként kezelő bizalomteljes légkör uralja.
A tanuló társakkal történő versengő és együttműködő mozgásformáiban a nagyfokú tolerancia, a fair play szellemisége már természetes módon kirajzolódik. Ismeri és önállóan végrehajtja a különböző sportmozgások általános és speciális bemelegítő gyakorlatait, edzettséget fejlesztő eljárásait és sportági mozgástechnikáit. Szívesen és otthonosan mozog az uszodai környezetben, értékként kezeli a természetben, a szabad levegőn végzett mozgásformákat. A nevelési-oktatási szakasz végére kész megküzdési stratégiákkal rendelkezik a civilizációs ártalmak elhárítására.
A megfelelő pedagógiai tevékenység hatására a felnőttkor küszöbén a köznevelésből kilépő tanulóifjúság a testnevelés és egészségfejlesztés tanulási terület eszköz- és hatásrendszereit felhasználva az egészséget értékként kezelő, élete természetes részének tekintő magatartásformákat alakít ki. A magas szintű jóllét elérésével olyan személyiségvonásokat alakít ki, melyekkel a társadalom pozitív szemléletű, rugalmas, innovatív és hasznos tagjává válik.

A testnevelés tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

Mozgáskultúra-fejlesztés
- a tanult mozgásformákat alkotó módon, a testedzés és a sportolás minden területén használja;
- a testedzés, a sport személyiségjellemzői mentén (fegyelmezetten, határozottan, lelkiismeretesen, innovatívan és kezdeményezően) hajtja végre az elsajátított mozgásformákat;
- sporttevékenységében spontán, automatikus forma- és szabálykövető attitűdöt követ;
- nyitott az alapvető és sportágspecifikus mozgásformák újszerű és alternatív környezetben történő felhasználására, végrehajtására.

Motorosképesség-fejlesztés
- olyan szintű motoros képességekkel rendelkezik, amelyek lehetővé teszik a tanult mozgásformák alkotó módon történő végrehajtását;
- relatív erejének birtokában a tanult mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten kivitelezi;
- a különböző sportágspecifikus mozgásformákat változó környezeti feltételek mellett, hatékonyan és készségszinten hajtja végre;
- a (meg)tanult erő-, gyorsaság-, állóképesség- és ügyességfejlesztő eljárásokat önállóan, oktatói ellenőrzés nélkül alkalmazza;
- az oktatói ellenőrzés mellett digitálisan méri és értékeli a kondicionális és koordinációs képességeinek változásait, ezekből kiindulva felismeri saját motoros képességbeli hiányosságait, és ezeket a képességeket tudatosan és rendszeresen fejleszti.

Versengések, versenyek

- a versengések és a versenyek közben toleráns a csapattársaival és az ellenfeleivel szemben, ezt tőlük is elvárja;
- a versengések és a versenyek közben közösségformáló, csapatkohéziót kialakító játékosként viselkedik.

Prevenció, életvitel
- megoldást keres a különböző veszély- és baleseti források elkerülésére, erre társait is motiválja;
- az egyéni képességeihez mérten, mindennapi szokásrendszerébe építve fejleszti keringési, légzési és mozgatórendszerét;
- a családi háttere és a közvetlen környezete adta lehetőségeihez mérten, belső igénytől vezérelve, alkotó módon, rendszeresen végez testmozgást.

Egészséges testi fejlődés, egészségfejlesztés
- mindennapi életének részeként kezeli a testmozgás, a sportolás közbeni higiéniai és tisztálkodási szabályok betartását;
- az életkorának és alkati paramétereinek megfelelő pozitív, egészégtudatos, testmozgással összefüggő táplálkozási szokásokat alakít ki.

A 11–12. évfolyamon a testnevelés tantárgy alapóraszáma: 204 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció	22
Atlétikai jellegű feladatmegoldások	24
Torna jellegű feladatmegoldások	24
Ritmikus gimnasztika és aerobik (választható)	
Sportjátékok	30
Testnevelési és népi játékok	14
Önvédelmi és küzdősportok	0
Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	18
Úszás	72
Összes óraszám:	204

A gyógytestnevelők a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-órára szánt éves foglalkozásszám30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

Témakör: Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció

Javasolt minimum óraszám: 22 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A leggyakrabban alkalmazott statikus és dinamikus gimnasztikai elemekből gyakorlatok önálló tervezése és végrehajtása
- 4-8 ütemű szabad-, társas és kéziszergyakorlatok tervezése, vezetése a társaknak
- Alakzatok (oszlop-, vonal-, kör- és szétszórt) alkalmazó gyakorlása
- Menet- és futásgyakorlatok különböző alakzatokban
- Mozgékonyság, hajlékonyság fejlesztése statikus és dinamikus szabad-, társas, kéziszer- és egyszerű szergyakorlatokkal (zsámoly, pad, bordásfal)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítését, nyújtását szolgáló hosszabb távú edzésprogramok, tervek önálló, de oktatói kontroll alatt történő összeállítása, célzott alkalmazása
- A gyakorlatvezetési módok megértése, elsajátítása és alkalmazása
- Légzőgyakorlatok összeállítása, végrehajtása
- A különböző sportsérülések megelőzésével, rehabilitációjával összefüggő elemi szintű eljárások önálló és tudatos alkalmazása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok közös összeállítása és önálló végrehajtása
- Különböző testrészek bemelegítését szolgáló gyakorlatok önálló összeállítása, végrehajtása, vezetése a társaknak
- Terhelések utáni nyújtó gyakorlatok tervezése, vezetése
- Relaxációs technikák tudatos alkalmazás

Fogalmak
légzőgyakorlatok, relaxáció, utasítás, szóban közlés, dinamikus és statikus gimnasztika, szergyakorlatok, sor- és oszlopalakzat, kéziszergyakorlatok

A gyógytestnevelés-órák keretében a gimnasztikai gyakorlatok során a tanulók megismerik, elsajátítják azokat a gyakorlatelemeket, 2-4-8 ütemű gyakorlatokat, amelyek az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő izmokat erősíti, illetve nyújtja, továbbá hozzájárul a biológiailag helyes testtartás kialakításához. Megismerik és alkalmazzák azokat a relaxációs gyakorlatokat, amelyek pozitívan hatnak elváltozásukra, betegségükre. A cél, hogy váljanak képessé az elváltozásuk, betegségük pozitív irányú megváltozását elősegítő egyszerűbb gyakorlatok tervezésére oktatói segítséggel, majd önállóan.

Témakör: Atlétikai jellegű feladatmegoldások

Javasolt óraszám: 24 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- a korábbi évfolyamokon elért eredményeihez képest folyamatosan javítja futóteljesítményét, amelyet önmaga is tudatosan nyomon követ;
- képes a kiválasztott ugró- és dobótechnikákat az ilyen jellegű játékok, versengések és versenyek közben, az eredményesség érdekében, egyéni sajátosságaihoz formálva hatékonyan alkalmazni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása a speciális bemelegítésben és mozgáskészség-, illetve mozgásképesség-fejlesztésben
- Az atlétika jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása

Futások:

- A futóiskolai gyakorlatok és futófeladatok harmonikus végrehajtása ön- és társmegfigyelés segítségével
- Rajtok és rajtversenyek különböző testhelyzetekből 20–40 m-en. Térdelő- és állórajt szabályos végrehajtása, versengések rövid- és középtávon ismétléssel
- Váltófutások versenyszerűen rövidített és teljes távon (4×100 m, 4×400 m) felső váltással, indulójelhez igazodva, minél kisebb sebességvesztéssel. Váltósorrend önálló kialakítása, váltótávolság gyakorlással történő kimérése
- Folyamatos futások 8–12 percen keresztül egyenletes ritmusban és tempóváltással
- Egyenletes futások tempótartással megadott időre, futások 100–400 m-es távolságon egyenletes és változó iramban
- Az egészségmegőrzést, a testtömegkontrollt támogató intenzitászónában végzett tartós futások oktatói segítséggel hosszabb távú edzésprogramokba történő összeállítása, rendszeres alkalmazása

Ugrások:

- Az ugróiskolai gyakorlatok harmonikus végrehajtása a mozgásképesség és készség fejlesztésével, ön- és társmegfigyelés segítségével
- A megismert elugrótechnikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre az egyénileg kiválasztott technikával
- A megismert magasugró technikák gyakorlása, versenyszerű ugrások eredményre, az egyénileg kiválasztott technikával

Dobások:

- Lökő, vető és hajító mozgások különböző testhelyzetekből, helyből és lendületből medicinlabdával, könnyített és nehezített dobószerekkel, egy és két kézzel
- Kislabdadobás technikája
- Súlylökés gyakorlása könnyített szerrel különböző technikákkal. Versenyszerű lökéssel 4 kg-os (lányok) és 6 kg-os (fiúk) szerrel választott technikával

Fogalmak

álló- és térdelőrajt, edzésmódszer, hajítás, vetés, lökés, lendületszerzés, nekifutási távolság, induló jel, lépéshossz, lépésfrekvencia, sebesség, gyorsulás, tempó, kézi időmérés, elektromos időmérés, előkészítő gyakorlat, rávezető gyakorlat, állóképesség, gyorsaság, erő, aerob, anaerob, hajlékonyság, biomechanika, futóiskola, futófeladatok, keresztlépés, kimért pálya, dobószektor

A gyógytestnevelés-órák keretében atlétikai jellegű feladatokkal tovább fejleszthető a tanulók állóképessége. A differenciált, egyénre adaptáltan megvalósuló futó-, szökdelő- és ugrófeladatok elősegítik a keringési rendszer és a mozgásműveltség fejlesztését. A dobógyakorlatok differenciált alkalmazásával jól fejleszthető a tanulók törzsizomzata. A cél, hogy a tanulók ismerjék az atlétikai jellegű feladatok közül a betegségük, elváltozásuk számára kontraindikált gyakorlatokat.

Témakör: Torna jellegű feladatmegoldások

Javasolt minimum óraszám: 24 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására;
- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- a torna, ritmikus gimnasztika, aerobik és tánc jellegű mozgásformákon keresztül fejleszti esztétikai-művészeti tudatosságát és kifejezőképességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- önállóan képes az általa kiválasztott elemkapcsolatokból tornagyakorlatot összeállítani, majd bemutatni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A torna jellegű feladatmegoldások statikus és dinamikus erőfejlesztő gyakorlatai főbb izomcsoportokat érintő hatásainak beazonosítása
- A korábbi követelményekben megfogalmazott mozgásanyag elmélyítése, készségszintre emelése és gyakorlása
- Az elemek nehézségi fokának emelése differenciáltan
- A téri tájékozódó képesség és az egyensúlyérzék, valamint a torna jellegű feladatmegoldások szempontjából fontos motorikus képességek (erő, ízületi mozgékonyság, izomérzékelés) szinten tartása, további fejlesztése
- A segítségadás készségszintű alkalmazása
- A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának megteremtése
- A rendelkezésre álló és a célnak megfelelő tornaszereken statikus testhelyzetek, támlázások, támaszcserék, lendületek, ellendülések, fellendülések, fel-, le- és átugrások végrehajtása
- A testalkatnak, az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően differenciált gyakorlás
- Mászókulcsolással mászás 3–5 m magasságig (lányok), vándormászás felfelé és lefelé; függeszkedési kísérletek 4–5 m magasságig (fiúk) felfelé-lefelé, mászóversenyek
- A torna jellegű feladatmegoldások specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Talajon:
  - Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből különböző testhelyzetekbe; gurulóátfordulások sorozatban is
  - Fejállás különböző kiinduló helyzetekből, különböző lábtartásokkal
  - Emelés fejállásba (fiúk), emelés fejállásba segítséggel (lányok)
  - Fellendülés kézállásba
  - Kézenátfordulás oldalra, mindkét irányba, megközelítőleg nyújtott testtel, kézen- és fejenátfordulás segítséggel, tarkóbillenés segítséggel
  - Repülő gurulóátfordulás néhány lépés nekifutásból (fiúk)
  - Híd, mérlegállás különböző kiinduló helyzetekből, a spárga kísérletek végrehajtásának tökéletesítése
  - Vetődések, átguggolások, átterpesztések
  - A tornagyakorlatok nemre jellemző összekötő elemeinek alkalmazása
  - Összefüggő talajgyakorlat összekötő elemekkel
- Ugrószekrényen:
  - Az előző évfolyamokon tanultak gyakorlása, az elugrás távolságának, az ugrás hosszának és magasságának növelésével

Lányoknak:

- Gerendán:
  - Érintőjárás; hármas lépés fordulatokkal, szökdelésekkel; mérlegállás; járás guggolásban; támaszhelyzeten át fel- és leugrás
  - Ülések, térdelések, térdelő- és fekvőtámaszok, támadóállások, lebegőállások

- Járások előre, hátra, oldalra utánlépésekkel, különböző kartartásokkal és karlendítésekkel
- Fordulatok állásban, guggolásban
- Tarkóállási kísérletek segítséggel
- Felugrás mellső oldalállásból oldaltámaszba, majd egyik láb átlendítéssel és 90 fokos fordulattal terpeszülés
- Leugrások feladatokkal
- Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok

Fiúknak:

- Gyűrűn:
  - Magas gyűrűn: alaplendület, lebegőfüggés, emelés lefüggésbe, ereszkedés hátsó lefüggésbe, emelés lebegőfüggésbe
  - Vállátfordulás előre
  - Húzódás-tolódás támaszba
  - Lendület előre támaszba, segítséggel
- Korláton:
  - Terpeszülés, támaszok (nyújtott támasz, hajlított támasz, lebegőtámasz, felkar-lebegőtámasz), felkarfüggés
  - Alaplendület támaszban és felkarfüggésben
  - Támlázás, terpeszpedzés, szökkenés
  - Lendület előre támaszba, segítséggel
  - Saslendület előre-hátra
  - Felkarállás
  - Vetődési leugrás, kanyarlati leugrás
- Nyújtón:
  - Alaplendület
  - Kelepfelhúzódás támaszba, kelepforgás; térdfellendülési kísérletek
  - Malomforgás előre
  - Billenési kísérletek
  - Támaszból ellendülés és homorított leugrás. Alugrás. Nyílugrás

Fogalmak

billenés, nyílugrás, húzódás-tolódás támaszba, saslendület előre-hátra, malomforgás

A gyógytestnevelés-órán a torna jellegű gyakorlatok – a kontraindikált gyakorlatok kivételével – elősegítik a törzsizomzat fejlesztését, a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását.

Témakör: Sportjátékok

Javasolt óraszám: 30 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza;
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre;

- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Két választott sportjáték alapvető sportágspecifikus technikai, alap- és csapattaktikai elemeinek, szabályainak készségszintű elsajátítása, alkalmazása
- A folyamatos csapatjáték kialakítása a tanulók által meghatározott szabálymódosítások mellett
- A nagyobb létszámú (5-7 fő/csapat) sportjátékoknál az ellenfél erős és gyenge oldalának felismerése, a támadó taktika tudatos igazítása az ellenfél védekező magatartásához
- A játékhelyzetnek megfelelő 1-1, 2-1, 2-2 elleni technikai és taktikai elemek hatékony és célszerű alkalmazása a folyamatos sportjátékokban
- Sportjáték előkészítő kisjátékaiban a labdás és labda nélküli játékosok üres területre történő mozgásában a kooperatív elemek alkalmazása
- A dinamikusan változó helyzetű, típusú és méretű célfelületet alkalmazó kisjátékokban a védekező játékos gyors helyezkedése a megváltozott játékhelyzethez
- Játéktevékenységekben az egyéni és csapatvédekezés alapvető formáinak (emberfogás és területvédekezés) játékhelyzethez adaptált alkalmazása, gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotás oktatói kontrollal
- Játékvezetés gyakorlása
- A sportjátékok specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Kézilabda
    - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, indulások-megállások, ütközések, cselezések irányváltással és lefordulással, felugrások-leérkezések – célszerű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységek során
    - A figyelem megosztását igénylő összetett labdás koordinációs gyakorlatok növekvő sebességgel egy és több labdával (pl. háromszög, négyszög, „y” koordinációs alakzatokban)
    - 1-1, 2-1, 2-2 elleni játékok (labdavezetés, irány- és iramváltások, indulócselek alkalmazása) kapura lövéssel összekapcsolva
    - Kapura dobások különböző lendületszerzési módot követő felugrásból, beugrásból a folyamatos játéktevékenységek során
    - Alapvető szabályok készségszintű elsajátítása, alkalmazása játéktevékenységben
- Kosárlabda
    - A labda nélküli technikai elemek – mint az alaphelyzet, a támadó és védekező lábmunka, a védőtől való elszakadás iram- és irányváltásokkal, lefordulások, felugrások egy és két lábról, leérkezések – készségszintű alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
    - A mély és magas labdavezetés egyszerű formában, majd ütemtartással, a rövid- és hosszúindulás, az együtemű megállás folyamatos labdavezetésből, a kétütemű megállás egy és két labdaleütésből, a sarkazás, a labdavezetés közben történő egyszerűbb irányváltoztatási módok célszerű és hatékony alkalmazása a mérkőzésjátékokban
    - Labdaátadások különböző módjainak – növekvő mozgássebességgel és dinamika mellett – a játékhelyzethez igazított eredményes végrehajtása
    - Egy- és kétütemű megállásból tempódobás gyakorlása, alkalmazása játékban
    - Gyorsindulások, lerohanások tudatos és hatékony kialakítása, alkalmazása a folyamatos játék során
    - Fektetett dobás gyakorlása emberelőnyös vagy létszámazonos kisjátékokban
    - Létszámazonos mérkőzésjátékok változatos, tanulói kreativitásra épülő szabálymódosításokkal
- Röplabda
    - A leütés alaptechnikájának elsajátítása
    - A felső egyenes nyitás alkalmazása a folyamatos játéktevékenységben
    - Távolról érkező labda megjátszása a hálóhoz közel helyezkedő feladóhoz alkar- és kosárérintéssel
    - Helyezkedési módok automatikus felismerése a különböző csapatlétszámú játékokban. A 6-6 elleni játék alapfelállásának ismerete

- Forgásszabály önálló és tudatos alkalmazása
- A csapattársak közötti kommunikáció célszerű és hatékony alkalmazása az eredményes játék érdekében

- Labdarúgás
  - A labda nélküli technikai elemek – mint a mély súlyponti helyzetben történő elindulások, megállások, irányváltoztatások, támadó és védő alapmozgások növekvő mozgássebesség és dinamika (növekvő energiabefektetéssel) mellett – tudatos és célszerű alkalmazása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
  - Labdavezetések, -átadások és -átvételek megfelelő módjainak (lábfej különböző részeivel, talppal, combbal, mellkassal, fejjel) növekvő sebességgel, dinamikával történő végrehajtása a kisjátékokban és a mérkőzésjátékokban
  - Rúgások gyakorlása célba belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, valamint létszámfölényes és létszámazonos játékhelyzetekben
  - A területvédekezés és emberfogásos védekezés váltott alkalmazása a játékhelyzethez igazítva a folyamatos játék során
  - A területszerzéssel történő emberelőnyös kisjátékokban az üres passzsávok hatékony megjátszása időkényszer alatt, a védekező játékos mozgásirányának alkalmazkodása a területszerzéssel járó játékhelyzetekhez
- Floorball
  - Labda nélküli és labdás technikai elemek – mint az alapállás, a támadó és védő alapmozgások, a helyes ütőfogás, ütővel való haladás, indulások-megállások, cselezések irányváltoztatással – alkalmazása kisjátékokban, mérkőzésjátékokban
  - Labdavezetések, átadások, átvételek készségszintű alkalmazása kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
  - Mozgások passzív, félaktív és aktív védő ellen (2-1, 3-2)
  - Labdatartást fejlesztő játékok
  - A kapus és a védő játékosok együttműködése, a különböző védekezési formák megismerése
  - Emberfogásos védekezés és területvédekezés kisjátékokban és mérkőzésjátékokban
  - Létszámelőnyös, létszámhátrányos és létszámazonos játékok

Fogalmak
játékrendszerek, játékvezetés, emberelőnyös és létszámazonos kisjáték, elzárás-leválás, leütés, felső egyenes nyitás, sánc, beugrásos és felugrásos kapura lövés, támadó és védekező stratégia, alapfelállás, pozíciós játék

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek a sportjátékok adaptált formáival. A megismert sportjátékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását. A gyógytestnevelés-óra keretében a sportjátékok rekreációs lehetőségként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Testnevelési és népi játékok

Javasolt óraszám: 14 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a rajtolási módokat a játékok, versenyek, versengések közben hatékonyan, kreatívan alkalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- játéktevékenységét kreativitást mutató játék- és együttműködési készség jellemzi
- a szabályjátékok alkotó részese, képes szabálykövető játékvezetésre.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Statikus és dinamikus célfelületek eltalálására törekvő, a sportjátékok speciális mozgástartalmaira épülő dobások, rúgások, ütések változatos tömegű és méretű eszközöket felhasználva, fokozatosan nehezedő gyakorlási feltételek mellett egyéni és csapatszintű célzó játékokban
- A labdával és egyéb eszközökkel történő manipulatív mozgásformák gyakoroltatása egyénileg, párban és csoportokban, törekedve a mozgásvégrehajtás hibaszázalékának csökkentésére időkényszer bekapcsolásával
- Az egyszerű és összetett sportági technikák gyakorlása a páros és csoportos játékokban (pl. váltó- és sorversenyek)
- A tartó- és mozgatórendszer izomzatának erősítése, kúszásokat, mászásokat, statikus helyzeteket tartalmazó váltó- és sorversenyekkel, futó- és fogójátékokkal
- A támadó és védő szerepek gyors váltakozására épülő, azokhoz való alkalmazkodást segítő páros, csoportos versengő játékok
- A védekezés és támadás hatékonyságát növelő csapattaktikai elemekre épülő kooperativitást igénylő versengő játékok gyakorlása
- 1-1 elleni játékhelyzetek kialakítására épülő testnevelési játékok gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő (pl. célfelület fajtája, átadási módok, pálya méretei és alakja, csapatok létszáma stb...) pontszerző kisjátékokban a játékhelyzethez adaptált támadó és védő szerepek gyakorlása
- Önálló tanulói szabályalkotásra épülő különböző haladási, megfogási, kimentési módokat megvalósító fogójátékok gyakorlása
- Az egyszerű és választásos reakcióidőt fejlesztő páros és csoportos manipulatív mozgásformákkal kombinált versengések alkalmazása
- A logikai, algoritmikus és egyéb problémamegoldó gondolkodást igénylő összetett mozgásos játékok gyakorlása (pl. amőba váltóversenyben, táblajátékok mozgásos változatban

Fogalmak

besegítés, szabálykövető magatartás, kreatív játék, játékalkotás, dinamikus és statikus célfelületek, szélességi és mélységi mozgás

A gyógytestnevelés-órák keretében a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók megismerkednek azokkal a testnevelési és népi játékokkal, amelyeket elváltozásuktól, illetve betegségüktől függetlenül végezhetnek. A megismert testnevelési és népi játékok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását, a testedzéssel kapcsolatos pozitív attitűd kialakítását.

Témakör: Alternatív környezetben űzhető mozgásformák

Javasolt óraszám: 18 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- önállóan képes az életben adódó, elkerülhetetlen veszélyhelyzetek célszerű hárítására.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A sporttevékenységek és a környezeti hatások összefüggésrendszerének ismeretében a pozitív beavatkozási stratégiák tudásanyagának elmélyítése, gyakorlati alkalmazása
- A különböző intenzitási kategóriákba tartozó egészségmegőrző mozgásformák ismeretének elmélyítése, tudatos alkalmazása a mindennapos életvezetésben
- A környezetvédelmi szabályok betartása és betartatása, a környezettudatos gondolkodás kialakítása a társak körében
- Téli és nyári rekreációs sportok megismerése, készségszintű elsajátítása (korcsolyázás, túrázás)
- Erdei tornapályák, szabadtéri kondipark gépeinek, fitnesztermek tudatos használata. Egyszerűbb edzéstervek önálló összeállítása, végrehajtása
- A szabadban végezhető sportágak ismeretének további bővítése (futás, asztalitenisz, tollaslabda, jóga)
- A szabad levegőn végzett mozgásformák egészségfejlesztő hatásának, szerepének tudatosítása
- A különböző rekreációs mozgásformák megismerése és alkalmazása az élethosszig tartó sportolás és egészséges életvitel iránti igény kialakításához
- Az alternatív környezetben űzhető sportok tudatos alkalmazása a mindennapi stresszhelyzetek feloldásában
- Az alternatív környezetben űzhető sportágak specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- Egy tradicionális, természetben űzhető sportág történetének, meghatározó magyar személyiségeinek, olimpikonjainak megismerése

Fogalmak
tervezés, tudatosság, kihívás, kitartás, rekreáció, stresszkezelés

A gyógytestnevelés-órák keretében a szabadtéri foglalkozások során a különböző mozgásszervi elváltozással, illetve belgyógyászati betegséggel rendelkező tanulók olyan testgyakorlatokkal, sportokkal ismerkednek meg, amelyeket elváltozásuk, illetve betegségük ellenére végezhetnek. A megismert szabadban végzett sportok, testgyakorlatok adekvát alkalmazása elősegíti a rendszeres testedzés beépítését a mindennapi életbe, az egészségi állapot és a teljesítőképesség pozitív irányú megváltozását.
A gyógytestnevelés-óra keretében a szabadtéri mozgásformák, sportjátékok, valamint a természetben űzhető mozgásformák a rekreáció lehetőségeként és az élethosszig tartó fizikai aktivitásra való felkészülés részeként jelennek meg.

Témakör: Úszás *(Amennyiben adottak a feltételek.)*

Javasolt óraszám: 72 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségszinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készségszinten úszik, a természetes vizekben is;
- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- önállóan, de oktatói ellenőrzés mellett végez számára megfelelő uszodai tevékenységet.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- A különböző uszodai tevékenységek egészségfejlesztő és egészségkárosító tényezőinek tudatában beavatkozási stratégiák tudatos alkalmazása
- Az öltözői rend és az uszodai magatartás, valamint a helyes higiéniai, öltözködési szokások automatizálása
- A kitartás, önfegyelem és küzdőképesség, valamint az állóképesség és a monotóniatűrés továbbfejlesztése
- A balesetek megelőzésére tett intézkedések ismerete és betartása
- A korábban tanult úszásnem(ek) folyamatos gyakorlása, technikájának javítása
- Választott újabb úszásnem(ek) megtanulása és folyamatos gyakorlása
- A tanult úszásnemekhez kapcsolódó rajttechnikák és fordulások elsajátítása
- A folyamatos úszások távolságának, időtartamának fokozatos növelése
- Differenciált gyakorlás az egyéni fejlődésnek és a pszichés állapotnak megfelelően
- Aerob állóképesség további fejlesztése az úszás ritmusának alakításával
- Anaerob állóképesség további fejlesztése rövid távok többszöri, erőteljes leúszásával
- Úszóversenyek. Merülési versenyek, víz alatti úszóversenyek
- Az úszás specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- A vízilabdázás és egyéb vízben űzhető sportok megismerése

Fogalmak
vegyesúszás, versenyszabályok, szauna, wellness

A gyógytestnevelés-órán a különböző úszásnemek technikajavító gyakorlatai, valamint az egyéb vízben végzett gyakorlatok alkalmazásával, a tanuló elváltozásainak figyelembevételével valósul meg a tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának erősítése, a légzőrendszer fejlesztése, az állóképesség növelése. A tanulók oktatói segítséggel, majd önállóan tudnak összeállítani úszó feladatsorokat, amelyek elősegítik betegségük, elváltozásuk pozitív irányú megváltoztatását.

Témakör: Gyógytestnevelés

Javasolt óraszám: A jogszabályokban és a Szakmai programban rögzítettnek megfelelően[2]

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

[2] A gyógytestnevelő tanárok a helyi tanterv (tanmenet) készítésekor a Gyógytestnevelés témakör óraszámát az adott intézményben gyógytestnevelés-órára szánt éves foglalkozásszám30–50%-ában állapíthatják meg a többi témakör óraszámának terhére. A Gyógytestnevelés témakör óraszámát, illetve az egyes témakörök óraszámcsökkentésének mértékét a gyógytestnevelésen részt vevő tanulók betegségének, elváltozásának figyelembevételével határozza meg a gyógytestnevelő tanár.

- rendszeresen mozog, edz, sportol a szabad levegőn, erre − lehetőségeihez mérten − társait is motiválja;
- az elsajátított egy (vagy több) úszásnemben vízbiztosan, készségszinten úszik, a természetes vizekben is;
- önállóan képes az elkerülhetetlen vízi veszélyhelyzetek célszerű kezelésére;
- a tanult testnevelési, népi és sportjátékok összetett technikai és taktikai elemeit kreatívan, az adott játékhelyzetnek megfelelően, célszerűen, készségszinten alkalmazza;
- a szabadban végzett foglalkozások során nem csupán ügyel környezete tisztaságára és rendjére, hanem erre felhívja társai figyelmét is.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- belső igénytől vezérelve, rendszeresen végez a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását elősegítő gyakorlatokat;
- mindennapi tevékenységének tudatos részévé válik a korrekciós gyakorlatok végzése;
- a szárazföldi és az uszodai korrekciós gyakorlatait készségszinten sajátítja el, azokat tudatosan rögzíti;
- ismer és alkalmaz alapvető relaxációs technikákat;
- megoldást keres a testtartási rendellenesség kialakulásának megakadályozására, erre társait is motiválja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A gyógytestnevelés fejlesztési feladatai megjelennek a különböző témakörökbe ágyazottan, azok szerves részeként. Az ott felsorolt feladatok végrehajtása során, illetve azokon kívül az alábbi fejlesztési feladatokat kell megvalósítani:

- A helyes légzéstechnika elsajátítása
- A helyes testséma kialakítását szolgáló gyakorlatok pontos végrehajtása segítségadással, majd anélkül
- A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását szolgáló gyakorlatok tervezése, megtartása
- Összetett korrekciós gimnasztikai gyakorlatok pontos elsajátítása, egyszerűbb és összetettebb gyakorlatok összeállítása oktatói kontrollal, a gyakorlatok önálló végrehajtása
- A tartó- és mozgatószervrendszer izomzatának, mozgékonyságának (hajlékonyságának) fejlesztését szolgáló különböző testgyakorlatok tudatos, pontos végrehajtása, egyszerűbb és összetettebb gyakorlatok összeállítása oktatói kontrollal
- Az állóképesség-fejlesztés jelentőségének felismerése, kitartásra nevelés
- Mozgás- és terheléshatárok megismertetése, azok növelését szolgáló tevékenységek megismerése, végrehajtása
- Az egészségi állapot változását pozitívan és negatívan befolyásoló (kontraindikált) mozgások megismerése a különböző testgyakorlatok elsajátításán keresztül
- A betegség, illetve elváltozás javítását szolgáló úszások és vízben végzett gyakorlatok elsajátítása, rövidebb edzésprogramok összeállítása oktatói segítséggel
- A gyógytestnevelés specifikus bemelegítő, levezető, nyújtó gyakorlatainak önálló végrehajtása
- A gerinc elváltozásaihoz, a legalapvetőbb belgyógyászati betegségek kialakulásához vezető káros életviteli szokások tudatában a pozitív beavatkozási stratégiák alkalmazása a mindennapi életvezetésben

Fogalmak

edzéstervezés, tudatos életvitel

4.3.2.10. Biológia
(144 órás, két évfolyamos változat)

A középiskolai biológiatanítás célja, hogy a tanulók ismereteikre, tapasztalataikra, valamint készségeikre és képességeikre építve elmélyüljenek az élő természet belső rendjének, a szerveződési szintek működése fontosabb módjainak és funkcióinak, az ember testi-lelki egészségét fenntartó tényezőknek a megismerésében és megértésében. Eközben jártasságot szereznek tudásunk forrásainak feldolgozásában, érvényességi körének megítélésében és az új ismeretek önálló megszerzésében. Mindinkább képessé válnak a kritikus gondolkodásra, a megtévesztés felismerésére és elutasítására. Biológiai ismereteik a mindennapi élethez kapcsolódva megalapozzák a környező élővilág és az emberi szervezet jelenségeinek megértését, így a tanulók növekvő mértékben képessé válnak ezek felelős befolyásolására.
A biológia tanulásának eredményeként a folyamatosan alakuló természetszemlélet és biológiai műveltség alapján a tanulók felismerik, hogy a különböző szerveződési szintű élő rendszerek eltérő módon, de egymással összefüggésben működnek. Rájönnek, hogy az élőlények és az életközösségek változatossága, a biológiai sokféleség megőrzendő természeti érték. Vizsgálják és értelmezik a biológiai és az ezzel összefüggő természeti, társadalmi és gazdasági rendszerek szoros kapcsolatát, belátják, hogy a fenntartható gazdálkodás megvalósításához elengedhetetlen szükség van a természettudományos ismeretekre. Megérthetik az élővilág állandóságának és változékonyságának alapjait, az élővilág egységét, az ember helyét az élővilág evolúciójában, rávilágítva fajunk különleges helyzetére, szabadságunkra és felelősségünkre.
Tanulmányozzák az emberi szervezet lényeges önfenntartó folyamatait, középpontba állítva az egészséget mint értéket, kialakítva az egészség megőrzését szolgáló magatartásformákat. Megértik az ember társas kapcsolatainak biológiai hátterét, a biológia etikai vonatkozásait.
A tanulók megismerik és alkalmazzák a természettudományos gondolkodás módszereit, elsajátítják a megismerés gyakorlati készségeit. A tanulás során alkalmazott egyéni és a csoportmunka módszerei fejlesztik együttműködési készségüket, segítik az emberek sokféleségének elfogadását.
A szakgimnázium sajátos képzési céljainak megfelelően a biológia témakörök tanulása rendszerezett elméleti tudás építését teszi lehetővé, amelyhez a lehető legtöbb gyakorlati alkalmazást igyekszik hozzákapcsolni, ezzel is segítve a tanulók pályaorientációját, későbbi szaktudásuk megalapozását. A megszerzett, mindenki által elérhető természettudományos műveltség birtokában nemcsak szakemberként állhatják meg a helyüket, hanem mindennapi életvitelüket is értékekre alapozva, a természet és saját egészségük iránt érzett felelősséggel alakíthatják ki.
A biológia tantárgy széleskörűen kapcsolódik a Nat kiemelt fejlesztési feladataihoz. Az élő természettel és az emberi szervezettel foglalkozó témakörök tanulása közvetlenül fejleszti a fenntarthatóság és a környezettudatosság, valamint a testi és lelki egészséggel kapcsolatos kompetenciák alakítását. Tudásuk alkalmazásával a tanulók olyan cselekvési képességekre tesznek szert, amelyek a másokért való felelősségvállalás, az állampolgársággal járó demokratikus szerepek gyakorlására is felkészítik őket. Az ember mint biológiai lény több szempontú megismerése fejleszti önismeretüket, és feltárja a társas kapcsolatok, azon belül a család fontosságát. A Kárpát-medence természeti értékeinek megismerése, az élő környezet változásának történetisége gazdagítja a hon- és népismeret körébe tartozó kompetenciákat, miközben a nemzeti ön- és azonosságtudatot is fejleszti. Az élő természet védelmével, az egészségünk megőrzésével kapcsolatban felmerülő erkölcsi kérdések megválaszolásával fejlődik a tanulók személyisége, elmélyül önismeretük, és érettebbé válik társas kultúrájuk. A tanult ismeretek felhasználásával, a természet és az ember iránti nyitottság és érdeklődés kialakításával a biológia elősegítheti a pályaorientációt, a természettudományos területeken való továbbtanulás választását. A korszerű, aktív tanulási módszerek a tanulás tanítását is lehetővé teszik, miközben sokféle információforráshoz adnak hozzáférést, elősegítve a tanulók médiatudatosságának fejlődését.
A biológia tanítása során kiemelt feladat a kulcskompetenciák tudatos fejlesztése. Jellegénél fogva a természettudományos és technikai terület áll a középpontban, ehhez közvetlenül kapcsolódnak a témakörök közműveltségi elemei és fejlesztési feladatai. A jelzett tantárgyi kapcsolódások megjelenítik a matematikai kompetenciának azon elemeit, amelyek nélkül nehezen képzelhető el a természettudományos tudás. A tanuláshoz felhasznált információforrások, az információs és kommunikációs eszközökre alapozott korszerű tanulási környezet feltételezi és fejleszti is a tanulók digitális kompetenciáit, lehetőséget adva a hatékony és önálló tanulás erősítésére. Az egyéni és csoportos tanulási helyzetekben kiemelten

fontosak az anyanyelvi kommunikáció készségei és képességei, ezek fejlesztését jól megtervezett helyzetek és eszközök szolgálják. Az élő természet vizsgálata során fontos a pozitív érzelmi viszonyulások alakítása is. A szociális és állampolgári kulcskompetencia fejlesztése érdekében a tanítás során hangsúlyozni kell a fenntarthatósággal és egészségmegőrzéssel kapcsolatos személyes felelősséget, felkészítve a tanulókat az ezek érdekében való aktív szerepvállalásra.

10-11. évfolyam

A 10. évfolyamra ajánlott tananyag feldolgozása során a tanulókban – korábbi tanulmányaikat kiegészítve és rendszerezve – átfogó kép alakul ki az élőlények testfelépítéséről és életműködéseiről, egyre jobban megértik az egyes csoportok közötti fejlődéstörténeti eredetű különbségeket és hasonlóságokat. A megismerés különböző módszereinek alkalmazásával és a tanulói teljesítmény segítő értékelésével egyre fejlődik egyéni tanulási stílusuk. Az életközösségek természeti környezetben végzett megfigyelésével, az élővilág és az élettelen környezet közötti kölcsönhatásokat tanulmányozva felismerik az élőlényeknek az élőhelyi viszonyokhoz való alkalmazkodását. Az egyed feletti szerveződési szintek megismerése, az ökológiai rendszerek vizsgálata nemcsak az összetett rendszerek működésébe ad betekintést, hanem rávilágít a megóvásukkal és fenntartásukkal kapcsolatos feladatokra és gyakorlati teendőkre is. Az állati viselkedés különféle formáinak és biológiai funkcióinak megismerése alapot ad az emberi magatartás megértéséhez is. A korábban megismert távoli tájakról alkotott képbe beillesztik a Kárpát-medence élő természeti értékeinek és az azokkal való gazdálkodás módjainak ismeretét, ezzel fejlődik a hazához való kötődésük. A fenntarthatóságra nevelés céljaival összhangban elképzeléseket, attitűdöket formálnak az élő természeti értékek és a környezeti rendszerek megóvásáról.
A 11. évfolyamra ajánlott biológiatanulás célja az emberi szervezet felépítésének és működésének, az ember testi és lelki egészségének, a természeti környezetbe való beilleszkedésének a megértése. Az elméleti háttér ismerete párosul a természettudományos gondolkodás módszereivel és a vizsgálódáshoz szükséges gyakorlati készségekkel, ezzel elősegítve a diákok egyéni tanulási stílusának alakulását is. A mindennapi élettel való kapcsolódások az érdeklődés felkeltését és a tudás alkalmazását egyaránt szolgálják, egyben erősítik a gazdasági nevelést és a pályaorientációt. Megjelennek a biológiai szerveződés egymásba épülő szintjei, a különféle élő rendszerek és a közöttük lévő összefüggések. Megismerésük során a tanulók követik az anyag, az energia és az információ szempontjait, megfigyelhetik az állandóság és változás jelenségeit. Az ember minél mélyebb megismerése érdekében nemcsak a testi felépítést, hanem a lelki alkatot, az önismerettel és a társas magatartással összefüggő problémákat is vizsgálják. Ezek a biológiai ismeretek megalapozzák a tanulók önismeretét és társas kultúráját, felkészítik őket testi és lelki egészségük tudatos fejlesztésére, megőrzésére. Ez a cél összekapcsolódik a másokért érzett felelősségvállalással, ezzel a közösségi érzést, a hazafias nevelést is erősítve. Az élettelen és az élő természet kapcsolatába, az életközösségeknek a bioszféra szintjéig követhető felépülésébe és működésébe való bepillantás formálja az egyéni életvitelt, és kialakítja a fenntarthatóságot szolgáló közösségi cselekvésben való aktív állampolgári részvétel képességét.

Tematikai egység	**Bevezetés a biológiába. A biológia tárgya és módszerei**	**Órakeret 2 óra**
Előzetes tudás	Fénymikroszkóp használata. Kísérletek tervezése, elemzése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A legfontosabb biológiai vizsgálati módszerek megismerése, alkalmazása az iskola lehetőségeihez mérten. A mai kutatási eszközök használati területekhez rendelése, jelentőségük megértése.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

Mivel foglalkozik és hogyan dolgozik a botanikus, a zoológus, az antropológus? A biológiai kutatás főbb módszerei: a megfigyelés, leírás, összehasonlítás, kísérlet, modellkészítés, szimuláció és ezek feldolgozására szolgáló értelmezés, elemzés, kiértékelés. A fénymikroszkóp.	Az ismert tudományágak és néhány biológiához tartozó társtudomány vizsgálati területeinek ismerete. A biológiai kutatási módszerek alkalmazása iskolai keretek között. A fénymikroszkóp használata. Az élővilággal kapcsolatos méret- és időskála elemzése. Természeti jelenségek, folyamatok időbeli lefolyásának leírása függvényekkel; grafikonok elemzése, értelmezése.	Matematika: mértékegységek, számítások.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Növénytan, állattan, embertan, etológia, pszichológia, in vivo és in vitro kutatás, röntgensugár, ultrahang, komputertomográf (CT).	

Tematikai egység	**Élőlények és környezetük - Kapcsolatok az élő és az élettelen természet között**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az időjárás és az éghajlat elemei, élettelen környezeti tényezők, tűrőképesség, faj, a fizikai környezet jellemzői (hőmérséklet, páratartalom, légnyomás).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az életközösségek, mint rendszerek vizsgálata, a természet erőinek és kölcsönhatásainak megismerése. Az életközösségek változásának, az anyagkörforgás folyamatainak megfigyelésén és vizsgálatán keresztül a ciklikus és lineáris változások megismerése. Természeti rendszerek leírására szolgáló módszerek használata terepen végzett vizsgálatok során.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Hogyan befolyásolják az élettelen környezeti tényezők az élőlények elterjedését? Az élőlények környezeti igénye (napfény, hőmérséklet, levegő, víz, talaj), a szárazföldi és vízi környezet sajátosságai. Környezeti eltartóképesség, tűrőképesség, korlátozó tényező, indikátor szervezet fogalma, példái. Milyen szerveződési szintek vannak az élővilágban? természetben. Populáció, társulás fogalma, jellemzői. A bioszféra szintje, a globális folyamatok iránya, jelentősége.	Az élettelen környezet és az élővilág közötti kölcsönhatások elemzése. Életközösségek vizsgálata terepen, a tapasztalatok rögzítése. Az élőlények egymásra gyakorolt hatásának vizsgálata megfigyelések és kísérletek alapján. Az élőlények életközösségekben játszott szerepének elemzése, összehasonlítása diagramok, képek, videók alapján. A biológiai hálózatok felépítésének és működésének bemutatása konkrét példákon.	Földrajz: földrajzi övezetesség; a föld gömbhéjas szerkezete, bioszféra; az éghajlat tényezői, a levegő és a felszíni vizek felmelegedése. Matematika: matematikai modellek (gráfok, függvények, függvényábrázolás, statisztikai elemzések); mennyiségekkel való műveletek. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Erőforrások, termelési

Hogyan vizsgálhatók az életközösségek? Milyen kapcsolatok, kölcsönhatások működnek az együtt élő fajok között? Állapotjelzők és módszerek. Az életközösségek vízszintes és függőleges elrendeződése. Populációs kölcsönhatások fogalma, példái. Niche fogalma, néhány példa. A szabad és a foglalt niche biológiai következményei. Milyen változások, folyamatok figyelhetők meg az életközösségekben? Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra. Táplálékpiramis. Ciklikus folyamatok, egyirányú változások, véletlenszerű és kaotikus létszámingadozások.	A rendszerszemlélet alkalmazása az élővilág egymásba épülő szerveződési szintjeinek értelmezésében. Életközösségek vizsgálata terepen, a tapasztalatok rögzítése. Az anyag, energia és információ szempontjainak alkalmazása az életközösségekben zajló folyamatok értelmezésében. Az anyagi körfolyamatok és az energiaáramlás közötti különbség felismerése. A táplálékhálózatok felépítése, a táplálékpiramisok és a mezőgazdaság, élelmezés kérdései közötti összefüggések keresése.	kultúrák, környezetátalakítás. A szikesedés és talajerózió mint történelemformáló tényezők; növényi, állati és emberi élősködők demográfiai hatásai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Populáció, társulás, ökoszisztéma, bioszféra, élőhely, szimbiózis, predáció, élősködés, antibiózis, versengés, környezeti eltartóképesség, biodiverzitás, biomassza, táplálékpiramis, táplálkozási hálózat.	

Tematikai egység	**Másfélmillió lépés Magyarországon... - A Kárpát-medence élővilága**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Környezet, szerveződési szintek, környezetszennyezés, életközösség, sokféleség	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hazához való kötődés erősítése Magyarország legfontosabb életközösségeinek megismerésével. A természetes életközösségek, a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos értékszemlélet, felelősségérzet, attitűd és szokásrendszer fejlesztése.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Miként védik élő természeti örökségünket nemzeti parkjaink? Vizes élőhelyek, fátlan társulások, fás társulások, tipikus magyar erdő típusok. A magyarországi nemzeti parkok területi elhelyezkedése, jellegzetes tájai és védett értékei.	Természetes életközösség megfigyelése. Terepen végzett ökológiai vizsgálat során az életközösségek állapotának leírására szolgáló adatok gyűjtése, elemzése. A fajismeret bővítése a vizsgált élőhelyek jellegzetesen magyar növényeivel és állataival.	Földrajz: a Kárpát-medence, hazánk nagytájai, erózió, humusz. Matematika: grafikonok, mérés. Magyar nyelv és irodalom: természetleírások.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Társulás, biológiai sokféleség, természeti érték, vizes élőhely, fás társulás, fátlan társulás, özönnövény, veszélyeztetettség, természetkárosítás, természetvédelem.

Tematikai egység	**Jövőnk a tét – Gazdálkodás és fenntarthatóság**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Életközösségek. A természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései. Az éghajlati övek jellegzetes élővilága, életközösségei. Élőhelyek pusztulásának okai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetett technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzése. Lokális és globális szintű gondolkodásmód fejlesztése. A környezeti kár, az ipari és természeti-időjárási katasztrófák okainak elemzése, elkerülésük lehetőségeinek bemutatása. Az ember szerepének kritikus vizsgálata. Egyes környezeti problémák következményeinek megismerésén keresztül az emberi tevékenységnek a környezetre való hatásának a vizsgálata. Helyi környezeti problémák megismerése, felkészülés a figyelemfelhívásban és megoldásban való aktív szerepvállalásra. Bekapcsolódás környezetvédelmi tevékenységekbe.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Milyen veszélyek fenyegetik élő természeti értékeinket, és mit tehetünk a védelmük érdekében? A Kárpát-medence természeti képének, tájainak néhány fontos	Helyi környezeti probléma felismerése, adatgyűjtés, cselekvési stratégia kialakítása. A lokális és globális megközelítési módok közötti	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: A civilizációs korszakváltások okai.

átalakulása az emberi gazdálkodás következtében. Az emberi tevékenység életközösségekre gyakorolt hatása, a veszélyeztetés lehetőségei. A természetvédelem törvényi szabályozása. Helyi cselekvési lehetőségek, civilszervezetek szerepe. Milyen hatásokat okoz a természetes életközösségekben az emberi tevékenység? Ökológiai lábnyom. A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei. A természeti értékek védelmének lehetőségei. Mit lehet tenni a veszélyek csökkentéséért, a károk mérsékléséért? A természetes vagy természetközeli életközösség/állapot értelmezése, helyi példái. Az emberi tevékenység hatásaira utaló változások. Az életközösség változásának követésére alkalmas állapotjelzők, indikátorok, a megfigyelés és mérés lehetőségei.	kapcsolat felismerése az ökológiai rendszerek tanulmányozása során. A fenntartható gazdálkodás biológiai feltételeinek megfogalmazása. A természeti értékek fennmaradási feltételeinek elemzése. Az ökológiai lábnyom kiszámítása; iskolai, illetve lakókörnyezetben való csökkentési lehetőségeinek összegyűjtése, tervkészítés.	Környezeti katasztrófák a történelemben és a jelenkorban. Példák nemzetközi egyezményekre. Globalizációs tendenciák és függetlenségi törekvések hátterének elemzése. Magyar nyelv és irodalom: ember és természet viszonyának megfogalmazásai. Földrajz: a település, az infrastruktúra elemei; a gazdaság területei; a mezőgazdaság technológiái.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntarthatóság, biológiai sokféleség, ökológiai lábnyom, indikátorszervezet, erózió, kibocsátás, határérték, környezeti terhelés, degradáció.	

Tematikai egység	**Láthatatlan élővilág – a mikrobák**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Vírusok, baktériumok, egysejtűek, gombák általános jellemzői.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mikrobák elterjedését biztosító anyagcsere és genetikai változatosság értelmezése a felépítés és működés, valamint a rendszerek szempontjából. A baktériumok, gombák, vírusok egészségügyi és gazdasági jelentőségének felismerése.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Hogyan lehet vizsgálni a szabad szemmel nem látható élőlényeket? A mikrobiológia alapvető vizsgálati módszerei. A mikrobák elhelyezése az élővilág méretskáláján. Melyek a mikrobák főbb csoportjai, milyen a testfelépítésük? A vírusok szerkezete. A baktériumok sejtfelépítése. Melyek a mikrobák életfeltételei? Mi befolyásolja környezeti elterjedésüket? Anyagcsere típusok. A mikrobák földi anyagforgalomban játszott szerepe, jelentősége. Szélsőséges életformák, feltételezett földön kívüli életlehetőségek. Hogyan előzhető meg a káros mikrobák elszaporodása? Fertőtlenítés és sterilizálás fogalma, jelentősége, néhány módszer példája. A mindennapi környezet higiéniájának jelentősége. Az élelmiszerek romlásának okai, tartósítási lehetőségek. Növények mikrobiális kártevők elleni védelmének jelentősége, módszerei. Melyek a mikrobák gazdasági hasznosításának lehetőségei? A mikrobiális tevékenység mezőgazdasági, élelmiszeripari és gyógyszeripari jelentősége. Az ehető gombák táplálkozási jelentősége. Mi a fertőzés, hogyan terjednek a fertőző betegségek? A mikrobiális fertőzések módjai, megelőzésük és gyógyításuk	Az élővilág szabad szemmel nem látható mérettartományának beillesztése a természet méretskálájába. A természeti rendszerek, szerveződési szintek egymásba épülésének felismerése. A mikrobák környezetünkben való általános előfordulásának felismerése. Mikroszkópos megfigyelések végzése. A baktériumok és az egysejtűek testfelépítésének és működésének összehasonlítása. Mikrobák csoportosítása a rájuk jellemző anyagcsere típusok alapján, környezeti jelentőségük példákkal való bizonyítása. A mikrobák és a környezetük közötti kölcsönhatások felismerése. Példák a mindennapi életben használható fertőtlenítési és sterilizálási eljárásokra. Előnyök és hátrányok összegyűjtése. Néhány, a mikrobák tevékenységéhez köthető tartósítási, konyhatechnológiai, élelmiszeripari és gyógyszergyártási folyamat modellezése, illetve kipróbálása. Kísérletek önálló elvégzése és értelmezése (erjedés, fertőtlenítőszerek hatása). Kutatómunka a helyi és világjárványok kialakulásáról, a megelőzés és elhárítás lehetőségeiről; a fertőzések megelőzési lehetőségeiről.	Fizika: geometriai optika, domború lencse képalkotása. Kémia: kísérleti eszközök és használatuk; a szén szervetlen és szerves vegyületei; a kén és vegyületei; a metán; oxidáció és redukció; fertőtlenítőszerek; halogén elemek. Földrajz: a fertőző betegségek, járványok összefüggése a népességszám alakulásával. Matematika: geometria, poliéderek; mennyiségi összehasonlítás, mértékegységek. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a járványok történeti jelentősége. Magyar nyelv és irodalom: a járványok irodalmi ábrázolása.

lehetőségei. Helyi és világjárvány fogalma, megelőzés és elhárítás lehetőségei.	Az orvoshoz fordulás szükségességének felismerése.	
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Sejtes és nem sejtes szerveződés, mikroba, vírus, baktérium, penészgomba, élesztő, egysejtű, autotróf és heterotróf, antibiotikum.	

Tematikai egység	**Sejtjeinkben élünk - A sejt felépítése és működése**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	A sejt felépítése, fontosabb sejtalkotók. Állati és növényi sejt megkülönböztetése. Szövet fogalma, típusai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sejt biológiai szerveződési szintként való meghatározása. Rendszer és környezet összefüggéseinek alkalmazása a sejt felépítésének és működésének magyarázatában. Felépítés és működés közötti összefüggések megértése, a szerkezet és a kémiai felépítés összekapcsolása. Anyag, energia és információ fogalmainak alkalmazása a sejtben végbemenő folyamatok értelmezése során. Állandóság és változás értelmezése a sejtben zajló folyamatok vonatkozásában.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Élő vagy élettelen? A környezet fizikai hatásai és az életlehetőségek közötti összefüggések. A víz biológiai szempontból fontos jellemzői. A sejteket felépítő anyagok, sajátos biológiai funkcióik. Az egysejtű eukarióták változatos testfelépítése és mozgása. A gombák testfelépítése, az egysejtű, fonalas és teleptestű típusok.	Az élő állapot fizikai feltételeinek, határainak meghatározása. Rendszer és környezet összefüggésének elemzése. Az élő rendszerek sajátos kémiai összetételének ismerete, a bennük végbemenő kémiai folyamatok szabályozottságának belátása. A fizikai hatások élőlényekre gyakorolt hatásának elemzése, egyszerű kísérletek elvégzése, értelmezése.	Fizika: diffúzió, ozmózis; hő, hőmérséklet; hullámhossz; energia fogalma, mértékegysége, formái és átalakíthatósága, potenciál, feszültség. Kémia: fontosabb fémes és nem fémes elemek; szerves vegyületek csoportjai; kémhatás; ion; oldódás, oldatok koncentrációja, kémiai kötés, katalízis, katalizátor.
Hogyan működik a sejt, mint bonyolult vegyi üzem? A sejtplazma mint oldat. A környezeti koncentráció hatása. Az enzimműködés lényege, jelentősége. A sejteket károsító fizikai és kémiai hatások főbb típusai.	Az élő rendszerek energiaszükségletének megértése, a sejtszintű energiaátalakító folyamatok lényegének ismerete.	Matematika: a mennyiségi jellemzők kifejezése számokkal; a számok értelmezése a valóság mennyiségeivel, nagyságrendek; hossz-, terület-, felszín-, térfogatszámítás; halmazok használata,
Hogyan juthatnak hozzá a sejtek a működésükhöz szükséges energiához? A biológiai folyamatok energetikai összefüggései. Az ATP szerepe.	A sejtműködés szabályozottságának felismerése, általánosítása az élő állapotra.	

Felépítő anyagcsere: fotoszintézis. Lebontó anyagcsere: sejtlégzés, erjedés. Hogyan képesek a szervezet sejtjei összehangolni a működésüket? A sejtmembrán funkciója. A kémiai kommunikáció, anyagfelvétel és -leadás módjai.		osztályokba sorolás, rendezés. Informatika: az információ fogalma, egysége
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Biogén elem, enzim, kicsapódás, lebontó és felépítő anyagcsere, sejtlégzés, erjedés, fotoszintézis, mitokondrium, zöld színtest.	

Tematikai egység	**A Zöld Birodalom – A növényekvilága**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Szerveződési szintek, sejt és szövet fogalma, az élőlények csoportosításának elvei. Ivaros és ivartalan szaporodásmódok lényege. Az éghajlati alkalmazkodás példái a növényvilágban. Az éghajlati övek természetes életközösségei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszerezés különböző lehetséges módjainak felismerése. A felépítés és a működés összekapcsolása a növényi szövetek mikroszkópi megfigyelése során. A nagy élőlénycsoportok környezeti, egészségügyi és gazdasági jelentőségének a fenntarthatóság, valamint a tudomány, technika, kultúra szemszögéből való értelmezése. A növények esztétikai szerepének felismerése. A biológiai ismereteken alapuló önálló véleményalkotás, tudatos vásárlói attitűd formálása.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Miért nevezzük a növényeket az életközösségek termelőinek? A növényi sejtek felépítése, sajátos alkotói. A növényi sejt anyagfelépítő működése, a fotoszintézis folyamata, feltételei. Hogyan függ össze a növények testfelépítése és életmódja? A növényi szövetek alaptípusai. A hajtásos növények létfenntartó szerveinek felépítése és működése. Hogyan szaporodnak a különböző növények? Ivartalan és ivaros szaporodási módok. A növényi egyedfejlődés típusai, példákkal. A nemzedékváltakozás szerepe. A	A növényi sejttípus vizsgálata, a felépítés és funkció kapcsolatának elemzése. A biológiai szerveződés sejt, szövet, szerv szinten való értelmezése. A virág felépítése és működése közötti kapcsolat elemzése néhány konkrét példán keresztül. A fejlődéstörténeti rendszerben tükröződő evolúciós folyamatok	Kémia: a víz adszorpciója, oxidáció (sejtlégzés) és redukció (fotoszintézis), viaszok, cellulóz, szénhidrátok, olajok, fehérjék, vitaminok. Fizika: lencserendszerek (mikroszkóp), elektronmikroszkóp. Földrajz: a Föld természetes növénytakarója; egyes fajok jelentősége a táplálékellátásban; a

virág felépítése, a megtermékenyítés. Beporzási módok. Milyen feltételeket igényelnek a növények a fejlődésükhöz? A növekedés és fejlődés tényezői, szabályozása. Mely növények fontosak a gazdálkodásban és mindennapi környezetünkben? Gabonafélék, ipari növények, erdőalkotó fák, dísznövények (néhány ismert példa). A városi parkok jelentősége, jellegzetes növénycsoportjai, a szobanövények gondozási módjai. Milyen anyagokat köszönhetünk a növényeknek? Növényi eredetű anyagok (élelmiszer alapanyagok, ipari nyersanyagok, gyógyszer hatóanyagok) jelentősége, példái. Hogyan jelennek meg a gazdálkodás és a fenntarthatóság szempontjai a növénytermesztésben? Talajminőség, talajművelés. Vegyszeres növényvédelem előnyei, hátrányai. A nagyüzemi monokultúra és a biogazdálkodás előnyei, hátrányai. A nemesítés és a fajtamegőrzés jelentősége, eljárásai.	felismerése. Adott szempontok alapján halmazba sorolás. A növényvilág és az emberi társadalom sokoldalú kapcsolatának (pl. élelmezés, ipari nyersanyagok, jóléti funkciók) értelmezése néhány konkrét példán keresztül. A mezőgazdaságban alkalmazható termelési módok lényegi jellemzőinek összehasonlítása, vásárlói attitűd tudatosítása. A fenntarthatóság kérdésének kritikus elemzése, alternatívák megfogalmazása.	mezőgazdaság termelési módjai, ágazatai; globális környezeti problémák. Matematika: halmazok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fotoszintézis, növényi szövet és szerv, nemzedékváltakozás, nyitvatermő, zárvatermő, növénynemesítés.	

Tematikai egység	**Az állatok világa**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Szerveződési szintek, az élővilág méretskálája. Az éghajlati övek természetes élővilága.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felépítés és a működés összekapcsolása az állati szövetek, szervrendszerek leírásában. A nagy élőlénycsoportok környezeti, egészségügyi és gazdasági jelentősége. Az alkalmazkodás és az állatfajok földrajzi elterjedése közötti összefüggések értelmezése az állandóság és a változás szempontjából. Az állatvilág és az emberiség	

	sokoldalú kapcsolatának belátása, a fenntarthatóság szempontjain alapuló attitűdök, szokások és gyakorlati készségek fejlesztése.		
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Milyen tulajdonságaik alapján különböztetjük meg az állatokat és a növényeket egymástól? A lebontó anyagcsere biokémiai folyamatai, sejten belüli lokalizációja. A sejtlégzés folyamata, feltételei. A felépítés, anyagátalakítás, raktározás lehetőségei. Hogyan függ össze az állatok testfelépítése és életmódja? Az állati szövetek alaptípusai. Az állati szervezet létfenntartó szervrendszerei és szervei. Meghatározó evolúciós folyamatok, fejlődési lépések és irányok. Hogyan szaporodnak az állatok? Ivartalan szaporodásmódok példái. Ivaros szaporodás elve, a megtermékenyítés módjai. Egyedfejlődési szakaszok, típusok. Egyedfejlődés és törzsfejlődés kapcsolata. A nagy állatcsoportok főbb jellemzői, jellegzetes fajok. Példák evolúciós folyamatokra, irányokra. Melyek a gazdálkodás szempontjából legfontosabb állatcsoportok? Halászat, haltenyésztés. Vadállomány, vadgazdálkodás. Húshasznosításra tartott állatok. Tejtermelés, tejtermékek, fogyasztásuk előnyei. A takarmánytermesztés és a hulladékelhelyezés környezeti hatása. Melyek az állattartás elemi szabályai, törvényi keretei?		Az állati sejtek lényegi jellemzőinek, a felépítés és funkció kapcsolatának felismerése. A táplálkozás, tápanyagfelvétel és lebontás, valamint a szervezet energiaigénye és ellátása közötti összefüggés felismerése. A szervrendszerek törzsfejlődésének az állandóság és változás szempontjain alapuló értelmezése. Megfigyelések, modellek, makettek használata. Állandóság és változás szempontjainak alkalmazása a szaporodásmódok és az egyedfejlődési folyamatok értelmezésében. Lényegi jellemzők megkülönböztetésén alapuló rendszertani csoportokba sorolás. Az állatvilág és az emberiség sokoldalú kapcsolatának belátása, a fenntarthatóság szempontjain alapuló attitűdök, szokások és gyakorlati készségek. Etikai elvek szélesebb értelmezése, kiterjesztése az állatokkal való bánásmód területére. Érvek és ellenérvek a hobbiállatok tartásával kapcsolatban.	Kémia: oxidáció; oxigén és vegyületei; fehérjék, szénhidrátok, zsírok; fehérjék, kalcium és vegyületei, hemoglobin, kollagén. Fizika: rugalmasság, szilárdság, emelőelv, gázok oldhatósága vízben. Földrajz: korallzátonyok, édesvízi és tengeri mészkő. Magyar nyelv és irodalom: a kutya szó nyelvi jelentésvilága, kapcsolódó jelentései. Etika: az élet tisztelete.

A kutya és az ember együttélése, kutyatartási szokások, szabályok. Egyéb társ- és hobbiállatok, tartásuk módjai (halak, madarak, hüllők tartása). Az etikus állattartás elvei, törvényi szabályozása. Az állatvédelmi törvény főbb elvei, előírásai. Mit tanulhat a technika az állatoktól? A bionika fogalma, területei, néhány fontosabb alkalmazás példája.	Ismeretterjesztő források feldolgozása a bionika témaköréből, az információk kritikus értelmezése a tanultak tükrében.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sejtlégzés, mitokondrium, embrionális és posztembrionális fejlődés, állati szövet és szerv, gerinctelen és gerinces állat, állattenyésztés, vadgazdálkodás, bionika.	

Tematikai egység	**Kibontakozás – Biológiai evolúció**	**Órakeret: 4 óra**
Előzetes tudás	Élőlények és élőlénycsoportok alkalmazkodása környezetükhöz. Az alkalmazkodások evolúciós értelmezése. A fejlődés jellemzői az egyéni életben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az evolúció egyirányú folyamatként való értelmezése, a fajok megőrzésének fontosságára való figyelem felhívása. Az élővilág evolúciójáról alkotott elképzelések értelmezése az egymást váltó, illetve az egymást kiegészítő elméletek megszületéseként és háttérbe szorulásaként.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Hogyan alkalmazkodnak az élőlénycsoportok a változó körülményekhez? Az evolúció darwini leírása. A neodarwinista szemlélet lényege. Szelekció típusok. Minek alapján következtethetünk a jelenből a múltra és mi jelezhető előre a jövőből? A fosszíliák értelmezése: az egykori élőlények rekonstrukciója, azaz a lelet kora. Biokémiai törzsfa. Rezisztens kórokozók, gyomok megjelenése és terjedése. Fajok, csoportok kihalásának lehetséges okai.	Az evolúciós gondolat változásának értelmezése. Az evolúciós rendszerek általános leírása. Az evolúció közvetlen és közvetett bizonyítékainak összehasonlítása. A módszerek korlátainak, feltételeinek elemzése.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: A szelekció szerepe a növény- és állatnemesítésben. Ásatások, restaurálás, kormeghatározás. Népek és nyelvek rokonságának kérdése. Járványok történelemformáló szerepe. Művészetek, informatika: példák a technikai evolúcióra, stílusok, divatok, szokások,

Mikor és hogyan befolyásolhatják kis változások (pl. egyéni döntések) a jövőt meghatározó folyamatokat? Vitatott kérdések (irányultság, önszerveződés, emberi evolúció). A Gaia-elmélet lényege.	Érvek és ellenérvek összevetése. Információforrások kritikus felhasználása.	rítusok, nyelvek stb. átalakulásaira.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kibontakozás (evolúció), kiválogatódás (szelekció), kövület (fosszília), korreláció, törzsfa.	

Tematikai egység	**Érthetjük őket? –Az állatok viselkedése**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az éghajlati alkalmazkodás példái az állatvilágban (biomok). Jelentősebb állatcsoportok lényegi jellemzői. Állati viselkedésformák, öröklött és tanult magatartás. Megfigyelés és kísérletezés célja és módszerei a biológiában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állati magatartás megfigyeléséhez és elemzéséhez szükséges alapfogalmak, szemléletmódok kialakítása. Viselkedésformák példáinak típusokba sorolása, a cél, forma és eredet kérdéseinek megválaszolása. A viselkedés és a környezet kapcsolatának megfogalmazásán keresztül az állati viselkedés alkalmazkodási folyamatként való értelmezése. Az emberi viselkedésre vonatkozó tanulságok és következtetések levonása.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Milyen szerepe lehet a viselkedésnek az állatok életében? Az állati magatartás funkciójának értelmezése, fontosabb területei és példái. Milyen formái, elemei lehetnek az állatok viselkedésének? A magatartás (mozgási) elemekre, egységekre bontása, mozgásmintázat fogalma, példái. Miben térnek el a magatartás öröklött, illetve tanult formái? Feltétlen reflex fogalma, példái. Öröklött mozgáskombináció jellemzői, feltételei (inger, kulcsinger, belső motiváció). A tanult magatartásformák jelentősége az alkalmazkodásban, optimalizációban. Társításos (feltételes reflex), operáns és belátásos tanulás. A megerősítés szerepe.	Az állati viselkedésmódok motivációinak, alkalmazkodási és optimalizációs jellegének felismerése. Megfigyelt jellemzők alapján típusok felismerése, besorolás. Az állati viselkedés megfigyelése, a tapasztalatok rögzítése, elemekre bontás és összegzés. Az öröklött és tanult magatartásformák, tanulási típusok megkülönböztetése, típusokba való besorolás. A magatartás és az állatok környezethez való alkalmazkodása közötti összefüggés felismerése.	Testnevelés és sport: mozgásformák. Magyar nyelv és irodalom: verbális és non-verbális kommunikáció. Fizika: rezgések, hullámok, frekvencia; hang, ultrahang. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a csoportos agresszió példái az emberiség történelmében, a tömegek manipulálásának eszközei.

Hogyan kommunikálnak az állatok? Az állati kommunikáció célja (pl. jelzés, figyelmeztetés, agresszió) és formái (pl. akusztikus, kémiai és vizuális jelzések). Milyen hasonlóságok és különbségek figyelhetők meg az állati viselkedés és az emberi magatartás között? Agresszió, önzetlenség, személyes tér, államalkotás jellegzetességei. A szocialitás megjelenése, a kultúra magatartást befolyásoló hatása.	Az állati kommunikáció módjainak felismerése konkrét magatartásmódok, viselkedési helyzetek esetében. Az állati viselkedés és az emberi magatartás bizonyos területeinek és elemeinek összehasonlításán alapuló következtetések, a hasonlóságok és különbségek felismerése.	Mozgóképkultúra és médiaismeret: a reklámok hatása, szupernormális ingerek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reflex, kulcsinger, motiváció, adaptáció, tanulás, kommunikáció, agresszió, altruizmus, kulturális öröklődés.	

Tematikai egység	**Az ember egyéni és társas viselkedése**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Az állatok társas viselkedése (agresszió, ivadékgondozás).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret, önelfogadás, társas együttérzés fejlesztése. A személyes felelősség tudatosítása, a szülő, a család, a környezet szerepének bemutatása a függőségek megelőzésében. A kockázatos, veszélyes viselkedések, függőségek okainak, elkerülésének, élethelyzetek megoldási lehetőségeinek értelmezése. Az orvoshoz fordulás céljának, helyes időzítésének megértése. Az emberi agresszió és összetartozás jellemzőinek, okainak, befolyásolása módjainak megismerése. A fogyatékkal élő emberek állapotának megértése, a segítő magatartás erősítése. A tanulási képességekkel, folyamatokkal kapcsolatos alapismeretek és gyakorlati készségek fejlesztése. A motiváció, az érzelmi viszonyulás tanulással összefüggő jelentőségének felismerése, a pozitív attitűd erősítése.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Miben közösek az emberi csoportok az állatokéval és miben különbözünk tőlük? Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok: utánzás, empátia, tartós kötődés, csoportnormák elfogadása és az ezzel kapcsolatos érzelmek kimutatása, a szabálykövetés és szabályteremtés példái. Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere.	Az állati és emberi kommunikáció formáinak összevetése. Az állati és az emberi csoportokban uralkodó kapcsolatok összehasonlítása, csoportosítása.	Magyar nyelv és irodalom: Kommunikáció, metakommunikáció; az emberi kapcsolatok, az agresszió, segítőkészség, befogadás és kirekesztés irodalmi példái; szerelem és csalódás témái. Az érvelés módjai.

Hogyan valósul meg az emberi viselkedésben a személyiség értelmi és érzelmi kettőssége? Hogyan tanulunk? Az ember, mint megismerő lény. Az érzelmek biológiai funkciói. Az állatok és az ember tanulási képessége. Tanulási típusok. A tanulás és a memória kapcsolata. A motiváció, az érzelmi viszonyulás jelentősége a tanulásban. Mi ébreszti föl és mi gátolja az emberi együttműködés és agresszió formáit? Hogyan befolyásolják a közösség elvárásai egyéni életünket és egészségünket? Szociokulturális hatások. A depresszió, a feloldatlan, tartós stressz lehetséges okai, káros közösségi hatásai, testi hatásai, a megelőzés és a feloldás lehetséges módjai. Mit tehetünk mentális egészségünk megóvása érdekében? A lelki egészség fogalma. Élethelyzetek, krízisidőszakok előfordulása, kezelése. A segítségkérés és nyújtás lehetőségei a köz- és a civil szférában. A párkapcsolat és a munkahelyi közösség, a baráti kapcsolatok jelentősége. A tevékenység, az alkotás és a személyi autonómia fontossága. Az orvoshoz fordulás szükségességének esetei.	Bizonyítás, meggyőzés, művészi hatás, manipuláció, reklám, előítélet fölismerése. A tanulási képességet, hatékonyságot befolyásoló tényezők alapján a tanulási szokások tudatosítása, alakítása. Az agressziót és gondoskodást kiváltó tényezők összehasonlítása állatoknál és embereknél. Az egészség és betegség fogalmaira vonatkozó különböző szemléletű magyarázatok összevetése. Betegjogok, az alternatív gyógyászat lehetőségeinek és kockázatainak értelmezése. A kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességeinek bemutatása.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: az agresszor fogalmának történeti megközelítése; történeti perek, előítéletek, propagandahadjáratok példái.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kötődés, empátia, agresszió, csoportnorma, verbális/nem verbális kommunikáció, stressz, deviancia, lelki egészség, megküzdés, függőség.	

Tematikai egység	**Szépség, erő, ügyesség - Az emberi test**	**Órakeret1 2 óra**
Előzetes tudás	A gerinces testfelépítés alapvető jellemzői. Az ember fő testtájai, arányai és szimmetriái. Az emberi egyedfejlődés főbb szakaszai. A csont szöveti szerkezete, csontok kapcsolódási módjai. Az emberi csontváz fő elemei. A harántcsíkolt izomszövet felépítése. Az izomműködés alapvető mechanikai elvei. A törzs és a végtagok mozgásképességét kialakító szervrendszerek felépítése és működése. A	

	mozgás és az egészség közötti alapvető összefüggések. A mozgásszegény életmód egészségkárosító hatása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ember megismerésével és egészségével összefüggő tudatosabb testkép kialakítása. A testképen alapuló önelfogadás erősítése. Az emberi mozgásképesség mélyebb megértése, a szervrendszerek felépítésének és működésének kapcsolatba hozása. A kémiai felépítés és a működés kapcsolatának értelmezése a csont és az izom vonatkozásában. Állandóság és változás szemléleti alkalmazása az izomösszehúzódás, az izommozgás és a mozgásképesség fejlődése esetében. A rendszeres testmozgás élettani hatásának ismeretén alapuló tudatos életmód iránti igény kialakítása, erősítése. Az egészség megőrzendő értékként való tudatosítása. A testi és lelki egyensúly kapcsolatának, együttes jelentőségének elfogadtatása.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Milyen külsődleges, formai jellegek figyelhetők meg az emberi testen? Szimmetria, testtájak és arányok. A felegyenesedett testtartás, gerincoszlop alakja, tartáshibák. A testi jellegek eltérései, átlagértékek és szélsőségek. Az emberi rasszok jellemző testi jellegei. Milyen a testünk? Testkép és lelki egyensúly összefüggése. A normál testsúly, testalkat megőrzésének fontossága. A megjelenés, a testkép módosításának lehetőségei, előnyök, mellékhatások, veszélyek. Miért alkalmas a csont arra, hogy szervezetünk belső váza, támasza legyen? A csont szilárdsága és rugalmassága, a kémiai összetétel és a szöveti-, szervi felépítés főbb jellemzői. Hogyan kapcsolódnak egységes rendszerré a csontjaink? A csontok formai típusai, kapcsolódási formái. Miként alakítják ki az izmok testünk mozgásképességét?	Az emberi test szimmetria viszonyainak bemutatása, a fő testtájak megnevezése. Érvek gyűjtése a helyes testtartás fontosságáról. Az emberi fajra jellemző testi sokféleség okainak vizsgálata példákon. A saját testtel kapcsolatos ismeretek elmélyítése, képzetek formálása, tévképzetek felszínre hozása, korrigálása. A csontok szerkezete, összetétele és funkciója közötti összefüggések felismerése. A csontok egymással és az izmokkal való kapcsolódási módjainak összefüggésbe hozása a mozgásképességgel. Metszetek és makettek használata. Az izomösszehúzódás szöveti szintű értelmezése. Az izomzat hierarchikus felépítésének,	Matematika: Halmazok használata; tulajdonságok kiemelése, analizálása. Szimmetria; forma, arányok összehasonlítása, osztályokba sorolása, rendezése különféle tulajdonságok szerint. Földrajz: kontinensek földrajza, népek, népcsoportok. Fizika: sűrűség, szilárdság, rugalmasság; erő, munka, energia; egyszerű gépek. Kémia: a víz; kalcium és vegyületei; fehérjék; kolloid állapot. Testnevelés és sport: mozgáskultúra, prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés; a helyes testtartás; gerincvédelem; a fittség jellemzői.

A vázizmok összehúzódási képessége. A hajlító és feszítő izmok működése néhány példán. Az emelőelv érvényesülése. Az izomerő és munka értelmezése. Milyen összefüggés van az életmód, a munka és a mozgásszervrendszer állapota között? A fizikai terhelés hatása a csontozatra és az izomzatra. A munkaterhelés lehetséges hatása, az alkalmazkodás módja. Hogyan előzhetők meg a mozgásszervi megbetegedések, sérülések? A mozgásszegény életmód káros következményei. Szűrővizsgálatok lehetősége, fontossága. A bemelegítés, erősítés, nyújtás biológiai alapjai, fontossága. Hogyan segíthetünk? Sérülések típusai; alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek. Hogyan növelhető a fizikai teljesítőképesség? Az edzés és a fizikai teljesítmény összefüggése. Étrend, táplálékkiegészítők, teljesítménynövelők - előnyök, hátrányok, veszélyek.	rendszerszerűségének felismerése. A szövet-, szerv- és szervezetszintű működések összefüggésbe hozása. Mechanikai elvek alkalmazása. A testi képességek, adottságok és a munkavégzés, munkaformák összefüggésének elemzése. Adatgyűjtés a mozgásszegény életmód egészségkárosító hatásairól. A rendszeres testmozgással kapcsolatos szokások és tapasztalatok felmérése az osztály tanulóinak körében. Az önvizsgálatok és rendszeres szűrővizsgálatok fontosságának belátása. A baleset-megelőzés teendői különböző élethelyzetekben (pl. sportolás, házimunka, közlekedés). Elsősegélynyújtás a vizsgált baleseti sérülések körében. Az edzettség, fittség állapotának biológiai leírása, vizsgálata és értékelése.	Magyar nyelv és irodalom: testbeszéd, arcjáték.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bilaterális szimmetria, testkép, testtartás, rassz, rasszjelleg, normál testsúly, túlsúly, elhízás, táplálkozási zavar, reflex, ízület, csontsűrűség, izom, ín, szalag, bemelegítés, nyújtás, izomösszehúzódás.	

Tematikai egység	**Szorgos szerveink - A szervezet anyagforgalma**	**Órakeret 15 óra**
Előzetes tudás	Tápanyagok, a tápcsatorna szakaszai, emésztés és felszívódás. Élelmiszerminőség, a tudatos vásárlás szempontjai. Az egészséges táplálkozás étrendi összefüggései. Testsúlyproblémák okai és következményei. Légutak, tüdő, légcsere és gázcsere. A sejtlégzés folyamata. A légzőrendszert veszélyeztető környezeti ártalmak és káros szenvedélyek.	

	A vér összetétele, sejtes alkotói, biológiai szerepe. Vércsoportok. Nyirok, nyirokkeringés. A szív és a keringési rendszer felépítése és működése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyagforgalom beillesztése a szervezet egészének önfenntartó működésébe. A táplálkozás energiaviszonyaival kapcsolatos mennyiségi szemlélet alakítása. Az egészséges táplálkozást szolgáló szokások, értékrendek, gyakorlati készségek fejlesztése. A légzőrendszer felépítésének és működésének megismerésén keresztül a légzőrendszerre ható környezeti hatások felismerése, megbetegedésekkel való kapcsolatának megértése. A levegőminőség védelmére irányuló cselekvési lehetőségek felismerése, az egészségmegőrzést szolgáló attitűdök alakítása. Az anyagfelvevő, szállító és kiválasztó folyamatok rendszerszintű értelmezése. A szív- és érrendszeri betegségek kockázatainak felismerése, a megelőzést lehetővé tévő életmód megismerése, attitűdök fejlesztése. Elsősegélynyújtás alapvető vérzéseknél és szívmegálláskor.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódásipontok
Mi történik az elfogyasztott ételekkel a szervezetünkben? A tápcsatorna szakaszai. Az emésztés fogalma, emésztőnedvek, a folyamat lépései. A tápanyagok felszívódása. A tápcsatorna mozgása. A máj elhelyezkedése és szerepe a szervezet működésében.	A tápcsatorna felépítése és a benne végbemenő folyamatok élettani céljának, fő lépéseinek értelmezése. A máj funkciójának elemzése.	Kémia: Aminosavak. fehérjék szerkezete; katalizátor. Reakcióhő; lipidek, szteroidok, koleszterin; glükóz, keményítő, cellulóz; vas és vegyületei, komplex vegyületek; kémhatás, pH; oldószer, oldat; ionvegyületek; kolloid rendszerek, koaguláció; oldatok koncentrációja; ozmózis.
Milyen okai és következményei lehetnek a túlsúlynak, az elhízásnak, illetve az alultápláltságnak? Testtömegindex, normál testsúly, túlsúly és elhízás következményei és emelkedő kockázatok. Tápanyagok fajlagos energiatartalma. Az alultápláltság, éhezés jelei, következményei.	A normál testsúly megőrzése jelentőségének belátása, bizonyítékok gyűjtése a túlsúly és az elhízás kockázatairól.	Fizika: diffúzió; tömeg, súly; energia, munka; gázok nyomása, áramlások; sűrűség; nyomás; diffúzió, ozmózis; elektromos áram.
Milyen minőségi szempontokat kell figyelembe venni a helyes táplálkozás érdekében? A kiegyensúlyozott, változatos étrend jelentősége. Fehérjebevitel, élelmi rostok, vitaminok forrásai, hatásaik és jelentőségük.	Életmódhoz igazodó étrendtervezés, ezzel kapcsolatos adatok, táblázatok kezelése, használata.	Testnevelés és sport: életvezetés, egészségfejlesztés.
Melyek a táplálkozással összefüggő gyakoribb megbetegedések, mit tehetünk a megelőzésük érdekében?		Földrajz: a Föld légköre; alapgázok és szennyezők.

Az élelmiszer higiénia fogalma, gyakorlati szempontjai. A normál bélflóra jelentősége. Élelmiszer allergia, felszívódási és emésztési rendellenességek. A tartós stressz emésztőrendszerre gyakorolt hatása. Az emésztőrendszer rosszindulatú daganatos megbetegedéseinek kockázati tényezői. Mi a különbség a férfiak és a nők légzése között? A felső- és alsó légutak felépítése. A ki- és belégzés folyamata, légzőizmok. A gázcsere fogalma és feltételei. A hemoglobin szerepe, jelentősége. Vitálkapacitás, légzési perctérfogat fogalma. Miért káros a dohányzás, a szmog, a szennyezett levegő? Levegőminőség jelentősége, jelentősebb légszennyező anyagok és szűrésük módjai. Kockázatok, kórképek, megelőzési és gyógyítási lehetőségek. Mi a szerepe a szervezet belső környezetét alkotó folyadéktereknek? Belső környezet fogalma, folyadékterek típusai, szabályozottságának élettani jelentősége. Miért piros a vérünk? Hogyan és miért alvad meg? A vér és a szövetközti nedv, illetve a nyirok keletkezése, összetétele, funkciói. A vér oldott és sejtes elemei. A véralvadás élettani jelentősége, a folyamat fő lépései és tényezői. A vérrög képződés kockázati tényezői és következményei. Hogyan működik a szívünk? Mi az erek feladata?	A fontosabb emésztőszervi és anyagcsere-betegségek tünetei, kezelésük, az orvoshoz fordulás szükségessége. Ismertető összeállítása a szájhigiéné és a rendszeres fogápolás helyes gyakorlatáról. A légutak és a tüdő felépítése alapján a bennük végbemenő élettani folyamatok értelmezése. A légcsere biomechanikai szempontú leírása. A gázcsere folyamatának és biológiai szerepének magyarázata. A fontosabb légzőszervi betegségek kockázatainak, tüneteinek összehasonlítása, azonosítása. Az egészséges környezettel, életvitellel kapcsolatos gyakorlati teendők összegyűjtése (pl. légzésvédelem, higiénia). A külső és a belső környezet értelmezése, a szabályozottság élettani jelentőségének felismerése. A vér összetételét, állapotát jellemző fontosabb adatok elemzése. A véralvadás folyamatának és biológiai jelentőségének megértése, a trombózisos betegségekkel való összefüggésbe hozása.	

A szív fölépítése, működésének szakaszai. A szívritmus, pulzusszám, pulzustérfogat és perctérfogat összefüggése. Értípusok, artéria, véna, kapilláris felépítése, funkciója. Vérkörök. Vérnyomás fogalma, mérése, normál értékei. Hogyan szabályozza a szervezet a testfolyadékok összetételét, mennyiségét? A vese szervi felépítése, a vesetestecske részei, működése. A vizelet képzése. A folyadékbevitel és a sófogyasztás összefüggése, a vérnyomásra gyakorolt hatásuk. Melyek a szív és érrendszeri megbetegedések kockázati tényezői, gyakoribb típusai? Mit tehetünk a megelőzésük érdekében? Érelmeszesedés, trombózis, infarktus, szélütés. Kockázatot jelentő élettani jellemzők Az érrendszer állapota és az életmód közötti összefüggések. Hogyan segítsünk vérző embertársainkon, szívműködési zavarok vagy keringésleállás esetén? Vérzéstípusok és ellátásuk. A fertőtlenítés fontossága. A szívinfarktus előjelei, teendők a felismerés esetén. Az alapvető újraélesztési protokoll.	Az érrendszer és a szív felépítésének, a bennük végbemenő élettani folyamatok értelmezése. A vese felépítése, a benne végbemenő élettani folyamatok értelmezése. Ismeretterjesztő anyag összeállítása a szív és érrendszeri betegségek megelőzésének lehetőségeiről, idejében való felismerése jelentőségéről, az ezzel kapcsolatos teendőkről. Alapfokú elsősegélynyújtási (különböző vérzések ellátása) és újraélesztési gyakorlat (helyzetfelismerés és beavatkozás).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tápanyag, élelmiszerminőség, étrend, energiatartalom, mennyiségi és minőségi éhezés, túlsúly, elhízás, tápcsatorna, emésztőenzim, emésztés, felszívódás, higiénia, allergia. Légcsere, gázcsere, légút, léghólyag, légzési perctérfogat, vitálkapacitás, hemoglobin, gége, hangszalag, allergia, asztma. Belső környezet, folyadéktér, szabályozott állapot, vér, nyirok, véralvadás, trombózis, artéria, véna, vérkör, kamra, pitvar, szívbillyentyű, szívciklus, perctérfogat, vérnyomás, újraélesztés.	

Tematikai egység	**Védelmi vonalaink - Az immunrendszer és a bőr**	**Órakeret 6 óra**

Előzetes tudás	A vér összetétele, vérsejttípusok. A fehérvérsejtek feladatai. Nyirok, nyirokkeringés, nyirokszerv fogalma, funkciói. Belső környezet fogalma. Baktérium, vírus fogalma, megkülönböztetése. Fertőzés, járvány fogalma. Antibiotikumok hatása, jelentősége. A bőr felépítése, rétegei, függelékei. A bőr főbb funkciói.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az immunrendszer szerepének, jelentőségének felismerése. A saját/idegen megkülönböztetésen alapuló védelmi mechanizmus megértése. Az autoimmun folyamatok értelmezése néhány gyakoribb betegség (pl. allergia) példáján. A rákbetegségek és az immunrendszer állapota közötti összefüggés megértése. Az immunrendszert erősítő, egészséges életmód jellemzőinek ismerete, alkalmazást segítő attitűdök erősítése. A bőrt veszélyeztető hatások felismerése, a megelőzést szolgáló életviteli szokások, ápolási eljárások megismerése. A testi-lelki egészség megőrzése iránti igény erősítése, a személyes felelősség tudatosítása.

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Hogyan győzi le szervezetünk a fertőzéseket? Miért következhet be az átültetett szervek kilökődése? A veleszületett immunitás fogalma, folyamata. Gyulladás. A szerzett, specifikus immunitás jellemzői. A nyiroksejtek típusai és funkciói. Antigén és antitest fogalma, reakciója. Miért van szükség a védőoltásokra? Kórokozó, fertőző és megbetegítő képesség, helyi és világjárvány. Passzív és aktív immunizálás. Az immunizálás közegészségügyi előnyei. Gyakoribb védőoltások. Mi gyengíti és mi erősíti immunrendszerünket? Milyen következménye lehet a meggyengült immunvédelemnek? Az immunrendszer és a lelki állapot közötti összefüggés. A tartós, nem kezelt stressz immunvédelmet gyengítő hatása. A HIV fertőzés és az immunrendszer gyengülése közötti összefüggések, az AIDS betegség. Az allergia és az asztma immunológiai háttere.	Az immunrendszer területeinek, komponenseinek és működésének összefüggésbe hozása. Alapvető közegészségügyi és járványtani ismeretek alkalmazása a mindennapi életvitelben. A védőoltások indokoltságának elfogadása, hatékonyságuk biológiai magyarázata. A testi és lelki egészség közötti összefüggés belátása, biológiai érvekkel való alátámasztása. A tartós stressz kezelésével összefüggő, egészségmegőrzést szolgáló életvitel jellemzőinek összegyűjtése.	Kémia: fehérjék harmadlagos szerkezete; cukrok, poliszacharidok, lipidek; zsírok, kémhatás; mosó- és tisztítószerek. Fizika: hő, hőáramlás, párolgás; elektromágneses sugárzások spektruma, UV sugárzás, dózis. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: középkori járványok. Testnevelés és sport: mozgáskultúra; prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés; higiéniai ismeretek.

Milyen feladatokat lát el a bőrünk? Mit jelez testünk állapotából? A bőr funkciói. A bőr rétegei, szöveti felépítésük. Felépítés és működés összefüggései. A bőr mikrobái, bőrflóra. Bőrhibák típusai, okai. A bőr regenerációja, sebgyógyulás. Hogyan ápolhatjuk a bőrünket? Melyek a bőr gyakoribb megbetegedései, mit tehetünk megelőzésük érdekében? A bőr higiénéje. Kiszáradás elleni védelem, táplálás. A bőrallergia okai, tünetei. A napsugárzás (UV) károsító hatása, a bőrrák felismerhetősége, veszélyessége.	A bőr funkcióinak beillesztése a szervezet szintű működésbe. Felépítés és működés szempontú folyamatértelmezés. Személyi higiéné biztosításával, a bőr ápolásával és egészségmegőrzésével kapcsolatos szokások, életmód tudatosulása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fertőzés, járvány, veleszületett immunitás, szerzett immunitás, antigén, antigén felismerés, antitest, nyiroksejt, védőoltás, immunizálás; hám, irha, bőralja, szőrtüsző, verejtékmirigy, faggyúmirigy, érző idegvégződés, bőrallergia.	

Tematikai egység	**Egyensúly és alkalmazkodás - Az életműködések szabályozása**	**Órakeret 14 óra**
Előzetes tudás	Vezérlés és szabályozás fogalma. Mirigy fogalma, típusai. A vérkeringés, érhálózat, vér összetétele. Hormon fogalma, a hormonális szabályozás elvi alapjai (vércukorszint szabályozása). Az idegi szabályozás alapelve. Az idegszövet felépítése, előfordulása és funkciói. Elemi idegi folyamatok, ingerület keletkezése és vezetése. Környéki és központi idegrendszer megkülönböztetése. Reflex fogalma. Érzékek és érzékszervek, a szem és a fül felépítése. A gerincvelő elhelyezkedése, szerkezete és funkciója. Az agy részei, kapcsolatai és főbb funkciói. A stressz biológiai értelmezése. Az idegműködéseket befolyásoló, tudatmódosító szerek veszélyei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A külső és belső érzékelés összefüggésbe hozása a szabályozott belső állapottal. A hormonális szabályozás konkrét mechanizmusainak értelmezése. A teljesítményfokozó hormonális szerek veszélyeinek felismerése, használatuk elutasítása. Hormonális rendellenességre visszavezethető betegségek, gyakoribb kórképek megismerése. Az idegi és hormonális szabályozás közötti kapcsolat felismerése. Az agyi funkciók hierarchikus egymásra épülésének felismerése. Az idegrendszeri megbetegedések kockázati tényezőinek felismerése, a gyakoribb betegségtípusok megismerése, a megelőzést szolgáló életmód- tanácsok elfogadása. A mentálhigiéné értelmezése, lehetőségeinek megismertetése. A tudatmódosító, függőséget okozó szerek elutasítása.	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek,	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódásipontok
Hogyan képes a szervezet szabályozni belső állapotát? Vezérlés és szabályozás különbsége. A szabályozókör fogalma, elemei. A negatív visszacsatolás működési elve, biológiai szerepe. Milyen szabályozó rendszerek működnek a szervezetünkben? Milyen kapcsolat van közöttük? Az idegi és a hormonális szabályozás lényegi jellemzői, különbségek, munkamegosztás. A hormonális szabályozás hierarchikus felépítése. Az idegrendszeri ellenőrzés érvényesülése, agyalapi mirigy hormonok, szabályozásuk és hatásaik. Melyek a szervezet belső egyensúlyára ható legfontosabb hormonok, hol termelődnek és mi a hatásuk? A hormonhatás jellemzői, hormon és receptor összefüggése. A vércukorszint szabályozása. A pajzsmirigy hormonjai, hatásuk. A kalciumszint szabályozása. A mellékvese hormoncsoportjai, fő hatásterületeik. Mely rendellenességek, betegségek vezethetők vissza valamely hormonális zavarra? A szerzett cukorbetegség kockázati tényezői, felismerése, lehetséges következményei és kezelésük. Növekedési rendellenességek. Pajzsmirigy betegségek. Hormonok, hormonhatású szerek a környezetünkben, lehetséges veszélyek. A hormonális *dopping módszerei, veszélyei. Hogyan működnek az idegsejtjeink?	Az élő állapot értelmezése, feltételeinek megfogalmazása. A szabályozottság jelentőségének felismerése. A hormonhatás megértése, a hormon-receptor kapcsolódás jelentőségének felismerése. A hormonális és az idegi szabályozás időbeli jellemzőinek és hatásterületeinek összehasonlítása. A rendszerszerűség, összehangoltság elemzése konkrét példán. A belső elválasztású mirigyek fontosabb hormonjainak megismerése, szabályozási területeinek és hatásainak azonosítása. Hormonzavarokkal összefüggő kórképek vizsgálata, a kockázatok és megelőzési lehetőségek felismerése. A teljesítményfokozó és izomtömeg növelő szerek használatának elutasítása.	Kémia: lipidek, szteroidok; peptidek; glükóz, glikogén; jód, komplex vegyületek; kalcium és vegyületei; a molekulák szerkezete, ionok. Fizika: elektromosság, töltéshordozó; potenciál, feszültség; látható fény, domború lencse képalkotása, törésmutató; rezgések és hullámok, hullámtípusok, hullámjelenségek, hullámhossz és frekvencia. Testnevelés és sport: prevenció, egészségvédelem, teljesítményfokozó szerek veszélyei; motoros képességek.

Az idegsejt felépítése. Inger, ingerület, ingerküszöb fogalma. Idesejtek kapcsolódása, a kémiai szinapszis, serkentés és gátlás. A szinapszisok működésére ható drogok, mérgek.	Különböző ingertípusok csoportosítása.	
Mi a gerincvelő szerepe az idegi szabályozásban? A gerincvelő felépítése, elhelyezkedése, kapcsolatai, funkciói. Reflexkör fogalma. Szomatikus és vegetatív gerincvelői reflexek.	A reflexes szabályozás elvének megértése, reflextípusok összehasonlítása. Reflexkör felépítése és működése közötti kapcsolat értelmezése.	
Hogyan képesek érzékszerveink a környezeti ingerek felfogására? Mit tehetünk, érzékelési képességeink megőrzése érdekében? A szem felépítése, a látás folyamata, jellemzői. Alkalmazkodás a változó távolsághoz és fényerőhöz. A fül felépítése, a hallás és egyensúlyozás folyamata. A kémiai érzékelés. Észlelés és érzékelés különbsége, az agy szerepe az érzékelésben. Szemhibák és látásjavító eszközök, módszerek. A halláskárosodás kockázatai. Zajártalom.	Az érzékszervek felépítése és működése közötti összefüggés elemzése, megértése. Érvelés az érzékszervek egészségmegőrzését szolgáló életvitel, az egészséges környezet igénylése, az ahhoz való jog érvényesítése témájában.	
Hogyan alkalmazkodik szervezetünk a testi és lelki terheléshez? Mi történik pihenés, feltöltődés során? Vegetatív szabályozás fogalma, funkciója, szabályozási területei. Szimpatikus és paraszimpatikus működés.	Szomatikus és vegetatív szabályozás megkülönböztetése, a vegetatív szabályozás területeinek, módjainak és funkciójának értelmezése. A szabályozás elemzése egy példán.	
Hogyan születnek érzelmeink, gondolataink? Hol őrizzük emlékeinket, tanult képességeinket? Az agy részei. Agyidegek. Agykéreg, kéreg alatti magvak, fehérállomány. Értelmi és érzelmi	Felépítés és működés kapcsolatba hozása a legfontosabb agyi területek esetében.	

működés, memória. Éberség és alvás ritmusa. Milyen idegrendszeri zavarok, rendellenességek és megbetegedések fordulhatnak elő? Mit tehetünk megelőzésük érdekében? Idegrendszeri sérülések okai, gyakoribb esetei és következményei. Fejlődési zavarok, rendellenességek, fogyatékosság.	A gyakoribb idegrendszeri zavarok, rendellenességek és megbetegedések azonosítása, a megelőzés és gyógyítás lehetőségeinek összegyűjtése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vezérlés, szabályozás, negatív visszacsatolás, hormon, receptor, belső elválasztású mirigy, szteroid, agyalapi mirigy-, pajzsmirigy-, hasnyálmirigy-, mellékvesehormon, idegsejt, inger, ingerület, szinapszis, gerincvelői reflex, szomatikus és vegetatív idegrendszer, szimpatikus és paraszimpatikus működés, érzékelés, érzékszerv, nagyagy, kisagy, agytörzs, agykéreg.	

Tematikai egység	**Az élet kódja - A biológiai információ és átörökítése**	**Órakeret 10 óra**
Előzetes tudás	A faj, a környezet (környezeti tényező) fogalma. A biológiai sokféleség példái a távoli tájak és a Kárpát-medence élővilágával kapcsolatban. Az ivaros szaporodás genetikai lényege. A sejt szerkezete és kémiai fölépítése. Vércsoport-antigének. A fehérjék szerkezete. Katalízis.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudományos gondolkodás mindennapi életben való hasznosságának belátása. A problémák tudatos azonosítása, feltevések megvizsgálása. A véletlen szerepének és a valószínűség fogalmának alkalmazása a betegségek kockázati tényezőivel összefüggésben. A tudományos ismeretszerzés folyamatának és eredményének kritikus értékelése (pl. géntechnológia). A tudománytörténeti folyamatok értelmezése a modellek, az elképzelések, az egymást váltó, illetve az egymást kiegészítő elméletek megszületéseként és háttérbe szorulásaként. A sugárzások élővilágra gyakorolt hatásának megismerése. A véletlen szerepének és a valószínűség fogalmának alkalmazása (betegségek kockázati tényezői, mutáció, evolúciós folyamatok).	

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Mi magyarázza az öröklött tulajdonságok megjelenését vagy eltűnését? Gén és génváltozat fogalma. Mendel vizsgálatai, eredményei. Allélkölcsönhatások. Példa emberi tulajdonságok öröklődésére. Genetika betegség fogalma, példák egy génes típusokra.	A megjelenés (fenotípus) és az azt meghatározó biológiai rendszer (genotípus) megkülönböztetése, a változékonyság/változatosság okainak elemzése.	Kémia: cukrok, foszforsav, kondenzáció; a fehérjék fölépítése. Fizika: elektromágneses és radioaktív sugárzások típusai.

A minőségi és mennyiségi tulajdonságok öröklődése. A beltenyésztés kockázata és lehetséges előnyei. Milyen mértékben befolyásolhatja a környezet vagy a nevelés az öröklött jellegek megnyilvánulását? Több gén által meghatározott jellegek. A genetikai hajlam fogalma, néhány példája. Kockázati tényezők és gének kölcsönhatása. Az egyén és a társadalom együttélése öröklött hiányokkal (diéta). Mi magyarázza tulajdonságok csoportjainak együttes öröklését? Mi a szerepe és haszna a szexualitásnak a faj szempontjából (szemben az ivartalanul szaporodással)? A genetikai kapcsoltság és oka. A számtartó és a számfelező osztódás, a sejtciklus. Testi és ivari kromoszómák, a nemhez kötött öröklés jellemzői. Miből állnak, hol találhatók és hogyan működnek a gének? A nukleinsavak alapfölépítése. A DNS megkettőződése, információáramlás a fehérjék szintézise során (gén > fehérje > jelleg). A mutációk típusai, gyakoriságuk, lehetséges hatásaik, mutagén tényezők. Mi hangolja össze sejtjeink génműködését? Miért jönnek létre daganatos megbetegedések? Miért fejlődünk, öregszünk és miért halunk meg? A sejtek differenciálódása, a többsejtűek egyedfejlődése. Példa a génműködés szabályozottságára. A szabályozott működés zavara,	Minőségi és mennyiségi jellegek példáinak gyűjtése, összehasonlítása. A genetikai meghatározottság és az életmód általi befolyásolhatóság felismerése, összefüggésbe hozása. Az egészségért való személyes felelősség belátása. Az osztódások szerepének értelmezése a testi és ivarsejtek létrejöttében és a genetikai sokféleség fenntartásában. A nukleinsavak örökítő szerepének bizonyítása. Kódonszótár használata. Génmutáció következményének levezetése. Mutagén hatások kerülésének, illetve mérséklésének módjaival összefüggő lehetőségek gyűjtése. Szabályozott génműködés értelmezése. Daganatra utaló jelek fölismerése.	Matematika: valószínűség. Magyar nyelv és irodalom: fejlődés, öregedés és halál témái az irodalomban; példák az emberi élet értékére; tudományos-fantasztikus témakörök.

daganatos betegségek. Az őssejtek lehetséges felhasználása. Tartós károsodás és regeneráció. Az öregedés lehetséges okai. Hogyan, miért és milyen mértékben avatkozhat bele az ember a genom működésébe? A géntechnológia lényege, lehetőségei, kockázatai és néhány alkalmazása. A genomika céljai.	Tények és érvek gyűjtése az őssejt kutatások céljával, jelentőségével és kockázataival kapcsolatban. Szempontok gyűjtése a különböző információforrások kritikus értékeléséhez. Tények és érvek gyűjtése a géntechnológia lehetőségeiről és kockázatairól; véleményalkotás a témával kapcsolatban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gén, allél, domináns, recesszív, homo- és heterozigóta, hajlam, beltenyésztés, genetikai sokféleség (diverzitás). Kapcsoltság, kromoszóma (testi, ivari), számtartó sejtosztódás (mitózis), számfelező sejtosztódás (meiózis), mutáció, differenciálódás, őssejt, transzgén, GMO.	

Tematikai egység	**Új kezdetek - Szaporodás, szexualitás**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Biológiai sokféleség fogalma. Ivartalan és ivaros szaporodási formák az állatvilágban. Az emberi szaporodással, szexualitással kapcsolatos alapfogalmak, szervrendszerek és működések. Az emberi életkorok fő jellemzői, a testi és lelki fejlődés lényegi lépései. Genetika: mitózis és meiózis, nemi kromoszómák. Élettan: hormonok hatásmechanizmusa, visszacsatolások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott életkor jellemzőinek értelmezése. A pályaválasztást elősegítő önismeret fejlesztése. A születés előtti és utáni teljes emberi életút szakaszainak ismerete, értékeinek belátása. A nemi élettel kapcsolatos személyes felelősség felismerése, alapvető morális és egészségügyi szabályok betartása mellett szóló érvek bemutatása. Érvelés a tudatos családtervezés, a várandós anya felelősségteljes életmódja mellett.	
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódásipontok
Mi magyarázza az ivaros úton létrejött utódok sokféleségét? Ivaros és ivartalan szaporodásformák az élővilágban. Növények ivartalan szaporítása. Klónozás. Ivarsejtek, megtermékenyítési módok a növény és állatvilágban (néhány példa). Mi a jelentősége a biológiai sokféleségnek? A genetikai sokféleség jellemzése (allélszám) és biológiai szerepe	Az ivartalan és az ivaros szaporodás előnyeinek és hátrányainak összevetése. Az ivarsejtek összehasonlítása. A ciklikus működések megértése. A családtervezés lehetőségeivel kapcsolatos tájékozottság megszerzése. A biológiai sokféleségnek az élet általános értelmezéséhez való kapcsolása.	Földrajz: a kontinensek jellegzetes élővilága. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a nemi különbségeket kiemelő, illetve az azokat elfedő szokások, öltözetek. Magyar nyelv és irodalom:

(nemesítés, az alkalmazkodás lehetősége). Mi okozza a férfi és nő biológiailag eltérő jellemzőit? Kromoszomális, elődleges és másodlagos nemi jellegek. A férfi és női ivarsejtek, ivarszervek felépítése, működése. A menstruációs ciklus hormonális szabályozása. Fogamzás és fogamzásgátlás, családtervezés. A megtermékenyülés, a méhen belüli élet fő jellemzői. A magzati élet védelme. Születés. A születés utáni élet fő szakaszainak biológiai jellemzői.	Biológia ismeretekre alapozott, erkölcsi, etikai szempontú érvek gyűjtése a tudatos családtervezéssel kapcsolatban.	szerelem és szexualitás, család és a születés, az abortusz traumájának irodalmi feldolgozása; a gyermekkor és serdülés mint irodalmi téma.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ivartalan és ivaros szaporodás, klónozás, tüsző, sárgatest, tüszőserkentő és tüszőhormon (ösztrogén), sárgatest serkentő és sárgatest-hormon (progeszteron), hím nemi hormon (tesztoszteron), ovuláció, menstruáció, megtermékenyülés, beágyazódás, magzat, méhlepény.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A biológiai szerveződési szintek ismerete, megfelelő kezelése problémamegoldás során. A felépítés és a működés összefüggésén alapuló magyarázatok, következtetések a növényi és állati szervezet megismerése során. Az autotrófia biokémiai lényegének és ökológiai jelentőségének felismerése. A természetes élőhelyek típusainak, jellemzőinek lényegi ismerete, az egyes élőlénycsoportok környezeti igényével való kapcsolatba hozása. Az állati viselkedésmódok céljának, formáinak és eredetének, az állati közösségekben meghatározó társas kapcsolatok formáinak és funkcióinak ismerete. Etikai elvek alkalmazása az ökológiai problémák értelmezése és megoldása során. Aktív szerepvállalás és cselekvőképesség a helyi természeti értékek védelmében. A testi és a lelki egészség biológiai ismereteire alapozott, megóvására való törekvés. Az értékes hagyományok és az önpusztító szokások közti különbségtétel. A biológiai vizsgálatok megfelelő eszközeinek és módszereinek gyakorlati alkalmazása. Az internet és a könyvtár nyújtotta lehetőségek használata az önálló tanulás során.

4.3.2.11. Komplex természettudomány
(108 órás, egy évfolyamos változat)

A természetismeret műveltségterület tartalma szerint a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismeretanyagot (azaz az Ember és természet műveltségterületet, illetve a Földünk-környezetünk természetföldrajzi részét) tárgyalja, és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti.
Általános célként jelenik meg a természetismeret kerettantervében, hogy az alkalmas legyen a tanuló szakmai képzésének, illetve az általános középfokú oktatás más intézménytípusaiban való részvételnek

megalapozására azzal együtt, hogy lehetővé tegye az ezen intézményekbe lépni nem készülők tudásának bővítését is a nekik megfelelő tananyag és fejlesztési feladatok segítségével.
A természetismeret kerettantervi követelményrendszerét az intézmény a helyi tantervében igazítja mind a diákok, mind az intézményben oktatott szakmák/szakmacsoportok által meghatározott, leghatékonyabbnak tekintett tartalomhoz és módszertanhoz.
A program fontos eleme, hogy kapcsolatot teremt a tudományos eredmények és az iskolai tanulás, a tudomány és a hétköznapok között. Megmutatja a már sok kudarcot megélt diákoknak is, hogy az foglalkozás alatti témákkal való foglalkozás örömforrás is lehet, az óra élményeket is adhat. Mindeközben érdemes kiegészíteni és továbbépíteni a diákok általános iskolából hozott hiányos tudását, és fejleszteni képességeiket.
A természettudományos műveltség az egyén és a társadalom számára is meghatározó jelentőségű. A természetismeret esetében elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de érteni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így jut el a tanuló a természeti folyamatok megismeréséhez, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeinek, korlátainak és kockázatainak megértéséhez.
Az egészség tudatos megőrzése, a természeti, a technikai és az épített környezet felelős és fenntartható alakítása a természettudományos kutatások és azok eredményeinek ismerete nélkül elképzelhetetlen. A globális problémák megoldásának fontos feltétele az állampolgárok természettudományos műveltségen, az ok-okozati összefüggések felismerésén alapuló, kritikus és konstruktív magatartása. Az egyén tudása társadalmi szinten szorosan összefügg a gazdasági versenyképességgel és a szűkebb-tágabb autonóm közösségek fennmaradásával. Ennek ismeretére hangsúlyt helyez a kerettanterv.
A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben is. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kerettantervben leírt program célja, hogy az ember és természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. A programnak fel kell készítenie a diákot a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a természeti-gazdasági folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.
A természetismereti és technikai kompetencia kritikus és kíváncsi attitűdöt alakít ki az emberben, aki ezért igyekszik megismerni és megérteni a természeti jelenségeket, a műszaki megoldásokat és eredményeket, nyitott ezek etikai vonatkozásai iránt, továbbá tiszteli a biztonságot és a fenntarthatóságot.
A tantervi program részben új ismereteket kínál, részben a korábbiak rögzítésére szolgál. Legnagyobbrészt azonban a szemléletet alakítja, azt mutatja meg, hogyan érdemes tanulni, hogyan lehet továbblépni, fogódzókhoz jutni. Olyan tudást bővít és olyan képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek. Segít megérteni, hogy tanulni és gondolkodni kell.
A kerettanterv épít a digitális technikák és az IKT-eszközök foglalkozás alatti használatára, valamint a természetismeret iránti érdeklődés felkeltése után az önálló tanulói IKT-alkalmazásra is.
A természetismeret tárgyat elsősorban a matematika tantárggyal egységben célszerű tanítani. Különösen javasolt, hogy az év eleji szintfelmérés és a tanév végi komplex mérés együttes tartalommal történjen. Ezen túlmenően a kerettanterv kapcsolódási pontokat tartalmaz a többi műveltségterülethez is, komplex módon.
A programban a tanévet egy közös produktummal járó feladat fogja át. Ennek a közös produktumnak az elkészítésében mindenkinek részt kell vennie. A projekt témája és a feldolgozás módja az oktató és az osztály közös döntése.
A fő célja, hogy a különböző felkészültségű diákok ismereteinek bővítése által betekintést nyújtson a természetben zajló folyamatokba, képet adjon azok okairól és funkcióiról.
A tanuló képet kap a fizika, a természetföldrajz és a biológia által vizsgált egyes energetikai összefüggésekről, a természettudományos kutatás módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól is. Mintát kap a jelenségek vizsgálatának módjairól.

A tanulmányok eredményeképpen összefüggéseket ismer fel és fogalmaz meg a mechanikai működésekről, halmaztulajdonságokról, az elektromos, mágneses, kémiai vegyületi, atomi összefüggésekkel kapcsolatban.
Érti a fentiek élettelen természetben és élő szervezetben betöltött szerepét. Ismereteket szerez a mikro- és makrovilág, valamint testünk fölépítésének és egészségének kapcsolatairól. Példákat elemez hazánk természeti környezeti állapota, az itt folyó gazdálkodás és történelmünk összefüggéseire. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között is.
A legfontosabb célok a következők:
a szerves és szervetlen világ kapcsolata megismerésének megalapozása;
az energia és energiaáramlás mint általános szervező megismerése;
a „láthatatlan" hatások megismerése;
az atomi/molekuláris folyamatok megismerése;
az atomi/molekuláris folyamatok szervezetre gyakorolt hatásainak tudatosítása.
Valamint:
a tanulók nyitottan tekintsenek a bennünket körülvevő világra;
legyenek képesek az okok és okozatok megkülönböztetésére és adott okok ismeretében az okozatra vonatkozó következtetések levonására;
ismerjék meg és alkalmazzák az alapvető természeti törvényeket;
legyenek képesek az adatok ismeretében diagramok készítésére, valamint adott diagram ismeretében adatok, folyamatok meglátására;
legyenek képesek grafika/kép alapján az ábrázolt folyamat értelmezésére.
Eközben gyakorlatot szereznek az egyéni és csoportos munkában, feltevéseik szabatos megfogalmazásában, a képi és verbális kommunikáció összekapcsolásában is.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei**	**Órakeret 2**
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Kísérlet és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése. A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása. Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Közös cél: Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös megbeszélése. Lehetséges változatok: Versrészlet és tudományos leírás összehasonlítása. Saját megfigyelések összegyűjtése. A megfigyelések szempontfüggőségének felismerése. (Pl.: Kinek milyen fiú/lány tetszik? Milyen házban szeretnék lakni?) Megfigyelés leírásának elemzése. (Mire volt kíváncsi a kutató? Mit figyelt meg? Mire következtetett?) A kísérletezés célja: saját kísérletek és ismert kísérletek összegyűjtése. A független és a függő változó fölismerése. A mérés szerepe a mindennapokban, pl. lázmérés, földmérés, tömegmérés. Példák a „modell” szó hétköznapi (pl. topmodell, vasútmodell) és tudományos (atommodellek, demográfiai növekedési modellek, a szív mint szivattyú) használatára. Modell és makett különbsége (pl. emberi szív) – mi érthető meg belőle, mi nem: közös megbeszélés. Eltérő modellek/makettek ugyanarról a jelenségről (pl. emberábrázolások), szempontfüggőség felismerése. Foglalkozás alatti mérés: a megpendített húrhosszak és hangmagasságok (oktáv, kvint, kvart) mérése pl. gitáron, citerán. Az eredmény ábrázolása. Példák gyűjtése igazolható feltevésekre: az előrejelzés szerepe a hétköznapokban (népi időjárás-előrejelzések) és a tudományban (meteorológiai hálózat, életmód és betegségek kockázata). Tudományos ismeretterjesztő filmrészlet megtekintése (pl. D. Attenborough: Az élő bolygó – részlet). Hétköznapi vita és tudományos vita eljátszása egy konkrét probléma kapcsán.	Matematika: grafikus ábrázolás. Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom: Az ember eltérő megjelenítései. Filmes műfajok (dokumentum- és művészfilm). Érvelés.
Kulcsfogalmak	Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tájékozódás térben és időben**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Függőleges és vízszintes irány, derékszög, koordináta-rendszer, sebesség, a kör kerülete, hasonlóság a geometriában, óra, nap, hónap, év.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. A mozgások leírása, az ehhez szükséges mennyiségek, jellemzők ismerete, használatuk gyakoroltatása. Az égtájak és a Földről látható égi mozgások összekapcsolása, a földrajzi hálózat lényegének megértése. Tematikus térképek jeleinek leolvasása. A föld- és a napközéppontú világkép összehasonlítása: azonos jelenség különböző szempontú értelmezése. Földrajzi, csillagászati és biológiai ismeretek összekapcsolása. Rendszerek változásának nyomon követése.	

	Folyamatok kimenetelének előrejelzése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: A tájékozódás és a csillagászat kapcsolatának megismerése (égtájak, égi mozgások). A távolságok felmérésének geometriai módszere. A hasonlóság felismerése, a nagyítás, kicsinyítés mértékének meghatározása. Fizikai, biológiai, kémiai és csillagászati jelenségek sebességének összevetése. Időegységek. Az idő, sebesség, gyorsulás mértékegységeinek használata, átváltása. Az út, elmozdulás, sebesség, gyorsulás fogalmának ismerete, használata mozgások leírásában. Az egyenes vonalú egyenletes és az egyenletesen gyorsuló mozgás; a szabadesés gyorsulása fogalmának ismerete és alapvető összefüggései. A körmozgás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás fogalmának és összefüggéseinek ismerete. Lehetséges változatok: Kémiai reakciók gyorsaságának függése a hőmérséklettől és a katalizátoroktól. A csillagászati és a mágneses északi iránymeghatározás bemutatása. A legegyszerűbb napóra (gnomón) és a déli irány kapcsolata: a Nap naponkénti égi mozgása. A csillagok égi mozgása, csillagképek. A Föld gömb alakjának bizonyítása, következményei. Gömbi formák síkra vetítése (síktérkép), a torzítás szükségszerűsége. Háromszögelés alkalmazása a térképezésben: ismeretlen magasságú épület magasságának megmérése. A földátmérő megmérése. A Hold és a bolygók távolsága – ókori és mai mérések értelmezése. Hosszúsági és szélességi körök rendszere, a GPS lényege. Tematikus térképek értelmezése. Milyen gyorsan múlik? – a szubjektív és objektív időfogalom összevetése. A nap (a Nap látható mozgása és a Föld forgása alapján), az évszak és az év (a Nap évi mozgása és a Föld keringése alapján). A bolygók és a csillagok mozgásának különbsége. A mozgásokat jellemző mennyiségek közti összefüggések kvalitatív és kvantitatív alkalmazása.	Matematika: koordináta-rendszer, geometriai hasonlóság, váltószög. Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom: vetület, nézet, perspektíva a művészetekben. Osztályközösség-építés: jeles napok.
Kulcsfogalmak	Tájolás, torzítás, csillag, bolygó, hosszúsági és szélességi kör, tematikus térkép, nap- és földközéppontú modell, másodperc, perc, óra, nap, évszak, év, elmozdulás, sebesség, gyorsulás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás, reakciósebesség, katalizátor.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Lendületbe jövünk, azaz többet ésszel és erővel!**	**Órakeret 2**
Előzetes tudás	Sebesség, gyorsulás.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A változások okainak és összefüggéseinek megismerése. Az állandóság és a változás oksági összefüggéseinek felismerése. A jelenségek közös jellemzőinek felfedezése. Alapfogalmak megalapozása (természettudományos megismerés, kölcsönhatás, erő, rendszer, állapot, változás, egyensúly, folyamat).

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: A Newton-törvények kvalitatív és egyszerű kvantitatív alkalmazása. A tömeg fogalma. A súrlódási erő szerepe a mindennapokban, a tapadási, csúszási és gördülési súrlódás megkülönböztetése. A lendületmegmaradás törvényének kvalitatív alkalmazása. Lehetséges változatok: A lendületmegmaradás felismerése a mindennapokban: rakétameghajtás. A centripetális erő ismerete és felismerése mindennapi alkalmazásokban. A tömegvonzás ismerete, kapcsolata felismerése a bolygók mozgásával. A súly és a súlytalanság fogalmának ismerete. A tömeg és a súly megkülönböztetése.	Társadalomismeret: tudósok és koruk. Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom: irodalom és művészetek a tudományban – tudomány az irodalomban és művészetekben.
Kulcsfogalmak	Tömeg, tehetetlenség, lendület, fizikai törvény, centripetális erő, súrlódási erő, tömegvonzás, súly.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Halmazok** **Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Hőmérséklet, légnyomás, térfogat, sebesség, halmazállapot.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Önálló ismeretszerzés a környezet kölcsönhatásairól. Az időjárás napi változásainak megértése. Meteorológiai jelentések értelmezése. Kísérletek végzése, grafikonelemzés. Magyarázatkeresés a tapasztalt időjárási jelenségekre. Az emberi gazdálkodás és a természeti feltételek kapcsolatának felismerése néhány fontos hazai példán. A környezetvédelem néhány példájának megismertetése, az érdeklődés felkeltése a környezettudatosság iránt.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az időjárási elemek, ezek változásait befolyásoló fizikai hatások (a napsugárzás, a léghőmérséklet, a légnyomás, a szél, a levegő vízgőztartalma, a csapadékfajták) közti összefüggések megfogalmazása. Példák a gazdálkodás és a természeti környezet közti összefüggésekre. A halmazállapot-változások alapvető jellemzőinek ismerete. A Celsius-skála alappontjai, az olvadáspont, forráspont feladatmegoldás-szintű ismerete. A gáztörvények (Boyle–Mariotte-, Gay-Lussac-törvények) kvalitatív ismerete és alkalmazása. A Kelvin-skála és a Celsius-skála kapcsolatának ismerete.	Társadalomismeret: Történeti ökológia. Önellátó és fogyasztói társadalom.

Lehetséges változatok: Időjárási frontok. Grafikonok, folyamatábrák elemzése. Saját megfigyelések, egyszerű kísérletek értelmezése. A Kárpát-medence természetes növénytakarója, élővilága, vízrajza. (Pl. alföld: tölgyesek, szikesek, homoki gyepek, ligeterdők; középhegység: tölgyesek, bükkösök, sziklagyepek; magashegységek: lucosok, törpefenyves, hegyi rét; lápok). A gazdálkodás hatása az élővilágra: fokgazdálkodás, erdőirtások, bányászat, folyamszabályozás, állattenyésztés, városiasodás, vízvezeték, monokultúrák, kemikáliák, természetvédelmi területek, biogazdálkodás. Vízkincsünk. A folyószabályozás és árvízvédelem módjai, problémái. Víznyerés, ivóvíz, víztisztítás. Gyógyvizek. Erdőgazdálkodás, erdőtípusok. Sziklagyepek: természetvédelmi érték. Talaj: összetevői, termőereje, védelme (szikesedés, erózió, trágyázás). A nyomás, hidrosztatikai nyomás meghatározása. Elemi feladatmegoldás, Arkhimédész törvényének ismerete. Az úszás, lebegés, merülés feltételeinek megállapítása és következtetések. Hidraulikus emelő működési elve. Pascal-törvény. A folyadékok összenyomhatatlanságának ismerete és konkrét példák. Bernoulli-törvény, Magnus-hatás.	
Kulcsfogalmak	Úszás, lebegés, merülés, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, gáztörvény, zárt rendszer, hő, hőmérsékleti skála, abszolút nulla fok, halmazállapot, olvadáspont, forráspont, napi hőmérsékletjárás, szél, páratartalom, harmat, dér, eső, köd, szmog (füstköd), életközösség, talaj, szikes, ligeterdő, monokultúra, talajvíz, rétegvíz, ivóvíz, gyógyvíz, biológiai tisztítás, kölcsönhatás, állapot, változás, egyensúly, stabilitás, folyamat, rendszer, környezet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mechanikai energia**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Erő, sebesség, tömeg, elmozdulás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Alapfogalmak megalapozása, mélyítése (munka, energia, mechanikai energiafajták, energiamegmaradás, rendszer). A munka és az energia kapcsolatának tudatosítása. A reverzibilis és irreverzibilis folyamatok megkülönböztetése konkrét példákban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Közös cél: Az energia, munka, teljesítmény, hatásfok fogalmának ismerete, elemi alkalmazása. Lehetséges változatok: A helyzeti és mozgási energia, emelési és gyorsítási munka összefüggéseinek alkalmazása. Az energiamegmaradás tényének, valamint a termodinamika első főtételének ismerete. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok megkülönböztetése. Néhány mindennap használatos gép hatásfoka, valamint a 100%-os hatásfok elérésének fizikai lehetetlensége. Egyéb energiák hővé alakulása, disszipáció. Az örökmozgó lehetetlensége.	Társadalomismeret: gazdaságföldrajz.
Kulcsfogalmak	Energia, munka, energiafajta, hő, teljesítmény, hatásfok, állapot, változás, rendszer, környezet, kölcsönhatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	A levegő térfogatának és nyomásának összefüggése. A nyomás mértékegységei.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi mozgási és légzési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az emberi szívműködés és keringési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése, az egészséges életmódra való törekvés erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: A mozgás és légzés mechanikájának megismerése. A szív és az erek mechanikájának megismerése. Alapvető egészségvédelmi ismeretek elsajátítása. Lehetséges változatok: Az emelőelv szemléltetése az ízületekkel kapcsolt emberi csontok példáján. A fontosabb emberi csontok szerepe (makett alapján). Az izomműködés lényege. A csont és az ízületek sérülései, megelőzésük. A csontok felépítésének és szilárdságának összefüggése. A légzés funkciójának megbeszélése. A tüdő térfogatát és a légzés hatékonyságát befolyásoló tényezők áttekintése. A légzési szervrendszer részei, feladataik, a hangképzés. A védekező reflexek (köhögés, tüsszentés) szerepe. A légzőmozgások szemléltetése. Légzésszámváltozás terhelés hatására (kiscsoportos feladat). A légzőrendszer egészségét fenyegető és megőrző hatások (sport, dohányzás, szmog, tbc).	Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom: az emberi test ábrázolásai.

A szív felépítése és működése (makett alapján). A vér és a nyirok, az erek szerepe. Véralvadás, vérzés, vérzéscsillapítás. A vérnyomás és a pulzus oka, mérése. A keringési rendszer egészségét fenyegető kockázati tényezők és megőrző hatások (magas vérnyomás, érelmeszesedés, trombózis, infarktus).	
Kulcsfogalmak	Emelő, ízület, reflex, mellkas, rekeszizom, hajlító- és feszítőizom, légcsere, légzőfelület, szívpitvar, szívkamra, billentyűk, pulzus, vérnyomás, kockázati tényező, vér, nyirok, infarktus, trombózis.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló fogalmazza meg és konkrét példán ismerje föl az egyszerű megfigyelés és a kísérlet különbségét, a két vizsgálati mód célját. Értse a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tudjon ábrázolni és leolvasni mért adatokat. Tudja jellemezni a mozgásokat sebességükkel, gyorsulásukkal. Értse a térbeli tájékozódás geometriai módszereinek lényegét. Tudjon tájékozódni térképeken. Értse a tehetetlenség fogalmát, a gyorsulás formáit, okát. Találjon kapcsolatot a tömeg és a súly között. Értse az ok és okozat közötti kapcsolatrendszert. Értse az energia, a munka, a hatásfok és a hő összefüggését. Ismerje az emberi szervezet működésének mechanikai hátterét. Magyarázzon mindennapokban tapasztalt jelenségeket anyagi halmaztulajdonságokkal. Értse az éghajlat és az időjárás elemeinek fizikai hátterét, összefüggését hazánk természeti képével, gazdálkodásával.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Formák és arányok a természetben Elemek és vegyületek. Kristályrácsok. Szerves molekulák a mindennapokban**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Tükrözés, forgatás következményei. Halmaztulajdonságok. Atom és molekula, szerkezeti képlet.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az arányok fontosságának beláttatása, rögzítése. Az arányokat fenntartó és felborító erők fölismerése. Állandó és változtatható arányok felismerése. Szerkezet és tulajdonság összefüggésének beláttatása. Szerkezet, arány és biológiai funkció összekapcsolása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az arány fontossága és számszerű jellemzése. A geometriai rend fölismerése az anyagok szerkezetében. Az anyagvizsgálat néhány módszerének megismerése. Néhány óriásmolekula gyakorlati fontosságának megismerése konkrét példákon. Lehetséges változatok: A harmónia ókori fogalma és az arányok. Szép és rút. Aszimmetrikus (szivacs), sugarasan szimmetrikus (medúza) és tükörszimmetrikus (ember) lények.	Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom: disszonancia, (a)szimmetria, kompozíció. Matematika: százalékszámítás, egyenes arányosság.

A férfi-, a női és a gyermektest arányainak összehasonlítása. Változó térfogat- és tömegarányok: elegyek, oldatok. A töménység jellemzése (százalék). Arányok a konyhában (fűszerek, só, pácok) és az iparban (ötvözetek, beton). Az élőlények növekedését megszabó arányok (korlátozó tényezők): hiánybetegségek, fény, víz stb. Állandó tömegarányok: a vegyületek összegképlete egyszerű példákon. Kristályos (kősó) és amorf (gumi, üveg) anyagok szerkezete. Elemi egység (cella). Molekulák térbeli rendeződése: membránok, habok, mosószerek, folyadékkristályos kijelzők. A kémiai elnevezések eredete és mai tartalma. Mesterséges szerves vegyületek (műanyagok, gyógyszerek, tartósítószerek). Előnyök, veszélyek mérlegelése. A szénhidrogének eredete, tulajdonságai, felhasználása (közlekedés, fűtés, vegyipar). Néhány oxigéntartalmú szerves molekula a mindennapokban (etil-alkohol, aceton, ecetsav). Biológiai hatásuk. Egyszerű cukrok és összetett szénhidrátok a mindennapokban (szőlőcukor, keményítő, cellulóz). Biológiai szerepük. Néhány nitrogéntartalmú szerves molekula: vitaminok, aminosavak, fehérjék, DNS. Óriásmolekulák felépítése és lebontása az élőlényekben. Az óriásmolekulák érzékenysége: kicsapódás. Mérgezések és következményeik.	Társadalomismeret; osztályközösség-építés: a fogyasztói társadalom kialakulása, gazdasági alapjai (fosszilis energiahordozók használata).
Kulcsfogalmak	Szimmetria, százalék, összegképlet, oldat, oldószer, amorf, membrán, felületaktív anyag, környezeti tényező, mono- és polimer, szénhidrogén, karbonsav, alkohol, aminosav, fehérje, kicsapódás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Elektromosság, mágnesesség**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Erő, energia, tömegvonzás, teljesítmény.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Kölcsönhatások, erők alaposabb, rendszerszerűbb ismerete, ok-okozati kapcsolatrendszere, az információterjedés lehetséges módjainak leírása az elektromágneses kölcsönhatásokon keresztül. Bővebb ismeretek szerzése a bennünket körülvevő térről. Alapismeretek szerzése az elektromágneses hullámon alapuló eszközökről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az elektromosság, mágnesesség mint kölcsönhatás megismerése. Lehetséges változatok: Példák a statikus elektromosság és a mágnesesség gyakorlati/természetbeni megjelenési formáira, alapvető összefüggések felismerése. Az egyenáram fogalma, jellemzőinek ismerete, egyszerű áramkörök összeállítása, mérések végzése. Az Ohm-törvény alkalmazása egyszerű esetekben.	Társadalomismeret: felvilágosodás, felfedezések, társadalmi hálózatok.

Az elektromos energia és teljesítmény alapvető kvalitatív összefüggéseinek alkalmazása, különböző elektromos eszközök teljesítményének összehasonlítása. A váltóáram fogalmának, alapvető jellemzőinek megismerése. Az elektromágneses indukció jelensége, gyakorlati/természetbeni megjelenése. A transzformátor működésének gyakorlati jelentősége. Az elektromágneses hullám tulajdonságainak ismerete, példák a gyakorlati alkalmazásokra. (A spektrum különböző tartományaiban: mikrohullámú sütő, rádióhullámok, mobiltelefon stb.)	
Kulcsfogalmak	Elektromos töltés, mágneses pólus, elektromos, mágneses tér, Coulomb-törvény, áramerősség, feszültség, ellenállás, egyenáram, váltóáram, elektromos fogyasztás, frekvencia, maximális feszültség, elektromágneses indukció, dinamó, transzformátor, elektromágneses hullám.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Szerves molekulák. Energianyerő és energiaigényes folyamatok. A légzés funkciója.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az energiaáramlás nyomon követése az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, keringés és kiválasztás összefüggéseinek felismerése az emberi szervezetben. Az anyagcsere és az emberi egészség kapcsolatának tudatosítása, az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése, erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az anyag- és energiaátalakítások biológiai szerepének megértése az élővilágban és az emberi szervezetben. Az anyagforgalom és egészség néhány összefüggése. Lehetséges változatok: Változatos energianyerés az élővilágban: ragadozók, növényevők, élősködők, lebontók, fotoszintetizálók. Táplálkozási hálózat. Az emberi emésztés helyszínei, emésztőnedvek (nyál, gyomornedv, epe, hasnyál). Az emésztés szabályozása: feltétlen és feltételes reflexek. A felszívott anyagok sorsa, a máj szerepe. Egészséges táplálkozás, túltápláltság, hiánybetegségek, mérgezések. Az alkohol hatása. Testkép, testépítés, táplálékkiegészítők kockázatai. A vér szerepe, vérkép. A felszívott tápanyagok sorsa a sejtben (energianyerés, átalakítások). Kiválasztás a vesén, a tüdőn és a bőrön át. A vizeletmennyiség és a belső környezet egyensúlyának, arányainak (homeosztázis) megőrzése.	Osztályközösség-építés: Etikett, társas viselkedés. Egészséges életmód. Nemek, testképek.
Kulcsfogalmak	Heterotróf, autotróf életmód, emésztés, kiválasztás, felszívás, vérplazma, visszaszívás, szűrlet, vizelet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atomi aktivitás**	**Órakeret 4**
Előzetes tudás	Energia, elektromos töltés, elektromágneses hullám, szimmetria, normálalak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az anyag, kölcsönhatás, erők, energia, információ fogalmának mélyítése. Az állapot és a változás fogalmának bővítése az atomok mérettartományában bekövetkező jelenségek megismertetésével. Az energiagazdálkodással kapcsolatos felelősségtudat erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az elektronburok és az atommag szerkezetének áttekintése. Az atomenergia ismerete. Lehetséges változatok: Az anyag atomos szerkezetének tudatosítása konkrét jelenségeken keresztül. Az atommag és elektronhéj fogalmának megismerése. A rádióaktivitás 3 fajtájának, néhány gyakorlati alkalmazásának, az élő szervezetre gyakorolt hatásának megismerése. A maghasadás oka és feltételei, a láncreakció elve. Az atomenergia fogalma, felhasználásának gyakorlati módja és elvi lehetőségei. Előnyök és hátrányok mérlegelése. A Nap energiatermelése, hatása a földi életre.	Társadalomismeret: hidegháború. Osztályközösség-építés: fenntarthatóság, atomenergia.
Kulcsfogalmak	Atom, proton, elektron, neutron, egyensúly, energiaminimum, rádióaktivitás, atomenergia, maghasadás, láncreakció, magfúzió, napenergia, atomerőmű.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A szervezet egysége – idegrendszer és viselkedés**	**Órakeret 6**
Előzetes tudás	Az emberi szervezetben zajló fő kémiai átalakulások. Példák csoportban élő állatokra.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi szervezet egységét fenntartó rendszerek működéseinek, kölcsönhatásainak megismerése. A testi és lelki egészség alapjainak tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény erősítése. A védekező szervezet működéseinek bemutatása. A tanulás mint a környezethez való alkalmazkodás megismertetése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az önazonosságot (homeosztázist) fenntartó és az azt fenyegető főbb hatások áttekintése az emberi szervezet szintjén és a társas kapcsolatokban. A szabályozás és a vezérlés néhány formája az emberi szervezetben. Lehetséges változatok: Szabályozó szerepű emberi hormon (inzulin), cukorbetegség. Vezérlő szerepű emberi hormon (növekedési hormon),	Kommunikáció - magyar nyelv és irodalom: Érzelmek ábrázolása, kifejezése; verbális és nonverbális kommunikáció. Haza- és családszeretet, magány, vallás, lázadás

a testméretet megszabó tényezők. Hormonok és érzelmek kapcsolata. A reflexek fölépítése (térdreflex). Az idegrendszer szabályozó működése: a testhőmérséklet szabályozása. Érzékszervek: az éleslátás feltételei (pupillareflex, élességállítás). Az idegrendszer működését befolyásoló hatások (alkohol, drogok, gyógyszerek). Fájdalom, fájdalomcsillapítás. Aktív és passzív, természetes és mesterséges immunitás. Védőoltások. Immunitás a mindennapokban: allergia, vércsoportok. Stressz és egészség, idegrendszer és immunitás kapcsolata. A tanulás alaptípusai az állatvilágban és az ember esetében. Az emlős állatcsoportok jellemzői (hierarchia). A társas kapcsolatok szerepe a főemlősök és az ember tanult viselkedéseiben: szülő-gyermek kapcsolat, kortárs csoportok, reklámok, függőséget okozó hatások. Segítőkészséget és agressziót kiváltó helyzetek. Tanult megküzdési stratégiák, tanult tehetetlenség. Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői.	stb. egyes irodalmi művekben. Társadalomismeret: Az egyéni és csoportos agresszió példái. Csoportnormák. Osztályközösség-építés: társas együttélés, devianciák.
Kulcsfogalmak	Szabályozás, visszacsatolás, hormon, célsejt, szorongás, reflexív, vegetatív központ, tudatmódosítás, immunitás, antigén, stressz, feltételes reflex, próba szerencse, bevésődés, utánzás, belátás, kulcsinger, motiváció, öröklött gátlás, hierarchia, agresszió, segítségadás (altruizmus), szabálykövetés.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló értelmezze és ábrázolja a természetben megfigyelhető arányokat, ismerjen példákat vizsgálatuk módjára. Hozza kapcsolatba az anyagok szerkezetét tulajdonságaikkal, felhasználásukkal. Értse az elektromosság és mágnesesség alapjait. Értse az áram mágneses, valamint a mágneses tér változásának elektromos hatását. Értse a szervezetünkön átáramló anyag és energia szerepét, összefüggését egészségünkkel. Magyarázza az élőlények egymásra utaltságát. Magyarázza a biológiai rendszerek belső rendjét a szabályozás és vezérlés segítségével. Értse az alkalmazkodás szerepét az egyéni és társas viselkedésben. Értse az anyag atomos felépítését, ismerje a proton, neutron, elektron helyét és szerepét az atomon belül. Legyen tisztában a radioaktivitás okával és élettani hatásával. Legyen tisztában az atomenergia felszabadulásának módjaival és lehetőségeivel, környezeti hatásaival.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mi a fény?**	**Órakeret 2**
Előzetes tudás	Atom, elektron, tükör, rezgés, elektromágneses hullám.	

A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A részecske- és a hullámtulajdonság jellemzőinek felismerése a fény esetében, a kettősség tudatosítása. A fény hullámtulajdonságainak elemzése és felismerése a mindennapokban. A látható fény elektromágneses hullámként történő azonosítása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: A fény tulajdonságainak áttekintése. Lehetséges változatok: A fényvisszaverődés, a fénytörés jelensége és alapvető kvalitatív szabályainak megállapítása. A sík, a domború és a homorú tükör leképezési szabályainak vizsgálata és gyakorlati alkalmazásai. A fényelhajlás jelensége. A fény elektromágneses hullám mivolta. A színek frekvenciaszabálya és a fénytörés frekvenciafüggésének következményei. A fotocella működésének alapjai, a fény „részecsketermészetének” megjelenési formái. A fénysebesség kitüntetett szerepe.	Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom: színek és fények a művészetekben.

Kulcsfogalmak	Fénytörés, fényelhajlás, domború, homorú tükör, szín, foton, fénysebesség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai**	**Órakeret 6**
Előzetes tudás	A férfi- és női szervezet különbsége (anatómiai és genetikai).	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A látható jellegek és az öröklés kapcsolatának felismerése. A szexualitás genetikai szerepének megismerése. A nemi működések megismerése a családtervezés és az egészségmegőrzés szempontjából.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az öröklött és „szerzett” tulajdonságok megkülönböztetése, az öröklődés és a nemiség kapcsolata. A nemi működések biológiai háttere emberben. A genetika és a szexualitás egészségügyi vonatkozásai. A genetikai információ megváltozásának lehetséges következményei. Lehetséges változatok: Egy gén – egy jelleg kapcsolatok (Rh-vércsoport, öröklődő betegségek). Mennyiségi és minőségi jellegek különbsége, a környezet szerepe. A nemiség szerepe a genetikai információ újrakombinálódásában (az ivarsejtek sokfélesége, a testi sejtek genetikai azonossága). A genetikai információ megváltozása: mutációk. Mutációt okozó hatások (sugárzások, vegyületek).	Matematika: valószínűség, gyakoriság, eloszlási görbe; kombinációk. Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom; osztályközösség-építés: Szexualitás, családi élet. Identitás. Öregedés és halál, idős generáció.

Genetikai szabályozás: szabályozott sejtosztódás (növekedés) és szabályozatlan osztódás (rákos góc). Rákkeltő tényezők, kerülésük. Az ember ivarszervei, biológiai funkciójuk. A hímivarsejt és a petesejt jellemzői. A női nemi ciklus szakaszai, a megtermékenyítés. Családtervezés. Beágyazódás, magzati élet. A magzat védelme. Az újszülött és a csecsemő világa. Nemi érés, öregedés, halál. Betegségek szűrése, betegjogok.	
Kulcsfogalmak	Gén, génváltozat (allél), mennyiségi és minőségi jelleg, recesszív (elnyomott) jelleg, mutáció, mutagén és rákkeltő (karcinogén) hatás, ivarsejt, ivarszerv, petefészek, tüsző(repedés), menstruáció, megtermékenyülés, tüszőhormon, sárgatesthormon (progeszteron), tesztoszteron, beágyazódás, magzat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Honnan hová?** **Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció** **Az ember társas viselkedése**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Betegség és immunrendszer. Az öröklődés alapjai. Önzetlenség és agresszió. Atom, magfúzió, sebesség, gyorsulás, idő, körmozgás, bolygómozgás, tömegvonzás, kör, ellipszis.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Különböző területek, jelenségkörök közötti kapcsolatok, összefüggések észrevétele, hasonlóságok, közös vonások felfedezése, megfogalmazása. Az idő- és térfogalom mélyítése, az időbeli tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű folyamatok megismerése során.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az egyirányúság felismerése és magyarázata csillagászati, földtani és biológiai folyamatokban. Az emberi csoportok néhány biológiai jellemzőjének megfogalmazása. Lehetséges változatok: A csillagok fejlődésének főbb állomásai. A Naprendszer szerkezete, mérete, bolygóinak mozgása, mérete, típusai. Legalább két-két jellemző csillagkép ismerete a téli és a tavaszi égboltról, valamint két-két jellemző csillagkép ismerete az északi és a déli féltekéről. A csillag, bolygó, üstökös, meteor megkülönböztetése. Szemléletes kép a táguló világegyetem elméletéről. A Föld felszínének története: a vulkáni működések, földrengések oka, következményei. A jégkorszakok nyomai. Hegységképződés és -pusztulás. Haladás (fejlődés) és biológiai evolúció. Az evolúció darwini leírása. Közvetlen bizonyítékok (fosszíliák) és biológiai, anatómiai érvek. A szelekció hatása (mesterséges, természetes). A háziasítás. Ellenálló kórokozók terjedése.	Társadalomismeret; osztályközösség-építés; kommunikáció – magyar nyelv és irodalom: A haladáseszme különböző korokban; az ideológiák mint a hatalmi rendszer alátámasztói. A járványok és a háziasítás történelemformáló szerepe. Az önzetlenség emberi példái (irodalom, történelem). Szokások, divat. A szabálykövetés és szabályszegés példái az irodalomban és a történelemben.

A biológiai evolúció közvetlenül az emberi társadalomra való alkalmazásának veszélyei (szociáldarwinizmus, eugenika). Vitatott kérdések. (Az élet keletkezésének kérdése. A nagy kihalási hullámok lehetséges magyarázatai. Az önzetlen viselkedés evolúciója. Az irányultság kérdése.) Technikai evolúció és a szokások evolúciója (divat, stílusok). Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok, a szabálykövetés és szabályteremtés példái. Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere.	A tömegek viselkedését leíró irodalmi példák.
Kulcsfogalmak	Csillag, üstökös, meteor, bolygó, galaxis, csillagkép, Naprendszer, Univerzum, Föld-típusú bolygó, szupernóva, evolúció, alkalmazkodás, közös ős (leszármazás), természetes és mesterséges szelekció, önzetlenség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az evolúció színpada és szereplői**	**Órakeret 8**
Előzetes tudás	Anyagforgalom az élő szervezetben. Gazdálkodás a Kárpát-medencében.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Tapasztalat szerzése technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzésében. Az egyéni vélemények megfogalmazása során az érvelés, bizonyítás igényének erősítése. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása, az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos észszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre. A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése. Az alkalmazásra való törekvés kialakítása a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és a kisközösségekben.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Közös cél: Az élőlények együttélését magyarázó feltételek, az ember szerepének elemzése. Környezet és egészség összefüggései, néhány lehetséges megoldási módszer értékelése. Lehetséges változatok: Az élőlény-populációk elszaporodása és visszaszorulása. Populációs kölcsönhatások példákkal. A biológiai indikáció. Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag és energiaforgalom összefüggésére. Táplálékpiramis (termelő, fogyasztó, lebontó szervezetek). Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Önpusztító civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák. A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. Fajok, területek és a biológiai sokféleség védelme. A természetvédelem lehetőségei. Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése.	Társadalomismeret; osztályközösség-építés: A járványok, sivatagosodás, szikesedés, túlnépesedés, erdőirtások, bányászat, folyószabályozások következményei. Természetvédelem: vadasparkok, nemzeti parkok. Nemzetközi szerződések.

A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei. Ökológiai lábnyom. A közlegelők tragédiája: a klasszikus gazdaságtan és kritikája. Az ökológiai krízis társadalmi-szemléleti hátterének fő tényezői (fogyasztás, városiasodás, fosszilis energia felhasználása, globalizáció). A Gaia-elmélet lényege.	
Kulcsfogalmak	Szimbiózis, élősködés, versengés, Gaia-elmélet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Projektek** **A tanulók éves teljesítményének a mérése**	**Órakeret** **4**
Előzetes tudás	Egyéni (tanulási) tapasztalatok; a 11. évfolyamon elsajátított ismeretek.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Projektek készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése. A tanulók teljesítményének a mérése – komplex mérés a matematika és a természetismeret területén. (A mérés feladata annak ellenőrzése, hogy a tanuló milyen mértékben igazodik el a természet szerveződési szintjei között, különös tekintettel az atomi és egyed feletti szintekre, képes-e a valószínűségi szemlélet alkalmazására mindennapi szituációk elemzése során is.)	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Részvétel a projekt tervezésében, lebonyolításában és értékelésében; a projektmódszer megismerése. Szabad sáv: a választott tartalomnak és formának megfelelően. Részvétel a „tudáspróbán”.	Minden műveltségterület: a projekthez kapcsolható tartalmi elemek.
Kulcsfogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló értelmezze a tulajdonságok öröklődését családfán, különítse el öröklött és szerzett tulajdonságainkat. Legyen áttekintése a genetikai információról, a génműködés szabályozottságáról, egyirányú változásairól (egyedfejlődés) és zavarairól. Ismerje a Föld és alkotó anyagainak helyzetét a Naprendszerben és az Univerzumban. Ismerje a nemek kromoszomális meghatározottságát, a nemi ciklusok és a családtervezés hormonális-élettani hátterét. Ismerjen nagy léptékű, egyirányú változásokat az élő és élettelen természetben, ismerje ezek bizonyítékait, okait. Ismerjen az élőlény-populációk létszámát és változatosságát csökkentő és növelő tényezőket, az élőlények önszabályozó közösségeinek felépítését. Tudjon példákat bemutatni az ember környezetfüggésére és környezetátalakító szerepére.

4.3.2.12. Földrajz

144 órás két évfolyamos változat

A földrajztudomány a természeti és a társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos

helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. Ezen interdiszciplináris sajátosság alapján válik a földrajz szintetizáló, a természeti és társadalmi-gazdasági jelenségeket és folyamatokat összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban feldolgozó tantárggyá. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk mint egységes rendszer sérülékenységét, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. A földrajz tantárgy komplex természet- és társadalomtudományi szemléletének köszönhetően feltárja az egyensúly megbomlásának természeti és társadalmi okait, megoldást keres az egyensúly helyreállítására. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei –, továbbá ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. A földrajz a természet- és társadalomföldrajz, valamint a regionális tudomány mellett számos földtudományágat képvisel a közoktatásban, integrálja a földtani, a légkörtani, a hidrológiai, a talajtani és a planetológiai-csillagászati tudást, valamint megjelenít gazdaságtudományi, szociológiai, demográfiai, etikai, néprajzi, politológiai ismereteket is.

Bolygónkról és annak természeti és társadalmi-gazdasági folyamatairól összegyűjtött, mind pontosabb és sokrétűbb ismereteink, egyre összetettebbé váló világunk komplex problémáinak megértetésére csak a megújult szemléletű földrajzoktatás képes. Az oktatási hagyományok újragondolását teszi szükségessé az információforrások, illetve az általuk közvetített adatmennyiség rohamos növekedése is. Ezért napjaink földrajzoktatása szakít a leíró jellegű, szigorúan ismeretközlő hagyományokkal, és a hangsúlyt az információk tudatos keresésére, értelmezésére, az összefüggések feltárására, a megszerzett információk alkalmazását lehetővé tevő képességek kialakítására helyezi. Az élményszerű, a hétköznapi megfigyeléseken, tapasztalatokon és információgyűjtésen alapuló földrajztanítás nem pusztán leírja a jelenséget, hanem annak okait és következményeit is feltárja. Mindez a természeti-környezeti és a társadalmi-gazdasági folyamatokat szintetizálva, a jelen eseményein túlmutatva értékelésre, problémamegoldásra, jövőképalkotásra ösztönöz.

A földrajzoktatás a különböző geoszférákban zajló jelenségek, folyamatok természet- és társadalomtudományi szempontú vizsgálatával a komplexitást szem előtt tartó, szintetizáló gondolkodás kialakítására törekszik. Az önálló földrajzi ismeretszerzés és -feldolgozás, valamint a problémaorientált, elemző és értékelő gondolkodás fejlesztésével hozzájárul az információs társadalomra jellemző hír- és információáradatban történő eligazodáshoz, a felelős és tudatos állampolgári szerepvállalás kialakításához.

A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A korszerű, a tanulók érdeklődését felkelteni képes földrajzoktatás alig képzelhető el a térinformatikai, illetve infokommunikációs eszközök használata nélkül, ez pedig hozzájárul a tanulók digitális kompetenciájának fejlődéséhez, tudatos eszközhasználóvá válásukhoz.

Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapi életünket. A globális világ nyújtotta lehetőségek mellett fontos a nemzeti és az európai önazonosság felvállalása és ezek értékeinek megőrzése. Hazánk nemzeti értékeinek és a globális világban betöltött szerepének megismertetésével a földrajzoktatás hozzájárul a szülőföldhöz és a magyarsághoz való kötődés kialakításához és elmélyítéséhez.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.
A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, a körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalomföldrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.
A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és szemléletmód kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályaorientációját is jelentősen támogatja.
A földrajz tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:
A tanulás kompetenciái: Szüntelenül változó és globalizálódó világunk megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás, információszerzés és a nyitott gondolkodás, amely elképzelhetetlen a tanuló kezdetben még irányított, majd egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanulás-tanítási folyamatnak hozzá kell járulnia az információszerzés és -feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására. A földrajztanulás célja, hogy elősegítse a megszerzett ismeretek alkalmazását a mindennapi élet különböző területein, támogassa az egyéni igényekkel összhangban lévő önirányító és önfejlesztő tanulás képességének fejlődését. Cél, hogy a tanuló képes legyen a földrajzi-földtudományi, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi jellegű információk felismerésére és összegyűjtésére a valós térben (például terepen) csakúgy, mint különböző információhordozókból (például újságcikkek, grafikonok, térképek, híradások, forrásszövegek, karikatúrák, képek, ábrák elemzése révén).
A kommunikációs kompetenciák: A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége. A kommunikációs kompetenciák fejlesztését segítik a földrajzi tartalmú információk értelmezését elváró írásbeli és szóbeli – közöttük a prezentációhoz kapcsolódó – feladatok megoldása. A különböző forrásokból gyűjtött információk, leírások értelmezése és feldolgozása hozzájárul a szövegértési kompetencia fejlesztéséhez.
A digitális kompetenciák: A korszerű földrajzoktatás elképzelhetetlen a digitális világ nyújtotta aktuális információk tanításba való beépítése nélkül. Ehhez szükség van a tanuló digitális kompetenciáinak alkalmazására. A tanulási-tanítási folyamat tudatosan épít a digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazására, elemzések elvégzésére, földrajzi összefüggések felismerésére és megértésére. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását. A projektfeladatok, önálló vagy csoportban végzett kutatások fejlesztik a tudatos közösségi információáramlást, a tudás hálózatos megosztásának képességét. A földrajztanítás tudatosan épít a tanuló prezentációs képességére, ösztönzi a földrajzi folyamatok digitális eszközökkel történő bemutatását.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A földrajztanítás során a földrajzi problémák kezdetben közös, majd csoportos vagy önálló megoldásán keresztül lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógiás gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése. A különböző földrajzi folyamatok vizsgálata során szükség van az analitikus és a szintetizáló gondolkodásra. Előtérbe kerül az új megoldási ötletek megfogalmazása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése, ezzel párhuzamosan pedig nagy hangsúlyt kap a tanulói döntéshozatal, az alternatívák végiggondolása, a kockázatvállalás, az

értékelés, az érvelés és a legjobb megoldási lehetőségek kiválasztása. Fontos feladat a mérlegelő gondolkodás megerősítése.
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A földrajz elsősorban a társadalomföldrajzi témák feldolgozásával hozzájárul a világ társadalmi-kulturális sokszínűségének megismertetéséhez, ehhez társul a más kultúrák, szokások iránti érdeklődés és tisztelet kialakulásának támogatása. A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy későbbi élete során képes legyen hatékony és konstruktív módon részt venni a társadalmi életben, és szükség esetén kezelni tudja a felmerülő konfliktusokat.
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kulturális értékeink és hagyományaink megőrzése iránti igény kialakításához. Az önállóan vagy csoportosan létrehozott produktumot (például modell, prezentáció) elváró feladatok hozzájárulnak a kreatív alkotás és önkifejezés képességének fejlődéséhez.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: Modern földrajzoktatásunk révén napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az aktív, kreatív, a körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó állampolgárrá váláshoz. Az oktatás a modern gazdasági élet sikeres szereplőinek bemutatásával hozzájárul az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez, ez pedig hatással van a munkavállalói és a vállalkozói kompetencia fejlődésére.

10-11. évfolyam

A 10-11. évfolyamos földrajz tananyag a természeti és társadalmi környezet összefüggéseivel, kölcsönhatásaival foglalkozik, és tudatosan épít az általános iskolában elsajátított földrajzi, természet- és társadalomtudományi ismeretekre. A középiskolai tananyag a múltból kiindulva a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges jövőbeli következményeire összpontosít, építve a hagyományos és digitális térképi, grafikus és szöveges adatforrásokból megszerezhető információkra.
A középiskolai évfolyamok tananyaga a geoszférák természeti, társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatait állítja a középpontba, kiemelt hangsúlyt helyezve a térbeli folyamatok közötti összefüggésekre, kölcsönhatásokra. A 10. évfolyam feladata a kozmikus környezet, valamint a geoszférák természeti folyamatainak, törvényszerűségeinek megismertetése és megértetése, a tananyag-feldolgozás fókuszába állítva a folyamatok összefüggéseinek és hatásmechanizmusainak bemutatását, a földrajzi eredetű veszélyek és kockázatok felismerését, illetve a természeti erőforrások és a társadalmi-gazdasági folyamatok közti kapcsolatok feltárását. A 11. évfolyam kiemelt feladata a 21. század jellemző társadalmi és gazdasági folyamatainak, a mindinkább globális léptékben szerveződő világgazdaság térbeli sajátosságainak feltárása a tanulók előtt. Ugyancsak a tantárgy feladata ezen az évfolyamon az egész bolygónk jövőjét meghatározó természet-, társadalom- és gazdaságföldrajzi okokra visszavezethető problémák, veszélyhelyzetek összefüggésekben történő bemutatása, a mind nagyobb mértékű fogyasztás és a fenntarthatóság között feszülő ellentétek problémaközpontú feldolgozása, illetve az egyéni szerepvállalás lehetőségeinek és fontosságának felismertetése.
A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban is fontosnak tartja a tananyag feldolgozása során elsajátított földrajzi tudás és a mindennapi élet történései, döntéshelyzetei közötti kapcsolatok bemutatását. Tudatosan épít a tanulók más forrásokból (média, világháló, utazások stb.) megszerzett földrajzi ismereteinek és a korábbi évfolyamokon kialakított készségek, képességek és saját tapasztalatok foglalkozás alatti alkalmazására.
A középiskolai földrajzoktatás komplex és szemléletformáló ismeretanyaga révén segíti a tanuló pályaválasztását, eligazodását a munka világában, illetve felkészíti a szakirányú felsőfokú tanulmányokra. Hozzájárul ahhoz, hogy a középiskolai földrajzi tanulmányok befejezésekor a tanuló biztonsággal

eligazodjon a természeti és társadalmi környezetben, illetve földrajzi ismereteit alkalmazni tudja a mindennapi életben. Fontos szerepet játszik abban, hogy a tanuló felnőtt élete során reálisan tudja értékelni a természeti veszélyeket és környezeti kockázatokat, ezzel összefüggésben tudjon helyes döntést hozni. Kialakítja a tanulóban a földrajzi problémák iránti érzékenységet, valamint az azokra való reflektálás, a tudatos és felelős véleménynyilvánítás képességét.
A földrajzoktatás ahhoz is hozzájárul, hogy az iskolából kilépő tanuló képes legyen felelős döntéshozatalra az állampolgári szerep gyakorlása során, valamint kialakuljon benne az igény arra, hogy későbbi élete folyamán önállóan tovább gyarapítsa földrajzi ismereteit.
A 10-11. évfolyamon a természet- és társadalomföldrajzi folyamatok közti kapcsolatrendszerek bemutatása révén továbbra is kiemelt feladat az analizáló és szintetizáló földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése, a tanulók ismereteinek rendszerezése. További kiemelt feladat a geoszférák jellemzőinek, törvényszerűségeinek és változásainak, valamint az ember geoszférákat befolyásoló társadalmi és gazdasági tevékenységeinek megismerésén keresztül a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése. A 10. és 11. évfolyamos földrajz tananyag témaköreinek feldolgozása során a tanuló:

- földrajzi tartalmú adatok, információk alapján következtetéseket von le, tendenciákat ismer fel és várható következményeket (prognózist) fogalmaz meg;
- feltárja a földrajzi folyamatok, jelenségek közötti hasonlóságokat és eltéréseket, különböző szempontok alapján rendszerezi azokat;
- földrajzi megfigyelést, vizsgálatot, kísérletet tervez és valósít meg, az eredményeket értelmezi;
- megkülönbözteti a tényeket a véleményektől, adatokat, információkat értékel;
- önálló, érvekkel alátámasztott véleményt fogalmaz meg földrajzi kérdésekben.

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor kiemelt figyelmet kell hogy kapjon a földrajzi tartalmú információszerzés és -feldolgozás, valamint a digitáliseszköz-használat. Ennek megfelelően a tanuló:

- céljainak megfelelően kiválasztja és önállóan használja a hagyományos, illetve digitális információforrásokat és adatbázisokat;
- adatokat rendszerez és ábrázol hagyományos és digitális eszközök segítségével;
- földrajzi tartalmú szövegek alapján lényegkiemelő összegzést készít szóban és írásban;
- megadott szempontok alapján alapvető földrajzi-földtani folyamatokkal, tájakkal, országokkal kapcsolatos földrajzi tartalmú szövegeket, képi információhordozókat dolgoz fel;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez;
- digitális eszközök segítségével bemutat és értelmez földrajzi jelenségeket, folyamatokat, törvényszerűségeket, összefüggéseket.

A 10-11. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszáma: 144 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	**Javasolt óraszám**
Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	8
A kőzetburok	17
A légkör	13
A vízburok	9
A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései	19
Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században	11
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	23
Magyarország és Kárpát-medence a 21. században	13
A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban	11
Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái	20
Összes óraszám	144

Témakör: Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

Javasolt óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a földrajzi és a kozmikus térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket, ismeri a légi- és űrfelvételek sajátosságait, alkalmazási területeit;
- térszemlélettel rendelkezik a csillagászati és a földrajzi térben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a Világegyetem tér- és időbeli léptékeit, elhelyezi a Földet a Világegyetemben és a Naprendszerben;
- ismeri a Föld, a Hold és a bolygók jellemzőit, mozgásait, valamint ezek következményeit, összefüggéseit;
- értelmezi a Nap és a Naprendszer jelenségeit, folyamatait, azok földi hatásait;
- egyszerű csillagászati és időszámítással kapcsolatos feladatokat, számításokat végez;
- problémaközpontú feladatokat old meg, környezeti változásokat hasonlít össze térképek és légi- vagy űrfelvételek párhuzamos használatával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlításával, valamint a segítségükkel történő környezeti változások megfigyelésével és elemzésével az analizáló és szintetizáló, valamint a problémaközpontú gondolkodás fejlesztése
- A témakörhöz kapcsolódó online, szabad felhasználású szoftverek foglalkozás alatti, frontális vagy csoportmunka keretek között és önálló munkában történő alkalmazásával a digitális kompetencia és a szociális készségek fejlesztése
- A földrajzi térben való tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek alkalmazásával
- A műholdfelvételek, a GPS online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
- A csillagászati és időszámítási feladatok elvégzésével a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése
- A Világegyetem és a Naprendszer jellemzőinek ismeretével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A naptevékenység és a Föld mozgásainak részletes ismerete révén az analizáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése
- A csillagászattal kapcsolatos újdonságok (cikkek, hírek) önálló feldolgozása kapcsán az értékelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése
- A Föld helye a Naprendszerben, a Föld mozgásai és ennek földrajzi következményei
- A Naprendszer bolygótípusainak általános jellemzése, összehasonlítása a Föld egyedi jellemvonásainak kiemelésével
- A naptevékenység földi hatásai, a napenergia hasznosítási lehetőségei
- Mesterséges égitestek (műholdak) szerepe a mindennapi életben
- Időbeli léptékek a földrajzban: földtörténeti idő, az évi és napi időszámítás

Fogalmak

Naprendszer, Világegyetem, Tejútrendszer, csillag, Föld-típusú bolygó (kőzetbolygó), Jupiter-típusú bolygó (gázbolygó), holdfázisok, nap- és holdfogyatkozás, naptevékenység, napenergia, helymeghatározás, helyi idő, zónaidő, időzóna

Javasolt tevékenységek

- A különböző típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlítása irányított szempontok alapján grafikus rendszerező segítségével pármunkában
- Az égbolt felfedezése, a Naprendszer bolygóinak, holdjainak, illetve csillagképeinek tanulmányozása okostelefonos alkalmazások vagy online, szabad felhasználású szoftverek segítségével
- Föld körüli utazás 3D-ben műholdfelvételek segítségével, illetve 3D modellek, vizualizációk tanulmányozása
- Animációk keresése az interneten a Föld és a Hold mozgásairól
- A Nap, a Hold és a Föld mozgásainak, valamint Kepler törvényeinek testmodellezése
- Képzeletbeli interjú készítése egy ismert bolygóról jött idegennel pármunkában
- A hétköznapi életben hasznosítható (pl. külföldi utazás tervezésekor felmerülő) időszámítási feladatok megoldása
- Prezentáció készítése a műholdfelvételek gyakorlati hasznosításának bemutatására

Témakör: A kőzetburok

Javasolt óraszám: 17 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a Föld felépítésének törvényszerűségeit;
- párhuzamot tud vonni a jelenlegi és múltbeli földrajzi folyamatok között;
- ismeri a kőzetburok folyamataihoz kapcsolódó földtani veszélyek okait, következményeit, tér- és időbeli jellemzőit, illetve elemzi az alkalmazkodási, kármegelőzési lehetőségeket;
- érti a különböző kőzettani felépítésű területek eltérő környezeti érzékenysége, terhelhetősége közti összefüggéseket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összefüggéseiben mutatja be a lemeztektonika és az azt kísérő jelenségek (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés) kapcsolatát, térbeliségét, illetve magyarázza a kőzetlemezmozgások lokális és az adott helyen túlmutató globális hatásait;
- felismeri az alapvető ásványokat és kőzeteket, tud példákat említeni azok gazdasági és mindennapi életben való hasznosítására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek ismeretével a problémamegoldó, analizáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése
- A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásainak és alkalmazási módjainak ismeretével a földrajzi térszemlélet, a rendszerben való gondolkodás és a környezettudatos, fenntarthatóságra törekvő magatartás fejlesztése
- A lemeztektonika folyamatát bemutató ábrák, modellek és animációk elemzésével az ábraelemző képesség, a logikus gondolkodás fejlesztése
- A földrengések folyamatát (okai, következményei, kármegelőzési lehetőségek) bemutató forrásszövegek feldolgozásával a szövegértési és -elemző képesség, valamint a mérlegelő gondolkodás és véleményalkotás fejlesztése
- A Föld felépítésének törvényszerűségei
- Lemeztektonika és az azt kísérő folyamatok (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés), összefüggéseik

- A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásai és alkalmazkodási stratégiák (geotermikus energia hasznosítása, földtani kockázatok és veszélyek)
- Alapvető ásványok és kőzetek felismerése, egyszerű vizsgálata és gazdasági hasznosításaik, a bányászott nyersanyagok 21. századi hasznosítási trendjei

Fogalmak
geoszféra, geotermikus energia, kőzetlemez, lemeztektonika, hegységképződés, földrengés, vulkanizmus, magma, láva, vulkáni utóműködés, földkéreg, földköpeny, földmag, kőzetburok, mélytengeri árok, óceánközépi hátság, gyűrődés, vetődés, hegységrendszer, cunami, ásvány, magmás, üledékes, átalakult kőzet, ásványi nyersanyag, érc, homok, lösz, mészkő, bazalt, gránit, homokkő, kvarc, kalcit, kősó, lignit, kőszén, kőolaj, földgáz, bauxit

Topográfiai ismeretek
Afrikai-lemez, Antarktiszi-lemez, Ausztrál–Indiai-lemez, Csendes-óceáni-lemez, Dél-amerikai-lemez, Észak-amerikai-lemez, Eurázsiai-lemez, Fülöp-lemez (Filippínó-lemez), Nasca-lemez (Nazca-lemez); Japán-árok, Mariana-árok; Eurázsiai-hegységrendszer, Kaledóniai-hegységrendszer, Pacifikus-hegységrendszer, Variszkuszi-hegységrendszer;
Etna, Mount St. Helens, Popocatépetl, Vezúv

Javasolt tevékenységek
- Képzeletbeli tudósítás írása pl. a Föld belsejéből, egy kőzetlemez pereméről
- Empátiagyakorlat: Mit érezhetnek és mit tehetnek az emberek földrengéskor, vulkánkitöréskor, cunami esetén?
- A kontinentális és az óceáni kéreg összehasonlító táblázatának készítése
- Gondolattérkép készítése a lemezmozgások következményeiről
- Szövegalámondás készítése virtuális sétához, pl. a Yellowstone parkban, Izlandon vagy az Afrikai törésvonal és árokrendszer mentén
- Projektfeladat: ásvány- és kőzetgyűjtemény (virtuális is lehet) készítése, feliratozás készítése az egyes kőzetekhez
- A vulkáni utóműködés hazai előfordulásainak összegyűjtése az internet segítségével, majd csoportosítása a tanult szempontok alapján
- Hírfigyelés: hazai és nemzetközi hírek keresése és elemzése aktuális földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek témakörében
- Magyarázó és folyamatábrák, modellek, egyszerű animációk készítése, illetve elemzése a lemeztektonikával kapcsolatban
- Vigyázat, tévképzet! A témához kapcsolódó tudományos-fantasztikus filmrészletek megtekintése és a tudományos szempontból hibás ábrázolások megkeresése

Témakör: A légkör

Javasolt óraszám: 13 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- ismeri a légkör szerkezetét, fizikai és kémiai jellemzőit, magyarázza az ezekben bekövetkező változások mindennapi életre gyakorolt hatását;
- megnevezi a légkör legfőbb szennyező forrásait és a szennyeződés következményeit, érti a lokálisan ható légszennyező folyamatok globális következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összefüggéseiben mutatja be a légköri folyamatokat és jelenségeket, illetve összekapcsolja ezeket az időjárás alakulásával;
- időjárási térképeket és előrejelzéseket értelmez, egyszerű prognózisokat készít;
- felismeri a szélsőséges időjárási helyzeteket, és tud a helyzetnek megfelelően cselekedni;
- a légkör globális változásaival foglalkozó forrásokat elemez, érveken alapuló véleményt fogalmaz meg a témával összefüggésben;
- magyarázza az éghajlatváltozás okait, valamint helyi, regionális, globális következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Az időjárás és az éghajlat közti különbségek és jellemzőik ismeretével a logikai és a rendszerben való gondolkodás fejlesztése
- Az időjárás témaköréhez kapcsolódó műholdfelvételek online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
- A légkör témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésének, adott szempontok szerinti megfigyelésének és értelmezésének fejlesztése
- Az éghajlatváltozás globális és lokális okainak, következményeinek, mérséklési és alkalmazási stratégiáinak ismeretével a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése
- Az éghajlatváltozással (okai, következményei, mérséklési stratégiák) kapcsolatos, hagyományos és online forrásszövegek elemzése és szóbeli értékelése kapcsán a szövegértési, kommunikációs és digitális kompetencia fejlesztése
- A légkör szerkezete, fizikai és kémiai jellemzői
- A levegő felmelegedése és az azt befolyásoló tényezők
- Légköri folyamatok és jelenségek (felhő- és csapadékképződés, légköri képződmények: ciklon, anticiklon, trópusi ciklonok, időjárási frontok)
- A légköri folyamatok mint megújuló energiaforrások
- Időjárási szélsőségek felismerése (pl.: tornádó, jégeső, aszály)
- Időjárási jelenségek értelmezése (pl.: időjárás-jelentések)
- Földi légkörzés, monszunszelek
- A légkör globális változásai és problémái (ózonréteg elvékonyodása, savas esők, éghajlatváltozás, szmog): okok és következmények
- Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon, mérséklési és alkalmazkodási stratégiák

Fogalmak
troposzféra, sztratoszféra, üvegházhatás, üvegházgázok, izoterma, izobár, szél, ózonréteg, melegfront, hidegfront, ciklon, anticiklon, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, időjárás-előrejelzés, globális felmelegedés, passzátszél, nyugati(as) szél, sarki szél, tájfun, monszunszél, savas eső, tornádó, hurrikán, aszály, napenergia, szélenergia

Javasolt tevékenységek
- Szimulációs gyakorlat: időjárás-jelentés és prognózis készítése műholdfelvételek, online adatok felhasználásával
- Légköri jelenségek foglalkozás alatti vizsgálata okostelefonos alkalmazás használatával, valós adatokból dolgozó vizualizáció tanulmányozásával
- Egyszerű légköri kísérletek elvégzése, a tapasztalatok rögzítése
- Projektfeladat: időjárás-megfigyelés – saját meteorológiai mérések rögzítése, az adatok ábrázolása és értelmezése, az adatokon alapuló számolási feladatok elvégzése
- Az éghajlatváltozással, időjárási veszélyhelyzetekkel kapcsolatos hagyományos és online forrásszövegek elemzése, szóbeli értékelése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása

- Ötletbörze – „klímamentő” ötletek gyűjtése és rendszerezése fürtábrán
- Ötletbörze: környezettudatos energiahasználat, a légkör megújuló energiaforrásainak hasznosítása a mindennapi életben
- Helyzetgyakorlat: helyes viselkedés szélsőséges időjárási helyzetekben
- Projektfeladat: helyi környezetvédelmi akciók tervezése
- A klímaváltozás lokális okainak felkutatása a lakóhelyen
- Hírfigyelés és beszámoló készítése a légkör globális és lokális változásaival és aktuális problémáival kapcsolatban
- Foglalkozás alatti vita: Már érezzük? – Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon címmel

Témakör: A vízburok

Javasolt óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusait, azok jellemzőit, a mennyiségi és minőségi viszonyaikat befolyásoló tényezőket, a víztípusok közötti összefüggéseket;
- igazolja a felszíni és felszín alatti vizek egyre fontosabbá váló erőforrásszerepét és gazdasági vonatkozásait, bizonyítja a víz társadalmi folyamatokat befolyásoló természetét, védelmének szükségességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek okait, és reálisan számol a várható következményekkel;
- tudatában van a személyes szerepvállalások értékének a globális vízgazdálkodás és éghajlatváltozás rendszerében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A vízburok témakörével kapcsolatos ismeretek mindennapi életben történő alkalmazásának erősítése, ezáltal az analizáló és szintetizáló gondolkodás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint az egyéni és közösségi felelősség fejlesztése
- A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésével, adott szempontok szerinti megfigyelésével és értelmezésével a levegőburok és a vízburok összefüggéseinek igazolása, ezáltal a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online hírek, cikkek elemzése kapcsán a mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése
- A Föld vízkészlete, a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusai és azok jellemzői
- A víz mint erőforrás: a gazdasági és társadalmi folyamatokat befolyásoló szerepe (ivóvízkészlet, vízenergia, ipartelepítő tényező, mezőgazdaság, migráció)
- A vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek (belvíz, árvíz), a vízkészlet mennyiségi és minőségi védelme

Fogalmak

tenger, óceán, felszín alatti víz, talajvíz, vízfogó és víztartó réteg, artézi víz, hévíz, ásványvíz, belvíz, tó, fertő, mocsár, láp, hullámzás, tengerjárás, tengeráramlás, deltatorkolat, tölcsértorkolat,
vízgyűjtő, vízválasztó, vízhozam, vízállás, vízjárás, árvíz, holtág, öntözővíz, ivóvíz, ipari víz, szennyvíz, vízgazdálkodás, vízenergia

Topográfiai ismeretek

Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger

Adriai-tenger, Balti-tenger, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Japán-tenger, Karib (Antilla)-tenger, Kaszpi-tenger, La Manche, Mexikói-öböl, Perzsa (Arab)-öböl, Vörös-tenger
Aral-tó, Bajkál-tó, Balaton, Boden-tó, Csád-tó, Fertő, Garda-tó, Genfi-tó, Gyilkos-tó, Hévízi-tó, Holt-tenger, Ladoga-tó, Nagy-tavak, Szelidi-tó, Szent Anna-tó, Tanganyika-tó, Tisza-tó, Velencei-tó, Viktória-tó
Boszporusz, Duna–Majna–Rajna vízi út, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szuezi-csatorna
Amazonas, Colorado, Duna, Elba, Jangce, Kongó, Mississippi, Ob, Pó, Rajna, Sárga-folyó, Temze, Volga
Észak-atlanti áramlás, Golf-áramlás, Labrador-áramlás, Humboldt-áramlás

Javasolt tevékenységek

- Projektfeladat: vízfogyasztási szokások felmérése, egyéni és közösségi vízlábnyom kiszámítása – víztakarékossági javaslatok megfogalmazása
- A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online média híreinek értelmezése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása
- A felszíni és felszín alatti vizek főbb típusainak és azok jellemzőinek összefoglalása gondolattérkép elkészítésével
- Projektfeladat: A víz világnapja alkalmából iskolai rendezvény programjának összeállítása, a program lebonyolítása
- Ötletbörze – Légy tudatos vízhasználó! Vízkímélő praktikák gyűjtése
- A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzése, az eredmények értelmezése
- Vízminta (ivóvíz, öntözővíz, csapadékvíz) gyűjtése és egyszerű vizsgálata, adatgyűjtés a vonatkozó egészségügyi és környezetvédelmi határértékekről
- Látogatás a helyi vízműbe és/vagy szennyvíztisztítóba
- Műholdfelvételek segítségével a felszíni vizek és vízkészletek időbeli változásának összehasonlító vizsgálata (például: Aral-tó, gleccserek), a változás okainak feltárása

Témakör: A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései

Javasolt óraszám: 19 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban mutatja be a földrajzi övezetesség rendszerének egyes elemeit, a természeti jellemzők társadalmi-gazdasági vonatkozásait;
- összefüggéseiben mutatja be a talajképződés folyamatát, tájékozott a talajok gazdasági jelentőségével kapcsolatos kérdésekben, ismeri Magyarország fontosabb talajtípusait;
- bemutatja a felszínformálás többtényezős összefüggéseit, ismeri és felismeri a különböző felszínformáló folyamatokhoz (szél, víz, jég) és kőzettípusokhoz kapcsolódóan kialakuló, felszíni és felszín alatti formakincset.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti az ember környezetátalakító szerepét, ember és környezete kapcsolatrendszerét, illetve példák alapján igazolja az egyes geoszférák folyamatainak, jelenségeinek gazdasági következményeit, összefüggéseit;
- felismeri a történelmi és a földtörténeti idő eltérő nagyságrendjét, ismeri a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszait, meghatározó jelentőségű eseményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A geoszférák egymással kölcsönösen összefüggő folyamatainak komplex elemzésével a rendszerben történő gondolkodás, az analizáló, szintetizáló és logikai gondolkodás fejlesztése

- A geoszférák közötti kölcsönhatások kiemelésével a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszaihoz kötődő, meghatározó jelentőségű földtörténeti események bemutatása
- A természeti és társadalmi tényezők kölcsönhatásának ismerete által a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
- Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek reális értékelésének kialakítása
- Egyszerű talajtani kísérletek elvégzésével, értelmezésével és a geoszférák rendszerébe történő illesztésével a logikus és rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- A talajképződés az éghajlati, hidrológiai, földtani és domborzati tényezők kölcsönhatásának tükrében
- A talajok gazdasági jelentősége, talajpusztulás és talajvédelem
- A külső erők felszínformálása (víz, szél, jég)
- Az ember felszínformáló tevékenysége
- Egyes kőzettípusokhoz kapcsolódó felszínformáló folyamatok
- Karsztosodás, a karsztterületek környezeti és turisztikai jelentősége
- A földrajzi övezetesség: a tipikus éghajlati övek elhelyezkedése, jellemző tulajdonságai, függőleges övezetességű területek
- A természeti és társadalmi környezet jellemző kölcsönhatásai az egyes földrajzi övezetekben

Fogalmak
földtörténeti idő, kormeghatározás, jégkorszak, külső erők, belső erők, aprózódás, mállás, zonális talaj, azonális talaj, humusz, talajszennyezés, talajerózió, magas part, lapos part, turzás, lagúna, meder, hordalékszállítás, sodorvonal, szurdok, sziget, zátony, árvízvédelem, villámáradás, karsztjelenség, karsztformák, gleccser, jégtakaró, moréna, fjord, erdőhatár, hóhatár, szoláris és valódi éghajlati övezetesség, függőleges övezetesség

Javasolt tevékenységek
- Földtörténeti eseménysorok elemzése pl. logikai láncok alkotásával, „gázlókövek” módszer alkalmazásával
- Logikai kapcsolatok keresése, halmazképzés a geoszférákat jellemző szókészlet felhasználásával
- Látványos idővonal vagy földtörténeti óra készítése a geoszférák fejlődéséről grafikus elemekkel vagy online interaktív tervezővel
- A Föld több különböző pontjának éghajlatáról készült diagramok tanulmányozása, azok összehasonlítása a lakóhely éghajlati adataival, értékeivel
- Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek összegyűjtése, a hozzájuk kapcsolódó teendők csoportosítása
- Egyszerű talajtani kísérletek elvégzése, a talajok gazdasági jelentőségének, a talajvédelem fontosságának igazolása
- Tanulói kísérletek megtervezése és kivitelezése a külső erők felszínformáló munkájának megfigyelésére
- Digitális fotóalbum készítése narrációval a karsztjelenségekről, a karsztterületek környezeti és turisztikai jelentőségéről
- A földrajzi övezetesség rendszerének ábrázolása jelmagyarázat és színkód segítségével egy képzeletbeli földrészen
- A Föld különböző hegységeiben lévő magassági növényövek összehasonlítása, a hegységek éghajlatválasztó szerepének elemzése metszetábrák alapján
- Online információk alapján az éghajlati területekre jellemző életképek megalkotása csoportmunkában
- Éghajlati diagramok és éghajlatra jellemző képek párosítása
- A földrajzi övezetesség, illetve az övek összehasonlító jellemzéséhez elemzési algoritmus kialakítása
- Képzeletbeli levélírás pl. az amazonasi esőerdők védelmében az illetékeseknek

- Az elsivatagosodás problémaalapú megbeszélése

Témakör: Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

Javasolt óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- bemutatja a népességszám-változás időbeli és területi különbségeit, ismerteti okait és következményeit, összefüggését a fiatalodó és az öregedő társadalmak jellemző folyamataival és problémáival;
- különböző szempontok alapján csoportosítja és jellemzi az egyes településtípusokat, bemutatja szerepkörük és szerkezetük változásait;
- érti és követi a lakóhelye környékén zajló település- és területfejlődési, valamint demográfiai folyamatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- különböző népességi, társadalmi és kulturális jellemzők alapján bemutat egy kontinenst, országot, országcsoportot.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Aktuális demográfiai adatok elemzésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- Aktuális hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése
- A demográfiai szakaszok (átmenetek) jellemzői, a népességszám és a korösszetétel társadalmi-gazdasági következményeinek elemzésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – pl. elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, ezek okainak és összefüggéseinek feltárása
- A világ nyelvi, vallási és kulturális sokszínűsége – a kulturális identitás és a kulturális globalizáció földrajzi összefüggései
- A településtípusok szerepének, jellemzőinek átalakulása – tanya (farm), falu, város kapcsolatrendszerének bemutatása
- A 21. századi nagyvárosi élet ellentmondásai
- A Föld népességszámának növekedéséből, a területi különbségekből adódó globális problémák bemutatása, a kedvezőtlen következmények mérséklési lehetőségeinek feltárása
- A nagyvárosok növekedésének környezeti következményei, a környezetkárosítás mérséklésének lehetőségei, a problémák feltárásával a felelős környezeti szemlélet erősítése
- Nyitottság az egyes térségek demográfiai eredetű problémáinak megismerése iránt, felelős és tényeken alapuló véleményalkotás

Fogalmak
a népesedési átmenet szakaszai, természetes szaporodás, népességrobbanás, népsűrűség, korfa, korszerkezet, világvallás, világnyelv, tanya, farm, falu, város, agglomeráció, világváros (globális város), urbanizáció (városodás, városiasodás), technopolisz, városszerkezet

Topográfiai ismeretek
BosWash megalopolisz, Jeruzsálem, Mekka, Vatikán

Javasolt tevékenységek

- Adatgyűjtés és az adatok ábrázolása a saját település és megye, valamint az ország demográfiai adatainak alakulásáról, a tendenciák megfogalmazása
- Korfaelemzés – a lakóhely, megye, ország korfájának elemzése pl. a KSH interaktív korfái segítségével
- Az egyes országok, régiók eltérő demográfiai trendjeinek megismerése internetes alkalmazások segítségével
- Önálló kutatómunka: A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, okai és összefüggései. A kutatás eredményének bemutatása
- Projektfeladat: bemutató – pl. prezentáció, kiállítás – készítése az emberiség nyelvi, vallási és kulturális sokszínűségének bemutatására
- Szeretsz a saját településeden élni? – a lakóhely értékelése különböző nézőpontokból, a vélemények rendszerezése csoportmunkában
- A lakóhely településszerkezetének bemutatása fényképfelvételek alapján, javaslatok megfogalmazása a település fejlesztésére
- A nagyvárosi élet előnyeinek és hátrányainak rendszerező, összegző bemutatása városlakókkal készített képzeletbeli vagy valós interjúk alapján
- Különböző településfejlődési utak elemzése logikai láncok alkotásával

Témakör: A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

Javasolt óraszám: 23 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismerteti a gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők szerepének átalakulását, bemutatja az egyes gazdasági ágazatok jellemzőit, értelmezi a gazdasági szerkezetváltás folyamatát;
- megnevezi és értékeli a gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezőket;
- ismerteti a világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzőit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi és értékeli a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók adatait, a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségeit a Föld különböző térségeiben;
- értékeli az eltérő adottságok, erőforrások szerepét a társadalmi-gazdasági fejlődésben;
- modellezi a piacgazdaság működését;
- megnevezi a világgazdaság működése szempontjából tipikus térségeket, országokat;
- összehasonlítja az európai, ázsiai és amerikai erőterek gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét, illetve azok változását a globális világban;
- összefüggéseiben mutatja be a perifériatérség társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásait, a felzárkózás lehetőségeit;
- ismerteti az Európai Unió működésének földrajzi alapjait, példák segítségével bemutatja az Európai Unión belüli társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségeket, és megnevezi a felzárkózást segítő eszközöket;
- értelmezi a globalizáció fogalmát, a globális világ kialakulásának és működésének feltételeit, jellemző vonásait;
- példák alapján bemutatja a globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeit, mindennapi életünkre gyakorolt hatását.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlításával, a fejlettség területi különbségeinek elemzésével földrajzi problémák iránti érzékenység kialakítása, az azokra történő reflektálás képességének fejlesztése
- A Föld különböző térségeiben kialakult eltérő társadalmi-gazdasági fejlettség okainak elemzése alapján az értékelő gondolkodás fejlesztése
- A gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők változó szerepének, a gazdaság gyors térbeli átalakulásának bemutatásával a komplex gondolkodás képességének fejlesztése
- A gazdasági szektorok világgazdaságban betöltött szerepének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- A piacgazdaság kialakulásának és működésének bemutatásával a mindennapi életben hasznosítható gazdasági, pénzügyi és vállalkozói ismeretek és képességek kialakítása és fejlesztése
- A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők elemzésével az összefüggésekben gondolkodás képességének fejlesztése
- A nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okok és következmények értelmezésével a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- A globális világ kialakulásának és működésének feltételei, jellemző vonásai
- A globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeinek, mindennapi életünkre gyakorolt hatásainak rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése
- A világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzői
- A centrum- és perifériatérségek kapcsolatrendszerének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- Az amerikai, az európai és az ázsiai erőtér gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepe a globális világban
- A világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek bemutatása, a fejlődés tényezőinek elemzése
- Egyedi fejlődési utak a sajátos szerepkörrel rendelkező országok példáján
- A perifériatérség társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásai, a felzárkózás nehézségei
- Más társadalmak kultúrájának megismerése iránti érdeklődés felkeltése, a különböző kultúrák iránti tolerancia fejlesztése

Fogalmak

GDP, GNI, gazdasági szektorok, telepítő tényező, piac, piacgazdaság, munkamegosztás, transznacionális vállalat, beruházás, innováció, működőtőke, centrum, félperiféria, periféria, újonnan iparosodott országok, BRICS országok, ipari park, robotizáció

Topográfiai ismeretek

Európa

Országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság (Nagy-Britannia), Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna

Városok: Bécs, Berlin, Bern, Birmingham, Brüsszel, Bukarest, Dublin, Frankfurt, Genf, Hága, Helsinki, Kijev, Koppenhága, Lisszabon, Ljubljana, London, Luxembourg, Madrid, Manchester, Marseille, Milánó, Moszkva, München, Oslo, Párizs, Prága, Riga, Róma, Rotterdam, Stockholm, Strasbourg, Stuttgart, Szentpétervár, Szófia, Tallinn, Torino, Trieszt, Varsó, Velence, Vilnius, Volgográd, Zágráb, Zürich

Közép-angliai iparvidék, olasz ipari háromszög, Randstad, Ruhr-vidék

Afrika

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria, Algéria, Tunézia

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó, Venezuela, Panama, Chile, Kolumbia

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC, Atlanta, Dallas, Seattle, Santiago, Bogotá

Ausztrália és Óceánia

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), Fülöp-szigetek, India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország

Városok: Ankara, Bagdad, Bangkok, Kalkutta, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Manila, Mekka, Osaka, Peking, Rijád, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

Javasolt tevékenységek

- A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítása, elemzése adatsorok, tematikus térképek segítségével
- A tanulók által kiválasztott termék előállításához megfelelő telephely keresése, a szükséges telepítő tényezők listázása kooperatív munkában
- A piac működési elveit bemutató helyzetgyakorlat a termelő, a fogyasztó és a közvetítő szemszögéből
- Egy ismert transznacionális vállalat működési modelljének elkészítése
- Esettanulmány elkészítése a térségben megvalósult zöld- vagy barnamezős beruházásokról
- Az integrálódás fokozatainak ábrázolása piramisábrán
- A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők ábrázolása fürtábrán
- Logikai lánc alkotása a nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okokról és következményekről
- Az amerikai, az európai és az ázsiai erőtér gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét alátámasztó adatsorok összehasonlító elemzése
- A centrum- és perifériatérségek, a világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek komplex bemutatása infografika segítségével, kooperatív tanulási módszer alkalmazásával
- Szemléletes ábra, térképvázlat készítése a centrum- és perifériaországok kapcsolatrendszerének bemutatására
- Különböző típusú bemutatók készítésével más társadalmak kultúrájának megismertetése, pl. zenei válogatás készítése, étlap összeállítása, ünnepek és szokások bemutatása
- A globalizáció pozitív és negatív hatásainak megvitatása és összegzése
- A társadalmi-gazdasági változás nagyvárosok térbeli szerkezetére gyakorolt hatásának bemutatása régi és új térképek, valamint képek összehasonlításával

Témakör: Magyarország és Kárpát-medence a 21. században

Javasolt óraszám: 13 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- példák alapján jellemzi és értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, az Európai Unióban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- bemutatja a területi fejlettségi különbségek okait és következményeit Magyarországon, megfogalmazza a felzárkózás lehetőségeit;
- értékeli hazánk környezeti állapotát, megnevezi jelentősebb környezeti problémáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Adatok elemzésével és összehasonlításával értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, a Kárpát-medencében és az Európai Unióban
- Magyarország természeti-társadalmi értékeinek bemutatásával és rendszerezésével a nemzeti identitás erősítése
- Aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatásával és rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás fejlesztése
- A régiók jellemzőinek összehasonlításával a tanulók aktív közreműködésén, munkáltatásán alapuló tudásépítés fejlesztése (Budapest és az agglomeráció, Észak- és Dél-Alföld régió, Középhegységi régiók, Nyugat- és Dél-Dunántúl régió)

Fogalmak
régió, idegenforgalmi régió, ipari park, logisztikai központ, agglomerálódó térség, területi fejlettségi különbség, eurorégió

ismeretek
Régiók, megyék
Főbb települések: Ajka, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békéscsaba, Budapest, Bük, Debrecen, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Makó, Miskolc, Mohács, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros

Javasolt tevékenységek
- Projektfeladat: külföldieknek szóló országbemutató, országimázs-összeállítás forgatókönyvének megtervezése és elkészítése
- A lakóhely munkaerőtérképének elkészítése, következtetések levonása, a jól alkalmazható munkaerővel szembeni elvárások összegyűjtése
- Esettanulmányok segítségével a rendszerváltozás (1989) gazdasági következményeinek megvitatása
- Interjú szülőkkel, nagyszülőkkel megadott szempontok alapján Milyen volt az élet az 1980-as években? címmel – az interjúk alapján társadalmi-gazdasági korrajz elkészítése
- Bírósági tárgyalás – helyzetgyakorlat különböző környezeti veszélyhelyzetekhez, katasztrófákhoz kapcsolódó témákban, pl.: vörösiszap-katasztrófa, vízhabzás a Rábán, ciánszennyezés a Tiszán
- Környezettudatos energiastratégia kidolgozása szakértői csoportok kialakításával
- Projektfeladat: öröm- és bánattérkép készítése a megye, a régió rendezett, fejlődő és pusztuló, leszakadó területeiről
- Nyomtatott és online cikkek, információk alapján az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatása, értékelése, saját vélemény megfogalmazása
- Országos, regionális és helyi fejlesztési tervek fontosabb céljainak bemutatása önálló információgyűjtés alapján
- A régiók jellemzőinek összehasonlítása, a területi fejlettségi különbségek okainak és következményeinek, illetve a felzárkózás lehetőségeinek bemutatása kooperatív módszerek alkalmazásával

- Az európai uniós tagság hatása a Kárpát-medencei országok magyarságára – adatgyűjtés és azok közös értelmezése, illetve szemléletes bemutatása
- A lakóhelyen és környékén néhány uniós támogatással készülő beruházás bemutatása többféle forrás felhasználásával

Témakör: A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban

Javasolt óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények
A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
- magyarázza a monetáris világ működésének alapvető fogalmait, folyamatait és azok összefüggéseit, ismer nemzetközi pénzügyi szervezeteket;
- bemutatja a működőtőke- és a pénztőkeáramlás sajátos vonásait, magyarázza eltérésük okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
- pénzügyi döntéshelyzeteket, aktuális pénzügyi folyamatokat értelmez és megfogalmazza a lehetséges következményeket;
- pénzügyi lehetőségeit mérlegelve egyszerű költségvetést készít, értékeli a hitelfelvétel előnyeit és kockázatait;
- alkalmazza megszerzett ismereteit pénzügyi döntéseiben, belátja a körültekintő, felelős pénzügyi tervezés és döntéshozatal fontosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek
- Aktuális gazdasági, pénzügyi adatsorok elemzésével, értelmezésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- Aktuális pénzügyi hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével és értelmezésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Az aktuális pénzügyi helyzetben elérhető befektetési lehetőségek összevetése az előnyök és a lehetséges veszélyek (befektetési háromszög) bemutatásával a felelős pénzügyi gondolkodás fejlesztése érdekében
- A személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák feldolgozása során a megalapozott véleményalkotás az aktív pénzügyi gondolkodás, illetve a vitakészség fejlesztése érdekében
- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepének bemutatása szituációs játékok, helyzetgyakorlatok, esetelemzések segítségével, a tényeken alapuló véleményformálás képességének fejlesztése
- A működőtőke és a pénztőke mozgásának, világgazdasági szerepének összehasonlítása
- Konkrét, az életkori sajátosságnak megfelelő tevékenységekhez költségvetés készítése, a kiadások mérlegelése
- A hitelfelvétel és a fejlesztés, illetve az eladósodási kockázat összefüggéseinek bemutatása, a mindennapok példái alapján, az egyén és a nemzetgazdaságok szintjén
- A globalizáció és a globális pénzügyi krízisek kialakulásának összefüggései

Fogalmak
működőtőke, pénztőke, befektetés, vállalkozás, részvény, kötvény, fix és változó kamatozású hitel, kamat, hozam, kockázat, lekötöttség (likviditás), adósságcsapda, infláció, költségvetés, BUX-index, Dow Jones-index, THM, EBKM, IMF, Világbank, állami és EU-támogatás, támogatott hitel, önerő

Javasolt tevékenységek

- Aktuális banki adatok, tájékoztatók segítségével pénzügyi döntéshelyzetek szimulálása (pl. folyószámlanyitás, személyi kölcsön vagy lakáshitel felvétele, lakáscélú megtakarítás vállalása)
- Beszélgetés vagy helyzetgyakorlat a biztonságos pénz- és bankkártyahasználatról, tájékozódás elektronikus kiadványok segítségével
- Hírfigyelés –reflektálás, vélemény megfogalmazása és ütköztetése aktuális pénzügyi hírekkel kapcsolatban
- A gazdasági tér folyamatait alakító szereplők bemutatása mozaikmódszerrel
- Hogyan jut el egy globális termék (pl. személyautó) a fogyasztóhoz? A folyamat bemutatása szimulációs gyakorlat keretében
- Helyzetgyakorlat: egy nagyobb pénzösszeg – pl. lottónyeremény vagy családi örökség – befektetési lehetőségeinek mérlegelése
- Online betekintés a tőzsde világába, szimulációs gyakorlat a tőzsde működésének bemutatására
- Pénzügyi oktatófilmek segítségével a hétköznapokban hasznosítható tudás szerzése, a látottak megbeszélése
- Egy diákvállalkozás indításának lehetőségei, mérlegelő elemzés készítése
- Egy képzeletbeli vállalkozás üzleti tervének elkészítése és bemutatása csoportmunkában
- A működőtőke-befektetés térbeli jellemzőinek bemutatása, a hazánkba érkező tőke területi, gazdasági és szektoronkénti megoszlásának jellemzése, következtetések levonása

Témakör: Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a lakóhely adottságaiból kiindulva értelmezi a fenntartható fejlődés társadalmi, természeti, gazdasági, környezetvédelmi kihívásait;felismeri és azonosítja a földrajzi tartalmú természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti problémákat, megnevezi kialakulásuk okait, és javaslatokat fogalmaz meg megoldásukra;
- rendszerezi a geoszférákat ért környezetkárosító hatásokat, bemutatja a folyamatok kölcsönhatásait;
- a globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatokat elemez, feltárja azok összefüggéseit, bemutatja mérséklésük lehetséges módjait és azok nehézségeit;
- megnevez a környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezeteket, példákat említ azok tevékenységére, belátja és igazolja a nemzetközi összefogás szükségességét;
- értelmezi a fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás fogalmát, érveket fogalmaz meg a fenntarthatóságot szem előtt tartó gazdaság, illetve gazdálkodás fontossága mellett.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákkal igazolja a természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeit, a környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatását, a lokális szennyeződés globális következményeit;
- megfogalmazza az energiahatékony, nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás lényegét, valamint példákat nevez meg a környezeti szempontok érvényesíthetőségére a termelésben és a fogyasztásban;
- megkülönbözteti a fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőit;
- bemutatja az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségeit, a tevékeny közreműködés példáit a környezet védelme érdekében, illetve érvényesíti saját döntéseiben a környezeti szempontokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A földrajzi eredetű helyi, regionális és globális természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti veszélyhelyzetek kialakulásának magyarázata és megértése alapján az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése és a folyamatok kölcsönhatásainak bemutatása alapján a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
- A természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeinek bemutatásával a veszélyek és kockázatok reális értékelési képességének kialakítása és fejlesztése
- A környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatásának és a lokális szennyeződés globális következményeinek komplex értelmezése, a hatásaikra való felkészülés és védekezés képességének kialakítása és fejlesztése
- A globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatok értelmezése, összefüggései, mérséklésük lehetséges módjai és azok nehézségei
- Az energiahatékony, az energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása
- A fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőinek bemutatásával a tudatos fogyasztóvá válás fejlesztése
- A hagyományos és elektronikus vásárlás fogyasztóvédelmi szempontú összevetése
- A környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezetek, a nemzetközi összefogás szükségessége
- A fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás jellemzőinek bemutatásával a fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
- Az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségei, a tevékeny közreműködés példái a környezet védelme érdekében

Fogalmak

globális probléma, környezeti katasztrófa, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, túlfogyasztás, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom, ENSZ, UNESCO, WHO, elsivatagosodás, ózonritkulás, savas csapadék, globális klímaváltozás, népességrobbanás

Javasolt tevékenységek

- Képek, leírások alapján környezeti problémák felismerése, kialakulásuk magyarázata, mérséklésük lehetőségeinek megfogalmazása
- Rajz, leírás készítése Milyen lesz a lakóhelyed 20 év múlva? címmel. Az elkészült alkotás értelmező bemutatása (Miért rajzoltam/írtam ezt? – ok-okozati viszonyok, tendenciák feltárása)
- Mit tehet egy középiskolás a fenntarthatóság érdekében? – ötletbörze, a javaslatok rendszerezése, megvitatása
- Figyelemfelhívó plakátok készítése az élelmiszer-pazarlásról és élelmiszerhiányról, a tudatos fogyasztói magatartás fontosságáról
- A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése gondolattérképen
- Közvélemény-kutatás a tudatos fogyasztói (élelmiszer-, nyersanyag-, energiafogyasztás) magatartás fontosságáról, lehetőségeiről, az eredmények kiértékelése, a tanulói vélemények ütköztetése
- Drámajáték, helyzetgyakorlat: vádirat és védőbeszéd készítése egy választott környezeti téma tárgyalására
- A fogalmak (pl. ökológiai lábnyom, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom) értelmezéséhez szöveges és vizuális magyarázatok készítése
- Az egészségmegőrzéshez szükséges szemléletmód fejlesztése kortárs előadókkal

- Ötletgyár a környezeti veszélyek elkerülésére, meglévő problémák hatásának mérséklésére (pl. óceáni szemétfolt, olajszivárgás, bányatűz, erdőirtás, rovarinvázió)
- Ötletbörze: példák az energia- és nyersanyag-takarékos gazdálkodására, életvitelre
- Saját és családi tapasztalatok alapján érvelés a hagyományos és az elektronikus vásárlás mellett, fogyasztóvédelmi szempontok figyelembevételével
- A környezetvédelemmel foglalkozó hazai és nemzetközi szervezetek névjegykártyájának elkészítése, fő tevékenységük összegyűjtése
- Virtuális séta ökogazdaságban és ökoházban, a látottak közös megbeszélése, véleményütköztetés
- Az ökológiai lábnyom kiszámítása pármunkában, internetes kalkulátorokkal
- Az édesvíz szerepének, gazdasági jelentőségének bemutatása kooperatív módszerekkel (a víz szerepe az ember életében, a víz felhasználásának időbeli és térbeli változása, vízhiány mint konfliktusforrás)
- Vita a fenntartható gazdaságról

Természetismeret
9. évfolyam szakképző iskola
Éves óraszám: 108, heti 3 óra
A természetismeret műveltségterület tartalma szerint a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismeretanyagot (azaz az Ember és természet műveltségterületet, illetve a Földünk-környezetünk természetföldrajzi részét) tárgyalja, és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti.
Általános célként jelenik meg a természetismeret kerettantervében, hogy az alkalmas legyen a tanuló szakmai képzésének, illetve az általános középfokú oktatás más intézménytípusaiban való részvételének megalapozására azzal együtt, hogy lehetővé tegye az ezen intézményekbe lépni nem készülők tudásának bővítését is, a nekik megfelelő tananyag és fejlesztési feladatok segítségével.
A természetismeret kerettantervi követelményrendszerét az intézmény a helyi tantervében igazítja mind a diákok, mind az intézményben oktatott szakmák/szakmacsoportok által meghatározott, leghatékonyabbnak tekintett tartalomhoz és módszertanhoz.
A hároméves program komoly partnernek tekinti, gondolkodásra és tevékenységekre hívja a tanulókat. A program fontos eleme, hogy kapcsolatot teremt a tudományos eredmények és az iskolai tanulás, a tudomány és a hétköznapok között. Megmutatja a már sok kudarcot megélt diákoknak is, hogy az foglalkozás alatti témákkal való foglalkozás örömforrás is lehet, az óra élményeket is adhat. Mindeközben kiegészíthetjük és továbbépíthetjük a diákok általános iskolából hozott hiányos tudását és fejleszthetjük képességeiket.
A természettudományi műveltség az egyén és a társadalom számára is meghatározó jelentőségű. A természetismeret esetében elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de érteni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így jut el a tanuló a természeti folyamatok megismeréséhez, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeinek, korlátainak és kockázatainak megértéséhez.
Az egészség tudatos megőrzése, a természeti, a technikai és az épített környezet felelős és fenntartható alakítása a természettudományos kutatások és azok eredményeinek ismerete nélkül elképzelhetetlen. A globális problémák megoldásának fontos feltétele az állampolgárok természettudományos műveltségén, az ok-okozati összefüggések felismerésén alapuló, mérlegelő és konstruktív magatartása. Az egyén tudása társadalmi szinten szorosan összefügg a gazdasági versenyképességgel és a szűkebb-tágabb autonóm közösségek fennmaradásával. Ennek ismeretére hangsúlyt helyez a kerettanterv.
A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben is. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kerettantervben leírt program célja, hogy az ember és természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság

mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. A programnak fel kell készítenie a diákot a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a természet-gazdasági folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.
A természetismereti és technikai kompetencia mérlegelő és kíváncsi attitűdöt alakít ki az emberben, aki ezért igyekszik megismerni és megérteni a természeti jelenségeket, a műszaki megoldásokat és eredményeket, nyitott ezek etikai vonatkozásai iránt, továbbá tiszteli a biztonságot és a fenntarthatóságot.
A tantervi program részben új ismereteket kínál, részben a korábbiak rögzítésére szolgál. Legnagyobbrészt azonban a szemléletet alakítja, azt mutatja meg, hogyan érdemes tanulni, hogyan lehet továbblépni, fogódzókhoz jutni. Olyan tudást bővít és olyan képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek. Segít megérteni, hogy tanulni és gondolkodni kell.
A kerettanterv épít a digitális technikák és az IKT-eszközök foglalkozás alatti használatára, valamint a természetismeret iránti érdeklődés felkeltése utáni önálló tanulói IKT-alkalmazásra is.
A természetismeret tárgyat elsősorban a matematika tantárggyal egységben célszerű tanítani. Különösen javasolt, hogy az év eleji szintfelmérés és a tanév végi komplex mérés együttes tartalommal történjen. Ezen túlmenően a kerettanterv kapcsolódási pontokat tartalmaz a többi műveltségterülethez is, komplex módon.
A programban a tanévet egy közös produktummal járó feladat zárja. Ennek elkészítésében mindenkinek részt kell vennie. A projekt témája és a feldolgozás módja az oktató és az osztály közös döntésén múlik.

Az első félév során a tanuló képet kap a fizika, a természetföldrajz és a biológia által vizsgált egyes összefüggésekről, a természettudományos kutatás módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól is. Mintát kap a jelenségek vizsgálatának módjairól. A tanulmányok eredményeképpen összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg a mechanikai működésekről, halmaztulajdonságokról, összefüggésben az élettelen természetben (meteorológia) és az élő szervezetben betöltött szerepükkel. Ismereteket szerez testünk fölépítésének és egészségének kapcsolatairól. Példákat elemez hazánk természeti környezeti állapota, az itt folyó gazdálkodás és történelmünk összefüggéseire.
Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között.
A kvantitatív feladatok száma, a lexikálisan elsajátítandó ismeret a rövid időkeret miatt szükségképpen alacsony marad, a témák, valamint a kvalitatív hangsúlyok azonban lehetőséget adnak a szakma igényeinek megfelelő differenciálásra, részletezésre is.
A legfontosabb célok a következők:

- a tanulók nyitottan tekintsenek a bennünket körülvevő világra;
- legyenek képesek az okok és okozatok megkülönböztetésére és adott okok ismeretében az okozatra vonatkozó következtetések levonására;
- ismerjék meg és alkalmazzák az alapvető természeti törvényeket;
- legyenek képesek az adatok ismeretében diagramok készítésére, valamint adott diagram ismeretében adatok, folyamatok meglátására;
- legyenek képesek grafika/kép alapján az ábrázolt folyamat értelmezésére.

Eközben gyakorlatot szereznek az egyéni és csoportos munkában, feltevéseik szabatos megfogalmazásában, a képi és verbális kommunikáció összekapcsolásában is.

A második félév fő célja az elvontabb, közvetlenül kevésbé érzékelhető természeti jelenségek vizsgálata.
A tanuló képet kap a kémia, fizika, természetföldrajz és biológia által vizsgált egyes energetikai összefüggésekről, a természettudományos, „láthatatlan” dolgok kutatásának módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól is.
A tanulmányok eredményeképpen a diák összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg az elektromos, mágneses, kémiai vegyületi, atomi összefüggésekkel kapcsolatban, valamint az öröklődés, az ember egyedfejlődése, az evolúció és a változások keretét adó környezet fogalmáról.

Érti a fentiek az élettelen természetben és az élő szervezetben betöltött szerepét.
Ismereteket szerez a mikro- és makrovilág, valamint testünk fölépítésének szervezeti egységéről. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között is.

A legfontosabb célok a következők:

- a szerves és szervetlen világ kapcsolata megismerésének megalapozása;
- az energia és energiaáramlás mint általános szervező elv megismerése;
- a „láthatatlan" hatások megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok szervezetre gyakorolt hatásainak tudatosítása.
- az élő és élettelen világ evolúciójának megismerése;
- az egyes tudományos elméletek egybevetése egymással, a természettudományos érvelés néhány sajátságának elmélyítése;
- az emberi tevékenység környezetalakító hatásának és a hatás következményeinek tudatosítása;
- az információ és jelentőségének ismerete a fizikai-biológiai-társadalmi létben.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei**	**Órakeret 4 óra**
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Kísérlet és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése. A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása. Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél: Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös megbeszélése.

Lehetséges változatok:
Versrészlet és tudományos leírás összehasonlítása.
Saját megfigyelések összegyűjtése.
A megfigyelések szempontfüggőségének fölismerése. (Pl.: Kinek milyen fiú/lány tetszik? Milyen házban szeretnék lakni?)
Megfigyelés leírásának elemzése. (Mire volt kíváncsi a kutató? Mit figyelt meg? Mire következtetett?)
A kísérletezés célja: saját kísérletek és ismert kísérletek összegyűjtése.
A független és a függő változó fölismerése.
A mérés szerepe a mindennapokban, pl. lázmérés, földmérés, tömegmérés.
Példák a „modell" szó hétköznapi (pl. topmodell, vasútmodell) és tudományos (atommodellek, demográfiai növekedési modellek, a szív mint szivattyú) használatára. Modell és makett különbsége (pl. emberi szív) – mi érthető meg belőle, mi nem: közös megbeszélés. Eltérő modellek/makettek ugyanarról a jelenségről (pl. emberábrázolások), szempontfüggőség felismerése.
Foglalkozás alatti mérés: a megpendített húrhosszak és hangmagasságok (oktáv, kvint, kvart) mérése pl. gitáron, citerán. Az eredmény ábrázolása.
Példák gyűjtése igazolható feltevésekre: az előrejelzés szerepe a hétköznapokban (népi időjárás-előrejelzések) és a tudományban (meteorológiai hálózat, életmód és betegségek kockázata).

Tudományos ismeretterjesztő filmrészlet megtekintése (pl. D. Attenborough: Az élő bolygó – részlet). Hétköznapi vita és tudományos vita eljátszása egy konkrét probléma kapcsán.	
Kulcsfogalmak	Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Tájékozódás térben és időben**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Függőleges és vízszintes irány, derékszög, koordináta-rendszer, sebesség, a kör kerülete, hasonlóság a geometriában, óra, nap, hónap, év.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. A mozgások leírása, az ehhez szükséges mennyiségek, jellemzők ismerete, használatuk gyakoroltatása. Az égtájak és a Földről látható égi mozgások összekapcsolása, a földrajzi hálózat lényegének megértése. Tematikus térképek jeleinek leolvasása. A föld- és a napközéppontú világkép összehasonlítása: azonos jelenség különböző szempontú értelmezése. Földrajzi, csillagászati és biológiai ismeretek összekapcsolása. Rendszerek változásának nyomon követése. Folyamatok kimenetelének előrejelzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél: A tájékozódás és a csillagászat kapcsolatának megismerése (égtájak, égi mozgások). A távolságok fölmérésének geometriai módszere. A hasonlóság fölismerése, a nagyítás, kicsinyítés mértékének meghatározása.
Fizikai, biológiai, kémiai és csillagászati jelenségek sebességének összevetése. Időegységek. Az idő, sebesség, gyorsulás mértékegységeinek használata, átváltása.
Az út, elmozdulás, sebesség, gyorsulás fogalmának ismerete, használata mozgások leírásában.
Az egyenes vonalú egyenletes és az egyenletesen gyorsuló mozgás; a szabadesés gyorsulása fogalmának ismerete és alapvető összefüggései.
A körmozgás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás fogalmának és összefüggéseinek ismerete.

Lehetséges változatok:
Kémiai reakciók gyorsaságának függése a hőmérséklettől és a katalizátoroktól.
A csillagászati és a mágneses északi iránymeghatározás bemutatása.
A legegyszerűbb napóra (gnomón) és a déli irány kapcsolata: a Nap naponkénti égi mozgása.
A csillagok égi mozgása, csillagképek.
A Föld gömb alakjának bizonyítása, következményei.
Gömbi formák síkra vetítése (síktérkép), a torzítás szükségszerűsége.
Háromszögelés alkalmazása a térképezésben: ismeretlen magasságú épület magasságának megmérése.
A földátmérő megmérése. A Hold és a bolygók távolsága – ókori és mai mérések értelmezése.
Hosszúsági és szélességi körök rendszere, a GPS lényege.
Tematikus térképek értelmezése.
Milyen gyorsan múlik? – a szubjektív és objektív időfogalom összevetése.
A nap (a Nap látható mozgása és a Föld forgása alapján), az évszak és az év (a Nap évi mozgása és a Föld keringése alapján). A bolygók és a csillagok mozgásának különbsége.

A mozgásokat jellemző mennyiségek közti összefüggések kvalitatív és kvantitatív alkalmazása.	
Kulcsfogalmak	Tájolás, torzítás, csillag, bolygó, hosszúsági és szélességi kör, tematikus térkép, nap- és földközéppontú modell, másodperc, perc, óra, nap, évszak, év, elmozdulás, sebesség, gyorsulás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás, reakciósebesség, katalizátor.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Lendületbe jövünk, azaz többet ésszel és erővel!**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Sebesség, gyorsulás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A változások okainak és összefüggéseinek megismerése. Az állandóság és a változás oksági összefüggéseinek felismerése. A jelenségek közös jellemzőinek felfedezése. Alapfogalmak megalapozása (természettudományos megismerés, kölcsönhatás, erő, rendszer, állapot, változás, egyensúly, folyamat).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Közös cél: A Newton-törvények kvalitatív és egyszerű kvantitatív alkalmazása. A tömeg fogalma. A súrlódási erő szerepe a mindennapokban, a tapadási, csúszási és gördülési súrlódás megkülönböztetése. A lendület-megmaradás törvényének kvalitatív alkalmazása. *Lehetséges változatok:* A lendületmegmaradás felismerése a mindennapokban: – rakétameghajtás. Centripetális erő ismerete és felismerése mindennapi alkalmazásokban. Tömegvonzás ismerete, kapcsolat felismerése a bolygók mozgásával. A súly és a súlytalanság fogalmának ismerete. A tömeg és a súly megkülönböztetése.		
Kulcsfogalmak	Tömeg, tehetetlenség, lendület, fizikai törvény, centripetális erő, súrlódási erő, tömegvonzás, súly.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Halmazok** **Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Hőmérséklet, légnyomás, térfogat, sebesség, halmazállapot.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról. Az időjárás napi változásainak megértése. Meteorológiai jelentések értelmezése. Kísérletek végzése, grafikonelemzés. Magyarázatkeresés a tapasztalt időjárási jelenségekre. Az emberi gazdálkodás és a természeti feltételek kapcsolatának fölismerése néhány fontos hazai példán. A környezetvédelem néhány példájának megismertetése, az érdeklődés felkeltése a környezettudatosság iránt.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Közös cél: Az időjárási elemek, ezek változásait befolyásoló fizikai hatások (a napsugárzás, a léghőmérséklet, a légnyomás, a szél, a levegő vízgőztartalma, a csapadékfajták) közti összefüggések megfogalmazása. Példák a gazdálkodás és a természeti környezet közti összefüggésekre. A halmazállapot-változások alapvető jellemzőinek ismerete. A Celsius-skála alappontjai, az olvadáspont, forráspont feladatmegoldás-szintű ismerete. Az gáztörvények (Boyle–Mariotte, Gay–Lussac-törvények) kvalitatív ismerete és alkalmazása. A Kelvin-skála és a Celsius-skála kapcsolatának ismerete. *Lehetséges változatok:* Időjárási frontok. Grafikonok, folyamatábrák elemzése. Saját megfigyelések, egyszerű kísérletek értelmezése. A Kárpát-medence természetes növénytakarója, élővilága, vízrajza. (Pl. Alföld: tölgyesek, szikesek, homoki gyepek, ligeterdők; középhegység: tölgyesek, bükkösök, sziklagyepek; magashegységek: lucosok, törpefenyves, hegyi rét; lápok). A gazdálkodás hatása az élővilágra: fokgazdálkodás, erdőirtások, bányászat, folyamszabályozás, állattenyésztés, városiasodás, vízvezeték, monokultúrák, kemikáliák, természetvédelmi területek, biogazdálkodás. Vízkincsünk. A folyószabályozás és árvízvédelem módjai, problémái. Víznyerés, ivóvíz, víztisztítás. Gyógyvizek. Erdőgazdálkodás, erdőtípusok. Sziklagyepek: természetvédelmi érték. Talaj: összetevői, termőereje, védelme (szikesedés, erózió, trágyázás). A gáztörvények: Boyle–Mariotte, Gay–Lussac kvantitatív ismerete és alkalmazása. A nyomás, hidrosztatikai nyomás meghatározása. Elemi feladatmegoldás, Arkhimédész törvényének ismerete. Az úszás, lebegés, merülés feltételeinek megállapítása és következtetések. Hidraulikus emelő működési elve. Pascal-törvény. A folyadékok összenyomhatatlanságának ismerete és konkrét példák. Bernoulli-törvény, Magnus-hatás.	
Kulcsfogalmak	Úszás, lebegés, merülés, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, gáztörvény, zárt rendszer, hő, hőmérsékleti skála, abszolút nulla fok, halmazállapot, olvadáspont, forráspont, napi hőmérsékletjárás, szél, páratartalom, harmat, dér, eső, köd, szmog (füstköd), életközösség, talaj, szikes, ligeterdő, monokultúra, talajvíz, rétegvíz, ivóvíz, gyógyvíz, biológiai tisztítás, kölcsönhatás, állapot, változás, egyensúly, stabilitás, folyamat, rendszer, környezet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mechanikai energia**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Erő, sebesség, tömeg, elmozdulás.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Alapfogalmak megalapozása, mélyítése (munka, energia, mechanikai energiafajták, energiamegmaradás, rendszer). A munka és az energia kapcsolatának tudatosítása. A reverzibilis és irreverzibilis folyamatok megkülönböztetése konkrét példákban.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Közös cél: Az energia, munka, teljesítmény, hatásfok fogalmának ismerete, elemi alkalmazása. *Lehetséges változatok:* A helyzeti és mozgási energia, emelési és gyorsítási munka összefüggéseinek alkalmazása. Az energiamegmaradás tényének, valamint a termodinamika első főtételének ismerete. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok megkülönböztetése. Néhány mindennap használatos gép hatásfoka, valamint a 100%-os hatásfok elérésének fizikai lehetetlensége. Egyéb energiák hővé alakulása, disszipáció. Az örökmozgó lehetetlensége.	
Kulcsfogalmak	Energia, munka, energiafajta, hő, teljesítmény, hatásfok, állapot, változás, rendszer, környezet, kölcsönhatás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés. Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	A levegő térfogatának és nyomásának összefüggése. A nyomás mértékegységei.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi mozgási és légzési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az emberi szívműködés és keringési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése, az egészséges életmódra való törekvés erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények
Közös cél: A mozgás és légzés mechanikájának megismerése. A szív és az erek mechanikájának megismerése. Alapvető egészségvédelmi ismeretek elsajátítása. *Lehetséges változatok:* Az emelő-elv szemléltetése az ízületekkel kapcsolt emberi csontok példáján. A fontosabb emberi csontok szerepe (makett alapján). Az izomműködés lényege. A csont és az ízületek sérülései, megelőzésük. A csontok felépítésének és szilárdságának összefüggése. A légzés funkciójának megbeszélése. A tüdő térfogatát és a légzés hatékonyságát befolyásoló tényezők áttekintése. A légzési szervrendszer részei, feladataik, a hangképzés. A védekező reflexek (köhögés, tüsszentés) szerepe. A légzőmozgások szemléltetése. Légzésszám-változás terhelés hatására (kiscsoportos feladat). A légzőrendszer egészségét fenyegető és megőrző hatások (sport, dohányzás, szmog, TBC). A szív fölépítése és működése (makett alapján). A vér és a nyirok, az erek szerepe. Véralvadás, vérzés, vérzéscsillapítás. A vérnyomás és a pulzus oka, mérése. A keringési rendszer egészségét fenyegető kockázati tényezők és egészségmegőrző hatások (magas vérnyomás, érelmeszesedés, trombózis, infarktus).

Kulcsfogalmak	Emelő, ízület, reflex, mellkas, rekeszizom, hajlító- és feszítőizom, légcsere, légzőfelület, szívpitvar, szívkamra, billentyűk, pulzus, vérnyomás, kockázati tényező, vér, nyirok, infarktus, trombózis.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Formák és arányok a természetben Elemek és vegyületek. Kristályrácsok. Szerves molekulák a mindennapokban**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Tükrözés, forgatás következményei. Halmaztulajdonságok. Atom és molekula, szerkezeti képlet.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az arányok fontosságának beláttatása, rögzítése. Arányokat fenntartó és felborító erők fölismerése. Állandó és változtatható arányok fölismerése. Szerkezet és tulajdonság összefüggésének beláttatása. Szerkezet, arány és biológiai funkció összekapcsolása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:

Az arány fontossága és számszerű jellemzése. A geometriai rend fölismerése az anyagok szerkezetében. Az anyagvizsgálat néhány módszerének megismerése. Néhány óriásmolekula gyakorlati fontosságának megismerése konkrét példákon.

Lehetséges változatok:

A harmónia ókori fogalma és az arányok. Szép és rút.
Aszimmetrikus (szivacs), sugarasan szimmetrikus (medúza) és tükörszimmetrikus (ember) lények.
A férfi, a női és a gyermektest arányainak összehasonlítása.
Változó térfogat- és tömegarányok: elegyek, oldatok. A töménység jellemzése (százalék).
Arányok a konyhában (fűszerek, só, pácok) és az iparban (ötvözetek, beton).
Az élőlények növekedését megszabó arányok (korlátozó tényezők): hiánybetegségek, fény, víz stb.
Állandó tömegarányok: a vegyületek összegképlete egyszerű példákon.
Kristályos (kősó) és amorf (gumi, üveg) anyagok szerkezete. Elemi egység (cella).
Molekulák térbeli rendeződése: membránok, habok, mosószerek, folyadékkristályos kijelzők.
A kémiai elnevezések eredete és mai tartalma.
Mesterséges szerves vegyületek (műanyagok, gyógyszerek, tartósítószerek). Előnyök, veszélyek mérlegelése.
A szénhidrogének eredete, tulajdonságai, felhasználása (közlekedés, fűtés, vegyipar).
Néhány oxigéntartalmú szerves molekula a mindennapokban (etilalkohol, aceton, ecetsav). Biológiai hatásuk.
Egyszerű cukrok és összetett szénhidrátok a mindennapokban (szőlőcukor, keményítő, cellulóz). Biológiai szerepük.
Néhány nitrogéntartalmú szerves molekula: vitaminok, aminosavak, fehérjék, DNS. Óriásmolekulák felépítése és lebontása az élőlényekben. Az óriásmolekulák érzékenysége: kicsapódás. Mérgezések és következményeik.

Kulcsfogalmak	Szimmetria, százalék, összegképlet, oldat, oldószer, amorf, membrán, felületaktív anyag, környezeti tényező, mono- és polimer, szénhidrogén, karbonsav, alkohol, aminosav, fehérje, kicsapódás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Elektromosság, mágnesesség**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Erő, energia, tömegvonzás, teljesítmény.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Kölcsönhatások, erők alaposabb, rendszerszerűbb ismerete, ok-okozati kapcsolatrendszere, az információ terjedése lehetséges módjainak leírása az elektromágneses kölcsönhatásokon keresztül. Bővebb ismeretek szerzése a bennünket körülvevő térről. Alapismeretek szerzése az elektromágneses hullámon alapuló eszközökről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az elektromosság, mágnesesség mint kölcsönhatás megismerése.

Lehetséges változatok:
Példák a statikus elektromosság és a mágnesesség gyakorlati/természetbeni megjelenési formáira, alapvető összefüggések felismerése.
Az egyenáram fogalma, jellemzőinek ismerete, egyszerű áramkörök összeállítása, mérések végzése.
Az Ohm-törvény alkalmazása egyszerű esetekben.
Az elektromos energia és teljesítmény alapvető kvalitatív összefüggéseinek alkalmazása, különböző elektromos eszközök teljesítményének összehasonlítása.
A váltóáram fogalmának, alapvető jellemzőinek megismerése.
Az elektromágneses indukció jelensége, gyakorlati/természetbeni megjelenése.
A transzformátor működésének gyakorlati jelentősége.
Az elektromágneses hullám tulajdonságainak ismerete, példák a gyakorlati alkalmazásokra. (A spektrum különböző tartományaiban: mikrohullámú sütő, rádióhullámok, mobiltelefon stb.)

Kulcsfogalmak	Elektromos töltés, mágneses pólus, elektromos, mágneses tér, Coulomb-törvény, áramerősség, feszültség, ellenállás, egyenáram, váltóáram, elektromos fogyasztás, frekvencia, maximális feszültség, elektromágneses indukció, dinamó, transzformátor, elektromágneses hullám.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Szerves molekulák. Energianyerő és energiaigényes folyamatok. A légzés funkciója.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az energiaáramlás nyomon követése az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, keringés és kiválasztás összefüggéseinek felismerése az emberi szervezetben. Az anyagcsere és az emberi egészség kapcsolatának tudatosítása, az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése, erősítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az anyag- és energiaátalakítások biológiai szerepének megértése az élővilágban és az emberi szervezetben.
Anyagforgalom és egészség néhány összefüggése.

Lehetséges változatok: Változatos energianyerés az élővilágban: ragadozók, növényevők, élősködők, lebontók, fotoszintetizálók. Táplálkozási hálózat. Az emberi emésztés helyszínei, emésztőnedvek (nyál, gyomornedv, epe, hasnyál). Az emésztés szabályozása: feltétlen és feltételes reflexek. A felszívott anyagok sorsa, a máj szerepe. Egészséges táplálkozás, túltápláltság, hiánybetegségek, mérgezések. Az alkohol hatása. Testkép, testépítés, táplálékkiegészítők kockázatai. A vér szerepe, vérkép. A felszívott tápanyagok sorsa a sejtben (energianyerés, átalakítások). Kiválasztás a vesén, a tüdőn és a bőrön át. A vizeletmennyiség és a belső környezet egyensúlyának, arányainak (homeosztázis) megőrzése.	
Kulcsfogalmak	Heterotróf, autotróf életmód, emésztés, kiválasztás, felszívás, vérplazma, visszaszívás, szűrlet, vizelet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Atomi aktivitás**	**Órakeret 6 óra**
Előzetes tudás	Energia, elektromos töltés, elektromágneses hullám, szimmetria, normálalak.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az anyag, kölcsönhatás, erők, energia, információ fogalmának mélyítése. Az állapot és a változás fogalmának bővítése az atomok mérettartományában bekövetkező jelenségek megismertetésével. Az energiagazdálkodással kapcsolatos felelősségtudat erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Közös cél: Az elektronburok és az atommag szerkezetének áttekintése. Az atomenergia ismerete. *Lehetséges változatok:* Az anyag atomos szerkezetének tudatosítása konkrét jelenségeken keresztül. Az atommag és elektronhéj fogalmának megismerése. A rádióaktivitás 3 fajtájának, néhány gyakorlati alkalmazásának, hatásának megismerése az élő szervezetre. A maghasadás oka és feltételei, a láncreakció elve. Az atomenergia fogalma, felhasználásának gyakorlati módja és elvi lehetőségei. Előnyök és hátrányok mérlegelése. A Nap energiatermelése, hatása a földi életre.		
Kulcsfogalmak	Atom, proton, elektron, neutron, egyensúly, energiaminimum, rádióaktivitás, atomenergia, maghasadás, láncreakció, magfúzió, napenergia, atomerőmű.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**A szervezet egysége – idegrendszer és viselkedés**	**Órakeret 7 óra**

Előzetes tudás	Az emberi szervezetben zajló fő kémiai átalakulások. Példák csoportban élő állatokra.
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi szervezet egységét fenntartó rendszerek működéseinek, kölcsönhatásainak megismerése. A testi és lelki egészség alapjainak tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény erősítése. A védekező szervezet működéseinek bemutatása. A tanulás mint a környezethez való alkalmazkodás megismertetése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az önazonosságot (homeosztázist) fenntartó és az azt fenyegető főbb hatások áttekintése az emberi szervezet szintjén és a társas kapcsolatokban. A szabályozás és a vezérlés néhány formája az emberi szervezetben.

Lehetséges változatok:
Szabályozó szerepű emberi hormon (inzulin), cukorbetegség.
Vezérlő szerepű emberi hormon (növekedési hormon),
a testméretet megszabó tényezők.
Hormonok és érzelmek kapcsolata.
A reflexek fölépítése (térdreflex).
Az idegrendszer szabályozó működése: a testhőmérséklet szabályozása.
Érzékszervek: az éleslátás feltételei (pupillareflex, élességállítás).
Az idegrendszer működését befolyásoló hatások (alkohol, drogok, gyógyszerek).
Fájdalom, fájdalomcsillapítás.
Aktív és passzív, természetes és mesterséges immunitás. Védőoltások.
Immunitás a mindennapokban: allergia, vércsoportok.
Stressz és egészség, idegrendszer és immunitás kapcsolata.
A tanulás alaptípusai az állatvilágban és az ember esetében.
Az emlős állatcsoportok jellemzői (hierarchia).
A társas kapcsolatok szerepe a főemlősök és az ember tanult viselkedéseiben: szülő-gyermek kapcsolat, kortárscsoportok, reklámok, függőséget okozó hatások, értelemadás.
Segítőkészséget és agressziót kiváltó helyzetek.
Tanult megküzdési stratégiák, tanult tehetetlenség.
Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői.

Kulcsfogalmak	Szabályozás, visszacsatolás, hormon, célsejt, szorongás, reflexív, vegetatív központ, tudatmódosítás, immunitás, antigén, stressz, feltételes reflex, próba-szerencse, bevéső dés, utánzás, belátás, kulcsinger, motiváció, öröklött gátlás, hierarchia, agresszió, segítségadás (altruizmus), szabálykövetés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Mi a fény?**	**Órakeret 5 óra**
Előzetes tudás	Atom, elektron, tükör, rezgés, elektromágneses hullám	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A részecske- és a hullámtulajdonság jellemzőinek felismerése a fény esetén, a kettősség tudatosítása. A fény hullámtulajdonságainak elemzése és felismerése a mindennapokban. A látható fény elektromágneses hullámként történő azonosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Közös cél: A fény tulajdonságainak áttekintése. *Lehetséges változatok:* A fényvisszaverődés, a fénytörés jelensége és alapvető kvalitatív szabályainak megállapítása. A sík, a domború és a homorú tükör leképezési szabályainak vizsgálata és gyakorlati alkalmazásai. A fényelhajlás jelensége. A fény elektromágneses hullám mivolta. A színek frekvenciaszabálya és a fénytörés frekvenciafüggésének következményei. A fotocella működésének alapjai, a fény „részecsketermészetének” megjelenési formái. A fénysebesség kitüntetett szerepe.	
Kulcsfogalmak	Fénytörés, fényelhajlás, domború, homorú tükör, szín, foton, fénysebesség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai**	**Órakeret 7 óra**
Előzetes tudás	A férfi és női szervezet különbsége (anatómiai és genetikai).	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A látható jellegek és az öröklés kapcsolatának felismerése. A szexualitás genetikai szerepének megismerése. A nemi működések megismerése a családtervezés és az egészségmegőrzés szempontjából.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények
Közös cél: Az öröklött és „szerzett” tulajdonságok megkülönböztetése, az öröklődés és a nemiség kapcsolata. A nemi működések biológiai háttere emberben. A genetika és a szexualitás egészségügyi vonatkozásai. A genetikai információ megváltozásának lehetséges következményei. *Lehetséges változatok:* Egy gén – egy jelleg kapcsolatok (Rh-vércsoport, öröklődő betegségek). Mennyiségi és minőségi jellegek különbsége, a környezet szerepe. A nemiség szerepe a genetikai információ újrakombinálódásában (az ivarsejtek sokfélesége, a testi sejtek genetikai azonossága). A genetikai információ megváltozása: mutációk. Mutációt okozó hatások (sugárzások, vegyületek). Genetikai szabályozás: szabályozott sejtosztódás (növekedés) és szabályozatlan osztódás (rákos góc). Rákkeltő tényezők, kerülésük. Az ember ivarszervei, biológiai funkciójuk. A hímivarsejt és a petesejt jellemzői. A női nemi ciklus szakaszai, a megtermékenyítés. Családtervezés. Beágyazódás, magzati élet. A magzat védelme. Az újszülött és a csecsemő világa. Nemi érés, öregedés, halál. Betegségek szűrése, betegjogok.

Kulcsfogalmak	Gén, génváltozat (allél), mennyiségi és minőségi jelleg, recesszív (elnyomott) jelleg, mutáció, mutagén és rákkeltő (karcinogén) hatás, ivarsejt, ivarszerv, petefészek, tüsző/repedés, menstruáció, megtermékenyülés, tüszőhormon, sárgatesthormon (progeszteron), tesztoszteron, beágyazódás, magzat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Honnan hová?** **Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció.** **Az ember társas viselkedése**	**Órakeret** **8 óra**
Előzetes tudás	Betegség és immunrendszer. Az öröklődés alapjai. Önzetlenség és agresszió. Atom, magfúzió, sebesség, gyorsulás, idő, körmozgás, bolygómozgás, tömegvonzás, kör, ellipszis.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Különböző területek, jelenségkörök közötti kapcsolatok, összefüggések észrevétele, hasonlóságok, közös vonások felfedezése, megfogalmazása. Az idő- és térfogalom mélyítése, az időbeli tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű folyamatok megismerése során.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az egyirányúság fölismerése és magyarázata csillagászati, földtani és biológiai folyamatokban. Az emberi csoportok néhány biológiai jellemzőjének megfogalmazása.

Lehetséges változatok:
A csillagok fejlődésének főbb állomásai.
A Naprendszer szerkezete, mérete, bolygóinak mozgása, mérete, típusai.
Legalább két-két jellemző csillagkép ismerete a téli és a tavaszi égboltról, valamint két-két jellemző csillagkép ismerete az északi és a déli féltekéről.
A csillag, bolygó, üstökös, meteor megkülönböztetése.
Szemléletes kép a táguló világegyetem elméletéről.
A Föld felszínének története: a vulkáni működések, földrengések oka, következményei.
A jégkorszakok nyomai.
Hegységképződés és pusztulás.
Haladás (fejlődés) és biológiai evolúció.
Az evolúció darwini leírása.
Közvetlen bizonyítékok (fosszíliák) és anatómiai érvek.
A szelekció hatása (mesterséges, természetes). A háziasítás. Ellenálló kórokozók terjedése.
A biológiai evolúció közvetlenül az emberi társadalomra való alkalmazásának veszélyei (szociáldarwinizmus, eugenika).
Vitatott kérdések. (Az élet keletkezésének kérdése.
A nagy kihalási hullámok lehetséges magyarázatai.
Az önzetlen viselkedés evolúciója. Az irányultság kérdése.)
Technikai evolúció és a szokások evolúciója (divat, stílusok).
Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok, a szabálykövetés és szabályteremtés példái.
Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere.

Kulcsfogalmak	Csillag, üstökös, meteor, bolygó, galaxis, csillagkép, Naprendszer, Univerzum, Föld-típusú bolygó, szupernóva, evolúció, alkalmazkodás, közös ős (leszármazás), természetes és mesterséges szelekció, önzetlenség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Az evolúció színpada és szereplői**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Anyagforgalom az élő szervezetben. Gazdálkodás a Kárpát-medencében.	
A komplex műveltség-területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	Tapasztalat szerzése technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzésében. Az egyéni vélemények megfogalmazása során az érvelés, bizonyítás igényének erősítése. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása, az ember természeti folyamatokban játszott szerepének mérlegelő vizsgálata. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos ésszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre. A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése. Törekvés kialakítása az alkalmazásra a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és kisközösségekben.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Közös cél:
Az élőlények együttélését magyarázó feltételek, az ember szerepének elemzése. Környezet és egészség összefüggései, néhány lehetséges megoldási módszer értékelése.

Lehetséges változatok:
Az élőlény-populációk elszaporodása és visszaszorulása.
Populációs kölcsönhatások példákkal. A biológiai indikáció.
Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag- és energiaforgalom összefüggésére. Táplálékpiramis (termelő, fogyasztó, lebontó szervezetek).
Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Önpusztító civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák.
A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. Fajok, területek és a biológiai sokféleség védelme. A természetvédelem lehetőségei. Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése.
A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei.
Ökológiai lábnyom. A közlegelők tragédiája: a klasszikus gazdaságtan és kritikája.
Az ökológiai krízis társadalmi-szemléleti hátterének fő tényezői (fogyasztás, városiasodás, fosszilis energia felhasználása, globalizáció). A Gaia-elmélet lényege.

Kulcsfogalmak	Szimbiózis, élősködés, versengés, Gaia-elmélet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**Projektek A tanulók éves teljesítményének mérése**	**Órakeret 8 óra**
Előzetes tudás	Egyéni (tanulási) tapasztalatok; a tanév során elsajátított ismeretek.	
A komplex műveltség-	Projektek készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése.	

területhez kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanulók teljesítményének mérése – komplex mérés a matematika és a természetismeret területén. (A mérés feladata annak ellenőrzése, hogy a tanuló milyen mértékben igazodik el a természet szerveződési szintjei között, különös tekintettel az atomi és egyed feletti szintekre, képes-e a valószínűségi szemlélet alkalmazására mindennapi szituációk elemzése során is.)
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Részvétel a projekt tervezésében, lebonyolításában és értékelésében; a projektmódszer megismerése. Szabad sáv: a választott tartalomnak és formának megfelelően. Részvétel a „tudáspróbán”.	
Kulcsfogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló fogalmazza meg és konkrét példán ismerje föl az egyszerű megfigyelés és a kísérlet különbségét, a két vizsgálati mód célját. Értse a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tudjon ábrázolni és leolvasni mért adatokat. Tudja jellemezni a mozgásokat sebességükkel, gyorsulásukkal. Értse a térbeli tájékozódás geometriai módszereinek lényegét. Tudjon tájékozódni térképeken. Értse a tehetetlenség fogalmát, a gyorsulás formáit, okát. Találjon kapcsolatot a tömeg és a súly között. Értse az ok és okozat közötti kapcsolatrendszert. Értse az energia, a munka, a hatásfok és a hő összefüggését. Ismerje az emberi szervezet működésének mechanikai hátterét. Magyarázzon mindennapokban tapasztalt jelenségeket anyagi halmaztulajdonságokkal. Értse az éghajlat és az időjárás elemeinek fizikai hátterét, összefüggését hazánk természeti képével, gazdálkodásával. A tanuló értelmezze és ábrázolja a természetben megfigyelhető arányokat, ismerjen példákat vizsgálatuk módjára. Hozza kapcsolatba az anyagok szerkezetét tulajdonságaikkal, felhasználásukkal. Értse az elektromosság és mágnesesség alapjait. Értse az áram mágneses, valamint a mágneses tér változásának elektromos hatását. Értse a szervezetünkön átáramló anyag és energia szerepét, összefüggését egészségünkkel. Magyarázza el az élőlények egymásra utaltságát. Magyarázza el a biológiai rendszerek belső rendjét a szabályozás és vezérlés segítségével. Értse az alkalmazkodás szerepét az egyéni és társas viselkedésben. Értse az anyag atomos felépítését, ismerje a proton, neutron, elektron helyét és szerepét az atomon belül. Legyen tisztában a radioaktivitás okával és élettani hatásával. Legyen tisztában az atomenergia felszabadulásának módjaival és lehetőségeivel, környezeti hatásaival. A tanuló értelmezze a tulajdonságok öröklődését családfán, különítse el öröklött és szerzett tulajdonságainkat. Legyen áttekintése a genetikai információról, a génműködés szabályozottságáról, egyirányú változásairól (egyedfejlődés) és zavarairól.

	Ismerje a Föld és alkotóanyagainak helyzetét a Naprendszerben és az Univerzumban. Ismerje a nemek kromoszomális meghatározottságát, a nemi ciklusok és a családtervezés hormonális-élettani hátterét. Ismerjen nagy léptékű, egyirányú változásokat az élő és élettelen természetben, ismerje ezek bizonyítékait, okait. Ismerjen az élőlény-populációk létszámát és változatosságát csökkentő és növelő tényezőket, az élőlények önszabályozó közösségeinek fölépítését. Tudjon példákat bemutatni az ember környezetfüggésére és környezetátalakító szerepére.

2.4.3. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra.
A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is. A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.
Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulókban a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, a sport segítségével kialakítani a tanulókban a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, céltudatosság stb.
    - A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza. A testnevelés foglalkozás során, illetve mellett a tanulóknak biztosítjuk az iskolai tornaterem mindennapos használatát, az iskolai kondicionáló terem egyéni használatát, amelyekhez testnevelői oktatói felügyeletet biztosítunk. Támogatjuk a tanulók sportegyesületekben való sportolását. Szakgimnáziumi osztályokban az óratervekben heti 5, a szakközépiskolai osztályainkban minden elméleti oktatási napon 1-1 testnevelés órát biztosítunk. A versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel a heti 5 órából 2 óra váltható ki. A sport ágazati képzésben résztvevő diákjaink esetében a sportági igazolások leadása után a törvényi lehetőséget kihasználásával heti 3 testnevelés órán vesznek részt. Csak azoknál a tanulóknál, akik érvényes sportági igazolással rendelkeznek (pl.: havi konditerembérlettel rendelkezőknél nem elfogadható)

2.4.3 Választható tantárgyak, foglalkozások

Az iskola bizonyos tantárgyak/tantárgycsoportok esetében választást kínálhat fel a tanulóknak. Ebben az esetben a tanuló, a tanuló szülője az iskolába lépéskor a jelentkezéssel egy időben választ e tárgyak közül. Ez a választás a tanulmányi idő végéig tart.

Amennyiben valamilyen oknál fogva a szülő e választását felülbírálja és élni kíván változtatási jogával, úgy ezt írásban kell kezdeményeznie a megelőző tanév május 20-ig, a jogszabályi előírások alapján. Az iskola vezetősége a tanulót nevelő-oktató oktatók véleményének kikérésével hozza meg döntését, melynek feltétele a különbözeti vizsga letétele. A különbözeti vizsga a követelmények optimum szintjét kéri számon.
A tanuló az iskola kínálatából egyéb foglalkozásokat is választhat. Ezekre a tantárgyválasztás szabályai vonatkoznak. Abban az esetben, ha a foglalkozáson való aktív részvétel előzetes ismeretekhez is köthető, úgy a változtatásnál előzetes ismeretek felmérése szükséges.
A tanuló abban az esetben választhat az oktatók közül, amennyiben a téma és képességek szerinti csoportalakítás során legalább két azonos csoport jön létre két különböző oktató vezetésével.
Az egyéb foglalkozások tananyagát és követelményeit a szakmai munkaközösség-vezető és az igazgató által jóváhagyott foglalkozási tervek tartalmazzák.
A választható tárgyak esetén (emelt és a középszintű érettségire felkészítő foglalkozások) a tanulók és a szülők aláírásukkal erősítik meg választásukat, és tudomásul veszik, hogy az értékelés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mintha kötelező foglalkozás lenne.

Szabadon választható foglalkozások

Céljaink: Az általános műveltséghez feltétlenül szükséges ismeretanyagon túlmenően további korszerű ismereteket nyújtani az egyes tantárgyak iránt aktívan érdeklődő tanulók számára. Az egyéni képességek kibontakoztatása, amely jelentős mértékben növeli a továbbtanulási esélyt.
Feladatunk, hogy évente elkészítsük a foglalkozások kínálatát, felmérjük az igényeket az iskola teljes tanulóifjúsága körében. A foglalkozásokat a nem kötelező foglalkozások időkeretének terhére szervezzük, ezért a foglalkozások látogatása nappali tagozaton díjmentes. A foglalkozások megszervezésénél a tanulók és szülők érdeklődését, igényeit, szükségleteit, továbbá az intézmény személyi és tárgyi feltételeit, az oktatók igényeit vesszük figyelembe. A szabadon választható foglalkozásokra való jelentkezés önkéntes. A jelentkezés tanév elején történik, és egy tanévre szól. A beérkezett jelentkezések alapján szervezzük meg és működtetjük az alábbi foglalkozásokat. A jelentkezési lap kitöltésekor lehetőséget teremtünk a tanulóknak a foglalkozást vezető oktatók megnevezésére. Ha több osztály tanulóiból tevődik össze a foglalkozási csoport, a legtöbb jelölést kapott oktatóra bízzuk a csoport vezetését.

Vizsgára felkészítő

Az érettségi vizsgára és a szakmai vizsgára való sikeres felkészülést szolgálja. A vizsgákra felkészítő foglalkozás nem a foglalkozás folytatását jelenti, hanem az ismeretek tételszerű rendszerezését, az érettségi, és szakmai vizsgatémakörök logikai felépítésének gyakorlását, a tanulók szóbeli kifejező és írásbeli feladatmegoldó készségének fejlesztését.
A felkészítés a tantárgy jellegétől függően heti 1-2 órás lehet.

Versenyekre felkészítő foglalkozások

A kiemelkedően tehetséges tanulók számára az országos tanulmányi és szakmai versenyekre való eredményes felkészülést kiscsoportban, heti 1 órás felkészítő foglalkozásokkal segítjük.
A versenyfelkészítőket az iskolai versenynaptárral összhangban szervezzük, amelyet a felelős igazgatóhelyettes készít el a munkaközösségek javaslatai alapján a mindenkori aktuális versenykiírás alapján.(Édes anyanyelvünk, Szép magyar beszéd, Implom József helyesírási verseny , OSZKTV stb.)

Felzárkóztató foglalkozás

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program célkitűzéseinek megfelelően heti 1 órában kerülnek megszervezésre.
A 9. osztályban elvégzett bemeneti szintfelmérők eredménye alapján az iskola kialakítja a szükséges foglalkozások kereteit, az oktató elkészíti a felkészítő foglalkozásokra javasolt tanulók névsorát. A szintfelmérők eredményéről és az iskola javaslatáról a szülőket tájékoztatjuk.
A felsőbb évfolyamokon igény szerint szervezünk tanulócsoportot a lemaradóknak és a tanulási nehézségekkel küzdő diákoknak.

Egyéni fejlesztő foglalkozások:

- Kompetenciafejlesztő foglalkozások: egyéni fejlesztési tervek alapján az országos mérések eredményeinek javítására, ill. a kijelölt szintet el nem érő tanulók fejlesztése matematika és a szövegértési kompetencia terén.
- Differenciált képességfejlesztés: a szakértői vélemények alapján egyéni fejlesztési tervek szerint SNI tanulók részére

2.4.4. Választható érettségi vizsgatárgyak

Ezen tantárgyak megnevezése, továbbá annak meghatározása, hogy a tanulók milyen követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát.
A kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül iskolánk az egyes technikumi osztályok óraterveiben meghatározott tantárgyakból (biológia, fizika, földrajz, informatika) vállalja a tanulók felkészítését emelt vagy középszintű érettségi vizsgára.
Az emelt szintre történő felkészítés mellett a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül legalább három vizsgatárgyból lehetővé kell tenni a középszintű vizsgára történő felkészülést. Az idegen nyelv vizsgatárgyak egy vizsgatárgynak minősülnek.
Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt vizsgatárgyból kell - legalább középszinten - vizsgát tennie. A vizsgázó a kötelező mellett további vizsgatárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatárgyak).
A középszintű érettségi vizsgatárgyai:
- kötelező vizsgatárgyak:
    - magyar nyelv és irodalom,
    - történelem,
    - matematika,
    - idegen nyelv
    - ágazati szakmai vizsgatárgy.

A tanuló az öt érettségi tárgyon túl jelentkezhet választható vizsgatárgyból érettségi vizsgára.

2.4.5. Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsgára a középszintű tételsorokat az alábbi jogszabályok szerint állítjuk össze:
100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
40/2002. (V. 24.) OM-rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről

Kötelező tantárgyak

Magyar nyelv és irodalom
Magyar nyelv
1. Ember és nyelv
2. Kommunikáció
3. A magyar nyelv története
4. Nyelv és társadalom
5. A nyelvi szintek
6. A szöveg
7. A retorika alapjai
8. Stílus és jelentés

Irodalom
Szerzők, művek
1. Életművek

2. Portrék
3. Látásmódok
4. A kortárs irodalomból
5. Világirodalom
6. Színház- és drámatörténet
7. Az irodalom határterületei
8. Interkulturális megközelítések és regionális kultúra

Értelmezési szintek, megközelítések

1. Témák, motívumok
2. Műfajok, poétika
3. Korszakok, stílustörténet

Történelem

1. Az ókor és kultúrája
2. A középkor
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások az újkorban
5. Magyarország a Habsburg Birodalomban
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmusok kora
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon
8. Az első világháborútól a kétpólusú világ felbomlásáig
9. Magyarország története az első világháborútól a második világháborús összeomlásig
10. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig
11. A jelenkor
12. A mai magyar társadalom és életmód

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

Halmazelmélet
Logika
Logikai műveletek
Fogalmak, tételek
Bizonyítások a matematikában
Kombinatorika
Gráfok

2. Számelmélet, algebra

Számfogalom
Számelmélet
Algebrai kifejezések, műveletek
Hatvány, gyök, logaritmus
Egyenletek, egyenlőtlenségek

3. Függvények, az analízis elemei

Függvények
függvények grafikonjai, függvény-transzformációk
Függvények jellemzése
Sorozatok

4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria

Alapfogalmak, ponthalmazok
Geometriai transzformációk
Síkgeometriai alakzatok
Háromszögek

Négyszögek
Sokszögek
Kör
Térbeli alakzatok
Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás
Vektorok
Trigonometria
Koordinátageometria
5. Valószínűség-számítás, statisztika
Leíró statisztika
Valószínűség-számítás

Idegen nyelv
1. Személyes vonatkozások, család
2. Ember és társadalom
3. Környezetünk
4. Az iskola
5. A munka világa
6. Életmód
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás
8. Utazás, turizmus
9. Tudomány és technika

Választható közismereti tantárgyak

Fizika

1. Mechanika
A dinamika törvényei
Mozgások
Munka és energia
2. Hőtan, termodinamika
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
Hőtágulás
Összefüggés a gázok állapotjelzői között
A kinetikus gázmodell
Termikus és mechanikus kölcsönhatások
Halmazállapot-változások
A termodinamika II. főtétele
3. Elektromosság
Elektrosztatika
Az egyenáram
Magnetosztatika
Egyenáram mágnese mezője
Az elektromágneses indukció
A váltakozó áram
Elektromágneses hullámok
A fény
4. Atomfizika, magfizika
Az anyag szerkezete
Az atom szerkezete

A kvantumfizika elemei
Az atommagban lejátszódó jelenségek
Sugárvédelem
5. Gravitáció, csillagászat
Gravitáció
A csillagászat elemeiből
6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek
Személyiségek
Elméletek, felfedezések, találmányok

Biológia

1. Bevezetés a biológiába
A biológia tudománya
Fizikai, kémiai alapismeretek
2. Egyed alatti szerveződési szint
Szervetlen és szerves alkotóelemek:
Elemek, ionok
Szervetlen molekulák
Lipidek
Szénhidrátok
Fehérjék
Nukleinsavak, nukleotidok
Az anyagcsere folyamatai:
Felépítés és lebontás kapcsolata
Felépítő folyamatok
Lebontó folyamatok
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
3. Az egyed szerveződési szintje
Nem sejtes rendszerek: Vírusok
Önálló sejtek: Baktériumok
Egysejtű eukarióták
Többsejtűség: Gombák, növények, állatok elkülönülése
Sejtfonalak
Teleptest és álszövet
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
Viselkedés
4. Az emberi szervezet
Homeosztázis
Kültakaró
A táplálkozás
A légzés
Az anyagszállítás
A kiválasztás
A szabályozás
Az idegrendszer általános jellemzése
Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai
Hormonrendszer, hormonális működése
Immunrendszer, immunitás
Szaporodás és egyedfejlődés
5. Egyed feletti szerveződési szintek
Populáció
Életközösségek (élőhelytípusok)
Bioszféra, globális folyamatok
Ökoszisztéma
Környezet és természetvédelem
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció
Molekuláris genetika
Mendeli genetika
Populációgenetika és evolúciós folyamatok

A bioszféra evolúciója

Földrajz

1. Térképi ismeretek
2. Kozmikus környezetünk
3. A geoszférák földrajza
A kőzetburok
A levegőburok
A vízburok
A talaj
4. A földrajzi övezetesség
5. Népesség- és településföldrajz
6. A világ változó társadalmi-gazdasági képe
A világgazdaság
A gazdasági ágazatok
7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, ország csoportok és országok
8. Magyarország földrajza
9. Európa regionális földrajza
10. Az Európán kívüli földrészek földrajza
11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai

Informatika

1. Információs társadalom
Információs rendszerek az iskolában és a gazdaságban
Közhasznú magyar információs adatbázisok
Jogi és etikai ismeretek
Információs és kommunikációs technológiák a társadalomban
2. Informatikai alapismeretek – hardver
A számítógépek felépítése, funkcionális egységei, azok főbb jellemzői
A számítógép üzembe-helyezése
3. Informatikai alapismeretek – szoftver
Az operációsrendszer és főbb feladatai
Az adatkezelés szoftver és hardver eszközei
Állományok típusai
Hálózatok működésének alapelvei, felhasználási területei
4. Szövegszerkesztés
Szövegszerkesztő program kezelése
Szövegszerkesztési alapfogalmak
Szövegjavítási funkciók
Táblázatok, grafikák a szövegben
5. Táblázatkezelés
A táblázatkezelő használata
Táblázatok felépítése
Adatok a táblázatokban
Táblázatformázás
Táblázatok, szövegek diagramok
Problémamegoldás táblázatkezelővel
6. Adatbázis-kezelés
Az adatbázis-kezelés alapfogalmai

Adatbázis-kezelő program interaktív használata
Alapvető adatbázis-kezelő műveletek
Képernyő és nyomtatási formátumok
7. Információs hálózati szolgáltatások
Kommunikáció az Interneten
Weblap készítés
8. Prezentáció és grafika
Prezentáció
Grafika
9. Könyvtárhasználat
Könyvtárak
Információkeresés

Testnevelés

Elméleti ismeretek
A magyar sportsikerek
A harmonikus testi fejlődés
Az egészséges életmód
Testi képességek
Gimnasztika
Atlétika
Torna
Ritmikus gimnasztika
Küzdősportok, önvédelem
Úszás
Testnevelés és sportjátékok
Természetben űzhető sportok
Gyakorlati ismeretek
Gimnasztika
Atlétika
Futások
Ugrások
Dobások
Torna
Talajtorna
- Szekrényugrás
- Felemáskorlát
- Gerenda

Ritmikus gimnasztika
Gyűrű
- Nyújtó
- Korlát

Küzdősportok, önvédelem
Úszás
Testnevelés és sportjátékok
- Kézilabda
- Kosárlabda
- Labdarúgás
- Röplabda

2.4.6. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése és értékelése, fejlesztő formái

Ellenőrzés
Az ellenőrzés módszerei:
- Megfigyelés
- Írásos kikérdezés (kérdőív)
- Interjú (lehet egyéni vagy csoportos)
- Tanulók által készített produktumok vizsgálata, ezek között kiemelt jelentőséggel a tanulók gyakorlati feladatai
- Tanulói projektek értékelése
- Tanulói teljesítmények felmérése (mérés)
- Dokumentumok elemzése
- Az írásbeli beszámoltatás: témazáró dolgozat, röpdolgozat, szódolgozat stb.

Az írásbeli beszámoltatás rendje: röpdolgozatot, szódolgozatot szükség esetén bármikor, előzetes bejelentés nélkül, témazáró dolgozatot előzetes bejelentés alapján íratunk (egy héttel előtte bejelentve). Korlátai: röpdolgozat esetében semmilyen korlát nincs, témazáró dolgozat esetében 1 tanítási nap 2 dolgozatnál többel nem terheljük tanulóinkat.
Értékelésben betöltött szerepe, súlya: a témazáró dolgozat súlyozott jegynek számít.

Értékelés

A tanulók tudásának értékelése
A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. A tanulók értékelése az egyes tantárgyak tantervi követelményeinek ismerete - ezen belül is kötelezően az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendeletben szabályozott kerettantervi anyag és a 14/2013. (IV. 5.) NGM-rendelet a szakképzési kerettantervekről rendelet alapján történik. Az értékelés az adott tantárgyat tanító oktató tanügy-igazgatási jogköre, amelynek szabályait a szakmai munkaközösség határozza meg és ellenőrzi. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire. Nagyon fontos a minimumszint pontos meghatározása, melynek a tanuló és a szülő számára is egyértelműnek és teljesíthetőnek kell lenni. Minden oktató és szakoktató a tanév első óráján, foglalkozásán a tanuló füzetében rögzíti a tantárgy minimális követelményeit, az értékelés legfontosabb szabályait.
Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. Az oktatók értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.
A pedagógiai program értékelési koncepciójának célja, hogy az értékelés:
- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- a tanuló számára adjon egyértelmű visszajelzést erősségeire és fejlesztendő területeire;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségeit mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a minősítő értékelést (teljesítménymérést), a diagnosztikai értékelést és a fejlesztő értékelést.
Az értékelésnek ki kell terjednie az iskolai élet minden területére. Ennek megfelelően értékeljük minden tanulónk esetében:
- tárgyi követelmények elsajátítását napi szinten, témakörök mentén,
- szabálytiszteletét, felelősségvállalását,
- korábbi teljesítményéhez képest fejlődési törekvéseit.

Értékelésünknek a következő kritériumoknak kell megfelelnie:
- ösztönző hatású,
- folyamatos, rendszeres,
- segítő szándékú legyen,

- céljai és követelményei világosak és előre ismertek.

Az értékelés formái

A szóbeli értékelés:
- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítés, tanács foglalkozáson és azon kívül,
- feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás,
- az oktatói testület illetve a diákság előtti igazgatói értékelés.

Az írásbeli, szöveges értékelés
- a dolgozatokhoz írt rövid instrukció, vélemény,
- dicséretek, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe és a digitális naplóba.

Igazgatói értékelés a tanévnyitó és a tanévzáró értekezleten történik, osztályfőnöki értékelés félévente legalább két alkalommal.

Osztályozás

Az osztályzatok kialakításának elvei

Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, foglalkozás alatti munka stb. Valamennyi tantárgyból osztályozás van. Az egyes szaktárgyak oktatói a munkaközösségükön belül egységesen értékelik a tanulókat. Irányadó a középszintű érettségi százalékos elosztása. Az oktatók a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.

Az emelt szintű érettségire történő felkészítés értékelése:

Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és emelt szintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani. Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és középszintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.

Érdemjegyek elvárható száma

A diákok a tudásukról szóban és írásban egyaránt számot adhatnak. A tantárgyak sajátosságainak megfelelően legyenek arányban a szóbeli és írásbeli feleletek. A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és az év végi eredmények reális értékeléséhez heti 2-3 órás tantárgyból kéthavonta minimum egy, de a félév során legalább három, 4 vagy több órás tantárgyból lehetőség szerint havonta egy, de a félév során legalább négy alkalommal szerezzen érdemjegyet. Egyéb esetben az foglalkozásszám+1 osztályzat az irányadó.
Gyakorlati tantárgyakból havonta egy érdemjegyet kell kapniuk a tanulóknak, hosszabb gyakorlati projektfeladat esetén havi bontásban a projektre több osztályzatot is kapnak.
A félévi és a tanév végi értékelés osztályzatokkal történik. Az érdemjegyeket lehetőleg minden órán, de legkésőbb egy héten belül be kell jegyezni az osztálynaplóba, a tanulónak az ellenőrző könyvbe.
- Törtjegyet nem használunk.
- Az osztályzatot - rövid indoklással - a felelővel közölni kell. Az osztályozás az oktató kizárólagos joga, ezért felelősséggel tartozik.

Az osztályzatról a foglalkozáson a tanulók között vita nem indulhat meg

2.4.7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Csoportbontás

Az intézményben csoportbontásban tanított órákat az egyes technikumi ágazatok és szakképző iskolai szakképesítések óratervei tartalmazzák. A szakképző intézményben megvalósuló szakirányú oktatás csoportlétszáma legfeljebb 16 fő. A minimális osztály- és csoportlétszámot a fenntartó határozza meg. (2019. évi LXXX. tv. a szakképzésről.)

Csoportbontásban szervezzük az emelt és a középszintű érettségire felkészítő foglalkozásokat. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és a tanulók tudásának megalapozására.
Az emelt és középszintű érettségire való felkészítést a 20/2012.(VIII. 31.) EMMI-rendelet 13- 15.§ szerint szervezzük meg. A csoportok csak kellő számú jelentkező esetén indulnak (minimum 12 fő). Az emelt szintű érettségire való felkészítést intézmények közötti egyeztetés alapján több középiskolával közösen látjuk el, biztosítjuk a jogszabályban előírt órakeretet.
A csoportok szervezésénél irányadó a 2011. évi CXC. törvény 6. melléklete, mely a gyermekek, tanulók finanszírozott heti foglalkoztatási időkeretét tartalmazza.
Csoportbontások szervezési elvei:
Az egyes tantárgyakra vonatkozó elveket a szakmai munkaközösség határozza meg:

- lehetséges eljárás, hogy a diagnosztizáló mérést követően nívó-csoportok alakuljanak, amelyek lehetővé teszik a differenciálást, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást,
- másik megoldás a homogén-csoportok létrehozása, amely az osztályfőnök irányításával jön létre.

Az egy osztályból alkotott egyes csoportok létszáma maximum 10 %-kal térhet el egymástól.
Tanév közben az érintett szakoktatók egyetértésével, az osztályfőnök javaslatára az igazgató engedélyezheti a csoportváltást.

Tervezett csoportbontások

Technikumban 9. évfolyamon magyar nyelvből és matematikából, 10. évfolyamon magyar nyelvből.
A 9./Ny évfolyamon matematikából, magyar nyelvből és történelemből.
Minden évfolyam esetén idegen nyelvből és digitális kultúrából.
A technikumi és szakképző iskolai képzésben a szakmai gyakorlatokon (törvényi előírásokhoz igazodva max. 16 fős csoportokban).

Egyéb foglalkozás

Egyéb foglalkozások szervezeti formáit, időkeretét az intézmény SZMSZ-e tartalmazza. A tanévben indított egyéb foglalkozásokat az intézmény éves munkaterve tartalmazza. A tanuló (és kiskorú tanuló esetén szülője) jelentkezés útján kérheti részvételét az egyéb foglalkozáson, a jelentkezés a teljes tanévre vonatkozik.
Az egyéb foglalkozások minimális csoportlétszáma 10 fő.

2.4.8. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programok, tevékenységek

Egészségnevelési elvek

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Kiemelt felelősséggel tartozik az iskola, mint olyan intézmény, amely a tanulók ismereteinek, képességeinek és viselkedésének fejlesztésére hivatott. Az egészséges életmódra nevelést már kisgyermekkorban el kell kezdeni, és az életfordulókon (serdülőkor, ifjúkor) fokozottabban megerősíteni. A nevelési folyamatban nélkülözhetetlen az alapvető értékek mellett – a testi-lelki-szociális egészség közvetítése, az élet védelme.
Jelentős szerepet kap benne a szülő, a család, az ifjúságvédő, az iskolapszichológus, az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó, az iskolaorvos és a védőnő a civil közösségek, sport- és egyéb egyesületek, média, stb.
Az egészségkulturáltság maga az életmód. Az egészségvédelem szoros kapcsolatban áll az erkölcsi értékekkel, magatartással.
Már kora gyermekkortól kezdve számos befolyás éri a gyermeknek az egészségről alkotott fogalmát, de számos hatás éri viselkedésüket, magatartásukat is. Sokszor nincsenek tisztában az őket érő környezeti hatásokkal. Ezért fontos része az egészségnevelési programnak az is, hogy segítsen a tanulókban kialakítani olyan készségeket, amelyek lehetővé teszik saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását.
Az egészségfejlesztési program hozzásegíti a tanulókat

- az egészséges életvitel kialakításához,
- a helyes értékrend felépítéséhez,
- az egészségvédelem kérdéseinek megismeréséhez,
- az életmóddal kapcsolatos (biológiai-pszichés) tennivalók elsajátításához,
- a képességek erősítéséhez, fejlesztéséhez,
- az egészségre káros szokások megismeréséhez, kiküszöböléséhez.

Mindennek legyen figyelemfelkeltő, tájékoztató, motiváló szerepe az egészség érték tudatosításában. Ezek birtokában képesek lesznek egészségük megőrzésére, a betegségek megelőzésére, az egészséges személyiség kimunkálására, a helyes egészségmagatartás kialakítására.
A programba beépül a folyamatkövetés és az eredményvizsgálat. Ehhez idő kell, fontos a többszintűség, a célok, feladatok követhetősége.

Alapelve, célja:

- az egészségkulturáltság emelése,
- olyan tulajdonságok kifejlesztése, amelyek hozzásegítenek a tudás hasznosításához,
- a tanulók segítése a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában,
- az életvezetési képességek fejlesztése,
- a tanulók felelősségérzetének fejlesztése egészségük megőrzéséért,
- a tanulók felkészítése a stresszhatások feldolgozására,
- a környezeti és egészségtudatosság erősödésének előkészítése,
- a mindennapi testedzés megvalósítása a tanulók számára,
- az egészségnevelés mentálhigiénés nevelésre való kiterjedése.

Tartalma:

- az egészségfejlesztéssel összefüggő célok, feladatok,
- a feladatok végrehajtását szolgáló program,
- az iskola-egészségügyi szolgálat munkája.

Kapcsolódó szakanyagok:

- módszertani szakanyag a tanulók fizikai állapotának méréséhez és minősítéséhez,
- módszertani anyag a mindennapos testneveléshez.

Az egészségnevelés fő jellemzői:

- az egészség megtartása, fokozása,

- az egészség visszaszerzésére irányuló és a személyiség formálását elősegítő tevékenység.

Területei:
- Egészségmegőrzés; a helyes életmód kialakítása.
- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség.
- Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében.
- Öltözködés.
- Higiénia, tisztálkodás.
- Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta, egyéb szenvedélybetegségek és függőségek) megelőzése.
- Stresszkezelés
- Ésszerű napirend kialakítása.
- Szűrővizsgálatok.

A vonatkozó ágazati jogszabályok alapján az alábbiak szerint foglalhatjuk össze az iskolai egészségvédelem főbb feladatait:
- Ismertesse meg az emberi szervezet működésének és a természeti, társadalmi, pszichés környezet kölcsönhatásának törvényeit.
- Fejtse ki az egészséges táplálkozásra, életmódra, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat, buzdítson azok megtartására.
- Valósítsa meg a személyes, testi és lelki higiénia követelményeit.
- Szorgalmazza a testmozgás, az aktív életmód, a sportolás rendszeressé tételét.
- Szolgáltasson módszereket (döntési helyzetekhez megoldásokat), a stresszhelyzetek megelőzésére és feloldására, a konfliktusok kezelésére.
- Ismertesse a szexuális kultúrával és a családtervezéssel, a nemi úton terjedő betegségek megelőzésével kapcsolatos tudnivalókat.
- Tudatosítsa a szenvedélybetegségek káros hatásait és a rászokás elkerülésének módját.
- Ismertesse meg a tanulókkal az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének feltételeit és lehetőségeit.
- Adjon gyakorlati tanácsot az egészséget és a testi épséget veszélyeztető tényezők, balesetveszélyek elkerülésének módjára, a lehetőségekhez mérten tanítsa meg az elsősegélynyújtás elemi tennivalóit.
- Tudatosítsa a tanulókban a lehetséges jövőképről való kreatív gondolkodást, az egészséges életmód, a fenntarthatóság és a környezetvédelem tükrében.
- Fejlessze ki a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

Életviteli feladatok
Az iskolai élet a nevelés-oktatás színtere. A nevelés dimenziói közt az egyik, meghatározó tényező az egészség iránti igényre nevelés. A szó tartalmának meghatározása sugallja a feladatokat.

Foglalkozás alatti feladatok
Az egészséges életmódra nevelés tananyagának tervezésénél megfogalmazott célok és feladatok:
- járuljon hozzá a tanulók képességeinek sokoldalú fejlesztéséhez,
- életmódjuk, szokásaik értékekkel történő kialakításához,
- eddze akaratukat mentálisan, fizikálisan, szociálisan,
- bővítse ismereteiket.

Kötelező foglalkozás alatti keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelésóra, biológiaóra, egészségtan óra stb. Kiemelt jelentőségű a biológia, ahol a tanterv tartalmazza az egészségtant, az egészséges életmóddal kapcsolatos problémák, prevenció és megoldás területét.
- „Egészségóra" (a védőnő vagy meghívott előadó foglalkoztató előadása).

Szabadon választható foglalkozások:
- délutáni szabadidős foglalkozások,
- sportprogramok,
- témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások,
- egészséghét,
- sportrendezvények, kulturális programok,
- kirándulások, erdei iskolák, túrák, sportprogramok,
- együttműködés sportegyesületekkel.

Mindennapi testedzés megvalósítása:
- testnevelés órákon,
- szabadidőben, rendszeres sportfoglalkozások keretében,
- diáksport egyesület működtetésével, egyedi együttműködési megállapodás alapján,
- egy-egy sportágnak az iskolában helyet adva, biztosítva a tanulók szervezett sportolási részvételét,
- sporttáborok szervezése,
- sportversenyek lebonyolítása,
- a diáksport révén diákjaink bekapcsolódnak a különféle versenyekbe.

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:
Belső (iskolai) résztvevők:
- az igazgató vagy megbízottja,
- az iskolaorvos, védőnő,
- a testnevelő, oktatók,
- a diákönkormányzatot segítő oktató,
- az iskolapszichológus.

A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak az egészségfejlesztési munka kiszélesítésére, valamint a különböző szervezetek, szakemberek, szakértők bevonására.

Egészségnevelés tartalma az iskolánkban:
- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- a rendszeres testmozgás egészségmegőrzésében való szerepének a felismerése,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és a kezelési stratégiák ismerete,
- a tanulás és a tanulás technikái,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,
- a rizikóvállalás határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony,
- az egészséges környezet jelentősége,

- az egészséges táplálkozás,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai,
- az AIDS-prevenció,
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat),
- a testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés),
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás),
- az egyénileg kialakított mozgásprogram fontossága az egészségmegőrzésben,
- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok fontossága a kiegyensúlyozott testi-lelki fejlődésben és az interperszonális kapcsolatokban.

Az iskola egészségfejlesztési-stratégiájának kimunkálása hosszú távú előrejelzés lehet a tanulók életminőségében, a romló tendenciák megfékezésében, a javulás feltételeinek megteremtésében. Célunk az, hogy megtanítsuk a diákjainkat arra, hogy törődjenek magukkal, fejlesszék magukban a teljes ember igényét. Ápolják érzelmeiket, ne váljon örömnélküli kötelességgé mindennapi munkájuk. Tudjanak örülni egymásnak, családjuknak, barátaiknak. Több megértéssel és elfogadással éljenek együtt másokkal, így biztosan egészségesebb életet élhetnek.

A teljes körű egészségfejlesztés megvalósulása:
A program megvalósulása a tanévek során, az iskola munkatervében megtervezetten történik. Az oktatók és az osztályfőnökök, a diákönkormányzat és más, alkalmanként felálló munkacsoportok a napi munka tervezésekor figyelemmel kísérik a program megvalósulását. A megvalósítás során a folyamatokat tervezzük, nyomon követjük, ellenőrizzük és értékeljük a megfogalmazott módszerek, értékek mentén.

Az egészségnevelést szolgáló egyéb foglalkozások:
- szakkörök,
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak az Országos Mentőszolgálat, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt vagy az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületének bevonásával,
- évente egy egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó („Egészséghét”/projektnap/témanap) eseményt szervezünk a tanulók számára.
- az évente megrendezésre kerülő nyílt nap keretében, tanulóink elsősegélynyújtás - bemutatót tartanak a felvételire készülő diákoknak és szüleiknek

A teljes körű egészségfejlesztési program megvalósításáért az iskola minden oktatója, dolgozója felelős.

2.4.9. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei maradéktalan kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulókra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, amely biztosíthatja iskolai sikerességüket. Az esélyegyenlőséget biztosítani kell a szakképzéshez való hozzáférés esetében, a gyakorlati képzőhelyek kiválasztásában, a választható szakképesítések vonatkozásában, a hátrányos helyzetűek támogatásában.
Iskolánk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:
- kulcskompetenciák fejlesztésében,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- az oktatók módszertani kultúrájának fejlesztésével,

- tapasztalat-, élményszerzésen alapuló tanulással,
- a differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével,
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatásával és alkalmazásával a foglalkozásokon,
- a tanulói aktivitás növelésével a foglalkozáson,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- pályaválasztás segítésével,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

Az iskola által végrehajtandó intézkedések
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók - azaz:
- a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló (sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felmérése, feltérképezése

A nevelés és oktatás területén
- a diszkriminációmentes oktatás - nevelés, a befogadó és toleráns légkör biztosítása, szegregációmentesség megvalósítása
- az egyenlő bánásmód elvének teljeskörű érvényesítése a nevelés és oktatás minden területén
- az osztályok, tanulócsoportok, valamint az iskolai élet egyéb területein szerveződő közösségek létrehozásánál mindennemű hátrányos megkülönböztetés elutasítása
- a tanulói teljesítmények megkülönböztetés nélküli értékelése
- a pályaválasztási és pályaorientációs programok szervezése és az azokhoz való hozzáférés egyenlő biztosítása
- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása
- az intézmény nyújtotta bármely oktatási szolgáltatáshoz (pl. emelt szintű oktatás, szabadon választható foglalkozások, egyéb programok), vagy az intézményben biztosított oktatási feltételekhez (pl. tanterem, könyvtár, informatikai eszközök, tanítást vagy egyéni tanulást segítő egyéb eszközök) kiegyenlített hozzáférés biztosítása
- a szakvélemény alapján egyéni fejlesztő foglalkozást igénylő tanulók számára ezen foglalkozások megszervezése és megvalósítása
- a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tehetséges tanulók kibontakoztatása, versenyeken, vetélkedőkön, iskolai rendezvényeken való szerepeltetése
- különös odafigyeléssel a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tanulók eredményeinek nyomon követése, a szülők fokozott tájékoztatása
- a szülőkkel, gondviselőkkel együttműködve a hiányzások számának csökkentése
- a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tanulók számának növelése az iskolai kulturális-, szabadidős-, valamint sportrendezvényeken

A szülőkkel való együttműködés területén

- a bármilyen szempontból hátrányos helyzetű tanulók szüleivel a kapcsolat felvétele, folyamatos fenntartása
- a szülők és a család megfelelő nevelési attitűdjének pozitív irányba történő elmozdítása
- a szülők számára lehetőség biztosítása a gyermekükkel kapcsolatos bármilyen információ megszerzésére és átadására, közös megoldások keresésére fogadóórák, szülői értekezletek, személyes beszélgetések keretein belül

Egyéb területeken

- az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben szükséges lépések megtétele
- az esélyegyenlőség megvalósítását célzó pályázatok megkeresése, azokról tanulók és szülők tájékoztatása, segítségnyújtás a pályázati jelentkezésben
- az intézményben dolgozó oktatók számára az esélyegyenlőséget biztosító területeken szakmai, módszertani, informatikai továbbképzések támogatása és ösztönzése
- az oktatók által felismert hátrányos helyzetet okozó és/vagy fenntartó probléma jelzése az illetékesek felé, illetve részvétel a probléma megoldásában szükség esetén külső szakmai segítség (szakszolgálatok, gyermekjóléti szolgálat munkatársai, pszichológus, fejlesztő pedagógusok, stb.) igénybevétele a hátrányos helyzetet okozó problémák feltárására és megoldására

2.4.10. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok

A jutalmazás formái

Egyéni jutalmazási formák:

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretek adhatók:

- oktatói,
- szakoktatói,
- osztályfőnöki,
- igazgatói,
- oktatótestületi.

A jutalmazásokról

A jutalmazás formája	A jutalmazás indoka	Kezdeményező
Osztályfőnöki dicséret	Az osztályközösségért végzett lelkiismeretes, rendszeres munkáért, az osztályközösség elismerését jelentő teljesítményért	Osztályfőnök, oktató, szakoktató, DÖK, nevelőtanár
Oktatói dicséret	Kiemelkedő szaktárgyi, tanulmányi, közösségi munkáért	Oktató
Igazgatói dicséret	A közösségért végzett lelkiismeretes, lelkes munkáért,	Oktató, osztályfőnök, igazgatóhelyettes, DÖK
Oktatótestületi dicséret	Több éves példamutató tanulmányi, kulturális és sporttevékenységért	Osztályfőnök, igazgatóhelyettes, igazgató
Oklevél	Iskolai tanulmányi, kulturális és sportversenyeken elért kiemelkedő eredményért	Osztályfőnök, oktató

Közcélú juttatás	Kiemelkedő tanulmányi eredményért	Oktató, osztályfőnök, igazgatóhelyettes, igazgató
Tárgyjutalom	Az osztályban végzett kiemelkedő tanulmányi, közösségi munkáért, versenyeredményért	Osztályfőnök, osztályközösség, DÖK
Irinyi-plakett	Több éven keresztül iskolai szinten végzett kiemelkedő közösségi és tanulmányi munkáért	Igazgató, DÖK, oktatótestület

Dicséret a tanév során bármikor adható. A jutalmazást bizonyos esetekben az iskolai alapítvány támogatja. Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók, tantárgyi szorgalmi és magatartási dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Az osztályfőnökök, a munkaközösségek, a gyakorlati képzőhelyek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és könyvjutalomban részesülnek.
Közösségi munkáért a DÖK is javasolhat tanulókat az elismerésre.
Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi, szakmai, kulturális és sport versenyeken, az iskoláért végzett kiemelkedő közösségi munka), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

2.4.11. A tanuló fegyelmi és kártérítési felelőssége

A tanuló fegyelmi és kártérítési felelősségét a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 53.§ - 61.§ szabályozza.

2.4.12. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek

. Az osztályfőnöknek a javaslat megtételekor tehát figyelembe kell venni a tanulót tanító oktatók, a gyakorlati képzőhely és az osztály véleményét. Ha az osztályfőnök által javasolt valamelyik minősítéssel nem minden oktató ért egyet, az osztályozó értekezleten a végleges minősítést nyílt szavazással, egyszerű szavazattöbbséggel kell megállapítani. A szavazásban a tanulót tanító oktatók vesznek részt. Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök véleménye dönt.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:
Példás (5) magatartású az a tanuló, aki:
- kötelességeit teljesíti,
- betartja a házirendet és felelősséget érez azért, hogy ezt mások is megtegyék,
- önként vállal közösségi feladatokat és azokat teljesíti;
- életvitele megfelel az egészséges életmód követelményének,
- osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- társaival, nevelőivel szemben udvarias, előzékeny, segítőkész, tisztelettudó,
- igazolatlan mulasztása, fegyelmező büntetése nincs.

Jó (4) az a tanuló, aki:
- kötelességeit teljesíti,
- a házirendet betartja,
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt; de a rábízottakat lelkiismeretesen teljesíti
- osztályfőnöki figyelmeztetésen kívül más elmarasztalása nincs.

Változó (3) magatartású az a tanuló, aki.

- Nem tulajdonít jelentőséget a jogok és kötelességek egységes értelmezésének és gyakorlásának,
- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a közösségi foglalkozások passzív résztvevője,
- feladatait hanyagul látja el,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- osztályfőnöki intője, vagy gyakorlati oktatásvezetői büntetése van.

Rossz (2) magatartású az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait nem tartja magára nézve kötelezőnek, másokat is akadályoz azok betartásában;
- tevékenysége felelőtlen, a közösség érdekeit figyelmen kívül hagyja,
- közösségi feladatait egyáltalán nem teljesíti;
- a közösségi rendezvényeken passzív, rendbontó, társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- igazgatói szintű elmarasztalása van.

Intézményünkben a magatartás és szorgalom értékelése a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról 180. § (2a) pontjának értelmében kivezetésre kerül.

A közösségi szolgálat

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény: Az érettségi bizonyítvány kiadásának feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása.

A közösségi szolgálat keretei között

- az egészségügyi,
- a szociális és jótékonysági,
- az oktatási,
- a kulturális és közösségi,
- a környezet- és természetvédelemi,
- a katasztrófavédelmi,
- az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős
- az egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és baleset-megelőzési területen folytatható tevékenység.

A közösségi szolgálat célja:

Fejleszteni a tanulók következő kompetenciáit:

- kritikus gondolkodás,
- érzelmi intelligencia,
- önbizalom,
- felelősségvállalás,
- állampolgári kompetencia,
- felelős döntéshozatal,
- hiteles vezetői készségek,
- szociális érzékenység, társadalmi felelősségvállalás,
- kommunikációs készség,
- együttműködés,
- empátia,
- konfliktuskezelés.

- problémamegoldás

A kompetenciák fejlesztése mellett a pályaorientációban is fontos lehet a tanulóknak az 50 órás iskolai közösségi szolgálat. Az iskolai közösségi szolgálati program különös értéke, hogy foglalkozáson kívüli tevékenységgel, informális és nem formális eszközök felhasználásával erősíti a tanulók szociális érzékenységét. A pedagógiai célokon túl, lényeges, hogy a végzett tevékenység legyen hasznos minden érintett számára. Érezhesse a tanuló, hogy olyan feladatot lát el, amellyel javítja a helyi közösség és a fogadó intézményekben élők, vagy dolgozók életminőségét, a tevékenysége,
jelenléte hasznos a fogadó intézményekben élőknek, tevékenykedőknek, továbbá jelentsen segítséget a fogadó intézmények munkavállalói számára is. Fontos értéke a programnak, hogy a tanulók mindegyikének lehetőséget teremt a sikeres tevékenységre, az önmegismerésre, egyéni céljaik megtalálására. Mindezeken felül a személyes emberi kapcsolatok új színnel gazdagíthatják a tanulók életét.

Szervezési feladatok:

- Iskolánk 9–11. évfolyamos tanulói számára lehetőség szerint három tanévre, arányosan elosztva szervezi meg, ill. biztosít időkeretet a legalább ötven órás közösségi szolgálat teljesítésére, amelytől azonban indokolt esetben a szülő kérésére el lehet térni.
- A közösségi szolgálatot az adott tanuló esetében koordináló oktató az ötven órán belül – szükség szerint a mentorral közösen – legfeljebb öt órás felkészítő, majd legfeljebb öt órás záró foglalkozást tart.
- A felkészítő foglalkozás részét képezi a tűz és balesetvédelmi tájékoztatás.
- A közösségi szolgálat teljesítése körében egy órán hatvan perc közösségi szolgálati idő értendő azzal, hogy a helyszínre utazás és a helyszínről hazautazás ideje nem számítható be a teljesítésbe.
- A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb háromórás időkeretben végezhető.
- A közösségi szolgálat során a tanuló naplót köteles vezetni, amelyben rögzíti, hogy mikor, hol, milyen időkeretben és milyen tevékenységet folytatott.

A közösségi szolgálat dokumentálása

- a tanulónak közösségi szolgálati jelentkezési lapot kell kitöltenie, amely tartalmazza a közösségi szolgálatra való jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, valamint a szülő egyetértő nyilatkozatát,
    - az osztálynaplóban, bizonyítványban és a törzslapon az osztályfőnök oktatónak dokumentálnia kell a közösségi szolgálat teljesítését,
- az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad,
- az iskola a közösségi szolgálattal kapcsolatos dokumentumok elhelyezi az irattárban,
- az iskolán kívüli külső szervezet és közreműködő mentor bevonásakor az iskola és a felek együttműködéséről megállapodást kell kötni, amelynek tartalmaznia kell a megállapodást aláíró felek adatain és vállalt kötelezettségein túl a foglalkoztatás időtartamát, a mentor nevét és feladatkörét.

A közösségi szolgálattal kapcsolatos munkavégzés szabályai

- A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy, illetve a korlátozottan cselekvőképes nagykorú személy olyan közérdekű önkéntes tevékenységet folytathat, amely megfelel életkorának, testi, értelmi és erkölcsi fejlettségének, illetve képességeinek, valamint amely nem veszélyezteti egészségét, fejlődését és tankötelezettségének teljesítését.
- A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes és a korlátozottan cselekvőképes nagykorú önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet külföldön nem végezhet.
- A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes közérdekű önkéntes tevékenységet 20 óra és 6 óra között nem végezhet.

- A tizenhatodik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg
  a) tanítási szünet ideje alatt a napi három órát és a heti tizenkét órát,
  b) tanítási időben a heti hat órát és
  ba) tanítási napon a napi két órát.
  bb) tanítási napon kívül a napi három órát.
- A tizenhatodik életévét betöltött, de tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes által a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg a napi négy és fél órát és a heti tizennyolc órát.
- A tizennyolcadik életévét be nem töltött önkéntes részére a közérdekű önkéntes tevékenység befejezése és másnapi megkezdése között legalább tizennégy óra pihenőidőt kell biztosítani.

Az önkéntes köteles
- a közérdekű önkéntes tevékenységet a vonatkozó jogszabályok, szakmai és etikai előírások, valamint a fogadó szervezet utasításai szerint személyesen végezni,
- a közérdekű önkéntes tevékenység során tudomására jutott személyes adatot, üzleti és egyéb titkot megőrizni.

Az önkéntes köteles megtagadni az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása más személy életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül veszélyeztetné.
Az önkéntes nem köteles a fogadó szervezet utasításait teljesíteni, ha annak végrehajtása az önkéntes életét, testi épségét vagy egészségét közvetlenül veszélyeztetné, jogszabályba vagy az önkéntes szerződésbe ütközik.
- Ha az utasítás végrehajtása kárt idézhet elő, az önkéntes köteles erre az utasítást adó figyelmét felhívni. Az önkéntes nem felel az általa okozott kárért, amennyiben figyelemfelhívási kötelezettségének eleget tett.

2.4.13. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés

Szabadon választható foglalkozások keretében készítünk fel az emelt szintű érettségi vizsgára a kötelező érettségi tantárgyakból, beleértve a szakmai tárgyakat is. A tanulók választásának megfelelően a párhuzamos osztályok tanulóiból több tanulócsoportot szervezünk. Amennyiben a jelentkezők alacsony száma nem teszi lehetővé iskolán belül önálló tanulócsoport szervezését, a felkészítést a DSZC iskolái közötti együttműködés keretében oldjuk meg. Az emelt szintű érettségi vizsgákra felkészítő foglalkozások esetén a tanulók a fakultációból osztályzatot kapnak. A hiányzásokat az oktató az osztálynaplóban is köteles vezetni. Akét tanítási nyelvű képzés esetében a célnyelvi civilizációból és földrajzból 11, 12. évfolyamon egy-egy órát biztosítunk emelt szintű vizsgára való felkészülésre német nyelven.

2.4.14. Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Ellenőrzés Az ellenőrzés feladata és célja:

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről. Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- Megfigyelés
- Írásos kikérdezés (kérdőív)
- Interjú (lehet egyéni vagy csoportos)

- Tanulók által készített produktumok vizsgálata, ezek között kiemelt jelentőséggel a tanulók gyakorlati feladatai.

Tanulói projektek értékelése:
- Tanulói teljesítmények felmérése (mérés)
- Dokumentumok elemzése

Az írásbeli beszámoltatás:
- témazáró dolgozat
- röpdolgozat
- szódolgozat

Az írásbeli beszámoltatás rendje: röpdolgozatot, szódolgozatot szükség esetén bármikor, előzetes bejelentés nélkül, témazáró dolgozatot előzetes bejelentés alapján íratunk.
Korlátai: röpdolgozat esetében semmilyen korlát nincs, témazáró dolgozat esetében 1 tanítási nap 2 dolgozatnál többel nem terheljük tanulóinkat. Értékelésben betöltött szerepe, súlya: a témazáró dolgozat súlyozott jegynek számít.

Értékelés

A tanulók tudásának értékelése

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. A tanulók értékelése az egyes tantárgyak tantervi követelményeinek ismerete - ezen belül is kötelezően az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendeletben szabályozott kerettantervi anyag és a 14/2013. (IV. 5.) NGM-rendelet a szakképzési kerettantervekről rendelet alapján történik. Az értékelés az adott tantárgyat tanító oktató tanügy-igazgatási jogköre, amelynek szabályait a szakmai munkaközösség határozza meg és ellenőrzi. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire. Nagyon fontos a minimumszint pontos meghatározása, melynek a tanuló és a szülő számára is egyértelműnek és teljesíthetőnek kell lenni. Minden oktató és szakoktató a tanév első óráján, foglalkozásán a tanuló füzetében rögzíti a tantárgy minimális követelményeit, az értékelés legfontosabb szabályait.
Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. Az oktatók értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A szakmai (pedagógiai) program értékelési koncepciójának célja, hogy az értékelés:
- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be;
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- a tanuló számára adjon egyértelmű visszajelzést erősségeire és fejlesztendő területeire;
- jelenjék meg, hogy a tanuló saját lehetőségeit mennyire használta ki.

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a minősítő értékelést (teljesítménymérést), a diagnosztikai értékelést és a fejlesztő értékelést.

Az értékelésnek ki kell terjednie az iskolai élet minden területére. Ennek megfelelően értékeljük minden tanulónk esetében:
- tárgyi követelmények elsajátítását napi szinten, témakörök mentén,
- szabálytiszteletét, felelősségvállalását,
- korábbi teljesítményéhez képest fejlődési törekvéseit.

Értékelésünknek a következő kritériumoknak kell megfelelnie:

- ösztönző hatású,
- folyamatos, rendszeres,
- segítő szándékú legyen,
- céljai és követelményei világosak és előre ismertek.

Az értékelés formái

A szóbeli értékelés:
- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítés, tanács foglalkozáson és azon kívül,
- feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás,
- az oktatói testület illetve a diákság előtti igazgatói értékelés.

Az írásbeli, szöveges értékelés
- a dolgozatokhoz írt rövid instrukció, vélemény,
- dicséretek, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe és a digitális naplóba.

Igazgatói értékelés a tanévnyitó és a tanévzáró értekezleten történik, osztályfőnöki értékelés félévente legalább két alkalommal.

Osztályozás (Nkt.54. §; 20/2012. EMMI-rendelet 64. §)

Az osztályzatok kialakításának elvei Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, foglalkozás alatti munka stb. Valamennyi tantárgyból osztályozás van. Az egyes szaktárgyak oktatói munkaközösségükön belül egységesen értékelik a tanulókat. Irányadó a középszintű érettségi százalékos elosztása. Azoktatók a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.
Az emelt szintű érettségire történő felkészítés értékelése:
Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és emelt szintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani. Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és középszintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.
Érdemjegyek elvárható száma:
A diákok a tudásukról szóban és írásban egyaránt számot adhatnak. A tantárgyak sajátosságainak megfelelően legyenek arányban a szóbeli és írásbeli feleletek. A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és az év végi eredmények reális értékeléséhez heti 2-3 órás tantárgyból kéthavonta minimum egy, de a félév során legalább három, 4 vagy több órás tantárgyból lehetőség szerint havonta egy, de a félév során legalább négy alkalommal szerezzen érdemjegyet. Egyéb esetben az foglalkozásszám+1 osztályzat az irányadó.
Gyakorlati tantárgyakból havonta egy érdemjegyet kell kapniuk a tanulóknak, hosszabb gyakorlati projektfeladat esetén havi bontásban a projektre több osztályzatot is kapnak.
A félévi és a tanév végi értékelés osztályzatokkal történik. Az érdemjegyeket lehetőleg minden órán, de legkésőbb egy héten belül be kell jegyezni az osztálynaplóba, a tanulónak az ellenőrző könyvbe.
- Törtjegyet nem használunk.
- Az osztályzatot - rövid indoklással - a felelővel közölni kell. Az osztályozás az oktató kizárólagosjoga, ezért felelősséggel tartozik.

2.4.15. A tanuló magasabb évfolyamba lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a Szakmai programban előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból. A szakképzésben alkalmazni kell a szakképzési törvény szabályait is. A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányokhoz kapcsolódó vizsga) alapján kell megállapítani.
Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától. Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére az oktatói testülettől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja. Szakközépiskolai tanuló szakközépiskolai végzettséggel a közismereti és szakmai tanulmányainak beszámításával a folytathatja tanulmányait a kétéves kötelező érettségi tantárgyakra felkészítő képzésben. A tanuló dönt arról, hogy a szakmai érettségi vizsgát követően továbbtanul-e a szakgimnázium komplex szakmai vizsgára felkészítő szakképzési évfolyamán. A tanuló, döntése alapján a szakgimnáziumi ágazathoz tartozó bármelyik szakképzésben is folytathatja tanulmányait iskolán belül vagy másik intézményben. Erre az általános átvétel szabályai az érvényesek. A tanuló szakközépiskolai végzettséggel bekapcsolódhat az érettségire felkészítő kétéves képzéssel párhuzamosan az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe azzal a feltétellel, hogy a 14. évfolyam már csak a középiskola befejező évfolyamának elvégzése után kezdhető meg. Az érettségi vizsgát legkésőbb a 14. évfolyam első félévének utolsó napjáig kell megszereznie. A középiskola befejező évfolyamának elvégzésével a tanuló bekapcsolódhat az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítésbe azzal a feltétellel, hogy legkésőbb a tizenharmadik (első szakképzési) évfolyam első félévének utolsó tanítási napjáig megszerzi az érettségi végzettséget.
Technikumi képzésnél a 10. évfolyamban kerül lebonyolításra az ágazati alapvizsga, melynek teljesítése előfeltétele a 11. évfolyamba lépésnek.
A szakképző iskolai oktatásban a 9. évfolyamon kerül sor az ágazati alapvizsgára, melynek teljesítése szintén előfeltétele a magasabb évfolyamba lépésnek.

2.5. Tantermen kívüli digitális oktatás eljárásrendje

Tanrend a digitális munkarend idején

- A csengetési rend alkalmazását felfüggesztjük
- Ez azt jelenti, hogy a digitális tanítás esetén rugalmasan kell kezelni az időbeosztást.
- A heti óratömeg felhasználása
- A tantárgyfelosztásokon, így a heti óratömegen változtatunk, minden tantárgyat lehetőség szerint online felületeken, linkek, feladatok, feladatlapok megosztásával, projektfeladatok kijelölésével valósítunk meg.
- A szakmai gyakorlatok ütemezése

A szakmai gyakorlatoknál alkalmazzuk a virtuális labor/oktató videók használatát. Addig a gyakorlathoz kötődő elméleti anyagok kidolgozása, korábbi évek vizsgafeladatainak megoldása, az oktató által továbbított adatsorok elemzése, grafikus ábrázolása, számítási feladatok megoldása történik.
A projektfeladatok kiadása támogatja az értékelést. Szükség esetén a nem végzős évfolyamoknál lehetőséget teremtünk a következő tanév elején a digitálisan megismert gyakorlati fogások élőben történő elsajátítására.

Duális képzés: Hasonlóan a tanműhelyi gyakorlatokhoz, a folyamatos kapcsolattartás mellett az iskolában alkalmazott módszerek alkalmazása javasolt.

Felkészülés a vizsgákra

Érettségi vizsga: elsődleges, hogy aki még nem ért a 12. évfolyamos tananyag végére, a lényeget kiemelve, erre koncentráljon.

- Szakmai vizsga: az írásbelire a korábbi feladatsorok megoldását hangsúlyozzuk. Az eddigi tapasztalatok alapján főleg a számítási feladatok tekintetében kisebb Skype -csoport létrehozásával online segítséget adunk. Tematikus feladatokkal, vagy a korábbi szakmai -, illetve versenyfeladatsorok kiadásával, megoldásával támogatjuk az otthoni felkészülést.
- A szóbeli témaköröket esszé formájában vagy rövid feleletválasztós teszttel mérjük.

3 A szakirányú oktatásra vonatkozó képzési program

3.1. Programtantervek

A programtantervvel kitöltött időkeret – a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 13.§ (4) bekezdésének megfelelően – tartalmaz a szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet (szabad sáv).

A szabad sáv szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

Az elmélet és a gyakorlat a dokumentumban nem kerül élesen elválasztásra. A cél az, hogy lehetőség legyen a gyakorlat során is elméletet oktatni, hatékonyabbá téve ezzel az oktatást.

Az egyes tantárgyaknál történik annak meghatározása, hogy a tantárgy teljes tartalmát tekintve az órakeretnek minimálisan hány százalékát kell gyakorlati körülmények között (tanműhelyben, termelőüzemben stb.) oktatni. Ez az adott tantárgy egészének gyakorlatigényességét mutatja, és minél magasabb ez az arány, annál inkább ösztönöz az elméleti tudáselemek gyakorlatba ágyazottan történő oktatására.

A szakirányú oktatásban a tantárgyakra meghatározott időkeret és tartalom kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám, valamint a tantárgyak és témakörök óraszámának évfolyamonként megoszlása és sorrendje – a szakmai vizsga követelményeire tekintettel – pedig ajánlás.

A kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítés során az ágazati alapoktatáshoz tartozó tantárgyak oktatását a szakmai oktatás első félévében kell megszervezni.

Tartalmazza:

- A megtanítandó és elsajátítandó témaköröket, az ehhez szükséges foglalkozások megnevezését, számát,
- A képzésben részt vevő személy tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit,
- A szakképző intézmény által a helyi gazdasági környezet egyedi elvárásaihoz igazodó szakmai célokra szabadon felhasználható időkeretet.
- A korábbi tanulmányok, gyakorlat beszámítását.

3.2 Sport ágazat, Fitness-wellness instruktor szakma

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök foglalkozásszáma évfolyamonként

3.3 Közlekedés és szállítmányozás ágazathoz tartozó Logisztikai technikus szakmához

2020 – as Programtanterv óraszámainak változásai az eredetihez képest
A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök foglalkozásszáma évfolyamonként

9. évfolyam: nincs változtatás
10. évfolyam: nincs változtatás
11. évfolyam: nincs változtatás

12. évfolyam

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Általános szállítmányozás	108	108
Ágazati szabályozások	144	144
Raktári mutatószámok	72	72
Logisztikai alapok	36	36
Beszerzési logisztika	36	36
Készletezési logisztika	**18**	**32**
Termelési logisztika	**18**	**32**
Elosztási logisztika	**18**	**32**

13. évfolyam

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói idegen nyelv	62	62
Általános szállítmányozás	**72**	**77**
Szállítmányozói feladatok	**174**	**186**
A raktárirányítás rendszere	**60**	**62**
Raktárvezetés	**48**	**48**
Logisztikai alapok	**50**	**62**
Beszerzési logisztika	**46**	**47**
Készletezési logisztika	**54**	**62**
Termelési logisztika	**54**	**62**
Elosztási logisztika	**68**	**62**
Minőség a logisztikában	**60**	**62**

1/13 évfolyam

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói ismeretek	18	18
Gazdasági ismeretek	108	108
Vállalkozások működtetése	72	72
Kommunikáció	72	72
Digitális alkalmazások	162	162

Közlekedési alapok	72	72
Közlekedés technikája és üzemvitele	**132**	**144**
Külkereskedelmi és vámismeretek	**39**	**72**
Általános szállítmányozás	36	36
Ágazati szabályozások	108	108
Raktározási alapok	72	72
Raktári tárolás és anyagmozgatás	72	72
Raktári mutatószámok	**30**	**36**
Logisztikai alapok (20 %)	**10**	**36**
Beszerzési logisztika	36	36
Készletezési logisztika (20 %)	**18**	**36**
Termelési logisztika (20 %)	**18**	**36**
Elosztási logisztika (20 %)	**18**	**36**

2/14 évfolyam

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói idegen nyelv	62	62
Közlekedési alapok	**36**	**62**
Külkereskedelmi és vámismeretek	**33**	**31**
Általános szállítmányozás	**144**	**124**
Ágazati szabályozások	**36**	**72**
Szállítmányozói feladatok (50 %)	**174**	**186**
Raktári mutatószámok	**42**	**31**
A raktárirányítás rendszere (50 %)	**42**	**62**
Raktárvezetés (50 %)	**36**	**62**
Logisztikai alapok (20 %)	**72**	**62**
Beszerzési logisztika (20 %)	**46**	**31**
Készletezési logisztika (20 %)	**54**	**62**
Termelési logisztika (20 %)	**42**	**62**
Elosztási logisztika (20 %)	**68**	**62**
Minőség a logisztikában (20 %)	**60**	**62**

3.4 Turisztika-vendéglátás ágazathoz tartozó Vendégtéri szaktechnikus szakma

2020 – as Programtanterv óraszámainak változásai az eredetihez képest
A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

9. évfolyam nem változott

10. évfolyam nem változott

11. évfolyam:

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
Munkavállalói ismeretek	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	0	0
A munka világa	0	0
IKT a vendéglátásban	0	0
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	0	0
Rendezvényszervezési ismeretek	108	108
Vendégtéri ismeretek	72	72
Étel és italismeret	**172**	**180**
Értékesítési ismeretek	36	36
Gazdálkodás és ügyviteli ismeretek	**72**	**108**
Üzleti menedzsment	0	0
Marketing és protokoll	0	0
Speciális szakmai kompetenciák	0	0

12. évfolyam

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
Munkavállalói ismeretek	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	0	0
A munka világa	0	0
IKT a vendéglátásban	0	0
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	0	0
Rendezvényszervezési ismeretek	**62**	**72**
Vendégtéri ismeretek	**62**	**72**
Étel és italismeret	**225**	**216**
Értékesítési ismeretek	**62**	**72**
Gazdálkodás és ügyviteli ismeretek	**31**	**72**
Üzleti menedzsment	0	0
Marketing és protokoll	0	0
Speciális szakmai kompetenciák	0	0

13. évfolyam

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
Munkavállalói ismeretek	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	**62**	**93**
A munka világa	0	0
IKT a vendéglátásban	0	0
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	0	0

Rendezvényszervezési ismeretek	0	0
Vendégtéri ismeretek	0	0
Étel és italismeret	0	0
Értékesítési ismeretek	0	0
Gazdálkodás és ügyviteli ismeretek	0	0
Üzleti menedzsment	**253**	**279**
Marketing és protokoll	**93**	**124**
Speciális szakmai kompetenciák	**217**	**248**

3.5 Turizmus-Vendéglátás ágazathoz tartozó Turisztikai technikus szakma

2020 – as Programtanterv óraszámainak változásai az eredetihez képest
A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

9. évfolyam: nincs változtatás
10. évfolyam: nincs változtatás

11. évfolyam:

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói idegen nyelv	**0**	**36**
Beszerzés és értékesítés	72	72
Üzleti kalkuláció és költséggazdálkodás	216	216
Speciális szolgáltatások	72	72
Reklám és vásárlásösztönzés, ügyfélkapcsolatok	36	36
Adminisztráció és elszámolás	72	72

12. évfolyam:

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói idegen nyelv	**0**	**72**
Beszerzés és értékesítés	36	36
Üzleti kalkuláció és költséggazdálkodás	252	252
Speciális szolgáltatások	36	36
Reklám és vásárlásösztönzés, ügyfélkapcsolatok	72	72
Adminisztráció és elszámolás	36	36

13. évfolyam:

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói idegen nyelv	62	62
Üzleti menedzsment a turizmusban	279	279
Turizmusmarketing és protokoll	124	124
Országismeret magyar nyelven	**217**	**279**

3.6 Szociális ágazathoz tartozó Kisgyermegondozó, -nevelő szakma

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

9. évfolyam: nincs változtatás
10. évfolyam: nincs változtatás

11. évfolyam:

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
Tanulástechnikai módszerek, tanulás-technikai gyakorlatok	31	36
A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában	16	18
Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése	95	108
A kisgyermek táplálása	62	72
Beteg gyermek ápolása a bölcsődében	48	54
Pszichológiai és pedagógiai ismeretek	26	36
Családi mentálhigiéné	82	90
Családközpontú nevelés a bölcsődében	10	18

12. évfolyam:

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
A bölcsődei ellátás szervezési feladatai	50	54
A játéktevékenység fejlődése	97	108
A kisgyermek gondozása	78	90
Beteg gyermek ápolása a bölcsődében	46	54
Kutatási módszerek a kisgyermeknevelés gyakorlatában	58	54
Családi mentálhigiéné	10	18
Családközpontú nevelés a bölcsődében	8	18

13. évfolyam:

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
A bölcsődei ellátás szervezési feladatai	22	31
A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában	46	62
Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése	13	15,5
A játéktevékenység fejlődése	47	62
A kisgyermek gondozása	102	108,5
Beteg gyermek ápolása a bölcsődében	12	31
Kutatási módszerek a kisgyermeknevelés gyakorlatában	37	106,5

Pszichológiai és pedagógiai ismeretek	46	46,5

3.7 Élelmiszeripari ágazathoz tartozó Pék szakmához

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

9. évfolyam: nincs változás

10. évfolyam:

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
Sütőipari ismeretek	90	144
Szakmai gépek	36	72
Sütőipari termékek készítése	550	540
Minőség – ellenőrzés és minőségbiztosítás	62	72
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	36	36
Portfóliókészítés	72	36

11. évfolyam:

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
Sütőipari ismeretek	92	124
Szakmai gépek	52	62
Sütőipari termékek készítése	388	403
Minőség – ellenőrzés és minőségbiztosítás	0	0
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	36	62
Portfóliókészítés	36	62

3.8 Élelmiszeripar ágazathoz tartozó Hentes és húskészítmény-készítő szakma

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

9. évfolyam: nincs változás

10. évfolyam:

Tantárgy	Ptt szerint tervezett foglalkozásszám	új foglalkozásszám
Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek	36	36
Vágóállat-ismeret	36	72
Vágástechnológiai alapműveletek és gépek	36	36
Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek	234	252
Művelettani és technológiai számítások	36	54
Félsertés darabolása, csontozása	162	180
Marhanegyed darabolása, csontozása	108	108
Sovány- és vizibaromfi darabolása, csontozása	36	36

Késztermékvizsgálat	54	54
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	72	72
Egybefüggő szakmai gyakorlat:	140	140

11. évfolyam:

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói idegen nyelv	62	62
Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek	28	31
Művelettani és technológiai számítások	18	31
Félsertés darabolása, csontozása	36	62
Marhanegyed darabolása, csontozása	36	31
Sovány- és vizibaromfi darabolása, csontozása	9	31
Kereskedelmi értékesítés	72	62
Sertésvágás-technológiák	90	140
Szarvasmarhavágás-technológiák	72	62
Baromfivágás-technológiák	18	31
Hőkezeléssel tartósított töltelékes hús-készítmények előállítása	72	62
Nyers töltelékes húskészítmények előállítása	54	62
Pácolt termékek előállítása	54	46
Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalonna előállítás**a**	36	31
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	36	31

3.9 Élelmiszeripar ágazathoz tartozó Pék – cukrász szakma

A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

9. évfolyam: nincs változtatás

10. évfolyam

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett éves foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói ismeretek	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	0	0
Élelmiszerismeret	0	0
Műszaki alapismeretek	0	0
Élelmiszervizsgálat	0	0
Alapozó gyakorlatok	0	0
Munkavédelem és higiénia	0	0
Alágazati specializáció	0	0
Sütőipari ismeretek	54	90
Szakmai gépek	72	72
Sütőipari termékek készítése	252	252
Minőségellenőrzés és minőségbiztosítás	72	72
Cukrászati ismeretek	72	90

Cukrászati ismeretek (elmélet)	72	54
Cukrászati ismeretek (gyakorlat)	0	36
Cukrászati termékek készítése	252	252
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	18	36
Portfóliókészítés	36	36

11. évfolyam

Tantárgy	**Ptt szerint tervezett éves foglalkozásszám**	**új foglalkozásszám**
Munkavállalói ismeretek	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	62	62
Élelmiszerismeret	0	0
Műszaki alapismeretek	0	0
Élelmiszervizsgálat	0	0
Alapozó gyakorlatok	0	0
Munkavédelem és higiénia	0	0
Alágazati specializáció	0	0
Sütőipari ismeretek	62	77
Szakmai gépek	67	62
Sütőipari termékek készítése	186	186
Minőségellenőrzés és minőségbiztosítás	0	31
Cukrászati ismeretek	62	93
Cukrászati termékek készítése	184	186
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	49	47
Portfóliókészítés	36	31

3.10 Szakmai képzések programkövetelmények

A szakmai képzés képzési programját a szakképző intézmény, illetve a felnőttképző a programkövetelményhez igazodóan dolgozza ki, és honlapján közzéteszi. Tartalmazza a kimeneti követelményeket és a szakmai képzés a Fktv. szerinti program alapján folyik. (Kidolgozása folyamatban van.)

3.11 Vállalati kapcsolatok

A képzési területek közül a 2021-2022-es tanévben a Közlekedés és szállítmányozás ágazatban Logisztikus technikus képzésben illetve az Élelmiszeripar ágazatokban Pék, Pék-cukrász valamint Hentes és húskészítmény-készítő képzésben valósul meg a tanulók szakképzési munkaszerződéssel történő kihelyezése. A korábbi duális gyakorlóhelyek valamint a nyári gyakorlatok letöltésére alkalmas gyakorlóhelyek közül kerültek ki zömében az új rendszerű duális képzőhelyek.

Közlekedés és szállítmányozás ágazat

SZOTI Kft.

A válalkozás főként játékok és ajándéktárgyak beszerzésével és forgalmazásával foglalkozik. A raktári folyamatok megismerésére kiválóan alkalmas a cég, mert nagy mennyiségű, sokféle terméket tartalmazó, gyorsan cserélődő árukészlettel dolgozhatnak. Jól felkészült gyakorlati oktatóval elsősorban a keleti azon belül is kínai piacok sajátosságaival ismerkedhetnek meg a tanulók.

HBZ HANNA BAHOR ZÁRCENTRUM Kft.

A HBZ Hanna Bahor Zárcentrum Kereskedelmi Kft. közel 30 év alatt példaértékű fejlődésével napjainkra Magyarország és Nyugat-Románia piacvezető nyílászáró- és bútorvasalat kereskedésévé vált. A cég nagy hangsúlyt fektet a szakember utánpótlásra. A középfokú szakképzésben és a felsőfokú képzésben is jelen vannak duális partnerként. A külön juttatásokat biztosítása mellett a szakma megszerzése után munkalehetőséget is ajánlanak a tanulók számára. A céget a többi diákunk is rendszeresen látogatja, pályaorientációs napok és üzemlátogatások megszervezésében is számíthatunk rájuk.

Piramis Sör
Logisztikai és Kereskedelmi Kft.

A Piramis Sör Kft. 1996-ban kezdte meg működését az ital nagykereskedelmi piacon. Jelenleg Hajdú-Bihar megye teljes területén, illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Borsod-Abaúj-Zemplén megye jelentős részén van jelen szolgáltatásaival. A vállalkozás nyugodt, támogató környezetet biztosít.

MMXH Lakbrendezési KFT.

A MÖBELIX és a MÖMAX áruházak üzemeltetőjeként széles szakmai képzést tud biztosítani a tanulóknak a raktározás és a napi szintű logisztikia folyamatok terén. A cég lehetőséget biztosít a logisztikai központ feladatainak megismrésére (online formában) a gyakorlati feladatokat pedig a telephelyre szervezett szakmai utak kapcsán ismerhetik meg a tanulók. A cég 2021/2022-es tanévtől lépett be partnerként a duális képzésbe.

Élelmiszeripar ágazat

Hajdúhús 2000 Kft.

A vállalkozás a régió kiemelt húsfeldogozó üzemeinek egyike. Közel két évtizedes kapcsolatot ápol a cég és intézményünk, kiemelt stratégiai partnerünk. Nagy lehetőség diákjaink számára, hogy egy jelentős sikereket elért gazdasági környezetben sajátíthatják el a szakmát. Tanulóinkat mestercímmel és nagy szakmai gyakorlattal rendelkező oktatók képezik, ennek is nagymértékben köszönhető, hogy évről évre eredményes szakmai vizsgát tesznek és jó eredménnyel szerepelnek az országos szakmai versenyeken. A vállalattal való együtt gondolkozás, a célok közös meghatározása és megvalósítása hatékony.. Az élő állat vágásától a termékek bolti értékesítéséig minden munkafolyamat megismerésére van lehetőség a cég területén. A Hajdúhús 2000 Kft. lehetőséget biztosít a náluk végzett tanulók számára munkaviszony létesítésére, mellyel nagy számban élnek is a fiatalok. Oktatóink számára a cég lehetőséget biztosít az új gépek, berendezések és technológiák megismerésére és kipróbálására.

Szakmai vizsgáinkhoz mindig a cég biztosítja a helyszínt, ahol tanulóink és a vizsgabizottság tagjai kényelmes, szakmailag és technikailag magas színvonalú környezetben végezhetik munkájukat.

A vállalkozás beiskolázási rendezvényeinket is kiemelten támogatja, eszközöket, termékeket biztosít számunkra vagy maga is megjelenik standjával ezen alkalmakkor.

Bodogán Kft.

A Bodogán Kft. a cukrásztermékek készítése mellett, sütőipari tevékenységgel és élelmiszer kiskereskedelemmel foglalkozik. A cég 10 éve segíti iskolánk munkáját a pék valamint a pék-cukrász szakma gyakorlati ismereteinek oktatásában. Gyakorlott szakoktatói minden segítséget megadnak tanulóinknak az ismeretszerzéshez. Folyamatosan bővülő kínálatukkal, technológiai módszereikkel oktatóink szakmai ismereteinek bővítéséhez is hozzájárulnak. Üzemlátogatásokra szívesen fogadják tanulóinkat. A második éve működő új telephelyük az Olajfa utcán a legmodernebb technológia

megismerését teszi lehetővé tanulóink részére. Az üzem sokat segít prezentációs anyagok biztosításában. Tanulóinkat nagy odaadással készítik versenyekre.

Mátyás Sütő Kft.

A cég fő profilja sütőipari termékek: kenyér, pékáru és finom pékáru előállítása. A Mátyás Sütő Kft.-vel kapcsolatunk egy évtizede tart. Nemcsak a nappali tagozatos tanulók képzésében, hanem a felnőttképzésben részt vevő pék tanulóink gyakorlati tapasztalatszerzésében is részt vállalnak. Nagyon nagy segítséget jelent iskolánk számára a prezentációs anyagok (lisztminták, termékminták, csomagolóanyagok) biztosítása. Ezek nagymértékben hozzájárulnak tanulóink elméleti ismereteinek bővítéséhez. Az üzem lehetőséget biztosít az üzemlátogatásokra, mellyel tapasztalatszerzést tesznek lehetővé. Mindezek mellett kiemelkedő tanulóinkat felkészítik a pék országos szakmai versenyre.

Auchan Magyarország Kft.

A kereskedelmi vállalkozás saját pékséggel és cukrász üzemmel rendelkezik. 10 éve biztosít gyakorlati képzőhelyet pék valamint pék-cukrász tanulóink számára. A pékség jól gépesített, folyamatosan bővülő, fejlődő árukínálata folyamatos kihívást és fejlődést jelent dolgozóinak, tanulóinak egyaránt.

A cégnél mindig biztosítanak lehetőséget az üzem meglátogatására, az új technológiák megismerésére, ezáltal hozzájárulnak oktatóink szakmai fejlődéséhez. A sikeres együttműködés eredménye, hogy jelenleg a szakoktatók iskolánk tanulói közül kerültek ki.

Balmaz- Sütöde KFT.

A vállakozás országosan is kiemelkedő színvonalú technológiai háttérrel rendelkezik, a pék valamint a pék-cukrász képzésekhez. Szakmai vizsgák színhelyéül is szolgál. 2014 óta foglalkozik gyakorlati képzéssel. Széles termékpalettája és folyamatosan megújuló termékei biztosítják a tanulók számára a fejlődési lehetőséget, az átlagostól nagyobb léptékű üzemi körülmények között. Az intézménnyel a 2020/2021-es tanévtől kezdett együttműködni, duális képzőhelyként pék illetev pék-cukrász képzésben.

Pékház KFT.

Több mint harminc éve van jelen a piacon a vállakozás. Elsősorban a házias ízvilággal rendelkező termékei révén ismert. A kisebb, családi válalkozásként működő cég arányaiban a cukrászati termékek Az intézménnyel a 2020/2021-es tanévtől kezdett együttműködni, duális képzőhelyként pék-cukrász képzésben.

„Hajdúsági Sütödék Vagyonkezelő Zrt.

Több évtizedes szakmai kapcsolatot alakított ki az iskola a céggel, a legrégebbi partnerünk a pék szakképzésben. Tanulóink évente többször is üzemlátogatások keretében megismerkedhetnek a korszerű technológiával és modern élelmiszeripari gépekkel. Jelenleg tanulószerződéssel foglalkoztatják a tanulóinkat, de a jövőben a duális képzőhelyként is számítunk a cégre. A gyakorlati oktatás mellett szakmai vizsgák helyszínéül is szolgált több alkalommal ahol a tanulók a legmodernebb eszközök és berendezések segítségével adhatnak számot tudásukról. Kiemelt partnerünk továbbá a Szakma Kiváló Tanulója Versenyre történő felkészítésben. Az általuk felkészített tanulók nem egyszer voltak az ország legjobb pék tanulói.”

3.11.1 A duális képzőhelyek képzési programjai

A képzőhelyeken az oktatás a közösen kidolgozott képzési programban található tanulási területekhez rendelt tananyag elemek gyakorlati feladatrészek megvalósításán keresztül zajlik. Az egyes gyakorlati feladatokhoz igazítják a gyakorlat során elvégzett tevékenységeket. A tananyag elemek közül, cégspecifikus tevékenységek is megjelennek a gyakorlati feladatok között.

1. táblázat: A Logisztikus technikus képzés gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásainak tartalma és óraszáma

	A tanulási terület megnevezése	**Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások száma**	**Szakmai elméleti foglalkozások száma**	**A tanulási terület foglalkozásainak összes foglalkozásszáma**
1.	*Szállítmányozás*	*186*	*233*	*415*
2.	*Raktározás*	62	62	124
3.	*Logisztika*	186	155	341
4.	*Közlekedés*	-	62	62
A tanulási területek összes óraszáma:		**430**	**512**	**942**

A Pék szakirányú oktatás gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásainak tartalma és óraszáma

	A tanulási terület megnevezése	**Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások száma**	**Szakmai elméleti foglalkozások száma**	**A tanulási terület foglalkozásainak összes foglalkozásszáma**
1.	*Élelmiszeripari alapismeretek*	450	108	558
2.	*Sütőipari ismeretek*	1064	353	1417
A tanulási területek összes óraszáma:		**1514**	**461**	**1975**

Pék-cukrász szakirányú oktatás gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásainak tartalma és óraszáma

	A tanulási terület megnevezése	**Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások száma**	**Szakmai elméleti foglalkozások száma**	**A tanulási terület foglalkozásainak összes foglalkozásszáma**
1.	*Sütőipari termékek készítése*	*438*	*0*	*438*
2.	*Cukrászati ismeretek*	81	53	134
3.	*Cukrászati termékek készítése*	436	0	436

A tanulási területek összes óraszáma:	**955**	**53**	**1008**

Hentes és húskészítmény-készítő szakirányú oktatás gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásainak tartalma és óraszáma

	A tanulási terület megnevezése	**Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások száma**	**Szakmai elméleti foglalkozások száma**	**A tanulási terület foglalkozásainak összes foglalkozásszáma**
1.	*Húsipari alapműveletek*	174	267	441
2.	*Darabolás, csontozás*	459	0	459
3.	*Vágástechnológiák*	180	0	180
4.	*Másodlagos feldolgozás*	54	65	119
A tanulási területek összes óraszáma:		**867**	**332**	**1199**

3.11.2 Duális képzőhelyekhez igazodó speciális oktatási, képzési feltételek

Közlekedés és szállítmányozás ágazat:

A képzőhelyek igényeit az órarendben rögzített gyakorlati napok meghatározásánál és az esteleges csoportbontásoknál figyelembe vesszük. Amennyiben szükséges és a tanulói létszám indokolja az „A” „B” heti bontást is biztosítjuk.

Élelmiszeripari ágazat:

A képzőhelyek igényeit az órarendben rögzített gyakorlati napok meghatározásánál és az esteleges csoportbontásoknál figyelembe vesszük. A műszakbeosztást a gyakorlati napokon a képzőhelyek a 6:00-22:00-ig tartó időszakra rugalmasan tervezhetik. Nagyobb mértékű és speciális igényeket követelő ünnepnapok (karácsony, húsvét) alkalmával a speciális termékek készítésébe a tanulók a képzési tervben rögzítettek szerint bevonhatóak.

3.11.3 Duális képzőhelyek által biztosított speciális szakmai ismeretek

Tanulási területhez kapcsolódó képzőhely specifikus ismeretek	**Tanulási területhez kapcsolódó képzőhely specifikus munkafolyamatok**	**Ágazat/Képzési terület**

KKV specifikus beszerzési, raktározási és kereskedelemi ismeretek	beszerzési megrendelés, készletre tétel, telephelyek közötti áttárolás, rendelési kalkuláció, SAP rendszer kezelése - komissiózás, minőségi mennyiségi áruátvétel, tárhelykezelés, fuvarszervezés, CMR, szavatossági időkezelés, leértékelés-selejtezés, futárszolgálat, csomagküldő program kezelése. telephelyen belüli árumozgás, ehhez kapcsolódó bizonylatok, virtuális raktárak kezelése, polc szerviz	*Közlekedés és szállítmányozás*
Kínai gyártói, kereskedői platformok megismerése	kapcsolatfelvétel a lehetséges beszállítókkal, illetve a beszerzendő áruféleségek továbbítása a jelenlegi kínai partnerünk felé, - megismerhetik a harmadik országból történő szállítás specifikációit, a szállításhoz szükséges dokumentumokat, paritásokat, - megismerhetik a szállítás folyamatának részleteit, a szállításban résztvevők feladatait, a velük való kapcsolattartást,	*Közlekedés és szállítmányozás*

	- megismerhetik a beérkezett áru raktárba történő szállításának folyamatát, a megérkezett áru ellenőrzését, a raktárba történő beszállítást.	
Speciális összetételű és kivitelű termékek készítése	egyedi tartalom alapján: alacsony energiatartalmú termékek, alacsony glikémiás indexű termékek, alacsony szénhidráttartalmú termékek, teljes kiőrlésű lisztet tartalmazó termékek, legalább 50 %-os rozslisztet tartalmazó termékek, és magas fehérjetartalmú termékek.	*Élelmiszeripar*
	Házi receptek alapján készült különleges sütőipari termékek	*Élelmiszeripar*

3.11.4 Duális képzőhelyek minősítési rendszere

A tanulók minősítése a duális képzőhelyen:

A tanulók minősítésében a *diagnosztikus* és *formatív* és *szummatív* értékelés egyarást jelen van. A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.

Tanulási területenként elvégzett feladatokat havi gyakorisággal, érdemjeggyel minősíti a képzőhely KRÉTA felületen keresztül. Itt van lehetőség a tanulók írásbeli értékelésére, minősítésére is. Összegző értékelési célt szolgál a tanulók által vezetett gyakorlati napló, valamint a tanulási területenként megadott gyakorlati feladat (1. táblázat).

A duális képzőhellyel közösen kidolgozott értékelés és minősítés rendszere képzési területenként

Értékelés típusa	**Értékelés módja**	**Feladat típusa**	**Értékelés gyakorisága**	**Értékelés dokumentálása**	**Képzési terület**
diagnosztikus	szóbeli	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés	egy alkalommal (belépéskor)	Feljegyzés	Közlekedés és szállítmányozás ágazat Élelmiszeripar ágazat

		alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.			
formatív	osztályzat (1-5-ig terjedő iskolai osztályzat)	**Gyakorlati:** munkafolyamatok, feldatok munka környezetben történő szakszerű elsajátítása	minden hónapban	KRÉTA rendszer	Közlekedés és szállítmányozás ágazat Élelmiszeripar ágazat
szummatív	szóbeli	**Írásbeli:** Gyakorlati napló vezetése	gyakorlati naponként	Tanulói gyakorlati napló	Közlekedés és szállítmányozás ágazat Élelmiszeripar ágazat
	tantárgyi osztályzatba beépülve	**Gyakorlati:** Tantárgyanként egy 5-6 diás prezentáció készítése a diák által a gyakorlati helyen elsajátított anyagból Projektmunka: egy a diák által kiválasztott termék vagy termékcsoport beszerzésének megszervezése	Félévente, gyakorlati feladatonként meghatározott határidőre	KRÉTA rendszer	Közlekedés és szállítmányozás ágazat Élelmiszeripar ágazat
		Írásbeli: egy 2-3 oldal terjedelmű reflexió írása a diák által végzett tevékenységekkel kapcsolatban			Közlekedés és szállítmányozás ágazat Élelmiszeripar ágazat

A duális képzőhely minősítése:

A tanulók és az intézmény évi egy alkalommal értékelik a duális képzőhelyet (elégedettségi kérdőív). Az értékelés alapján a duális képzőhely a felmerült problémák kezelésére és megelőzésére intézkedési javaslatokat fogalmaz meg.

4. Egészségfejlesztési Program

12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet, 102 §
(4) A szakképző intézmény teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon kell megtervezni a szakképző intézmény szakmai programjának részét képező egészségfejlesztési program keretében. Az egészségfejlesztési programot az oktatói testület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készíti el.
(6) Az igazgató az egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál beszerzi,
a) az iskolapszichológus,
b) az iskola-egészségügyi szolgálat, továbbá
c) ha működik, a helyi vagy megyei Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
véleményét.
(7) A szakképző intézményben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés módszertani útmutatóját az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.

4.1. Intézményünk iskola-egészségügyi munkaterve

Augusztus
- Oktatási intézmény felkeresése.
- Megállapodás az oktatási intézmény vezetőjével, az ellátás rendjéről, napjáról, egyéni védőnői tanácsadás napjáról, időpontjáról.
- Orvosi szoba megtekintése, leltár átnézése.
- Elsősegély ládák megtekintése, lejárt kötszerek eltávolítása.
- Névsor egyeztetése.
- Távozott tanulók lapjainak továbbítása, érkezett tanulók törzslapjának megkérése.

Szeptember
- 9. évfolyamos tanulók egészségügyi törzslapjának, illetve hiányzó oltási dokumentációinak bekérése.
- Külföldről érkezett tanulók oltási igazolásának, hiányzó dokumentációk bekérése.
- Az iskola higiénés és balesetvédelmi szemléje.
- Tanulók szükséges orvosi leleteinek bekérése testnevelési besoroláshoz.
- Szakmai gyakorlatra készülő tanulók egészségügyi könyvének kiállításában, alkalmassági vizsgálatában való segédkezés.
- Gondozási munka végzése.
- Dokumentációs segítség nyújtása a következő osztályok évközi alkalmasításában:
    - 9. C osztályos turizmus-vendéglátás ágazton tanulók egészségügyi könyvének kiállítása, szűrővizsgálata.
    - 10. C osztályos turizmus-vendéglátás ágazton tanulók egészségügyi könyvének kiállítása, szűrővizsgálata.
    - 11. C osztályos vendéglátóipar ágazton tanulók egészségügyi könyvének kiállítása, szűrővizsgálata.
    - 12. C osztályos vendéglátóipar ágazton tanulók egészségügyi könyvének kiállítása, szűrővizsgálata.
— Egészségfejlesztő óra tartása barátság, szerelem, szexualitás témakörében a 9. évfolyamon belül

Október
- Környezet higiénés ellenőrzés.
- Testnevelési besorolás lezárása.
- Dokumentációs segítségnyújtás a következő osztályok évközi alkalmasításához:

    - 9. D osztályos turizmus-vendéglátás ágazton tanulók egészségügyi könyvének kiállítása, szűrővizsgálata.
    - 10. D turizmus-vendéglátás ágazton tanulók egészségügyi könyvének kiállítása, szűrővizsgálata.
- Szűrővizsgálat a szűrőközpont beosztása szerint.
- Szűrővizsgálat előkészítése, szűrővizsgálata tájékoztató kiadása a szülők felé.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása a 12. D és 12. E osztályokban:
    - Testsúly, testmagasság mérése.
    - Mozgásszervek vizsgálata.
    - Vérnyomásmérés.
    - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás.
    - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.
    - Tápláltság megítélése.
    - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
    - Vizsgálat dokumentálása.
- Egészségfejlesztő óra tartása 12. évfolyamon a Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet Szűrőcentrumában, „Daganatos megbetegedések” témakörében.

November
- Szűrővizsgálat a szűrőközpont beosztása szerint.
- Szűrővizsgálat előkészítése, szűrővizsgálati tájékoztató kiadása a szülők felé.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása a 12. A, 12. B és 12. C osztályokban:
    - Testsúly, testmagasság mérése.
    - Mozgásszervek vizsgálata.
    - Vérnyomásmérés.
    - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás
    - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.
    - Tápláltság megítélése.
    - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
    - Vizsgálat dokumentálása.
- Technikumi tanulók alkalmassági vizsgálatánál dokumentációs segítségnyújtás.
- Gondozási munka.
- Egészségfejlesztő óra tartása 12. évfolyamon a Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet Szűrőcentrumában, „Daganatos megbetegedések” témakörében.

December
- Szűrővizsgálat a szűrőközpont beosztása szerint.
- Hiányzó 12. évfolyamos tanulók pótszűrővizsgálatának előkészítése.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása:
    - Testsúly, testmagasság mérése.
    - Mozgásszervek vizsgálata.
    - Vérnyomásmérés.
    - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás
    - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.
    - Tápláltság megítélése.
    - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
    - Vizsgálat dokumentálása.
- Sportolók vizsgálata a verseny előtt.
- Egészségfejlesztő előadás tartása igény szerint, előzetes felmérés alapján.
- Gondozási munka végzése.

Január
- Technikumi 11. évfolyamos tanulók időközi alkalmassági vizsgálata.
- Szűrővizsgálat a szűrőközpont beosztása szerint:
- Szűrővizsgálat előkészítése, szűrővizsgálati tájékoztató kiadása a szülők felé.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása 10. évfolyamon:
  - Testsúly, testmagasság mérése.
  - Mozgásszervek vizsgálata.
  - Vérnyomásmérés.
  - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás
  - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.
  - Tápláltság megítélése.
  - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
  - Vizsgálat dokumentálása.
- Gyógytestnevelésre járók ellenőrzése.
- Hiányzó tanulok pótvizsgálata.
- Sportolók vizsgálata versenyek előtt.
- Gondozási munka végzése.

Február
- Szakképző iskolai 10. évfolyamos hentes és húskészítmény-készítő, pék-cukrász és pék tanulók időszakos alkalmassági vizsgálata.
- Szűrővizsgálat a szűrőközpont beosztása szerint:
- Szűrővizsgálat előkészítése, szűrővizsgálati tájékoztató kiadása a szülők felé.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása 10. évfolyamon:
  - Testsúly, testmagasság mérése.
  - Mozgásszervek vizsgálata.
  - Vérnyomásmérés.
  - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás
  - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.
  - Tápláltság megítélése.
  - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
  - Vizsgálat dokumentálása.
- Sportolók vizsgálata versenyek előtt.
- Az iskola higiénés és balesetvédelmi szemléje.
- Gondozási munka.
- Gyakorlati helyek és testnevelés órák látogatása.
- Egészségnevelés: drog, alkohol, cigaretta káros hatásai és következményei. Filmvetítés.
- Környezethigiénés ellenőrzés.
- Egészségfejlesztő előadás tartása a konfliktuskezelésről a 11. évfolyamon.

Március
- Szakképző iskolai 11. évfolyamos hentes és pék tanulók időszakos alkalmassági vizsgálata.
- 16 éves tanulók szűrővizsgálata.
- Szűrővizsgálat a szűrőközpont beosztása szerint.
- Szűrővizsgálat előkészítése, szűrővizsgálati tájékoztató kiadása a szülők felé.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása:
  - Testsúly, testmagasság mérése.
  - Mozgásszervek vizsgálata.
  - Vérnyomásmérés.
  - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás
  - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.

    - Tápláltság megítélése.
    - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
    - Vizsgálat dokumentálása.
- Sportolók vizsgálata versenyek előtt.
- Az iskola higiénés és balesetvédelmi szemléje.
- Gondozási munka.
- Egészségfejlesztő előadás tartása a konfliktuskezelésről a 11. évfolyamon.

Április
- 16 éves tanulók szűrővizsgálata.
- Szűrővizsgálat előkészítése, szűrővizsgálati tájékoztató kiadása a szülők felé.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása:
    - Testsúly, testmagasság mérése.
    - Mozgásszervek vizsgálata.
    - Vérnyomásmérés.
    - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás
    - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.
    - Tápláltság megítélése.
    - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
    - Vizsgálat dokumentálása.
- Sportolók vizsgálata versenyek előtt.
- Gondozási munka.
- Egészségnap keretén belül előadások, vetítések, vetélkedők.
- Egészségnevelés; drog, alkohol, cigaretta (10. évfolyam).

Május
- 16 éves tanulók szűrővizsgálata.
- Érettségi utáni időszakos alkalmassági vizsgálat lebonyolítása.
- Szűrővizsgálat lebonyolítása:
    - Testsúly, testmagasság mérése.
    - Mozgásszervek vizsgálata.
    - Vérnyomásmérés.
    - Érzékszervi szűrés: visus, színlátás, hallás
    - Fiúknál a genitáliák ellenőrzése.
    - Tápláltság megítélése.
    - Pszichomotoros, mentális fejlődés megítélése.
    - Vizsgálat dokumentálása.
- Alkalmassági vizsgálatok a jövő évre felvett szakiskolás tanulóknál, Munkavállalók egészségügyi törzslapjának megírása, oltási dokumentációk másolatának bekérése.
- Sportolók vizsgálata versenyek előtt.
- Gondozási munka.
- Egészségnevelés; drog, alkohol, cigaretta (10. évfolyam).

Június
- Alkalmassági vizsgálatok a jövő évre felvett szakiskolás tanulóknál, Munkavállalók egészségügyi törzslapjának megírása, oltási dokumentációk másolatának bekérése.
- Irinyi nap keretében igény szerinti egészségnap tartása (előadások, vetélkedők).
- Szakmai gyakorlatra menők egészségügyi könyvének kiállítása, egy éven belüli tüdőszűrés megszervezése.
- Dokumentációk rendezése.
- Éves jelentések készítése, leadása.

Legitimációs záradékok

A szakmai program hatályba lépése, felülvizsgálata
Iskolánk oktatói testülete a dokumentumot a vonatkozó jogszabályi előírások alapján módosította. A módosítások bevezetése 2021. év szeptember hónap 1. napjától történik felmenő rendszerben. A bevezetésben nem érintett évfolyamokon a nevelő-oktató munka a 2020. év szeptember hónap 1. napjától érvényes szakmai program szerint folyik.

A szakmai program nyilvánosságra hozatala
A dokumentumot a fenntartó székhelyén, az iskola könyvtárában, az igazgatói irodában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

Az intézményben működő egyeztető fórumok nyilatkozatai

A szakmai programot/módosítását az intézmény diákönkormányzata 2021. év augusztus hó 31. napján tartott ülésén véleményezte, amelyet aláírásommal tanúsítok.

Kelt: Debrecen, 2021. év augusztus hónap 31. nap

.....

diákönkormányzat képviselője

A szakmai programot/módosítását a képzési tanács 2021. év augusztus hó 30. napján tartott ülésén megtárgyalta. Aláírásommal tanúsítom, hogy a képzési tanács szervezet (közösség) véleményezési jogát jelen szakmai program felülvizsgálata során, a jogszabályban előírtaknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Debrecen, 2021. év augusztus hónap 30. nap

.....

képzési tanács szervezet (közösség) képviselője

A szakmai program elfogadásáról és jóváhagyásáról szóló záradék

A szakmai programot/módosítását az intézmény oktatói testülete 2021. év augusztus hó 30. napján tartott értekezletén elfogadta.

Kelt: Debrecen, 2021. év augusztus hónap 30. nap

.....
hitelesítő oktató testületi tag

.....
hitelesítő oktató testületi tag

A szakmai programot jóváhagyom.

Kelt: Debrecen, 2021. év augusztus hónap 31. nap

P. H.

Debreceni Szakképzési Centrum Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Technikum 1. Debrecen

.....
igazgató

Mellékletek

10. Mellékletek

10.1. Kifutó szakképző képzéseink kerettantervei

10.1.1. Kifutó szakgimnáziumi képzéseink kerettantervei

10.1.1.1. 2016-tól érvények kerettantervek
https://www.nive.hu//index.php?option=com_content&view=article&id=731#table3

10.1.1.2. 2018-tól érvényes kerettantervek
https://www.nive.hu//index.php?option=com_content&view=article&id=933#table3

10.1.2. Kifutó szakközépiskolai képzéseink kerettantervei

10.1.2.1. Húsipari termékgyártó szakma kerettanterve
https://www.nive.hu//index.php?option=com_content&view=article&id=731#table2

10.1.2.2. Pék szakma kerettanterve
https://www.nive.hu//index.php?option=com_content&view=article&id=731#table2

10.1.2.3. Pék-cukrász szakma kerettanterve
https://www.nive.hu//index.php?option=com_content&view=article&id=933

10.2. Kifutó képzéseink szakmai és vizsgakövetelményei
https://www.nive.hu//index.php?option=com_jumi&view=application&fileid=16&tip=szvk_2012_

10.3. Technikusi szakmáink programtanterve

10.3.1. Sport ágazati Fitness-wellness instruktor szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_sport_fitness-wellness_instruktor_2020pdf-1597241120819.pdf

10.3.2. Közlekedés és szállítmányozás ágazat Logisztikai technikus szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_kozlekedes_logisztikai_technikus_2020pdf-1599123742258.pdf

10.3.3. Turizmus-vendéglátás ágazat Vendégtéri szaktechnikus szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_turizmus_vendegteri_szaktechnikus_2020pdf-1599124838560.pdf

10.3.4. Turizmus-vendéglátás ágazat Turisztikai technikus szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_turizmus_turisztikai_technikus__2020pdf-1599124821415.pdf

10.3.5. Szociális ágazat Kisgyermekgondozó,-nevelő szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_szocialis_kisgyermekgondozo_-nevelo_2020pdf-1597241092070.pdf

10.4. Szakképző iskolai szakmák programtanterve

10.4.1. Hentes és húskészítménykészítő szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_elelmiszer_hentes_es_huskeszitmeny-keszito_2020pdf-1597239694520.pdf

10.4.2. Pék szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_elelmiszer_pek_2020pdf-1597239773046.pdf

10.4.3. Pék-cukrász szakma programtanterve
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_elelmiszer_pek-cukrasz_2020pdf-1597239971935.pdf

10.5. Technikusi szakmáink Képzési és kimeneti követelményei

10.5.1. Sport ágazati Fitness-wellness instruktor szakma Képzési és kimeneti követelménye
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk_sport_fitnesswellnessinstruktor_2020pdf-1589137800374.pdf

10.5.2. Közlekedés és szállítmányozás ágazat Logisztikai technikus szakma Képzési és kimeneti követelménye
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk_kozlekedes_logisztikai_tech_2020pdf-1589879772999.pdf

10.5.3. Turizmus-vendéglátás ágazat Vendégtéri szaktechnikus szakma Képzési és kimeneti követelménye
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk_turizmus_vendegteri_szaktechnikus_2020pdf-1599126231176.pdf

10.5.4. Turizmus-vendéglátás ágazat Turisztikai technikus szakma Képzési és kimeneti követelménye
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk-turizmus_turisztikai_tech_2020pdf-1592568488962.pdf

10.5.5. Szociális ágazat Kisgyermekgondozó,-nevelő szakma Képzési és kimeneti követelménye
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk_szoc_kisgyermekgondozo_nevelo_2020pdf-1589137572027.pdf

10.6. Szakképző iskolai szakmáink Képzési és kimeneti követelményei

10.6.1. Hentes és húskészítménykészítő szakma Képzési és kimeneti követelményei
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk_elelm_hentes_es_huskeszitmeny_keszito_2020pdf-1589879074295.pdf

10.6.2. Pék szakma Képzési és kimeneti követelményei
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk_elelm_pek_2020pdf-1589879265825.pdf

10.6.3. Pék-cukrász szakma Képzési és kimeneti követelményei
https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/kkk_elelm_pek_cukrasz_2020pdf-1589879317070.pdf

10.7. Kifutó szakgimnáziumi osztályaink foglalkozáshálói

10.7.1. Sport ágazat Fitness-wellness instruktor szakma foglalkozáshálója

10.7.1.1. 2017-ben indult 5/13.Fw osztály foglalkozáshálója

Közismereti óraháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	**12. évf.**	**13. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	**5**	-
Idegen nyelv	4	4	4	**4**	**4**
Matematika	3	3	3	**4**	-
Történelem	2	2	3	**3**	-
Etika	-	-	-	**1**	-
Informatika	2	2	2	-	-
Művészetek	-	-	1	-	-
Testnevelés	5	5	5	**5**	-
Osztályfőnöki	1	1	1	**1**	-
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	-	-	-	-
Biológia	-	2	2	**2**	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	-	1	-	-	-

Szakmai óraháló:

		9.		10.			11.			12.		5/13.	
		heti óraszám		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		heti óraszám	
		e	gy	e	gy		e	gy		e	**gy**	**e**	gy
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.											**0,5**	
11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.											**2**	
10323-12 Egészségügy és elsősegély	Anatómiai-élettani ismeretek	4											
	Egészségtan			2									
	Terhelésélettan			2									
	Elsősegélynyújtás gyakorlat							3					
	Funkcionália anatómia									2			
Masszázs elméleti alapjai I.	Klinikumi alapismeretek									2			
10324-12 Edzéselmélet és gimnasztika	Edzéselmélet	2		1						1			
	Edzésprogramok gyakorlat		2		2			1			**1**		
	Gimnasztika	1								1			
	Gimnasztika gyakorlat		2		1			1					
Fizioterápia I.	Fizioterápia						1						
	Fizioterápia I. gyakorlat							2			**1**		
	Masszázs			1									

Regeneráló balneoterápiás masszázs	Svédmasszázs gyakorlat				3			2			**2**		
10334-12 Aqua tréning	Aqua tréning											**2**	
	Aqua tréning gyakorlat												**4**
10335-16 Csoportos fitness órák	Csoportos fitness órák											**1**	
	Csoportos fitness órák gyakorlat												**6**
10336-12 Fitness termi kondicionálás	Fitness termi kondicionálás											**2**	
	Fitness termi kondicionálás gyakorlat												**3**
10337-16 Ügyfélszolgálat a fitness-wellness létesítményekben	Ügyfélszolgálat											**3**	
	Ügyfélszolgálat gyakorlat												**3**
10338-12 Speciális óratípusok és foglalkozásformák	Speciális óratípusok											**0,5**	
	Speciális óratípusok gyakorlat												**4**
Összefüggő szakmai gyakorlat						140			140				

10.7.3.1.2. 2018-ban indult 12.a és 2019-ben indult 11. a osztályaink foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
	H	H	H	H
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5

Idegen nyelv	4	4	4	4
Matematika	3	3	3	4
Történelem	2	2	4	3
Etika				1
Informatika	2	2		
Vizuális kultúra	1			
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Komplex természettudományos tantárgy	3			
Biológia	2	2	2	
Fizioterápia			1	
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek		1		

A 2021/2022-es tanévben csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként					
	11. évf.			12. évf.		
	K	H	B	K	H	B
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4	4	
Idegen nyelv	4	4	8	4	4	8

Szakmai foglalkozásháló:

		9.		10.			**11.**			**12.**		5/13.	
		e	gy	**e**	gy	ögy	**e**	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	e	gy

A főszakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	5	3	7	5	140	**2**	**2**	**140**	**4**	**1**	11	20
	Összesen		8		12			**4**			**5**		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	főszakképesítés											0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.	főszakképesítés											2	
10323-12 Egészségügy és elsősegély	Anatómiai-élettani ismeretek	főszakképesítés	2		2									
	Egészségtan	főszakképesítés	2											
	Elsősegélynyújtás gyakorlat	főszakképesítés				2								
	Funkcionális anatómia	főszakképesítés									**2**			
	Terhelésélettan	főszakképesítés			2									
10324-12 Edzéselmélet és gimnasztika	Edzéselmélet	főszakképesítés			2			**1**			**1**			
	Edzésprogramok gyakorlat	főszakképesítés		2		2			**1**			**1**		
	Gimnasztika elmélet	főszakképesítés	1		1			**1**			**1**			
	Gimnasztika gyakorlat	főszakképesítés		1		1			**1**					
11110-16 Egészségügyi alapismeretek	Egészségügyi alapismeretek	51 726 01 Regeneráló balneoterápiás masszőr									**1**			
12051-16 Masszázs elméleti alapjai I.	Klinikumi alapismeretek	51 726 01 Regeneráló									**1**			

		balneoterápiás masszőr												
12053-16 Fizioterápia I.	Fizioterápia elmélet	51 726 01 Regeneráló balneoterápiás masszőr						**1**						
	Fizioterápia gyakorlat	51 726 01 Regeneráló balneoterápiás masszőr							**2**			**1**		
12055-16 Regeneráló balneoterápiás masszázs	Masszázs elmélet	51 726 01 Regeneráló balneoterápiás masszőr						**1**						
	Svédmasszázs gyakorlat	51 726 01 Regeneráló balneoterápiás masszőr							**3**			**3**		
10334-12 Aqua tréning	Aqua tréning elmélet	főszakképesítés											2	
	Aqua tréning gyakorlat	főszakképesítés												4
10335-16 Csoportos fitness órák	Csoportos fitness órák elmélet	főszakképesítés											1	
	Csoportos fitness órák gyakorlat	főszakképesítés												6
	Fitness termi kondicionálás elmélet	főszakképesítés											2	

10336-12 Fitness termi kondicionálás	Fitness termi kondicionálás gyakorlat	főszakképesítés												3
10337-16 Ügyfélszolgálat a fitness-wellness létesítményekben	Ügyfélszolgálat elmélet	főszakképesítés											2,5	
	Ügyfélszolgálat gyakorlat	főszakképesítés												3
10338-12 Speciális óratípusok és foglalkozásformák	Speciális óratípusok elmélet	főszakképesítés											1	
	Speciális óratípusok gyakorlat	főszakképesítés												4

12. évfolyamban történő módosítások (a tanulók 12. félév után mellékszakképesítés vizsgát tesznek):

tantárgy	12. évfolyam 1. félév	12. évfolyam 2. félév
Fizioterápia gyakorlat	2	0
Klinikumi alapismeretek	2	0
Egészségügyi alapismeretek	2	0
Svédmasszázs gyakorlat	6	0
Edzéselmélet	0	2
Edzésprogramok gyakorlat	0	2
Gimnasztika elmélet	0	2
Funkcionális anatómia	2	4
Etika	0	2
Magyar nyelv	0	2

10.7.2. Közlekedés és szállítmányozás ágazat Logisztikai és szállítmányozás ügyintéző osztályaink foglalkozáshálója

10.7.2.1. 2017-ben indult Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző 5/13.Lg osztály foglalkozáshálója

Közismereti óraháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	**13. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5	-
Idegen nyelv	4	4	4	4	**4**
Matematika	3	3	3	4	-
Történelem	2	2	4	3	-
Etika	-	-	-	1	-
Informatika	2	2	2	-	-
Művészetek	-	-	1	-	-
Testnevelés	5	5	5	5	-
Osztályfőnöki	1	1	1	1	-
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	-	-	-	-
Fizika	-	2	2	2	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	-	1	-	-	-

Szakmai foglalkozásháló:

	9.		10.			11.			12.		**5/13.**	
	heti óraszám		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		**heti óraszám**	
	e	gy	e	gy		e	gy		e	gy	**e**	**gy**

A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	8	3	8,5	3,5	140	7,5	2,5	140	4	6	**20,5**	**10,5**
	Összesen	11		12			10			10		**31**	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.											**0,5**	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.											**2**	
11504-16 Gazdálkodási alaptevékenység ellátása	Gazdasági és jogi alapismeretek	1											
	Ügyviteli gyakorlatok		0,5										
	Általános statisztika						0,5						
	Pénzügyi alapismeretek			1									
	Adózási alapismeretek			0,5									
	Számviteli alapismeretek						1						
11506-16 Vállalkozásfinanszírozási és adózási feladatok	Vállalkozásfinanszírozás						1						
	Vállalkozásfinanszírozás gyakorlat										1		
	Adózás						1						
	Elektronikus adóbevallás gyakorlata										1,5		
10147-12 Gazdálkodási feladatok ellátása	Gazdálkodási ismeretek			1									
10156-12 Jogi-. adójogi feladatok ellátása	Jogi-, adójogi szabályozás keretei						1						
	Jogi-, adójogi gyakorlat							0,5					
	Vámtarifa és áruosztályozás									1			

10160-12 Vámtarifa feladatok és áruosztályozás	Áruosztályozás gyakorlata										0,5		
10159-12 Vámjogi feladatok ellátása	Vámjogi szabályozás									1			
	Vámjogi gyakorlat										1		
10496-16 Közlekedés-szállítási alapok	Közlekedési alapfogalmak	3											
	Közlekedés technikája			4									
	Közlekedés üzemvitel gyakorlat				1,5								
10501-16 Szállítmányozási ügyintézői feladatok	Általános szállítmányozási ismeretek											**4**	
	Ágazati szállítmányozási ismeretek											**7**	
	Szállítmányozás gyakorlat												**5**
10036-16 Logisztikai ügyintézői feladatokmodul11	Logisztika											**7**	
	Logisztikai tervezés gyakorlat												**5,5**
10036-16 A raktáros feladatai	A raktározási folyamatok	3											
	Speciális áruk raktározása	1											
	Raktározás gyakorlat		2,5										
11781-16 A raktárvezető feladatai	A raktározás szerepe az ellátási láncban			1									
	Raktár működtetése és mutatószámai			1									
	Raktárvezetés gyakorlat				2								
	Kommunikáció alapjai						3						

10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Üzleti kommunikáció gyakorlat							2					
10651-12 Vezetési, jogi, gazdasági, marketing ismeretek	Vezetési, jogi, gazdasági, marketing elméleti ismeretek									2			
	Marketing gyakorlat										1		
	Vezetés, szervezés gyakorlat										1		

10.7.2.2. 2018-ban indult 11. b és 2019-ben indult 12.b Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző osztályok foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	**11. évf.**	**12. évf.**	13. évf.
	H	H	**H**	**H**	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	**4**	**5**	
Idegen nyelv	4	4	**4**	**4**	4
Matematika	3	3	**3**	**4**	
Történelem	2	2	**4**	**3**	
Etika				**1**	
Informatika	2	2			
Vizuális kultúra	1				
Testnevelés	5	5	**5**	**5**	
Osztályfőnöki	1	1	**1**	**1**	
Komplex természettudományos tantárgy	3				
Fizika	2	2	**2**		
szakmai tantárgy			**1**		
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek		1			

A 2021/2022-es tanévben csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként					
	11. évf.			12. évf.		
	K	H	B	K	H	B
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4	4	
Idegen nyelv	4	4	8	4	4	8

Szakmai foglakozásháló:

			9.		10.			11.			12.		5/13.	
			e	gy	e	gy	ögy	**e**	**gy**	**ögy**	**e**	**gy**	e	gy
A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	8	0	7	4	140	**9**	**3**	**140**	**5**	**7**	20,5	10,5
	Összesen		8		11			**12**			**12**		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés											0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés											2	
11504-16 Gazdálkodási alaptevékenység ellátása	Gazdasági és jogi alapismeretek	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző						**1**						
	Ügyviteli gyakorlatok	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző							**0,5**					

	Általános statisztika	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző									**0,5**				
	Pénzügyi alapismeretek	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző						**1**							
	Adózási alapismeretek	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző						**1**							
	Számviteli alapismeretek	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző									**1**				
11506-16 Vállalkozásfinanszírozási és adózási feladatok	Vállalkozásfinanszírozás	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző						**1**							
	Vállalkozásfinanszírozás gyakorlat	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző							**0,5**						
	Adózás	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző									**1**				
	Elektronikus adóbevallás gyakorlata	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző										**1**			
10152-16 Kis- és középvállalkozások gazdálkodási feladatai	Kis- és középvállalkozások gazdálkodása	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző						**1**							
	Üzleti terv készítése	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző						**1**							

10153-16 Könyvvezetési feladatok	Könyvvezetés	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző									**0,5**				
	Pénzforgalmi könyvvitel gyakorlat	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző										**1**			
10154-16 Munkaerő-gazdálkodás	Munkaerő-gazdálkodás	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző						**1**							
	Bérszámfejtési gyakorlat	51 344 11 Vállalkozási ügyintéző										**1**			
10496-16 Közlekedés-szállítási alapok	Közlekedési alapfogalmak	fő szakképesítés	3												
	Közlekedés technikája	fő szakképesítés			3			**1**							
	Közlekedés üzemvitel	fő szakképesítés						**1**							
	Közlekedés üzemvitel gyakorlat	fő szakképesítés										**2**			
10036-16 A raktáros feladatai	Raktározási folyamatok	fő szakképesítés	2		2										
	Raktározás gyakorlat	fő szakképesítés				1			**2**						
11786-16 Raktárvezető feladatai	A raktározás szerepe és mutatószámai	fő szakképesítés			2										
	Raktárvezetés gyakorlat	fő szakképesítés				2									
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai	fő szakképesítés	3												
	Üzleti kommunikáció gyakorlat	fő szakképesítés				1									

10651-12 Vezetési, jogi, gazdasági és marketing ismeretek	Vezetési, jogi, gazdasági és marketing elméleti ismeretek	fő szakképesítés										**2**			
	Marketing, vezetés, szervezés gyakorlat	fő szakképesítés											**2**		
10501-16 Szállítmányozási ügyintézői feladatok	Általános szállítmányozási ismeretek	fő szakképesítés												4	
	Ágazati szállítmányozási ismeretek	fő szakképesítés												7	
	Szállítmányozási ismeretek gyakorlat	fő szakképesítés													5
10034-16 Logisztikai ügyintéző feladatai	Logisztika	fő szakképesítés												7	
	Logisztikai tervezés gyakorlat	fő szakképesítés													5,5

11. és 12. évfolyamban történő módosítások a kerettantervhez képest (a tanulók 12. félév után mellékszakképesítés vizsgát tesznek):

tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam 1. félév	12. évfolyam 2. félév
Gazdasági és jogi alapismeretek	1	0	0
Ügyviteli gyakorlatok	0,5	0	0
Általános statisztika	0	1	0
Pénzügyi alapismeretek	1	0	0
Adózási alapismeretek	1	0	0
Számviteli alapismeretek	0	2	0
Vállalkozásfinanszírozás	1	0	0
Vállalkozásfinanszírozás gyakorlat	0,5	0	0
Adózás	0	2	0
Elektronikus adóbevallás gyakorlata	0	2	0

Kis- és középvállalkozások gazdálkodása	1	0	0
Üzleti terv készítése	1	0	0
Könyvvezetés	0	1	0
Pénzforgalmi könyvvitel gyakorlat	0	2	0
Munkaerő-gazdálkodás	1	0	0
Bérszámfejtési gyakorlat	0	2	0
Közlekedés technikája	1	0	0
Közlekedés üzemvitel	1	0	0
Közlekedés üzemvitel gyakorlat	0	0	4
Raktározás gyakorlat	2	0	0
Vezetési, jogi, gazdasági és marketing elméleti ismeretek	0	0	4
Marketing, vezetés, szervezés gyakorlat	0	0	4

10.7.3. Turizmus-vendéglátás ágazatban induló vendéglátásszervező osztályaink foglalkozáshálója

10.7.3.1. A magyar-német két tanítási nyelvű előkészítő évfolyamot követően 2017-ben indult Vendéglátásszervező szakos osztályunk foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	**13. évf.**
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	-
Idegen nyelv	4	4	6	6	**4**
Matematika	3	3	3	3	-
Történelem	2	2	3	3	-
Etika	-	-	-	1	-
Informatika	2	2	-	-	-
Művészetek	-	-	1	-	-
Testnevelés	5	5	5	5	-

Osztályfőnöki	1	1	1	1	-
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	-	-	-	-
Földrajz	-	2	2	2	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	-	1	-	-	-

Nyelvi előkészítő évfolyam foglalkozáshálója:

Tantárgyak	óraszámok
Magyar nyelv	1
Idegen nyelv	18
Matematika	1
Történelem	1
Informatika	3
Testnevelés	5
Osztályfőnöki	1

Szakmai foglalkozásháló:

		9.		10.			11.			12.		**5/13.**	
		heti óraszám		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		**heti óraszám**	
		e	gy	e	gy		e	gy		e	gy	**e**	gy
A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	5,5	5,5	4	8	140	2,5	7,5	140	3,5	6,5	**12**	19
	Összesen	11		12			10			10		**31**	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.											**0,5**	
11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.											**2**	

11561-16 Gazdálkodási ismeretek	Vendéglátó gazdálkodás elmélete	1											
	A vendéglátó gazdálkodás gyakorlata		1		2						1		
11518-16 Élelmiszerismeret	Általános élelmiszerismeret	1,5		0,5									
	Élelmiszerek a gyakorlatban		1		0,5								
11519-16 Élelmiszerbiztonsági alapismeretek	Élelmiszerbiztonság alapjai	0,5											
	Vendéglátás higiénéje			0,5									
11523-16 Pincér szakmai idegen nyelv	Pincér szakmai idegen nyelv									1			
11524-16 Felszolgálási alapok	Felszolgálási alapok	0,5		1									
	Felszolgálási alapok gyakorlat		1,5		2,5								
11525-16 Felszolgáló szakmai ismeretek	Felszolgálás						0,5			1			
	Felszolgálás gyakorlat							3			2		
11520-16 Vendéglátó kereskedelem	Értékesítés elmélete	1		1								**4**	
	Értékesítés gyakorlata		1		1,5			1					**2**
11538-16 Vendéglátás marketingje	Marketing és kommunikáció a gyakorlatban										1		**2**
	Alkalmazott számítástechnika										1		**3**
	Ügyvitel												**1**
11539-16 Vendéglátó ételkészítés	Termelés elmélete	1		1						0,5		**3**	
	Termelés gyakorlata		1		1,5			1					**10**
11540-16 Idegen nyelv a vendéglátásban	Vendéglátó üzleti idegen nyelv elmélete						1			1		**1,5**	
	Vendéglátó üzleti idegen nyelv gyakorlata							1			1,5		**2**
	Jogszabályok a vendéglátásban						1					**1**	

11541-16 Üzletvezetés a vendéglátásban	Szervezés és irányítás a vendéglátásban							1,5					**1**

10.7.3.2. A nyelvi előkészítő évfolyamot követően 2018-ban indult 12.c és 2019-ben indult 11. c Vendéglátásszervező szakos osztályunk foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	13. évfolyam
	H	H	H	H	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	
Idegen nyelv	4	4	6	6	4
Matematika	3	3	3	3	
Történelem	2	2	3	3	
Etika				1	
Informatika	2	2			
Vizuális kultúra	1				
Testnevelés	5	5	5	5	
Osztályfőnöki	1	1	1	1	
Komplex természettudományos tantárgy	3				
Földraz	2	2	2		
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek		1			

Nyelvi előkészítő évfolyam órahálója:

Tantárgyak	óraszámok
Magyar nyelv	1

Idegen nyelv	18
Matematika	1
Történelem	1
Informatika	3
Testnevelés	5
Osztályfőnöki	1

A 2021/2022-es tanévben csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként					
	11. évf.			12. évf.		
	K	**H**	**B**	K	H	B
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**4**		4	4	
Idegen nyelv	**4**	**6**	**12**	4	6	12

Szakmai foglalkozásháló:

			9.		10.			11.			12.		5/13.	
			e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	e	gy
A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	4	4	7	5	140	**4**	**7**	**140**	**7**	**5**	9,5	21,5
	Összesen		8		12			**11**			**12**		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés											0,5	

11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés												2	
11561-16 Gazdálkodási ismeretek	Vendéglátó gazdálkodás elmélete	fő szakképesítés	1		1						**1**			1	
	A vendéglátó gazdálkodás gyakorlata	fő szakképesítés		1		1			**2**			1			1
11518-16 Élelmiszerismeret	Általános élelmiszerismeret	fő szakképesítés	1		1								1,5		
	Élelmiszerek a gyakorlatban	fő szakképesítés		1		1			1						
11519-16 Élelmiszerbiztonsági alapismeretek	Élelmiszerbiztonság és vendéglátás higiéniája	fő szakképesítés			1										
11523-16 Pincér szakmai idegen nyelv	Pincér szakmai idegen nyelv	34 811 03 Pincér						1							
11524-16 Felszolgálási alapok	Felszolgálási alapok	34 811 03 Pincér						1							
	Felszolgálási alapok gyakorlata	34 811 03 Pincér							2						
11525-16 Felszolgáló szakmai ismeretek	Felszolgálás	34 811 03 Pincér						1							
	Felszolgálás gyakorlata	34 811 03 Pincér							2						
11520-16 Vendéglátó kereskedelem	Értékesítés elmélete	fő szakképesítés	1		2			1			**1**		1,5		
	Értékesítés gyakorlata	fő szakképesítés		2		1									9
11538-16 Vendéglátás marketingje	Marketing és kommunikáció a vendéglátásban	fő szakképesítés			1						1			1	
	Informatika a vendéglátásban	fő szakképesítés										**1**			

11539-16 Vendéglátó ételkészítés	Termelés elmélete	fő szakképesítés	1		1						**3**		1	
	Termelés gyakorlata	fő szakképesítés				2						**2**		9,5
11540-16 Idegen nyelv a vendéglátásban	Vendéglátó üzleti idegen nyelv gyakorlata	fő szakképesítés										1		2
11541-16 Üzletvezetés a vendéglátásban	Jogszabályok, szervezés és irányítás a vendéglátásban	fő szakképesítés									1		1	
11561-16 Gazdálkodási ismeretek	Vendéglátó gazdálkodás elmélete	34 811 03 Pincér												
	A vendéglátó gazdálkodás gyakorlata	34 811 03 Pincér												
11518-16 Élelmiszerismeret	Általános élelmiszerismeret	34 811 03 Pincér												
	Élelmiszerek a gyakorlatban	34 811 03 Pincér												
11519-16 Élelmiszerbiztonsági alapismeretek	Élelmiszerbiztonság és vendéglátás higiéniája	34 811 03 Pincér												

11. és 12. évfolyamban történő módosítások (a tanulók 12. félév után mellékszakképesítés vizsgát tesznek):

tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam 1. félév	12. évfolyam 2. félév
A vendéglátó gazdálkodás elmélete	0	1	1
A vendéglátó gazdálkodás gyakorlata	2	1	1
Élelmiszerek a gyakorlatban	1	0	0

Pincér szakmai idegen nyelv	1	0	0
Felszolgálási alapok	1	0	0
Felszolgálási alapok gyakorlata	2	0	0
Felszolgálás	1	0	0
Felszolgálás gyakorlat	2	0	0
Értékesítés elmélete	1	1	1
Marketing és kommunikáció a vendéglátásban	0	1	1
Informatika a vendéglátásban	0	1	1
Termelés elmélete	0	3	3
Termelés gyakorlata	0	2	2
Vendéglátó üzleti idegen nyelv gyakorlata	0	1	1
Jogszabályok, szervezés és irányítás a vendéglátásban	0	1	1

10.7.4. Turizmus-vendéglátás ágazatban induló Turisztikai szervező, értékesítő osztályunk foglalkozáshálója

10.7.4.1. 2017-ben indult 5/13.Tsz Turisztikai szervező, értékesítő osztályaink foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	13. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	-
Idegen nyelv	4	4	6	6	4
Matematika	3	3	3	3	-
Történelem	2	2	3	3	-
Etika	-	-	-	1	-
Informatika	2	2	-	-	-

Művészetek	-	-	1	-	-
Testnevelés	5	5	5	5	-
Osztályfőnöki	1	1	1	1	-
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	-	-	-	-
Földraz	-	2	2	2	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	-	1	-	-	-

Csoportbontásban tanult tantárgyak a 2021/2022-es tanévben:

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként		
	12. évf.		
	K	H	B
Idegen nyelv	4	6	12

Szakmai foglalkozásháló:

		9.		10.			11.			12.		**5/13.**	
		heti óraszám		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		**heti óraszám**	
		e	gy	e	gy		e	gy		e	gy	**e**	**gy**
A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	8	3	7	5	140	5	5	140	2,5	7,5	**7,5**	**23,5**
	Összesen	11,0		12,0			10			10,0		**31,0**	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.											**0,5**	

11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.											**2**	
11714-16 Turisztikai erőforrások	Turizmusföldrajz			0,5	0,5		1	1					
	Kultúr- és vallástörténet	1		1	0,5			1					
	Vendéglátó ismeretek	1											
	Gasztronómia gyakorlata		1		1								
	Szálláshely ismeretek												
11715-16 Kommunikáció a turizmusban	Protokoll a gyakorlatban		1		1								
	Üzleti kommunikáció gyakorlat										1		
	Szakmai idegen nyelv	3		2,5			3			2,5		**1,5**	**1,5**
11716-16 Gazdasági folyamatok a turizmusban	Turizmus rendszere	1		1									
	Marketing gyakorlat										1,5		
	Ügyviteli gyakorlat										1		
11717-16 Infokommunikációs technológia a turizmusban	IKT gyakorlata a turizmusban							1			1		
10064-16 Turisztikai termékkínálat	Utazásszervezés											**2,5**	
	Turisztikai árualap értékesítése gyakorlat												**11**
10065-16 Turisztikai vállalkozások	Vállalkozási alapismeretek											**1**	
	Turisztikai üzletágak gyakorlata												**11**
11300-16 Szállodai adminisztráció	Szállodai adminisztráció			1									
	Szállodai adminisztráció gyakorlata							1			1		
11302-16 Szállodai tevékenységek	Szállodai tevékenység	1		1			1				1		
	Szállodai tevékenység gyakorlata		1		1			1			1		
	Szállodai kommunikáció	1											

11301-16 Szállodai kommunikáció	Szállodai kommunikáció gyakorlata				1								

10.7.1.4.2. 2018-ban indult 12.d és 2019-ben indult 11.d Turisztikai szervező, értékesítő osztályaink foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
	H	H	H	H
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	4	4	6	6
Matematika	3	3	3	3
Történelem	2	2	3	3
Etika				1
Informatika	2	2		
Vizuális kultúra	1			
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Komplex természettudományos tantárgy	3			
Földrajz	2	2	2	
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek		1		

A 2021/2022-es tanévben csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként					
	11. évf.			12. évf.		
	K	H	B	K	H	B
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4	4	
Idegen nyelv	4	6	12	4	6	12

Szakmai foglalkozásháló:

			9.		10.			11.			12.		5/13.	
			e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	e	gy
A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	4	3	4	7	140	**3**	**8**	140	**5**	**7**	12	19
	Összesen		7		11			**11**			**12**		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés											0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés											2	
11714-16 Turisztikai erőforrások	Turizmus földrajz	fő szakképesítés		1		1						2		
	Kultúr- és vallástörténet	fő szakképesítés				1						2		
	Vendégfogadás	fő szakképesítés	1		1						2			
11715-16 Kommunikáció a turizmusban	Üzleti protokoll	fő szakképesítés		1		2								
	Szakmai idegen nyelv	fő szakképesítés	2		2			3			3		3	
11716-16 Gazdasági folyamatok a turizmusban	Turizmus rendszere	fő szakképesítés	1		1									
	Marketing	fő szakképesítés				2						1		
11717-16 Infokommunikációs technológia a turizmusban	IKT a turizmusban	fő szakképesítés		1		1								
	Utazásszervezés	fő szakképesítés											5,5	

10064-16 Turisztikai termékkínálat	Turisztikai árualap	fő szakképesítés													8
10065-16 Turisztikai vállalkozások	Vállalkozási alapismeretek	fő szakképesítés												1	
	Turisztikai üzletágak	fő szakképesítés													11
11300-12 Szállodai adminisztráció	Szállodai adminisztráció	52-812-01 Szállodai recepciós							2			1			
11301-12 Szállodai kommunikáció	Szállodai kommunikáció	52-812-01 Szállodai recepciós							1						
11302-12 Szállodai tevékenységek	Szállodai tevékenységek	52-812-01 Szállodai recepciós							5			1			

11. és 12. évfolyamban történő módosítások (a tanulók 11. tanév után mellékszakképesítés vizsgát tesznek):

tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam 1. félév	12. évfolyam 2. félév
Turizmus földrajz	0	1	3
Kultúr- és vallástörténet	0	2	2
Vendégfogadás	0	2	2
Szakmai idegen nyelv	3	3	3
Marketing	0	0	2
Szállodai adminisztráció	2	2	0
Szállodai kommunikáció	1	0	0
Szállodai tevékenységek	5	2	0

10.7.5. 2017-ben indult 5/13.Kg Kisgyermekgondozó,-nevelő szakos osztályunk foglalkozáshálója

Közismereti foglakozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	13. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5	-
Idegen nyelv	4	4	4	4	4
Matematika	3	3	3	4	-
Történelem	2	2	3	3	-
Etika	-	-	-	1	-
Informatika	2	2	2	-	-
Művészetek	-	-	1	-	-
Testnevelés	5	5	5	5	-
Osztályfőnöki	1	1	1	1	-
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	-	-	-	-
Biológia	-	2	2	2	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	-	1	-	-	-

Csoportbontásban tanult tantárgyak a 2021/2022-es tanévben:

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként		
	12. évf.		
	K	H	B
Idegen nyelv	4	4	8

Szakmai foglalkozásháló:

		9.		10.			11.			12.		5/13.	
		heti óraszám		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		heti óraszám	
		e	gy	e	gy		e	gy		e	gy	e	gy
A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	9,5	1,5	8,5	3,5	140	2,5	7,5	140	5,5	4,5	23	8
	Összesen	11		12			10			10		31,0	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.											0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.											2	
10525-12 A szociális ellátás általános tevékenységei	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat		0,5					1			1		
	Társadalomismereti, szociálpolitikai, jogi és etikai ismeretek	2		1			1			2			
	Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat				1,5								
	Pszichológiai és pedagógiai ismeretek	1								2			
	Pszichológiai gyakorlat				1								
	Egészségügyi alapismeretek			1			0,5			1			
	Népegészségügyi ismeretek						1						

10559-12 Elsősegély-nyújtási feladatok	Az elsősegélynyújtás gyakorlata							1,5					
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat		1										
	Gyermekvédelmi ismeretek	1,5											
	Gyógypedagógiai alapismeretek	1											
	Gondozási, ápolási ismeretek			2									
	Gondozási, ápolási gyakorlat				0,5			2			0,5		
10523-16 Gyermekfelügyeleti feladatok	Gyermekotthoni feladatok	3											
	Gyermekotthoni gyakorlat				0,5			2			0,5		
10524-16 Gyermekfelügyelői dokumentációs feladatok	Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek			1									
	Gyermekfelügyeleti dokumentációs ismeretek			1									
	Adminisztrációs gyakorlat										1,5		
10528-12 Házi időszakos gyermekfelügyelet	Házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek			1,5									
	Házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlata										1		
10529-12 A napközbeni gyermekellátás feladatai	A napközbeni kisgyermekellátással kapcsolatos ismeretek											5	
	A kisgyermekkori nevelés											8,5	
	A kisgyermek gondozása											5	
	A napközbeni kisgyermekellátás gyakorlata												7

10530-12 A napközbeni gyermekellátás dokumentációs feladatai	Adminisztráció és tájékoztatás											2	
	Dokumentációs gyakorlat												1
11676-16 Családpedagógiai alapismeretek	Pedagógiai szociológia	0,5											
	Mentálhigiénés ismeretek	0,5											
	Fejlődéslélektani alapok			0,5									
11677-16 Kapcsolati formák családokkal	A kapcsolattartás elmélete			0,5									
	A kapcsolattartás gyakorlata							1					
11678-16 Kommunikáció és viselkedéskultúra	Kommunikáció									0,5			

10.7.5.2. 2018-ban indult 12.e és 2019-ben indult 11.e Kisgyermekgondozó,-nevelő szakos osztályok foglalkozáshálója

Közismeret foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
	H	H	H	H
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	5
Idegen nyelv	4	4	4	4
Matematika	3	3	3	4
Történelem	2	2	4	3
Etika				1
Informatika	2	2		
Vizuális kultúra	1			
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1

Komplex természettudományos tantárgy	3			
Biológia	2	2	2	
Szakmai tantárgy			1	
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek		1		

A 2021/2022-es tanévben csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként					
	11. évf.			12. évf.		
	K	H	B	K	H	B
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4	4	
Idegen nyelv	4	4	8	4	4	8

Szakmai foglalkozásháló:

		9.	10.				11.			12.		5/13.	
		e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	e	gy

A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	5	3	5	7	140	**10**	**2**	140	**10**	**2**	19,5	11,5
	Összesen		8	12				**12**			**12**		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés											0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés											2	
10525-12 A szociális ellátás általános tevékenységei	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	fő szakképesítés		2		2								
	Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek	fő szakképesítés	2		2			**2**			**1,5**			
	Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	fő szakképesítés		1		3								
	Pedagógiai, pszichológiai ismeretek	fő szakképesítés	1		1			**2**			**2**			
	Egészségügyi ismeretek	fő szakképesítés	1		2									
10559-12 Elsõsegély-nyújtási feladatok	Elsősegélynyújtási feladatok	fő szakképesítés				2								
	Népegészségügyi ismeretek	fő szakképesítés	1											
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Gyermekvédelmi ismeretek	fő szakképesítés						1			**2**			
	Gyógypedagógiai ismeretek	fő szakképesítés						**1**			**1,5**			
	Gondozási, ápolási ismeretek	fő szakképesítés						**1**			**2**			
	Gondozási, ápolási gyakorlat	fő szakképesítés							**1**			**1,5**		

12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Gyermekvédelmi ismeretek	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő						1							
	Gyógypedagógiai ismeretek	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő						1							
	Gondozási, ápolási ismeretek	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő						1,5							
	Gondozási, ápolási gyakorlat	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő							2						
10523-16 Gyermekfelügyelői feladatok	Gyermekotthoni feladatok	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő									2				
	Gyermekotthoni gyakorlat	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő										2			
10524-16 Gyermekfelügyeleti dokumentációs feladatok	Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő									1				
	Adminisztrációs gyakorlat	31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő										1			

	Családi mentálhigiéné	52 761 01 Családsegítő asszisztens						**2**			0,5			
11677-16 Kapcsolattartás formái a családokkal	A kapcsolattartás elmélete	52 761 01 Családsegítő asszisztens						1			**0,5**			
	Kapcsolattartás gyakorlata	52 761 01 Családsegítő asszisztens							**1**			**0,5**		
10529-16 Napközbeni gyermekellátás feladatai	A napközbeni kisgyermekellátással kapcsolatos ismeretek	fő szakképesítés											3,5	
	A kisgyermekkori nevelés	fő szakképesítés											8,5	
	A kisgyermek gondozása	fő szakképesítés											4	
	A napközbeni kisgyermekellátás gyakorlata	fő szakképesítés												9
10530-16 A napközbeni gyermekellátás dokumentációs feladatai	Adminisztráció és tájékoztatás	fő szakképesítés											1	
	Dokumentáció gyakorlat	fő szakképesítés												2,5

11. és 12. évfolyamban történő módosítások (a tanulók 12. félév után mellékszakképesítés vizsgát tesznek):

tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam 1. félév	12. évfolyam 2. félév
Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek	2	1	2
Pedagógiai, pszichológiai ismeretek	2	2	2
Gyermekvédelmi ismeretek	1	2	2
Gyógypedagógiai ismeretek	1	1	2
Gondozási, ápolási ismeretek	1	2	2
Gondozási, ápolási gyakorlat	1	1	2
Családi mentálhigiéné	2	1	0
A kapcsolattartás elmélete	1	1	0
Kapcsolattartás gyakorlata	1	1	0

10.8. Kifutó szakközépiskolai osztályaink foglalkozáshálója

10.8.1. Húsipari termékgyártó szakos osztályaink foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom	2 óra	2 óra	–

Idegen nyelv	2 óra	2 óra	2 óra
Matematika	3 óra	2 óra	–
Társadalomismeret	2 óra	1 óra	1 óra
Természetismeret	3 óra	–	1 óra
Testnevelés	4 óra	3 óra	3 óra
Informatika	1 óra		1,5 óra
Osztályközösség-építő Program	1 óra	1 óra	1 óra
Összesen:	18 óra	11 óra	9,5 óra

Szakmai foglalkozásháló:

		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam	
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy		e	gy
	Összesen	6,5	8	140	6	17	140	9	14
	Összesen	14,5			23,0			23	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5	
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							2	
10891-16 Mikrobiológia, higiénia és minőségbiztosítás	Mikrobiológia és higiénia	2							
	Minőségbiztosítás							1	
	Higiénia gyakorlati alkalmazása					1			
10927-16 Vágóhídi munka	Húsipari technológia	4							
	Húsipari gépek	0,5			0,4				

	Technológia gyakorlat					2,8			2,6
10928-16 Darabolás, csontozás	Húsipari technológia				1,8				
	Húsipari gépek				0,4				
	Technológia gyakorlat		8			5,3			1,7
10929-16 Másodlagos húsipari feldolgozás	Húsipari technológia				1,2			5	
	Húsipari gépek				0,2			2	
	Élelmiszervizsgálat gyakorlat					2			
	Technológia gyakorlat					5,9			8,8
10930-16 Húsipari értékesítés	Húsipari technológia							0,7	
	Húsipari gépek							0,1	
	Vállalkozási és kereskedelmi ismeretek				2			1	
	Technológia gyakorlat								0,9

10.8.2. Pék szakos osztályaink foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom	2 óra	2 óra	–
Idegen nyelv	2 óra	2 óra	2 óra
Matematika	3 óra	2 óra	–
Társadalomismeret	2 óra	1 óra	1 óra

Természetismeret	3 óra	–	1 óra
Testnevelés	4 óra	3 óra	3 óra
Informatika	1 óra		1,5 óra
Osztályközösség-építő Program	1 óra	1 óra	1 óra
Összesen:	18 óra	11 óra	9,5 óra

Szakmai foglalkozásháló:

	Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
	1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		
	e	gy		e	gy		e	gy	

A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	**10**	**7**	140	**10**	15	140	**11,5**	14
	Összesen	**17**			**25**			**25,5**	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5	
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							2	
11945-16 Sütőipari alapismeretek	Sütőipari technológia I.	**4**							
	Szakmai gépek I.	2							
	Szakmai számítások I.	**2**							
	Szakmai gyakorlat I.		**7**						
11837-16 Sütőipari ismeretek	Sütőipari technológia II.				**4**			3	
	Szakmai gépek II.				2			1	
	Szakmai számítások II.				1			2	
	Szakmai gyakorlat II.					12			10
11919-16 Élelmiszerelőállítási alapismeretek	Mikrobiológia és higiénia	1							
	Munka- és környezetvédelem	1							
	Minőség-ellenőrzés gyakorlat					3			
	Gazdasági és fogyasztóvédelmi ismeretek				**2**			1	
	Minőségirányítás				1				
10942-16 Mézeskalács készítés	Mézeskalács készítés							2	
	Mézeskalács készítés gyakorlat								4

10.8.3. Pék-cukrász osztályunk foglalkozásháló̱ja

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom	2 óra	2 óra	–
Idegen nyelv	2 óra	2 óra	2 óra
Matematika	3 óra	2 óra	–
Társadalomismeret	2 óra	1 óra	1 óra
Természetismeret	3 óra	–	1 óra
Testnevelés	4 óra	3 óra	3 óra
Informatika	1 óra		1,5 óra
Osztályközösség-építő Program	1 óra	1 óra	1 óra
Összesen:	18 óra	11 óra	9,5 óra

Szakmai foglalkozásháló:

		Szakközépiskolai képzés közismereti oktatással								
		1/9. évfolyam			2/10. évfolyam			3/11. évfolyam		
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		
		e	gy		e	gy		e	gy	
A fő szakképesítésre vonatkozóan:	Összesen	10	7	140	9	14	140	9	14	
	Összesen	17			23,0			23,0		

11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.							0,5	
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.							2	
10917-12 Sütőipari és cukrászati termékgyártás	Sütőipari gyártástechnológia	**3**			**3**			3	
	Cukrászipari gyártástechnológia	**3**			**3**			3	
	Sütő- és cukrászati gépek működése	**2**			2			1	
	Sütő- és cukrászipari gyártástechnológia gyakorlat		7			12			14
11919-16 Élelmiszerelőállítási alapismeretek	Mikrobiológia és higiénia	1							
	Munka- és környezetvédelem	1							
	Minőség-ellenőrzés gyakorlat					2			
	Gazdasági és fogyasztóvédelmi ismeretek				1			2	
	Minőségirányítás				1				

10.9. 2020-ban indult Technikus osztályaink foglalkozáshálója

10.9.1. 2020-ban indult 10. a és 2021-ben indult 9.a Fitness-wellness instruktor osztályok foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**5**	4	4	0
Idegen nyelv	**4**	**4**	3	3	7
Matematika	**4**	**4**	4	4	0
Történelem	**4**	**3**	3	3	0

Állampolgári ismeretek	**0**	**0**	0	1	0
Digitális kultúra	**3**	**1**	0	0	0
Testnevelés	**4**	**4**	3	3	0
Osztályfőnöki	**1**	**1**	1	1	1
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	**3**	**0**	0	0	0
Biológia	**0**	**2**	2	0	2
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	**0**	**1**	0	0	0

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv	x (2 óra)				
Idegen nyelv	x	x	x	x	x
Digitális kultúra	x	x			

Szakmai foglalkozásháló:

Évfolyam		**9.**	**10.**	11.	12.	13.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	**18**	**0**	0	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	**0**	**0**	0	0	62
Sport ágazati alapoktatás	Anatómiai-élettani ismeretek	**72**	**72**	0	0	0
	Egészségtan	**0**	**72**	0	0	0
	Edzéselmélet I.	**36**	**72**	0	0	0
	Edzésprogramok I.	**72**	**36**	0	0	0

	Gimnasztika I.	**54**	**72**	0	0	0
Sport ágazati közös tartalmak	Elsősegélynyújtás	**0**	**0**	72	0	0
	Funkcionális anatómia	**0**	**0**	0	72	0
	Terhelésélettan	**0**	**0**	72	0	0
	Edzéselmélet II.	**0**	**0**	72	36	0
	Edzésprogramok II.	**0**	**0**	72	36	0
	Gimnasztika II.	**0**	**0**	72	36	0
	Kommunikáció	**0**	**0**	72	0	0
	Sportszervezési ismeretek	**0**	**0**	36	0	0
	Sporttörténet	**0**	**0**	0	36	0
	Pedagógia	**0**	**0**	0	36	0
	Pszichológia	**0**	**0**	0	36	0
	Sportmenedzsment és marketing	**0**	**0**	0	0	77
	Sportági alapok	**0**	**0**	36	108	0
	Aqua tréning	**0**	**0**	0	0	78
	Csoportos és speciális óratípusok	**0**	**0**	0	108	186
	Egyéni kondícionálás	**0**	**0**	0	0	217
	Ügyfélszolgálat	**0**	**0**	0	0	144

Egybefüggő szakmai gyakorlat:	**0**	**0**	35	35	

Gyakorlati foglalkozások éves száma:

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Edzésprogramok I. 70 %	72	36			
Gimnasztika I. 50 %	18	72			
Elsősegélynyújtás 30 %			36		
Edzésprogramok II. 70 %			72	36	
Gimnasztika II. 50 %			36	36	
Sportszervezési ismeretek 10 %			36		
Sportági alapok 80 %			36	108	
Aqua tréning 80 %					78
Csoportos és speciális óratípusok 80 %					186
Egyéni kondícionálás 80 %					217
Ügyfélszolgálat 50 %					144

10.9.2. 2020-ban indult 10. b és 2021-ben indult 9.b Logisztikai technikus osztályaink foglalkozáshálója és 2020-ban indult 2/14.Lg és 2021-ben indult 1/13.Lg Logisztikai technikus osztályaink foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam

Magyar nyelv és irodalom	**4**	**5**	4	4	0
Idegen nyelv	**4**	**4**	3	3	7
Matematika	**4**	**4**	4	4	0
Történelem	**4**	**3**	3	3	0
Állampolgári ismeretek	**0**	**0**	0	1	0
Digitális kultúra	**3**	**1**	0	0	0
Testnevelés	**4**	**4**	3	3	0
Osztályfőnöki	**1**	**1**	1	1	1
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	**3**	**0**	0	0	0
Fizika	**0**	**2**	2	0	2
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	**0**	**1**	0	0	0

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv	**x (2 óra)**				
Matematika	**x**				
Idegen nyelv	**x**	**x**	x	x	x
Digitális kultúra	**x**	**x**			

Szakmai foglalkozásháló:

Évfolyam		**9.**	**10.**	11.	12.	13.	**1/13.**	**2/14.**
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	**18**	**0**	0	0	0	**18**	**0**
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	**0**	**0**	0	0	62	**0**	**62**

Gazdálkodási tevékenység ellátása	Gazdasági ismeretek	**108**	**108**	0	0	0	**108**	**0**
	Vállalkozások működtetése	**0**	**72**	0	0	0	**72**	**0**
Üzleti kultúra és információkezelés	Kommunikáció	**36**	**72**	0	0	0	**72**	**0**
	Digitális alkalmazások	**90**	**72**	0	0	0	**162**	**0**
Közlekedés	Közlekedési alapok	**0**	**0**	108	0	0	**72**	**62**
	Közlekedés technikája és üzemvitele	**0**	**0**	144	0	0	**144**	**0**
Szállítmányozás	Külkereskedelmi és vámismeretek	**0**	**0**	72	0	0	**72**	**31**
	Általános szállítmányozás	**0**	**0**	0	108	77	**36**	**124**
	Ágazati szabályozások	**0**	**0**	0	144	0	**108**	**72**
	Szállítmányozói feladatok	**0**	**0**	0	0	186	**0**	**186**
Raktározás	Raktározási alapok	**0**	**0**	72	0	0	**72**	**0**
	Raktári tárolás és anyagmozgatás	**0**	**0**	72	0	0	**72**	**0**
	Raktári mutatószámok	**0**	**0**	0	72	0	**36**	**31**
	A raktárirányítás rendszere	**0**	**0**	0	0	62	**0**	**62**
	Raktárvezetés	**0**	**0**	0	0	48	**0**	**62**

Logisztika	Logisztikai alapok	**0**	**0**	0	36	62	**36**	**62**
	Beszerzési logisztika	**0**	**0**	0	36	47	**36**	**31**
	Készletezési logisztika	**0**	**0**	0	32	62	**36**	**62**
	Termelési logisztika	**0**	**0**	0	32	62	**36**	**62**
	Elosztási logisztika	**0**	**0**	0	32	62	**36**	**62**
	Minőség a logisztikában	**0**	**0**	0	0	62	**0**	**62**
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		**0**	**0**	0	140*		**160**	

Gyakorlati foglalkozások éves száma:

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam	1/13. évfolyam	2/14. évfolyam
Digitális alkalmazások	90	72				162	
Szállítmányozási feladatok*					186		186
A raktárirányítás rendszere*							62
Raktárvezetés*					48		62
Logisztikai alapok*					62		62
Beszerzési logisztika*					47		31

Készletezési logisztika*					62		62
Termelési logisztika*					62		62
Elosztási logisztika*					62		62
Minőség a logisztikában*					62		62
Raktározási alapok*			36			72	
Raktározás tárolás és anyagmozgatás*			36			72	

*: Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

Az 1/13.Lg osztály ágazati alapvizsga foglakozásainak bontása:

1. félév		2. félév	
Tantárgy	Óraszám	Tantárgy	Óraszám
Munkavállalói ismeretek	1		
Gazdasági ismeretek	6		
Kommunikáció	4		
Digitális alkalmazások	9		

Vállalkozások működtetése	4		
Ágazati szabályozások	2	Ágazati szabályozások	4
Közlekedési alapok	2	Közlekedési alapok	1,5
Közlekedés technikája és üzemvitele	4	Közlekedés technikája és üzemvitele	4
Külkereskedelmi és vámismeretek	2	Külkereskedelmi és vámismeretek	2
		Logisztikai alapok	2
		Beszerzési logisztika	2
		Készletezési logisztika	2
		Termelési logisztika	2
		Elosztási logisztika	2
		Általános szállítmányozás	2
		Raktározási alapok	4
		Raktározás tárolás és anyagmozgatás	4
		Raktári mutatószámok	2
Összesen:	34		34

10.9.3. 2020-ban indult Vendégtéri szaktechnikus szakos osztályunk foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló:

Tantárgyak	9/Ny évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	2	4	5	4	4	0
Idegen nyelv	18	4	4	3	3	7
Matematika	2	4	4	4	4	0
Történelem	1	4	3	3	3	0
Állampolgári ismeretek		0	0	0	1	0
Digitális kultúra	3	3	1	0	0	0
Testnevelés	5	4	4	3	3	0
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	0	3	0	0	0	0
Földrajz	0	0	2	2	0	2
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	0	1	0	0	0

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	9/Ny évfolyam	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	x	x (2 óra)				
Idegen nyelv	x	x	x	x	x	x
Matematika	x					
Történelem	x					
Digitális kultúra	x	x	x			

Szakmai foglalkozásháló:

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13.

Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	**18**	**0**	0	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	**0**	**0**	0	0	93
Turizmus-vendéglátás alapozás	A munka világa	**54**	**0**	0	0	0
	IKT a vendéglátásban	**36**	**36**	0	0	0
	Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	**144**	**288**	0	0	0
Vendégtéri szakember - középszintű képzés	Rendezvényszervezési ismeretek	**0**	**0**	108	72	0
	Vendégtéri ismeretek	**0**	**0**	72	72	0
	Étel és italismeret	**0**	**0**	180	216	0
	Értékesítési ismeretek	**0**	**0**	36	72	0
	Gazdálkodás és ügyviteli ismeretek	**0**	**0**	108	72	0
Vendégtéri szaktechnikus – emelt szintű képzés	Üzleti menedzsment	**0**	**0**	0	0	279
	Marketing és protokoll	**0**	**0**	0	0	124
	Speciális szakmai kompetenciák	**0**	**0**	0	0	248
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		**0**	**0**	175	200	

Gyakorlati foglalkozások éves száma:

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
IKT a vendéglátásban 100 %	36	36			
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek 50 %	0	288			
Rendezvényszervezési ismeretek 100 %	0	0	108	62	
Vendégtéri ismeretek 100 %	0	0	72	62	
Étel és italismeret 100 %	0	0	172	225	
Értékesítési ismeretek 100 %	0	0	36	62	
Gazdálkodás és ügyviteli ismeretek 70 %	0	0	72	31	
Üzleti menedzsment 70 %	0	0	0	0	253
Marketing és protokoll 70 %	0	0	0	0	93
Speciális szakmai kompetenciák 100 %	0	0	0	0	217

10.9.4. 2020-ban indult 10. d és 2021-ben indult 9.d Turisztikai technikus szakos osztályok foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló (heti óraszám):

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**5**	4	4	0
Idegen nyelv	**4**	**4**	3	4	7
Matematika	**4**	**4**	4	4	0
Történelem	**4**	**3**	3	3	0
Állampolgári ismeretek	**0**	**0**	0	1	0
Digitális kultúra	**3**	**1**	0	0	0
Testnevelés	**4**	**4**	3	3	0
Osztályfőnöki	**1**	**1**	1	1	1
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	**3**	**0**	0	0	0
Földrajz	**0**	**2**	2	0	2
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	**0**	**1**	0	0	0

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv	**x (2 óra)**				
Idegen nyelv	**x**	**x**	x	x	x
Digitális kultúra	**x**	**x**			

Szakmai foglalkozásháló (éves óraszám):

Évfolyam	**9.**	**10.**	11.	12.	13.

Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	**18**	**0**	0	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	**0**	**0**	0	0	62
Turizmus-vendéglátás alapozás	A munka világa	**54**	**0**	0	0	0
	IKT a vendéglátásban	**36**	**36**	0	0	0
	Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	**144**	**288**	0	0	0
Turisztikai technikus - középszintű képzés	Beszerzés és értékesítés	**0**	**0**	72	36	0
	Üzleti kalkuláció és költséggazdálkodás	**0**	**0**	216	252	0
	Speciális szolgáltatások	**0**	**0**	72	36	0
	Reklám és vásárlásösztönzés, ügyfél-kapcsolatok	**0**	**0**	36	72	0
	Adminisztráció és elszámolás	**0**	**0**	72	36	0
Turisztikai technikus - Turisztikai szervező	Üzleti menedzsment a turizmusban	**0**	**0**	0	0	279
	Turizmusmarketing és protokoll	**0**	**0**	0	0	124
	Országismeret magyar nyelven	**0**	**0**	0	0	217
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		**0**	**0**	175	200	

Gyakorlati foglalkozások éves száma:

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
IKT a vendéglátásban 100 %	36	36			
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek 50 %	0	288			

10.9.5. 2020-ban indult 10. e és 2021-ben indult 9. e Kisgyermekgondozó,-nevelő szakos osztályok foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló (heti óraszám):

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	**4**	**5**	4	4	0
Idegen nyelv	**4**	**4**	3	3	7
Matematika	**4**	**4**	4	4	0
Történelem	**4**	**3**	3	3	0
Állampolgári ismeretek	**0**	**0**	0	1	0
Digitális kultúra	**3**	**1**	0	0	0
Testnevelés	**4**	**4**	3	3	0
Osztályfőnöki	**1**	**1**	1	1	1
Kötelező komplex természettudományos tantárgy	**3**	**0**	0	0	0
Biológia	**0**	**2**	2	0	2
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	**0**	**1**	0	0	0

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Magyar nyelv	**x (2 óra)**				

Matematika	x				
Idegen nyelv	x	x	x	x	x
Digitális kultúra	x	x			

Szakmai foglalkozásháló (éves óraszám):

Évfolyam		9.	10.	11.	12.	13.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	18	0	0	0	0
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	0	0	0	0	62
Szociális ágazati alapképzés	Szakmai személyiségfejlesztés	72	72	0	0	0
	Pszichológia	36	36	0	0	0
	Egészségügyi ismeretek	36	36	0	0	0
	Elsősegélynyújtás alapismeretei	36	18	0	0	0
	Társadalomismeret	36	36	0	0	0
	Szociális ismeretek	18	126	0	0	0
Gyermekjóléti és gyermekvédelmi ismeretek	A gyermekek védelmének rendszere	0	0	0	36	62
	A bölcsődei ellátás szervezési feladatai	0	0	0	54	31
	Otthont nyújtó ellátások	0	0	72	0	0
	Tanulástechnikai módszerek, tanulás- technikai gyakorlatok	0	0	36	0	0

Szakmai készségfejlesztés és a kommunikáció gyakorlati megközelítése	A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában	**0**	**0**	18	0	62
A csecsemő és kisgyermekellátás ismerete és gyakorlata	Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése	**0**	**0**	108	0	15,5
	A játéktevékenység fejlődése	0	0	0	108	62
	A kisgyermek gondozása	0	0	0	90	108,5
	A kisgyermek táplálása	0	0	72	0	0
	Beteg gyermek ápolása a bölcsődében	0	0	54	54	31
Differenciált szakmai ismeretek	Gyógypedagógiai ismeretek	0	0	0	0	62
	Kisgyermeknevelő dokumentációs feladatai	0	0	0	46	93
	Kutatási módszerek a kisgyermekneve- lés gyakorlatában	0	0	0	54	106,5
Családpedagógiai ismeretek	Pszichológiai és pedagógiai ismeretek	0	0	36	0	46,5
	Családi mentálhigiéné	0	0	90	18	0
	Családközpontú nevelés a bölcsődében	0	0	10	8	62
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		0	0	0	200	

Gyakorlati foglalkozások éves száma:

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13. évfolyam
Szakmai személyiségfejlesztés 90 %	72	72			
Pszichológia 50 %		36			
Egészségügyi ismeretek 50 %	0	36			
Elsősegélynyújtás alapismeretei 90 %	36	18			
Társadalomismeret 20 %		18			
Szociális ismeretek 50 %		72			

10.10. Szakképző iskolai osztályaink foglalkozáshálója

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Közismereti oktatás	18 óra	9 óra	9 óra
Ágazati alapoktatás	16 óra	0	0
Szakirányú oktatás	0	25 óra	25 óra
Heti összes óraszám	34 óra	34 óra	34 óra

10.10.1. 2020-ban és 2021-ben indult Hentes és húskészítmény-készítő osztályunk foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló (heti foglalkozásszám):

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam

Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	2	2	2
Idegen nyelv	2	1	1
Matematika	2	2,5	1
Történelem és társadalomismeret	3	0	0
Természetismeret	3	0	0
Testnevelés	4	2,5	2
Osztályközösség-építő Program	1	1	1
Pénzügyi és munkavállalói ismeret	0	0	1
Digitális kultúra	1	0	1

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Idegen nyelv	x	x	x
Digitális kultúra	x		x

Szakmai foglalkozásháló (éves foglalkozásszám):

Évfolyam		**1/9.**	**heti**	**2/10.**	**heti**	3/11.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	**18**	**0,5**	**0**		0
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv	**0**		**0**		62
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret	**72**	**2**	**0**		0
	Műszaki alapismeretek	**36**	**1**	**0**		0
	Élelmiszervizsgálat	**72**	**2**	**0**		0
	Alapozó gyakorlatok	**144**	**4**	**0**		0
	Munkavédelem és higiénia	**36**	**1**	**0**		0

	Alágazati specializáció	**198**	**5,5**	**0**		0
Húsipari alapműveletek	Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek	**0**		**36**	**1**	0
	Vágóállat-ismeret	**0**		**72**	**2**	0
	Vágástechnológiai alapműveletek és gépek	**0**		**36**	**1**	0
	Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek	**0**		**252**	**7 gy**	31
	Művelettani és technológiai számítások	**0**		**54**	**1,5**	31
Darabolás, csontozás	Félsertés darabolása, csontozása	**0**		**180**	**5 gy**	62
	Marhanegyed darabolása, csontozása	**0**		**108**	**3 gy**	31
	Sovány- és vizibaromfi darabolása, csontozása	**0**		**36**	**1 gy**	31
	Kereskedelmi értékesítés	**0**		**0**		62
Vágástechnológiák	Sertésvágás-technológiák	**0**		**0**		140
	Szarvasmarhavágás-technológiák	**0**		**0**		62
	Baromfivágás-technológiák	**0**		**0**		31
Másodlagos feldolgozás	Hőkezeléssel tartósított töltelékes hús-készítmények előállítása					62
	Nyers töltelékes húskészítmények előállítása					62
	Pácolt termékek előállítása					46
	Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalonna előállítás**a**					31

	Késztermékvizsgálat			54	1,5 gy	
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek			72	2	31
Egybefüggő szakmai gyakorlat:				140		

Gyakorlati foglalkozások éves száma:

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Élelmiszervizsgálat	72		
Alapozó gyakorlatok	144		
Munkavédelem és higiénia	36		
Alágazati specializáció	198		
Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek*		252	31
Félsertés darabolása, csontozása*		180	62
Marhanegyed darabolása, csontozása*		108	31
Sovány- és vizibaromfi darabolása, csontozása*		36	31
Kereskedelmi értékesítés *			62
Sertésvágás-technológiák*			140
Szarvasmarhavágás-technológiák*			62
Baromfivágás-technológiák*			31
Hőkezeléssel tartósított töltelékes hús-készítmények előállítása*			62
Nyers töltelékes húskészítmények előállítása*			62
Pácolt termékek előállítása*			46
Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalonna előállítása*			31
Késztermékvizsgálat*		54	
éves gyakorlati összesen	450	630	651
heti gyakorlati összesen	12.5	17.5	21

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

10.10.2. 2020-ban és 2021-ben indult Pék osztályunk foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló (heti foglalkozásszám):

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam
Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	**2**	**2**	2
Idegen nyelv	**2**	**1**	1
Matematika	**2**	**2.5**	1
Történelem és társadalomismeret	**3**	**0**	0
Természetismeret	**3**	**0**	0
Testnevelés	**4**	**2.5**	3
Osztályközösség-építő Program	**1**	**1**	1

Pénzügyi és munkavállalói ismeret	**0**	**0**	1
Digitális kultúra	**1**	**0**	0

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam
Idegen nyelv	**x**	**x**	x
Digitális kultúra	**x**		

Szakmai foglalkozásháló (éves foglalkozásszám):

Évfolyam	**1/9.**		**heti**	**2/10.**	**heti**	3/11.
Munkavállalói ismeretek	**Munkavállalói ismeretek**	**18**	**0,5**	**0**		0
Munkavállalói idegen nyelv	**Munkavállalói idegen nyelv**	**0**		**0**		62
Élelmiszeripari alapismeretek	**Élelmiszerismeret**	**72**	**2**	**0**		0
	Műszaki alapismeretek	**36**	**1**	**0**		0
	Élelmiszervizsgálat	**72**	**2**	**0**		0
	Alapozó gyakorlatok	**144**	**4**	**0**		0
	Munkavédelem és higiénia	**36**	**1**	**0**		0
	Alágazati specializáció	**198**	**5,5**	**0**		0
Sütőipari ismeretek	**Sütőipari ismeretek**	**0**		**144**	**4**	124

	mellék tantárgy	**Sütőipari ismeretek elmélet**			**144**	**4**	93
		Sütőipari ismeretek gyakorlat			**0**		31
	Szakmai gépek		**0**		**72**	**2**	62
	mellék tantárgy	**Szakmai gépek elméket**			**54**	**1,5**	62
		Szakmai gépek gyakorlat			**18**	**0,5gy**	
	Sütőipari termékek készítése		**0**		**540 gy**	**15gy**	403
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás		**0**		**72**	**2 gy**	0
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	**Gazdasági és vállalkozási ismeretek**		**0**		**36**	**1**	62
Portfóliókészítés	**Portfóliókészítés**		**0**		**36**	**1**	62
Egybefüggő szakmai gyakorlat:			**0**		**140**		

Gyakorlati foglalkozások éves száma:

	9. évfolyam	**10. évfolyam**	11. évfolyam
Élelmiszervizsgálat	**72**		
Alapozó gyakorlatok	**144**		
Munkavédelem és higiénia	**36**		

Alágazati specializáció	**198**		
Sütőipari ismeretek	**0**	**0**	31
Sütőipari termékek készítése*	**0**	**540**	403
Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás*	**0**	**72**	0
Szakmai gépek*		**18**	
éves gyakorlati összesen	**450**	**630**	434
heti gyakorlati összesen	**12.5**	**17.5**	14

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

10.10.3. 2020-ban és 2021-ben indult Pék-cukrász osztályunk foglalkozáshálója

Közismereti foglalkozásháló (heti foglalkozásszám):

Tantárgyak	**9. évfolyam**	**10. évfolyam**	11. évfolyam
Kommunikáció-magyar nyelv és irodalom	**2**	**2**	2
Idegen nyelv	**2**	**1**	1
Matematika	**2**	**2**	1
Történelem és társadalomismeret	**3**	**0**	0
Természetismeret	**3**	**0**	0
Testnevelés	**4**	**3**	3
Osztályközösség-építő Program	**1**	**1**	1
Pénzügyi és munkavállalói ismeret	**0**	**0**	1
Digitális kultúra	**1**	**0**	0

Csoportbontásban tanult tantárgyak:

Tantárgyak	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam
Idegen nyelv	x	x	x
Digitális kultúra	x		

Szakmai foglalkozásháló (éves foglalkozásszám):

Évfolyam			1/9.	heti	2/10.	heti	3/11.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek		18	0,5	0		0
Munkavállalói idegen nyelv	Munkavállalói idegen nyelv		0		0		62
Élelmiszeripari alapismeretek	Élelmiszerismeret		72	2	0		0
	Műszaki alapismeretek		36	1	0		0
	Élelmiszervizsgálat		72	2	0		0
	Alapozó gyakorlatok		144	4	0		0
	Munkavédelem és higiénia		36	1	0		0
	Alágazati specializáció		198	5,5	0		0
Sütő- és cukrászipari ismeretek	Sütőipari ismeretek		0		90	2,5	77
	mellék tantárgy	Sütőipari ismeretek (elmélet)			90	2,5	31
		Sütőipari ismeretek (gyakorlat)			0		46
	Szakmai gépek		0		72	2	62

	mellék tantárgy	Szakmai gépek (elmélet)			72	2	31
		Szakmai gépek (gyakorlat)			0		31
	Sütőipari termékek készítése		**0**		**252**	***7gy***	186
	Minőségellenőrzés és minőségbiztosítás		**0**		**72**	**2**	31
	Cukrászati ismeretek		**0**		**90**	**2,5**	93
	mellék tantárgy	Cukrászati ismeretek (elmélet)			**54**	**1,5**	31
		Cukrászati ismeretek (gyakorlat)			**36**	**1**	62
	Cukrászati termékek készítése		**0**		**252**	***7gy***	186
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek		**0**		**36**	**1**	47
Portfóliókészítés	Portfóliókészítés		**0**		**36**	**1**	31
Egybefüggő szakmai gyakorlat:			**0**		**140**		

Gyakorlati foglalkozások éves óraszáma:

	9. évfolyam	**10. évfolyam**	11. évfolyam
Élelmiszervizsgálat	**72**		
Alapozó gyakorlatok	**144**		
Munkavédelem és higiénia	**36**		
Alágazati specializáció	**198**		
Sütőipari termékek készítése*	**0**	**252**	186
Minőségellenőrzés és minőségbiztosítás	**0**	**0**	31

Cukrászati ismeretek*		**36**	62
Cukrászati termékek készítése*	**0**	**252**	186
Sütőipari ismeretek*			46
Szakmai gépek*			31
Éves gyakorlati óraszám összesen	**450**	**540**	542
Heti gyakorlati óraszám összesen	**12,5**	**15**	17,5

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

10.11. 2020. szeptember 1. előtt indult esti tagozatos osztályok foglalkozáshálója

10.12. 2020. szeptember 1. után indult felnőttek szakmai oktatásának foglalkozáshálói

10.12.1. Logisztikai technikus osztály foglakozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek	18		
Munkavállalói idegen nyelv			36
Gazdasági ismeretek	54		
Vállalkozások működtetése	36		
Kommunikáció	36		
Digitális alkalmazások	72		
Közlekedési alapok	18	36	
Közlekedés technikája és üzemvitele	18	36	
Külkereskedelmi és vámismeretek		18	18
Általános szállítmányozás		36	36
Ágazati szabályozások		36	18
Szállítmányozói feladatok*		36	36
Raktározási alapok*	36		
Raktári tárolás és anyagmozgatás*	36		
Raktári mutatószámok		36	
A raktárirányítás rendszere*			34
Raktárvezetés*			20
Logisztikai alapok*		18	18
Beszerzési logisztika*		18	18
Készletezési logisztika*		18	18
Termelési logisztika*		18	18

Elosztási logisztika*		18	18
Minőség a logisztikában*			36
Egybefüggő szakmai gyakorlat		64	

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

2021. szeptember 1. után indult Logisztikai technikus osztály foglakozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek	18		
Munkavállalói idegen nyelv	36		
Gazdasági ismeretek	54		
Vállalkozások működtetése	36		
Kommunikáció	36		
Digitális alkalmazások	72		
Közlekedési alapok		18	27
Közlekedés technikája és üzemvitele		27	27
Külkereskedelmi és vámismeretek		18	18
Általános szállítmányozás		36	36
Ágazati szabályozások		36	27
Szállítmányozói feladatok*		36	36
Raktározási alapok		18	18
Raktári tárolás és anyagmozgatás		18	18
Raktári mutatószámok		36	
A raktárirányítás rendszere		27	
Raktárvezetés*			27
Logisztikai alapok*		18	18
Beszerzési logisztika*		18	18
Készletezési logisztika*		18	18
Termelési logisztika*		18	18

Elosztási logisztika*		18	18
Minőség a logisztikában*			36
Egybefüggő szakmai gyakorlat		64	
Összesen	252 (heti 14)	360 (heti 20)	360 (heti 20)

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

10.12.2. Turisztikai technikus osztály foglalkozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek	18		
Munkavállalói idegen nyelv	63		
A munka világa	27		
IKT a vendéglátásban	36		
Termelési, értékesítési és turisztikai alapismeretek	180		
Beszerzés és értékesítés		54	
Üzleti kalkuláció és költséggazdálkodás		90	108
Speciális szolgáltatások		45	
Reklám és vásárlásösztönzés, ügyfél- kapcsolatok		9	36
Adminisztráció és elszámolás		36	9
Üzleti menedzsment a turizmusban		36	81
Turizmusmarketing és protokoll		54	
Országismeret magyar nyelven			90
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80	
Összesen	324 (heti 18)	324 (heti 18)	324 (heti 18)

10.12.3. Kisgyermekgondozó,-nevelő osztály foglalkozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek	18		
Munkavállalói idegen nyelv			36
Szakmai személyiségfejlesztés	63		

2021.

Pszichológia	36		
Egészségügyi ismeretek	36		
Elsősegélynyújtás alapismeretei	27		
Társadalomismeret	36		
Szociális ismeretek	63		
A gyermekek védelmének rendszere		18	27
A bölcsődei ellátás szervezési feladatai			34
Otthont nyújtó ellátások		34	
Tanulástechnikai módszerek, tanulás- technikai gyakorlatok			18
A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában	18	18	
Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése	27	18	
A játéktevékenység fejlődése		20	38
A kisgyermek gondozása		36	36
A kisgyermek táplálása		16	16
Beteg gyermek ápolása a bölcsődében		36	9
Gyógypedagógiai ismeretek		36	
Kisgyermeknevelő dokumentációs feladatai		36	20
Kutatási módszerek a kisgyermeknevelés gyakorlatában		38	
Pszichológiai és pedagógiai ismeretek		18	18
Családi mentálhigiéné			37
Családközpontú nevelés a bölcsődében			35
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		80	

szeptember 1. után indult Kisgyermekgondozó,-nevelő osztály foglakozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek	18		

Munkavállalói idegen nyelv	36		
Szakmai személyiségfejlesztés	63		
Pszichológia	36		
Egészségügyi ismeretek	36		
Elsősegélynyújtás alapismeretei	27		
Társadalomismeret	36		
Szociális ismeretek	63		
A gyermekek védelmének rendszere		18	27
A bölcsődei ellátás szervezési feladatai			36
Otthont nyújtó ellátások		36	
Tanulástechnikai módszerek, tanulás- technikai gyakorlatok			18
A segítő hivatás, segítő kapcsolatok a nevelőmunkában		18	18
Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése		27	18
A játéktevékenység fejlődése		27	36
A kisgyermek gondozása		36	36
A kisgyermek táplálása		9	18
Beteg gyermek ápolása a bölcsődében		36	9
Gyógypedagógiai ismeretek		36	
Kisgyermeknevelő dokumentációs feladatai		36	27
Kutatási módszerek a kisgyermeknevelés gyakorlatában		36	9
Pszichológiai és pedagógiai ismeretek		18	18
Családi mentálhigiéné		9	36
Családközpontú nevelés a bölcsődében			36
Egybefüggő szakmai gyakorlat		80	
Összesen	315 (heti 17,5)	342 (heti 19)	342 (heti 19)

10.12.4. Hentes és húskészítmény-készítő osztály foglalkozáshálója

Tantárgy	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek		18	
Munkavállalói idegen nyelv		36	
Élelmiszerismeret	36		
Műszaki alapismeretek	18		
Élelmiszervizsgálat	36		
Alapozó gyakorlatok	72		
Munkavédelem és higiénia	18		
Alágazati specializáció	90		
Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek		18	
Vágóállat-ismeret		18	
Vágástechnológiai alapműveletek és gépek		18	
Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek*		72	36
Művelettani és technológiai számítások		9	18
Félsertés darabolása, csontozása*		54	27
Marhanegyed darabolása, csontozása*		54	9
Sovány- és vízibaromfi darabolása, csontozása*			18
Kereskedelmi értékesítés			36
Sertésvágás-technológiák*		36	
Szarvasmarhavágás-technológiák*			36
Baromfivágás-technológiák*			9
Hőkezeléssel tartósított töltelékes hús- készítmények előállítása*			36
Nyers töltelékes húskészítmények előállítása*			27

Pácolt termékek előállítása*			27
Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalonna előállítása*		9	9
Késztermékvizsgálat*		9	18
Gazdasági és vállalkozási ismeretek		18	36
Egybefüggő szakmai gyakorlat		64	

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

2021. szeptember 1. után indult Hentes és húskészítmény-készítő osztály foglakozáshálója

Tantárgy	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek	18		
Munkavállalói idegen nyelv	36		
Élelmiszerismeret	36		
Műszaki alapismeretek	18		
Élelmiszervizsgálat	36		
Alapozó gyakorlatok	72		
Munkavédelem és higiénia	18		
Alágazati specializáció	90		
Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek		18	
Vágóállat-ismeret		18	
Vágástechnológiai alapműveletek és gépek		18	
Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek		72	36
Művelettani és technológiai számítások		9	18
Félsertés darabolása, csontozása		54	27
Marhanegyed darabolása, csontozása		54	9
Sovány- és vízibaromfi darabolása, csontozása			18
Kereskedelmi értékesítés			36
Sertésvágás-technológiák		36	
Szarvasmarhavágás-technológiák			36
Baromfivágás-technológiák			9
Hőkezeléssel tartósított töltelékes hús- készítmények előállítása			36
Nyers töltelékes húskészítmények előállítása			27

Pácolt termékek előállítása			27
Étkezési zsír, tepertő és étkezési szalonna előállítása		9	9
Késztermékvizsgálat		27	
Gazdasági és vállalkozási ismeretek		18	36
Egybefüggő szakmai gyakorlat		64	
Összesen	324 (heti 18)	333 (heti 18,5=4,5+14)	324 (heti 18=5+13)

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

10.12.5. Pék osztály foglakozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek			18
Munkavállalói idegen nyelv		36	
Élelmiszerismeret	36		
Műszaki alapismeretek	18		
Élelmiszervizsgálat	36		
Alapozó gyakorlatok	72		
Munkavédelem és higiénia	18		
Alágazati specializáció	90		
Sütőipari ismeretek*		38	36 (18+18)
Szakmai gépek		18	18 (9+9)
Sütőipari termékek készítése*		216	216
Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás*			36 (27+9)
Gazdasági és vállalkozási ismeretek		36	18
Portfóliókészítés		18	18

Egybefüggő szakmai gyakorlat:		64	

2021. szeptember 1. után indult Pék osztály foglakozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév
Munkavállalói ismeretek	18		
Munkavállalói idegen nyelv	36		
Élelmiszerismeret	36		
Műszaki alapismeretek	18		
Élelmiszervizsgálat	36		
Alapozó gyakorlatok	72		
Munkavédelem és higiénia	18		
Alágazati specializáció	90		
Sütőipari ismeretek		63	18
Szakmai gépek		18	18
Sütőipari termékek készítése		216	216
Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás			36 (27+9)
Gazdasági és vállalkozási ismeretek		36	18
Portfóliókészítés		18	18
Egybefüggő szakmai gyakorlat		64	
Összesen	324 (heti 18)	351 (heti 19,5=7,5+12)	324 (heti 18=3,5+14,5)

10.12.6. Pék-cukrász osztály foglalkozáshálója

	1. félév	2. félév	3. félév

Munkavállalói ismeretek	18		
Munkavállalói idegen nyelv	36		
Élelmiszerismeret	36		
Műszaki alapismeretek	18		
Élelmiszervizsgálat	36		
Alapozó gyakorlatok	72		
Munkavédelem és higiénia	18		
Alágazati specializáció	90		
Sütőipari ismeretek*		45	18
Szakmai gépek		54	18
Sütőipari termékek készítése*		72	108
Minőségellenőrzés és minőségbiztosítás		9	27
Cukrászati ismeretek*		18	54
Cukrászati termékek készítése*		90	90
Gazdasági és vállalkozási ismeretek		18	18
Portfóliókészítés		18	18
Egybefüggő szakmai gyakorlat		64	
Összesen	324 (heti 18)	324 (heti 18=7,5+10,5)	351 (heti 19,5=6,5 +13)

*Duális képzőhelyen a képzőhellyel közösen elkészített Képzési Programban meghatározott tartalommal valósul meg

Képzési program
Logisztikai technikus képzés

MMXH Lakberendezési Korlátolt Felelősségű Társaság
"SZOTI" Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
HBZ HANNA BAHOR ZÁRCENTRUM Kereskedelmi Kft.
PIRAMIS SÖR Logisztikai és Kereskedelmi Kft.

2021

Képzési Program

I. ÖSSZEFOGLALÓ ADATOK

1. A szakma alapadatai (Forrás: KKK és PTT)

1.	**Az ágazat megnevezése:**	Közlekedés és szállítmányozás
2.	**A szakma megnevezése:**	Logisztikai technikus
3.	**A szakma azonosító száma:**	5 1041 15 06
4.	**A szakma szakmairányai:**	Logisztika és szállítmányozás
5.	**A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	5
6.	**A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	5
7.	**Ágazati alapoktatás megnevezése:**	Kereskedelem ágazati alapoktatás
8.	**Kapcsolódó részszakmák megnevezése:**	Logisztikai feldolgozó, Raktáros
9.	**Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:**	Érettségire épülő oktatásban: 160 óra
10.	**A szakirányú oktatásra egy időben fogadható tanulók, illetve képzésben részt vevő személyek maximális létszáma:** (**Figyelem**! **A duális képzőhely** a szakképzési **munkaszerződés megkötését megelőzően** a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek számára – jogszabályban foglalt rendelkezések megtartásával – **kiválasztási eljárást folytathat le.** Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel köthető, aki a **szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalkalmassági követelményeknek megfelel**.!)	13 fő
11.	**A képzés célja:**	A diákok megismerik a cég történetét, működését, felépítését, főbb tevékenységeit. Bekapcsolódnak a napi tevékenységekbe, segítik a dolgozók munkáját. Olyan készségeket, képességeket sajátítanak el, amelyek megkönnyítik a portfólió elkészítését, és a későbbi elhelyezkedésüket.
12.	**A képzés célcsoportja** (iskolai/szakmai végzettség)**:**	Logisztikai technikus képzésben részt vevő diákok

2. A szakirányú oktatás szakmai kimeneti követelményei (Forrás: KKK)

Készségek, képességek	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**
Felveszi a kapcsolatot az árutovábbításban résztvevő belföldi és nemzetközi szervezetekkel magyar és idegen nyelven, illetve idegen nyelvű okmányokat tölt ki szakszerűen.	Rendelkezik a társalgási szintű, idegen nyelvű szakmai szókinccsel.	Igényli nyelvi szakszókincsének folyamatos bővítését.	Képes az önellenőrzésre az idegen nyelvű okmányok szakszerű és pontos kitöltése során és képes idegen nyelven hatékonyan kommunikálni a külföldi partnerekkel.
Használja a különböző készletszintekhez tartozó szakkifejezéseket, csoportosítja a termékeket a fogyasztói kereslet alapján (kurrens, inkurrens, standard áruk).	Megérti a készletgazdálkodás fogalmát, valamint a készletgazdálkodás során használt különböző készletszintek fogalmait, jellemzőit.	Törekszik munkája során a készletgazdálkodás fogalmainak precíz használatára.	Készletgazdálkodásra vonatkozóan önálló javaslatokat fogalmaz meg a szakmai vezető részére
Megvizsgálja és megállapítja a készletek nagyságát a nyilvántartás és a tényleges készletfelmérés adataiból.	A vásárolt, saját termelésű készleteket, anticipált készleteket, ciklikus készleteket, fluktuációs, szállítási, tartalék alkatrész készleteket, függő, független keresletű készleteket, ABC készlettípusokat beazonosítja.	Belátja, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző készlettípusok pontos beazonosítása.	Belátja, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző készlettípusok pontos beazonosítása.
Alkalmazza és különbséget tesz a készletértékelési módszerek között.	Alkalmazói szinten ismeri a FIFO, LIFO, HIFO, LOFO, FEFO, súlyozott átlagár készletértékelési módszereket.	A készletértékelési módszerek alkalmazásánál önkritikus a saját munkájával kapcsolatban.	Betartja a készlet-értékelési módszereknél megtanult alapelveket.

Biztonsággal alkalmazza a készletgazdálkodási mutatókat. Kiszámolja a készletezési ciklusidőt, a rendelési átfutási időt és a biztonsági készletszintet.	Azonosítja és különbséget tesz az abszolút és relatív készletértékelési mutatókban. Készlettípusokat számol, rendelési tételnagyságot állapít meg.	Törekszik a szabályok betartása melletti legjobb megoldások alkalmazására.	Korrigálja a számítási folyamatokban elkövetett hibáit autonóm módon. Munkája során a vezetőinek prezentált készletgazdálkodási mutatókért vállalja a felelősséget.
Kiszámolja az optimális rendelési tételnagyságot.	Alkalmazói szinten érti az EOQ modellt.	Önkritikus a saját számításaival kapcsolatban.	Meglévő költségadatokból önállóan kalkulál mutatókat, folyamatos önellenőrzés mellett.
Képes hosszú-és középtávú termelési tervek összeállítására. (aggregált tervezési rendszer, MRP).	Meghatározza és ismerteti a vállalat számára szükséges megfelelő időtávban a termelési terveket	Igényli a pontos, precíz és felelős munkavégzést a tervek összeállításánál.	Korrigálja a számítási folyamatokban elkövetett hibáit autonóm módon.
Kiválasztja, és alkalmazza a vállalat számára megfelelő Lean eszközöket.	Ismeri az alapvető Lean módszereket (5S, kanban) és a TQM-hez kapcsolódó fogalmakat. Azonosítja a minőségbiztosítás és szabályozás közötti különbségeket	Nyitott a szakmájához kapcsolódó, de más területen tevékenykedő szakemberekkel való szakmai együttműködésre.	A vállalat eredményes működése érdekében felelősen alkalmazza a Lean elveit és módszereit.
Szervezi a raktár áruforgalmát. Dönt a megrendelések ütemezéséről, miközben a beszerzéssel folyamatos kapcsolatot tart.	Felméri és kezeli az árukészletet, a rendelések előkészítéséhez szükséges feladatokat listázza, majd meghatározza az ehhez kapcsolódó utasításokat.	Igényli a pontos, precíz és felelős munkavégzést.	Felelősséggel végzi a rábízott feladatainak koordinálását, önállóan elkészíti a szükséges dokumentációkat.

Elektronikusan azonosítja és ellenőrzi a raktárba beérkezett árukat mennyiségileg és minőségileg, komissiózásnál kiszedési jegyzéket állít össze a megrendelések alapján és megtervezi a különböző termékcsoportok csomagolásának követelményeit (pl.: darabáru, egységrakomány, veszélyes áru)	Ismeri az áruazonosító rendszereket, a bevételezéshez, komissiózáshoz, expediáláshoz szükséges feladatokat, a különböző tárolási módokat és anyagmozgató eszközöket.	Munkájára szakmailag igényes, pontosan és egyértelműen fogalmazza meg a tevékenységekhez kapcsolódó feladatokat.	Önállóan, segítség nélkül kezeli a felmerülő problémákat.
Előkészíti és elektronikusan vagy papír alapon kitölti az áruforgalom adott szakaszához kapcsolódó bizonylatokat. (bevételezési bizonylat, kiadási bizonylat, raktári nyilvántartó karton stb.)	Ismeri az egyes bizonylatok szakmai tartalmát, ismeri az elektronikus adattovábbítási eljárásokat. Kiválasztja az egyes munkafolyamathoz kapcsolódó információkat.	Törekszik minőségi munkavégzésre, és a bizonylatok szakszerű pontos kitöltésére.	Képes az önellenőrzésre a dokumentáció elkészítése során és felelősséggel végzi a rábízott feladatainak koordinálását önállóan elkészíti a szükséges dokumentációkat.
Komissiózást végez.	Ismeri a komissiózás fogalmát, típusait: egylépcsős, többlépcsős, statikus, dinamikus, párhuzamos, soros, centralizált, decentralizált, kézi, automatikus. Ismeri a bejárás módjait. Ismeri a megrendelés és a kigyűjtési jegyzék alapú árukiszedést, a Pick by light és Pick by voice módszereket.	A rábízott feladatokat pontosan, megfelelő munkatempóban végzi.	Munkatársaival szorosan együttműködve, a vezetői utasításokat betartva, önállóan vagy csapatban dolgozik.

Leltározást, selejtezést és leértékelést végez.	Ismeri a leltározás szerepét, előkészítésének, lebonyolításának menetét, a leltárfelvételi ív és a leltározási jegyzőkönyv tartalmi követelményeit. Ismeri a leltáreredmény megállapításának módját, a hiány vagy a többlet lehetséges okait.	Elkötelezett a számítások és a dokumentálás pontos elvégzése iránt.	Csoportban, vezetői irányítással végzi a leltározást, selejtezést, a szükség szerint leértékelést.
Statikus és dinamikus mutatókat számol Terület/ térfogat kihasználási mutató, költségszámításokat végez, anyagmozgatáshoz kapcsolódó feladatokat tervez, vevői minőségi mutatók alapján döntést hoz.	Ismeri a különböző tárolási módokat, a költségfajtákat, az anyagmozgató gépek fajtáit és alkalmazásuk feltételeit. Megoszlási viszonyszámokat képez és értelmez.	Szabálykövető, a kalkulációkat rendszerezetten, átláthatóan és pontosan végzi.	Önálló kalkulációkat, javaslatokat, reflexiót fogalmaz meg a vállalat számára a kapott értékekből. Felelősséget vállal az adatszolgáltatás tartalmáért és határidőre történő teljesítéséért.
Megfogalmazza az egyes fuvarozási ágak jellemzőit, képes a fuvarozási ágak előnyös és hátrányos tulajdonságai alapján véleményt alkotni a kiválasztott fuvareszközzel kapcsolatban.	A szállítás, a fuvarozás és a szállítmányozás tartalma között különbséget tesz.	Felismeri, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző szállítmányozáshoz kapcsolódó fogalmak pontos beazonosítása.	Vezetői irányítással döntéseket hoz a fuvarozás, szállítmányozás tervezéséről.
Munkája során használja a fuvarozás belföldi szabályozását, a nemzetközi egyezményeket és a vonatkozó jogszabályi hátteret.	A belföldi és nemzetközi egyezményeket és standardokat ismeri, érti a külkereskedelmi szerződés lényeges tartalmi elemeit.	Elfogadja és alkalmazza a szállítmányozásra vonatkozó szabályozásokat, előírásokat.	Magára nézve kötelezőnek tekinti a vonatkozó jogszabályok betartását.

Kalkulálja a nemzetközi egyezmények alapján a díjszámítási súlyt.	Azonosítja a bruttó és nettó súlyt, a csomagolási egységeket.	Felismeri, hogy munkájához nélkülözhetetlen a különböző díjszámítási módok pontos ismerete és meghatározása.	Önállóan végzi munkáját folyamatos önellenőrzés mellett.
Előkészíti az egyes járművek közlekedéséhez használatos nyomtatványokat. pl. szállítólevél; fuvarlevél, árukísérő egyéb okmányok.	Ismeri az egyes bizonylatok szakmai tartalmát, az elektronikus kitöltést és adattovábbítást, az online felületek kezelését, kiválasztja az egyes közlekedési alágazatokhoz kapcsolódó információkat.	Törekszik a hibátlan munkavégzésre és a bizonylatok szakszerű, pontos kitöltésére.	Képes az önellenőrzésre a dokumentáció elkészítése során és felelősséggel végzi a rábízott feladatok irányítását, önállóan elkészíti a szükséges dokumentációkat
A külkereskedelmi szerződés előkészítésében részt vesz, és ezek alapján a külkereskedelmi ügyletek szervezését előkészíti a vállalat számára.	Elő és utókalkulációhoz szükséges ismeretekkel rendelkezik.	Folyamatosan törekszik szaktudásának elmélyítésére.	Önállóan végzi munkáját folyamatos önellenőrzés mellett.
Elvégzi a vasúti, közúti, vízi (folyami, tengeri), légi fuvardíjszámítást, a kombinált árufuvarozáshoz kapcsolódó döntéseket előkészíti és a kapcsolódó számításokat elkészíti.	Széles kontextusban ismeri a vasúti, közúti, légi fuvarozásban alkalmazott díjszabás rendszerét, a kedvezmények mértékét és igénybevételének lehetőségeit.	Szabálykövető, a kalkulációkat rendszerezetten, átláthatóan és precízen végzi az elektronikus úton elérhető díjszabások alkalmazásával.	Vezetői irányítás mellett megtervezi a fuvarozási módot, és önállóan elvégzi a kapcsolódó díjszámítást.
Megköti a fuvarozási és szállítmányozási szerződéseket belföldi és nemzetközi forgalomban magyar és idegen	A fuvarozási, szállítmányozási szerződések megkötésére vonatkozó előírásokat, nemzetközi egyezményeket	A jogszabályi ismeretek helyes alkalmazásával törekszik a kiváló munkavégzésre, és a bizonylatok szakszerű pontos kitöltésére.	A munkája során a kitöltött dokumentumokért vállalja a felelősséget. Felelősséget vállal az adatszolgáltatás tartalmáért és határidőre történő teljesítéséért.

nyelven. Kitölti és kezeli a szükséges okmányokat	ismeri, alkalmazza a szakmai idegen nyelvet és a szakmai kifejezéseket. Különbséget tesz az egyes értékpapírok és fuvarokmányok között.		
Kitölti a pénzforgalmi tranzakciókhoz, a tevékenységéhez kapcsolódó banki tranzakcióhoz csatolható, megfelelő dokumentumokat.	Részletekbe menően ismeri a fizetési módokat, valamint azok gyakorlati alkalmazásának jelentőségét és az online banki felületeket.		
Szállítmány biztosítási szerződést köt interneten és lefolytatja a kártérítési eljárást.	Ismeri a szállítmány-biztosítási formákat, kockázatokat, fedezeteket és kiegészítő biztosításokat, valamint a kártérítési eljárás folyamatának lépéseit, okmányait.	Szem előtt tartja a fedezeti kockázatokat, és a kártérítési eljárás folyamatában képviseli a biztosított fél érdekeit.	Önállóan ellenőrzi a biztosítási feltételeket és betartja a szerződéses feltételeket.
Alkalmazza az elektronikus vám elé állítási és TARIC rendszert, valamint kiszámolja a fizetendő vám és az általános forgalmi adó összegét.	Ismeri a vámtarifát, a hatályos vámkódexet, és az áru vám elé állítási folyamatát. Meghatározza a vámértéket, az ügyleti értéket és a fizetendő adókat.	Szem előtt tartja a megfelelő vámeljárás kiválasztását és kötelezőnek tartja magára nézve a hatályos jogszabályokat.	Betartja és betartatja a hatályos jogszabályokat.
Útvonaltervező szoftver alkalmazásával optimalizálja az útvonalat, az elektronikus útdíjszedési rendszer használatával.	Ismeri az úthálózatot, a járművek műszaki jellemzőit, a hatályos jogszabályokat, tisztában van a felmerülő költségek típusaival.	Szem előtt tartja a költségösszetevő tényezőket és az úthálózatra jellemző adottságokat.	Önállóan hoz döntéseket a digitális alkalmazások segítségével az útvonal optimalizálás érdekében.

meghatározza az útdíjat és kiválasztja a viszonylatnak és a küldemény jellegének megfelelő járművet.			
Elektronikus rendszer alkalmazásával online helyfoglalást, illetve hajótérfoglalást végez légi és tengeri forgalomban.	Ismeri a helyfoglalással, a hajótérfoglalással, az árufeladással és az interkontinentális árutovábbítással kapcsolatos feladatokat, a tömeg és a térfogat arányának meghatározását.	Megfelelően alkalmazza az online bejelentési felületeket, szem előtt tartja a megbízó igényeit.	Önállóan végzi munkáját, képes az önellenőrzésre, koordinálja a feladatait.
Kiválasztja a külkereskedelmi ügyletnek megfelelő Incoterms paritást, és ennek alapján eladási árat képez.	Ismeri a hatályos Incoterms szokványokat, és azok alkalmazási területeit.	Szem előtt tartja a kereskedelmi szerződés pontos, biztonságos teljesítését, minimalizálja az áru,- ár,- partner,- politikai,- és földrajzi kockázatokat.	Önállóan végzi munkáját, képes az önellenőrzésre, koordinálja a szerződéskötéssel kapcsolatos feladatait.

3. A szakirányú oktatásba történő belépés feltételei (Forrás: KKK)

1.	Érettségire épülő oktatásban	Érettségi bizonyítvány szükséges

4. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges személyi feltételek

Funkció		**Végzettség**	**Szakképzettség (szakképesítés)**	**Szakirányú szakmai gyakorlat**	**Egyéb** (pl. kamarai gyakorlati oktatói vizsga)
1.	**Tanműhely-vezető**	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat			-
2.	**Szakirányú oktatásért felelős személy**	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat			-
3.	**Oktató(k)**	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat			-

4.	**Műszaki, fizikai dolgozó(k)**	-	-	-	-

5. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

1.	**Helyiségek (tanterem, tanműhely, tanterem, adminisztrációs iroda, irattár stb.):**	• Raktár (legalább 20 különböző árucikkel, cikkenként minimum 3-3 termékkel, egyedi cikkszámmal és vonalkóddal, egységcsomagolásban)
2.	**Eszközök és berendezések** (Forrás: KKK):	• Számítógép internet kapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek • Áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok, fuvarokmányok • Hatályos árufuvarozási üzletszabályzat, az egyes szakmairányokhoz tartozó belföldi és nemzetközi fuvarozási feltételeket tartalmazó jogszabályok, díjszabások, menetrendek, egyezmények, kézikönyvek, utasítások • Vonalkódolvasó • Mérőeszközök • Pénztárgép • Kézi anyagmozgató eszközök
3.	**A tananyag-, illetve tematikai egységek (tantárgyak, témakörök) teljesítéséhez szükséges anyagok és felszerelések:**	• Számítógép internet kapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek • Áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok, fuvarokmányok • Hatályos árufuvarozási üzletszabályzat, az egyes szakmairányokhoz tartozó belföldi és nemzetközi fuvarozási feltételeket tartalmazó jogszabályok, díjszabások, menetrendek, egyezmények, kézikönyvek, utasítások • Vonalkódolvasó • Mérőeszközök

		• Pénztárgép • Kézi anyagmozgató eszközök
4.	**Egyéb speciális feltételek:**	-

6. A szakirányú oktatás tervezett időtartama (Forrás: PTT)

1.	**Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások (óra):**	*430 (heti 14)*	*46 %*
2.	**Tantermi/elméleti foglalkozások (óra):**	*512*	*54 %*
3.	**A foglalkozások összes óraszáma:**	***942 (heti 14)***	**100 %**

7. Tanulási területek (Forrás: PTT)

	A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése	**Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások (óra)**	**Tantermi/elméleti foglalkozások (óra)**	**A tanulási terület foglalkozásainak összes óraszáma**
1.	*Szállítmányozás*	*182*	*233*	*415*
2.	*Raktározás*	62	62	124
3.	*Logisztika*	186	155	341
4.	*Közlekedés*	-	62	62
A tanulási területek összes óraszáma:		**430**	**512**	**942**

II. A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA

ELSŐ TANULÁSI TERÜLET: ***SZÁLLÍTMÁNYOZÁS***

1. A tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények) felsorolása (Forrás: KKK és PTT)

TEA-s.sz.	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**	**Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák**
1.	Kiválasztja az áru továbbításához legalkalmasabb fuvarozási módot,	Nemzetközi fuvarozási egyezmények ismerete Nemzetközi viszonylatban	Precizitás Kreativitás Problémafelismerés Problémamegoldás	Instrukció alapján részben önállóan	Információ gyűjtése, feldolgozása, digitalizálása az

	fuvareszközt és egységrakományképző eszközt.	közlekedő fuvareszköztípusok ismerete Egységrakományképző eszközök használatának ismerete	Döntéskészség Rendszeresség (tervezés, ütemezés) Együttműködőkészség Jogszabálykövetés Felelősségtudat Határozottság Figyelemösszpontosítás Kapcsolatteremtés Konszenzuskeresés Szakmaiság (szakmai kifejezések megfelelő használata magyar és idegen nyelven) Szabálykövetés, elővigyázatosság, biztonságra törekvés az online felületek és elektronikus rendszerek kezelésében.		internet és digitális eszközök segítségével
2.	Felveszi a kapcsolatot az áru továbbításában részt vevő belföldi és nemzetközi szervezetekkel, magyar és idegen nyelven.	Fuvarozási, szállítmányozási szervezetek, hatóságok munkájának, szervezeti felépítésének ismerete A szakmai idegen nyelv és a szakmai kifejezések ismerete.		Teljesen önállóan	Információ gyűjtése, feldolgozása, digitalizálása internet és digitális eszközök segítségével Online bejelentési felületek kezelése. Szükséges okmányok becsatolása, szkennelése.
3.	Megtervezi az árutovábbítás útvonalát.	Belföldi és nemzetközi közlekedésföldrajzi ismeretek.		Teljesen önállóan	Útvonaltervező szoftverek, digitális térképek, internet használata.
4.	Rakodási, rakományelhelyezési, rakományrögzítési tervet készít.	Különböző fuvareszközök, egységrakomány-képző eszközök műszaki adatainak, rögzítési lehetőségeinek ismerete		Teljesen önállóan	Rakományterv ező szoftverek, internet használata.
5.	Fuvardíjkalkulációt készít, költségeket számol el.	Különböző fuvarozási alágazatok díjszabásainak átfogó ismerete.		Teljesen önállóan	Interneten elérhető díjszabások, online díjszámítási felületek használata Számológép használata.

6.	Megszervezi a közúti gyűjtőjáratok indítását, fogadását, az áru terítését.	Belföldi és nemzetközi közlekedésföldrajzi ismeretek.		Teljesen önállóan	Útvonaltervező szoftverek, digitális térképek, internet használata.
7.	Helyfoglalást végez légi forgalomban a CCS szabályozott teherárukiszolgálási rendszeren keresztül.	Helyfoglalással és árufeladással kapcsolatos feladatok, valamint a tömeg és térfogat aránya meghatározásának ismerete.		Teljesen önállóan	A CCS-rendszer használata Információ gyűjtése, feldolgozása, digitalizálása internet és digitális eszközök segítségével Számológép használata
8.	Hajótérfoglalást végez tengeri forgalomban, idegen nyelven.	Hajótérfoglalással és interkontinentális árutovábbítással kapcsolatos feladatok ismerete.		Teljesen önállóan	Információ gyűjtése, feldolgozása, digitalizálása internet és digitális eszközök segítségével Online bejelentési felületek kezelése. Szükséges okmányok becsatolása, szkennelése

2. A tanulási terület tartalmi elemei

A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése:	SZÁLLÍTMÁNYOZÁS

A tanulási területhez tartozó tantárgyak és témakörök óraszáma (Forrás: PTT)

		A (szakirányú) oktatás évfolyama						**Összes óraszám**
		9.	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**	**14.**	
Tanulási terület megnevezése	**Tantárgyak és a témakörök megnevezése**	**Az évfolyam összes óraszáma**						
SZÁLLÍTMÁ-NYOZÁS	**SZÁLLÍTMÁNYOZÓI FELADATOK**						**182**	**182**
	Vasúti árutovábbítás						42	42
	Közúti árutovábbítás						38	38
	Légi árutovábbítás						24	24
	Belvizi árutovábbítás						24	24
	Tengerentúli árutovábbítás						24	24
	Multimodális és kombinált árutovábbítási rendszerek						30	30
	ÁLTALÁNOS SZÁLLÍTMÁNYOZÁS						**140**	**140**
	Magyarország szállítmányozási, közlekedési földrajza						36	36
	Európa szállítmányozási, közlekedési földrajza						44	44
	Szakmai idegen nyelv						30	30
	Idegen nyelvű szakmai levelezés						30	3
	ÁGAZATI SZÁLLÍTMÁNYOZÁS						**62**	**62**
	Vasúti árutovábbítás						12	12
	Közúti árutovábbítás						10	10
	Légi árutovábbítás						10	10
	Belvizi árutovábbítás						10	10

	Tengerentúli árutovábbítás						10	10
	Veszélyes küldemények fuvarozásának szabályozása						10	10
	KÜLKERESKEDELMI ÉS VÁMISMERETEK						**31**	**31**
	Külkereskedelmi ügyletek						5	5
	Nemzetközi pénzügyek						6	6
	Külkereskedelmi szokványok						15	25
	Vámismeretek						6	6
	Tanulási terület összóraszáma:						**415**	**415**

A SZÁLLÍTMÁNYOZÓI FELADATOK megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	A diákok prezentációt készítenek a cég történetéről, felépítéséről, működéséről	10 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	A diákok megtervezik a megadott rakományegység útját, kiválasztják a megfelelő fuvareszközt, útvonalat, fuvardíjkalkulációt végeznek	52 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	A diákok kitöltik a megadott rakományegységhez kapcsolódó	30 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető

		fuvarlevelek et.		
	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	Kitöltik vagy ellenőrzik az árut kísérő okmányokat	30 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 5. TEA-s.sz	Kapcsolatot tart az ügyfelekkel	30 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 6. TEA-s.sz	Rakodási, rakományel helyezési tervet készít	30 óra	Önállóan végezhető

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	Gyakorlati napló vezetése
	Gyakorlati feladat	Tantárgyanként egy 5-6 diás prezentáció készítése a diák által a gyakorlati helyen elsajátított anyagból.
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	

A SZÁLLÍTMÁNYOZÓI FELADATOK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek	
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Szakirányú főiskolai/egyetemi végzettség vagy minimum 3 év nemzetközi fuvarozási és/vagy szállítmányozási területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként legalább egy fő
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-

A SZÁLLÍTMÁNYOZÓI FELADATOK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		
	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	Irodahelyiség, raktár	-
Eszközök és berendezések:	• Számítógép internet kapcsolattal, irodai,	-

	ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek	
Anyagok és felszerelések:	• Áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok, • fuvarokmányok • Hatályos árufuvarozási üzletszabályzat nyomtatott vagy elektronikus formában • az egyes szakmairányokhoz tartozó belföldi és nemzetközi fuvarozási feltételeket tartalmazó jogszabályok, díjszabások, menetrendek, egyezmények, kézikönyvek, utasítások nyomtatott vagy elektronikus formában	-
Egyéb speciális feltételek:	-	-

Az ÁLTALÁNOS SZÁLLÍTMÁNYOZÁS megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák		
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: Magyarország és Európa szállítmányozási, közlekedési földrajza TEA-s.sz: -	80 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése2.: Szakmai idegen nyelv Idegen nyelvű szakmai levelezés	60 óra
Értékelés		

Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a előzetes elbeszélgetés alapján mérik fel.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét minden hónapban egy-egy osztályzattal értékelik.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	Tantárgyanként egy 5-6 diás prezentáció készítése a diák által a gyakorlati helyen elsajátított anyagból.
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	

Az ÁLTALÁNOS SZÁLLÍTMÁNYOZÁS megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek	
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Szakirányú főiskolai/egyetemi végzettség vagy minimum 3 év nemzetközi fuvarozási és/vagy szállítmányozási területen szerzett munkatapasztalat.Tanulócsoportonként legalább egy fő

Az ÁLTALÁNOS SZÁLLÍTMÁNYOZÁS megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek

	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	-	• Irodahelyiség, raktár
Eszközök és berendezések:	-	• Számítógép internet kapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek
Anyagok és felszerelések:	-	• - Áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok, • fuvarokmányok • Hatályos árufuvarozási üzletszabályzat nyomtatott vagy elektronikus formában • az egyes szakmairányokhoz tartozó belföldi és nemzetközi fuvarozási feltételeket tartalmazó jogszabályok, díjszabások, menetrendek, egyezmények,

		kézikönyvek, utasítások nyomtatott vagy elektronikus formában
Egyéb speciális feltételek:	-	-

Az ÁGAZATI SZÁLLÍTMÁNYOZÁS megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák		
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: Vasúti árutovábbítás	12 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: Közúti árutovábbítás	10 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 3. : Légi árutovábbítás	10 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 4. : Belvizi árutovábbítás	10 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 5.:Tengerentúli árutovábbítás	10 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 6.: Veszélyes küldemények fuvarozásának szabályozása	10 óra

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a előzetes elbeszélgetés alapján mérik fel.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét minden hónapban egy-egy osztályzattal értékelik.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	Tantárgyanként egy 5-6 diás prezentáció készítése a diák által a gyakorlati helyen elsajátított anyagból.
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	
Az ÁGAZATI SZÁLLÍTMÁNYOZÁS megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-	
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége	Szakirányú főiskolai/egyetemi végzettség vagy minimum 3 év nemzetközi fuvarozási és/vagy szállítmányozási területen szerzett	

(szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	munkatapasztalat.Tanulócsoportonként legalább egy fő

Az ÁGAZATI SZÁLLÍTMÁNYOZÁS megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		
	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	-	• Irodahelyiség, raktár
Eszközök és berendezések:	-	• Számítógép internet kapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek
Anyagok és felszerelések:	-	• Áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok, • fuvarokmányok • Hatályos árufuvarozási üzletszabályzat nyomtatott vagy elektronikus formában • az egyes szakmairányokhoz tartozó belföldi és nemzetközi fuvarozási feltételeket tartalmazó jogszabályok, díjszabások, menetrendek, egyezmények, kézikönyvek, utasítások nyomtatott vagy elektronikus formában
Egyéb speciális feltételek:	-	-

Az KÜLKERESKEDELMI ÉS VÁMISMERETEK megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák		
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: Külkereskedelmi ügyletek	5 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: Nemzetközi pénzügyek	6 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 3.: Külkereskedelmi szokványok	15 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 4.: Vámismeretek	6 óra

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a előzetes elbeszélgetés alapján mérik fel.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét minden hónapban egy-egy osztályzattal értékelik.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	-
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	
A KÜLKERESKEDELMI ÉS VÁMISMERETEK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-	
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Szakirányú főiskolai/egyetemi végzettség vagy minimum 3 év nemzetközi fuvarozási és/vagy szállítmányozási területen szerzett munkatapasztalat.Tanulócsoportonként legalább egy fő	

A KÜLKERESKEDELMI ÉS VÁMISMERETEK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		
	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	-	• Irodahelyiség, raktár
Eszközök és berendezések:	-	• Számítógép internet kapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek
Anyagok és felszerelések:	-	-
Egyéb speciális feltételek:	-	-

MÁSODIK TANULÁSI TERÜLET: ***RAKTÁROZÁS***

1. A tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények) felsorolása (Forrás: KKK és PTT)

TEA-s.sz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	*Adatokat rögzít a vállalat információs rendszerében.*	*Vállalati ügyviteli, raktárkezelési és raktárirányítási szoftverek ismerete, kezelése*	Kooperativitás Önállóság Problémafelismerés Problémamegoldás Döntéshozás Önkorrekció	Teljesen önállóan	Információ-gyűjtés az internet és digitális eszközök használatával. Elektronikus kommunikáció Táblázatkezelés Szövegszerkesztés Vállalatirányítási rendszer, raktárkezelő és raktárirányítási programok használata
2.	*Rögzíti az árumozgást jelző információkat.*			Teljesen önállóan	
3.	*Adatokat gyűjt a vállalat információs rendszeréből.*			Teljesen önállóan	
4.	*A raktárkezelő szoftver alkalmazásával készletnyilvántartást vezet*			Teljesen önállóan	
5.	*Összeköti a vállalatirányítási és a raktárirányítási rendszer információit*			Teljesen önállóan	
6.	*Ellenőrzi a raktár tűz-, munka- és környezetvédelmi szabályainak betartását.*	*A raktározás munka-, tűz- és környezetvédelmi követelményeinek, szabályozásának ismerete*	Szabálykövetés Felelősségtudat Határozottság Precizitás Problémafelismerés Problémamegoldás Konfliktuskezelés Döntéshozás Rendszeresség (ütemezés)	Instrukció alapján részben önállóan	Információ keresése, gyűjtése az internet és digitális eszközök segítségével Vállalati információs rendszer, elektronikus szabályzatok használata
7.	*Ellenőrzi a raktár tájékoztató és figyelmeztető feliratainak meglétét.*	*A raktárak feliratozási követelményeinek ismerete*		Instrukció alapján részben önállóan	Vállalati információs rendszer használata
8.	*Gondoskodik a raktári dolgozók*	*A raktározás munka-, tűz- és*		Instrukció alapján	Vállalati információs

	munkavédelmi, tűzés balesetelhárítási oktatásáról.	*környezetvédelmi követelményeinek, szabályozásának ismerete*		részben önállóan	rendszer használata, Elektronikus kommuni-káció
9.	*Megszervezi és elvégzi, elvégezteti a raktári tárolóeszközök ellenőrzését, karbantartását.*	*A tároló-eszközök terhelhető-ségének és a rakományok elhelyezési szabályainak ismerete*		Instrukció alapján részben önállóan	
10.	*Betartatja a speciális áruk raktározásának, kezelésének szabályait.*	*A speciális áruk kezelése, elhelyezése, ellenőrzése szabályainak ismerete, valamint a rendkívüli esemény bekövetkez-tekor követendő eljárási műveletek ismerete*		Irányítás-sal	Információ keresése, gyűjtése az internet és digitális eszközök segítségével Vállalati információs rendszer, elektronikus szabályzatok használata
11.	*Betartja és betartatja a vagyonvédelmi és biztonsági előírásokat.*	*A vállalat vagyon és biztonság-védelmi Szabályzatá-nak ismerete*		Instrukció alapján részben önállóan	
12.	*Gondoskodik a raktári mérőeszközök, mérő- és emelőberendezések műszaki állapotának, hitelesítésük lejárati idejének ellenőrzéséről és a hitelesítés elvégzéséről.*	*A mérő- és emelőesz-közökre, mérőberen-dezésekre.* *vonatkozó szabványok és a hitelesítési eljárás lépéseinek ismerete*		Teljesen önállóan	
13.	*Biztosítja a berendezések és*	*A raktári berendezése, eszközök*		Teljesen önállóan	

	eszközök működőképességét.	*működésének, jótállásának, szervizelési lehetőségeinek ismerete.*			

2. A tanulási terület tartalmi elemei

A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése:	RAKTÁROZÁS

A tanulási területhez tartozó tantárgyak és témakörök óraszáma (Forrás: PTT)

		A (szakirányú) oktatás évfolyama						**Összes óra-száma**
		9.	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**	**14.**	
Tanulási terület megnevezése	**Tantárgyak és a témakörök megnevezése**	**Az évfolyam összes óraszáma**						
RAKTÁROZÁS	**RAKTÁRIRÁNYÍTÁS RENDSZERE**						**62**	**62**
	Az információ						12	12
	Raktárnyilvántartás						30	30
	Raktárirányítás						20	20
	RAKTÁRVEZETÉS						**62**	**62**
	A raktár működtetése						31	31
	Ellenőrzési, szabályozási feladatok						31	31
	Tanulási terület összóraszáma:						**124**	**124**

A RAKTÁRIRÁNYÍTÁS RENDSZERE megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	*Adatokat rögzít a vállalat információs rendszeré-ben.*	6 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	*Rögzíti az árumozgást jelző információ-kat.*	6 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	*Adatokat gyűjt a vállalat információs rendszeré-ből.*	6 óra	Egyéni vagy csoportos

	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	*A raktárkezelő szoftver alkalmazásával készlet-nyilvántartást vezet*	9 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 5. TEA-s.sz:	*Összeköti a vállalatirányítási és a raktárirányítási rendszer információit*	9 óra	Egyéni vagy csoportos
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: Információ, raktárnyilvántartás, raktárirántás TEA-s.sz: -		31 óra	

Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	Gyakorlati napló vezetése
	Gyakorlati feladat	Tantárgyanként egy 5-6 diás prezentáció készítése a diák által a gyakorlati helyen elsajátított anyagból.
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	
A **RAKTÁRIRÁNYÍTÁS RENDSZERE megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek**		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy szakirányú szakképesítés, vagy minimum 2 éves munkatapasztalattal. Tanulócsoportonként legalább egy fő.	
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-	
A **RAKTÁRIRÁNYÍTÁS RENDSZERE megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek**		

	A gyakorlati helyszínen	A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén
Helyiségek:	Irodahelyiség, raktár	Számítógéppel felszerelt terem
Eszközök és berendezések:	• Számítógép internet kapcsolattal, irodai, ügyviteli, raktári és ágazati szoftverek • Áruforgalmi, nyilvántartási dokumentumok,fuvar okmányok	-
Anyagok és felszerelések:	• Vonalkódolvasó • Mérőeszközök • Pénztárgép • Kézi anyagmozgató eszközök	-
Egyéb speciális feltételek:	-	-

A RAKTÁRVEZETÉS megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	*Ellenőrzi a raktár tájékoztató és figyelmeztető feliratainak meglétét.*	18 óra	Egyéni
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	*Gondoskodik a raktári dolgozók munkavédelmi, tűzés balesetelhárítási oktatásáról.*	4 óra	Csoportos
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	*Megszervezi és elvégzi, elvégezteti a raktári tárolóeszközök ellenőrzését, karbantartását.*	7 óra	Felügyelettel

	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	*Gondoskodik a raktári mérőeszközök, mérő- és emelőberendezések műszaki állapotának, hitelesítésük lejárati idejének ellenőrzéséről és a hitelesítés elvégzéséről.*	7 óra	Csoportos
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: A raktár működtetése TEA-s.sz: -		15 óra	
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: Ellenőrzési, szabályozási feladatok		16 óra	

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	Egy 2-3 oldal terjedelmű reflexió írása a diák által végzett tevékenységekkel kapcsolatban
	Gyakorlati feladat	-
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	
A RAKTÁRVEZETÉS megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség, szakirányú szakképesítés, vagy minimum 5 éves munkatapasztalattal. Tanulócsoportonként legalább egy fő	

A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség, szakirányú szakképesítés, vagy minimum 5 éves munkatapasztalattal. Tanulócsoportonként legalább egy fő.

A RAKTÁRVEZETÉS megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		
	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	Iroda, raktárhelyiség	-
Eszközök és berendezések:	• Raktári eszközök, mérőeszközök • Tárolóeszközök • Kézi anyagmozgató eszközök	-
Anyagok és felszerelések:	-	-
Egyéb speciális feltételek:	-	-

HARMADIK TANULÁSI TERÜLET: ***LOGISZTIKA***

A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése:	LOGISZTIKA

A tanulási területhez tartozó tantárgyak és témakörök óraszáma (Forrás: PTT)

		A (szakirányú) oktatás évfolyama						**Összes óraszáma**
		9.	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**	**14.**	
Tanulási terület megnevezése	**Tantárgyak és a témakörök megnevezése**	**Az évfolyam összes óraszáma**						
LOGISZTIKA	**Logisztikai alapok**						**47**	**47**
	A logisztikai rendszer felépítése						10	10
	A logisztika információs rendszere						27	27
	A logisztikai teljesítmények mutatószámai						10	10
	Beszerzési logisztika						**47**	**47**
	A beszerzési folyamat						8	8
	Beszerzési stratégiák						8	8
	A beszerzési logisztika gyakorlata						31	31
	Készletezési logisztika						**62**	**62**
	A készletezés szerepe						15	15
	Készletgazdálkodás						15	15

	A készletezési logisztika gyakorlata						31	31
	Termelési logisztika						**62**	**62**
	Termeléstervezés						16	16
	Termelésirányítás						15	15
	A termelési logisztika gyakorlata						31	31
	Elosztási logisztika						**62**	**62**
	Disztribúció és értékesítés						30	30
	Az elosztási logisztika gyakorlata						32	32
	Minőség a logisztikában						**62**	**62**
	Minőségi alapismeretek						15	15
	A minőségmenedzsment fejlesztésének eszközei						15	15
	A logisztika minőségi mutatói						31	31
	Tanulási terület összóraszáma:						**341**	**341**

A BESZERZÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	Beazonosítja a szükségleteket	7 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	Felkutatja a beszerzési forrásokat.	8 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	Értékeli a beszállítók ajánlatait és kiválasztja a legmegfelelőbbet	8 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	Kapcsolattartást végez a beszállítókkal	8 óra	Egyéni
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: A beszerzési folyamat			10 óra

	TEA-s.sz: Kiválasztja a vállalat számára megfelelő beszállítót. Kockázatelemzést végez.	
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: Beszerzési stratégiák TEA-s.sz: Kiszámítja a gazdaságos rendelési tételnagyságot. Kiszámítja a rendelési, készletezési költségeket. Meghatározza a tulajdonlás teljes költségét.	5 óra

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	Projektmunka: egy a diák által kiválasztott termék vagy termékcsoport beszerzésének megszervezése.
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	

A BESZERZÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek	
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként legalább egy fő
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként legalább egy fő.

A BESZERZÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		
	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	Irodahelyiség, raktár	-
Eszközök és berendezések:	• Számítógép internet kapcsolattal, • irodai, ügyviteli, raktári szoftverek	-
Anyagok és felszerelések:	bizonylatok	-

<table>
<tr><td>Egyéb speciális feltételek:</td><td colspan="3">-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="5">A KÉSZLETEZÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:</td><td>Gyakorlati feladat 1.
TEA-s.sz:</td><td>Kiszámolja a készletezés költségeit</td><td>10 óra</td><td>Egyéni</td></tr>
<tr><td>Gyakorlati feladat 2.
TEA-s.sz:</td><td>Készletelem-zést végez</td><td>11 óra</td><td>Egyéni</td></tr>
<tr><td>Gyakorlati feladat 3.
TEA-s.sz</td><td>Átlagkészle-tet és kronologikus átlagot számít</td><td>10 óra</td><td>Egyéni</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:</td><td colspan="3">Tantárgy témakörének megnevezése 1.: A készletezés szerepe
A készlet és a készletezés fogalma, szerepe, szükségessége
Készletek csoportosításának szempontjai a nemzetgazdasági ágazat, a technológiai folyamatban elfoglalt helyük, hasznosságuk, funkcióik szerint.
Készletek számviteli szempontok szerinti csoportosítása (javasolt gyakorlati helyszínen)
A készletek típusai (javasolt gyakorlati helyszínen).
ABC és XYZ készletkategóriák, a belőlük felállított mátrix
Készletezési modellek rendelési időpontjának és mennyiségének elemzése Krajlic-mátrix alapján
A készletezés költségei, a készletezési, a rendelési és a hiányköltségek .
Készletszintek fogalma és típusaik
Készletnormák és típusaik
TEA-s.sz: Meghatározza a rendelési készletszintet.</td><td>18 óra</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tantárgy témakörének megnevezése 2.: Készletgazdálkodás
A készletgazdálkodás fogalma, feladatai és befolyásoló tényezői.</td><td>49 óra</td></tr>
</table>

	A készletgazdálkodás szerepe és területei a vállalati működésben (javasolt gyakorlati hely-színen). A készletgazdálkodás modelljei A fűrészfog, a kétraktáros, a ciklikus és a csillapításos készletgazdálkodási modell készlet-idő diagramja, jellemzőik, előnyeik és hátrányaik (javasolt gyakorlati helyszínen). TEA-s.sz: Kiszámolja a forgási sebességet és forgási időt. Kiszámolja a zárókészletet. ABC-elemzést végez. Grafikusan ábrázolja a kumulált értékeket.	

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	Egy 2-3 oldalas reflexió írása
	Gyakorlati feladat	-
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	

A KÉSZLETEZÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek	
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként legalább egy fő.
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként legalább egy fő.

A KÉSZLETEZÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek

	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	Irodahelyiség, raktár	-
Eszközök és berendezések:	• Számítógép internet kapcsolattal,	-

	• irodai, ügyviteli, raktári szoftverek			
Anyagok és felszerelések:	bizonylatok			-
Egyéb speciális feltételek:	-			-
A TERMELÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	Elvégzi a termelés-ütemezést, és kiszámolja a kapcsolódó költségeket.	11 óra	Egyéni
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	Meghatároz-za a végtermék előállításá-hoz szükséges anyagmeny-nyiséget	10 óra	Egyéni
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	Meghatározz a az időbeli tényezőket és a fennmaradó raktárkészlet etl	10 óra	Egyéni
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: Termeléstervezés A termelési logisztika fogalma, célja, folyamatai.			4 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: ***Gyártási rendszerek.*** A nyomó (push) és szívó (pull) gyártási rendszer jellemzői Gyártási folyamatok típusai és jellemzői tömegszerűség és anyagáramlás szerint. Gyártási rendszerek csoportosítása és jellemzői.			10 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 3.: **Kapacitástervezés.** Aggregált tervezés célja,			18 óra

	stratégiái. A termeléstervezés és -ütemezés módszerei, Johnson-szabály TEA-s.sz: Megtervezi a kapacitást, elkészíti a tevékenységi hálót. Meghatározza az optimális sorozatnagyságot. Kiszámítja a kibocsátási és átfutási időt. Meghatározza a ciklusidőt, a maximális kibocsátást	
	Tantárgy témakörének megnevezése 4.: **Anyagszükséglet-tervezés** (MRP-I) lényege, elemei, módszere TEA-s.sz: Ütemezi a megrendelést. Anyagszükséglet tervezést végez. Megtervezi az anyagszükségletet. Meghatározza a végtermék előállításához szükséges anyagmennyiséget. Meghatározza az időbeli tényezőket. Meghatározza a fennmaradó raktárkészletet	20 óra

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	A diák választ egy terméket. A rendelkezésére álló adatok alapán rendelésütemezést végez, ciklusidőt számol, anyagszükséglet-tervezést végez.
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	
A TERMELÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat Tanulócsoportonként legalább egy fő	

A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat Tanulócsoportonként legalább egy fő			
A TERMELÉSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek				
	A gyakorlati helyszínen			**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	irodahelyiség			-
Eszközök és berendezések:	Számítógép internetkapcsolattal			-
Anyagok és felszerelések:	-			-
Egyéb speciális feltételek:	-			-
A ELOSZTÁSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	Optimalizálja a kiszolgálási sorrendet	3 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	Megtervezi az elosztási szükséglet	8 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz	Meghatározza a rendelési mennyiséget	10 óra	Egyéni vagy csoportos
	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz	Meghatározza a fennmaradó raktárkészletet és a következő időszak gyártási mennyiségét.	10 óra	Egyéni vagy csoportos
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.:Disztribúció és rendelésfeldolgozás. Az elosztási logisztika fogalma és helye a mikrologisztikai rendszerekben. Az elosztási rendszerek feladata, típusai. A rendelésfeldolgozás folyamata			31 óra

	Fizikai disztribúciós rendszer fogalma, tagoltsága és jellemzői Az értékesítési csatorna feladatai, folyamatai, szereplői és típusai TEA-s.sz: Rendelésfeldolgozást végez.	
	Tantárgy témakörének megnevezése 4.: Az elosztási szükséglettervezés (DRP) fogalma, célja, bemenő adatai és módszere TEA-s.sz: Elosztási szükséglettervezést végez.	24 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 3.: A városi (city) logisztika fogalma, célja, összetevői. TEA-s.sz: Városi kereskedelmi egységek közti áruelosztást szervezi.	4 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: A visszutas (reverz, inverz) logisztika fogalma, tartalma és jellemzői TEA-s.sz: Göngyölegek és visszáru visszagyűjtését szervezi, ezekkel kapcsolatos okmányokat kezeli. Hulladékok kezelését szervezi.	8 óra

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	
	Gyakorlati feladat	A diák választ egy terméket vagy termékcsoportot. A rendelkezésére álló adatok alapján elosztási szükséglettervezést készít, rendelésfeldolgozát végez és megszervezi a göngyölegek és a visszáru visszagyűjtését.
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	

A ELOSZTÁSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek	
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Szakirányú főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként 1 fő.
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Szakirányú főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként 1 fő.

A ELOSZTÁSI LOGISZTIKA megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		
	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi /elméleti foglalkozás helyszínén**
Helyiségek:	irodahelyiség	-
Eszközök és berendezések:	Számítógép internetkapcsolattal	Számítógép internetkapcsolattal
Anyagok és felszerelések:	-	-
Egyéb speciális feltételek:	-	-

A MINŐSÉG A LOGISZTIKÁBAN megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	Meghatározza egy termék minőségi jellemzőit.	4 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	Meghatározza a logisztikai szolgáltatások minőségi mutatóit.	7 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	Meghatározza a veszteség-forrásokat.	4 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	Ok-okozati elemzést végez.	4 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 5. TEA-s.sz:	Feltárja a lehetséges hibákat, elemzi, és számszerűsíti azokat. Meghatározza a szűk	6 óra	Egyéni vagy csoportos.

		keresztmetszetet.		
	Gyakorlati feladat 6. TEA-s.sz:	Meghatározza a minőségi célokat, a végrehajtás módszereit, ellenőrzi és korrigálja a tevékenységet.	6 óra	Egyéni vagy csoportos.
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: A minőség fogalma, jellemzői, értelmezése a gyártási és logisztikai folyamatokban A termékek objektív és szubjektív minőségi jellemzői (javasolt gyakorlati helyszínen) Termékek minőségi osztályba sorolása, a minőségi bizonyítvány tartalma (javasolt gyakorlati helyszínen) TEA-s.sz: Minőségellenőrzést végez, minőségi átvételt végez.			3 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: A jótállás, szavatosság és a termékfelelősség fogalma és jellemzői TEA-s.sz: Reklamációs ügyintézést végez.			3 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 3.: A szabvány fogalma, rendszerei és jelölése, a szabványoknak való minőségi megfelelőség. ISO és TQM. TEA-s.sz: Minőségellenőrzést végez. A szabványoknak megfelelően dolgozik.			6 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 4.: LEAN menedzsment. TEA-s.sz: veszteségkategóriákat állapít meg,			6 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 5.: A PDCA, Kaizen, FMEA			6 óra

	Ok-okozati elemzés (Ishikawa-diagram) TEA-s.sz: gyökérokokat állapít meg, javaslatokat tesz.	
	Tantárgy témakörének megnevezése 6.: Átlagos minőségi kategória (ÁMK) és átlagos minőségi együttható (ÁME) számítása Selejtszázalék és átlagos selejtszázalék számítása Minőségi hibaarány és minőségi teljesítmény számítása Teljes eszközhatékonysági mutató (OEE) számítása Logisztikai szolgáltatások minőségi mutatóinak számítása TEA-s.sz: számításokat végez.	7 óra

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	A diákok egy beszámolót készítenek (2-3 oldalas word dokumentum vagy 8-10 diás PPT) arról, hogy a gyakorlati helyen milyen minőségirányítási rendszert, minőségpolititikát alkalmaznak.
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	
A MINŐSÉG A LOGISZTIKÁBAN megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként 1 fő.	
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként 1 fő.	
A MINŐSÉG A LOGISZTIKÁBAN megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		

	A gyakorlati helyszínen	A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén
Helyiségek:	irodahelyiség	-
Eszközök és berendezések:	Számítógép internetkapcsolattal	Számítógép internetkapcsolattal
Anyagok és felszerelések:	-	-
Egyéb speciális feltételek:	minőségbiztosítási, minőségirányítási dokumentumok, szabványok.	-

A LOGISZTIKAI ALAPOK megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	Adatokat gyűjt a vállalat információs rendszeréből. Adatokat rögzít a vállalat információs rendszerében. Kezeli a vállalati szoftvert.	5 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	Okmányokat és adatokat továbbít a rendszeren keresztül.	5 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	Áruazonosító kódot hoz létre.	3 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	Felülvizsgálja a logisztikai költségek alakulását. Meghatározza a logisztikai összköltséget.	6 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 5. TEA-s.sz:	Meghatározza a vállalat logisztikai teljesítményét.	6 óra	Egyéni vagy csoportos.
	Gyakorlati feladat 6.	Meghatározza a kiszolgálási színvonalat.	6 óra	Egyéni vagy csoportos.

	TEA-s.sz:	Javaslatot tesz a kiszolgálási színvonal növelésére.		
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: A logisztikai rendszer felépítése A logisztika fogalma, kialakulása, története . A logisztika szerepe a nemzetgazdaságban. A mikrologisztikai rendszer részei, jellemzői. A makrologisztikai rendszer részei jellemzői A metalogisztikai rendszer részei jellemzői. Az ellátási lánc felépítése, típusai, területei, jellemzői. Az ellátásilánc-menedzsment feladatai, jellemzői A piaci szereplők kapcsolata az ellátási lánc tagjaival. Az ostorcsapás-effektus fogalma, kialakulásának okai, következményei és elkerülésének lehetőségei. TEA-s.sz: Elhelyezi a gyakorlati helyet a mikrologisztikai és makrologisztikai környezetében.			10 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: A logisztika információs rendszere A logisztikai információs rendszer fogalma, összetevői, jellemzői, eszközei. A logisztikai információs rendszer adatállományai Az elektronikus adatcsere (EDI) fogalma, célja, szabványai, elemei, használatának előnyei. Az áruazonosító rendszerek szabványai, megvalósulási formái A GS1 szervezet vonalkód rendszerének felépítése, az ellenőrzőszám szerepe.			16 óra

	Az RFID azonosító rendszer felépítése, az RFID chip típusai és táplálásának módozatai TEA-s.sz: Áruazonosítási, árunyomonkövetési rendszereket alkalmaz. Logisztikai címkéket kezel, generál.	
	Tantárgy témakörének megnevezése 3.: A logisztikai teljesítmények mutatószámai A kiszolgálási színvonal fogalma, területei, mérőszámai. A logisztikai összköltség fogalma, csoportjai, mérése. A logisztikai teljesítmény mérése. TEA-s.sz:, kiszolgálási mutatókat é összköltséget számol.	26 óra

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	A diákok egy beszámolót készítenek (2-3 oldalas word dokumentum vagy 8-10 diás PPT) egy általuk választott tevékenységről, ami a fent felsorolt feladatokhoz, témákhoz kapcsolódik.
Az érdemjegy megállapításának módja (pl. tantárgyanként egy-egy osztályzat):	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	
A LOGISZTIKAI ALAPOK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként 1 fő.	
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Műszaki főiskolai/egyetemi végzettség vagy logisztikai szakképesítés vagy minimum 5 év logisztikai területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként 1 fő.	
A LOGISZTIKAI ALAPOK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek		
	A gyakorlati helyszínen	**A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén**

Helyiségek:	irodahelyiség	-
Eszközök és berendezések:	Számítógép internetkapcsolattal, logisztikai címke nyomtatására alkalmas eszköz	Számítógép internetkapcsolattal
Anyagok és felszerelések:	Vonalkód leolvasó, RFID leolvasó.	-
Egyéb speciális feltételek:	-	-

NEGYEDIK TANULÁSI TERÜLET: ***KÖZLEKEDÉS***

1. A tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények) felsorolása (Forrás: KKK és PTT)

TEA-s.sz.	**Készségek, képességek**	**Ismeretek**	**Elvárt viselkedésmódok, attitűdök**	**Önállóság és felelősség mértéke**	**Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák**
1.	Megtervezi az útvonalat az útvonaltervező használatával.	Vasút- és közúthálózat, útvonaltervező szoftver ismerete	Figyelemösszpontosítás Precizitás Kreativitás Szabálykövetés, elővigyázatosság, biztonságra törekvés a számítógép, internet és elektronikus rendszerek használatakor	Teljesen önállóan	Információ keresése, gyűjtése, feldolgozása, értékelése és bemutatása internet és digitális eszközök segítségével
2.	Kiszámolja a megtett utat, sebességet, időt.	A v=s/t képlet, valamint a gyorsulás és fékezés képletének ismerete		Teljesen önállóan	Számológép használata
3.	Kiszámolja a közúti üzemanyag-fogyasztást.	Számtani ismeretek		Teljesen önállóan	
4.	Meghatározza a közúti útdíjat.	Közúthálózat, útvonaltervező szoftver, elektronikus útdíjszedési rendszer, valamint a közúti tehergépjárművek műszaki adatainak ismerete		Instrukció alapján részben önállóan	Információ keresése, eredmények kiválasztása, értékelése, feldolgozása internet és digitális

					eszközök segítségével Elektronikus útdíj-szedési rendszer használata
5.	Kezeli az elektronikus közúti áruellenőrző rendszer kalkulátorát.	Közúthálózat ismerete, vámtarifa, valamint a közúti tehergépjárművek műszaki adatainak ismerete		Instrukció alapján részben önállóan	Információ keresése, eredmények kiválasztása, feldolgozása, értékelése internet és digitális eszközök segítségével Elektronikus közúti áruellenőrző rend-
6.	Útvonalat optimalizál	Közúthálózat ismerete		Teljesen önállóan	Útvonaltervező szoftverek, digitális térképek, internet használata
7.	Kezeli és átváltja a különböző országok pénznemeit.	Európa és az Európán kívüli fonto-sabb országok és pénznemeik ismerete		Teljesen önállóan	Információ keresése, összegyűjtése, feldolgozása internet és digitális eszközök segítségével

2. A tanulási terület tartalmi elemei

A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése:	KÖZLEKEDÉS
A tanulási területhez tartozó tantárgyak és témakörök óraszáma (Forrás: PTT)	

		A (szakirányú) oktatás évfolyama						Összes óraszám
		9.	10.	11.	12.	13.	14.	
Tanulási terület megnevezése	**Tantárgyak és a témakörök megnevezése**	**Az évfolyam összes óraszáma**						
KÖZLEKEDÉS	**KÖZLEKEDÉSI ALAPOK**						**62**	**62**
	Közlekedési számítások						31	31
	Közlekedésinformatika						20	20
	Közlekedésföldrajz						10	10
	Tanulási terület összóraszáma:						**62**	**62**

A KÖZLEKEDÉSI ALAPOK megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák		
Tantermi/elméleti foglalkozások témakörei:	Tantárgy témakörének megnevezése 1.: Közlekedési számítások TEA-s.sz: -	31 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 2.: Közlekedésinformatika	20 óra
	Tantárgy témakörének megnevezése 3.: Közlekedésföldrajz	10 óra

Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	-
	Gyakorlati feladat	egy 5-6 diás prezentáció készítése és előadása.
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	

A KÖZLEKEDÉSI ALAPOK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges személyi feltételek	
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-
A tantermi/elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Szakirányú főiskolai/egyetemi végzettség vagy minimum 3 év nemzetközi fuvarozási és/vagy szállítmányozási területen szerzett munkatapasztalat. Tanulócsoportonként legalább egy fő
A KÖZLEKEDÉSI ALAPOK megnevezésű tantárgy oktatásához szükséges tárgyi feltételek	

	A gyakorlati helyszínen	A tantermi/elméleti foglalkozás helyszínén
Helyiségek:	-	-
Eszközök és berendezések:	-	-
Anyagok és felszerelések:	-	-
Egyéb speciális feltételek:	-	-

Képzési program
Pék képzés

Auchan Magyarország KFT
Mátyás Sütő KFT
Bodogán KFT
Balmaz Sütöde KFT

2021

I. ÖSSZEFOGLALÓ ADATOK

1. A szakma alapadatai

1.	**Az ágazat megnevezése:**	Élelmiszeripar
2.	**A szakma megnevezése:**	Pék
3.	**A szakma azonosító száma:**	4 0721 05 11
4.	**A szakma szakmairányai:**	–
5.	**A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	4
6.	**A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	4
7.	**Ágazati alapoktatás megnevezése:**	Élelmiszeripari ágazati alapoktatás
8.	**Kapcsolódó részszakmák megnevezése:**	Sütőipari és gyorspékségi munkás
9.	**Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:**	Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra Technikumi oktatásban: - Érettségire épülő oktatásban: 160 óra
10.	**A szakirányú oktatásra egy időben fogadható tanulók, illetve képzésben részt vevő személyek maximális létszáma:** (**Figyelem**! **A duális képzőhely** a szakképzési **munkaszerződés megkötését megelőzően** a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek számára – jogszabályban foglalt rendelkezések megtartásával - **kiválasztási eljárást folytathat le.** Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel köthető, aki a **szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalkalmassági követelményeknek megfelel**.!)	-
11.	**A képzés célja:**	
12.	**A képzés célcsoportja** (iskolai/szakmai végzettség):	

2. A szakirányú oktatás szakmai kimeneti követelményei

Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
Átveszi a sütőipari nyersanyagokat mennyiségi és minőségi szempontok alapján. A nyersanyagokon alapszintű üzemi érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Alkalmazás szinten ismeri a sütőipari nyersanyagok csoportosítását, minőségi követelményeit és az átvételre vonatkozó üzemi előírásokat. Azonosítja a sütőipari nyersanyagokat.	Törekszik a nyersanyagok pontos és szakszerű átvételére.	Önállóan dönt a nyersanyagok átvételéről, vagy elutasításáról.
A nyersanyagokat szakszerűen tárolja, raktározza és nyilvántartja.	Alkalmazás szinten ismeri az élelmiszerek raktározására, tárolására és nyilvántartására vonatkozó jogszabályi előírásokat.	Fontosnak tartja, hogy a nyersanyagok a tárolás alatt megőrizzék minőségüket.	Önállóan dönt a raktározás szabályszerű megvalósításáról és felelősséget vállal az esetleges nyersanyaghibák előfordulásánál azok selejtezésével kapcsolatban.
A nyersanyagokon a technológiai utasításoknak megfelelően előkészítő műveleteket végez.	Alkalmazás szinten ismeri a nyersanyag előkészítés műveleteit és céljait.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban megfogalmazott előírások betartása iránt. Elkötelezett a gyártmánylapban foglalt nyersanyag összetétel betartása iránt.	Önállóan végzi a nyersanyag előkészítés műveleteit.
A technológiának megfelelő összetételű és tulajdonságú kovászokat és tésztákat készít, és különböző eljárásokkal érlel.	Ismeri a kovászkészítés céljait, a különböző kovászokat, az érési folyamataikat és az érettségük jellemzőit. Ismeri a sütőipari tésztákat, készítésük módjait és eljárásait. Ismeri a tészták kialakulásának folyamatait,	Fontosnak tartja, hogy a jó minőségű nyersanyagokból, megfelelő mennyiségű és minőségű kovászokat és tésztákat készítsen.	Önállóan készíti el a különböző kovászokat és tésztákat, valamint megfelelően határozza meg technológiai mutatóikat.

	technológiai mutatókat, és a tészták érlelését.		
A termék tömegének, alakjának és jellegének megfelelő tésztafeldolgozási műveleteket végez.	Ismeri a tésztafeldolgozás műveleteit, céljait. Ismeri a feladási tömegek kiszámolásának szabályait, az osztások fajtáit és a különböző termékek alakításának műveleteit. Ismeri a tésztapihentetés célját.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban megfogalmazott előírások betartása iránt. Figyelembe veszi az üzemi környezetet és a rendelkezésre álló műszaki feltételeket. Betartja a Jó gyártási gyakorlatban foglalt paramétereket.	Önállóan határozza meg a feladási tömegeket és a rendelések alapján a szükséges darabszámokat.
A termékek jellegének megfelelő eljárásokkal tésztalazítási műveleteket végez.	Ismeri a tésztalazítási módokat. Ismeri a kelesztési eljárásokat, azok célját, feltételeit és folyamatait. Ismeri a kémiai és fizikai lazításokat.		Önállóan határozza meg a kelesztési feltételeket, és önállóan állítja be azokat és ellenőrzi.
A tészta felületén a termékeknek megfelelő díszítési és felületkezelési műveleteket végez.	Ismeri termékek felületi díszítő műveleteit, azok sorrendjét.		
Különböző sütési eljárásokkal megsüti a termékeket.	Ismeri a sütés célját és feltételeit, valamint az azokat befolyásoló tényezőket. Ismeri a sütési eljárásokat, valamint a sülés folyamatait.		Önállóan meghatározza a szükséges sütési értékeket, és beállítja azokat, valamint folyamatos ellenőrzést végez
A megsült termékeket hűti, tárolja, ha szükséges	Ismeri a hűlés szakaszait, a cserepesedés		Önállóan határozza meg a megsültséget.

díszíti.	folyamatait, ismeri a tárolás szabályait.		
A késztermékhez kiválasztja a csomagolóanyagokat, elvégzi a csomagolás műveleteit és az aktuális jogszabályoknak megfelelően jelöli a termékeket.	Ismeri a csomagolás célját, műveleteit és szabályait, valamint a csomagolóanyagokat. Ismeri a sütőipari termékek jelölésére vonatkozó szabályokat, és a jelölések tartalmát.	Elkötelezett az élelmiszerbiztonság iránt és fontosnak tartja a termékei iránti vevői bizalom megőrzését.	Felelősséget érez a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos előírásokkal kapcsolatban.
Búza-, rozsos-, rozs-, összetételre névvel utaló és egyedi táplálkozási igényt kielégítő kenyereket gyárt. A kenyérfélék minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a kenyérfélék csoportosítását és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban a kenyérfélék készítésére megfogalmazott előírások betartása iránt. Szem előtt tartja az üzem sajátosságait és adottságait.	Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.
Péksütemények csoportjába tartozó termékeket és kiemelt termékeket készít. A péksütemények minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv	Ismeri a péksütemények csoportosítását, és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.		

segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.			
A finom pékáruk csoportjába tartozó termékeket (töltelékes és töltelék nélküli) és kiemelt termékeket készít. A finom pékáruk minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a finom pékáruk csoportosítását és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.		
A jogszabályoknak és a vevői igényeknek megfelelő egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékeket fejleszt és gyárt.	Ismeri az egyedi táplálkozási igényt kielégítő sütőipari termékek csoportjait, és gyártástechnológiáját.	Elkötelezett az korszerű táplálkozási igények kielégítése iránt.	Felelősséget érez termékeinek a fogyasztó egészségére gyakorolt hatásával kapcsolatban.
Zsemlemorzsához félkészterméket szárít és darál.	Ismeri a zsemlemorzsa előírásait és gyártását.	Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban a zsemlemorzsagyártással kapcsolatos technológiai és higiéniai előírások betartása iránt.	Munkáját önállóan szervezi és végzi. Betartja az élelmiszerkönyvi előírásokat.
Munkája során	Ismeri az üzem	Törekszik a	Felelősséget

betartja az üzemre vonatkozó munkavédelmi és higiéniai szabályokat.	munkavédelmi és higiéniai szabályait.	biztonságos és higiénikus munkavégzésre.	vállal munkája balesetmentes és higiénikus elvégzéséért.
Munkája során vezeti az élelmiszerelőállításra vonatkozó minőségbiztosítási dokumentumokat.	Ismeri a minőségbiztosítási előírásokat és a jogszabályok szerint előírt dokumentumokat, azok tartalmát.	Elkötelezett a biztonságos termékelőállítás iránt. Fontosnak tartja a vevői bizalom erősítését.	Felelősséget érez a biztonságos és nyomonkövethető élelmiszerek előállítása iránt.
Munkája során alkalmazott sütőipari gépeket, berendezéseket a technológiának megfelelően szabályozza, működteti.	Ismeri a gépek feladatait, kezelésüket és a működtetésükkel kapcsolatos munkavédelmi és higiéniai előírásokat.	Törekszik a sütőipari gépek szabályos kezelésére és biztonságos, energiahatékony üzemeltetésére.	Munkája során betartja a gépek kezelési utasításait és figyelemmel kíséri a működésüket.

A munkája során a sütőipari eszközöket szakszerűen használja.	Ismeri az eszközök feladatait és helyes használatát.	Törekszik az sütőipari eszközök szabályos kezelésére és biztonságos használatára.	Munkája során megóvja a szerszámok épségét. Felelősséget vállal a rá bízott eszközök megóvásáért.
Hagyományos és tájjellegű sütőipari termékek csoportjába tartozó termékeket készít hagyományos technológiai előírások szerint.	Ismeri a szakma történetét és hagyományos termékeinek gyártástechnológiáját.	Tiszteli a szakmáját, annak múltját. Fontosnak tartja a hagyományos sütőipari termékek megismertetését a vevőkkel.	Felelősséget vállal a hagyományos termékek szakszerű előállítására. A HÍR és HKT termékek előállításának irányelveit betartja.
Használja a sütőipari termelés irányításához és nyilvántartásához szükséges szoftvereket.	Ismeri a vállalatirányítási szoftvereket.	Fontos számára az üzem áttekinthető irányításában való közreműködése.	Önállóan kezeli a szakmájának gyakorlásához szükséges programokat, és rögzíti az adatokat.
A nyersanyagokon, a félkész és késztermékeken tömeg és érzékszervi vizsgálatokat végez. Elvégzi a gyártásközi ellenőrzéseket és dokumentálja azokat.	Ismeri az alapvető alapanyag-, félkész- és késztermékvizsgálati előírásokat tartalmazó szabványokat.	Elkötelezett a jó minőségű termékek előállítása és a fogyasztók becsületes ellátása iránt.	Önállóan végzi az ellenőrzéseket,és dönt az esetleges selejtezésről.
Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségleti és termelési számolásokat végez.	Ismeri a sütőipari nyersanyagszükséglet ipari számításának szabályait, és a műveleteit.	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait. Maradéktalanul betartja az élelmiszerek előállítására vonatkozó előírásait. Precízen végzi a számolási műveleteket. Fontosnak tartja a	Önállóan számolja ki a szükséges nyersanyagokat és ellenőrzi a számolások pontosságát.

		vevői bizalmat a termékei iránt.	
A hulladékkezelési előírásoknak megfelelően kezeli a képződő hulladékokat.	Ismeri a hulladékkezelés szabályait, a környezetvédelmi előírásokat, a szelektív hulladékkezelés fontosságát.	Magára nézve kötelezőnek tekinti a környezet megóvását, és a hulladékokkal kapcsolatos higiéniai problémák megelőzését.	Önállóan szelektálja és deponálja a hulladékokat.
Részt vesz a vállalkozás szabályos működtetésében, a vonatkozó dokumentumok elkészítésében és vezetésében.	Alap szinten ismeri a vállalkozások alapításával, működtetésével kapcsolatos előírásokat.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	Irányítással végzi a vállalkozás működtetésében szükséges munkáját.
Idegen nyelvű prospektusokat és weboldalakat olvas.	Alap szinten ismeri a szakmai idegennyelvi kifejezéseket.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Irányítással határoz meg technológiai változásokat, illetve javaslatot tesz műszaki újításokkal kapcsolatban.

3. A szakirányú oktatásba történő belépés feltételei

1.	Iskolai előképzettség	Alapfokú iskolai végzettség
2.	Alkalmassági követelmények	Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat

4, A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges személyi feltételek

Funkció		**Végzettség**	**Szakképzettség (szakképesítés)**	**Szakirányú szakmai gyakorlat**	**Egyéb** (pl. kamarai gyakorlati oktatói vizsga)
1.	**Termelésvezető**	érettségi	pék	5 év	
2.	**Szakoktató**	érettségi	mesterpék	5 év	
3.	**Vállalati kapcsolatokért felelős igazgatóhelyettes**	felsőfokú			pedagógiai szakvizsga
4.	**Oktató(k)**	felsőfokú			
5.	**Műszaki, fizikai dolgozó(k)**		szakiránynak megfelelő		

5. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

1.	**Helyiségek (tanterem, tanműhely, tanterem, adminisztrációs iroda, irattár stb.):**	tanterem, tanműhely, tanterem, adminisztrációs iroda	
2.	**Eszközök és berendezések**	Nyersanyagtárolás eszközei – Mérlegek – Hűtők és fagyasztók – Sziták – Vízhűtők, vízkeverők – Tésztakészítő gépek – Keverő-habverő gépek – Rozsdamentes és fa munkafelületű munkaasztalok – Osztógép – Süteménytészta osztó-gömbölyítő – Kiflisodró gép – Tésztafeldolgozás eszközei – Nyújtógép – Kelesztők – Kelesztőeszközök – Kemencék, sütők – Késztermékkezelés eszközei – Csomagolás eszközei – Hulladékkezelés eszközei – Takarítás eszközei, berendezései – Sütőipari célszerszámok	

3.	**A projektfeladatok teljesítéséhez szükséges anyagok és felszerelések:**	Nyersanyagtárolás eszközei – Mérlegek – Hűtők és fagyasztók – Sziták – Vízhűtők, vízkeverők – Tésztakészítő gépek – Keverő-habverő gépek – Rozsdamentes és fa munkafelületű munkaasztalok – Osztógép – Süteménytészta osztó-gömbölyítő – Kiflisodró gép – Tésztafeldolgozás eszközei – Nyújtógép – Kelesztők – Kelesztőeszközök – Kemencék, sütők – Késztermékkezelés eszközei – Csomagolás eszközei – Hulladékkezelés eszközei – Takarítás eszközei, berendezései – Sütőipari célszerszámok	
4.	**Egyéb speciális feltételek:**	Fényképezőgép, projektor, mobiltelefon, interaktív tábla, hangszóró, laptop, videó felvevő	

6. A szakirányú oktatás tervezett időtartama

1.	**Projekt alapú foglalkozások (óra):**	*1514*	*67%*
2.	**Elméleti foglalkozások (óra):**	*737*	*33%*
3.	**A foglalkozások összes óraszáma:**	***2251***	**100%**

7. Tanulási területek

	A tanulási terület belső azonosítója és megnevezése	**Projekt alapú foglalkozások (óra)**	**Elméleti foglalkozások (óra)**	**A tanulási terület foglalkozásainak összes óraszáma**
1.	4 0721 0001 Munkavállalói ismeretek	0	18	18
2.	4 0721 0002Munkavállalói idegen nyelv	0	62	62
3.	4 0721 0003 Élelmiszeripari alapismeretek	450	108	558
4.	4 0721 0004 Sütőipari ismeretek	1064	353	1417
5.	4 0721 0005 Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	98	98
6.	4 0721 0006 Portfóliókészítés	0	98	98
A tanulási területek összes óraszáma:		**1514**	**737**	**2251**

II. A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA

ELSŐ TANULÁSI TERÜLET

1. A tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények) felsorolása (Forrás: KKK és PTT)

TEA-s.sz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	*Például: Egyszerű számításokat végez a pneumatika és a hidraulika területén.*	*Például: Ismeri a pneumatika és a hidraulika fizikai alapmennyiségeit, összefüggéseit, törvényeit.*	*Például: Kritikusan szemléli az internetről letöltött kapcsolásokat.*	*Például: A számításokat teljesen önállóan hajtja végre*	*Például: Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése*
…					
n.					

TEA-s.sz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	A sütőipari nyersanyagokon mennyiségi és minőségi szempontok alapján érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a sütőipari nyersanyagok csoportosítását, minőségi követelményeit és az átvételre vonatkozó üzemi előírásokat. .	A nyersanyagok pontos és szakszerű átvételére törekszik	A nyersanyagok átvételéről, vagy elutasításáról önállóan dönt.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése.
2.	A nyersanyagokat	Ismeri az	Törekszik arra, hogy	A raktározás	Digitális tartalmak keresése,

	szakszerűen tárolja, raktározza és nyilvántartja.	élelmiszerek raktározására, tárolására és nyilvántartására vonatkozó jogszabályi előírásokat .	a nyersanyagok a tárolás alatt megőrizzék minőségüket.	szabályszerű megvalósításáról önállóan dönt és felelősséget vállal az esetleges nyersanyaghibák előfordulásánál azok selejtezésével kapcsolatban.	böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
3.	A nyersanyagnál előkészítő műveleteket végez.	Ismeri a nyersanyagok előkészítő műveleteit és céljait.	Betartja a Jó gyártási gyakorlat előírásait és a gyártmánylapban foglalt nyersanyagok összetételét.	Önállóan végzi a nyersanyag előkészítés műveleteit.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
4.	Elkészíti a megfelelő technológiai mutatójú kovászokat és tésztákat. .	Ismeri a kovász- és a tésztakészítés céljait, technológiai mutatóit, az érés során lejátszódó folyamataikat. Ismeri továbbá a sütőipari tésztakészítési eljárásokat és a tészta kialakulásának folyamatait.	A jó minőségű kovászok és tészta készítéséhez betartja a technológiai mutatókat.	Önállóan készíti el a különböző kovászokat és tésztákat.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
5.	A terméknek megfelelő tésztafeldolgozási	Ismeri a tésztafeldolgozás műveleteit, céljait.	Betartja a Jó gyártási gyakorlatban megfogalmazott	Önállóan határozza meg a feladási	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

	műveleteket végez.	Ismeri a feladási tömegek kiszámolásának szabályait, az osztások fajtáit és a különböző termékek alakításának műveleteit. Ismeri a tésztapihentetés célját.	előírásokat. .	tömegeket és a szükséges darabszámokat.	
6.	A termékeknek megfelelő tésztalazítási műveleteket végez.	Ismeri a tésztalazítási módokat, a kelesztési eljárásokat, azok célját, feltételeit és folyamatait.		Önállóan határozza meg a kelesztési feltételeket, és önállóan állítja be azokat és ellenőrzi.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
7.	Megfelelő díszítési és felületkezelési műveleteket végez.	Ismeri termékek felületi díszítő műveleteit, azok sorrendjét.			Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
8.	Különböző sütési eljárásokkal megsüti a termékeket.	Ismeri a sütés célját és feltételeit és azokat befolyásoló tényezőket. Ismeri sütési eljárásokat és a sülés folyamatait.		Önállóan beállítja a kemencét és a sütés során folyamatos ellenőrzést végez.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
9.	A megsült termékeket hűti, tárolja, ha szükséges díszíti.	Ismeri a hűlés szakaszait, a cserepesedés folyamatait, ismeri a		Önállóan határozza meg az átsültséget.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

		tárolás szabályait.			
10.	Terméket csomagol és jelöl az aktuális jogszabályoknak megfelelően.	Ismeri a csomagolóanyagokat, a csomagolás célját, műveleteit, és a jelölés szabályait.	Betartja az élelmiszerbiztonsági előírásokat.	Felelősséget érez a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos előírásokkal kapcsolatban.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
11.	Búza-, rozsos-, rozs-, összetételre névvel utaló és egyedi táplálkozási igényt kielégítő kenyereket gyárt a Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak betartásával.	Ismeri a kenyérfélék csoportosítását és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.	Betartja a Jó gyártási gyakorlatban a kenyérfélék készítésére megfogalmazott előírásokat.	Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
12.	Péksütemények csoportjába tartozó termékeket és kiemelt termékeket készít. a Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak betartásával.	Ismeri a péksütemények csoportosítását, és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.			Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
13.	A finom pékáruk csoportjába tartozó termékeket (töltelékes és töltelék nélküli) és	Ismeri a finom pékáruk csoportosítását és gyártástechnológiáját. Ismeri a Magyar			Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

	kiemelt termékeket készít a Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak betartásával.	Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.			
14.	A a vevői igényeknek megfelelő egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékeket gyárt a Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak betartásával.	Ismeri az egyedi táplálkozási igényt kielégítő sütőipari termékek csoportjait, és gyártástechnológiáját.	Szem előtt tartja a vevők korszerű táplálkozási igényeit.	Felelősséget érez termékeinek a fogyasztó egészségére gyakorolt hatásával kapcsolatban.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
15.	Zsemlemorzsához félkészterméket szárít és darál Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak betartásával.	Ismeri a zsemlemorzsa előírásait és gyártását.	Betartja a Jó gyártási gyakorlatban a zsemlemorzsagyártással kapcsolatos technológiai és higiéniai előírásokat.	Önálló munkavégzésre és szervezésre képes. .	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
16.	Betartja az üzemre vonatkozó munkavédelmi és higiéniai szabályokat.	Ismeri az üzem munkavédelmi és higiéniai szabályait.	Betatja a biztonságos és higiénikus munkavégzés szabályait.	Balesetmentes és higiénikus önálló munkavégzésre képes.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

17.	Minőségbiztosítási dokumentumokat vezet.	Ismeri a minőségbiztosítási előírásokat és a jogszabályok szerint előírt dokumentumokat, azok tartalmát.	Szem előtt tartja a biztonságos termékelőállítás szabályait.	Felelősséget érez a biztonságos és nyomonkövethető élelmiszerek előállítása iránt.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
18.	Biztonságosan működteti a sütőipari gépeket, berendezéseket.	Ismeri a gépek feladatait, kezelésüket és a működtetésükkel kapcsolatos munkavédelmi és higiéniai előírásokat.	Bertartja a sütőipari gépek üzemeltetésére vonatkozó előírásokat.	Fontosnak tartja a gépek biztonságos és energiahatékony üzemeltetését. .	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

19.	Biztonságosan és szakszerűen használja a sütőipari eszközöket.	Ismeri az eszközök feladatait és helyes használatát.	Betartja a sütőipari eszközök szabályos használatát.	Vigyáz a szerszámok épségére.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
20.	Hagyományos és tájjellegű sütőipari termékek csoportjába tartozó termékeket gyárt Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak betartásával.	Ismeri a szakma történetét és hagyományos termékeinek gyártástechnológiáját.	Szem előtt tartja a szakma múltját és a hagyományos termékek népszerűsítését.	Fontosnak tartja a HÍR és HKT termékek szakszerű előállításának betartását..	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
21.	Szoftvereket használ.	Ismeri a vállalatirányítási szoftvereket.	Fontos számára az üzem áttekinthető irányításában való közreműködése.	Önállóan kezeli a szakmájának gyakorlásához szükséges programokat, és	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

				rögzíti az adatokat.	
22.	Gyártásközi és késztermék ellenőrzéseket végez.	Ismeri az alapvető alapanyag-, félkész- és késztermékvizsgálati előírásokat tartalmazó szabványokat.	Fontos számára a vevők igényeit kielégítő jó minőségű termékek előállítása.	Önállóan végzi az ellenőrzéseket,és dönt az esetleges selejtezésről.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
23.	Technológiai számításokat végez.	Ismeri a sütőipari nyersanyagszükséglet számításának módjait.	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait.	Önállóan számolja ki a szükséges nyersanyagokat és ellenőrzi a számolások pontosságát.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
24.	A hulladékkezelést végez.	Ismeri a hulladékkezelés szabályait, a környezetvédelmi előírásokat, a szelektív hulladékkezelés fontosságát.	Betartja a hulladékkezelési és a környezetvédelmi előírásokat.	Önállóan szelektálja és deponálja a hulladékokat.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
25.	Részt vállal a vállalkozás szabályos működtetésében.	Ismeri a vállalati SZMSZ-t.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	Irányítással végzi a vállalkozás működtetésében szükséges munkáját.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
26.	Ismerkedik az idegen nyelvű prospektusokkal és	Alap szinten ismeri a szakmai idegennyelvi kifejezéseket.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Javaslatot tesz tehetségének megfelelő	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

	weboldalakkal.			műszaki újításokkal kapcsolatban.	

	A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése	Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások (óra)	Tantermi/elméleti foglalkozások (óra)	A tanulási terület foglalkozásainak összes óraszáma
1.	Sütőipari ismeretek	1064 óra	353 óra	1417 óra
2.	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	-	98 óra	98 óra
3.	Portfóliókészítés	-	98 óra	98 óra
4.				
A tanulási területek összes óraszáma:		**1064 óra**	**549 óra**	**1613 óra**

2. A tanulási terület tartalmi elemei

A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése:		Sütőipari ismeretek					
A tanulási terület foglalkozásainak óraszáma évfolyamok és tananyag-, illetve tematikai egységek szerinti bontásban (Forrás: PTT)							
		A (szakirányú) oktatás évfolyama					**A szakirányú oktatás összes óraszáma**
		9.	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**	
Tanulási terület megnevezése	**Tananyag-egység, illetve a tematikai egységek megnevezése**	**Az évfolyam összes óraszáma**					
		576	**900**	**775**	**0**	**0**	***2251***
Sütőipari ismeretek	***Sütőipari ismeretek***	***0***	***144***	***124***	***0***	***0***	***268***
	Sütőipari anyagok	*0*	*64*	*0*	*0*	*0*	*64*
	A sütőipari technológia szakaszai	*0*	*44*	*0*	*0*	*0*	*44*
	Kenyérfélék	*0*	*24*	*0*	*0*	*0*	*24*

	Péksütemények	*0*	*12*	*48*	*0*	*0*	*60*
	Finom pékáruk	*0*	*0*	*46*	*0*	*0*	*46*
	Egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékek	*0*	*0*	*10*	*0*	*0*	*10*
	Egyedi technológiák	*0*	*0*	*10*	*0*	*0*	*10*
	Hagyományos sütőipari termékek	*0*	*0*	*10*	*0*	*0*	*10*
	Szakmai gépek	***0***	***72***	***62***	***0***	***0***	***134***
	Sütőipari eszközök	*0*	*8*	*0*	*0*	*0*	*8*
	A nyersanyagtárolás és-előkészítés gépei, berendezései	*0*	*24*	*0*	*0*	*0*	*24*
	A kovász- és tésztakészítés gépei, berendezései	*0*	*32*	*18*	*0*	*0*	*50*
	A tésztafeldolgozás gépei	*0*	*8*	*12*	*0*	*0*	*20*
	Kelesztők	*0*	*0*	*10*	*0*	*0*	*10*
	Kemencék és sütők	*0*	*0*	*16*	*0*	*0*	*16*
	A késztermékkezelés és a csomagolás gépei, berendezései	*0*	*0*	*6*	*0*	*0*	*6*
	Sütőipari termékek készítése	***0***	***540***	***403***	***0***	***0***	***943***
	Raktározás és előkészítés műveletei	*0*	*50*	*0*	*0*	*0*	*50*
	Technológiai műveletek	*0*	*419*	*0*	*0*	*0*	*419*
	Kenyérkészítés	*0*	*25*	*130*	*0*	*0*	*155*
	Péksütemények és finompékáruk készítése	*0*	*30*	*200*	*0*	*0*	*230*
	Egyedi táplálkozási igényt kielégítő, hagyományos és	*0*	*10*	*58*	*0*	*0*	*68*

	egyedi technológiával készült termékek készítése						
	A pékség működése	*0*	*6*	*15*	*0*	*0*	*21*
	Minőség- ellenőrzés és minőségbiztosítás	***0***	***72***	***0***	***0***	***0***	***72***
	Nyersanyagvizsgálatok	*0*	*20*	*0*	*0*	*0*	*20*
	Késztermékvizsgálatok	*0*	*20*	*0*	*0*	*0*	*20*
	Minőségszabályozás	*0*	*10*	*0*	*0*	*0*	*10*
	Üzemi minőségbiztosítási feladatok	*0*	*22*	*0*	*0*	*0*	*22*
	Tanulási terület összóraszáma:	**0**	**828**	**589**	**0**	**0**	**1417**

10. évfolyam

A SZAKMAI GÉPEK megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák

Projekt alapú foglalkozások tartalma, óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 1.	A diákok készítsenek prezentációt a sütőiparban használatos nyersanyagtárolás – és előkészítés gépeinek felépítéséről, működéséről.	*6 óra*	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 2.	A diákok készítsenek prezentációt a sütőiparban használatos kovász – és tésztakészítés gépeinek felépítéséről, működéséről.	6 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 3.	A diákok készítsenek prezentációt a sütőiparban használatos tésztafeldolgozás gépeinek felépítéséről, működéséről.	*6 óra*	Önállóan végezhető

Értékelés	
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.

Az oktatás során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy – egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli/ interaktív**	A tanulónak legyen füzete, ami gyakorlati naplóként szolgál. Ezt vezetnie kell.
	Projekt-feladat	
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy – egy osztályzat.	
Személyi feltételek		
Projekt alapú foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Mesterpék végzettség szükséges. Tanulócsoportonként 1 fő.	
Az elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-	
Tárgyi feltételek		
Helyiségek:	Irodahelyiség.	
Eszközök és berendezések:	Laptop, projektor, papír	
Anyagok és felszerelések:	-	
Egyéb speciális feltételek:	-	

10. évfolyam

A SÜTŐIPARI TERMÉKEK KÉSZÍTÉSE megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák

Projekt alapú foglalkozások tartalma, óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 1.	A diákok készítsenek prezentációt a cég történetéről, felépítéséről, működéséről.	30 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 2.	A diákok készítsenek részletes folyamatábrát (technológiai paraméterekkel) az üzemben készített **kenyérfélék** technológiai műveleteiről. Képesek legyenek aktívan részt venni a kenyérfélék készítésében. A diákok számolják ki a kenyérfélékhez szükséges nyersanyagokat.	100 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 3.	A diákok készítsenek részletes folyamatábrát (technológiai paraméterekkel) az üzemben készített **péksütemények** technológiai műveleteiről. Képesek legyenek aktívan részt venni a péksütemények elkészítésében. A diákok számolják ki a péksüteményekhez szükséges nyersanyagokat.	140 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 4.	A diákok készítsenek részletes folyamatábrát (technológiai paraméterekkel) az üzemben készített **finom pékáruk** technológiai műveleteiről. Képesek legyenek aktívan részt venni a finom pékáruk elkészítésében. A diákok számolják ki a finom pékárukhoz szükséges nyersanyagokat.	140 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz:5.	A diákok készítsenek részletes folyamatábrát (technológiai paraméterekkel) az üzemben készített **egyedi táplálkozási igényt kielégítő, hagyományos és egyedi technológiával készült termékek** technológiai műveleteiről. Képesek legyenek aktívan részt venni ezeknek a termékeknek az elkészítésében. A diákok számolják ki az egyedi táplálkozási igényt kielégítő, hagyományos és egyedi technológiával készült termékekhez szükséges nyersanyagokat.	80 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz:6.	Készítsék el a diákok az üzem termékeinek raktározási, kiszállítási ütemtervét.	50 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
Értékelés				
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási		A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes		

alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
Az oktatás során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy – egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli/ interaktív**	A tanulónak legyen füzete, ami gyakorlati naplóként szolgál. Ezt vezetnie kell.
	Projekt-feladat	
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy – egy osztályzat.	
Személyi feltételek		
Projekt alapú foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Mesterpék végzettség szükséges. Tanulócsoportonként 1 fő.	
Az elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-	
Tárgyi feltételek		
Helyiségek:	Irodahelyiség, technológiai üzemrész	
Eszközök és berendezések:	Laptop. Lisztcentrifugák, dagasztógépek, tésztafeldolgozó gépek, kelesztők és eszközök, kemencék és eszközök. Vágóeszközök.	
Anyagok és felszerelések:	Sütőipari nyersanyagok	
Egyéb speciális feltételek:	-	

…

10. évfolyam

A MINŐSÉG – ELLENŐRZÉS ÉS MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák

Projekt alapú foglalkozások tartalma, óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 1.	A diákok ellenőrzik a raktárban tárolt nyersanyagok szakszerűségét. Feljegyzést készítenek a tapasztaltakról.	12 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 2.	Ellenőrzik a késztermékek érzékszervi jellemzőit a 20 pontos súlyozófaktoros minősítéssel és kitöltik az ehhez szükséges dokumentumokat.	50 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 3.	Tanulmányozzák és ellenőrzik az üzemben alkalmazott minőségbiztosítási feladatok megvalósulását a teljes gyártási folyamat során.	10 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
Az oktatás során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy – egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli/ interaktív**	A tanulónak legyen füzete, ami gyakorlati naplóként szolgál. Ezt vezetnie kell.
	Projekt-feladat	
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy – egy osztályzat.	
Személyi feltételek		
Projekt alapú foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Mesterpék végzettség szükséges. Tanulócsoportonként 1 fő.	
Az elméleti foglalkozásokhoz szükséges	-	

szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	
Tárgyi feltételek	
Helyiségek:	Irodahelyiség.
Eszközök és berendezések:	Laptop, papír íróeszközök
Anyagok és felszerelések:	-
Egyéb speciális feltételek:	-

11. évfolyam

A SÜTŐIPARI ISMERETEK megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák

Projekt alapú foglalkozások tartalma, óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 1.	A diákok mutassák be az üzemben készített **kenyereket** tésztacsoportonként. Tudják ismertetni készítésük menetét és nyersanyagszükségletüket.	8 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 2.	A diákok mutassák be az üzemben készített **péksüteményeket** tésztacsoportonként. Tudják ismertetni készítésük menetét és nyersanyagszükségletüket.	8 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 3.	A diákok mutassák be az üzemben készített **finom pékárukat** tésztacsoportonként. Tudják ismertetni készítésük menetét és nyersanyagszükségletüket.	8 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 4.	A diákok mutassák be az üzemben készített **egyedi táplálkozási igényt kielégítő, hagyományos és egyedi technológiával készült termékeket**. Tudják ismertetni készítésük menetét és nyersanyagszükségletüket.	7 óra	Önállóan végezhető

Értékelés	
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés

alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
Az oktatás során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy – egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli/ interaktív**	A tanulónak legyen füzete, ami gyakorlati naplóként szolgál. Ezt vezetnie kell.
	Projekt-feladat	
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy – egy osztályzat.	
Személyi feltételek		
Projekt alapú foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Mesterpék végzettség szükséges. Tanulócsoportonként 1 fő.	
Az elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-	
Tárgyi feltételek		
Helyiségek:	Irodahelyiség.	
Eszközök és berendezések:	Laptop, projektor, papír	
Anyagok és felszerelések:	-	
Egyéb speciális feltételek:	-	

11. évfolyam

A SÜTŐIAPRI TERMÉKEK KÉSZÍTÉSE megnevezésű tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák

Projekt alapú foglalkozások tartalma, óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 1.	A diákok készítsenek prezentációt a pékség működéséről.	23 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 2.	A diákok aktívan közreműködnek az üzemben előállított **kenyérfélék** készítésének technológiai folyamataiban.	130 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 3.	A diákok aktívan közreműködnek az üzemben előállított **péksütemények** készítésének technológiai folyamataiban.	100 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 4.	A diákok aktívan közreműködnek az üzemben előállított **finom pékáruk** készítésének technológiai folyamataiban.	100 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat TEA-s.sz: 5.	A diákok aktívan közreműködnek az üzemben előállított **egyedi táplálkozási igényt kielégítő, hagyományos és egyedi technológiával készült termékek** készítésének technológiai folyamataiban.	50 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető

Értékelés

Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
Az oktatás során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy – egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli/ interaktív**	A tanulónak legyen füzete, ami gyakorlati naplóként szolgál. Ezt vezetnie kell.

	Projekt-feladat	
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy – egy osztályzat.	
Személyi feltételek		
Projekt alapú foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	Mesterpék végzettség szükséges. Tanulócsoportonként 1 fő.	
Az elméleti foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	-	
Tárgyi feltételek		
Helyiségek:	Irodahelyiség, technológiai üzemrész	
Eszközök és berendezések:	Laptop. Lisztcentrifugák, dagasztógépek, tésztafeldolgozó gépek, kelesztők és eszközök, kemencék és eszközök. Vágóeszközök.	
Anyagok és felszerelések:	Sütőipari nyersanyagok	
Egyéb speciális feltételek:	-	

Képzési program
Pék-cukrász képzés

PÉKHÁZ Sütőipari Korlátolt Felelősségű Társaság
Balmaz Sütöde KFT
Bodogán KFT
AUCHAN MAGYARORSZÁG KFT.

2021

I. ÖSSZEFOGLALÓ ADATOK

1. A szakma alapadatai

1.	**Az ágazat megnevezése:**	Élelmiszeripar
2.	**A szakma megnevezése:**	Pék-cukrász
3.	**A szakma azonosító száma:**	4 0721 05 12
4.	**A szakma szakmairányai:**	–
5.	**A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	4
6.	**A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	4
7.	**Ágazati alapoktatás megnevezése:**	Élelmiszeripari ágazati alapoktatás
8.	**Kapcsolódó részszakmák megnevezése:**	Süteménykészítő
9.	**Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:**	Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra Technikumi oktatásban: - Érettségire épülő oktatásban: 160 óra
10.	**A szakirányú oktatásra egy időben fogadható tanulók, illetve képzésben részt vevő személyek maximális létszáma:** (**Figyelem**! **A duális képzőhely** a szakképzési **munkaszerződés megkötését megelőzően** a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek számára – jogszabályban foglalt rendelkezések megtartásával - **kiválasztási eljárást folytathat le.** Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel köthető, aki a **szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalkalmassági követelményeknek megfelel**.!)	-
11.	**A képzés célja:**	
12.	**A képzés célcsoportja** (iskolai/szakmai végzettség):	

2. A szakirányú oktatás szakmai kimeneti követelményei

Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
Átveszi, majd szakszerűen raktározza, tárolja a sütő- és cukrászipari nyersanyagokat. A nyersanyagokon alapszintű üzemi érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a nyersanyagok átvételének módját, az átvétellel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat. Megnevezi a raktárak fajtáit, tudja a raktárakkal szemben támasztott követelményeket, a sütő- és cukrászipari nyersanyagok szakszerű tárolásának szabályait	Törekszik a nyersanyagok átvételénél a pontosságra, a raktározásnál, tárolásnál a nyersanyagok minőségének és mennyiségének a megóvására.	Vezetői instrukciók alapján átveszi a nyersanyagokat, dönt az esetleges kifogásolásról. Felelősséget vállal a nyersanyagok szakszerű raktározásáért, tárolásáért.
Kiválasztja a termékek készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket.	Ismeri a sütő- és cukrászipari nyersanyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit.	Elfogadja a szakmaetikai elveket, hogy a fogyasztó egészségét veszélyeztető nyersanyagokat nem használ fel. Belátja az előkészítő műveletek fontosságát.	Önállóan döntést hoz a nyersanyagok felhasználhatóságával kapcsolatban. Önállóan előkészítő műveleteket végez.
Elkészíti a sütő- és cukrászipari félkész termékeket, szakszerűen tárolja és felhasználja azokat.	Ismeri a sütő- és cukrászipari félkész termékeket. Ismeri azok tulajdonságait, az elkészítésük és felhasználásuk módjait.	Nyitott az új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Törekszik a pontos munkavégzésre.	Önállóan félkész termékeket készít. Betartja az üzem technológiai utasításaiban meghatározottakat.
Elkészíti a sütő- és cukrászipari tésztákat, felméri és megelőzi a tészták készítése során elkövethető hibákat. Az elkészült tésztát – a termékek készítése során – felhasználja.	Ismeri a sütő- és cukrászipari tészták jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését. Tudja, hogy az elkészült tésztának milyen lehetőségei vannak.	Munkáját körültekintően végzi, különös tekintettel a technológiai paraméterek betartására.	Önállóan sütő- és cukrászipari tésztákat készít. Korrigálja a tésztakészítés során elkövetett esetleges hibákat.

Kenyereket, péksütemények, finom pékárukat készít. A termékek minőségi követelményeinek előírásait a Magyar Élelmiszerkönyv segítségével határozza meg. A termékeken tömeg és érzékszervi minőségellenőrzést végez.	Ismeri a kenyerek, péksütemények, finom pékáruk jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát. Ismeri a Magyar Élelmiszerkönyv felépítését, fejezeteit és használatát.	Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Elkötelezett a Jó gyártási gyakorlatban a kenyérfélék készítésére megfogalmazott előírások betartása iránt. Szem előtt tartja az üzem sajátosságait és adottságait.	Önállóan sütőipari termékeket készít. A termékgyártás technológiájával kapcsolatban önálló döntéseket hoz. Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére. Felelősséget érez a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos előírásokkal kapcsolatban.
Egyedi táplálkozási igényeket kielégítő, hagyományőrző- és tájjellegű termékeket készít.	Ismeri az egyedi táplálkozási igényeket kielégítő, hagyományőrző- és a tájjellegű termékek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát.		
Zsemlemorzsát készít	Ismeri a zsemlemorzsa készítésének műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, a zsemlemorzsa minőségi követelményeit.		
Sütőipari félkész-és késztermékeket fagyaszt, kelesztést késleltet.	Ismeri a sütőipari félkész- és késztermékek szakszerű fagyasztásának módját, a késleltetett kelesztés jellemzőit, megvalósítását.		Önállóan félkész-és késztermékeket fagyaszt, önállóan kelesztést késleltet.
Uzsonna-, kikészített- és teasüteményeket készít.	Ismeri az uzsonna-, kikészített- és teasütemények jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését.		Önállóan cukrászsüteményeket készít. Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.

Fagylaltokat, fagylaltkelyheket, parfékat és pohárkémeket készít. Az elkészült termékeket szakszerűen tárolja.	Ismeri a fagylaltok, parfék és pohárkrémek jellemzőit, nyersanyagait, azok minőségre gyakorolt hatásait Tudja az elkészítésük műveleteit, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését, a betartandó higiéniai szabályokat. Ismeri a fagylaltok, fagylaltkelyhek, parfék és pohárkémek fajtáit.	Elkötelezett a minőségi, kézműves fagylaltok készítése iránt.	Önállóan hidegcukrászati termékeket készít. Önállóan szervezi meg munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.
Különböző bonbonfajtákat készít, csokoládét temperál.	Ismeri a bonbonok általános jellemzőit, nyersanyagait, egyes csoportjait, a bonbonfajták készítésének műveleteit. Tudja a csokoládé temperálásának célját, módszereit.	Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés újdonságai iránt.	Önállóan bonbont készít. Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.
A napi termékek esetében egyszerű díszítő műveleteket végez.	Ismeri az egyszerű és különleges díszítés műveleteit, nyersanyagait, módszereit.		Önállóan díszítő műveleteket végez. A díszítésben alkotó módon vesz részt.
Kiválasztja a megfelelő csomagolást, a jogszabályoknak megfelelően jelöli a terméket.	Ismeri a korszerű csomagolással szemben támasztott követelményeket, a csomagolás típusait, a jelölés jogi szabályozását, elemeit.	Törekszik az igényes csomagolásra. Belátja a termék jelölésének fontosságát	Önállóan termékcsomagolást, jelölést végez.
Üzemi alapszintű sütő- és cukrászipari nyersanyag és késztermék minőség-ellenőrző vizsgálatokat végez, a mérés eredményeket értékeli.	Ismeri a sütő- és cukrászipari nyersanyagok és késztermékek minőségi követelményeit, a minőség-ellenőrzést szolgáló vizsgálatokat.	Belátja a minőségellenőrző vizsgálatok alkalmazásának fontosságát.	Irányítással minőség-ellenőrző vizsgálatokat végez. Felelősséget érez a biztonságos és nyomon követhető élelmiszerek előállítása iránt.

Munkája során alkalmazza a sütő-és cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Ismeri a sütő- és a cukrászipar jó higiéniai gyakorlatát.	Belátja a higiéniai szabályok betartásának fontosságát.	Másokkal együttműködve felügyeli a termékgyártás higiéniáját.
HACCP elvein alapuló eljárásokat alkalmaz, HACCP dokumentumokat vezet.	Ismeri a HACCP rendszer alapelveit, alkalmazásának módját, dokumentumait, az online HACCP (e-HACCP) adta lehetőségeket.	Belátja a HACCP rendszer alkalmazásának fontosságát. Szem előtt tartja a digitalizáció adta lehetőségeket. Elkötelezett a jó minőségű termékek előállítása és a fogyasztók becsületes ellátása iránt.	Önállóan HACCP dokumentumokat vezet.
A termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, kezeli, üzemelteti, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat.	Ismeri az egyes munkaeszközök felhasználásának területeit, balesetmentes használatát, higiéniai követelményeit. Ismeri a sütő- és cukrászipari gépek és berendezések feladatát, működési elvét, kezelésének, üzemeltetésének, tisztításának módját. Ismeri a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit.	Törekszik a gépek szabályos kezelésére és biztonságos, energiahatékony üzemeltetésére. Törekszik az eszközök szabályos kezelésére és biztonságos használatára.	Önállóan munkaeszközöket használ, gépeket kezel, berendezéseket üzemeltet, tisztít. Munkája során betartja a gépek, berendezések, munkaeszközök biztonsági és egészségügyi követelményeit. Munkája során megóvja a szerszámok épségét. Felelősséget vállal a rá bízott eszközök megóvásáért.
Az üzemi termékösszetételek alapján nyersanyagszükségletet számol.	Ismeri a nyersanyagszámítás módját, a pékségi program (sütőipari szoftver) helyes használatát.	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait. Maradéktalanul betartja az élelmiszerek előállítására vonatkozó előírásait. Precízen végzi a számolási műveleteket. Fontosnak tartja a vevői bizalmat a termékei iránt.	Önállóan nyersanyagszükségletet számít és ellenőrzi a számolások pontosságát.

Szakszerűen kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat.	Ismeri a sütő- és cukrászipari melléktermékek és hulladékok kezelésének szabályait.	Törekszik a szelektív hulladékgyűjtésre. Belátja a környezetvédelem fontosságát. Magára nézve kötelezőnek tekinti a környezet megóvását, és a hulladékokkal kapcsolatos higiéniai problémák megelőzését.	Önállóan kezeli a sütő- és cukrászipari melléktermékeket és hulladékokat.
Részt vesz a vállalkozás szabályos működtetésében, a vonatkozó dokumentumok elkészítésében és vezetésében.	Alap szinten ismeri a vállalkozások alapításával,működtetésével kapcsolatos előírásokat.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Irányítással végzi a vállalkozás működtetésében szükséges munkáját.
Idegen nyelvű prospektusokat és weboldalakat olvas.	Alap szinten ismeri a szakmai idegennyelvi kifejezéseket.	Fontos számára az üzem áttekinthető irányításában való közreműködése.	Irányítással határoz meg technológiai változásokat, illetve javaslatot tesz műszaki újításokkal kapcsolatban.

3. A szakirányú oktatásba történő belépés feltételei

1.	Iskolai előképzettség	Alapfokú iskolai végzettség
2.	Alkalmassági követelmények	Foglalkozás egészségügyi alkalmassági vizsgálat

4, A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges személyi feltételek

Funkció		**Végzettség**	**Szakképzettség (szakképesítés)**	**Szakirányú szakmai gyakorlat**	**Egyéb** (pl. kamarai gyakorlati oktatói vizsga)
1.	**Termelés-vezető**	érettségi	pék, cukrász, pék-cukrász	5 év	
2.	**Szakoktató**	szakmunkás érettségi szakirányú felsőfokú felsőfokú	pék, cukrász, pék-cukrász pékmester, cukrászmester pék, cukrász, pék-cukrász pék, cukrász, pék-cukrász	5 év - 2 év 5 év	kamarai gyakorlati oktatói vizsga
3.	**Vállalati kapcsolatokért felelős igazgatóhelyettes**	felsőfokú			kamarai gyakorlati oktatói vizsga
4.	**Oktató(k)**	felsőfokú			
5.	**Műszaki, fizikai dolgozó(k)**		szakiránynak megfelelő		

5. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

1.	**Helyiségek (tanterem, tanműhely, tanterem, adminisztrációs iroda, irattár stb.):**	tanterem, tanműhely, tanterem, adminisztrációs iroda	
2.	**Eszközök és berendezések**	- nyersanyagtárolás eszközei - mérlegek - lisztsziták - vízhűtő, vízkeverő, - dagasztógépek - keverő-habverő gépek - tésztaosztó gépek - rozsdamentes-, fa- és márványlapos munkaasztalok - tésztanyújtógép - kiflisodrógép - kelesztő berendezés - kelesztés eszközei - kemencék és sütők - késztermékkezelés eszközei - hűtők, fagyasztók és sokkolók - fagylaltgép és fagylalttároló - csokoládémelegítő - csokoládétemperáló - karamell lámpa - klíma - cukrászati formák, kézi eszközök - csomagolás eszközei - daráló - hulladéktárolás eszközei - tűzhelyek, mikrohullámú sütők	

3.	**A projektfeladatok teljesítéséhez szükséges anyagok és felszerelések:**	- nyersanyagtárolás eszközei - mérlegek - lisztsziták - vízhűtő, vízkeverő, - dagasztógépek - keverő-habverő gépek - tésztaosztó gépek - rozsdamentes-, fa- és márványlapos munkaasztalok - tésztanyújtógép - kiflisodrógép - kelesztő berendezés - kelesztés eszközei - kemencék és sütők - késztermékkezelés eszközei - hűtők, fagyasztók és sokkolók - fagylaltgép és fagylalttároló - csokoládémelegítő - csokoládétemperáló - karamell lámpa - klíma - cukrászati formák, kézi eszközök - csomagolás eszközei - daráló - hulladéktárolás eszközei - tűzhelyek, mikrohullámú sütők	
4.	**Egyéb speciális feltételek:**	Fényképezőgép, projektor, mobiltelefon, interaktív tábla, hangszóró, laptop, videó felvevő	

6. A szakirányú oktatás tervezett időtartama

1.	**Projekt alapú foglalkozások (óra):**	*1514*	*67%*
2.	**Elméleti foglalkozások (óra):**	*737*	*33%*
3.	**A foglalkozások összes óraszáma:**	***2251***	**100%**

7. Tanulási területek

	A tanulási terület belső azonosítója és megnevezése	**Projekt alapú foglalkozások (óra)**	**Elméleti foglalkozások (óra)**	**A tanulási terület foglalkozásainak összes óraszáma**
1.	4 0721 0001 Munkavállalói ismeretek	0	18	18
2.	4 0721 0002Munkavállalói idegen nyelv	0	62	62
3.	4 0721 0003 Élelmiszeripari alapismeretek	450	108	558
4.	4 0721 0004 Sütőipari ismeretek *11522-16 Cukrászati ismeretek*	1064	353	1417
5.	4 0721 0005 Gazdasági és vállalkozási ismeretek	0	98	98
6.	4 0721 0006 Portfóliókészítés	0	98	98
A tanulási területek összes óraszáma:		**1514**	**737**	**2251**

II. A TANULÁSI TERÜLETEK RÉSZLETES SZAKMAI TARTALMA

ELSŐ TANULÁSI TERÜLET

1. A tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények) felsorolása (Forrás: KKK és PTT)

TEA-s.sz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	Használja a sütőipari üzemek gépeit és berendezéseit.	Ismeri a gépek kezelését. .	Elkötelezett a szakmája iránt. Magára nézve kötelezőnek tartja a munkavédelmi előírások és a higiéniai szabályok betartását. Elfogadja a szakmaetikai elveket, kész a közös munkára. Nyitott az új ismeretekre, hajlandó részt venni a termékfejlesztésben.	Teljesen önállóan.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése és felhasználása
2.	Nyersanyag előkészítési műveleteket végez.	Ismeri a nyersanyag-előkészítés célját és műveleteit.		Teljesen önállóan	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése és felhasználása
3.	Tésztákat készít.	Ismeri a tésztakészítési eljárásokat, technológiai paramétereket.		Teljesen önállóan	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése és felhasználása
4.	Nyersanyag szükségleti számításokat végez a rendelkezésére bocsátott anyagösszetételek (receptek) alapján.	Ismeri a százalékszámítást és az aránypárszámítást.		Teljesen önállóan	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
5.	Tészta feldolgozási műveleteket végez.	Ismeri a feladási tömeg jelentését és az alakítási műveleteket.		Teljesen önállóan	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
6.	Kelesztést végez.	Ismeri a kelesztési paramétereket és a kelesztés alatt a		Teljesen önállóan	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

		tésztán végzett műveleteket.			
7.	Megsüti a termékeket különböző kemencéken és különböző eljárásokkal.	Ismeri a sütés paramétereit és a különböző kemencék kiszolgálását.			Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
8.	Késztermékeket kezel és csomagolási műveleteket végez, jelöli a termékeket..	Ismeri a csomagolóanyagokat és a jelölési előírásokat.		Önállóan beállítja a kemencét és a sütés során folyamatos ellenőrzést végez.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
9.	Kiválasztja a termék készítéséhez szükséges nyersanyagokat, megvizsgálja azok felhasználhatóságát, elvégzi a szükséges előkészítő műveleteket. Az előkészítéshez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, elvégzi a szükséges tisztítási feladatokat. Betartja a vonatkozó higiéniai	Ismeri a cukrászipari alap- és járulékos anyagokat, azok tulajdonságait, felhasználásuk módjait, az előkészítésük műveleteit. Ismeri az előkészítéshez használt eszközök, gépek, berendezések balesetmentes alkalmazásának, tisztításának módját. Ismeri a vonatkozó higiéniai szabályokat.	Elfogadja a szakmaetikai elveket, nem használ fel egészséget veszélyeztető nyersanyagokat. Belátja az előkészítő műveletek fontosságát. Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket. Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre	Instrukció alapján részben önállóan.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

	szabályokat				
10.	Elkészíti a cukrásztésztákat, felméri és megelőzi a tészták készítése során elkövethető hibákat. Az elkészült tésztát felhasználja a termékek készítése során.	Ismeri a cukrásztészták jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését, a felhasználás módjait.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Szem előtt tartja a - nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik	Önállóan szervezi meg a munkáját, és képes a technológiai változtatások eldöntésére.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
11.	A cukrásztermékek előállításához szükséges gépeket, berendezéseket és eszközöket rendeltetésszerűen használja.	Ismeri a tésztakészítéshez használt eszközök, gépek, berendezések balesetmentes alkalmazásának, tisztításának módját, valamint a vonatkozó higiéniai szabályokat	Szem előtt tartja a nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés újdonságai iránt. Idegen nyelvű szakirodalmat olvas.		Elektronikus formában hozzáférhető kezelési utasításokat olvas.
12.	Elkészíti az uzsonna-, a kikészített- és teasüteményeket, felméri és megelőzi a készítésük során elkövethető hibákat.	Ismeri az uzsonna-, a kikészített- és a teasütemények jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, gyakran előforduló hibákat, és azok megelőzését.	Szem előtt tartja a nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés újdonságai iránt. Idegen nyel-		Elektronikus formában hozzáférhető kezelési utasításokat olvas.

			vű szakirodalmat olvas.		
13.	Elkészíti a fagylaltokat, fagylaltkelyheket, parfékat és pohárkrémeket, felméri és megelőzi a készítésük során elkövethető hibákat.	Ismeri a fagylaltok, parfék és pohárkrémek jellemzőit, nyersanyagait, azok minőségre gyakorolt hatásait. Tudja az elkészítésük műveleteit, az elkövethető hibákat, és azok megelőzését, a betartandó higiéniai szabályokat. Ismeri a fagylaltok, fagylaltkelyhek, parfék és pohárkrémek fajtáit.	Szem előtt tartja a nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés újdonságai iránt. Idegen nyelvű szakirodalmat olvas.	Teljesen önállóan.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
14.	A napi termékek esetében egyszerű díszítőműveleteket végez.	Ismeri az egyszerű és különleges díszítés műveleteit, nyersanyagait, módszereit	Szem előtt tartja a nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés újdonságai iránt. Idegen nyelvű szakirodalmat olvas.	Teljesen önállóan. .	Internetes források használata,
15.	Különböző bonbonfajtákat készít, csokoládét temperál.	Ismeri a bonbonok általános jellemzőit, nyersanyagait, egyes csoportjait, a bonbonfajták készítésének műveleteit. Tudja a csokoládé	Szem előtt tartja a nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik. Érdeklődik a torta trend, illetve a bonbonkészítés újdon-	Instrukció alapján részben önállóa	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

		temperálásának célját, módszereit.	ságai iránt. Idegen nyelvű szakirodalmat olvas.		
16.	Elkészíti a különleges táplálkozási célú termékeket, felméri és megelőzi a készítésük során elkövethető hibákat.	Ismeri a különleges táplálkozási célú termékek jellemzőit, elkészítésük műveleteit, az alkalmazott gyártástechnológiát, a gyakran előforduló hibákat, és azok megelőzését.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Szem előtt tartja a - nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik.		Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
17.	Elkészíti a félkész termékeket, szakszerűen tárolja, felhasználja azokat. A félkész termékek készítéséhez szükséges munkaeszközöket, gépeket, berendezéseket balesetmentesen használja, elvégzi a tisztításukat. Betartja a vonatkozó higiéniai szabályokat.	Ismeri a cukrászipari félkész termékeket, azok tulajdonságait, elkészítésük és felhasználásuk módjait.	Elkötelezett a szakmája iránt, elfogadja a szakmaetikai elveket Nyitott a termékgyártással kapcsolatos új ismeretekre, technológiai megoldásokra. Szem előtt tartja a - nemzetközi szakirodalom tanulmányozásából adódó - fejlődési lehetőségeket Igényes munkára törekszik.	Instrukció alapján részben önállóan.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
18.	Hagyományos és tájjellegű sütőipari termékek csoportjába	Ismeri a szakma történetét és hagyományos	Szem előtt tartja a szakma múltját és a hagyományos termékek	Fontosnak tartja a HÍR és HKT termékek	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

	tartozó termékeket gyárt Magyar Élelmiszerkönyv előírásainak betartásával.	termékeinek gyártástechnológiáját.	népszerűsítését.	szakszerű előállításának betartását..	
19.	Szoftvereket használ.	Ismeri a vállalatirányítási szoftvereket.	Fontos számára az üzem áttekinthető irányításában való közreműködése.	Önállóan kezeli a szakmájának gyakorlásához szükséges programokat, és rögzíti az adatokat.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
20.	Gyártásközi és késztermék ellenőrzéseket végez.	Ismeri az alapvető alapanyag-, félkész- és késztermékvizsgálati előírásokat tartalmazó szabványokat.	Fontos számára a vevők igényeit kielégítő jó minőségű termékek előállítása.	Önállóan végzi az ellenőrzéseket,és dönt az esetleges selejtezésről.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
21.	Technológiai számításokat végez.	Ismeri a sütőipari nyersanyagszükséglet számításának módjait.	Betartja a Magyar élelmiszerkönyv előírásait.	Önállóan számolja ki a szükséges nyersanyagokat és ellenőrzi a számolások pontosságát.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
22.	A hulladékkezelést végez.	Ismeri a hulladékkezelés szabályait, a környezetvédelmi előírásokat, a szelektív hulladékkezelés	Betartja a hulladékkezelési és a környezetvédelmi előírásokat.	Önállóan szelektálja és deponálja a hulladékokat.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

		fontosságát.			
23.	Részt vállal a vállalkozás szabályos működtetésében.	Ismeri a vállalati SZMSZ-t.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	Irányítással végzi a vállalkozás működtetésében szükséges munkáját.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése
24.	Ismerkedik az idegen nyelvű prospektusokkal és weboldalakkal.	Alap szinten ismeri a szakmai idegennyelvi kifejezéseket.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Javaslatot tesz tehetségének megfelelő műszaki újításokkal kapcsolatban.	Digitális tartalmak keresése, böngészése, szűrése, felhasználása és rendszerezése

2. A tanulási terület tartalmi elemei

A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése:		Sütőipari ismeretek					
A tanulási terület foglalkozásainak óraszáma évfolyamok és tananyag-, illetve tematikai egységek szerinti bontásban (Forrás: PTT)							
		A (szakirányú) oktatás évfolyama					**A szakirányú oktatás összes óraszáma**
		9.	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**	
Tanulási terület megnevezése	**Tananyag-egység, illetve a tematikai egységek megnevezése**	**Az évfolyam összes óraszáma**					
		576	**900**	**775**	**0**	**0**	***2251***
Sütőipari ismeretek Cukrászati ismeretek	***Sütőipari ismeretek és Cukrászati ismeretek***	***0***	***144***	***124***	***0***	***0***	***268***
	Szakmai gépek	***0***	***72***	***62***	***0***	***0***	***134***
	Sütőipari és cukrászati termékek készítése	***0***	***540***	***403***	***0***	***0***	***943***

	Minőség- ellenőrzés és minőségbiztosítás	***0***	***72***	***0***	***0***	***0***	***72***
	Tanulási terület össz. óraszáma:	**0**	**828**	**533**	**0**	**0**	**1417**

A tananyag-, illetve a tematikai egységek megvalósítása során alkalmazott módszerek és munkaformák

Projekt alapú foglalkozások tartalma, óraszáma és ajánlott szervezési módja (napi projekt, projektnapok, illetve projekthetek):	Projektfeladat 1. gyakorlati munka TEA-s.sz: 1.	A kenyérkészítés technológiai szakaszai, gépei és a késztermékvizsgálatok	157 óra	*napi projektsáv*	*Felügyelet mellett végezhető*
	Projektfeladat 2. gyakorlati munka TEA-s.sz: 2.	A péksütemény készítés technológiai szakaszai, gépei és a késztermékvizsgálatok	180 óra	*projekthét*	*Önállóan végezhető*
	Projektfeladat 3. gyakorlati munka TEA-s.sz: 3.	A finom pékáru készítés technológiai szakaszai, gépei és a késztermékvizsgálatok	180 óra	*projekthét*	*Felügyelet mellett végezhető*
	Projektfeladat 4. gyakorlati munka TEA-s.sz: 4.	Egyedi táplálkozási igényt kielégítő termékek technológiai szakaszai, gépei és a késztermékvizsgálatok	180 óra	*projektnap*	*Önállóan végezhető*
	Projektfeladat 5. gyakorlati munka TEA-s.sz: 5.	Az alaptészták készítésének technológiai szakaszai, gépei.	180 óra	*napi projektsáv*	*Felügyelet mellett végezhető*
	Projektfeladat 6. gyakorlati munka TEA-s.sz: 6.	Az uzsonnasütemények, teasütemények készítésének technológiai szakaszai, gépei és a	180 óra	*projekthét*	*Felügyelet mellett végezhető*

		készтermékvizsgálatok.			
	Projektfeladat 7. gyakorlati munka TEA-s.sz: 7.	A kikészített sütemény készítés technológiai szakaszai, gépei és a készтermékvizsgálatok	180 óra	*projekthét*	*Felügyelet mellett végezhető*
	Projektfeladat 8. gyakorlati munka TEA-s.sz: 8.	A bonbonok és hidegcukrászati készítmények készítésének technológiai szakaszai, gépei és a készтermékvizsgálatok.	180 óra	*projektnap*	*Felügyelet mellett végezhető*

…

	A Sütőipari termékek készítése megnevezésű tanulási terület/tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
			Képzőhelyen elvégzett munkafolyamatok		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	Sütőipar alapanyagainak jellemzői	Ismerkedés a sütőipari alapanyagokkal, járulékos anyagokkal, adalékanyagokkal	10 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	Tésztakészítési eljárások	Kovász készítés, tésztakészítés közvetlen és közvetett eljárásokkal	25 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 3. TEA-s.sz:	Kenyérfélék előállítása	Kenyerek általános jellemzése, csoportosítása, Anyagnormák és minőségi követelmények Kenyérfélék gyártása közvetlen és közvetett technológiával Rozskenyerek gyártása közvetett vagy közvetlen technológiával Kenyérbetegségek	30 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	Vizes tésztából készült péksütemények előállítása	Vizes tésztából készült péksütemények termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 5. TEA-s.sz	Tejes tésztából készült péksütemények előállítása	Tejes tésztából készült péksütemények termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett végezhető

	Gyakorlati feladat 6. TEA-s.sz	Dúsított tésztából készült finom pékáruk előállítása	Dúsított tésztából készült finom pékáruk termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 7. TEA-s.sz	Tojással dúsított tésztából készült finom pékáruk előállítása	Tojással dúsított tésztából készült finom pékáruk termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 8. TEA-s.sz	Omlós tésztából készült finom pékáruk előállítása	Omlós tésztából készült finom pékáruk termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 9. TEA-s.sz	Leveles tésztából készült finom pékáruk előállítása	Leveles tésztából készült finom pékáruk termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 10. TEA-s.sz	Egyéb sütőipari termékek előállítása	Perecfélék gyártástechnológiája Zsírban sütött termékek, különféle fánkok gyártása és minőségi követelményei Tartós kenyerek gyártástechnológiája és minőségi követelményei Zsemlemorzsa, babajka gyártása és minőségi követelményei	5 óra	Felügyelet mellett önállóan végezhető

	A Cukrászati termékek készítése megnevezésű tanulási terület/tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák				
			Képzőhelyen elvégzett munkafolyamatok		
Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások óraszáma és ajánlott szervezési módja:	Gyakorlati feladat 1. TEA-s.sz:	Omlós tészták készítése	Omlós tésztából készült sütemények, termékei és minőségi követelményei	30 óra	Önállóan végezhető
	Gyakorlati feladat 2. TEA-s.sz:	Élesztős tészták készítése	Élesztős tésztából készült sütemények, termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 3.	Felvert tészták készítése	Felvert tésztából készült sütemények, termékei és minőségi követelményei	60 óra	Felügyelet mellett végezhető
	TEA-s.sz:	Vajas, leveles tészták készítése	Vajas, leveles tésztából készült sütemények, termékei és minőségi követelményei	40 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 4. TEA-s.sz:	Forrázott tészták készítése	Forrázott tésztából készült sütemények, termékei és minőségi követelményei	30 óra	Felügyelet mellett végezhető
	Gyakorlati feladat 5.	Hengerelt tészták	Hengerelt tésztából készült	20 óra	Felügyelet mellett

	TEA-s.sz:	készítése	sütemények, termékei és minőségi követelményei		végezhető
	Gyakorlati feladat 6. TEA-s.sz:	Mézes tészták készítése	Mézes tésztából készült sütemények, termékei és minőségi követelményei	40 óra	Felügyelet mellett végezhető

Értékelés		
Az előzetes tudás, tapasztalat és tanulási alkalmasság megállapítása (diagnosztikus értékelés):	A tanulók előzetes tudását, tapasztalatát a gyakorlati hely egy előzetes elbeszélgetés alapján méri fel a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.	
A tantárgy oktatása során alkalmazott teljesítményértékelés (formatív értékelés):	A tanulók teljesítményét a gyakorlati hely minden hónapban egy-egy osztályzattal értékeli.	
Minősítő, összegző és lezáró teljesítményértékelés (szummatív értékelés):	**Írásbeli**	Gyakorlati napló vezetése
	Gyakorlati feladat	
Az érdemjegy megállapításának módja:	Tantárgyanként egy-egy osztályzat.	

Képzési program

Hentes és húskészítmény készítő képzés

HAJDÚHÚS 2000 Kft. Debrecen Diószegi u. 7.

I. Összefoglaló adatok

1. A szakma alapadatai

1.	**Az ágazat megnevezése**	Élelmiszeripar
2.	**A szakma megnevezése:**	Hentes és húskészítmény készítő
3.	**A szakma azonosító száma:**	4 0721 05 08
4.	**A szakma szakmairányai:**	-
5.	**A szakma Európai Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	4
6.	**A szakma Magyar Képesítési Keretrendszer szerinti szintje:**	4
7.	**Ágazati alapoktatás megnevezése:**	Élelmiszeripar ágazati alapoktatás
8.	**Kapcsolódó részszakmák megnevezése:**	-
9.	**Egybefüggő szakmai gyakorlat időtartama:**	Szakképző iskolai oktatásban: 140 óra Technikumi oktatásban: - Érettségire épülő oktatásban: 160 óra
10.	**A szakirányú oktatásra egy időben fogadható tanulók, illetve képzésben részt vevő személyek maximális létszáma:** **A duális képzőhely a szakképzési munkaszerződés megkötését megelőzően a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek számára – jogszabályban foglalt rendelkezések megtartásával - kiválasztási eljárást folytathat le. Szakképzési munkaszerződés azzal a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel köthető, aki a szakmára előírt egészségügyi feltételeknek és pályaalkalmassági követelményeknek megfelel.!)**	….fő
11.	**A képzés célja:**	Szakmai oktatás megvalósítása
12.	**A képzés célcsoportja (iskolai/szakmai végzettség):**	Szakképző iskola, élelmiszeripar ágazati alapoktatás után hentes és húskészítmény készítő tanulók

2. A szakirányú oktatás szakmai kimeneti követelményei

Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
Elvégzi a vágóállatok minőségi, mennyiségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat, Rögzíti a dokumentáción szereplő adatokat az adatszolgáltatási és nyomon követési rendszerben.	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát, fő- és melléktermékek csoportjait, jellemzőit. Ismeri a vágóállatok átvételének követelményeit, a szállítási dokumentációk típusait. Tisztában van a vágóállat fajokkal és az értékmérő tulajdonságok, hasznosítási irányok jellemzőivel.	Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Érdeklődik szakmája újdonságai iránt. Szakmai tudását rendszeresen fejleszti.	Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
Végrehajtja a vágóállatok pihentetését, vágásra felhajtását, kábítás előtti szakszerű rögzítését. Az állatvédelmi törvény előírásait és a higiéniai, munkavédelmi előírásokat betartva elvégzi a szennyezett övezetbe tartozó vágástechnológiai műveleteket. A műveletek során üzemelteti a vágástechnológiai gépeket, berendezéseket.	Tisztában van a pihentetés kedvező hatásaival. Ismeri a kábítóberendezések működési elvét. és munkabiztonsági előírásait. Tisztában van a kábítási hibákkal. Ismeri a vágóállatok elvéreztetésének leghatékonyabb szúrási pontját és a szúrási-elvéreztetési testhelyzetek jellemzőit. Ismeri a szőrzeteltávolítás részműveleteinek sorrendjét. Ismeri a forrázási, kopasztási, perzselési hibák okozta következményeket. Tudja a műveletek higiéniai és munkabiztonsági előírásait.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Jól tűri a monotonitást.	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.

A higiéniai, munkavédelmi előírásokat betartva elvégzi a tiszta övezetbe tartozó vágástechnológiai műveleteket. A műveletek során üzemelteti a vágástechnológiai gépeket, berendezéseket.	Átfogóan ismeri a vágóállatok belső szerveinek anatómiai elhelyezkedését. Felismeri az azonosíthatóság, nyomon követés fontosságát, szerepét. Alkalmazza a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Ismeri a hasítási módok közötti különbségeket. Tisztában van a hasítási hibákkal és következményekkel. Tudja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Tisztában van a húsvizsgálat élelmiszerbiztonsági jelentőségével. Ismeri a vágóállatoknál alkalmazott EUROP minősítési eljárás lépéseit, minősítési osztályokat, jelölést. Ismeri a hűtési módokat. Tisztában van az egyes hűtési módok előnyeivel, hátrányaival. Tudja a hűtés higiéniai és minőségbiztosítási jelentőségét.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Jól tűri a monotonitást.	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
Fél és negyedtestek testtáji darabolását, testek húsrészekre bontását végzi. Csontoz, formáz, kivág, húsokat osztályoz.	Ismeri a vágóállatok szervezeti felépítését, húsrészeit, csontvázát, izomzatát. Ismeri a vágás, darabolás, csontozás műveleteit. Ismeri a darabolásra, csontozásra vonatkozó munkavédelmi és higiéniai előírásokat. Tudja működtetni a darabolás, csontozás művelete során alkalmazott berendezéseket. Ismeri a	Törekszik a darabolási, csontozási műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Viselkedése felelősségteljes, mellyel csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Jól tűri a monotonitást.	Közvetlen munkahelyi vezetőjének szakmai irányítása mellett önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.

	berendezések, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.		
Kereskedelemben húst és húskészítményeket értékesít, vevőket kiszolgál, tájékoztat, informál.	Ismeri a húsok és húskészítmények bolti értékesítésre való előkészítésének módját. Ismeri a húsipari termékcsoportokat és termékeket. Ismeri a vágóállatok húsrészeinek konyhatechnikai felhasználását. Tisztában van a kiszolgálás, értékesítés, eladás szabályaival.	Törekszik az értékesítéssel összefüggő szakszerű, higiénikus, biztonságos munkavégzés végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fellépő munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Udvarias, nyugodt, választékos kommunikációjával bizalmat kelt a vásárlókban.	Önállóan végzi feladatait. Munkakörét felelősségteljesen, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítását végzi. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.	Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételénekelőírásait. Ismeri a hús minőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket. Ismeri az összetevők adagolásának sorrendjét, illetve a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri az aprítókeverő és töltő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Tisztában van a hőkezelési paraméterekkel. Ismeri a termék visszahűtésének jelentőségét.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik agyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítása iránt.	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal a késztermék élelmiszerbiztonsági minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
Nyers töltelékes húskészítmények előállítását végzi. A műveletek során üzemelteti a	Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri a hús minőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket. Ismeri az összetevők	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal az előállított termék élelmiszerbiztonsági minőségéért. Munkája során

gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.	adagolásának sorrendjét, illetve a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri az aprítókeverő és töltő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Tisztában van az szárítási-érlelési paraméterekkel.	felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítása iránt.	betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
Hagyományosan sózott és pácolt, illetve gyorspácolt húskészítményeket állít elő. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.	Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait. Ismeri az oldatok készítésének törvényszerűségeit. Ismeri a pácolási módokat, a pácolás elméleti alapjait. Ismeri a pácoló berendezések működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait. Ismeri a pácolás során lezajló folyamatokat és a pácolt termékek tartósítási módjait. Ismeri a füstölő-főző berendezés működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítása iránt.	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal az előállított késztermék élelmiszerbiztonsági minőségéért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
Hagyományos zsírgyártási műveletet végez. A műveletek során üzemelteti a gyártástechnológiai gépeket, berendezéseket.	Ismeri a zsírsütés elméleti hátterét. Ismeri a duplikátor üstök működését, higiéniai és munkabiztonsági előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Elkötelezett a jó minőségű,	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Felelősséget vállal az előállított késztermék élelmiszerbiztonsági minőségéjért. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.

		biztonságos termékek előállítása iránt.	
Mintát vesz, alap- és gyártásközi vizsgálatot végez, elemez, értékel. Az alapanyagok, félkész és késztermékek laboratóriumi minősítését elvégzi.	Ismeri a húsipari alapanyagok és termékek összetevőit (fehérje-, víz-, zsír-, sótartalom), a mintavételi módokat, a laboratóriumi meghatározás módjait.	Törekszik a pontos munkavégzésre. Elkötelezett a jó minőségű, biztonságos termékek előállítása iránt.	Önállóan végzi a vizsgálatokat. Munkája során betartja a munkabiztonsági előírásokat. Felelősséget vállal saját munkája minőségéért.
Húsipari termékek előállításához szükséges szakmai számításokat végez.	Ismeri a számításhoz szükséges matematikai alapműveleteket Ismeri a kihozatali százalék, a termék receptúra összeállítás, a páclé összeállítás szabályait.	Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.	Önállóan végzi a szakmai számításokat. Felelősséget vállal a szakmai számítások helyességéért.
Termékeket raktározásra átvesz, kezel és átad.	Tisztában van a raktározás, tárolás, anyagmozgatás szabályaival.	Elkötelezett a biztonságos termékelőállítás iránt.	Munkakörét felelősségteljesen, önállóan, előrelátóan látja el. Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
A tevékenységéhez kapcsolódóan takarít, tisztít, fertőtlenít.	Ismeri a tisztító- és fertőtlenítőszerek használatának szabályait és hatásukat.	Törekszik a minőségbiztosítási és higiéniai előírások betartására.	Munkája során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.
A hulladékkezelési előírásoknak megfelelően kezeli a képződő hulladékokat.	Ismeri a hulladékkezelés szabályait, a környezetvédelmi előírásokat, a szelektív hulladékkezelés fontosságát.	Törekszik a környezet megóvására.	Önállóan végzi a hulladékok szelektálását.
Húsipari vállalkozást tervez, indít, működtet.	Ismeri a húsipari vállalkozás indításával, működtetésével kapcsolatos jogi, gazdasági, higiéniai, munkaügyi szabályokat.	Betartja a vállalkozások működésére vonatkozó jogszabályokat.	a vállalkozás működtetéséhez szükséges feladatokat irányítással végzi.
A munkájához kapcsolódó dokumentálást, adatgyűjtést és – feldolgozást korszerű	Alkalmazói szinten ismeri a húsiparban használt termelést támogató szoftverek kezelését. Ismeri a húsipari	Törekszik a minőségbiztosítási dokumentumok pontos vezetésére.	Önállóan kezeli a minőségbiztosítás i szoftvereket, programokat, és rögzíti az adatokat.

informatikai eszközökkel elvégzi.	minőségirányítási dokumentumokat, azok használatának szabályait.		
Egy idegen nyelven alapszinten kommunikál.	Alapfokon ismeri a szakmájára jellemző idegen nyelvű szakkifejezéseket.	Nyitott a nemzetközi technológiák és műszaki újítások felé.	Munkájához szükséges egyszerű szakmai idegen nyelvű szöveget segítséggel értelmez.

3. A szakképzésbe, szakirányú oktatásba történő belépés feltételei

1.	**Iskolai végzettség:**	Alapfokú iskolai végzettség
2.	**Foglalkozás egészségügyi vizsgálat**	Szükséges
3.	**Pályaalkalmassági vizsgálat**	Nem szükséges
4.	**Ágazati alapvizsga**	A szakirányú oktatás megkezdéséhez szükséges

4. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges személyi feltételek (a gyakorlati képzőhely tölti ki)

Funkció	**Végzettség**	**Szakképzettség (szakképesítés)**	**Szakmai gyakorlat**	**Egyéb (kamarai oktatói vizsga)**
Tanműhely vezető				
Szakirányú oktatásért felelős személy				
Oktató(k)				
Műszaki, fizikai dolgozó(k)				

5. A szakirányú oktatás megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek

1.	**Helyiségek (tanterem, tanműhely, adminisztrációs iroda, irattár stb.):**	▪ tanterem ▪ szaktanterem ▪ húsipari tanműhely

		▪ húsfeldolgozó üzem
2.	**Eszközök és berendezések**	▪ ipari mérleg a hozzátartozó perifériás eszközökkel ▪ számítógépek a szükséges tartozékokkal és programokkal ▪ mintavételi eszközök ▪ hőmérők ▪ a kémiai összetétel meghatározásra alkalmas eszközök ▪ egyéni munkaeszközök (fenőacél, kés) ▪ a tisztítás gépei, berendezései ▪ higiéniai eszközök, berendezések ▪ a vágást megelőző tevékenység berendezései, eszközei (szállítójármű, érkeztető–, fogadó helyiség berendezései) ▪ vágóvonal berendezései: kábítás-, vágás-, véreztetés-, perzselés-, tisztítás gépei, a hasítás és hűtés gépei ▪ daraboló-csontozó vonal alap gépei: daraboló gépek, csontozó eszközök és gépek, szeparátorok, ▪ a másodlagos feldolgozás alap gépei: aprító-, vágó-, szeletelő gépek, keverő-, töltőgépek, ▪ főző-, füstölő-, pácolóberendezések, érlelő gépek és berendezések, csomagolóberendezések ▪ az egyedi és gyűjtőcsomagolás, jelölés és tömegellenőrzés, palettázás gépei és berendezései ▪ anyagmozgató gépek és berendezések: felsőpályák, emelőgépek- és szerkezetek, targoncák ▪ környezetvédelmi eszközök, berendezések ▪ egyéni védőeszközök és berendezések ▪ higiéniai eszközök, berendezések ▪ bolti eszközök és berendezések
3.	**A tananyag-, illetve tematikai egységek (tantárgyak, témakörök) teljesítéshez szükséges anyagok és felszerelések:**	
4.	**Egyéb speciális feltételek:**	

6. A szakirányú oktatás tervezett időtartama

1.	**Gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozások (óra):**	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**
		500	**501**	**62 %**	**79 %**
2.	**Szakmai tantermi/elméleti foglalkozások (óra): - szakképző intézmény**	**310**	**130**	**38 %**	**21 %**
3.	**A foglalkozások összes óraszáma:**	**810**	**631**		

7. Tanulási területek

	A tanulási terület megnevezése, belső azonosítója	**Gyakorlati képző-helyen megvalósuló foglalkozások (óra)**	**Szakmai elméleti foglalkozások (óra) Szakképző intézményben!**	**Gyakorlati képző helyen megvalósuló foglalkozások (óra)**	**Szakmai elméleti foglalkozások (óra) Szakképző intézményben!**	**Tanulási terület foglalkozásainak összes óraszáma**
		10. évfolyam	**10. évfolyam**	**11. évfolyam**	**11. évfolyam**	
1.	**Húsipari alapműveletek 4 0721 05 08 – 3.4**	**140** (378 37%-a)	**238** (378 63%-a)	**17** (46 37%-a)	**29** (46 63 %-a)	**424**
2.	**Darabolás, csontozás 4 0721 05 08 – 3.5**	**306** (306 100%-a)	**0**	**153** (153 100%-a)	**0**	**459**
3.	**Vágástechnológiák 4 0721 05 08 -3.6**	**0**	**0**	**180** (180 100%-a)	**0**	**180**
4.	**Másodlagos feldolgozás 4 0721 05 08 -3.7**	**54** (54 100%-a)	**0**	**151** (216 70%-a)	**65** (216 30%-a)	**270**
5.	**Gazdasági és vállalkozási ismeretek 4 0721 05 08 -3.8**	**0**	**72** (72 100%-a)	**0**	**36** (36 100%-a)	**108**
6.	**Egybefüggő szakmai gyakorlat**	**140**	**0**	**0**	**0**	**140**

II. Tanulási területek részletes szakmai tartalma

ELSŐ TANULÁSI TERÜLET – Húsipari alapműveletek 4 0721 05 08- 3.4

1. tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények)

TEA Sorsz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	Elemzi a kapcsolatot a hús összetétele és a húsminőség, felhasználhatóság, élvezeti érték között. Feltárja a rendellenes húsérés okait, következményeit.	Ismeri a hús fogalmát, összetételét, megérti a hús vágásutáni érési folyamatait.	Legjobb tudása szerint, kellő érdeklődéssel, nyitott szemlélettel fordul az témakörhöz.	Teljesen önállóan	Internetes keresők, böngészők használata
2.	Csoportosítja a hús romlási folyamatait. Elemzi a kiváltó okokat és a következményeket. Felsorolja a megelőzés, késleltetés lehetőségeit. Csoportosítja a tartóstó eljárásokat.	Ismeri a főbb romlási típusokat és azokat a tartósító eljárásokat, amelyekkel a romlási folyamatok késleltethetők, megelőzhetők.		Teljesen önállóan	Internetes keresők, böngészők használata
3.	Csoportosítja a húsiparban alkalmazott	Ismeri az alapanyagok, jelleg- és		Teljesen önállóan	Internetes keresők,

	gyártási anyagokat, és konkrét példákon keresztül bemutatja alkalmazásukat. Kiválasztja a tőkehúsok és késztermékek csomagolásának módjait.	ízkialakítók, adalékanyagok, burkolóanyagok csoportjait, technológiai funkcióit, jellemzőit. Tisztában van a csomagolás céljával, módjaival, környezetterhelő hatásával. Ismeri a hús- és baromfiiparban alkalmazott csomagolóanyagokat, gépeket és munkabiztonsági előírásaikat.			böngészők használata
4.	Tanulmányozza a gyártástechnológia során alkalmazott műveleteket, higiéniai, munkavédelmi előírásaikat.	Tisztában van a gyártástechnológiai műveletek módjaival, higiéniai, munkabiztonsági előírásaival.		Teljesen önállóan	Internetes keresők, böngészők használata
5.	Alkalmazza az egyes technológiai műveleteket a termékgyártás során.	Ismeri az egyes technológiai műveletek jellemzőit, higiéniai, munkabiztonsági előírásait.		Teljesen önállóan	Internetes keresők, böngészők használata
6.	Elvégzi a sertésféltestek mennyiségi és minőségi	Ismeri a sertésféltestek	Törekszik a darabolás, csontozás műveleteinek precíz,	Instrukció alapján	Adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomonkövetési

	átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	mennyiségi és minőségi átvételének előírásait.	szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát.	részben önállóan	rendszerben
7.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint végrehajtja a sertésféltestek testtáji darabolását. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Rendelkezik a megfelelő vágóállat anatómiai ismeretekkel. Ismeri a sertés húsrészeit.		Teljesen önállóan	
8.	A gyártástechnológiai utasítások, vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint kicsontozza a darabolt sertés húsrészeket. Alkalmazza a csontozási fogásokat. A	Tudja a csontozási fogásokat. Rendelkezik a megfelelő vágóállat-anatómiai ismeretekkel. Ismeri a kereskedelmi húsrészeket. Ismeri a darabolás minőségi,		Teljesen önállóan	

	művelet során betartja a munkabiztonsági, higiéniai elvárásokat.	higiéniai, munkabiztonsági előírásait.			
9.	A gyártástechnológiai utasítások szerint kivágja a kicsontozott húsalapanyagokat. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a sertéshúsalapanyagok minőségi osztályait, jelöléseit.		Teljesen önállóan	
10.	Elvégzi a gyártási alapanyagok hűtőtárolását. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben. Felelősen, szakszerűen kezeli a darabolás, csontozás során keletkező melléktermékeket.	Tisztában van a hűtőtárolás minőségbiztosítási előírásaival.		Teljesen önállóan	Hűtési adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben
11.	Elvégzi a marhanegyedtestek mennyiségi és minőségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti az adatokat	Ismeri a marhanegyedtestek mennyiségi és minőségi átvételének előírásait.	Törekszik a darabolás, csontozás műveleteinek precíz, szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására.	Teljesen önállóan	Adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben

	a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.		Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát.		
12.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint, végrehajtja a marha negyedtestek testtáji darabolását. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Rendelkezik a megfelelő vágóállatanatómiai ismeretekkel. Ismeri a marha húsrészeit.		Teljesen önállóan	
13.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint kicsontozza a darabolt marhahúsrészeket. Alkalmazza a csontozási fogásokat. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági,	Ismeri a csontozási fogásokat. Rendelkezik a megfelelő vágóállat-anatómiai ismeretekkel. Ismeri a kereskedelmi húsrészeket.		Teljesen önállóan	

	higiéniai előírásokat.				
14.	A gyártástechnológiai utasítások szerint kivágja a kicsontozott húsalapanyagokat. A művelet során betartja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a marhahúsalapanyagok minőségi osztályait, jelölésüket.		Teljesen önállóan	
15.	Elvégzi a gyártási alapanyagok hűtőtárolását. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben. Szakszerűen gyűjti és tárolja a darabolás, csontozás során keletkező melléktermékeket.	Tisztában van a hűtőtárolás minőségbiztosítási előírásaival.		Instrukció alapján részben önállóan	Hűtési adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben
16.	Elvégzi a vágott baromfi mennyiségi és minőségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási nyomonkövetési	Ismeri a vágott baromfi mennyiségi-minőségi átvételének előírásait.	Törekszik a darabolás, csontozás műveleteinek precíz, szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó	Instrukció alapján részben önállóan	Adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben

	rendszerben. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.		munkabalesetek kialakulásának kockázatát.		
17.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint végrehajtja a baromfitestek testtáji darabolását. A művelet során betartja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Rendelkezik a megfelelő vágóbaromfianatómiai ismeretekkel. Ismeri a baromfi húsrészeit.		Teljesen önállóan	
18.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint kicsontozza a darabolt comb- és mellhúsrészeket. Alkalmazza a csontozási fogásokat. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a csontozási fogásokat. Rendelkezik a megfelelő vágóbaromfianatómiai ismeretekkel. Ismeri a kereskedelmi húsrészeket.	Törekszik a darabolás, csontozás műveleteinek precíz, szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát.	Teljesen önállóan	
19.	Elvégzi a darabolt, csontozott baromfihúsok	Tisztában van a			Hűtési adatok rögzítése

	hűtőtárolását. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben. Szakszerűen gyűjti és tárolja a melléktermékeket.	hűtőtárolás minőségbiztosítási előírásaival.		Instrukció alapján részben önállóan	a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben
20.	A szállítási dokumentációk ellenőrzésével, végrehajtja a tőkehúsok, húskészítmények mennyiségi és minőségi átvételét	Ismeri az átvétel higiéniai előírásait, a nyomonkövetési dokumentációk vezetésének a szabályait	Törekszik az értékesítéssel összefüggő szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fellépő munkabalesetek	Instrukció alapján részben önállóan	Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben.

			kialakulásának kockázatát. Udvarias, nyugodt, választékos kommunikációjával bizalmat kelt a vásárlókban.		
21.	Elvégzi a húspult esztétikus, szakszerű berendezését.	Tisztában van a tőkehúsok, húskészítmények értékesítésének higiéniai előírásaival. Ismeri a különféle húsipari termék csoportokat, tőkehúsokat és azok jellemzőit.		Instrukció alapján részben önállóan	
22.	A vásárlók igényei alapján informálja és kiszolgálja a vásárlókat.	Ismeri a tőkehúsok, húsrészek konyhatechnikai felhasználásának módjait. Tudja tájékoztatni a vásárlókat az értékesített tőkehús, vagy húskészítmény jellemzőivel kapcsolatban.		Instrukció alapján részben önállóan	Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben.

2. A tanulási terület tartalmi elemei

A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése: Húsipari alapműveletek 4 0721 05 08- 3.4

		A szakirányú oktatás évfolyama				A szakirányú oktatás összes óraszáma
		10. Gyakorlati képzőhely	10. Szakmai elmélet szakképző iskola	11. Gyakorlati képzőhely	11. Szakmai elmélet szakképző iskola	
Tanulási terület megnevezése	Tantárgyak és a témakörök megnevezése	Az évfolyam összes óraszáma				
Húsipari alapműveletek	Mikrobiológiai és minőségbiztosítási ismeretek	0	36	0	0	36
	Vágóállat- ismeret	0	36	0	0	36
	Vágástechnológiai alapműveletek és gépek	0	36	0	0	36
	Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek	151	101	0	0	262
	Művelettani és technológiai számítások	0	36	0	31	54
	Tanulási terület összes óraszáma:	151	245	0	31	424

A Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (60 % gyakorlati képzőhelyen)

10. évfolyam						
Téma: Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek **Összes óraszám: 252** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 151** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának fő célja, hogy a tanulók elsajátítsák azokat a technológiai alapismereteket, amelyek segítségével ellenőrizni tudják a termék-előállítás műveleteit, és önállóan vagy együttműködve képesek lesznek húsipari termékeket gyártani. További cél, hogy megismerjék a hús összetételét, vágás utáni elváltozásait, a rendellenes húsérési folyamatok kialakulásának körülményeit. Megértsék a legfontosabb romlási folyamatokat és a késleltetésükre, kiküszöbölésükre alkalmazott tartósítási műveleteket. Tisztában legyenek a gyártástechnológiai műveletek során felhasznált alap-, jelleg- és ízkialakító anyagok, valamint adalék- és burkolóanyagok csoportjaival, jellemzőivel. Megismerjék a késztermékek csomagolási módjait, a csomagolás során alkalmazott gépek, berendezések működését, környezetvédelmi, higiéniai és munkabiztonsági előírásait. A gyakorlatban is alkalmazni tudják a gyártástechnológiai műveleteket, és képesek legyenek betartani a higiéniai, munkabiztonsági előírásokat.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek	**252**	**151**			
-	A hús összetétele, vágás utáni elváltozásai	**7**	**0**	-	-	-
-	Romlások	**5**	**0**	-	-	-
-	Tartósító eljárások	**21**	**0**	-	-	-
-	Adalékanyagok	**13**	**0**	-	-	-
-	Burkolóanyagok és csomagolástechnológia	**9**	**0**	-	-	-
-	A húsipari termékcsoportok főbb termékei	**12**	**0**	-	-	-
-	Gyártástechnológiai műveletek és gépek	**28**	**0**	-	-	-

	Gyártástechnológiai alapműveletek alkalmazása, berendezések üzemeltetése	**151**	**151**			
1-7	Gyártási anyagok előkészítése	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	gyártási anyagok csoportosítása	mérlegek, edények, ládák, rekeszek
8-21	Anyagnorma szerinti kimérés, mérlegek, termékösszetétel-kialakító berendezés alkalmazásával	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	mértékegységek, bemérés, lemérés	mérlegek, edények, ládák, rekeszek
22-35	Az aprítás műveletének elvégzése aprítógép alkalmazásával (kockázógép, daráló, kutter)	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	aprítás, aprítási fok	aprítógépek, ládák, rekeszek
36-49	A keverés műveletének elvégzése keverőgép alkalmazásával (kutter, keverőgép)	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	keverés, homogenizálás	keverőgépek, ládák, rekeszek
50-70	A töltés műveletének elvégzése töltőgép alkalmazásával	**21**	**21**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	vákuum, légzárvány	töltőgép

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
71-84	Formázás elvégzése kézzel vagy klipszelőberendezés, pározógép alkalmazásával	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	klipsz, kötésvég	klipszeőgép, pározógép
85-105	A hőkezelés műveletének elvégzése hőkezelő berendezéssel	**21**	**21**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hőközlés, hőátadás, hővezetés, hőmérésékletek	füstölő-főző szekrény, üst, füstölőkocsi
106-112	Visszahűtés elvégzése	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hőelvonás, hőmérsékletek	hűtő, hideg vizes zuhany, füstölőkocsi
113-126	A sózás-pácolás műveletének elvégzése kézzel vagy pácológép alkalmazásával	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	Pácolás, Nitrites és nitrátos pácsókeverék, diffúzió, ozmózis, pácérettség	rekeszek, ládák, pácolókád, pácológépek
127-140	Füstölés elvégzése füstölőberendezés alkalmazásával	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	füst, hideg-, meleg-, forró füstölés, lelángolás	Füstölőkocsi, füstölő-főző berendezés, füstölő

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
141-147	A késztermék tárolása	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtő, fagyasztó berendezések, termek, rekeszek, ládák
148-151	**Portfóliókészítés:** A vágási és csontozási, termékgyártási műveletek dokumentálása kép és/vagy videó formájában, Összefüggő szakmai gyakorlatokról vezetett munkanapló	**6**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni	-	fényképező gép

11. évfolyam
1.Téma: Gyártástechnológiai alapműveletek és gépek **Összes óraszám:0** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 0** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának fő célja, hogy a tanulók elsajátítsák azokat a technológiai alapismereteket, amelyek segítségével ellenőrizni tudják a termék-előállítás műveleteit, és önállóan vagy együttműködve képesek lesznek húsipari termékeket gyártani. További cél, hogy megismerjék a hús összetételét, vágás utáni elváltozásait, a rendellenes húsérési folyamatok kialakulásának körülményeit. Megértsék a legfontosabb romlási folyamatokat és a késleltetésükre, kiküszöbölésükre alkalmazott tartósítási műveleteket. Tisztában legyenek a gyártástechnológiai műveletek során felhasznált alap-, jelleg- és ízkialakító anyagok, valamint adalék- és burkolóanyagok csoportjaival, jellemzőivel. Megismerjék a késztermékek csomagolási módjait, a csomagolás során alkalmazott gépek, berendezések működését, környezetvédelmi, higiéniai és munkabiztonsági előírásait. A gyakorlatban is alkalmazni tudják a gyártástechnológiai műveleteket, és képesek legyenek betartani a higiéniai, munkabiztonsági előírásokat.**

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**legalább egy osztályzat havonta tantárgyanként.**
Félévi és év végi osztályzat	**Az évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

MÁSODIK TANULÁSI TERÜLET - Darabolás, csontozás 4 0721 05 08 – 3.5

1. tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények) felsorolása

TEA Sorsz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	Elvégzi a sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási-nyomon követési rendszerben. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvételének előírásait.	Törekszik a darabolás, csontozás műveleteinek precíz, szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát.	Instrukció alapján részben önállóan	Adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben
2.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint végrehajtja a sertésféltestek testtáji darabolását. A művelet során betartja, betartatja a	Rendelkezik a megfelelő vágóállat anatómiai ismeretekkel. Ismeri a sertés húsrészeit.		Teljesen önállóan	

	munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.				
3.	A gyártástechnológiai utasítások, vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint kicsontozza a darabolt sertés húsrészeket. Alkalmazza a csontozási fogásokat. A művelet során betartja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Tudja a csontozási fogásokat. Rendelkezik a megfelelő vágóállat-anatómiai ismeretekkel. Ismeri a kereskedelmi húsrészeket. Ismeri a darabolás minőségi, higiéniai, munkabiztonsági előírásait.		Teljesen önállóan	
4.	A gyártástechnológiai utasítások szerint kivágja a kicsontozott húsalapanyagokat. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a sertéshúsalapanyagok minőségi osztályait, jelöléseit.		Teljesen önállóan	
5.	Elvégzi a gyártási alapanyagok hűtőtárolását. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben. Felelősen, szakszerűen	Tisztában van a hűtőtárolás minőségbiztosítási előírásaival.		Teljesen önállóan	

	kezeli a darabolás, csontozás során keletkező melléktermékeket.				
6.	Elvégzi a marhanegyedtestek mennyiségi és minőségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási-nyomon követési rendszerben. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a marhanegyedtestek mennyiségi és minőségi átvételének előírásait.		Instrukció alapján részben önállóan	Adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben
7.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint végrehajtja a marha negyedtestek testtáji darabolását. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Rendelkezik a megfelelő vágóállatanatómiai ismeretekkel. Ismeri a marha húsrészeit.		Teljesen önállóan	
8.	A gyártástechnológiai utasítások vagy	Ismeri a csontozási		Teljesen önállóan	

	a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint kicsontozza a darabolt marhahúsrészeket. Alkalmazza a csontozási fogásokat. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	fogásokat. Rendelkezik a megfelelő vágóállat-anatómiai ismeretekkel. Ismeri a kereskedelmi húsrészeket.			
9.	A gyártástechnológiai utasítások szerint kivágja a kicsontozott húsalapanyagokat. A művelet során betartja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a marhahúsalapanyagok minőségi osztályait, jelölésüket.		Teljesen önállóan	
10.	Elvégzi a gyártási alapanyagok hűtőtárolását. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben. Szakszerűen gyűjti és tárolja a darabolás, csontozás során keletkező melléktermékeket.	Tisztában van a hűtőtárolás minőségbiztosítási előírásaival.		Teljesen önállóan	

11.	Elvégzi a vágott baromfi mennyiségi és minőségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Ismeri a vágott baromfi mennyiségi-minőségi átvételének előírásait.		Instrukció alapján részben önállóan	Adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben
12.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint végrehajtja a baromfitestek testtáji darabolását. A művelet során betartja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	Rendelkezik a megfelelő vágóbaromfianatómiai ismeretekkel. Ismeri a baromfi húsrészeit.		Teljesen önállóan	
13.	A gyártástechnológiai utasítások vagy a kereskedelmi értékesítés szempontjai szerint kicsontozza a darabolt comb- és mellhúsrészeket.	Ismeri a csontozási fogásokat. Rendelkezik a megfelelő vágóbaromfianatómiai ismeretekkel. Ismeri a		Teljesen önállóan	

	Alkalmazza a csontozási fogásokat. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági, higiéniai előírásokat.	kereskedelmi húsrészeket.			
14.	Elvégzi a darabolt, csontozott baromfihúsok hűtőtárolását. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben. Szakszerűen gyűjti és tárolja a melléktermékeket.	Tisztában van a hűtőtárolás minőségbiztosítási előírásaival.		Instrukció alapján részben önállóan	Hűtési adatok rögzítése a minőségbiztosítási nyomon követési rendszerben
15.	A szállítási dokumentációk ellenőrzésével, végrehajtja a tőkehúsok, húskészítmények mennyiségi és minőségi átvételét	Ismeri az átvétel higiéniai előírásait, a nyomon követési dokumentációk vezetésének a szabályait	Törekszik az értékesítéssel összefüggő szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Nyugodt, magabiztos viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fellépő munkabalesetek kialakulásának	Instrukció alapján részben önállóan	Rögzíti az adatokat a minőségbiztosítási-nyomon követési rendszerben.
16.	Elvégzi a húspult esztétikus, szakszerű berendezését.	Tisztában van a tőkehúsok, húskészítmények értékesítésének higiéniai előírásaival. Ismeri a különféle		Instrukció alapján részben önállóan	

		húsipari termék csoportokat, tőkehúsokat és azok jellemzőit.	kockázatát. Udvarias, nyugodt, választékos kommunikációjával bizalmat kelt a vásárlókban.		
17.	A vásárlók igényei alapján informálja és kiszolgálja a vásárlókat.	Ismeri a tőkehúsok, húsrészek konyhatechnikai felhasználásának módjait. Tudja tájékoztatni a vásárlókat az értékesített tőkehús, vagy húskészítmény jellemzőivel kapcsolatban.		Teljesen önállóan	

2. A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése: Darabolás, csontozás 4 0721 05 08- 3.5

		A szakirányú oktatás évfolyama					A szakirányú oktatás összes óraszáma
		9. évfolyam	10. Gyakorlati képzőhely	10. Szakmai elmélet szakképző iskola	11. Gyakorlati képzőhely	11. Szakmai elmélet szakképző iskola	
Tanulási terület megnevezése	Tantárgyak és a témakörök megnevezése	Az évfolyam összes óraszáma					
Darabolás, csontozás 4 0721 05 08- 3.5	Félsertés darabolása, csontozása	0	180	0	31	0	211
	Marhanegyed darabolása, csontozása	0	108	0	31	0	139
	Sovány – és vízibaromfi darabolása, csontozása	0	72	0	31	0	203
	Kereskedelmi értékesítés	0	0	0	93	0	93
	Tanulási terület összes óraszáma:	0	360	0	186	0	646

A Félsertés darabolása, csontozása tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Félsertés darabolása, csontozása **Összes óraszám: 180** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 180** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerjék a bőrös és tőkeféltestek átvételének előírásait. Képesek legyenek felvinni az informatikai-nyomonkövetési rendszerbe az átvételi paramétereket (tömeg, vágás időpontja, maghőmérséklet, vágás helye stb.). Rendelkezzenek a sertés anatómiai testfelépítésének, főbb testrészeinek, ízületeinek az ismeretével, és ezeket alkalmazva el tudják végezni a bőrös, lehúzott vagy tőkefélsertés testtáji darabolását. Tudjanak különbséget tenni a kereskedelmi értékesítésre előkészített és a gyártástechnológiához felhasznált húsalapanyag előkészítésének módjai között. Biztonságosan, magabiztosan kezeljék a kéziszerszámokat. Szakszerűen, a lehető leggazdaságosabb módon tudják kicsontozni a darabolt húsrészeket. Ismerjék az egyes húsalapanyag-minőségi osztályok közötti különbséget és képesek legyenek ismereteiket felhasználva elvégezni a kivágás műveletét. Az alapanyagok hűtését az előírások alkalmazásával végezzék el, és a hűtési paramétereket dokumentálják a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben. Ismerjék a műveletek munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Szakszerűen kezeljék a darabolás, csontozás során keletkező hulladékokat.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Félsertés darabolása, csontozása gyártástechnológiai célra	**60**	**60**			
1-3	Sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	mennyiségi és minőségi átvétel	dokumentáció

4-7	Sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvétele: A sertésféltestek maghőmérsékletének és pH-értékének, a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, minőségbiztosítási rendszer utasításai szerinti átvétel végrehajtása. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	pH, HACCP, CCP	maghőmérő, pH mérő, dokumentáció
8-21	Sertésféltestek gyártástechnológiai követelmények szerinti testtáji darabolása kéziszerszámok alkalmazásával. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	sertés testtájainak elnevezése, azok elhelyezkedése, a darabolás fogalma, szabályai	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
22-35	Sertés testtájak gyártástechnológiai követelmények szerinti csontozása kéziszerszámokkal Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	csontozás fogalma, szabályai, csontok elnevezései, elhelyezkedésük, típusaik	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
36-42	A kicsontozott húsalapanyag minőségi osztályok előírásai szerinti kivágása (S95, S90, S80, S80k, S70, S70k, S60, S60k). A minőségi osztályok jelentése.	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	A kivágás fogalma, szabályai, húsosztályok elnevezése	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
43-49	Mirigyek, csontszilánkok, véres részek kivágása. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	élelmiszerbiztonság	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
50-56	Az előkészített gyártási alapanyagok hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint.	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hűtő, fagyasztó berendezések, termek, rekeszek, ládák
57-60	A keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	környezetvédelem, szelektívhulladékgyűjtés, veszélyes hulladék	szeméttároló konténerek
	Bőrös félsertés darabolása, csontozása pácolási célra	**60**	**60**			
61-63	Sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		dokumentáció

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
64-67	Sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvétele: A sertésféltestek maghőmérsékletének és pH-értékének, a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, minőségbiztosítási rendszer utasításai szerinti átvétel végrehajtása. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		maghőmérő, pH mérő, dokumentáció
68-74	Bőrös féltestek húsrészeiből előállítható pácolt termékek ismertetése, csoportosítása	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	sertés testtájainak elnevezése, azok elhelyezkedése, a	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
75-95	Sertésféltestek gyártástechnológiai követelmények szerinti testtáji darabolása kéziszerszámok alkalmazásával. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**21**	**21**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
96-109	Sertéstesttájak gyártástechnológiai követelmények szerinti	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés,		kézi szerszámok, munkaasztal,

	csontozása, mirigyes, véres részek, csontszilánkok eltávolítása, formázása kéziszerszámokkal. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során			megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		rekeszek, ládák
110-116	Az előkészített pácolási alapanyagok hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hűtő, fagyasztó berendezések, termek, rekeszek, ládák
117-120	A keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		szeméttároló konténerek
	Tőkefélsertés darabolása, csontozás kereskedelmi célra	**60**	**60**			
121-123	Sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		dokumentáció

124-127	Sertésféltestek mennyiségi és minőségi átvétele: A sertésféltestek maghőmérsékletének és pH-értékének, a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, minőségbiztosítási rendszer utasításai szerinti átvétel végrehajtása. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		maghőmérő, pH mérő, dokumentáció
128-148	Sertésféltestek kereskedelmi értékesítési követelmények szerinti testtáji darabolása kéziszerszámok alkalmazásával. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**21**	**21**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
149-162	Sertéstesttájak kereskedelmi értékesítési követelmények szerinti csontozása, mirigyes, véres részek, csontszilánkok eltávolítása kéziszerszámok alkalmazásával. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
163-169	A húsrészek konyhatechnikai felhasználása	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés,	konyhatechnikai felhasználási módok	

				megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
170-176	Az előkészített alapanyagok minőségbiztosítási rendszer előírásai szerinti hűtőtárolása.	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hűtő, fagyaszó berendezések, termek, rekeszek, ládák
177-180	A keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		szeméttároló konténerek

11. évfolyam

Téma: Félsertés darabolása, csontozása
Összes óraszám: 31
Ebből gyakorlati képzőhelyen: 31
Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerjék a bőrös és tőkeféltestek átvételének előírásait. Képesek legyenek felvinni az informatikai-nyomonkövetési rendszerbe az átvételi paramétereket (tömeg, vágás időpontja, maghőmérséklet, vágás helye stb.). Rendelkezzenek a sertés anatómiai testfelépítésének, főbb testrészeinek, ízületeinek az ismeretével, és ezeket alkalmazva el tudják végezni a bőrös, lehúzott vagy tőkefélsertés testtáji darabolását. Tudjanak különbséget tenni a kereskedelmi értékesítésre előkészített és a gyártástechnológiához felhasznált húsalapanyag előkészítésének módjai között. Biztonságosan, magabiztosan kezeljék a kéziszerszámokat. Szakszerűen, a lehető leggazdaságosabb módon tudják kicsontozni a darabolt húsrészeket. Ismerjék az egyes húsalapanyag-minőségi osztályok közötti különbséget és képesek legyenek ismereteiket felhasználva elvégezni a kivágás műveletét. Az alapanyagok hűtését az előírások alkalmazásával végezzék el, és a hűtési paramétereket dokumentálják a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben. Ismerjék a műveletek munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Szakszerűen kezeljék a darabolás, csontozás során keletkező hulladékokat.

Óra	Téma, tananyag	Óraszám	Ebből gyakorlati képzőhelyen	Módszer, munkaforma	Új fogalmak	Szükséges eszközök
1-10	Félsertés darabolása, csontozása gyártástechnológiai célra	**10**	**10**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
11-20	Bőrös félsertés darabolása, csontozása pácolási célra	**10**	**10**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
21-31	Tőkefélsertés darabolása, csontozás kereskedelmi célra	**11**	**11**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	kézi szerszámok, munkaasztal,

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		rekeszek, ládák

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**Legalább egy osztályzat havonta tantárgyanként.**
Félévi és év végi osztályzat	**Az évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

A Marhanegyed darabolása, csontozása tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Marhanegyed darabolása, csontozása **Összes óraszám: 108** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 108** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék az első és hátsó negyedtestek átvételének előírásait. Képesek legyenek felvinni az informatikai-nyomonkövetési rendszerbe az átvételi paramétereket (tömeg, vágás időpontja, maghőmérséklet, vágás helye stb.). Rendelkezzenek a marha anatómiai testfelépítésének, főbb testrészeinek, ízületeinek ismeretével, és ezek alkalmazásával el tudják végezni a marha első vagy hátsó negyedtesttáji darabolását. Tudjanak különbséget tenni a kereskedelmi értékesítésre előkészített és a gyártástechnológiához felhasznált húsalapanyag előkészítésének módjai között. Biztonságosan, magabiztosan kezeljék a kéziszerszámokat. Szakszerűen, a lehető leggazdaságosabb módon tudják kicsontozni a darabolt húsrészeket. A húsalapanyag-minőségi osztályok közötti különbségek ismeretében képesek legyenek elvégezni a kivágás műveletét. Az alapanyagok hűtését az előírások szerint végezzék el, és a hűtési paramétereket dokumentálják a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben. Megfelelően gyűjtsék és tárolják a darabolási, csontozási hulladékokat (SRM). A tantárgy további fontos célja, hogy a tanulók munkájuk során betartsák a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Marhaelsőnegyed darabolása, csontozása gyártástechnológiai célra	**27**	**27**			
1-4	Marhanegyedtest mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése. A marhanegyedtestek maghőmérsékletének és pH-értékének, a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, átvétel végrehajtása a minőségbiztosítási	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	maghőmérő, pH mérő, dokumentáció

	rendszer utasításai szerint. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben					
5-11	Marhanegyedtest testtáji darabolása kéziszerszámok alkalmazásával, a gyártástechnológiai követelmények szerint. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
12-18	Marhatesttájak csontozása kéziszerszámokkal, a gyártástechnológiai követelmények szerint. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során. A csontozás során keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
19-22	A kicsontozott húsalapanyag kivágása a minőségi osztályok előírásai szerint (M95, M90, M80, M80k, M70, M70k, M60, M60k). A minőségi osztályok jelentése	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	Marha húsalapanyag osztályok	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
23-25	Mirigyek, csontszilánkok, véres részek kivágása. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák

26-27	Az előkészített gyártási alapanyagok hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint.	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtő, fagyasztó berendezések, termek
	Marhaelsőnegyed darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**27**	**27**			
28-31	Marhanegyedtest mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése. A marhanegyedtestek maghőmérsékletének és pH-értékének, a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, átvétel végrehajtása a minőségbiztosítási rendszer utasításai szerint. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	maghőmérő, pH mérő, dokumentáció
32-38	Marhanegyedtest testtáji darabolása kéziszerszámok alkalmazásával, a kereskedelmi értékesítési követelmények szerint. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
39-45	Marhanegyedtest kereskedelmi értékesítési követelmények szerinti csontozása, mirigyes,	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	--	kézi szerszámok, munkaasztal,

	véres részek, csontszilánkok eltávolítása kéziszerszámok alkalmazásával. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során. A csontozás során keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		rekeszek, ládák
46-52	A húsrészek konyhatechnikai felhasználása	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	Marha húsrészek elnevezése, konyhatechnikai felhasználása	
53-54	Az előkészített alapanyagok hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtő, fagyasztó berendezések, termek
	Marhahátsónegyed darabolása, csontozása gyártástechnológiai célra	**27**	**27**			
55-58	Marhanegyedtest mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése. A marhanegyedtestek maghőmérsékletének és pH-értékének, a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, átvétel végrehajtása a minőségbiztosítási rendszer utasításai szerint. Adatok	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	maghőmérő, pH mérő, dokumentáció

	rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben					
59-65	Marhanegyedtest testtáji darabolása kéziszerszámok alkalmazásával, a gyártástechnológiai követelmények szerint. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
66-72	Marhatesttájak gyártástechnológiai követelmények szerinti csontozása kéziszerszámokkal. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során. A csontozás során keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
73-76	A kicsontozott húsalapanyag kivágása a minőségi osztályok előírásai szerint. (M95, M90, M80, M80k, M70, M70k, M60, M60k). A minőségi osztályok jelentése.	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
77-79	Mirigyek, csontszilánkok, véres részek kivágása Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
80-81	Az előkészített gyártási alapanyagok hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint.	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	hűtő, fagyasztó berendezések, termek

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
	Marhahátsónegyed darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**27**	**27**			
82-85	Marhanegyedtest mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése. A marhanegyedtestek maghőmérsékletének és pH-értékének, a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, átvétel végrehajtása a minőségbiztosítási rendszer utasításai szerint. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	maghőmérő, pH mérő, dokumentáció
86-92	Marhanegyedtest testtáji darabolása kéziszerszámok alkalmazásával, a kereskedelmi értékesítési követelmények szerint. Higiéniai és munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
93-99	Marhanegyedtest kereskedelmi értékesítési követelmények szerinti csontozása, mirigyes, véres részek, csontszilánkok eltávolítása kéziszerszámok alkalmazásával. Higiéniai és	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák

	munkavédelmi előírások a művelet végrehajtása során. A csontozás során keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása					
100-106	A húsrészek konyhatechnikai felhasználása	7	7	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	A húsrészek elnevezése, konyhatechnikai felhasználása	
107-108	Az előkészített alapanyagok hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	2	2	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtő, fagyasztó berendezések, termek

11. évfolyam

Téma: Marhanegyed darabolása, csontozása
Összes óraszám: 36
Ebből gyakorlati képzőhelyen: 36
Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék az első és hátsó negyedtestek átvételének előírásait. Képesek legyenek felvinni az informatikai-nyomonkövetési rendszerbe az átvételi paramétereket (tömeg, vágás időpontja, maghőmérséklet, vágás helye stb.). Rendelkezzenek a marha anatómiai testfelépítésének, főbb testrészeinek, ízületeinek ismeretével, és ezek alkalmazásával el tudják végezni a marha első vagy hátsó negyedtesttáji darabolását. Tudjanak különbséget tenni a kereskedelmi értékesítésre előkészített és a gyártástechnológiához felhasznált húsalapanyag előkészítésének módjai között. Biztonságosan, magabiztosan kezeljék a kéziszerszámokat. Szakszerűen, a lehető leggazdaságosabb módon tudják kicsontozni a darabolt húsrészeket. A húsalapanyag-minőségi osztályok közötti különbségek ismeretében képesek legyenek elvégezni a kivágás műveletét. Az alapanyagok hűtését az előírások szerint végezzék el, és a hűtési paramétereket dokumentálják a minőségbiztosítási nyomonkövetési rendszerben. Megfelelően gyűjtsék és tárolják a darabolási, csontozási hulladékokat (SRM). A tantárgy további fontos célja, hogy a tanulók munkájuk során betartsák a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.

Óra	Téma, tananyag	Óraszám	Ebből gyakorlati képzőhelyen	Módszer, munkaforma	Új fogalmak	Szükséges eszközök
1-8	Marhaelsőnegyed darabolása, csontozása gyártástechnológiai célra	**8**	**8**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
9-16	Marhaelsőnegyed darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**8**	**8**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
17-24	Marhahátsónegyed darabolása, csontozása gyártástechnológiai célra	**8**	**8**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
25-31	Marhahátsónegyed darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**Legalább egy osztályzat havonta tantárgyanként.**
Félévi és év végi osztályzat	**Az évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

A Sovány- és vízibaromfi darabolása, csontozása tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Sovány- és vízibaromfi darabolása, csontozása **Összes óraszám: 72** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 72** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerjék a sovány- és vízibaromfi átvételének előírásait. Képesek legyenek felvinni az informatikai-nyomonkövetési rendszerbe az átvételi paramétereket (tömeg, vágás időpontja, maghőmérséklet, vágás helye stb.). Rendelkezzenek a sovány- és vízibaromfi anatómiai testfelépítésének, főbb testrészeinek, ízületeinek ismeretével, és ezeket alkalmazva el tudják végezni a testtáji darabolást. Tudjanak különbséget tenni a kereskedelmi értékesítésre előkészített és a gyártástechnológiához felhasznált húsalapanyag előkészítésének módjai között. Biztonságosan, magabiztosan kezeljék a kéziszerszámokat. Az alapanyagok hűtését az előírások alkalmazásával végezzék el, és a hűtési paramétereket dokumentálják a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Soványbaromfi darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**36**	**36**			
1-4	Soványbaromfitestek mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése, Maghőmérséklet, pH-érték és a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, átvétel végrehajtása a minőségbiztosítási rendszer utasításai szerint. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		maghőmérő, pH mérő, dokumentáció

5-18	Soványbaromfi testtáji darabolása kéziszerszám alkalmazásával, a kereskedelmi értékesítés követelményei szerint.	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	soványbaromfi húsrészeinek elnevezése, elhelyezledése	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
19-36	Comb, mell csontozása és filézése kéziszerszám alkalmazásával A művelettel kapcsolatos higiéniai és munkabiztonsági előírások	**18**	**18**			kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
	Vízibaromfi darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**36**	**36**			
37-40	Vízibaromfitestek mennyiségi és minőségi átvétele: Szállítási dokumentációk ellenőrzése, Maghőmérséklet, pH-érték és a látható szennyeződések jelenlétének ellenőrzése, átvétel végrehajtása a minőségbiztosítási rendszer utasításai szerint. Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		maghőmérő, pH mérő, dokumentáció
41-54	Vízibaromfi testtáji darabolása kéziszerszám alkalmazásával, a kereskedelmi értékesítés követelményei szerint.	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	vízibaromfi húsrészeinek elnevezése, elhelyezkedése	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
55-72	Comb, mell csontozása és filézése kéziszerszám alkalmazásával	**18**	**18**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		kézi szerszámok, munkaasztal,

	A művelettel kapcsolatos higiéniai és munkabiztonsági előírások. A csontozás során keletkező hulladékok gyűjtése, tárolása			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		rekeszek, ládák, hulladékgyűjtők

11. évfolyam						
Téma: Sovány- és vízibaromfi darabolása, csontozása **Összes óraszám: 31** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 31** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerjék a sovány- és vízibaromfi átvételének előírásait. Képesek legyenek felvinni az informatikai-nyomonkövetési rendszerbe az átvételi paramétereket (tömeg, vágás időpontja, maghőmérséklet, vágás helye stb.). Rendelkezzenek a sovány- és vízibaromfi anatómiai testfelépítésének, főbb testrészeinek, ízületeinek ismeretével, és ezeket alkalmazva el tudják végezni a testtáji darabolást. Tudjanak különbséget tenni a kereskedelmi értékesítésre előkészített és a gyártástechnológiához felhasznált húsalapanyag előkészítésének módjai között. Biztonságosan, magabiztosan kezeljék a kéziszerszámokat. Az alapanyagok hűtését az előírások alkalmazásával végezzék el, és a hűtési paramétereket dokumentálják a minőségbiztosítási-nyomonkövetési rendszerben**.						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
1-15	Soványbaromfi darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**15**	**15**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák
16-31	Vízibaromfi darabolása, csontozása kereskedelmi célra	**16**	**16**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi szerszámok, munkaasztal, rekeszek, ládák

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**Legalább egy osztályzat havonta tantárgyanként**
Félévi és év végi osztályzat	**Az évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

A Kereskedelmi értékesítés tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Kereskedelmi értékesítés **Összes óraszám: 0** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 0** **Oktatási cél:** A tanulók képesek legyenek a friss hús- és húskészítmény hűtőpultjainak szakszerű, esztétikus berendezésére. Tudjanak vevőket kiszolgálni, tájékoztatni, informálni és udvariasan kommunikálni. Ismerjék a kereskedelmi értékesítés higiéniai, áruátvételi, árukezelési, raktározási előírásait. Ismerjék az alapvető bizonylatok kitöltésének szabályait. Képesek legyenek készpénzfizetési számlát vagy nyugtát pontosan kiállítani.						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**

11. évfolyam						
Téma: Kereskedelmi értékesítés **Összes óraszám: 93** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 93** **Oktatási cél: A tanulók képesek legyenek a friss hús- és húskészítmény hűtőpultjainak szakszerű, esztétikus berendezésére. Tudjanak vevőket kiszolgálni, tájékoztatni, informálni és udvariasan kommunikálni. Ismerjék a kereskedelmi értékesítés higiéniai, áruátvételi, árukezelési, raktározási előírásait. Ismerjék az alapvető bizonylatok kitöltésének szabályait. Képesek legyenek készpénzfizetési számlát vagy nyugtát pontosan kiállítani.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Tőkehúsok és húskészítmények mennyiségi és minőségi átvétele	**31**	**31**			
1-7	Szállítási dokumentációk ellenőrzése	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	dokumentáció

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
8-19	Maghőmérsékletnek és pH értéknek, látható szennyeződések jelenlétének az ellenőrzése, minőségbiztosítási rendszer utasításai szerinti átvétel végrehajtása	**12**	**12**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	maghőmérő, pH mérő, dokumentáció
20-31	Adatok rögzítése az informatikai nyomonkövetési rendszerbe	**12**	**12**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	számítógép
	Tőkehúsok és húskészítmények elhelyezése a hűtőpultokban	**31**	**31**			
1-15	A kereskedelmi értékesítésre előkészített tőkehúsok hűtőpultba helyezése a vágóállat faj figyelembevételével	**15**	**15**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	rekeszek, ládák, tálcák, hűtőpult
16-31	A húskészítmények hűtőpultba helyezése a húskészítmény jellegének, hűtőtárolási szabályainak figyelembevételével	**16**	**15**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	rekeszek, ládák, tálcák, hűtőpult
	A vásárlók kiszolgálása és tájékoztatása	**31**	**31**			

1-31	A vásárlók igényük szerinti kiszolgálása, informálása	31	31	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	allergén anyagok ismerete, csomagoláson található információk	pénztárgép

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**Legalább egy osztályzat havonta tantárgyanként**
Félévi és év végi osztályzat	**Az évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

HARMADIK TANULÁSI TERÜLET – Vágástechnológiák 4 0721 05 08 -3.6

1. tanulási területhez tartozó tanulási eredmények

TEA Sorsz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	Elvégzi a vágóállatok minőségi, mennyiségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat, rögzíti a dokumentáción szereplő adatokat az adatszolgáltatási és nyomon követési rendszerben.	Ismeri a vágóállatok átvételének követelményeit, a szállítási dokumentációk típusait.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	Szállítási adatok rögzítése a nyomon követési rendszerben
2.	Betereli a vágóállatokat a pihentetőhelyiségbe, majd a rögzítő berendezésbe. Alkalmazza az állatvédelmi törvény előírásait a	Ismeri a hajszolt állapot kialakulásának okait, következményeit. Tudja a hajszolt állapot és a húsminőség közötti	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével	Teljesen önállóan	

	vágóállatokkal szembeni kíméletes bánásmódról. A terelés során betartja, betartatja az állatvédelmi törvény előírásait és a higiéniai, munkabiztonsági előírásokat.	összefüggést. Tisztában van a pihentetés kedvező hatásaival.	csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.		
3.	Elvégzi a vágóállatok szakszerű kábítását. Alkalmazza a megfelelő kábítási paramétereket. Üzemelteti a kábítóberendezést. A művelet során betartja a munkabiztonsági, állatvédelmi és higiéniai előírásokat.	Ismeri a kábítóberendezések működési elvét, munkabiztonsági előírásait. Tisztában van a kábítási hibákkal és azok állatokra, munkabiztonságra és húsminőségre gyakorolt hatásaival.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	
4.	Elvégzi a vágóállatok szúrását, elvéreztetését. A művelet során betartja és betartatja az állatvédelmi,	Tisztában van a vágóállatok elvéreztetésének leghatékonyabb szúrási	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos	Instrukció alapján részben önállóan	

	a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat.	pontjával és a szúrási-elvéreztetési testhelyzetek jellemzőivel. Tudja a művelet higiéniai és munkabiztonsági szabályait. Ismeri a nyitott és zárt elvéreztetés közötti különbségeket.	végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.		
5.	Eltávolítja a vágóállatok szőrzetét. Szakszerűen végrehajtja a testmosás, forrázás, kopasztás, perzselés, utótisztítás részműveleteit. A műveletek során betartja a forrázási, kopasztási paramétereket. A műveletek során betartja és betartatja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat	Ismeri a szőrzeteltávolítás részműveleteinek sorrendjét. Ismeri a forrázási, kopasztási, perzselési hibák okozta következményeket. Tudja a műveletek higiéniai és munkabiztonsági előírásait.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	
6.	Eltávolítja a vágóállatok bélgarnitúráját, belső szerveit.	Ismeri a vágóállatok belső szerveinek	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű,	Instrukció alapján	

	Kitisztítja a testüregeket. Azonosítható módon biztosítja a fő- és melléktermékek nyomonkövetését. A műveletek során betartja, betartatja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat	anatómiai elhelyezkedését. Felismeri az azonosíthatóság, nyomonkövetés fontosságát, szerepét. Alkalmazza a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.	higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	részben önállóan	
7.	Hasítógép alkalmazásával, előírásnak megfelelően végrehajtja a hasítás műveletét. A műveletek során betartja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat. Szakszerűen és környezettudatosan gyűjti és tárolja a vágási hulladékokat.	Ismeri a hasítási módok közötti különbségeket. Tisztában van a hasítási hibákkal és azok következményeivel, valamint a higiéniai és munkabiztonsági előírásokkal.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	

8.	Megfigyeli a húsvizsgálat és a mérlegelés, minősítés műveletét.	Tisztában van a húsvizsgálat élelmiszer-biztonsági jelentőségével. Ismeri a vágóállatoknál alkalmazott EUROP minősítési eljárás lépéseit, minősítési osztályokat, jelölést.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	
9.	Elvégzi a féltestek hűtőtárolóba helyezését. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási rendszerben.	Ismeri a hűtési módokat. Az egyes hűtési módok hőmérsékleti és légsebességi paramétereit. Tisztában van az egyes hűtési módok előnyeivel, hátrányaival. Tudja a hűtés higiéniai és minőségbiztosítási jelentőségét.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és	Teljesen önállóan	Hűtési paraméterek rögzítése a nyomon követési rendszerben

			az állatokkal humánusan bánik.		
10.	Elvégzi a vágóállatok minőségi, mennyiségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti a dokumentáción szereplő adatokat az adatszolgáltatási és nyomonkövetési rendszerben.	Ismeri a vágóállatok átvételének követelményeit, a szállítási dokumentációk típusait.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	Szállítási adatok rögzítése a nyomonkövetési rendszerben
11.	Elvégzi a vágóállatok terelését a pihentető helyiségbe, majd pihentetés után a rögzítőberendezésbe. Alkalmazza az állatvédelmi törvény előírásait a vágóállatokkal szembeni kíméletes bánásmódról. A terelés során betartja, betartatja az állatvédelmi törvény előírásait és a higiéniai, munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri a hajszolt állapot kialakulásának okait, a hajszolt állapot és a húsminőség közötti összefüggést. Tisztában van a pihentetés kedvező hatásaival.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának	Teljesen önállóan	

			kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.		
12.	Elvégzi a vágóállatok szakszerű kábítását. Üzemelteti a kábítóberendezést. Alkalmazza a megfelelő kábítási paramétereket. A művelet során betartja, betartatja az állatvédelmi, munkabiztonsági és higiéniai előírásokat.	Ismeri a kábítóberendezések működési elvét, munkabiztonsági előírásait. Tisztában van a kábítási hibákkal és azok hatásaival a munkabiztonságra és a húsminőségre.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	
13.	Elvégzi a vágóállatok szúrását, elvéreztetését. A művelet során betartja, betartatja az állatvédelmi, munkabiztonsági és higiéniai előírásokat.	Tisztában van a vágóállatok elvéreztetésének leghatékonyabb szúrási pontjával, és a szúrási-elvéreztetési testhelyzetek jellemzőivel. Tudja a művelet higiéniai és munkabiztonsági szabályait.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező	Instrukció alapján részben önállóan	

			munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.		
14.	Kéziszerszámok alkalmazásával végrehajtja a bőr előmetszést, -előfejtést. Bőrfejtőgéppel elvégzi a bőrfejtés műveletét. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat	Tisztában van a bőrfejtés műveletének követelményeivel és a bőrfejtőgép higiéniai és munkabiztonsági előírásaival. Ismeri a bőrfejtőgép működési elvét.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	
15.	Eltávolítja a vágó állatok bélgarnitúráját, belsőségeit. Kitisztítja a testüregeket. A műveletek során betartja, betartatja a megismert munkabiztonsági és higiéniai előírásokat	Ismeri a vágóállatok belső szerveinek anatómiai elhelyezkedését. Megismerte a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat a bontás műveleténél.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a	Instrukció alapján részben önállóan	

			gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.		
16.	Hasítógép alkalmazásával, a hasítási mód előírásainak megfelelően végrehajtja a hasítás műveletét. A műveletek során betartja, betartatja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat	Ismeri a hasítási módok közötti különbségeket. Tisztában van a hasítási hibákkal és azok következményeivel. Ismeri a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Instrukció alapján részben önállóan	
17.	Megfigyeli a húsvizsgálat és mérlegelés, EUROP minősítés műveletét.	Tisztában van a húsvizsgálat élelmiszer-biztonsági jelentőségével. Ismeri a szarvasmarháknál alkalmazott EUROP minősítési eljárás	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes	Instrukció alapján részben önállóan	

		lépéseit, a minősítési osztályokat, jelöléseket	viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.		
18.	Elvégzi a féltestek hűtőtárolóba helyezését. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási rendszerben. Szakszerűen és környezettudatosan gyűjti és tárolja a vágási hulladékokat (SRM -anyagokat).	Ismeri a hűtési paramétereket. Tisztában van a hidegrövidülés jelenségével, megelőzésének módjaival, következményével. Érti a hűtés higiéniai és minőségbiztosítási jelentőségét.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból bekövetkező munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos és az állatokkal humánusan bánik.	Teljesen önállóan	
19.	Elvégzi az élő baromfi minőségi, mennyiségi átvételét. Ellenőrzi a szállítási dokumentációkat. Rögzíti a dokumentáción szereplő	Ismeri az élő baromfi átvételének követelményeit, a szállítási	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos	Instrukció alapján részben önállóan	Szállítási adatok rögzítése a nyomonkövetési rendszerben

	adatokat az adatszolgáltatási és nyomonkövetési rendszerben.	dokumentációk típusait.	végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.		
20.	Végrehajtja az élő baromfi konvejor pályára függesztését. Munkája során betartja, betartatja az állatvédelmi törvény előírásait és a higiéniai, munkabiztonsági előírásokat.	Tisztában van az állatvédelmi törvény előírásaival. Ismeri a konvejor munkabiztonsági előírásait.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	
21.	Elvégzi a vágóállatok szakszerű kábítását. Üzemelteti a kábítóberendezést. A művelet során betartja, betartatja az állatvédelmi, munkabiztonsági és higiéniai előírásokat.	Ismeri az automata folyadékos, elektromos kábítóberendezés működési elvét, munkabiztonsági előírásait. Tisztában	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes	Instrukció alapján részben önállóan	

		van a kábítási hibákkal és azok hatásaival a munkabiztonságra és a húsminőségre.	viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.		
22.	Végrehajtja a baromfi elvéreztetését kézzel vagy ölőgép alkalmazásával. A művelet során betartja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat.	Tisztában van a vágás, elvéreztetés céljával, higiéniai és munkabiztonsági szabályaival.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	
23.	Elvégzi a baromfi tollazatának eltávolítását. Szakszerűen végrehajtja a testmosás, forrázás, kopasztás, vízibaromfinál a paraffinozás, tyúknál a perzselés, utótisztítás részműveleteit. Ügyel a forrázási, kopasztási paraméterek betartására. A	Ismeri a tolleltávolítás részműveleteinek sorrendjét. Ismeri a forrázási, kopasztási, perzselési hibák következményeit, valamint a műveletek higiéniai és	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a	Instrukció alapján részben önállóan	

	műveletek során betartja, betartatja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat.	munkabiztonsági előírásait.	gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.		
24.	Elvégzi a baromfi zsigereinek eltávolítását kéziszerszámok vagy zsigerelőgép alkalmazásával. A művelet során betartja, betartatja a munkabiztonsági és higiéniai előírásokat.	Ismeri a vágóbaromfi belső szerveinek anatómiai elhelyezkedését, valamint a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	
25.	Megfigyeli a húsvizsgálat és mérlegelés, objektív minősítés műveletét.	Tisztában van a húsvizsgálat élelmiszer-biztonsági jelentőségével. Ismeri a baromfinál alkalmazott nősítési eljárás lényegét.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó	Instrukció alapján részben önállóan	

			munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.		
26.	Elvégzi a baromfitestek hűtőtárolóba helyezését. Rögzíti a hűtési paramétereket a minőségbiztosítási rendszerbe	Ismeri a hűtés célját, a hűtési paramétereket. Tisztában van a hűtés higiéniai és minőségbiztosítási jelentőségével.	Törekszik a vágástechnológiai műveletek szakszerű, higiénikus, biztonságos végrehajtására. Felelősségteljes viselkedésével csökkenti a gondatlanságból fakadó munkabalesetek kialakulásának kockázatát. Környezettudatos.	Teljesen önállóan	Hűtési paraméterek rögzítése a nyomonkövetési rendszerben

2. A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése:

		A szakirányú oktatás évfolyama					A szakirányú oktatás összes óraszáma
		9. évfolyam	10. Gyakorlati képzőhely	10. Szakmai elmélet szakképző iskola	11. Gyakorlati képzőhely	11. Szakmai elmélet szakképző iskola	
Tanulási terület megnevezése	Tantárgyak és a témakörök megnevezése	Az évfolyam összes óraszáma					
Vágástechnológiák	Sertésvágás - technológiák	0	0	0	93	0	93
	Szarvasmarhavágás-technológiák	0	0	0	93	0	93
	Baromfivágás - technológiák	0	0	0	31	0	31
	Tanulási terület összes óraszáma:	0	0	0	217	0	217

A Sertésvágás - technológiák tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Sertésvágás - technológiák **Összes óraszám: 0** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 0** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a vágóállatok felvásárlásának, szállításának szabályaival, pihentetésének kedvező hatásaival. Tisztában legyenek a szállítási dokumentációk jelentőségével. Tudják értelmezni a dokumentáción található adatokat és rögzíteni azokat a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben. Az állatvédelmi előírásokat figyelembe véve végezzék el a sertések szakszerű pihentetését, kábítóbokszba terelését. A technológiai, higiéniai és munkabiztonsági előírások figyelembevételével végezzék el a szennyezett és tiszta övezeti vágási műveleteket. Ismerjék a műveletek technológiai sorrendjét, valamint a vágástechnológiai gépek, berendezések működési elvét, higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásait.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**

11. évfolyam						
Téma: Sertésvágás - technológiák **Összes óraszám: 93** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 93** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a vágóállatok felvásárlásának, szállításának szabályaival, pihentetésének kedvező hatásaival. Tisztában legyenek a szállítási dokumentációk jelentőségével. Tudják értelmezni a dokumentáción található adatokat és rögzíteni azokat a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben. Az állatvédelmi előírásokat figyelembe véve végezzék el a sertések szakszerű pihentetését, kábítóbokszba terelését. A technológiai, higiéniai és munkabiztonsági előírások figyelembevételével végezzék el a szennyezett és tiszta övezeti vágási műveleteket. Ismerjék a műveletek technológiai sorrendjét, valamint a vágástechnológiai gépek, berendezések működési elvét, higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásait**.						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	A forrázásos sertésvágás műveletei	**93**	**93**			
1-4	Élő sertés minőségi és mennyiségi átvétele, szállítási dokumentációk ellenőrzése, szállítási dokumentációk adatainak rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	élő sertés mennyiségi és minőségi követelményei	dokumentáció
5-7	A vágóállatok pihentetőhelyiségbe történő kíméletes terelése terelőlappal, az állatvédelmi törvény előírásait figyelembe véve	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	pihentetés, terelés, állatvédelmi törvény	terelőlapok
8-11	Az állatok itatása, megfigyelése, a beteggyanús állatok kiszűrése a pihentetés során. A pihentetés	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés,	pihentetés hatásai	

	kedvező hatásai			megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
12-14	A vágóállatok kíméletes terelése a teströgzítő berendezéshez	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	felhajtás	terelőlapok
15-21	**Forrázásos sertésvágás műveletei a szennyezett övezetben:** A vágóállatok rögzítése a rögzítőberendezésben. A művelettel kapcsolatos munkabiztonsági előírások. A rögzítőberendezések működése, szakszerű üzemeltetése	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		rögzítő eszközök, berendezések
22-28	A kábítás műveletének végrehajtása az állatvédelmi, munkabiztonsági előírások betartásával. A kábítóberendezés szakszerű üzemeltetése a kábítási hibák elkerülésével. A kábítási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	kábítás, kábítási módok, paraméterek	kábító eszközök, berendezések
29-35	Szúrás, elvéreztetés végrehajtása a művelet állatvédelmi, munkabiztonsági és higiéniai előírásainak	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	szúrás, véreztetés, szúrás hibák, véreztetési idő	szúró eszközök

	betartásával. A szúrási pont és a szúrási testhelyzet meghatározása. A szúrás kivitelezése késsel vagy csőkéssel, a szúrási hibák elkerülésével. A szúrás során a higiéniai és munkabiztonsági előírások betartása. Elvéreztetési testhelyzet meghatározása. Vér gyűjtése nyitott vagy zárt rendszerben. Az elvéreztetés higiénia előírásai			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
36-39	A testmosás műveletének hatása a higiéniai és művelettani szempontokra. A testmosás szakszerű elvégzése	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	testmosás	testmosó berendezés
40-46	Sertéstestek forrázásának végrehajtása forrázógép alkalmazásával a higiéniai és a munkabiztonsági szempontokat figyelembe véve. A forrázóvíz megfelelő hőmérsékletének beállítása, ellenőrzése, a forrázási hibák kiküszöbölése. A forrázási idő meghatározása a sertés szőrzetnagyságának figyelembevételével. A forrázás higiéniai, mikrobiológiai veszélyei	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	forrázás, hőmérséklet	forrázó berendezés

47-53	A szőrzeteltávolítás műveletének végrehajtása kopasztóberendezés alkalmazásával A kopasztás higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	kopasztás, a kopasztás feltétele	kopasztóberendezés
54-60	Perzselés végrehajtása kézi/gépi perzselőberendezés alkalmazásával A művelet munkabiztonsági és higiéniai előírásai	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	perzselés, lelángolás, hőmérésékletek	perzselő berendezés
61-67	Az utótisztítás műveletének végrehajtása kézi/gépi kaparóberendezéssel. A művelet munkabiztonsági és higiéniai előírásai	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	utótisztítás	utótisztító ezközök, berendezések
68-74	Forrázásos sertésvágás műveletei a tiszta övezetben: A bélgarnitúra és a belsőségek szakszerű eltávolítása kéziszerszámok alkalmazásával, figyelembe véve a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. A bélgarnitúra és a belsőségek sérülésmentes kiemelése és az azonosíthatóság szempontja	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	bélgarnitúra eltávolítás, belső szervek ismerete	kés, acél, kuláré pisztoly

75-81	Hasítás végrehajtása hasítógép alkalmazásával. A hasítási hibák elkerülése. A hasítási módok (kereskedelmi, ipari) közötti különbségek. A hasítás higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hasítás, hasítási hibák	hasító bárd, vagy fűrész
82-88	A húsvizsgálat műveletének jelentősége. Kötelező húsvizsgálati elemek. A csarnoki vizsgálat jelentősége, végrehajtása Mérlegelés, a S/EUROP-minősítés művelete, jelentősége. Az objektív minősítési eljárás	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	SEUROP minősítés, objektív minősítés	SEUROP minősítő eszköz
89-91	A vágás utáni hűtési módok és a jó hűtési gyakorlat. Higiéniai előírások. Hűtési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási, nyomonkövetési rendszerben.	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	jó hűtési gyakorlat	hűtő berendezés
92-93	A vágás környezetterhelő hatásainak felismerése, a vágási hulladékok szakszerű gyűjtése, tárolása	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hulladéktárolók

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**Legalább egy érdemjegy havonta.**
Félévi és év végi osztályzat	**Évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

A Szarvasmarhavágás- technológiák - technológiák tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Szarvasmarhavágás – technológiák Üzemlátogatás keretében. **Összes óraszám: 0** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 0** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a vágóállatok felvásárlásának, szállításának szabályaival és a pihentetésük kedvező hatásaival. Tisztában legyenek a szállítási dokumentációk jelentőségével, tudják értelmezni a dokumentáción található adatokat és rögzíteni azokat a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe. Szakszerűen, az állatvédelmi előírások figyelembevételével tudják elvégezni a szarvasmarhák pihentetését, kábítóbokszba terelését. A szennyezett és tiszta övezeti vágási műveleteket a technológiai, higiéniai és munkabiztonsági előírások szem előtt tartásával végezzék el. További cél, hogy a tanulók tisztában legyenek a műveletek technológiai sorrendjével, ismerjék a vágástechnológiai gépek, berendezések működési elvét, higiéniai és munkabiztonsági előírásait. Ismerjék fel a vágástechnológia környezetterhelő hatását, tudják, miként lehet szakszerűen, gondosan kezelni a vágási hulladékokat (SRM-anyagok).**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**

11. évfolyam						
Téma: Szarvasmarhavágás - technológiák **Összes óraszám: 93** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 93** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a vágóállatok felvásárlásának, szállításának szabályaival és a pihentetésük kedvező hatásaival. Tisztában legyenek a szállítási dokumentációk jelentőségével, tudják értelmezni a dokumentáción található adatokat és rögzíteni azokat a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe. Szakszerűen, az állatvédelmi előírások figyelembevételével tudják elvégezni a szarvasmarhák pihentetését, kábítóbokszba terelését. A szennyezett és tiszta övezeti vágási műveleteket a technológiai, higiéniai és munkabiztonsági előírások szem előtt tartásával végezzék el. További cél, hogy a tanulók tisztában legyenek a műveletek technológiai sorrendjével, ismerjék a vágástechnológiai gépek, berendezések működési elvét, higiéniai és munkabiztonsági előírásait. Ismerjék fel a vágástechnológia környezetterhelő hatását, tudják, miként lehet szakszerűen, gondosan kezelni a vágási hulladékokat (SRM-anyagok).**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	A magaspályás marhavágás műveletei	**93**	**93**			
1-7	Élő szarvasmarha minőségi és mennyiségi átvétele, a szállítási dokumentációk ellenőrzése, szállítási dokumentációk adatainak rögzítése a minőségbiztosítási, és nyomonkövetési rendszerben	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	élő szarvasmarha mennyiségi és minőségi követelményei	dokumentáció
8-10	A vágóállatok pihentetőhelyiségbe történő kíméletes terelése terelőlappal, az állatvédelmi törvény előírásait figyelembe véve Az állatok itatása, megfigyelése a pihentetés során, a beteggyanús állatok kiszűrése. A pihentetés kedvező hatásai	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	terelőlapok

11-14	A vágóállatok kíméletes terelése a teströgzítő berendezéshez	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	
15-21	**A magaspályás marhavágás műveletei a szennyezett övezetben:** A vágóállatok rögzítése a rögzítőberendezésben. A művelettel kapcsolatos higiéniai és munkabiztonsági előírások. A rögzítőberendezések működése, szakszerű üzemeltetése	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	rögzítő eszközök, berendezések
22-28	A kábítás műveletének végrehajtása az állatvédelmi és a munkabiztonsági előírások betartásával, A kábítóberendezés szakszerű üzemeltetése a kábítási hibák elkerülésével	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kábítóeszköz, vagy berendezés
29-35	Szúrás, elvéreztetés végrehajtása a művelet állatvédelmi, munkabiztonsági és higiéniai előírásainak betartásával. A szúrási pont és a szúrási testhelyzet meghatározása. A szúrás kivitelezése késsel. A művelet végrehajtása a szúrási hibák elkerülésével. A szúrással kapcsolatos	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés

	higiéniai és munkabiztonsági előírások. Elvéreztetési testhelyzet meghatározása. Vér gyűjtése. Az elvéreztetés higiéniai, környezetvédelmi előírásai					
36-49	A bőr előmetszése, előfejtése a hasi oldalon, a fejen és a lábon. Az előfejtett fej és lábvégek eltávolítása kéziszerszámokkal és/vagy pneumatikus csípőgéppel. A csípőgép szakszerű üzemeltetése. A művelettel kapcsolatos munkavédelmi és higiéniai előírások	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	bőrfejtés, bőr előfejtés	bőrfejtő kés
50-63	A bőr fejtése kéziszerszámokkal és/vagy marhabőrfejtő géppel. A marhabőrfejtő gép szakszerű és biztonságos üzemeltetése. A művelettel kapcsolatos higiéniai és munkabiztonsági előírások	**14**	**14**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	bőrfejtés hibái, követelményei	bőrfejtő berendezés
64-70	**A magaspályás marhavágás műveletei a tiszta övezetben:** A bélgarnitúra és a belsőségek szakszerű eltávolítása kéziszerszámok alkalmazásával, figyelembe véve a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. A bélgarnitúra és a belsőségek sérülésmentes kiemelése és az azonosíthatóság szempontja	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés

71-77	A hasítás műveletének végrehajtása hasítógép alkalmazásával. A hasítási hibák elkerülése. A hasítási módok (kereskedelmi, ipari) közötti különbségek. A hasítás higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hasító bárd, vagy fűrész
78-84	A húsvizsgálat műveletének jelentősége. Kötelező húsvizsgálati elemek. A csarnoki vizsgálat jelentősége, végrehajtása, kötelező vizsgálatok. Vágási hulladékok (SRM anyagok) szakszerű gyűjtése, tárolása	**7**	**7**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	a csarnoki vizsgálat fajtái, jelentőségük	-
85-89	A mérlegelés, minősítés műveletének jelentősége. Az objektív minősítési eljárás, a SEUROP-minősítés	**5**	**5**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	mérleg, SEUROP minősítő eszköz
90-93	Vágás utáni hűtési módok és a jó hűtési gyakorlat, higiéniai előírások. A hűtési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási, nyomonkövetési rendszerben	**4**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtő berendezés

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**Legalább egy érdemjegy havonta.**
Félévi és év végi osztályzat	**Évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

A Baromfivágás -technológiák - technológiák - technológiák tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Baromfivágás -technológiák – technológiák Üzemlátogatás keretében **Összes óraszám: 0** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 0** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a vágóállatok felvásárlásának, szállításának szabályaival. Tisztában legyenek a szállítási dokumentációk jelentőségével. Tudják értelmezni a dokumentáción található adatokat és rögzíteni azokat a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe. A sovány- vagy vízibaromfi függesztését, kábítását az állatvédelmi előírásokat figyelembe véve végezzék el. A technológiai, higiéniai és munkabiztonsági előírások figyelembevételével végezzék a szennyezett és tiszta övezeti vágási műveleteket. További cél, hogy a tanulók tisztában legyenek a műveletek technológiai sorrendjével, ismerjék a vágástechnológia környezetterhelő hatásait, a vágási hulladékok szakszerű, biztonságos gyűjtését, tárolását. Ismerjék a vágástechnológiai gépek, berendezések működési elvét, higiéniai és munkabiztonsági előírásait.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**

11. évfolyam						
Téma: Baromfivágás -technológiák - technológiák **Összes óraszám: 31** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 31** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a vágóállatok felvásárlásának, szállításának szabályaival. Tisztában legyenek a szállítási dokumentációk jelentőségével. Tudják értelmezni a dokumentáción található adatokat és rögzíteni azokat a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe. A sovány- vagy vízibaromfi függesztését, kábítását az állatvédelmi előírásokat figyelembe véve végezzék el. A technológiai, higiéniai és munkabiztonsági előírások figyelembevételével végezzék a szennyezett és tiszta övezeti vágási műveleteket. További cél, hogy a tanulók tisztában legyenek a műveletek technológiai sorrendjével, ismerjék a vágástechnológia környezetterhelő hatásait, a vágási hulladékok szakszerű, biztonságos gyűjtését, tárolását. Ismerjék a vágástechnológiai gépek, berendezések működési elvét, higiéniai és munkabiztonsági előírásait.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	A soványbaromfi-vágás műveletei	**15**	**15**			
1	Élő baromfi minőségi és mennyiségi átvétele, szállítási dokumentációk ellenőrzése, szállítási dokumentációk adatainak rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	baromfi minőségi, mennyiségi követelményei	dokumentáció
2	A vágóállatok kíméletes függesztése a véreztető-kopasztó pályára. A művelet humánus és szakszerű végrehajtása az állatvédelmi törvény előírásainak betartásával	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	függesztés	konvejor pája függesztő horgokkal
3	**A soványbaromi-vágás műveletei a szennyezett övezetben:**	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés,	-	kábító berendezés

	A kábítás műveletének végrehajtása az állatvédelmi és munkabiztonsági előírások betartásával A kábítóberendezés szakszerű üzemeltetése a kábítási hibák elkerülésével. A kábítási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben			megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
4	Vágás, elvéreztetés végrehajtása kéziszerszámmal vagy ölőberendezéssel. A művelettel kapcsolatos munkabiztonsági és higiéniai előírások	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	ölőgép
5	Baromfitestek forrázásának végrehajtása forrázógép alkalmazásával, a higiéniai és a munkabiztonsági szempontokat figyelembe véve. A forrázóvíz megfelelő hőmérsékletének beállítása, a forrázási hibák kiküszöbölésével. A forrázási idő meghatározása a tollvisszatartó erő figyelembevételével. A forrázás higiéniai, mikrobiológiai veszélyei	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	forrázás típusa, hőmérsékletek	forrázó berendezés
6	A tollazateltávolítás műveletének végrehajtása kopasztóberendezés alkalmazásával	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		kopasztógép

	A kopasztási művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
7	A perzselés műveletének végrehajtása tyúkvágás esetében kézi/gépi perzselőberendezés alkalmazásával. A művelet munkabiztonsági és higiéniai előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kézi/gépi perzselő berendezés
8	A testmosás műveletének végrehajtása testmosó berendezés alkalmazásával. A művelet célja, munkabiztonsági és higiéniai előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	testmosó berendezés
9	Fej és nyak eltávolítása kéziszerszám vagy automata fejtépő és nyakroppantó berendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	fej- és nyaktépés	fejtépőgép
10	Láb eltávolítása kéziszerszám vagy automata lábvágó berendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. Kézi vagy gépi átfüggesztés zsigerelőpályára	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés, vagy lábvágó gép

11	**A soványbaromfi-vágás műveletei a tiszta övezetben:** Zsigeri szervek szakszerű eltávolítása kéziszerszám vagy automata zsigerelőgép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. A bélgarnitúra és a belső szervek sérülésmentes kiemelése (a gépbeállítás, homogén állomány jelentősége az automatizálás során)	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	zsigerelés, zsigerek	zsigerelőgép, vagy szerszám
12	A húsvizsgálat műveletének célja, jelentősége. Vágási hulladék gyűjtése, tárolása, A testmosás, végellenőrzés műveletének szakszerű végrehajtása, szennyeződések eltávolítása a higiéniai szempontok figyelembevételével	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	testmosó, hulladékgyűjtő
13	A minősítés műveletének jelentősége. Az objektív minősítési eljárás	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	minősítő berendezés
14	Vágás utáni hűtési módok és a jó hűtési gyakorlat, higiéniai előírások	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	hűtőberendezés

	Hűtési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási, nyomonkövetési rendszerben			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
15	A baromfivágás környezetterhelő hatása, a vágási hulladékok szakszerű gyűjtése, tárolása	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hulladéktároló
	A vízibaromfi-vágás műveletei	**16**	**16**			
16	Élő baromfi minőségi és mennyiségi átvétele, szállítási dokumentációk ellenőrzése, a szállítási dokumentációk adatainak rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	baromfi minőségi, mennyiségi követelményei	dokumentáció
17	A vágóállatok kíméletes függesztése a véreztető-kopasztó pályára. A művelet humánus és szakszerű végrehajtása az állatvédelmi törvény előírásainak betartásával	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	függesztés	konvejor pája függesztő horgokkal
18	A vízibaromfi-vágás műveletei a szennyezett övezetben: A kábítás műveletének végrehajtása a munkabiztonsági előírások betartásával A kábítóberendezés szakszerű üzemeltetése a kábítási hibák	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		kábító berendezés

	elkerülésével. A kábítási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben					
19	Evező- és faroktoll tépése tolltépő gép alkalmazásával. A művelettel kapcsolatos higiéniai és munkabiztonsági előírások	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		tolltépő gép
20	Vágás, elvéreztetés végrehajtása kéziszerszámmal vagy ölőberendezéssel. A művelettel kapcsolatos munkabiztonsági és higiéniai előírások	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		ölőgép
21	Baromfitestek forrázásának végrehajtása forrázógép alkalmazásával, a higiéniai és a munkabiztonsági szempontokat figyelembe véve. A forrázóvíz megfelelő hőmérsékletének beállítása, a forrázási hibák kiküszöbölésével. A forrázási idő meghatározása a tollvisszatartó erő figyelembevételével. A forrázás higiéniai, mikrobiológiai veszélyei	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	forrázás típusa, hőmérsékletek	forrázó berendezés

22	A tollazateltávolítás műveletének végrehajtása kopasztóberendezés alkalmazásával A kopasztási művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		kopasztóberendezés
23	A paraffinozás műveletének végrehajtása paraffinozókád, dermesztőkád és parrafineltávolító kopasztógépek alkalmazásával. A művelet munkabiztonsági és higiéniai előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	paraffinozás	paraffinozó
24	**A vízibaromfi-vágás műveletei a tiszta övezetben:** Zsigeri szervek szakszerű eltávolítása kéziszerszám vagy automata zsigerelőgép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. A bélgarnitúra és a belső szervek sérülésmentes kiemelése	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	zsigerelő gép
25	A húsvizsgálat műveletének célja, jelentősége.	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	-

26	A vágási hulladékok gyűjtése, tárolása	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hulladékgyűjtő
27	A testmosás szakszerű végrehajtása, a szennyeződések eltávolítása a higiéniai szempontok figyelembevételével,	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	testmosó berendezés
28	A minősítés műveletének jelentősége. Az objektív minősítési eljárás	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	minősítő berendezés
29	Nyak és fej levágása kéziszerszám alkalmazásával (pecsenye). A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés
30	Vágás utáni hűtési módok és a jó hűtési gyakorlat, higiéniai előírások	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		hűtőberendezés

	A hűtési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási, nyomonkövetési rendszerben			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
31	A hízott baromfi vágásának specifikációi	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hízott baromfi	-

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**Legalább egy érdemjegy havonta.**
Félévi és év végi osztályzat	**Évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	

NEGYEDIK TANULÁSI TERÜLET - Másodlagos feldolgozás 4 0721 05 08 -3.7

1. tanulási területhez tartozó tanulási eredmények (szakmai kimeneti követelmények) felsorolása

TEA Sorsz.	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke	Általános és szakmához kötődő digitális kompetenciák
1.	Elvégzi a gyártási anyagok minőségi és mennyiségi átvételét. Értelmezi és ellenőrzi a szállítási dokumentáció információit.	Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.	Instrukció alapján részben önállóan	Maghőmérsékleti, mennyiségi adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben
2.	Értelmezi a gyártási utasításban leírt információkat a húsminőségi osztályokra vonatkozóan.	Ismeri a húsminőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai	Teljesen önállóan	

			műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.		
3.	Az anyagnorma előírásai alapján kiszámolja a gyártáshoz szükséges anyagok mennyiségét. Kiméri, előkészíti a gyártási anyagokat.	Ismeri az anyagnorma-számításhoz szükséges matematikai alapműveleteket.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.	Teljesen önállóan	
4.	Elvégzi a gyártási alapanyagok aprítását. A gyártási utasítás alapján kiválasztja és beállítja a megfelelő vágószerkezetet. Biztonságosan üzemelteti az	Ismeri az aprítóberendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint	Instrukció alapján részben önállóan	

	aprítógépet. A művelet során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.		végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.		
5.	A gyártási alapanyagok, jelleg- és ízkialakítók, adalékanyagok felhasználásával bekeveri a töltőmasszát. Biztonságosan üzemelteti az aprító-keverő gépet. A művelet során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri az összetevők adagolásának sorrendjét. Ismeri az aprító-keverő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.	Instrukció alapján részben önállóan	
6.	A bekevert töltőmasszát töltőgép alkalmazásával burkolóanyagba tölti. Kézzel, vagy klipszelőgéppel	Ismeri a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre.	Instrukció alapján részben önállóan	

	kialakítja a termékre jellemző formát. Biztonságosan üzemelteti a töltőgépet. A művelet során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat	az aprító -keverő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.		
7.	Elvégzi a termékek hőkezelését. Beállítja a hőkezelési programot a füstölő-főző berendezésben. A művelet során betartja és betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Dokumentálja a hőkezelési adatokat.	Ismeri a termékre jellemző hőkezelési paramétereket. Ismeri a hőkezelő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.	Instrukció alapján részben önállóan	Megfelelő hőkezelési paraméterek beállítása a hőkezelő berendezés vezérlőpaneljén. Hőkezelési adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben
8.	Visszahűtést végez. Ellenőrzi a hűtés eredményességét.	Ismeri a visszahűtés módját, jelentőségét.	Törekszik a pontos higiénikus,	Irányítással	

			biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.		
9.	Elvégzi a késztermék tárolását. Ellenőrzi a késztermékhűtő hőmérsékletét. Dokumentálja a hűtési paramétereket.	Ismeri a késztermék-tárolás higiéniai, minőségbiztosítási előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.	Instrukció alapján részben önállóan	Hűtési adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben

10.	Elvégzi a késztermék szeletelését, csomagolását. Biztonságosan üzemelteti a szeletelő- és csomagológépeket. Ellátja a terméket a forgalomba hozatalhoz szükséges jelölésekkel. A művelet során betartja, betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Tudatosan alkalmazza a környezetkímélő csomagolási módokat. Keresi az innovatív (intelligens) csomagolási megoldásokat, alkalmazásokat.	Ismeri a csomagolási módokat, a csomagolással, csomagolóanyagokkal szemben támasztott követelményeket. Ismeri a szeletelő - és csomagoló - berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Ismeri a termék jelölésének előírásait. Tisztában van a csomagolás környezetterhelő hatásával	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. Igyekszik a legjobb tudása szerint végrehajtani a gyártástechnológiai műveleteket. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát.	Instrukció alapján részben önállóan	
11.	Elvégzi a gyártási anyagok minőségi és mennyiségi átvételét. Értelmezi és ellenőrzi a szállítási dokumentáció információit	Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi és mennyiségi átvételének előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra	Instrukció alapján részben önállóan	Maghőmérsékleti, mennyiségi adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben

			csökkentse a munkabalesetek kockázatát		
12.	Értelmezi a gyártási utasításban leírt húsminőségre vonatkozó információkat.	Ismeri a hús minőségi osztályokra vonatkozó jelöléseket.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát	Teljesen önállóan	
13.	Anyagnorma előírásai alapján kiszámolja a gyártáshoz szükséges anyagok mennyiségét. Kiméri és előkészíti a gyártási anyagokat.	Ismeri az anyagnorma-számításhoz szükséges matematikai alapműveleteket	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást	Teljesen önállóan	

			tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munka balesetek kockázatát		
14.	Elvégzi a gyártási alapanyagok aprítását. A gyártási utasítás alapján kiválasztja és beállítja a megfelelő vágószerkezetet. Biztonságosan üzemelteti az aprítógépet. A művelet során betartja, betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri az aprítóberendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munka balesetek kockázatát	Instrukció alapján részben önállóan	
15.	A gyártási alapanyagok, jelleg- és ízkialakítók, adalékanyagok felhasználásával bekeveri a töltőmasszát. Biztonságosan üzemelteti az aprító-keverő gépet. A művelet során betartja, betartaja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat	Ismeri az összetevők adagolásának sorrendjét. Ismeri az aprító-keverő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást	Instrukció alapján részben önállóan	

			tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát		
16.	A bekevert töltőmasszát töltőgép alkalmazásával burkolóanyagba tölti. Kézzel vagy klipszelőgéppel kialakítja a termékre jellemző formát. Biztonságosan üzemelteti a töltőgépet. A művelet során betartja, betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri a gyártott termék formájára vonatkozó szabványokat. Ismeri az aprító-keverő berendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát	Instrukció alapján részben önállóan	
17.	Elvégzi a termék felületének leszárítását, füstölését. A művelet során betartja, betartatja a higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásokat	Ismeri a termékre jellemző füstölési paramétereket.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során	Instrukció alapján részben önállóan	

			felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát		
18.	Elvégzi a termék szárításos érlelését. Beállítja az érlelési paramétereket a klímaberendezés kezelőpaneljén. A művelet során betartja, betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat. Nyomon követi az érlelés folyamatát.	Ismeri a termékre jellemző érlelési paramétereket. Ismeri klímaberendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát	Instrukció alapján részben önállóan	A megfelelő érlelési paraméterek beállítsa a klímaberendezés vezérlőpaneljén. Érlelési adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben
19.	Elvégzi a késztermék tárolását. Ellenőrzi a készterméktároló hőmérsékletét. Dokumentálja a tárolási paramétereket.	Ismeri a késztermék tárolás higiéniai, minőségbiztosítási előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik	Instrukció alapján részben önállóan	Tárolási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben

			végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát		
20.	Elvégzi a késztermék szeletelését, csomagolását. Biztonságosan üzemelteti a szeletelő és csomagológépeket. Ellátja a terméket a forgalomba hozatalhoz szükséges jelölésekkel. A művelet során betartja a higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri a csomagolási módokat, a csomagolással, csomagolóanyagokkal szemben támasztott követelményeket. Ismeri a szeletelés csomagolóberendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Ismeri a termék jelölésének előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. Munkája során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát	Instrukció alapján részben önállóan	
21.	Elvégzi a gyártási anyagok minőségi és mennyiségi átvételét. Értelmezi és ellenőrzi a szállítási dokumentáción megjelent információkat	Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi, mennyiségi átvételének előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a	Instrukció alapján részben önállóan	Maghőmérsékleti, mennyiségi adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben

			legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
22.	Gyártási utasítás előírásai alapján kiszámolja a pácoláshoz szükséges anyagok mennyiségét. Előkészíti a gyártási anyagokat.	Rendelkezik a pácoldat elkészítéséhez szükséges matematikai alapműveletek ismeretével.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Teljesen önállóan	

23.	Elkészíti a megfelelő koncentrációjú pácoldatot, ellenőrzi a töménységét.	Ismeri az oldatok készítésének törvényszerűségeit, a pácadalékok adagolási sorrendjét.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Teljesen önállóan	
24.	A termékre jellemző pácolási mód alkalmazásával bepácolja a terméket. Biztonságosan üzemelteti a pácolóberendezéseket. A művelet során betartja a higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri a pácolási módokat, a pácolás elméleti alapjait, törvényszerűségeit. Ismeri a pácolóberendezések működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait. Tudatában van a pácolás környezetterhelő hatásának.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra	Instrukció alapján részben önállóan	

			csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
25.	A pácérettség kialakulásáig pácolóhelyiségbe, pácolókádba helyezi a bepácolt termékeket. Dokumentálja a pácolási paramétereket a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben.	Ismeri a pácolás során lezajló folyamatokat és az alternatív pácolási módokat.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Teljesen önállóan	Pácolási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben
26.	Elvégzi a pácolt termékre jellemző füstölést, főzést. Biztonságosan üzemelteti a füstölő-főző berendezéseket. A művelet során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri a pácolt termékek tartósítási módjait, a füstölőfőző berendezés működési elvét, higiéniai, környezetvédelmi és munkavédelmi előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során	Instrukció alapján részben önállóan	Hőkezelési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben

			felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
27.	Elvégzi a késztermék tárolását. Ellenőrzi a késztermék-tároló hőmérsékletét. Dokumentálja a tárolási paramétereket.	Ismeri a késztermék-tárolás higiéniai, minőségbiztosítási előírásait.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	Tárolási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben
28.	Elvégzi a késztermék szeletelését, csomagolását. Biztonságosan üzemelteti a szeletelő- és csomagológépeket. Ellátja a terméket a forgalomba	Ismeri a csomagolási módokat, a csomagolással, csomagolóanyagokkal szemben támasztott követelményeket.	Törekszik a pontos higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a	Instrukció alapján részben önállóan	

	hozatalhoz szükséges jelölésekkel. A művelet során betartja a higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásokat.	Ismeri a szeletelő, csomagolóberendezés működési elvét, munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Ismeri a termék jelölésének előírásait.	legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
29.	Elvégzi a gyártási anyagok minőségi és mennyiségi átvételét. Értelmezi és ellenőrzi a szállítási dokumentáción megjelent információkat.	Ismeri a gyártási alapanyagok minőségi átvételének előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	Maghőmérsékleti, mennyiségi adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben
30.	A gyártási utasítás előírásai alapján kiszámolja a sózáshoz,	Ismeri a számításhoz szükséges	Törekszik a pontos, higiénikus,	Teljesen önállóan	

	pácoláshoz szükséges anyagok mennyiségét. Kiméri és előkészíti a gyártási anyagokat.	matematikai alapműveleteket.	biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
31.	Elkészíti a megfele-lő koncentrációjú pácoldatot, ellenőrzi töménységét.	Ismeri az oldatok készítésének törvényszerűségeit, módjait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek	Teljesen önállóan	

			kockázatát. Környezettudatos.		
32.	A termékre jellemző sózási, pácolási mód alkalmazásával besózza, bepácolja a terméket. Biztonságosan üzemelteti a pácoló berendezéseket. A művelet során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat	Ismeri a pácolási módokat, a pácolás elméleti alapjait. Megérti a pácolás környezetterhelő hatását. Ismeri a pácoló berendezések működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	
33.	Elvégzi a sózott vagy bepácolt szalonnák pácolókádba, pácolóhelyiségbe helyezését a pácérettség kialakulásáig. Dokumentálja a pácolási paramétereket a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe.	Ismeri a sózáspácolás során lezajló folyamatokat.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást	Instrukció alapján részben önállóan	Rögzíti a pácolási paramétereket a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe

			tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
34.	Elvégzi a sózott vagy pácolt szalonnákra jellemző füstölést, főzést. Biztonságosan üzemelteti a füstölő-főző berendezéseket. A művelet során betartja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat	Ismeri a pácolt termékek tartósítási módjait. Ismeri a füstölő-főző berendezés működését, higiéniai és munkavédelmi előírásait	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	Rögzíti a hőkezelési paramétereket a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe
35.	Elvégzi a késztermék tárolását. Ellenőrzi a készterméktároló hőmérsékletét. Dokumentálja a tárolási paramétereket.	Ismeri a késztermék tárolás higiéniai, minőségbiztosítási előírásait	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik	Instrukció alapján részben önállóan	Rögzíti a tárolási paramétereket a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe

			végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
36.	Elvégzi a késztermék szeletelését, csomagolását. Biztonságosan üzemelteti a szeletelő és csomagológépeket. Ellátja a terméket a forgalomba hozatalhoz szükséges jelölésekkel. A művelet során betartja a higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásokat	Ismeri a csomagolási módokat, a csomagolással, csomagolóanyagokkal szemben támasztott követelményeket. Ismeri a szeletelő és csomagoló berendezés működési elvét munkabiztonsági és higiéniai előírásait. Ismeri a termék jelölésének előírásait.	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	
37.	Elvégzi az aprított szalonna sütését. Üzemelteti a duplikátor üstöt. Ellenőrzi a zsírsütés folyamatát. A	Ismeri a zsírsütés elméleti hátterét. Ismeri a duplikátor üstök működését,	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A	Instrukció alapján részben önállóan	

	művelet során betartja, betartatja a higiéniai és munkabiztonsági előírásokat	higiéniai és munkabiztonsági előírásait.	gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.		
38.	Hűti és csomagolja a kinyert zsírt, kezeli az étkezési tepertőt.	Ismeri a késztermék tárolás higiéniai, minőségbiztosítási előírásait	Törekszik a pontos, higiénikus, biztonságos munkavégzésre. A gyártástechnológiai műveleteket a legjobb tudása szerint igyekszik végrehajtani. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	

39.	Elvégzi egy adott húsipari termék szabvány szerinti érzékszervi minősítését. A megállapított minősítési értékek felhasználásával matematikaistatisztikai értékelést végez.	Ismeri a húskészítmények érzékszeri jellemzőit. Tudja alkalmazni a minősítési szabványokat. Képes a kapott eredmények matematikai-statisztikai kiértékelésére.	Törekszik a szakszerű, pontos munkavégzésre. Munkája során betartja a munkabiztonsági előírásokat. A tevékenységek során felelősségteljes, nyugodt magatartást tanúsít, hogy minimálisra csökkentse a munkabalesetek kockázatát. Környezettudatos.	Instrukció alapján részben önállóan	Paraméterek rögzítése táblázatkezelő szoftverbe. Jegyzőkönyv készítése digitális eszközök, szoftverek alkalmazásával
40.	Elvégzi egy adott húsipari termék kémiai összetevőinek (szárazanyag-, zsír-, fehérje- és sótartalom) meghatározását. A vizsgálatokról jegyzőkönyvet készít.	Ismeri a húskészítmények kémiai paramétereinek meghatározására alkalmazható vizsgálati módszereket. A vizsgálatok menetéről, eredményeiről jegyzőkönyvet tud készíteni.			
41.	Elvégzi a pácoldatok sótartalmának, nitrittartalmának, sűrűségének vizsgálatát. A vizsgálatokról jegyzőkönyvet készít	Ismeri a pácoldatok kémiai paramétereinek meghatározására alkalmazható vizsgálati módszereket. A vizsgálatok menetéről,			

		eredményeiről jegyzőkönyvet tud készíteni.			

2. A tanulási terület belső azonosító száma és megnevezése: Másodlagos feldolgozás 4 0721 05 08 – 3.7

		A szakirányú oktatás évfolyama					A szakirányú oktatás összes óraszáma
		9. évfolyam	10. Gyakorlati képzőhely	10. Szakmai elmélet szakképző iskola	11. Gyakorlati képzőhely	11. Szakmai elmélet szakképző iskola	
Tanulási terület megnevezése	**Tantárgyak és a témakörök megnevezése**	**Az évfolyam összes óraszáma**					
Másodlagos feldolgozás	**Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítása**	**0**	**0**	**0**	**65**	**28**	**93**
	Nyers töltelékes húskészítmények előállítása	**0**	**0**	**0**	**43**	**19**	**62**
	Pácolt termékek előállítása	**0**	**0**	**0**	**43**	**19**	**62**
	Étkezési zsír, tepertő és szalonna előállítása	**0**	**0**	**0**	**43**	**19**	**62**
	Késztermékvizsgálat	**0**	**72**	**0**	**0**	**0**	**72**
	Tanulási terület összes óraszáma:	**0**	**72**	**0**	**194**	**85**	**351**

A Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítása tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák

(70 % gyakorlati képzőhely)

11. évfolyam **Téma: Hőkezeléssel tartósított töltelékes húskészítmények előállítása** **Összes óraszám: 93** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 65** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék a gyártási anyagok átvételének előírásait, értelmezni tudják az alapvető szállítási dokumentációkat. Rendelkezzenek alapvető informatikai ismeretekkel, hogy rögzíteni tudják az adatokat az informatikai nyomonkövetési rendszerben. Képesek legyenek a gyártási anyagok mennyiségének kiszámítására. Ismerjék a mennyiségi mértékegységeket, képesek legyenek kimérni a gyártáshoz szükséges anyagmennyiségeket. Ismerjék az egyes termékcsoportokra jellemző gyártástechnológiai műveleteket, tartósítási, késztermék tárolási módokat, előírásokat. A munkabiztonsági előírásokat figyelembe véve magabiztosan használják a kéziszerszámokat, tudják biztonságosan működtetni a gyártás során használt berendezéseket. Ismerjék és alkalmazzák a higiéniai előírásokat.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Vörösáruk gyártástechnológiája	**24**	**17**			
-	A termékcsoport ismertetése, jellemző termékeinek bemutatása	2	0	-	-	-
1	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalék- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	2	1	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	nyersanyag, alapanyag, segédanyag, járulékos anyag, dúsító anyag, adalékanyag	dokumentációk, tanúsítványok

2-3	Gyártási anyagok előkészítése, anyagnorma szerinti kimérés. Fűszerek egyneműsítése, burkolóanyagok előkészítése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	anyagnorma	mérleg, edényzet
4-5	Gyártási alapanyagok előaprítása darálógép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	darálás, aprítási fok	darálógép
6-7	Töltőmassza-készítés aprító-keverő berendezés alkalmazásával. Egy- vagy kétlépcsős pépkészítési eljárás. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	töltőmassza, egy – és többlépcsős pépkészítés	kutter
8-9	A finomaprítás műveletének végrehajtása finomaprító berendezés alkalmazásával, a kolloid állapot eléréséig. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	finomaprítás, kolloid finomság	finomparító berendezés
10-11	Bélbetöltés töltőgép alkalmazásával. A töltés feszességének ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	töltés, vákuum	töltőgép

12-13	A termék formájának kialakítása, a bélvégek lezárása kézzel vagy pározó-klipszelőberendezéssel. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai, A termék füstölőbotra, majd füstölőkocsira helyezése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	klipsz, klipszelés	klipszelő berendezés, vagy eszköz
14-15	A termék hőkezelése hőkezelő berendezés alkalmazásával. A hőkezelési részműveletek és a hőkezelési paraméterek termékre jellemző meghatározása, beállítása. Hőkezelési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai, A visszahűtés jelentősége, módjai, végrehajtása	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hőkezelés részműveletei, füstölés, hőkezelési paraméterek	füstölő-főző szekrény
16	A késztermék hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hűtőberendezés
17	A késztermék szeletelése, csomagolása különböző típusú szeletelő- és csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, munkabiztonsági és környezetvédelmi előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	zsindejezés, rakásolás, csomagolás fajtái, csomagolás szerepe	szeletelő, csomagológép

	Felvágottak gyártástechnológiája	**23**	**16**			
-	A termékcsoport jellemző termékei	**2**	**0**	-	-	-
18	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalék- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		dokumentációk, tanúsítványok
19-20	Gyártási anyagok előkészítése, anyagnorma szerinti kimérés. Fűszerek egyneműsítése, burkolóanyagok előkészítése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		mérleg, edényzet
21-22	Gyártási alapanyagok, hús és gyártási szalonna előaprítása darálógép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		darálógép
23-24	Töltőmassza-készítés aprító-keverő gép alkalmazásával. A jelleg- és ízkialakítók, hús- és szalonnamozaikok bekeverése a húspépbe. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	mozaik	kutter
25-26	Bélbetöltés töltőgép alkalmazásával. A töltés feszességének ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		töltőgép

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
27-28	A termék formájának kialakítása, a bélvégek lezárása kézzel vagy pározó-klipszelőberendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai, A termék füstölőbotra, majd füstölőkocsira helyezése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		klipszelő berendezés, vagy eszköz
29-30	A termék hőkezelése hőkezelő berendezés alkalmazásával. A hőkezelési részműveletek és a hőkezelési paraméterek termékre jellemző meghatározása, beállítása. Hőkezelési paramé terek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai A visszahűtés jelentősége, módjai, végrehajtása	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hőkezelési paraméterek	füstölő-főző szekrény
31	A késztermék hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hűtőberendezés
32-33	A késztermék szeletelése, csomagolása különböző típusú szeletelő- és	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		szeletelő, csomagológép

	csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, munkabiztonsági és környezetvédelmi előírásai			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
	Füstölt, főtt kolbászok gyártástechnológiája	**23**	**16**			
-	A termékcsoport jellemző termékei	**2**	**0**	**-**	**-**	**-**
34	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalék- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		dokumentációk, tanúsítványok
35-36	Gyártási anyagok előkészítése, anyagnorma szerinti kimérés. Fűszerek egyneműsítése, burkolóanyagok előkészítése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		mérleg, edényzet
37-38	Gyártási alapanyagok előaprítása darálógép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		darálógép
39-40	Töltőmassza-készítés aprító-keverő gép alkalmazásával. A jelleg- és ízkialakítók, adalékanyagok,	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		kutter

	hús- és szalonnamozaikok bekeverése a húspépbe. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
41-42	Bélbetöltés töltőgép alkalmazásával. A töltés feszességének ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	töltőgép
43-44	Termék formájának kialakítása bélvégek lezárása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásainak ismertetése, betartása. A termék füstölőbotra, majd füstölőkocsira helyezése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	-
45-46	A termék hőkezelése hőkezelő berendezés alkalmazásával. A hőkezelési részműveletek és a hőkezelési paraméterek termékre jellemző meghatározása, beállítása A hőkezelési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerbe. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai, A visszahűtés jelentősége, módjai, végrehajtása	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hőkezelési paraméterek	füstölő-főző szekrény
47	A késztermék hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	hűtőberendezés

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
48-49	késztermék csomagolása különböző típusú csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, munkabiztonsági és környezetvédelmi előírásai	2	2	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		szeletelő, csomagológép
	Belsőségből készült húskészítmények gyártástechnológiája	**23**	**16**			
-	A termékcsoport jellemző termékei	**2**	**0**	-	-	-
50	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalék- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	dokumentációk, tanúsítványok
51-52	Gyártási anyagok előkészítése, anyagnorma szerinti kimérés. Fűszerek egyneműsítése, burkolóanyagok előkészítése. Gyártási alapanyagok, gabonaszármazékok előfőzése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	mérleg, edényzet
53-54	Gyártási alapanyagok előaprítása darálógép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	darálógép

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
55-56	Töltőmassza-készítés a termék jellegének megfelelően keverőgép vagy aprító-keverő gép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kutter
57-58	Bélbetöltés töltőgép alkalmazásával. A töltés feszességének ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	töltőgép
59-60	A termék formájának kialakítása, a bélvégek lezárása kézzel vagy pározó- és klipszelőberendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai A termék füstölőbotra, majd füstölőkocsira helyezése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	klipszelő
61-62	A termék hőkezelése hőkezelő berendezés alkalmazásával. A hőkezelési részműveletek és a hőkezelési paraméterek termékre jellemző meghatározása, beállítása. A hőkezelési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben. A művelet higiéniai és munkabiztonsági	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	hőkezelési paraméterek	füstölő-főző szekrény

	előírásai A visszahűtés jelentősége, módjai, végrehajtása					
63	A késztermék hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hűtőberendezés
64-65	A késztermék csomagolása különböző típusú csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, munkabiztonsági és környezetvédelmi előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		szeletelő, csomagológép

A Nyers töltelékes húskészítmények előállítása tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (70 % gyakorlati képzőhely)

11. évfolyam						
Téma: Nyers töltelékes húskészítmények előállítása **Összes óraszám: 62** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 43** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék a gyártási anyagok átvételének előírásait, értelmezni tudják az alapvető szállítási dokumentációkat. Rendelkezzenek alapvető informatikai ismeretekkel, hogy rögzíteni tudják az adatokat az informatikai nyomonkövetési rendszerbe. Képesek legyenek a gyártási anyagok mennyiségének kiszámítására. Ismerjék a mennyiségi mértékegységet, képesek legyenek kimérni a gyártáshoz szükséges anyagmennyiségeket. Ismerjék az egyes termékcsoportokra jellemző gyártástechnológiai műveleteket, tartósítási, késztermék tárolási módokat, előírásokat. A munkabiztonsági előírásokat figyelembe véve magabiztosan használják a kéziszerszámokat, tudják biztonságosan működtetni a gyártás során használt berendezéseket. Ismerjék és alkalmazzák a higiéniai előírásokat.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Nyers kolbászok gyártástechnológiája	**23**	**16**			
	A termékcsoport jellemző termékei	2	0			
1	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalék- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	1	1	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	dokumentációk, tanúsítványok

2	Gyártási anyagok előkészítése, hús íntalanítása, kivágása. Gyártási szalonna mirigyes, véres, bőrös részeinek eltávolítása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés, munkaasztal
3	Szalonna hűtése. Anyagnorma szerinti kimérés. Fűszerek egyneműsítése, burkolóanyagok előkészítése	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtő berendezés, mérleg
4	Gyártási alapanyagok előaprítása darálógép alkalmazásával. Száraz húspép készítése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	darálógép
5-6	Töltőmassza-készítés a termék jellegének megfelelően, keverőgép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kutter
7-8	Bélbetöltés töltőgép alkalmazásával. A töltés feszességének ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	töltőgép

9-10	A termék formájának kialakítása, a bélvégek lezárása kézzel vagy pározó- és klipszelőberendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai A termék füstölőbotra, majd füstölőkocsira helyezése	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	-
11-12	A termék felületének leszárítása. Leszárítási paraméterek A termék füstölése kőfüstölő vagy füstölőberendezés alkalmazásával. A termék jellegének megfelelő füstölési paraméterek alkalmazása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	füstölő berendezés, vagy kőfüstölő
13-14	A termék érlelésének végrehajtása klímaberendezés alkalmazásával. A termék jellegének megfelelő érlelési paraméterek. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	érlelés, klíma, hűtéses és adszorpciós klíma	érlelő
15	A késztermék tárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtőberendezés
16	A késztermék csomagolása különböző típusú csomagolóberendezések alkalmazásával. A	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	csomagológép

	művelet higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásai			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
	Szalámifélék gyártástechnológiája	**23**	**16**			
-	A termékcsoport jellemző termékei	**2**	**0**	-	-	-
17	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalék- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		dokumentációk, tanúsítványok
18	Gyártási alapanyagok kiválasztása. A szalámigyártás sertésalapanyagának jellemzői, kedvező tulajdonságai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
19	Gyártási sertésalapanyag előkészítése, speciális, leszakításos csontozási technológia alkalmazása. A csontozási technológia alkalmazásának jelentősége. A húsalapanyag íntalanítása, kivágása. Gyártási szalonna mirigyes, véres, bőrös részeinek eltávolítása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	szakításos csontozás	kés, munkaasztal

20	Gyártási alapanyagok szikkasztása. A szikkasztás jelentősége, paraméterei	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	szikkasztás	szikkasztó hűtő, tálcák
21	Anyagnorma szerinti kimérés. Fűszerek egyneműsítése, burkolóanyagok előkészítése	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		mérleg
22-23	Töltőpaszta előállítása aprító-keverő gép alkalmazásával. A termékre jellemző szemcseméret kialakítása. A paszta gyártásközi ellenőrzéséhez szükséges minta vételének, a pasztaszám hozzárendelésének jelentősége. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai, A töltőpaszta vákuumos tömörítése a töltőhengerbe. A tömörítés technológiai jelentősége	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	paszta	kutter
24-25	Bélbetöltés műveletének végrehajtása szalámitöltő gépsor vagy töltőgép alkalmazásával. A töltés feszességének ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		töltőgép, vagy szalámigyártó gépsor
26-27	A termék formájának kialakítása, a bélvégek lezárása klipszelőberendezés alkalmazásával.	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		klipszelő berendezés

	A pasztaszám jelölése a szalámirudakon, a jelölés jelentősége. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai, A termék füstölőbotra, majd füstölőkocsira helyezése			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
28	A termék felületének leszárítása. Leszárítási paraméterek A termék füstölése füstölőhelyiség vagy füstölőberendezés alkalmazásával. A termék jellegének megfelelő füstölési paraméterek. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		füstölő berendezés
29-30	A termék érlelésének végrehajtása klímaberendezés alkalmazásával. A termék jellegének megfelelő érlelési paraméterek és beállításuk. A vágásérettség kialakulására jellemző tényezők. A vágásérettség meghatározása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		érlelő berendezés
31	A késztermék tárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		hűtőberendezés
32	A késztermék szeletelése, csomagolása különböző típusú szeletelő-,	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás		szeletelő, csomagoló gép

	csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásai			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
	Gyorsérlelésű-fermentált kolbászok, szalámik előállítása	16	11			
-	Gyorsérlelésű-fermentált kolbászok, szalámik termékcsoportja, főbb termékei	2	0	-	-	-
33	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, egyéb segédanyagok, burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerbe	1	1	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	dokumentációk, tanúsítványok
34	Gyártási anyagok előkészítése, húsalapanyag íntalanítása, kivágása. Gyártási szalonna mirigyes, véres, bőrös részeinek eltávolítása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. Szalonna, hús hűtése. Anyagnorma szerinti kimérés. Fűszerek egyneműsítése, burkolóanyagok előkészítése	1	1	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés, munkaasztal
35	Gyártási alapanyagok előaprítása darálógép alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásainak ismertetése, betartása	1	1	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	darálógép

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
36	Töltőmassza-készítés a termék jellegének megfelelően, keverőgép alkalmazásával. A keverés művelete alatt a szénhidrát és a starterkultúra töltőmasszába adagolása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kutter
37	Bélbetöltés töltőgép alkalmazásával. A töltés feszességének ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	töltőgép
38	Termék formájának kialakítása, bélvégek lezárása pározó- és klipszelőberendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai A termék inkubálása. Inkubálási paraméterek és beállításuk. A massza pH-értékének ellenőrzése A termék füstölőbotra, majd füstölőkocsira helyezése	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	klipszelő berendezés
39-40	A termék felületének leszárítása. Leszárítási paraméterek A termék füstölése kőfüstölő vagy füstölőberendezés alkalmazásával. A termék jellegének	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	füstölő berendezés, vagy kőfüstölő

	megfelelő füstölési paraméterek. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai					
41-42	A termék érlelése klímaberendezés alkalmazásával. A vágásérettség kialakulására jellemző tényezők. Vágásérettség meghatározása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai A késztermék tárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	érlelő berendezés
43	A késztermék szeletelése, csomagolása különböző típusú szeletelő-, csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásai	**1**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	szeletelő, csomagoló gép

A Pácolt termékek előállítása tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (70 % gyakorlati képzőhely)

11. évfolyam						
Téma: Pácolt termékek előállítása **Összes óraszám: 62** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 43** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék a gyártási anyagok átvételének előírásait, értelmezni tudják az alapvető szállítási dokumentációkat. Rendelkezzenek alapvető informatikai ismeretekkel, hogy rögzíteni tudják az adatokat az informatikai nyomonkövetési rendszerbe. Képesek legyenek a gyártási anyagok mennyiségének kiszámítására. Ismerjék a mennyiségi mértékegységet, képesek legyenek kimérni a gyártáshoz szükséges anyagmennyiségeket. Ismerjék az egyes termékcsoportokra jellemző gyártástechnológiai műveleteket, tartósítási, késztermék tárolási módokat, előírásokat. Ismerjék a pácolás környezetterhelő hatását. A munkabiztonsági előírásokat figyelembe véve magabiztosan használják a kéziszerszámokat, tudják biztonságosan működtetni a gyártás során alkalmazott berendezéseket. Ismerjék és alkalmazzák a higiéniai előírásokat.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Hagyományos pácolási technológiák	**31**	**22**			
-	A hagyományosan pácolt termékek csoportjának jellemzése, főbb termékei	**3**	**0**	-	-	-
1-3	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, egyéb segéd- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	dokumentációk, tanúsítványok

4-7	A húsalapanyag termékre jellemző formájának kialakítása kéziszerszámok alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**5**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		kés, kézi szerszámok, munkaasztal
8-11	Kevert pácolás alkalmazásánál a technológiai utasítás előírásainak megfelelő koncentrációjú pácoldat előállítása. A pácoldat előállításához szükséges pácsókeverék, pácadalékanyagok, vízmennyiség meghatározása. A pácoldat koncentrációjának ellenőrzése kézi mérőeszközzel	**5**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	pácoldat	pácolókád, edények, Baume fokoló
12-15	A pácolni kívánt formázott húsrészek kézzel történő pácolása. A hús felületének bedörzsölése pácsókeverékkel. Kevert pácolás esetén a húsrészek pácoldatba helyezése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. A bepácolt termékek tárolása pácolókádakban, pácolóhelyiségben a pácérettség kialakulásáig. Pácolási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben. A termékek átforgatásának jelentősége pácolás alatt. A pácolás környezetterhelő hatása	**5**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	pácolás fajtái, pácolási paraméterek	pácoló kád, vagy kocsi

16-18	A termék felületének leszárítása a pácérettség kialakulása után. Leszárítási paraméterek A termék füstölése füstölőhelyiség vagy füstölőberendezés alkalmazásával. A termék jellegének megfelelő füstölési paraméterek alkalmazása. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**4**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	füstölő berendezés
19-20	A késztermék tárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtőberendezés
21-22	A késztermék szeletelése, csomagolása különböző típusú szeletelő-, csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásai	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	szeletelő, csomagoló berendezés
	Gyorspácolási technológiák	**31**	**21**			
-	A gyorspácolt termékek csoportjának jellemzése, főbb termékei	**3**	**0**	-	-	-
23-25	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalék- és burkolóanyagok mennyiségi és minőségi	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	dokumentációk, tanúsítványok

	átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
26-29	A húsalapanyag termékre jellemző formájának kialakítása kéziszerszámok alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**5**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés, kézi szerszámok, munkaasztal
30-33	A technológiai utasítás előírásainak megfelelő koncentrációjú pácoldat előállítása. A pácoldat előállításához szükséges pácsókeverék, pácadalékanyagok, vízmennyiség meghatározása. A pácoldat koncentrációjának ellenőrzése kézi mérőeszközzel	**5**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	pácolókád, edények, Baume fokoló
34-37	A pácolási alapanyagok gyorspácolása egy- vagy többtűs pácolóberendezés, húsforgató berendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**5**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	gyorspácolás	többtűs pácológép, tumbler
38-39	A bepácolt termékek tárolása pácolókádakban, pácolóhelyiségben a pácérettség kialakulásáig. A pácolási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	pácolókád

40-41	A pácérett termékek hőkezelése füstölő-főző berendezésben, a termékre jellemző hőkezelési részműveletek és hőkezelési paraméterek alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. Hőkezelési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben A visszahűtés jelentősége, módjai, a művelet végrehajtása	**3**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	füstölő-főző berendezés
42	A késztermék hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtő berendezés
43	A késztermék szeletelése, csomagolása különböző típusú szeletelő-, csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásai	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	szeletelő, csomagoló gép

A Étkezési zsír, tepertő és szalonna előállítása tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (70 % gyakorlati képzőhely)

11. évfolyam						
Téma: Étkezési zsír, tepertő és szalonna előállítása **Összes óraszám: 62** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 43** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék a gyártási anyagok átvételének előírásait, tudják értelmezni az alapvető szállítási dokumentációkat. Rendelkezzenek alapvető informatikai ismeretekkel, hogy rögzíteni tudják az adatokat az informatikai nyomonkövetési rendszerbe. Képesek legyenek a gyártási anyagok mennyiségének kiszámítására. Ismerjék a mennyiségi mértékegységet, képesek legyenek kimérni a gyártáshoz szükséges anyagmennyiségeket. Ismerjék az egyes termékcsoportokra jellemző gyártástechnológiai műveleteket, tartósítási, késztermék tárolási módokat, előírásokat. Ismerjék a sózás-pácolás környezetterhelő hatását. Tisztában legyenek a zsírsütés elméleti hátterével. Képesek legyenek ellenőrizni és elvégezni a hagyományos zsírsütés műveletét. A munkabiztonsági előírásokat figyelembe véve magabiztosan használják a kéziszerszámokat, tudják biztonságosan működtetni a gyártás során alkalmazott berendezéseket. Ismerjék és alkalmazzák a higiéniai előírásokat.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Étkezési szalonnák előállítása	**31**	**22**			
-	Az étkezési szalonnák termékcsoportja, főbb termékei	**3**	**0**	-	-	-
1-3	Alapanyagok, jelleg- és ízkialakító anyagok, adalékanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, szállítási dokumentációk, tanúsítványok ellenőrzése, adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**3**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	dokumentációk, tanúsítványok
4-7	A szalonna-alapanyag termékre jellemző formájának kialakítása kéziszerszámok alkalmazásával.	**5**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	kés, munkaasztal

	A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
8-10	Hagyományosan sózott-pácolt szalonnák esetében a formázott szalonnák felületének bedörzsölése étkezési sóval, vagy pácsókeverékkel. A bepácolt termékek tárolása pácolókádakban, pácolóhelyiségben a pácérettség kialakulásáig. A pácolási paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben	**4**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	pácoló kád
11-13	Gyorspácolt termékek előállítása esetén a technológiai utasítás előírásainak megfelelő koncentrációjú pácoldat előállítása. A pácoldat előállításához szükséges pácsókeverék, adalékanyagok, vízmennyiség meghatározása. A pácoldat koncentrációjának ellenőrzése kézi mérőeszközzel	**4**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	edényzet, Baume fokoló
14-16	A pácolási alapanyagok gyorspácolása egy- vagy többtűs pácolóberendezés, húsforgató berendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. A bepácolt termékek tárolása pácolókádakban, pácolóhelyiségben a pácérettség kialakulásáig. A pácolási	**4**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	többtűs pácológép, tumbler

	paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben					
17-19	A pácérettség kialakulása után a termékre jellemző füstölési és/vagy hőkezelési technológia végrehajtása a termékre jellemző füstölési és/vagy hőkezelési paraméterek alkalmazá78/ 85. oldal sával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai. A hőkezelési paraméterek rögzítése a minőségbiztosítási rendszerben	**4**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	füstölő-főző szekrény
20	A visszahűtés jelentősége, módjai, a visszahűtés végrehajtása hőkezelt szalonnák esetében A késztermék tárolása/hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**2**	**1**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtőberendezés, zuhanyozó berendezés
21-22	A késztermék szeletelése, csomagolása különböző típusú szeletelő-, csomagolóberendezések alkalmazásával. A művelet higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásai	**2**	**2**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	szeletelő, csomagoló gép
	Hagyományos zsírgyártás	**31**	**21**			
23-24	Az alapanyagok mennyiségi és minőségi átvétele, a szállítási dokumentációk, tanúsítványok	3	2	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	dokumentációk, tanúsítványok

	ellenőrzése, az adatok rögzítése a minőségbiztosítási és nyomonkövetési rendszerben			Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		
25-28	A szalonna-alapanyag termékre jellemző formájának kialakítása kéziszerszámok alkalmazásával. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**6**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	kés, kézi szerszámok, munkaasztal
29-32	Szalonna-alapanyag sütése duplikátorüstben. A sütés folyamatos ellenőrzése. A művelet higiéniai és munkabiztonsági előírásai	**6**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	duplikátor	duplikátor üst, keverő berendezés, szűrő
33-36	A kinyert zsír hűtése, az étkezési tepertő kezelése	**6**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	-
37-40	A késztermék hűtőtárolása a minőségbiztosítási rendszer előírásai szerint	**6**	**4**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	-	hűtőberendezés
41-43	A késztermék csomagolása zsírcsomagoló berendezés alkalmazásával. A művelet higiéniai, környezetvédelmi és munkabiztonsági előírásai	**4**	**3**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás	-	csomagoló berendezés

				Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos		

A Késztermékvizsgálat tantárgy oktatása során alkalmazott módszerek és munkaformák (100 % gyakorlati képzőhely)

10. évfolyam						
Téma: Késztermékvizsgálat **Összes óraszám: 72** **Ebből gyakorlati képzőhelyen: 72** **Oktatási cél: A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók megismerjék az élelmiszerek legfontosabb kémiai paramétereinek meghatározására alkalmazott egyszerűbb vizsgálati módszereket, hogy ezek segítségével meg tudják állapítani egy adott húsipari késztermék szárazanyag-, só-, fehérje- és zsírtartalmát. Képesek legyenek alkalmazni az egyszerűbb sűrűségmérő eszközöket a pácoldat koncentrációjának meghatározására. Tisztában legyenek azzal, miként lehet műszer segítségével megállapítani a pácoldatok só- és nitrittartalmát. Képesek legyenek egy adott húsipari késztermék szabvány szerinti, teljes körű érzékszervi bírálatára.**						
Óra	**Téma, tananyag**	**Óraszám**	**Ebből gyakorlati képzőhelyen**	**Módszer, munkaforma**	**Új fogalmak**	**Szükséges eszközök**
	Húskészítmények érzékszervi bírálata	**16**	**16**			
1-16	A húskészítmények érzékszervi minősítésének módszere	**16**	**16**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	az érzékszervi minősítés elve, súlyozó faktor	szabvány
	Húskészítmények szárazanyag-tartalmának vizsgálata	**16**	**16**			

17-32	A szárazanyag-tartalom vizsgálatának módszerei	**16**	**16**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	szárazanyag	szárító berendezés, exikátor
	Húskészítmények sótartalmának meghatározása	**20**	**20**			
33-52	Sótartalom meghatározása hagyományos titrálással	**20**	**20**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	titrálás, mérőoldat, indikátor, átcsapás	üveg ezsközök, büretta
	Pácoldat sűrűségének meghatározása	**20**	**20**			
53-72	Pácoldat sűrűségének meghatározása areométerrel és fokolóval	**20**	**20**	Módszer: magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, munkáltatás Munkaforma: egyéni, vagy páros, vagy csoportos	areométer, sűrűség	areométer, Baume fokoló

Értékelés

Az érdemjegy megállapításának módja	**legalább egy osztályzat havonta tantárgyanként.**
Félévi és év végi osztályzat	**Az évközi érdemjegyek alapján a szakképző iskolával egyeztetve.**

Személyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

A gyakorlati helyszínen lebonyolított foglalkozásokhoz szükséges szakemberek száma, végzettsége, szakképzettsége (szakképesítése) és szakirányú szakmai gyakorlata:	

Tárgyi feltételek: (képzőhely tölti ki)

Helyiségek:	
Eszközök és berendezések:	
Anyagok és felszerelések:	
Egyéb speciális feltételek:	